

C. 1. h.

NYELVEMLÉKTÁR.

VIII.

1879

NYELVEMLÉKTÁR.

RÉGI MAGYAR CODEXEK

ÉS

NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

VIII. KÖTET.

BUDAPEST.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1879.

RÉGI

MAGYAR CODEXEK:

SZENT MARGIT ÉLETE. — PÉLDÁK KÖNYVE.

KÖNYVECSKE A SZENT APOSTOLOKNAK MÉLTÓSÁGÁRÓL.

APOR CODEX. — KULCSÁR CODEX.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1879.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

ELŐSZÓ.

A Nyelvemléktár VIII. kötete öt régi magyar kéziratot közől az eredetiekből hű lenyomatban. E codexek közűl eddig csak a Margit-legenda volt kiadva még a múlt században: egyszer Pray által (Vita s. Elisabethae viduae nec non b. Margaritae virginis, Tyrn. 1770) a saját birtokában volt eredetiből régi orthographiával, másodszor névtelenűl Vajda Sámuel tihanyi apát által (Szűz szent Margit aszszonynak élete, Buda 1782) Pray nyomán új orthographiával.*) Ez úttal egyébiránt sok tekintetben új világítást is nyer. A Kulcsár codexből Kulcsár István a Hasznos Mulatságok 1817. évi folyama I. fele 1. számában csak a rövidke XCVII. zsoltárt közölte az eredetiből régi orthographiával némi mutatványkép, melyhez a 2. számban egy pár jegyzetet is csatolt. A Példák könyvéből, az apostolok méltóságáról szóló Könyvecskéből és az Apor Codexből soha még mutatvány sem jelent meg, sőt az utól említett eddig csak kevés beavatott előtt is igen rövid idő óta volt ismeretes, de meg a másik kettő most meglehetős más színben tűnik fel, mint a milyenben eddig Toldy leirása (Ó s középk. magy. nemz. irod. tört. 3. kiad. Pest 1862. II. köt. 84—85. és 90. l.) mutatta.

Minthogy a Nyelvemléktár szigorúan hű másolat kíván lenni, e kötetben is főgondom a teljes hűség volt. Az eredetiek tehát mint az előbbi kötetekben úgy itt is, a mennyire nyomtatásban lehetséges, minden változtatás nélkül, még íráshibáikban is híven van-

*) Harmadszor Toldy Ferencz adta volna ki Legendatára I. kötetében, de ez, noha az Ó s középk. magy. nemz. irod. tört. (3. kiad. Pest 1862.) I. köt. 170. és II. köt. 88. valamint a Magy. nemz. irod. tört. röv. előad. (2. kiad. Pest, 1868) I. köt. 24. lapján megjelentnek van föltüntetve, végképen elmaradt, mivel az egész gyűjteményből csak az V. kötet látott napvilágot.

nak közölve. Hogy az utóbbiaknak ismerete mily fontos és tekintetbe vétele mily szükséges, arról az egyes codexek ismertetésénél most is meg fog győződni, ha egyáltalában tud ítélni, még a nem szakember is. Egyébben sem változott az eljárás. A jelen kötetben is az eredetinek végződő lapját ||, kezdődő lapját pedig a lapszélre tett vastag szám jelöli, olvashatatlan vagy kétes olvasatú szó mellett (?) van, az olvasható törlések szögletes rekeszjelbe vannak foglalva, az olvashatatlanokat [?] pótolja, az üresen hagyott helyeket [ ] mutatja, a nyomtatásban föl nem tüntethető rövidítések dőlt betűkkel vannak kiegészítve, a szentírásbeli versek berekesztett dőlt számokkal vannak jelölve, az eredetiekben vörössel írottak ritkított betűkkel vannak szedve.[*] Az átírások közűl a č csak az Apor Codexben fordúl elő s némileg hasonló az L-hez. Az é, mely csak a Kulcsár Codexben s mindössze is vagy kétszer találkozik, fölül v alakú jellel ellátott e. Az ő mindenütt ọ alakú, az ű v̈ a Margit-legendában csak abban tér el, hogy a fölrakott e betű kissé balra esik, a többi codexben az ű olyan mint az ú, az v̋ ẅ pedig szintén fölül vonásos v w. Egyéb betűkre nézve nincs eltérés. Azt azonban meg kell jegyeznem, hogy a ǵ, ľ, ń, ť, ź vonáskáját ezek a codexek sem bizonyítják megkülönböztető, hanem csak kihagyó jelnek, s ezt most az ọ alakú ő-t kivéve a fentebb említett magánhangzókra is kiterjesztem. Csak a jelen kötetben előforduló eseteket véve, é: ev, (elétte Kulcs. Cod. 275. l.), ű v̋ ẅ: eu ev ew, ǵ: gy, ľ: ly, ń: ny, ť: ty, z: zy. A Kulcsár Codexnek fölül v alakú jellel ellátott e-je mutatja, hogy az a jel alkalmasint a VII. kötetbeli Krisztina-legendában is kihagyást jelent s akkor ott az illető betű ismétlését pótolja. Hogy a jelzett betűk értéke itt helyesen van elősorolva, az abból világos, hogy az egyjegyű jelzettek s a kétjegyű jeltelenek egymást minden különbség nélkül fölváltogatják s hogy rendesen épen az utóbbiak fordúlnak elő, amazok pedig csak inkább kivételesen találkoznak. De meg különösen a fölül alkalmazott vonáska más összeköttetésben is világosan kihagyó jel; így van a Margit-legendában p'oriffa (prioriffa hely. 12. l.), frat' (frater hely. 41. l.), az apostolok méltóságáról szóló Könyvecskében : tẅr'h (tẅryh hely. 26. l. v. ö. u. o. tẅryedh), for'h (foryh hely. 26. l.), eeǵh (eegyh : égj hely. 26. l.), War'h (Waryh hely. 27. l.), az Apor Codexben : vifithac'o (147. l.), feyedelme'erth (feyedelmeyerth hely. 147. l.), comendac'oth (151. l.), eleuac'oko-

ron (152. l.), végre a Kulcsár Codexben: tanach'aba (2. l. v. ö. tanachyaba 1. l.), forde'ta (fordeyta hely. 43. l.), Forde'tad (65. l.), e'wly (erwly hely. 82. l. v. ö. u. o. erwly), ha'tya (haytya hely. 182. l.), Haych'ad (210. l.), re'ttem (reyttem 282. l.), re'am (reyam hely. 306. l.), fya'erth (fyayerth hely. 326. l.). Mind ezekről szóltam már a Nyelvemléktár VI. kötete előszavában is. Most már az egyes codexekre térek.

Szent Margit élete, melyet a magy. nemz. Muzeum 406. Quart. Hung. számú, nyolczadrét papirosra írt, 116 levélre terjedő, rideg barátgót betűjű, szép kötésű régi magyar codexe foglal magában, kiváló figyelmet érdemel. Ez egyszerű legenda Toldy Ferencz szavai szerint (Ó s középk. magy. nemz. irod. tört. Pest 1862. I. köt. 170. l.) «mély pillantást hágy vetnünk amaz elfogúlt kor vallási felfogásaiba, a nőklastromi életbe, a míveltségi viszonyokba, sőt mellesleg az ország történeteibe, a nemzeti irodalom állapotjába IV. Béla kir. alatt, s a haza műtörténetébe». Már Horvát István kiemelte e codexről írt ismertetésében (Tud. Gyűjt. 1835. II. köt. 109—116. l.), hogy «benne több régi Magyar Kéziratokról nyomok találtatnak» s e kéziratok jegyzékét össze is állította. Toldy Ferencz meg nemcsak hogy ennek alapján sokfélekép következtetett irodalmunknak első királyaink alatti állapotára (id. h. I. köt. 92. l.), hanem már előbb kiemelte a legendának műtörténetünkre vonatkozó néhány becses helyét is. (Magy. Acad. Értes. 1850-ről 13—14. l. és változatlan lenyomatban Új Magy. Muz. 1850—1. II. köt. XIII—XIV. l.). Nem szükség tehát, hogy e codex mindennemű történeti fontosságát hosszan bizonyítgassam, valamint nem kell fejtegetnem a főváros, különösen pedig a Margit-sziget helyrajzára nézve fölötte értékes voltát sem. Ezúttal egyébiránt mellőzöm még nyelvi, orthographiai és palaeographiai becsének ismertetését is, mivel mind ezt és minden egyebet is egy monographiában szándékozom földolgozni, mely teljesen meg fogja világítani a Margit-legendát s kimerítően fogja tárgyalni a hozzáfűződő összes kérdéseket. Most tüzetesebben csak a codex írójáról, koráról, viszontagságairól, jelen állapotáról és az alapjáúl szolgált eredetiről akarok szólni.

A Margit-legenda írója bizonyos tekintetben eddig sem volt ismeretlen. Révai magát a kéziratot nem is látva, hanem csak

Pray kiadásának helyesirásából itélve az Antiquitates Lit. Hung. kéziratban maradt s a magy. nemz. Muzeum könyvtárában őrzött II. kötete előszavában helyesen sejti, hogy «eandem utrobique manum experiri liceret conferendo Monumentum Prayanum» (Margit-legenda), «si adhuc existit, cum Jankovitsiano, quo isti Sacri Sermones continentur» (Horvát-Codex). Horvát István ezt (id. h. 111—112. l.) már «első tekéntetre» megerősítve látta s azt is észrevette, hogy ugyanaz írta szent Domonkos életét is. Toldy Ferencz meg már azt mondja (Ó s középk. magy. irod. I. köt. 168. l.), hogy a Margit-legenda «ugyanazon leiró kezet mutatja, mely a Példák könyvét» (tulajdonkép csak mostani első 46 lapját) «1510-ben, a Cornides-codexet 1514—19-ben, szent Domonkos életét 1517-ben és a Máriai elmélkedéseket» (a Horvát-codexet) «1522-ben másolta». A Margit-legenda írójának nem csak orthographiája, hanem ductusa is olyannyira sajátos, olyannyira emlékezetes, hogy az elősorolt iratokra csak egy futó pillantást vetve is rögtön meggyőződünk Toldy állításának igaz voltáról.

Már az is, hogy annyi műve maradt ránk, elég volna arra, hogy neve érdekeljen; annál inkább kívánjuk tehát tudni, mikor a Margit-legendában oly becses hagyományát bírjuk. E kérdést azonban még eddig mindenki kerülte. Horvát István tovább nem kutatva «Szent Domonkos Szerzetében élő szorgalmas Férfiunak» mondja (id. h. 112. l.). Domonkos rendi férfi szerzetesnek gondolja Toldy Ferencz is (Ó s középk. magy. irod. II. köt. 88. l.) s abban a hiszemben, hogy a nevét nem lehet tudni, egyszerűen mint névtelent említi. E két tudósunk véleményét a Horvát Codex ismertetésekor (Nyelvemléktár VI. köt. XVII. l.) magam is elfogadtam, mindamellett hogy volt némi kétségem, nem ugyan az író szerzetére, hanem nemére nézve, mert irását nagy szorgalma s gyakorlata ellenére férfi irásnak kissé merevnek találtam. De minthogy akkor a Margit-legendát tüzetesen még nem vizsgáltam át, kétségemet el kellett nyomnom; mert többi művei nem árulnak el semmit, a miből ilyen vagy olyan nemére lehetne következtetni, s így mivel a XVI. század első negyedében, melyben saját följegyzései szerint írogatott, még a férfi szerzetesek közt is kevés volt az írni tudó s így annál ritkábban akadt ilyen a nők közt, természetesebb volt férfiúnak gondolni. Ellenben a Margit-legendából nem csak az tűnik ki, hogy apácza volt, hanem még az is, hogy

ugyanabban a margitszigeti dömés apáczakolostorban lakott, melyben szent Margit töltötte sanyarú életét. Már Vajda Sámuel tihanyi apát, a Margit-legenda második kiadója mondta (Szűz szent Margit aszszonynak élete, Buda 1782. III. l.): «Hogy ezt a' könyvet Buda Városán fellyűl, a' Duna között, Nyulak' ſzigetiben, vagy a' mint másképpen-is neveztetik, Bóldog Aſzſzony' szigetibenlévő, Kalaſtrombéli ſzerzetes Apátza irta légyen, arról talám ſenki ſe fog kételkedni, a' ki ezt végiglen meg-olvaſſa». Csakhogy nem arra értette, a kinek írásában ránk maradt, hanem a szerzőjére. Ezt bizonyítják következő szavai (id. h. V. l.): «Noha egyébiránt, mi tagadás benne? fogyatkozáſok-is találtatnak imitt amott e' régi Magyar Irásban: mellyeket talám nem kell azon ki-nyilt elméjü gondos Apátzának tulajdonitanunk, a' ki rendbe ſzedte, és elöſzer irta, hanem inkább annak, a' ki utánna nem ſzinté gondoſſan le-irta a' könyvet.» Nevezetes csak az, hogy ez utóbbinak legalább apácza voltát Horvát István és Toldy Ferencz, a kik pedig a Margit-legendát jól ismerték, még Vajda figyelmeztetése után sem vették észre.

A Margit-legenda írója tehát, mint mondtam, már elég ismeretes volt, csak a nevét nem tudta senki. Nekem kedvezett a szerencse, hogy fölfedezhettem. Midőn a Cornides Codex kiadására készültem, e codex 368. lapja alján a következő szavakat olvastam: «Vegeztetyk zent iuſtina azzonnak elete. vrnak eztendeyben. Ezer. evt zaz. tyzenheet eztendevben», s nyomban utánuk nagy örömemre e nevet találtam: «raſkay lea», melyet eddig, igazán csodálatos, még senki sem vett észre. Sem Illés László, a ki az egész kéziratot, mely akkor még a Cornides Codexet, Bod Codexet, Könyvecskét a szent apostolok méltóságáról, Példák könyvét és Sándor Codexet egyesítette magában, 1841-ben a magy. tud. Akadémia számára másolta, nem említi észrevételeiben, sem pedig Toldy Ferencz, a ki a kéziratot szétszedette, az elősorolt öt részbe köttette, mindeniket leírta s elkeresztelte, nem árulja el, hogy ráakadt volna. Minthogy e név világosan a codex írójának saját kezű aláírása, tehát nem lehetett kétség, hogy az az ő neve. A többi még könnyebb volt; mert tudva azt, hogy a Cornides Codexet és a Margit-legendát félreismerhetetlenül egy kéz írta, egyszerre világos lett, hogy az utóbbinak is szükségképen «raſkay lea» az írója. Soror Lea bizonyára ama régi nemes család sarja volt, mely a

zemplénmegyei két (kis és nagy) Ráska faluról kapta nevét s melynek tagjai már II. Endre alatt s azután is majd a XVI. század végeig udvari s országos főtisztségeket viseltek. E családból valónak kell gondolnunk már azért is, mivel a margitszigeti dömés kolostor, melyre szent Margit, IV. Béla király leánya árasztotta dicsőségét, mindig főnemes nők menedéke volt. Előkelő ház gyermekének tanusítja továbbá neméhez és a korhoz mért nagy műveltsége, valamint élénk érdeklődése is, melylyel az ország dolgait a kolostor falai közt is kiséri. Legtöbb történeti földjegyzése a Cornides Codexben maradt. Itt a 260. lapon az 1514. évszám leirásakor nem tudja elfojtani, hogy «Ezen eztendevben levn az kereztes had. magyar orzagnak evrevk emlekevzety. kyben vezenek fok nemes vrak az kegyetlen poor hadnagyoknak kegyetlenfegek myat». A 334. lapon az 1518. évszámnál feszült várakozással mondja: «Ezen eztendevben gyevlekevztek az magery vrak es mynden nemeffek baccha. valamy lezen benne». A 337. lapon az 1519. évszámnál földjegyzi, hogy «Ezen eztendevben hala meg pereny jmreh. magyer orzagbely nadrifpan».

Családi viszonyairól azonban semmi határozott adatot nem tudtam szerezni, mivel Lea csak kolostori neve volt, világi keresztnevét pedig elhallgatta; így meg hiába fordulunk akár Budai Ferenczhez (Magyar Ország polgári historiájára való Lexikon), akár Nagy Ivánhoz (Magyarország családai), egyikük sem adhat fölvilágosítást. Még csak annyit tudunk, a mit már érintettem, de még ki nem mutattam, hogy szerette szentje szent Margit helyén, a kies Margitszigeten, a hajdani boldog asszony- vagy nyúlakszigeti dömés apáczakolostorban élte napjait. Ezt a Margit-legenda számtalan helye bizonyítja. Mert nem szabad ám gondolni, hogy Ráskai Lea e műnek csupán mechanicus másolója volt. Ez ellen tiltakozik már az is, hogy minden művében, akár mily eredetiről vagy akár mennyi idő közbevetésével készítette, kezdettől fogva híven ragaszkodik a maga orthographiájához, mely annyira specificus, hogy Révai, mint már említve volt, a kézirat látása nélkül is ráismert. Hogy sok helyen észrevételeket is tesz, arról világosan tanuskodik a Példák könyve 28., a Cornides Codex 260., 334., 337., 368., 408., a Domonkos-legenda 265. és a Horvát Codex 220. lapja. Bizonyára a Margit-legendába is a 211. lapon «Soror olimpiadis azzon. bodomerey tamas ifpan vrnak felefege» említésekor

ő vetette ezt a magyarázatot: «de jt az iſpant nem kel vgy ertenevnk. hog valamy kevz iſpannak feleſege volt volna ez azzon. vag az tevb ſororok kyket neuezevnk iſpan leanynak. hanem voltanak vaar megye iſpany es nagy vrak.» Szóval Ráskai Leától egész határozottan kitelik, hogy szabadon másoljon s maga is közbe szóljon, sőt a puszta mechanicus munka annyira nem természete, hogy csak ritkán lehet figyelmetlenségen kapni. Azért bátran állíthatni, hogy a margitszigeti tartózkodást bizonyító adatok, még ha nem Ráskai Leától erednek is, mind biztosan ő rá vonatkoztathatók.

Ez adatok oly számosak, hogy csak a fontosabbakra szorítkozom. Föltünő már az is, hogy mind a sziget, mind a kolostor, hol szent Margit tartózkodik, alig egy-két kivétellel mindig «ez zyget» és «ez claſtrom». Még nevezetesebb, hogy e két helyre, valamint szent Margit sírjához, koporsójához minden ember és minden dolog szintoly következetesen csak «ju» és nem megy, «hozatik» és nem vitetik. Némi bizonyságul ide iktatom a következő helyeket: Az kevſſeg kyvevl ſoha nem ezyk vala. hanem chak mykoron az ev anya. es nenyey hercegeknek feleſegy. junek vala ez claſtromban (7. l.), Mynek vtanna kedeg ez zent zvz juue ez bodog azzon claſtromaban (66. l.), Mykoron az jdevbely provincialis. frater marcellus. meg teert volna az generale Capitulombol. es jut volna ez chaſtromhoz (77. l.), jgen meg haraguek az ſororokra. es be juve az kar ala (77. l.), hog azon napon ſemmykeppen nem akara bellyeb juny az claſtromban (78. l.), hog el junenek bodog azzonnak claſtromahoz. nyulaknak zygeteben. maas keppen bodog azzon zygeteben (121. l.), es juuenek ez harom ſereg zentevk ez bodog azzon claſtromahoz (125. l.), Ezen jdevben vyz kereſt vtan. juue jde ez claſtromhoz az jdevbely provincialis frater marcellus (127. l.), Az duna nagy hertelenſegel meg arrada. es kezde nagy zugaſſal az viz be juny az vduarra (128. l.), kerezttel proceſſioual juuenek zent margyt azzonnak koporſoyahoz (147—148. l.); Bela kyral kedeg kyralne azzonual evzve. vevek az cheh kyralt es az dunanak zygetyn el hozak. mynd az zygetyk. hol ez meg mondot bodog azzonnak chaſtroma vagyon rakatuan (27. l.), hog mynek vtanna ez zent zvzet. hozak jde bodog azzonnak claſtromaban ez zygetben (34. l.), el hozata ev magat ez lean. az ev zvleeuel ez zent zvznek koporſoyahoz (144. l.), menere tehete meg zerze az beteek. hog el hozattatneek az koporſohoz (148—149.). Ha csak

ennyi volna is, már sokat lehetne belőle következtetni. Lehetséges ugyan, hogy ez és a mi ilyes csak található, mind az eredetiben is megvolt, de akkor a mindig önállóan másoló Ráskai Lea csak azért nem változtatta meg, mert ő rá is illett; már pedig másképp hogy illett volna rá, ha ő is nem ugyanazon a helyen tartózkodik? Inkább azt lehetne hinni, hogy az eredetiben nem így volt, mert egyszer-egyszer «jön» helyett «megy» és «hoz» helyett «visz» van (el mene felueen rezketveen zent margyt azzonnak koporſoyahoz 169. l, el viueek zent margyt azzonnak koporſoyahoz 164. l.), a miről kivételes voltánál fogva már csak előbb föl szabad tenni, hogy figyelmetlen másolás következményeképp került át változatlanul az eredetiből.

Kiválóan fontosak a következő adatok: Ezen keppen leletyk vala meg gyakorta az fororoktol. az zent kerezt oltara elevt az karban. Mert zent margyt azzon jgen zeret vala jmadkozny az zent kerezt oltara elevt. Myert az jdevben Az ſacramentum criſtuſnak zent teſte fen fevg vala az zent kerezt oltara elevt (17—18. l.), es ez ciliciomnak alola viſel vala myndenkoron vaſbol chinalt evuet kyvel evuechzy zorehgya vala magat nagy kemenſegel. mely vas ew meeg maes ez chaſtromban vagyon (41. l.), Mert mykoron ez zent zvz al vala az ablachnal az carban. kyn nezettetyk criſtuſnak zent teſte. es lagya vala az beteg zegenyeket. Nagy ſyralmakat tezen vala (58—59. l.), Mely diſciplinanak vezzevye. az zvl dyznonak bevreuel ſerteeuel evzve. meeg maes ez claſtromban vagyon (87. l.), es mykoron volna jmmar veternyenek jdeye fel veueek ez zent zvznek ev zentſeges teſtet es el hozak es le teuek az kar alat yol lehet altalyaban nem neuezy meg az legenda helyet. hanem chak zent egyhaznak mongya. De menere az legendanak folyaſa targya. az kar allyat mongya zent egyhaznak (99. l.), Ennek vtanna ez felyvl meg mondot kevmyves meſterevk ſaraganak koporſot zent margyt azzonnak verevs marvanbol. kyben maſtan es fekzyk ez zent zvz (107. l.), Egy jdevben zent margyt azzonnak halala elevt harom eztendevuel. karachon vtan. levn nagy ar vyz. vgy hog be juue ez claſtromba az zolgalo leanyoknak vduarara az nagy vdvarra (127. l.), jme ez ſoror agnes az ev tarſat el vezte az ſetetſegben. es ev maga be eſeek az kutban. mert az jdevben az kutat nem kerehtetteek kevrnyvl kevuel. mykeppen maſtan. es vala az kut az nagy vduaron az kohnya elevt.

mert akoron az kys ſetet kohnyaban fevznek vala (132. l.), Ez felyvl meg mondot gyermeknek fel tamadaſarol valo choda tetele zent margyt azzonnak. meg uagyon faraguan az zent margyt azzonnak koporſoyan. kyt faragtanak feyer maruan kevbevl (161. l.), Eznek vtanna ez evrſebet azzon ez claſtromnak feyedelm levn. es az ev atyatvl iſtuan kyraltvl evrekſegeket kere es leueleket confirmaltata es ſok jokat tevn ez claſtromnak. az tevby kevzzevl ada az jeney reuet faluyaual. es ez zygetbely falut ez claſtromnak. Ev maga iſtuan kyral halala vtan yt temettete magat az nagy oltar mellet az euangeliom felevl. az magas verevs maruan kev koporſo alat. leayanya kedeg evrſebet azzon. temetteteek az capitulom hazban az fezevlet elevt. mykeppen ot es meg jrtak (202. l.), Huzon hatodyk Sorornak vala neue Soror judit. es ev vala moyſes nadroſpannak leanya. Mely moyſes nadroſpan atta ez bodog azzon claſtromanak. jgalt mynd hozza tartozoual evrek alamyſnavl (221. l.). Ez adatokról még inkább áll az, a mit az előbbiekről mondtam; mert föltéve, hogy Ráskai Lea ezeket is mind csak az eredetiből vette át, még akkor is erősen bizonyítják, hogy e többnyire apró-cseprő dolgok, melyek idegenre, másutt tartózkodóra nézve nagyrészt teljesen értéktelenek, őt épen nagyon közelről érdekelték, különben a mily szabadon szokott bánni eredetieivel, egyszerűen mellőzte volna.

Ennyi bizonyság után határozottan döntőnek kell elismerni a következő három adatot: De oh zeretev atyamfya nem chak ezeket tezy vala ez zent zvz. de meeg eznek felette az zvkſegnek helyet. kyt dunanak hyvonk nagy gyakorta meg tyztehgya vala (26. l.), Az vtan be futa az prouincialis az capitulom hazban. de ot ſem maradhata meg az viztevl. Ennek vtanna futa egy kys mezevckere. kyt maſtan hyvonk claſtrom kevzepinek. az jdevben ot myelnek vala az ſororok nyarban (128. l.), Tahat el mene zent margyt azzon az ev kamorachkayaban az ev jmadſagynak helyere. hog ky vagyon az kar kevzevt es az kevſalkevzevt. az az kyt maſtan hyvonk zent margyt azzon helyenek (136. l.). E helyek annyira kirívók, hogy még a legálmosabb másolónak is föltüntek volna, hacsak az ő helyzetére is tökéletesen rá nem illenek. Mert abban a korban a másolók általában nem annyira leírók, mint inkább átírók vagy átdolgozók voltak s az eredetivel szemben igen könynyen engedtek meg maguknak sokszor jelentékeny változtatásokat

is. Híven, pontosan másolni különben nem is oly könnyű dolog, mint a milyennek látszik. Arra még a mult század végén az olyan kiváló emberek sem voltak egészen képesek, mint Pray György, ki a Margit-legenda első kiadásában (Vita s. Elisabethae viduae nec non b. Margaritae virginis, Tyrn. 1770) számos egyéb önkényes és önkénytelen eltéréseken kívül, mint már Toldy panaszolta (Magy. Acad. Értes, 1850-ről 11. l.), az *ö ő* hangzót, mely a Margit-legendában világosan és állandóan *ev*, következetesen *eu*-val fejezte ki. Sőt mindent ma sem vagyunk képesek pontosan másolni, legalább a magunk fogalmazását, mint minden író ember tudja, nem bírjuk változatlanul leírni. Hogy pedig idegen elmetermékeken ne változtassunk, ahhoz nagy tiszteletből s egyéb erős tekintetekből származó szigorú önmegtagadás szükséges. Ezt Ráskai Lea saját természete és a kor szokása szerint mint másoló soha sem gyakorolta s határozottan mondhatni, hogy az elősorolt adatokat, különösen az utól említetteket a Margit-legenda eredetijéből csak úgy vehette át, ha rá nézve is híven megfeleltek a valóságnak, különben okvetetlenül a maga helyzetének megfelelően alakította volna. Ez adatoktehát, akár egyenesen tőle erednek, akár egyszerűen csak átvette, mindenkép azt bizonyítják, hogy az előkelő származású, művelt, szorgalmas Ráskai Lea ugyanazon margitszigeti dömés apáczakolostor tagja volt, melyben hajdan a szent királyleány, szűz szent Margit, a legalacsonyabb szolgálatokat végezve szenvedte a földi létet.

Hogy már most a Ráskai Lea keze munkájának bizonyult muzeumi codex, a Margit-legenda szerencsésen fenmaradt kézirata mikor készült, arra eddig szintén nem lehetett pontos vagy legalább jó megközelítő feleletet kapni. Pray (id. h. 249. l.) «ex characterum ductu, & chartae natura» XV. századbelinek itélte. Már Révai (id. h.) arra támaszkodva, hogy a hasonló orthographiáju s így talán ugyanazon írótól származó Horvát-codex világosan 1522-ben készült, «hoc fere tempore» írottnak tartja. Horvát István, ki már szemmel láthatta, a mit Révai okoskodva talált ki, s megismerte azt is, hogy a Horvát Codexen kívül még az 1517-ben készült Domonkos-legenda is «ugyan azon kezet tünteti elönkbe», arra jut, hogy «így Boldog Margit Életének Kézíratát is tsak a' XVI-dik Század kezdetén írhatták» (id. h. 111. l.). Végre Toldy Ferencz, ki már azt is tudja, hogy az említetteken fölül még az

1510-ben irott Példák könyve s az 1514—19-ben készült Cornides Codex is «ugyanazon leíró kezet mutatja», abban állapodik meg (Ó s középk. magy. irod. I. köt. 168. l.), hogy «a Margit-legenda codexének leiratási kora is egész bizonyossággal a XVI. század első negyedébe tehető.» Azt hiszem, hogy ennél sokkal pontosabb eredményre is lehet jutni.

A Példák könyve 29. lapját ugyanis egy töredék foglalja el, mely szent Margitnak egy csodatételéről szól. Megjegyzendő, hogy ez az előtte való 28 és utána következő 17 lappal együtt szintén világosan Ráskai Lea írása. E töredék elül csonka, előtte tehát hézag van, a Példák könyvébe tartalmánál fogva nem illik, az előtte való példa a 28. lapon teljesen be van fejezve, s a 30. lapon, tehát ugyanazon levél tulsó oldalán, melynek innensőjén a töredék van, Ráskai Lea már nem Margit-legendai csodatételt, hanem más példát ír. Különösen föltűnő az, hogy a töredéken elmondott csodatétel a Margit-legendában nincs meg. Ennek tehát csak fontos oka lehet. Hogy Ráskai Lea szándékosan mellőzte volna, azt nagyon bajos elhinni; mert talán csak nem azért hagyta ki a Margit-legendából, a hová épen való, hogy fölvehesse a Példák könyvébe, a hová épen nem való. Azért ezt máskép megfejteni nem tudom, mint hogy az előbbibe írta s az utóbbiba zavarta. A dolog csak úgy eshetett meg, hogy Ráskai Lea a Margit-legendán és a Példák könyvén fölváltva dolgozgatott, a mint tette a Cornides Codexszel és szent Domonkos életével is, és hogy tévedésből egy Margit-legendai megkezdett ternión folytatta a Példák könyvét. Hogy ő követte el a hibát s nem a könyvkötő, az abból világos, mivel e folytatás, mint már említettem, ugyanazon a levélen kezdődik, melynek innenső lapján a töredék van. Az áttévedt terniónak azonban, minthogy a Példák könyvében a töredéket közvetetlenűl megelőző darab be van fejezve és a Margit-legendában sem a töredék eleje nincs meg, sem pedig csonkaságból eredő hézag nem tapasztalható, szükségképen új darabbal kellett kezdődnie s így az elején nem teljes. Számításom szerint itt csak egy levélnek kellett kiszakadnia; mert ha e ternió csakugyan a Margit-legendából tévedt a Példák könyvébe, akkor mint a Margit-legenda többi terniói is 10 levélből állott; ebből pedig, minthogy Ráskai Lea a töredéken kezdve addig, a hol az ő írása megszűnik, vagyis a 29. lap elejétől a 46. lap végéig 18 lapot ír, 9 levél maradt fenn s így valóban

csak egy levélnek kell hiányoznia. Ez okoskodva nyert eredményt a Példák könyvének megtekintése is igazolja. Csakhogy Ráskai Lea itt még azzal tetézte a tévedést, hogy a 2. levél betöltése után, a közbeeső 3—8. levelet kiejtve, egyenesen az amavval ikres 9. levélre tért s csak miután a 10. levelet is teleírta, kerítette a sort a kiejtett levelekre is. Így hát a 10 leveles terniót megosztva, egy 4 és egy 6 leveles ternióvá alakította. A 4 levelesből most hiányzik az első levél, tehát valóban annyi, a mennyit a számítás is kimutatott.

Eddig minden rendben volna; hanem most már az a kérdés, hogy van-e a Margit-legendában olyan hely, a hová a megtévedt ternió erőszak nélkül bele illik? Mert ilyen nélkül az egész okoskodás ismét összedől. E hely természetesen csak két oly ternió közt kereshető, melyek közűl az egyik a végén valamit befejez s a másik az elején valamit kezd. Ilyen hely a Margit-legendában öt van: a 6. és 7., 7. és 8., 8. és 9., 9. és 10., 10. és 11. ternió vagyis a 116. és 117., 136. és 137., 156. és 157., 176. és 177., 196. és 197. lap közt. Ezek közűl az első kettő magától kiesik, mivel a 116. és 136. lapon olyan csoda kezdődik, melyet szent Margit még életében tett; a töredék ellenben olyan csodát beszél el, mely szent Margit halála után koporsójánál történt. Kiesik az utolsó előtti is, mivel a 9. és 10. ternió kivételesen egyforma téntával van írva, a mi már magában is nagyon valószínűvé tenné, hogy közbűl nem maradhatott ki semmi, úgy meg, hogy a töredéknek egészen más színű az írása, épen a legbiztosabban kizár minden közbevetést. Nehezebben ejthető el az utolsó, melynél azonban tekintetbe veendő, hogy mivel a 10. ternió egy csodasorozat befejezésével végződik s a 11. ternió más tárgyat kezd, a kiesett ternió 3 lapjára egy egész csodasorozatot kellene összeszorítva képzelnünk, holott ily csekély helyen nézetem szerint ily sorozatnak csak a befejezését foglalhatta magában. Így már csak a középső, 8. és 9. ternió, vagyis a 156. és 157. lap közti hely marad, a hová a Példák könyvébe tévedt rész csakugyan igen természetesen bele is illik. Megengedem ugyan, hogy a két utóbbi hely közt lehet némileg ingadozni; de az csak mellettem szól, midőn nem egy, hanem két hely is igazolja föltevésemet, s így kétszeresen elfogadhatónak bizonyúl, hogy az a kérdéses ternió talán a Margit-legendából való. Ennél úgy hiszem többet is tettem; mert nem csak azt mutattam ki,

hogy a Margit-legendában egyáltalában van-e olyan hely, a honnan ama ternió kieshetett, hanem még azt is iparkodtam meghatározni, hogy tulajdonkép melyik az igazi hely, a hová természetesen bele illik.

Arra nézve pedig, hogy Ráskai Lea mi módon követhette el a tévedést, igen tanulságos példa amaz említett másik tévedése, a hogy a 10 leveles ternióból 4 és 6 leveles terniót csinált. Bizonyosan már a 4. lapra fordítva tette félre a terniót s így kívűl sehol írást nem látva, akár mikor is könnyen zavarhatta a Példák könyve terniói közé. Hogy azután e tévedését sem a Példák könyvében, sem a Margit-legendában nem vette észre, az úgy magyarázható, hogy a másolás félben hagyásakor az eredetiben mindig megjelölte magának, hol kell ismét folytatnia, s midőn újra hozzáfogott, nem végzett írása szerint keresett az illető helyre, hanem egyszerűen csak az eredetiben talált jeltől fogva folytatta az írásában következő üres helyen. Így azután természetesen nem vehette észre, hogy a Példák könyvébe a Margit-legendának egy megkezdett ternióját zavarta, hanem csak azt nézve, hol szakad meg az írása, a következő lapon nyugodtan folytatta a Példák könyve eredetijébe tett jel szerint. Ép úgy ismét nem vehette észre azt sem, hogy a Margit-legendából egy megkezdett ternió kiesett, hanem csak annyit látva, hogy a megelőző ternió be van fejezve, egyszerűen azt gondolta, hogy újat kell kezdeni, a melyen azután hasonlóképen a Margit-legenda eredetijébe tett jeltől kezdve folytatta a másolást. Hogy így lehet is szabad is képzelnünk a dolgot, azt senki sem tagadhatja. Többet pedig nem is akartam, meg nem is tartoztam kimutatni. E kérdés magában jelentéktelen lehet, próbának azonban igen üdvös; mert a mely tévedést akár mi oknál fogva lehetséges észre nem venni, azt kétségkívűl el is lehet követni. Ama föltevésem tehát, hogy Ráskai Lea a Margit-legendának egy megkezdett ternióját a Példák könyvébe zavarta, épenséggel nem lehetetlen. Ennek érintését már csak azért sem mellőzhettem, mivel erősen meg vagyok győződve, hogy az ily bonyolúlt kérdéseknél a tévedés hibáját és tévesztés bűnét a vizsgáló biztosan csak úgy kerülheti el, ha a legcsekélyebb nehézségeket sem hagyja megfontolatlanúl és elháritatlanúl.

Már most mind erre támaszkodva azt hiszem, hogy Ráskai Lea valamint a Cornides Codexen és szent Domonkos életén, úgy

a Margit-legendán és Példák könyvén is egy időben dolgozgatott. Ennek bizonysága szerintem a Példák könyvében fönmaradt Margit-legendai töredék, melyről az a nézetem, hogy maga az író, maga Ráskai Lea zavarta a Margit-legendából a Példák könyvébe. Minthogy pedig Ráskai Lea a Példák könyvén, mint a 28. lap alján világosan megmondja, 1510-ben dolgozgatott, természetesen következik, hogy a Margit-legenda másolásával is 1510-ben foglalkozott. Ez oly szép eredmény, hogy szinte magam is kezdek kételkedni, különösen még, hogy föltételtől függ. Mert az az évszám kétségtelenűl csakis akkor áll, ha Ráskai Lea a Margit-legendának egy megkezdett ternióját valóban a Példák könyvébe keverte. De hát vajjon csakugyan bizonyos-e az? Nem tartok e kérdéstől; minthogy minden a lehető legpontosabbban összevág, bátran merem felelni, hogy bizonyos. A Margit-legendát és a Példák könyve kérdéses részét egy kéz írta; e rész pedig, mivel egy levele elveszett, az elején töredékesen szent Margitnak egy csodatételét foglalja magában s a hiányzót is bele számítva nem 12, hanem 10 levelet tesz, holott a Példák könyvének egyéb terniói, mint az épségben maradt első mutatja, 12 levelesek voltak, a Margit-legenda terniói ellenben szintén 10 levelesek. Így e rész, melynek azonfölül a Margit-legendában még a helye is kimutatható, mind tartalmánál mind pedig külsejénél fogva is, határozottan kiválik a Példák könyvéből és tökéletesen bele illik a Margit-legendába. Kell-e ennél több és erősebb bizonyíték? Bátran mondhatom tehát, hogy a Margit-legendát Ráskai Lea kétségtelenűl 1510-ben írta.

Ám azért ne ejtsük el még azt a másik, habár épen nem valószínű lehetőséget sem, hogy a töredék nem tévedésből jutott a Példák könyvébe. Megváltoztatná-e az a kétségtelennek mondott eredményt? Annyi úgy hiszem még akkor is kitűnnék, hogy Ráskai Leának, ha nem is épen 1510-ben, de 1510-hez okvetetlenűl igen közel időben kellett foglalkoznia a Margitlegendával is, különben nem juthatott volna eszébe, hogy a töredéken elmondott csodatételt az elveszett részszel együtt mint a Példák könyvében majd úgyis megírandót vagy már úgyis megírottat épen a Margitlegendából kihagyja, akár pedig megfordítva mint a Margit-legendából kifelejtettet pótlásképen, habár nem illik is bele, a Példák könyvébe iktassa. Így hát még ez az eset is, melynél több pedig, mivel a töredék csakis vagy a Margit-legendából vagy nem onnan

került a Példák könyvébe, úgy sem lehetséges, nem hogy megdöntené az eredményt, hanem nagyjában ugyanazt erősítené s mindössze is csak annyit változtatna a dolgon, hogy «1510-ben» helyébe «1510 táján» lépne. Hogy még az utóbbi is sokkal pontosabb volna, mint az eddigi «XVI. század első negyede», hol 25 év közt kellett ingadozni, azt ugyan senki sem fogja tagadni, de azért még sem hiszem, hogy a miatt valaki ne fogadja el a legtermészetesebb alapon, a legbiztosabb adatokból és a legszigorúbb következtetéssel nyert még pontosabb kétségtelen eredményt. Végtelenűl sajnálnám, ha e jelzők akármi csekély részben is nem felelnének meg tökéletesen a valóságnak; mert jó lélekkel mondhatom, hogy teljes erőmből iparkodtam semmit el nem kerűlve mindennek a mélyére hatni, és hogy tudtommal sehol semmiféle fogással nem éltem s így az eredményt soha erőszakosan kicsikarni nem törekedtem.

Már most összevéve a Cornides-codex 368. lapján levő néváláirás kétségtelen tanuságát s a Margit-legendából meríthető adatok bizonyságát, valamint hozzátéve még a Példák könyvében fönmaradt Margit-legendai töredékből s az előtte való lapon világos szóval megmondott évszámból vonható következtetéseket is, a hosszú vizsgálat rövid eredménye az, hogy a Margit-legendát Ráskai Lea, margitszigeti dömés apácza, 1510-ben írta. Az adatok, melyek bizonyítják, hogy Ráskai Lea, a margitszigeti dömés apáczakolostor tagja volt, bizonyítják azt is, hogy a Margit-legenda ugyane kolostor apáczái számára készűlt; mert a folytonos «ez zyget» és «ez claſtrom», a következetes «ju» és «hoz», a gyakori «maes» és «hyvonk» a szem előtt tartott olvasókat az íróval közös helyen egyesíti. A codex első birtokosa tehát a margitszigeti dömés apáczakolostor volt. Ezt megerősíti Ferrarius Zsigmond is (De rebus Hungaricæ Provinciæ ordinis prædicatorum commentarii. Bécs 1637. 220. l.), kinek ama jegyzékében, mely szent Margit életének dominicanus íróit sorolja fel, első helyen van megemlítve «Author vitæ M. S. antiquiſſimæ hungarico idiomate, quam vnà cum ſacris ejuſdem S. Virg. Reliquijs, Sanctimonialis, rabiem immaniſſimi Turcæ fugientes, ex Inſula Danubiana B. Virginis Deip. Tyrnauiam detulerunt; & à R. P. Iacobo Nemethi Hungaro, ſæpè memorato deſcriptam, mihiquè commodatam, latinè vertendam curauit A. R. D. Michael Kaldi, Parochus

Sopronienſis, ac deinde Lector Iaurienſis, vir omni laude inſignis, & Ord. noſtri benefactor, ac Pater ſpiritualis». Hogy e kézirat nem lehet más mint a Ráskai Lea munkájának bizonyult muzeumi codex, az kitünik Ferrariusnak eme (317—318. l.) más szavaiból: «IN libellulo vitæ M. S. non ſolum miracula, quæ deſcripſimus, per Apoſtolicos Commiſſarios examinata recenſentur, sed etiam Sororum primum, quæ prius cum S. V. Margar. cohabitantes, pro ea teſtimonium tulerunt, dein Eccleſiaſticorum virorum, illuſtrium laicorum, & vulgi, eadem atteſtantium catalogus attexitur: ſed hic mutilus eſt, qui, vix cœptus, deſijt deſcribi», a mi a muzeumi Margit-legendára tökéletesen ráillik. Azonfölül meg Ferrarius közli is latin fordításban a két utolsó részt (318—326. l.) s az is pontosan összevág.

A margitszigeti dömés apáczák mindjárt a mohácsi csata után még csak ideiglen, de 1529-ben már végkép elköltöztek a török elől s előbb Nagyváradra, az odavaló clarissákhoz, azután 1567 táján Nagyszombatba, a ker. szent Jánosról nevezett s akkor már csak négy elaggott szerzetes lakta dömés férfikolostorba menekültek, végre pedig 1615 ben Pozsonyba, a clarissák kolostorába telepedtek, a hol már 1637 ben is csak egy volt életben (Rupp: Buda-Pest és környékének helyrajzi története 77—79. l.). A menekülők közt, mivel még 1522-ben írt, tehát még élt, lehetett a szorgalmas jó Ráskai Lea is. Talán ez magyarázza meg, mért maradt meg annyi codexe. Szegénynek bizonyosan gondja volt a könyveire. Ferrarius Nagyváradot nem említve codexünket egyenesen Nagyszombatba viteti, a honnan okvetetlenűl az apáczákkal együtt a pozsonyi clarissák kolostorába jutott; mert az a Németi Jakab, a ki a Margit-legendát Ferrariusnak leírta és rendelkezésére adta, pozsonyi ferenczes barát volt, ki elkísérte őt a helybeli clarissa apáczák kolostorába szent Margit ereklyéinek megtekintésére is (id. h. 327—328. l.). Nyilván szintén itt Pozsonyban került a múlt században Pray birtokába, de hogy mi módon s 1770 előtt határozottan mely esztendőben, azt nem tudni. Pray azután, a minek Horvát István csak «ezer bajjal» tudott nyomába jutni (id. h. 110—111. l.), eladta «a' hires Hédervári Wiczay Mihály» grófnak, ettől pedig «nagy hazafiui áldozatok mellett» megszerezte, mint a 123. és 231. lapra nyomott czimeres bélyegből következtethetni, 1830 előtt Jankovich Miklós. Hogy ez mi áron jutott a kézirathoz,

azt Mátray Gábornak az első tábla belső oldalára írt jegyzete szerint a «táblák hátulsó darabja belső oldalán» saját keze irásával maga jegyezte volt meg ily szavakkal: «Nicolai Jankowich Exemplar a Comite Michaele Viczay pro aureis Græcis et Romanis Rarifsimis, uti Basileos Basileon Farnacis et aliis Nro 65. redemt. Unicum hoc pretiosiffimum Linguæ Hung. Cimelion». Jankovichtól végre, mint Mátray ugyanott mondja, ennek «első gyüjteményével», tehát 1836-ban megvette a magy. nemz. Muzeum, a hol most 406. Quart. Hung. alatt őrzik.

A Muzeumban újra beköttették. Elül, a tábla belsejére ragasztottat is hozzá számítva, 10 új levél van bele varrva. Ezek közűl 8 üres, az utolsóra pedig egy régibb szürke levél van ragasztva, melyen ez az írás olvasható: «Szent Margit élete. Kezd: ezenkeppen hagya eöket &&c: Végzöd: el temete Nagy tiszteffeggel. pagina a 1-a usq. 232. Nicolai sen. Jankowich. Exemplar cum sua Theca pimigenea corio ruffo, c. ansis, Umbilico, et Angulis æreis», és más kéztől: «Jankovich Miklós gyüjtem.» A táblára ragasztott levélen Mátray Gábornak következő sorai vannak: «Midőn e' kézirat Jankowich Miklós első gyüjteményéből a' magyar nemzeti Muzeum birtokába jutott, nem volt rendesen bekötve, hanem csupán a' mostani kötet két táblája közé, mellynek háta rongyoltt állapotban vala, helyezve. Ujra beköttetett 1852-ki Januarban, megtartatván a' kötés régi két táblája, 's háta ujonan készittetvén. Az emlitett táblák hátulsó darabja belső oldalán Jankowich Miklós kéziratával e' sorok voltak irva»: (itt következnek Jankovichnak fent idézett szavai és Mátray Gábor aláirása). Hátul is, a táblára ragasztottat hozzávéve, 10 új levél van; ez mind üres. Új sötét vörösbarna bőrhátán arany betűkkel nyomtatva: «Sz. Margit élete XVI. sz. kézirat». A levélszélek metszete aranyozás és berótt diszítés nyomait mutatja. Eredeti kötéséből megvan először is a két erős fatáblát fedő vörhenyes bőrboríték, melynek besajtolt diszítésein aranyozás nyomai látszanak; azután nyolcz helyett három, az Érsekújvári Codexéinél is sokkal szebb sarokréz, egy az első tábla alsó jobb sarkán, kettő a hátulsó tábla két bal sarkán; végre mind a két tábla szép köldöke és a két kapocs. E kötés műtörténeti szempontból is megérdemli a figyelmet.

Hátul a codex töredék maradt, mivel Ráskai Lea nem fejezte be. Ez meglátszik abból, hogy az utolsó levél tulsó lapja egészen

üres, hogy tehát az írás az innenső lapon szakad meg s hogy még itt is 8 sornyi üres hely van. Elül azonban csonka. A szöveg mutatja, hogy itt sok nem hiányozhatik, mert már az első sorokban ez van mondva: «Ez idevben zent margit azzon meeg yol nem zolhat vala. Ezen idevben kezde zent margit tanolny a b cet aue mariat». Hogy mennyinek kell hiányoznia, azt az első ternió állapotából derítettem ki. A Margit-legenda terniói a két utolsó 4—4 levelest kivéve, mind 10 levélből állanak; az első ternióban pedig a fűző fonalon túl ugyan 5, de innen csak 3 levél van. Ez mutatja tehát, hogy elül 2 levél szakadt ki. Ferrarius idejében még e hiba nem volt, Pray már kénytelen kiadásában (251. l.) a legenda elejét egy a pozsonyi clarissák kolostorában talált múlt századbeli codexből pótolni, melynek azonban én már semmi nyomát sem tudtam találni. Hogy Ráskai Lea nem egyfolytában végezte a legenda írását, az abból látszik, hogy a léniázás színe és a ténta egyre változik. Az előbbi néha alig látszik, néha meg fakó, fekete, kékes, sárga; a ténta pedig fakó, hamvas, barna és fekete közt váltakozik. Ez újra támogatja, a mit már fejtegettem, hogy Ráskai Lea közben-közben máson is dolgozhatott, valamint ugyanazt mutatja minden rövidsége mellett a Példák könyve is. A 4., 7., 10. ternió első lapja felső jobb szélére régi kéz, de nem Ráskai Lea, 1., 2., 3. számot írt; úgylátszik a codexet 3—3 ternióból álló csomókra akarta osztani. A 96. lap bal szélére Pray ezt írta: «S. Margarita obijt Ao. 1271o 15 februarij annor 29o» s alkalmasint a feketés téntával csinált számos jel is tőle ered. Azonkívül az egész codexen végig lépten nyomon három újabb kéz oktalan javítgatása alkalmatlankodik. Az 1., 2. és 31. levél féregrágta, de szerencsére a szövegben csak csekély kár esett s az is biztosan pótolható. Mikor Pray kiadta, a 3. ternió (37—56. lap) a helyéből előbbre volt zavarva; hogy hová, nem tudhatni, talán a mai 10. és 11. vagy 12. és 13. lap közé; mert az physikai lehetetlenség, hogy a hová Pray kiadása (259—269. l.) helyezi, a 11. és 12. lap közt lett volna, mivel e két lap egyazon levél két oldala, mely közé tehát képtelenség akármit is beékelve gondolni. Praynak eszerint, habár nem szól róla, észre kellett vennie a bajt s így annak, hogy a 11. és 12. lap közé iktatta a kibolygatott ternió szövegét, nem lehetett más czélja, mint hogy segítsen rajta. Kitalálta, hogy itt valami hibának kell lenni, mint a kiadása 10. és 27. lapján olvas-

ható közbevetett megjegyzések mutatják, Vajda Sámuel is; de hogy mi a hiba, azt ő sem tudta fölfedezni, mivel mint Praynak úgy neki sem tünt fel az a hézag, mely azáltal a ternió igazi helyén támadt s mely nála a 48., Praynál pedig a 282. lapra esik. A ternió úgy látszik helyen kívül maradt mindaddig, míg Mátray ki nem javíttatta a codex kötését; legalább Pray kiadásának a muzeumi könyvtárban Hung. e. 940 alatt őrzött kötetében Mátray jegyezte czeruzával a lapok szélére, hogy mi hová való, s így alkalmasint ő állította helyre a codex rendjét.

Hogy a Ráskai Lea írásának bizonyult Margit-legenda nem maga az eredeti, hanem csak másolat, arról már Pray is meg volt győződve, a ki egyszerűen csak «exemplar apographum» gyanánt említi (id. h. 249. l.). Horvát István (id. h. 112—113. l.) ezt azzal iparkodik bebizonyítani, hogy idéz nehány szóalakot, melyekben «e' későbbi Kézirat néhol a' régi, néhol pedig az utóbbi Magyar Nyelvnek nyomait tünteti előnkbe»; de példái («Egyszer Mageri Királyt, máskor Magyar Királyt emleget; egyszer az első Halottas Beszéddel egyezve látotta, máskor látta kifejezéssel él; egyszer az Elvevő Eset nála naptől, asztaltől, sororoktől, klastromatől, máskor asztaltul, Petronyllátul, sororoktul; egyszer tellyességvel, emberekvel, aszszonyval, máskor emberekkel, aszszonnyal olvastatik nála, 's a' t.») történetesen mind olyanok, melyek Ráskai Lea egyéb műveiben is igen sűrűn előfordúlnak s így mint a másoló sajátságai az eredetire nem engednek következtetést, tehát a Margit-legenda másolat voltának bebizonyítására nem használhatók. Toldy Ferencznek is (Ó s középk. magy. nemz. irod. tört. 3. kiad. I. köt. 168—169. l.) «mind régibb és újabb formákkal vegyes nyelve, úgy a legendának egyes helyei mutatják» azt, hogy «e codex régibb szöveg másolatát foglalja magában». A dolgot tehát sokkal határozottabban állították, mint a mily erősen bizonyították; pedig vannak, ha csekély számmal is, de egészen biztos adataink, hogy Ráskai Lea előtt már kész magyar szöveg volt. Ez adatok: törlései, igazításai és botlásai. Lássuk sorban a nyomósokat.

A hufvet (11. l.), herchegnek (46. l.), hol (74. l.) szavakat így kezdte volt: vf, er, o; de ezeket kitörülve, amúgy írta; a hvffert (53. l.) szó *h*-ját is utólag pótolta, az afonlok (27. l.), alala (47. l.), orgya (49. l.) tykvffal (52. l.) szavakét meg egészen el-

hagyta. A *h*-nak e mellőzését csakis a Margit-legendában és itt is csak e néhány példában találjuk s így semmiképen sem lehet Ráskai Lea sajátsága, azért sem mint eredeti szerző, sem mint fordító, egy szóval fogalmazó nem esett, nem eshetett volna bele, hanem csak mint másoló. Az eznek (52. l.), fororoktevl (60. l.), vafaztatvan (155. l.) szavakat előbb így kezdte: ef, z, vaza; de kitörülte és a maga módja szerint írta. A mi a törlésekben nyilatkozik, ismét nem Ráskai Lea sajátsága, hanem másé, tehát ebbe sem magától eshetett. A vagyok (119. l.) előbb vagyon volt, a *k*-t az *n* törlése után ragasztotta hozzá. Pedig a vagyon, mint a Jordánszky Codex világosan mutatja, valamikor az egyes számú első személyt is jelölte s így nem volt szükség kijavítani. Látszik tehát, hogy Ráskai Lea már csak a vagyok alakban érezte az egyes számú első személyt, ennélfogva a vagyon a'akot csak más után indulva írhatta. Eddig szándékos, a következőkben akaratlan az eltérés. A fazkodafokat (48. l.) szót hamarjában úgy kezdte, hogy far, de azután kitörülte és helyesen írta. Tehát *z* helyett *r*-t akart írni, a mi csakis úgy eshetett meg rajta, hogy már kész magyar szöveg volt előtte, melyben a *z* nagyon hasonlított az *r*-hez. Az Azert (86. l.) szót is először úgy írta hogy Mert, de ezt mint tévedést rögtön kitörülte s a helyessel pótolta. Ez szintén csak abból származhatik, hogy azt a szót nem szabadon írta, hanem már mástól írva látta maga előtt; mert itt az *M* nem lehet más, mint az *Az* hibás olvasása. Egyszer meg valaky (49. l.) és kyk (123. l.) csúszott ki a tollából, mikor világosan vala ky és kyt kellene. Hogy az előbbit hasonlóképen kész magyar szöveg alapján kellett egybe rántania, azt már most alig szükséges érintenem; a kyk megfejtése ellenben valamivel nehezebb, hanem ez is csak hibás olvasás eredménye lehet. A kyk ugyanis nem támadhatott másképp, mint hogy Ráskai Lea kész magyar szöveget követett, melynek kyt szavában a *t*-t *k* jelentő *c*-nek nézte s így *k*-val helyettesítette. Ennyi a biztos adatunk.

Látni való, hogy Ráskai Leának e törlései, igazításai és botlásai mind olyanok, melyek sem eredeti, sem fordító fogalmazótól nem származhatnak, hanem csakis másolótól eredhetnek. Ez adatok oly nyomósak, hogy majdnem mindenik magában is elegendő volna annak a megmutatására, hogy a Margit-legenda csak másolatban maradt ránk. De fontosak abban a tekintetben is, hogy

megismerni belőlük az eredetinek néhány sajátságát. Igy megtudjuk, hogy ez mellőzte a szókezdő *h*-t, hogy nem törődött a kétféle (éles és tompa) sziszegő hangok írásbeli megkülönböztetésével, hogy *z*-je nagyon hasonlított az *r*-hez, és hogy a *k*-t *c*-vel jelölte. Mind ez legalább is a XV. század első felére helyezi vissza. Fontosak amaz adatok végre még azért, mivel első csoportjuk azt is világossá teszi, hogy a Margit-legenda mily állást foglal eredetijével szemben. Különösen meglátszik, hogy Ráskai Lea szándékosan kerüli ennek föltünő sajátságait; mert ha nagy néha megesik is rajta, hogy vigyázatlanságból követi, mihelyt észre veszi, rögtön kitörüli és a maga szokására tér. Így hát tudatosan áll az eredetivel szemben s nem annyira másolónak, mint inkább átírónak mondható. Azok az apró törlések, igazítások és botlások e kérdés eldöntésében tehát többet érnek mint a legszebb hozzávetések és okoskodások. Azért kívánatos, hogy az ilyeneket a kiadások ki ne gyomlálják, hanem mint kétségtelen bizonyítékokat híven közöljék.

Itt azonban teljesen még nem szakad meg a biztos ismeret. Az eredetiről többet is tudhatunk. Nekem legalább szintén úgy látszik, hogy nem egészen hiába támaszkodunk az ilyenekre: Mert mynt az legenda vety (34. l.), vgy vagyon meg iruan az ev zentſeges eletyrevl (68. l.), yol lehet altalyaban nem neuezy meg a legenda helyet. hanem chak zent egyhaznak mongya. De menere az legendanak folyaſa targya. az kar allyat mongya zent egyhaznak (99. l.), mykeppen ev neky eleteben meg vagyon irvan (121. l.), nekevnk es jrua hagyak mykeppen jol lagyatok az ev legendayat (123. l.), Ez ſoror marianak mondaſarol ſem eztendeyrevl. ſemmyt nem jrtak az legendaban egyebet (228. l.). Ezek ugyan, meg kell engedni, mind Ráskai Leától vagy egy előtte való másolótól is származhatnak. Bizonyság rá épen az a hivatkozás, mely kétségkül a legfontosabb köztük; értem a 123. lapról idézettet. Ezt azért jó lesz még külön is szemügyre venni. Az van mondva benne, hogy a pápa követei, kik azért jöttek Magyarországba, «nyvlak zygeteben. maas keppen bodog azzon zygeteben. hol nyvgozyk zent Margyt azzonnak teſte. hog ot meg tudakoznanak nagy erevs byzonſag alat zent margyt azzonnak zentſeges eleterevl choda telelerevl,» hivatásukban szigorúan eljárván mindent híven megirtak s ezt «papanak be viuek» meg a nyúlakszigeti kolostorban is «jrua hagyak» szent Margit «legendayat.» Nyilván való,

hogy a mit a szigeten «jrua» hagytak, nem «legenda,» hanem jegyzőkönyvük hiteles mása volt. Ezt pedig az eredeti, ha látta és használta, nem nevezhette legendának; már másoló tehette. Hozzá járul még, hogy a szerkezet is gyanús lehet, mert a «nekevnk. es jrua hagyak» azt kivánná, hogy «papanak be viuek» helyett is «papanak es be viuek» legyen. Azért úgy látszhatik, hogy a «papanak be viuek» szavakkal valamikor a gondolat be volt fejezve. E szerint a «nekevnk' es jrua hagyak mykeppen jól lagyatok az ev legendayat» szavak mind tárgyi mind alaki oknál fogva későbbi betoldás lehetnének. Ugyanazt szabad volna a többi hivatkozásról is gondolnunk, melyek tehát ez esetben csak azt mutatnák, hogy Ráskai Lea vagy valamely előtte való másoló hogyan bánt az eredetivel, de nem azt, hogyan készült maga az eredeti. Hogy ez nem volna épen valami nagyon merész föltevés, azt itt már tán nem szükséges bizonyítgatnom.

Mind a mellett nem lehetetlen, sőt én is egyenesen valószínűnek tartom, hogy ama hivatkozások, csakhogy némi módosítással, mind az eredetiből származnak. Az a módosítás a legenda szót illeti. Hogy e helyett mi lehetett az eredetiben, azt sejthetni ama két idézetből, melyek közül az egyik azt mondja, hogy «vgy vagyon meg iruan az ev zentſegés eletirevl» (68. l.), a másik pedig így szól: «mykeppen ev neky eleteben meg vagyon irvan» (121. l.). E kifejezésmód tagadhatatlanúl jobban illik ama jegyzőkönyv mására, melyet a szentségvizsgálók a pápához visszatérve a szigeten hagytak; mert abban, habár nem legendává földolgozva, csakugyan meg kellett lenni mind annak, a mit szent Margit életéről megtudhattak. Minthogy azonban valamely szentnek élete, természetesen ennek leirását értve rajta, közönségesen annyi mint legenda, a forrást már nem ismerő másoló könnyen azt hihette, hogy az élet itt is csak legendát jelent s azt rendesen erre változtatta. Ha pedig azok a hivatkozások nem Ráskai Leától vagy valamely előbbi másolótól származnak, akkor az eredetiből bizonyos, hogy nem lehet fordítás, hanem szükségképen szabadon kellett készülnie ama forrásból, mely már mint a szentségvizsgálók jegyzőkönyvének mása ismeretes. E mellett szól az is, hogy mostani alakjában meglehetős kevés latinismust, ellenben sok magyarságot mutat. Az utóbbiak közül egyik igen nevezetes ez: «eſmeeg monda zent margyt azzon az fraternek. ha vagyon hydeeg lelev

napod. ffelele az frater. Ma vagyon hydeeg lelev napom» (136. l.). Ezt mint a nyelven támadt hólyagot elmulasztó «ha kelt? ma kelt» eredeti magyar babonás párbeszéd hű mását latinból, mert az említett forrásnak így kellett szerkesztve lennie, fordítani nem lehetett. Toldy Ferencz is (Ó s középk. magy. irod. I. köt. 169. l.) azt hiszi, hogy nem «fordíttatott, hanem szabadon szerkeztetett e magyar legenda, mint azt tartalma s a deák rokon legendákkali,» különösen a Guariniéval való «összehasonlítás bizonyítja, melyek szinte ama küldöttségi munkálatokon alapszanak, de a magyartól némiben különböznek, általában pedig nálánál sokkal rövidebbek és soványabbak.» Csak abban téved, hogy ugyan e helyen a magyar eredetinek két forrást tulajdonít, midőn azt mondja, hogy az «első szentségvizsgáló küldöttség hivatalos irományai s az ez által deákúl szerkeztett legenda szolgáltak forrásúl, melyeket az 1276 körül készített s a pápának megküldött.» Nyilván ő is fennakadt a legenda szóban s minthogy helyes véleménye szerint ama szentségvizsgáló küldöttségnek hivatalos irományai egyik mását úgyis okvetetlenül a szigeten kellett hagynia, a magyar Margit-legenda meg egyre legendát említ, úgy fejtette meg magának a dolgot, hogy a küldöttség bizonyosan legendát is írt. De nem bolygatva, hogy erre épen semmi adatunk nincs, határozottan ellene szól, hogy legendánk mindig csak egy forrást említ, melyen mind a mellett, hogy legtöbbnyire legendának van mondva, mást mint a szentségvizsgáló küldöttség jegyzőkönyvét nem érthetünk.

Még nehezebb meghatározni az eredetinek korát. Horvát István (id. h. 112. l.) azt hitte, hogy már 1276 táján készült. De már Toldy Ferencz kimutatta (Magy. Acad. Értes. 1850-ről 12. l. vagy Uj Magy. Muz. 1850-1. II. köt. XII. l.) ennek teljes alaptalanságát. A négy hely közül, melyet Toldy a legendából arra nézve idéz, hogy eredetije «nem egy koru a' szűz' szentségének vizsgálóival,» hármat ugyan (Ennek vtanna futa egy kys mezevckere kyt maſtan hyvonk claſtrom kevzepinek. az jdevben ot myelnek vala az ſororok nyarban 128. l., es ev maga be eſeek az kutban. mert az jdevben az kutat nem kerehtetteek kevrnyvl keuel. mykeppen maſtan. es vala az kut az nagy vduaron az kohnya elevt. mert akoron az kys ſetet kohnyaban fevznek vala 132. l., Tahat el mene zent margyt azzon az ev kamorachkayaban az ev jmadſagynak helyere. hog ky vagyon az kar kevzevt es az kevfalkevzevt. az

az kyt maſtan hyvonk zent margyt azzon helyenek 136. l.) semmikép sem tartok erősnek, mivel időbeli vonatkozásuk ép úgy származhatik Ráskai Leától mint az eredetiből, s habár csakugyan fel nem tehető, hogy a bennük «érintett változások, különösen a' klastrom külön helyiségei' neveinek cserei sz. Margit' halálával rögtön estek meg,» azért az eredeti mégis bizvást egykorú lehetne «a' szűz szentségének vizsgálóival,» mivel ama helyek biztosan csakis annyit mutatnak, hogy Ráskai Lea másolata nem lehet abból az időből való, a mi egyébirant a nélkül is kétségtelen. Többet nyom a következő idézet: «Ezenkeppen fel evltevzteteek nagy ſyralmakkal es fazkodásokkal. es mykoron volna jmmar vetenyenek jdeye fel veueek ez zent zvznek ev zentſeges teſtet es el hozak es le teuek az kar alat yol lehet altalyaban nem neuezy meg az legenda helyet. hanem chak zent egyhaznak mongya. De menere az legendanak folyaſa targya. az kar allyat mongya zent egyhaznak» (99. l.). Ez már inkább az eredetiből való lehet s így erősebben mutatja, hogy az csak oly időből származhatik, «midőn szent Margit' kortársai közől immár egy sem élt a' szigeti klastromban, különben a' helyet, mellyen a' szent kiterítve volt, szemtanúktól tudhatá» az író «s nem kelle azt» a legenda «folyamatából kisütnie».

De akármi értéket tulajdonítson is valaki e helyeknek, annyi igaz, hogy Horvát István homokra épített. A 123. lapon ugyanis világosan az van mondva, hogy «nekevnk es jrua hagyak mykeppen jol lagyatok az ev legendayat.» Ellenben Horvát Praynak (id. h. 316. l.) «jrna» sajtóhibáját, melyet már Vajda Sámuel puszta sejtésből is helyesen kijavított a maga kiadásában (103. l.), nem «jrua»-nak vette, hanem még azzal sem törődve, hogy itt értelem szerint legfeljebb még «jrnunk» volna lehetséges, erőszakkal «jrni»-ra változtatta és így a dolognak olyan szinezetet adott, mintha a Margit-legenda hajdani magyar eredetije amaz első széntségvizsgálók meghagyásából, tehát nem sokára azután, midőn «a' Római Pápának ezen Követei» Magyarországba jöttek, vagyis 1276 táján készült volna. Nevezetes, hogy Horvát István a Margitlegendát már akkor Jankovichnál akár minden nap is megnézhette volna s okoskodását mégis egy puszta sejtésből helytelenül kiigazított sajtóhibára alapítja. De azért a legenda eredetije, mondja Toldy (Magy. Acad. Értes. 1850-ről 13. l.), «sokkal sem készült Margit halála után, a' mire különösen az mutat», hogy az imént

idézett 123. lapon «a' szentesitési ügyet nem viszi tovább 1276-nál, holott ha az *sokkal* későbbi volna, a' Robert Károly' harmincz évvel utóbbi lépéseit is alkalmasint megemlíti vala; 's hogy az ország' akkori állapotjaira vonatkozó némelly helyek nagyon fris emlékezetét árulják el a' nem rég elmúlt időknek.» Ezt másutt (Irodalomtört. Olvasókönyv. I. köt. 47. l.) azzal egészíti ki, hogy «a régi Margitlegenda eredetileg kétségtelenül a XIV. század elején, s valószinűleg ama dömés szerzetbeli *András barát* (Andreas Hungarus) által 1306 körül íratott, ki által I. Károly király Margit szentesíttetését, az említett évben, V. Kelemen pápánál szorgalmazta.» Mind ebből azonban csak annyi bizonyos a mit már egyszer említettem, hogy az a mű, melyről Ráskai Lea másolja a Margit-legendát, legalább is a XV. század első feléből való volt. Régibb lehetett, de ujabb nem. Hogy ez nem volt-e már maga is másolat, arról teljességgel semmit sem tudni. Toldy (ut. id. h.) «a gyakori s mindig változtató másolásokat» emlegeti, melyek kivették a Margit-legendát «ősi nyelvezetéből». Ez csakugyan hihető, de határozott adatunk nincs rá; mert ismerni csak egy másolatot ismerünk, a Ráskai Leáét 1510-ből.

Eddig csak okoskodva szóltunk az eredetiről, de hátha előteremthető volna? Horvát István csakugyan nyomozta is. «Ha néki,» úgymond (id. h. 113. l.), «azt kérdi tőlem, vallyon fönmaradott-e a' XIII-dik Századból» (ő ugyanis, mint már tudjuk, ez időbe helyezte) «a' régi Kézírat? erre határozottan ugyan nem felelhetek, de még is adhatok igen kellemes tudósítást. A' híres Kollár Ádám Kéziratai között (Catalogus præstantissimorum Librorum nec non rarissimorum Manuscriptorum Bibliothecæ Kollérianæ. Wien, 1783. 8-o pag. 4. Nro 25.) volt egy illyen tzímü is: «Vita B. Margarethæ Virginis, Belæ IV. Hungariæ Regis filiæ, olim ab anonymo Hungarice scripta, *et ex pervetusto manuscripto caesareo codice membranco* a D. Paulo Kovács Debrecinensi perquam diligenter exscripta». Itt íróhártyán készült és a' Bétsi Tsászári Könyvtárban őriztetett régi — igen régi — Magyar Kéziratról vagyon szó: Ellenben Pray Kézirata, melly ma Pesten Jankovich Úr gazdag Gyűjteményét ékesíti, papirosra íratott, a' Nagy Szombati és Posoni Apátzáknak tulajdonuk volt, 's tudtomra a' Bétsi Tsászári Könyvtárhoz soha sem tartozott. Most, többszöri kérdezősködéseim szerént, Boldog Margitnak valamelly Legendá-

jával nem bír a' Bétsi Tsászári Könyvtár. Előjő-e az íróhártyán készűlt Magyar Kéziratnak néminémű nyoma a' Bétsi Tsászári Könyvtárnak régiebb lajstromaiban? azt nem tudhattam meg: De annyit bizonyosan tudok, hogy Kollár Ádámnak jeles Kéziratai II-dik Jósef Tsászárnak rendeléséből egy artzátlan magyarnak rút tette miatt a' Bétsi Tsászári Titkos Levéltárba vitettek.» Az utóbbi dolgot Toldy Ferencz úgy igazítja helyre (Magy. Acad. Értes. 1850-ről 11. l.), hogy «a' Kollár' kéziratai csak akkor vétettek meg az udvar által, miután egy részök elárvereztetett,» és hogy «ez utóbbiak közt volt» a Margit-legendának debreczeni Kovács Pál által «az udvari könyvtárnak azóta elveszett codexéről készült» kérdéses másolata is, «melly eladatván közel negyven évig magán kezeken forgott, míg végre 1821. junius 8. azon okból, hogy azon egy kötetben némelly, birtokjogokat illető oklevelek és acták' másolatai is foglaltatnak, a' cs. udv. kamara által megvétetett.» Toldy ezt «a' Pray' kiadásával, 's mennyire jegyzései engedék, a' nemz. muzeumban levő, a' XVI. század elején készűlt» codex másolatával összehasonlította, s abból «kitünt, hogy e két másolat lapról lapra, betűről betűre, még törléseit is ide tudva, tökéletesen megegyezik annyira, hogy az udv. könyvtár' elveszett hártyairata (mellynek a' Kolláré hív másolata) 's a' muzeum' papirosra írt codexe tökéletesen megegyeztek.»

Eszerint Toldy épen sem kételkedik, hogy a bécsi udvari könyvtárnak csakugyan volt egy hártyára irott Margit-legendája, s így abból, hogy ennek a magy. nemz. Muzeum papirosra irott legendájával a másolatok tanúsága szerint «lapról lapra, betűről betűre, még törléseit is ide tudva, tökéletesen» meg kellett egyeznie, teljességgel semmit sem következtet. Én szerintem pedig ebből nagyon világos, hogy a bécsi udvari könyvtárnak ilyen codexe soha nem is volt, soha nem is lehetetett. Hivatkozhatnám mindjárt arra, hogy egy oly könyvtárból elveszése is hihetetlen, és hogy a könyvtár összes katalogusaiban, sőt a Kollár Ferencz néh. udv. könyvtárőr könyveinek és kéziratainak Horvát István idézte lajstromán kívül sehol, még magán a másolaton sincs semmi legcsekélyebb nyoma. De elég már az a feltünő «tökéletes megegyezés». A magy. nemz. Muzeum papirosra írt codexének valódisága minden kétségen fölül áll; az nem hamisítvány, nem utánzás, nem hasonmás, hanem a XVI. század elején élt Ráskai Lea, margit-

szigeti szent Domonkos rendi apáczának 1510-ben készűlt saját kezeírása. Már most ennek megvan a maga helyesírása, megvannak a maga botlásai és törlései; mind ez megvolt híven a bécsi udvari könyvtárnak hártyára írott Margit-legendájában is. A papiroscodexből, mint már kimutattam, egy megkezdett ternió kiesése folytán már elejétől fogva, tehát 1510 óta, szent Margitnak néhány csodatétele hiányzik; a hártyacodexben természetesen, minthogy amavval «lapról lapra, betűről betűre, tökéletesen megegyezett», szintén nem volt meg. A papiroscodexnek nem 1637 előtt, midőn Ferrarius használta, elül kiszakadt két levele; és csodák csodája a hártyacodexből ez is hiányzott. Lehet-e még gyanúsabb megegyezést képzelni?

Akár közös forrásból, akár egymásból származtatjuk a két codexet, mindenkép teljes lehetetlenségbe ütközünk. Az első esetben a hártyacodexben meg kellene lenni legalább annak, a mi a papiroscodexből belül kiesett s mint tudjuk a Példák könyvébe tévedt. Ugyanaz áll a második esetben is, ha a hártyacodexet teszszük Ráskai Lea eredetijévé; ha pedig megfordítjuk a dolgot, még mindig nagyon sajátságos véletlenség marad, hogy a hártyacodexből is szintén elül épen két levél hiányzott, s magyarazatúl legfeljebb azt tehetjük fel, hogy 1637 után vagyis akkor készült, mikor a papiroscodexből elül már az a két levél kiszakadt volt; de ezzel hogy egyezik azután a «pervetustus,» az igen régi? Azonfölül pedig valamennyi esetre áll az, hogy régebben nem úgy másoltak, hogy egy-egy lapra épen annyi sort és egy-egy sorba épen annyi betűt raktak, a mennyi az eredetiben volt, sem pedig ennek orthographiáját híven nem követték, botlásait s törléseit meg épen soha nem utánozták. Megengedem ugyan, hogy a Kollár-féle könyvek és kéziratok lajstromában az a hártyára írott s a bécsi udvari könyvtárnak tulajdonított Margit-legenda csak egyszerű tévedés, s nem azért van koholva, hogy így debreczeni Kovács Pál másolata nagyobb értékűnek lássék; de annyi bizonyos, hogy e másolat okvetetlenül a Pray birtokában volt muzeumi Margit-legenda kéziratának másolata s hogy eszerint ama hártyacodex, valamint sehol semmi nyoma, ép úgy, hacsak furfangosan becsempészett és hasonlókép ismét eltüntetett hamisítványnak nem képzeljük, csakugyan soha nem is volt, mert soha nem is lehetett.

Így hát Horvát Istvánnak azon reménye, hogy amaz állított

«pervetustus manuscriptus cæsareus codex membraneus» talán a Ráskai Lea Margit-legendájának eredetijét rejthette magában, teljesen meghiúsúlt. Sajnálom ugyan, de azt hiszem, hogy az az eredeti már örökre elveszett; mert abból, hogy eddig még egyetlenegy codexünknek sem sikerült fölfedeznünk magyar eredetijét, fájdalom, azt lehet következtetni, hogy az eredetiekre, ha le voltak másolva, nem csak hogy semmi gond nem volt, hanem még szándékos pusztításnak is estek áldozatúl; többnyire talán maguk a másolók semmisítették meg. Hiszen rendesen csak akkor másolták le, midőn már szokatlan régi nyelvük és nehezen olvasható elavúlt írásuk nagyon szükségessé tette az átírást. Mert nem épen ritka ám régi írott könyveinkben az Apor Codex utolsó lapján olvasható olyféle panaszos megjegyzés, hogy «Bajos az Olvasása». Igy ha újra le voltak írva, úgy látszott, mintha többé már semmi értékük sem volna. Nagyon valószínű tehát, hogy a Margit-legenda eredetije sem járt szerencsésebben. Adja isten, hogy a jövő e sejtelmemet megczáfolja! Nekem lesz benne legnagyobb örömem.

A **Példák könyve**, mint már a Cornides codex leirásánál (Nyelvemléktár VII. köt. Előszó) kimutattam, nem önálló régi kézirat, hanem az ötvenes évekig a Cornides Codexszel, Bod Codexszel, az apostolok méltóságáról szóló Könyvecskével és a Sándor Codexszel egy kötetet tett. Tanúskodik erről Illés László 1841-ben készült másolata, melyet a magy. tud. Akadémia könyvtára M. Cod. 26. szám alatt őriz. A Cornides Codex, az első és harmadik, a Bod Codex a második, a Könyvecske a szent apostoloknak méltóságáról a negyedik, a Példák könyve az ötödik és hatodik, a Sándor Codex a hetedik helyet foglalta el. A Példák könyvének részei úgy következtek egymásra, hogy a mostani 1—68. lap hátul (hatodik helyen), a mostani 69—86. lap pedig elül (ötödik helyen) volt. E kis negyedrét alakú, 43 levélnyi, papirosra irott, sima sárga bőrbe kötött és kegyetlenül meggyalult töredék három kéz műve. Az 1—46. lapon lévő irást a Cornides Codexével való összevétes Ráskai Leáénak bizonyítja; a 47—68. lap írása más nőé; a 69. laptól végig terjedő rész pedig egy harmadik nő írása. Ráskai Lea a 43. lapon «zent damancos atyank zerzetyt» említi s ezzel itt is nyilvánvalóvá teszi dömés apácza voltát. Ráskai Lea a maga részét a 28. lapon tett vallomása szerint 1510-ben

írta, s hozzá teszi, hogy »Ezen eztendevben kezteek chynalny az egyhazbely ſanctuariomot.» Minthogy Ráskai Leának, mint a Margit-legenda bizonyítja, a Margitszigeten kellett élnie, ama néhány szónyi jegyzet ismét egy adatocska a Margitsziget történetéhez. Az 1510. évszám azért is fontos, mivel a 29. lapon előforduló, szent Margitról szóló, elül csonka példa azt mutatja, hogy a Margitlegendának ez évben kellett készülnie. Mind erről már fentebb szóltam. Nevezetes, hogy a Példák könyve néha megemlíti a forrást, a melyből merít; pl. «Olvaſtatyk zent atyaknak eletevkben egy pelda. ezen keppen» (1. l.), «Ez az gyonaſrol valo pelda ky felyvl meg vagyon irvan. es vagyon meg irvan romayaknak kevnveben» (12. l.), «Hoc petrus deamore li. II» (77. l.). Ez codexeinkben nagy ritkaság. Nem kell azonban gondolni, hogy e példák magukból a forrásokból kerültek ide; már bizonyosan kész magyar fordításban feküdtek Ráskai Lea és társai előtt, a mint azt általában találni másutt is. Megjegyzendő még, hogy a codexben két helyt, a 28. és 68. lap után hézag van s hogy e két hézag megvolt már az egész kézirat együttlétekor is. A 28. lapra következő ternióból világosan 1 levél hiányzik, s e levél előtt még vagy 10 levélnek kellett kiszakadnia, de hogy vajjon ezen a helyen vagy a 24. és 25. lap közt, valamint hogy a 68. lap után egyáltalán mennyi hiányzik, azt az új bekötés óta semmiképen sem lehet megitélni. E bekötésnek az is a bűne, hogy a szövegből sok helyt legyalult; így a 3., 7., 9., 11., 15., 17., 19., 21., 27., 28., 29., 39., 43., és 45. lapon. A hiányzót mindenütt dőlt betűkkel pótoltam.

A Könyvecske a szent apostoloknak méltóságáról a Példák könyvének társa és így szintén azon kézirat töredéke, melyet a Nyelvemléktár VII. kötete előszavában a Cornides Codexről szólva ismertettem. Hogy a kézirat szétdarabolása előtt a negyedik helyet tartotta, azt már a Példák könyvénél említettem. A kis negyedrét alakú, 32 levélnyi, papirosra írott, folyóba átmenő barátgót betűjű, zöld bőrbe kötött kis codex egy kéz műve s az utolsó lapon kitett évszám szerint 1521-ben készült. A következő adatokból: «en edes neneym» (3., 5., 7., 14., 26., 57., 61, l.), «en zerelmes neneym» (61. l.), «Myes vygadhatnank ez vylagon mykenth Ez vylagnak zeretőy: ha akartuk volna: deh megh gondolwan ez vylagnak el mulando voltatth meg vtalok ŏteth: el

hagyok atyankath: anyankath: meg tagadok atyank ffyath: laffuk hogh hatra neh nezzwnk» (3—4. l.), «kywannyuke en edes neneym az mennyei bodoghfagoth: zerettywke az dragalatos neweth hogh yftennek leanynak mondaffunk» (26. l.) világosan kitünik, hogy mind írója, mind olvasói nők, még pedig szerzetes nők voltak; a következőkből: «zenth Margyt azzoń anyank bela kyrałh leanya» (30. l.), «zenth vinceh doctor atyank» (35. l.), «zent Thamas doctor atyank» (41., 55. l.), «zent damokos atyank» (55. l.) még az is kitünik, hogy dömés apáczák voltak. A Cornides Codex ismertetésében kifejtettem, hogy a margitszigeti dömés kolostor tagjainak kellett lenniök, mivel Ráskai Lea társuk oda való volt, Az utóbbi állítás bizonyítékait fentebb a Margit-legenda ismertetésében adtam elő.

Az Apor codex, mely még csak igen rövid ideje ismeretes, 93 középszerű nyolczadrét alakú s rideg barátgót irású papiros levelet foglal magában. Kötése sajtolt diszítésű barna bőrrel bevont fatáblákból áll, melyek két primitiv sárga réz kapocs nyomait mutatják. A bőrboríték igen meg van rongálva s a két tábla belsején a borító levél nagyrészt le van tépve, úgy hogy a puszta fatáblák látszanak ki. Az egész kötés igen régi s kétségtelenül eredeti. Elül a codex tetemesen csonka, hátul nincs végig írva, mert az utolsó lap alsó fele üres s azért úgy látszik, hogy ama hátulsó levelek, melyeknek nyomai még láthatók, szintén üresek voltak, legalább a megkezdett darab folytatása nem lehetett rajtuk. A 73. és 74. levél (146. és 147. lap) közt 24 kivágott levélnek maradványai s az utolsónak második oldalán írásnyomok látszanak. A 78. és 79. levél (156. és 157. lap) közt ismét 2 kivágott levél maradványai, de írásnyom nélkül. A szöveg e két helyen nem mutat hézagot. Belül hiányzik még 10 irásos levél: a 19. levél (38. lap) után 4, a 43. levél (86. lap) után 3, a 49. levél (98. lap) után 2 s a 61. levél (122. lap) után 1; mind ez a kiadásban meg van jelölve. E levelek kiestét pontosan megállapitanom csak a terniókból sikerült. Legnagyobb a pusztulás elül. Itt sok egyéb kitépett levél nyomán kívül 21 levélnek felső bal sarka látható. E pusztulás annál fájdalmasabban esik, mert majdnem napjainkban kellett történnie. Mutatja ezt, hogy a szakadás is új, meg hogy a foszlányok s a mostani első lap is feltünően tiszták, mint

a melyek a bepiszkolódás ellen nem régiben még védve voltak. A 21 levél első nyoma a XXX. zsoltár 8. verse s így ezelőtt hiányzik az I—XXIX. zsoltár egészen s a XXX. zsoltár első 7 verse, a mi a Vulgatával összevetve szintén 20—21 levelet tesz. Elül tehát legalább 40 levél, vagyis közel félannyi mint a mennyi fenmaradt s így a hajdani egésznek majdnem egy harmadrésze hiányzik. Természetes, hogy a 73., 78. és 93. levél után kivágott 26 és egy nehány levél, mivel egyen kivül valószinűleg mind üres volt, akkor nem számít. A codex más tekintetben is igen sokat szenvedett. Nagyon megrongálta a nedvesség; mert, mint a számtalan sok helyen mutatkozó víznyomok bizonyítják, ennek kell tulajdonítani, hogy tentája, mely úgy látszik gáliczkőoldatból készült, sokhelyt kiette a papirost, mi által egész foltok estek ki az írásból. A legnagyobb ilyen módon támadt szövegbeli hézagot a 20. levél (39. és 40. lap) mutatja. Ezt azonban sikerűlt kiegészítenem; pótlásaimat itt is dőlt betűvel szedettem. Azonfölül a 45. levél (89. és 90. lap) külső és alsó széle le van tépve, miáltal a szöveg érzékenyen csonkult. Itt a veszteséget már csak csekély részben sikerült pótolnom, a mit azután szintén dőlt betűvel szedettem.

A codex három kéz műve. Az első kéz írása volt bizonyára az elül elpusztult rész is, mivel a felső bal sarka maradt 21 levél világosan az ő vonásait mutatja és a kötés első táblája belső oldalán olvasható «legen my» szavak szintén tőle erednek. A második kéz csak a 134. lapon a Te deummal kezdődik, a 147. laptól fogva fölváltja a harmadik kéz, a 157. laptól kezdve azonban ismét a második kéz veszi át az írást s folytatja a codex végéig. A három író közül egy sem nevezte meg magát, sem a codex korát nem árulta el. Az utóbbi dolog meghatározására általában sem a nyelv, sem az orthographia nem elegendő erős bizonyíték. A mi codexet eddig tüzetesen megvizsgáltam, mind másolatnak bizonyult, s habár tagadhatlan, hogy a másolók az eredetit mindig a maguk nyelvére s a maguk orthographiájába tették át, azért néha restségből, többnyire figyelmetlenségből sok régit hagytak meg, a mi másolatuknak a valónál sokkal régibb szint ad. Igy pl. az 1525-ben írott Vitkovics Codex s az 1539-ben készült Kulcsár Codex nyelvére s orthographiájára nézve majdnem ép oly régi mint az 1466-ból való Müncheni Codex. Annyit azonban talán

mégis állíthatni, hogy a mely másolatban föltünő sok a nyelvi és orthographiai régiség, annak nyelve és orthographiája még meglehetős közel esett az eredetinek nyelvéhez és orthographiájához s így az eredetinél nagyon sokkal fiatalabb nem lehet. Ez az eset van az Apor Codexnél. Régi szavai, jelentései és alakjai közül csak a következőket emelem ki: hatalm (8. lap), rauazaknak (vulpium, 9. l.), hyedelmbe (13. l.), ho̊ſeczke (16. l.), růteteben (16—17. l.), fizetem valek (18. l.), forbatlatban (20. l.), oltalmnak (22. l.), ſegedelm (22. l.), olczarloy (23. l.), monnal (26. l.), belendezkednek (27. l.), alazatus (29. l.), zelleteket (32. l.), villamatid (33. l.), ſyetelmel (36. l.), roǵanak (37. l.), irelkedetre (38. l.), irgalmaſſego̊ (41. l.), futat (cursus, 46. l.), onzollatus (50. l.), arnekľ (50. l.), poreit (54. l.), heiuk (54. l.), gadoriba (57. l.), lelemeſeket (60. l.), to̊rleiteto̊nket (65. l.), vizhala (70. l.), elhimtene (74. l.), romlat (74. l.), teuehettem (93. l.), varodalmamtol (94. l.), vonontottam (95. l.), fozlatot (98. l.), gonozbodlat (98. l.), hailakot (102. l.), barmiglan (104. l.), ozlatokba (106. l.), o̊ro̊kletbe (106. l.), vepeſimet (111. l.), orzagl (119. l.), himletit (119. l.), půſleńinek (120. l.), ionha (129. l.), naghywbyk (151. l.). Orthographiai régiségei általában a gyakori rövidítésekben, különösen a «kedig» szónak majdnem állandó rövidítésében, a névelőnek főnevével való sokszori összeírásában, a k-nak gyakran c-vel (tehetſego̊ncben 6. l., louacra 31. l., fectet 130. l., carodnak 143. l.), az s-nek ſ helyett gyakran z-vel (fůzt 62. l., alazatozokat 85. l., mazľa 102. l., egenezo̊lt 115. l., vilagozeh 128. l., lakozyt 143. l.), az sz-nek z helyett néha ſc-vel, sokszor ſ-sel (s-sel) való írásában (ſcentben 16. l., ſcent 84. l., feleſo̊ltek 101. l., veſet 113. l., to̊ltes 118. l., paſtoroknak 130. l.) s több effélében mutatkoznak. Mind ez föltünően emlékeztet a Müncheni Codexre s így ha nem is épen szükségessé, de legalább lehetségessé teszi, hogy az Apor codex korát is a XV. század második felére tegyük. Döntő az írás charectere. Az Apor codex írása az én itéletem szerint szintén a XV. század második felére, de a századnak inkább végére mint közepére mutat.

Hogy e codex kolostorbeli használatra készült, mutatják a LXVIII., XCVII. és CIX. zsoltár fölirásában olvasható «Ez az o̊to̊d ey vigazat», «Ez az heted ey vigazat» és «Ez az nyolczad eyi vigazat», valamint mutatja az is, hogy a zsoltárok csoportokba vannak osztva. Ilyen csoport a C. zsoltár fölirásának tanusága

szerint («a fortarnak harmad reze») három volt. Valószínű, hogy e három csoport vagy rész a bennük foglalt zsoltárok számára nézve egyenlő volt. Még világosabban bizonyítják codexünknek kolostorbeli használatra valóságát a 147. lap következő szavai: «Zerzethwnknek regy fokaffa ferenth mynden efthendeben mynden egh hazwnkban harom Jelees zolghalthathasth tarthozwnk thenny». A következő lapon már azt is megtudjuk, hogy apáczáknak volt szánva, mert itt «kanthryx» és «feyedelm azzon» fordul elő; a 150—151. lapon meg ez van mondva: «az feyedelm azon tharthozyk az athyafyakath Intheny, hogh myndenyk fekethws athyafyw egh eghez zoltharth olwaffon, mynden zolgalathnak Ideyen, ees az kyk nem fekethwffek az tobh fororokal eghyethembe myndenyk őth faz pater nofterth olwafan». De hogy miféle apáczák számára készült, azt nem lehet megállapítani. Azt sejtem, hogy clarissáknak volt szánva vagy legalább hogy clarissák bírták, mivel a kötés második táblája belső oldalára XVI. századi nőkéz ezt írta: «een edez clar» (a többi le van tépve), a mi nyilván «een edez claram»-ra egészítendő ki. Nem tudok példát, hogy más mint clarissa apáczát kolostori nevén Klárának híttak volna. A Margit-legenda negyven dömés apáczája közt van hat Erzsébet, négy Margit, négy Katalin, három Ágnes, két Aglent, két Benedicta, két Ilona és két Judit, de egyetlen egy Klára sincs. Ellenben a clarissáknál e név igen gyakori. Ha tehát a fentebb említett szavakat helyesen egészítem ki, akkor codexünket valaha alkalmasint clarissák bírták s meglehet, hogy eredetileg is ilyenek számára készült.*) Egykori birtokosai egyéb nyomokat is hagytak. Először is egy XV. századbeli kéz folyó írással oda jegyezte a lapok alsó vagy felső szélére a zsoltárok tartalmát. Ezt mindenütt nyomban az illető zsoltár fölírása után apróbb betűvel szedettem. Azt hiszem, hogy e lapszéli jegyzetek az első kéztől származnak s akkor az író nyilván a maga fejétől vetette oda, mivel nyelvre

*) Vasady Gyula mint az imecsfalvi székely muzeum őre codexünket 1878. márcziusában «Szent Erzsébet apáczák regulái és Dávid zsoltárai» néven küldte az Akadémiának tudományos használat végett (l. A m. tud. Akadémia Értesítője XII. évf. 70. l.). Maga a codex azonban e név első részét semmivel sem igazolja, mert egy betűvel sem árulja el, hogy Erzsébet apáczák számára készült vagy hogy ilyenek csak bírták volna is.

nézve a zsoltároknál sok tekintetben fiatalabbak s így legalább ezekkel közös forrásból nem eredhetnek. A 146. lapra a jelen század elejéről való kéz igen fakó téntával ezt jegyezte: «Oh ti Boldog órák hova tüntetek hogy olyan meſzſzire távoztok a békeſséges türéstől» s az utolsó lap üresen maradt alsó felére ugyan e kéz a következőt írta: «Jedzés A Régiséget Tekintő Okoſkodások igen Szépek, és méltó meg Tekintésre, De Elennben Bajos az Olvasása Ammen mind örökké». Itt azonban egyik följegyzésből sem nyerünk adatot.

Legtöbbet a codex történetéből a táblák belső oldala árúl el. Azért fölötte kár volna, ha ez a codex is úgy járna mint sok más codexünk, melyet régi kötésétől megfosztva újra bekötöttek. Az én véleményem szerint a kötetlen vagy rossz állapotban levő régi kéziratokat nem helyes bekötni, hanem azon állapotban hagyva tokba kell tenni. Okaimat a Nyelvemléktár VII. kötete előszavában a Vitkovics Codex ismertetésekor adtam elő; elrettentő például a Cornides Codex és társai szolgálhatnak. De visszatérek codexünk történetére. Mindkét tábla belsején XV. századbeli írás van; az első táblán levő «legen my» az első íróé, a hátulsó táblán olvasható «Amen» a három író egyikétől sem, de velük egykorútól származik. Ez írások mutatják, hogy e kötés a codex eredeti kötése. A XVI. századból van a hátulsó táblán a már egyszer említett «een edez clar . .», mely arról tanuskodik, hogy e században codexünket még apáczák, valószínüleg clarissák bírták. A XVII. század legfeljebb azon hagyhatott nyomot, a mi a két tábla belsejét borító levélből le van tépve; most semmi adatunk sincs róla, ha csak azt nem gondoljuk, hogy Apor Péter, kinek a codexet, mint az első tábla belsejére saját kezével jegyzett apró betűjű «Petrus Apor» bizonyítja, okvetetlenűl bírnia kellett, még fiatal korában, tehát a XVII. század vége felé szerezte meg. A mult században s a jelen század első felében a codex úgy látszik folytonosan a báró Apor család birtokában volt; mert ugyancsak az első tábla belsejére öreges, de legfeljebb az ötvenes évekből származó, még igen új tentájú betűkkel ez van írva: «Báró Apor 'Susánna, Pünkösti Gergelyné urasszony ajándéka». Ez írás, mint megtudtam, a boldogult Cserey Farkasé, ki tehát báró Apor Zsuzsanna Pünkösti Gergelynétől kapta. A codex elején kimutatott nagy pusztulásnak nem sokkal ezelőtt kellett megesnie, mivel

Cserey szavai kerülik a pusztán maradt fatáblát s a letépett borító levél töredékén szoronganak. Cserey özvegye, Zathuretzky Emilia asszony, az általa Imecsfalván alapított háromszéki muzeumban őríztette s midőn ez székely nemzeti muzeummá alakult át, nem régen egészen oda ajándékozta.

Hogy az Apor Codex is csak egy régibb mű másolata, azt bizonyítják a következő íráshibák: eſmerink (eſmeriuk hely. 14. l.), ha[i]lalokban (26. l.), ſeretſegekben (ſetetſegekben hely. 43. l.), iteled (itelet hely. 45. l.), paranczolatimak (paranczolatimat hely. 47. l.), zemeľet (zemeľed hely. 49. l.), gondolatid (gondolatit hely. 54. l.), adnad (aduad hely. 68. l., u. o. nituad, fordeituad), faragnaňokat (faraguaňokat hely. 58. l.) és faragnant (faraguant hely. 73. l. v. ö. faraguaňoknak 74. l. és faraguaninak 75. l.), kelned (kelued hely. 63. l. v. ö. fent. adnad), lelket (lelkec hely. 78. l.), hamiſſak (hamiſſag hely. 79. l.), tanuſagid (tanuſagit hely. 92. l.), kőzők (kőzőt hely. 99. l.), ſorbatla (forbatla hely. 107. l.), egűgőneket (egűgőueket hely. 119. l.), tezek (tezik hely. 121. l.), poklokiathoz (poklokiachoz hely. 124. l., v. ö. poklokiakhoz 129. l.), elene (eleue hely. 127. l.), zenth fege (zentſege hely. 131. l.), Mynketh (Mykenth hely. 135. l.), kezwen (gezwen : győzvén hely. 137. l.), embet (ember hely. 142. l.), tyznek (teznek hely. 174. l.), Ees koronak (Ez koronat hely. 186. l.). Mind ez csak kész magyar szöveg hibás olvasásából, tehát csak gondatlan másolásból származhatik s így világos, hogy az Apor Codex nem eredeti, hanem csakugyan másolat.

A Kulcsár Codex, mely e nevét egykori birtokosáról és első ismertetőjéről, Kulcsár Istvánról kapta, 184 kis negyedrétű s kerekdedbe átmenő rideg barátgót írású papiros levélből áll. Utolsó lapja üres, a 180. és 181. levél (360. és 361. lap) közt kiszakadt 3 levél, melyen a CXLIV—CXLVII. zsoltár volt. Utolsó két sora szerint Pápai Pál szerzetes írta 1539-ben. Hogy Pápai miféle szerzetes volt, azt a codex nem árulja el; a Pál név pálost gyaníttat. Ezt ugyan a codex kötése, mely díszítetlen síma fehér hártyával bevont, két helyen kapcsok helyett összekötő szíjacskák, közbül pedig későbbi összekötő madzag nyomait viselő papiros kéregből áll, nem látszik igazolni; mert első táblája belsejére a Domonkos rendi aquinoi szent Tamás színezett rézmetszetű képe

van ragasztva. Ezt nyilván nem pálos, hanem dömés kolostorban tették, még pedig, minthogy a hátulsó tábla belsejére szent Borbála képe van ragasztva, alkalmasint apáczakolostorban. Már pedig tudva van, hogy a férfi szerzetesek nem akár milyen, hanem csak olyan apáczák számára írtak, kik velük egy szerzetből valók voltak, tehát pálosok pálos, dömések dömés apáczák számára. De azért, hogy valamely könyv eleinte pálosoké volt, bírhatták későbben más szerzetesek is, különösen az olyat, a milyen a Kulcsár Codex, melyet mint egyszerű zsoltárkönyvet minden szerzet használhatott. Van azonban a dolognak más megfejtése is. A mostani kötés a codexnek nem eredeti borítéka, sőt nem is erre, hanem más könyvre volt szabva. E könyv valamivel vékonyabb is meg valamivel rövidebb is volt, mert a codexnek kissé szűk is meg kissé rövid is a bor;ték. Azután belül egészen elválik tőle s csak kívül van a háta két vége fakó lilaszín selyemmel ügyetlenűl hozzá férczelve. E kötés egyébiránt nem is szerfölött régi s a belül ráragasztott két szent képet csak a mult századból valónak tartom. Úgy képzelem a dolgot, hogy codexünk a mult század vége felé, midőn számos kolostor megszünt, hányódása közben régi kötéséből kiszakadt s hogy azután valamely gyűjtő vagy régiségkedvelő dugta mostani táblájába. Így könnyen juthatott pálos könyv dömés borítékba. Kulcsár Istvánhoz már ebben az állapotban került, mert a Hasznos Mulatságok 1817. első félesztendeje első két számában közölt ismertetése bizonyosan aquinoi szent Tamás és szent Borbála képére támaszkodik, midőn azt mondja, hogy «az egész könyv készült hihetőképen a' Dominicana Apáczák' számokra». Kulcsár ez ismertetésében azt is vallja, hogy «történetből kótyavetye által» jutott a codexhez. Hátha épen e kótyavetye alkalmával nagy zűrzavarban szakadt ki a maga táblájából s került tévedésből a mostani idegen boritékba? Nem lehetetlen dolog, de ez is csak sejtelem.

A maga kötésével (mert hogy azelőtt is be volt kötve, azt fűzött volta s a hátán látható nyomok kétségtelenné teszik) sok adat is elveszhetett, mely multját földeríthette volna. Így nagyon keveset tudunk róla. Üresen maradt utolsó lapján XVI. századbeli nőírás van, azért akkoriban bizonyossn apáczák bírták. Az első tábla belső oldalán, aquinói szent Tamás képe kellő közepére ragasztva, van egy kis metszet, melynek felső része 3 háromszögre

van osztva (az elsőben a nap, a középsőben isten szeme «Semper honos Nomenque tuum Laudesque manebunt» körülirattal, a harmadikban a hold és a csillagok), alsó részén pedig e szavak olvashatók: «E collect. Libraria Joannis Seth Physici ord. Cottus. Comarom». Ez azonban csak a borítékra biztos adat, mert meglehet, habár nem szükséges, hogy midőn Seth bírta, más könyv volt benne. Azután a codex már a mostani kötésével összeházasítva, mint már említettem, «történetből kótyavetye által» nem tudni mely évben, de mindenesetre 1817 előtt, Kulcsár István birtokába jutott. Kulcsártól Horvát Istvánhoz került; mert az első és utolsó lapra nyomott egyik bélyeg «Horvát István könyvtárából» valónak bizonyítja. Végre Horvát Istvántól a magy. nemz. Muzeum könyvtárába jutott, hol most 450. Quart. Hung. szám alatt található. Még megemlítem, hogy másolata nincs és hogy Toldy Ferencz a Régi Magy. Nyelvemlékek VI. kötetébe szánta volt. Hogy Pápai Pál a Kulcsár Codex zsoltárainak nem fordítója, hanem csak másolója, azt bizonyítják a következő íráshibák: w keth (wketh hely. 17. l.), [kegyetlenne] kelletlenne (21. l.), yrafymath (yarafymath hely. 25. l.), wronk[nak]nal (31. l.), [yrafym] yarafym (32. l.), zyneth (zyned hely. 36. l.), koronak (koronat hely. 38. l.), yneymhez (ynyemhez hely. 41. l.), [heg] helyen (44. l.), fegeth (fegech hely. 51. l.), valaga (velaga hely. 92. l.), ve[t] gemeth (94. l.), lelkenth (lelkenc hely. 109. l.), kermwle (kerniwle hely. 120. és 236. l.), hwfagaba (hivfagaba hely. 126. l.), et (es hely. 136. l.), mynekenth (mynekenc hely. 150. l.), farkanyoknak (farkanyoknak hely. 179. l.), mynkenth (mynketh hely. 197. l.), bynek (bynes hely. 204. és 296. l.), bafylyftws (bafylyfcws hely. 227. l.), kegyetlenfegenth (kegyetlenfegenc hely. 248. l.), zawakak (zawakat hely. 251. l.), zawal (zawat hely. 262. l.), karthya (tarthya hely. 345. l.). E hibák csakis figyelmetlen másolásból származhatnak.

Végül elősorolom s mindjárt kijavítva közlöm e kötet sajtóhibáit, melyek (az első számmal kiadásunk lapját, a másodikkal pedig ennek sorát jelölve) a következők: **45**, 22 levn nagy ar vyz; **50**, 30 beteg; **58**, 1 kedeg es; **73**, 8 eztendevs; **81**, 13 ez jdevben; **98**, 31 hozyayok; **101**, 1 Oluaftatyk; **123**, 13 elweztetteknec, 23 orchayat; **155**, 11 papaual; **175**, 2 aforrafokat; **177**, 29 es; **180**, 25 Valobizon; **217**, 33 egiptomot; **310**, 9 Quid; **329**, 10 ygafsaagba;

355, 13 emberth ; **402**, 25 The papyd. Kérem az olvasót, hogy mindezt a szövegben is kijavítani szíveskedjék. Még megjegyzem, hogy e kötet, az előszó kivételével, melynek megírását hosszú betegeskedésem miatt mostanra kellett halasztanom, csakugyan, mint a czímlap mutatja, még 1879-ben készűlt el.

Budapest, 1881. január 23-án.

Volf György.

TARTALOM.

SZENT MARGIT ÉLETE.

PÉLDÁK KÖNYVE.

KÖNYVECSKE A SZENT APOSTOLOK MÉLTÓSÁGÁRÓL.

APOR CODEX.

KULCSÁR CODEX.

SZENT MARGIT ÉLETE.

Ezenkeppen hagya evket az kyralne azzon az claſtromba. es ev maga el mene. Ezeknek vtanna neged napon olimpiadis azzon fel veue az zent zerzetnek ruhayat. Ez idevben zent margit azzon meeg yol nem zolhat vala. Ezen idevben kezde zent margit tanolny a b cet aue mariat. es keues idevnek vtanna igen iol kezde tanolny es enekleny az egyeb kyſded leianyokal. ez l germec zent margit azzon veun eg kereztfat kezeben. es kezde kerdezny az ev tarſitvl. hog my volna az kereztfa. Az ev tarſy kedeg vgmondnak vala neky. hog vronk ihs ez keppen evletevt meg embery nemzetert. Ezeket haluan ſyr uala ez zent germek. Ezen jdevben ez zentſeges germek. zent margit azzon [a] fel veue az zent zerzetnek ruhayat. az ev jdeye zerent nagy aytatoſſagal. hog az ev genge germekſegetvl fogua eltetneek zerzetes regulanak zokaſiual. || Mykoron ez zent zvz. volna 2
evt eztendevs. lata hog az ſororok kezzvl nemelyek ciliciumba iarnak kere az olimpiadis azzonth kyt my*n*denkoron anyanak hi vala. hog evneky ciliciomot adna. kyt ev neky meg ada olimpiadis azzon. de zent margit azzon el nem viſelhete. keues idevnek vtanna neuekevduen. kemenb ruhakat es nemykoron ciliciom foltochkakat mezehtelen huſan zo laſſan laſſan zokot vala viſelny. O ky nag cuda ez. hog il nag felſeges kyrali magzat. ilyen genge germekſegenek ideeben. ezenkeppen geterye magat. Mykoron zent margit azzonnak adnak vala kenteſt capat iob poztobol az tarſinal. tahat zegenly vala meg viſelny. ha mykoron kedeg kezerehtetyk vala az p*ri*oriſſatvl el viſelny az ruhat atyanak anyanak tyzteſſegeert. tahat zent margit azzon el megen vala az cohnya||ra. es az cohnyan valo 3
fazekaknak es egyeb edeneknek moſaſaual es ſepreſeknek porainal ſyety vala meg feketehteny. Mykoron ev neky vy ruhat adnak vala. chak alek hog vala mykoron az ev ruhayat el valtoztatta. mygnem myndeneſtevl fogua meg auvlt zakadozot. Erevl vala zent margit azzon jmmar ez enne alazatoſſagnak iegerevl. es az

bodog zegenſegrevl. Mykoron zent margit azzont valaky kyral leyanyanac mongya vala. tahat el megen vala olimpiadis azzonhoz es ſirua vgmond vala en edes anyam. nagy tyzteletlenſeget mondnak ennekem. azt mongyak hog en kyral leyanya vagyok. Azert mykoron ez zent zvz zent margit azzon immar volna tyz eztendevs. Az ev zvleynek. es predicator zerzetbely fratereknek nagy
4 tyztes tarſoſſagyual. es || ev vele meg marado io ſororoknak tarſoſſagaual. bezprimmevl zent katerina azzonnac claſtromabol. valtoztatek hozattatek az claſtromban. melyet az ev zvley az dunanak zygeteben. mely zyget az idetevl fogua neuezteteek zyz marianak zygetenek auag bodog azzo*n* zygetenec. mert annak elevtte mondatyk vala nyulaknak zygetenek. Az mendenhato iſtennek tizteſſegere. Es iſtennek anyanak. zepplevtelen zyz marianak neve es oltalma ala. Elſev fondamentomatvl fogua epehtenek ra[g]kanak. es mynd vegyg el vegezek. kyraly nemes ayandocokkal meg ayandocozak. mykeppen illic kyraly felſegeknek. Mykoron ez zent zvz. zent margit azzon volna .jmmar bodog azzonnak claſtromaban. Profeſſiot tevn az ev ſororiual evzue. zerzet meſterenek frater
5 vmbertuſnak kezeben. be rekeztetek az claſtrom||ban. mykeppen zokas predicator zerzetbely teſtnekevl lakozo ſororoknak claſtromaban. Zent margit azzon kezde oly jgen nyluan es erevſſen haznalny iozagos myelkevdetevkben. hognem chak az ev ſorori tarſi. auagy ez zerzetnec frateri. de meeg ennek felette nagy nemes evzuegy azzonyok. es vraknak feiedelmeknek feleſegy ez orzagban. kyk evtet nagy zeretettel zeretyk vala. es ez orzagnak kevlemb kevlemb rezebevl junek vala egetevmben ev hozza evtet latnya. Es mynd meg epevltetnek vala az ev nagy tyſtes erkevlcheben. Es ayanlyak vala ev magokat nagy aytatoſſagal az ev jmadſagaban. meg ternek vala ev hazayokban. Mert el ozlot vala nemů nemů malazt. az ev orchayaban. es nemůnemů malaztos meg ert erkevlc
6 az ev tekentetyben. vgy hogy ſem ke||meny bezedevkel. ſem lagy bezedevkel nem lattatneek meg valtoztatny. Ez zent zvz keues bezeddel elegedig vala meg. Ev uala veztegſegnek zeretevye. es ſoha ev magat nem agya vala magas meueteſre fel ualo meueteſre. ſemmykeppen ev magat dichirny nem hagya uala. maga hanyaſt. es hetſagos zot mendeneſtevl fogua meg vtal uala. geryedevz vala ez nemes zent zvz. az iſteny zerelmnek tuzeuel. es meg gyv[lad]laduan jmadkozyk vala zvnetlen olyha myndenkevzbe véteſ nekevl.

vg hog napnak elſev ideeteul fogua. Az conuentnek ebedenek
jdeyglen. zevnetlen ymadſagban marad uala meg. es tahat vronk
ieſus criſtuſnak fezevletinek evt ſebeynek heleyt gyákorta nagy
beuen ev kevn hullataſaual meg evtevzuen. ev zayaual meg cho-
kolga||tya vala. Azonkeppen tezen vala az ev zent zuleenec kepe- 7
nek es. hog kyt ez zent zuz nagy keuanattal tyztel vala. Az eleuen
zent kereztfat myndenkoron ev nala vagy ev mellette targya vala.
vgy hog nem chak vigyazuan. de meeg aluan es. tyztelneye az zent
kereztfat. Mykoron az refectoriumban be megen vala. Az zentek-
nek kepeket le terdepeluen alazatoſt jmagya uala. Azonkepen
egyebevt es. valahol vronk ieſuſnak. azzonyonk marianak es egyeb
zenteknek kepeket latya vala. le terdepeuluen tyztely vala. akar
mely hamar kellet es el menny. ſoha elnem hatta. Az kevſſegnek
etkeuel myndenkoron meg elegezyk vala. Az kevſſeg kyvevl ſoha
nem ezyk vala. hanem chak mykoron az ev anya. es nenyey her-
cegeknek feleſegy. junek vala ez claſtromban. de ezt es chak aleg
tezy vala. az feiedelm||nek ketelenehteſe mya. de ritkan. Az eyek- 8
nek ſokat. ſok eyeket nagyob rezre jmadſagban mulat vala el
alomnekevl. Egy ſororal. auagy kettevuel. kyk ev vele nagy evrem-
mel tarſolkodnak vala. de maga tavul. kery vala zent margit
azzon. az ev tarſit alazatos kereſſel. hog ha valamely az ſororok
kevzzevl ev rea menne. megne hadnayak bantany az ev imadſa-
gaban. Mert gyakorta az ev imadſagaban. Az ev zuuenek keſerev
nyevgeſe fazkodaſa. es ſoklaſa kevzevt. mykeppen nyluan meg
eſmerteek. hog olyha nemykeppen ev maganak kevwele ragattatot.
es chudalatos ſiralmas zozatokat mond vala. Soha zent margit
azzon kyualt keppen. auagy egedevl dormitoriumnac kyvevle
nem akart lenny. hame*m* chak jrgalmaſſagert. es ez koron az ev
jmadſagyt. az ev || agyanak elevtte tellyeſety vala meg. Ebednek 9
vtanna kezy dolgot tezen vala. jeleſevl zent eghazhoz valo dolgot
myuet. es zenteknek erekleekhez valo ekeſſegeket. de maga az ev
kezy myviert az ſilenciomot az veztekſegtartaſt hatra nem vety
vala. de igen erevſſen meg targya vala. ha mykoron ez zent zvz az
zokot jmadſagyt be nem telleſſehthety vala. jeleſevl az ev zvleynek
jelen voltokert. tahat igen bankodyk vala. mynt ha valamy nagy
kart vallot volna. mynd addyg mygnem be tellyeſſehtevtte. hog az
egy napnak reze lelky dimelc nekevl el ne mulneek. Ez zvznek
vala nagy keuanatya zerelme behteleſre. es nagy zerelmel olyha

ev ereenek felevtte. az zerzetnek regulazerent valo kemenſeget
zenvedetevſſeget bevhtet. erevkedyk vala meg tartany. kynek oka-
10 ert gyakorta jut vala ev teſtnek nagy || fogyatkozaſara. Vala ez
zent zuznek nagy aytatoſſaga jmadſagra. Mert al vala az carba
ſyralmakal nagy jmadſagogban. Nemykon jmadkozyk az zent ke-
rezt oltara elevt az carban. Nemykoron az ev tytkos imadkozo
helen az carban. Nemykoron kedeg al vala az ablacnal kyrel nezyk
criſtuſnak zent teſtet. nagy aytatoſſagal. es nagy ſyralmakal. Az
elſev myſet meg halgatya vala maganak. de az nagy myſen es
egyeb zoloſmakon myndenkoron egyeb ſororokal allot es enec-
let. hanem mykoron beteg volt mynden jdevben ezenkeppen al
vala mynd ebedyg. Zent kerezt naptevl fogua kedeg huſuetyg.
ebed vtan eg keueſſe meg marad uala az ſororokal. es az vtan el
megyen vala az carban. es al vala jmadſagogban nagy ſyralmal.
11 mynd collacioyg. Azonkeppen tezen || vala conpleta vtan es. mynd
addyg mygnem be tezik vala az cart. es az vtan el megyen
vala az ev cellayaban. az ev agya elevt be tellyeſehty vala az
ev imadſagit es jmadkozyk vala mynd elev tyk zoyg. Az vtan le
fekzyk [az] vala az agy elevt az pagimentomon egy gekenre. Eſ-
meeg ez zentſeges zvz iudica vaſar naptvl fogua. nagy zombatig
mynden napon meg oluaſtagya vala az paſſiot criſtuſnak kennyat.
es halgagya vala nagy aytatoſſagal es ſiralmal labon alua. Az an-
nera gevtri vala ev magat [vſ] huſvet elevt az ket hetben es oly
igen alazya vala ev magat es foglalya vala ev magat jmmadſagog-
ban ſiralmagban. mynt ha myndenkoron [k] latnaya. az vr iſtent
az fezevletnek ev kepeben. Nagy cetevrtekre iutuan kedeg meg
12 moſſa vala az ſororok labayt nagy alazatoſſag||gal. hogkyk valanak
az jdevben ez claſtromban zammal hetuenen. es nemchak az ſoro-
rok labait moſſa vala meg. de meeg az zolgaloknak es labokat
meg moſſa vala nag alazatoſſagal es aytatoſſagal es nagy ſiral-
mal. terden aluan megyen vala egy ſoror labatvl. az mas ſoror
labahoz. es vgy moſſa vala. es meg tevrly vala ev feyenek
fedeleuel es meg chokolya vala es az vtan vgyan azon fedelet
auagy ruhat. azon keppen feyen viſely vala. Ezt kedeg zent
margit azzon. hog meg moſhaſſa labokat. meg kery vala az prio-
riſſatvl engedelmeſſegert mynden eztendevben. mynd attvl fogua.
hog zent margit azzonnac yo okoſſaga volt. Az p*ri*oriſſa kedeg
evrevmeſt neky hagya vala. Az vr vachorayan. az mandatum vtan.

ez zent zvz be nem megyen vala ev agyaban. de || jmadkozyk vala 13
nagy aytatoſſaggal. es oluas vala ſoltart. alvan ev labayn az carban. de az veternyen es egyeb zoloſmakon al vala az egyeb ſororokkal. es ezt tezy vala nagy zomba[n]tnak vechernyeyeyklen. Nagy penteken kedeg mendeneſtevl fogua ſemmyt nem ezyk vala. ſem izyk vala ſem alozyk vala. ſem zol vala. vala mely embernek. vyſelven mynd az tellyes napot nagy aytatos ſyralmas jmadſagban. ſyratuan ieſuſnak artatlan zent halalat. Mykoron kedeg nagy penteken az pap fel emely az kereztfat es azt mongya. ecce lignum. az az. ime hol vagyon az zent kereztfa. Az koron ez zentſeges zvz. zent margyt azzon. le teryezty vala ev magat az fevldre. nagy ſyralmakal. vgy hogy az ev nagy ſyramat meeg el ky es. meg halhattak az zent egyhazban. || ezenkeppen marad vala mynd nap- 14
eſtyg nagy ſiralmakban. Egyeb jdevkben kedeg. az eynek veztegſeget mulatya vala el az ev zokot jmadſagyban. Gyakorta az ev imadſagy vtan. az nagy faratſagnak myatta az ev agya elevt az gekenen leletyk vala meg az ſororoktvl alonnya. veternyenek elevtte eſmeg fel keel vala. kyrevl byzonſagot tevttek az ſororok. jeleſſevl Soror jolent hogky vala ſecreſtyeres ſoror. vgmond hog ev nyolc eztendeyg volt Secreſtyeres es myndenkoron gyakorta lelte [v] evtet jmadſagban veternyenek elevte. mykoron ez ſoror megyen vala az ora meg latny. hog ha jdeye veternyet harangoznya. Eſmeeg karachon eſtyn mykoron hirdettetyk criſtuſnak zuleteſe az veterye [a] vtan. az capitulomba mykeppen zokas ez zent ze[n]rzetben. Azonkeppen || tezen vala azzonyvnk maria 15
zuleteſſenek eſtyn es. es nagy bodog azzon eſtyn. Es dymelc olto bodog azzon eſtyn. Mykoron kedeg halya vala zent margyt azzon. az bodog azzon napyat fel hirde hirdetny az veternyen. tahat ez zent zvz le teryezkevdyk vala az fevldre nagy ſyralmal es tellyes aytatoſſagal jmadkozyk vala. es hala adaſokat tezen vala. Mynden karachon eſtyn mond vala ezer pater noſtert. es tezen vala ezer veniat. es bevhtel vala vizzel. Azonkeppen mynden bodog azzon eſtyn mond vala ezer aue mariat. es tezen vala ezer veniat. es bevhtel vala vizzel meeg ha eleg erevtelen volt es. Pynkeſt eſtyn mond vala ezer veni Sancteet ezer veniaval es bevhtel vala vizzel. Azonkeppen bevhtel vala egyeb zenteknek es. es zent apoſtoloknak eſtyn vizzel. Oly jgen nagy edes aytatoſſagal jmadkozyk. hog az Sororok hallottak jmadſaga-

16 nak jdeyen mynt ha valakyvel || zolt volna. Az zoot hallyak
vala. de nem erthetyk vala my az zoo volna. Oly jgen nagy
edeſſegel es nagy ſyralmakkal jmadkozyk vala. ez zent zvz. hogy
mykoron ev jmadkozyk vala oly jgen nagy ſyraſt tezen vala.
hog az ev veloma. auagy kezkenevye. kyvel az ev kenveet
Syralmat el tevrly vala. annera vizeſevl vala meg. hog annak
vtanna ez zent zvz. az velomot auagy kezkenevt meg ſacharya
vala. es az ſyralmnak vize ky ju vala belevle az velombol.
Mely nagy ſyralmaknak oka okaert ez zent zvznek ev feye meg
hydegevlt vala. es viſel vala az ev feyen myndenkoron ſok ruhat.
Ezen aytatoſſagra tanehgya vala az egyeb Sororokat es. Jeleſevl
egy Sorort ky vala Cantrix Soror katerina varadi andras vrnak
leanya. keri vala gyakorta ez ſoror ez zent zvzet hog evtet taneh-
17 tanaya mykeppen kellene iſtent jmadny zolgalny kerny || Monda
ez zent zvz. zent margit azzon. Ez ſoror kat*er*inanak. Ayanlyad
az te teſtedet. es te lelkedet az vr iſtennek. es legyen az te zvued
myndenkoron az vr iſtennel. auagy az vr iſtenhez. Vgy hog ſem
halal. ſem egyeb ook tegedet megne vonyon az iſtennek zerel-
metevl. Oly ygen edeſſen jmadkozyk vala ez zent zvz mynden
jdevben. hog akar mely ygen hydeg jdev volt. mykoron egyeb ſo-
rorok iſteny zolgalat vtan mentenek magokat meg melegehteny
zobaba. Ez zent margit azzon meg marad vala az karban chak egy
kenteſben auagy capaban. az nagy hydegſegben. vgy hog myn-
deneſtevl fogua meg kekevl vala mykeppen holt. Ezen keppen
leletyk vala meg gyakorta az ſororoktvl. az zent kerezt oltara elevt
az karban. Mert zent margyt azzon jgen zeret vala jmadkozny az
18 zent kerezt oltara elevt. Myert az jdevben || Az ſacramentum criſ-
tuſnak zent teſte ſen fevg vala az zent kerezt oltara elevt. Eſmeeg
ez zent zvz. zent margyt azzon. Halgatya vala nagy keuanſaggal
zeretettel alkolmas jdevn iſtennek igyet predicacyot. Zent atyak-
nak eleteket. es egyeb zenteknek legendayokat eletevket. es pelda-
kat. Jeleſſevl azzonyonk maria peldayt choda teteleet. kyhez ez
zent zvz kyvalt keppen [ra] ragazkodyk vala. annera hogy vala-
mykoron ev azzonyonk mariat neuezte. Auagy egyebtevl hallotta
neuezny. Azzonyonk maria tyzteſſegert. az ev feyet jgen melyen
ala haygya vala menden koron. ſem egyeb keppen ez zent zvz nem
veuezy hya vala. Ha nem iſtennek zuleenek. es ev bodog remenſe-
genek. Azert ez zent zvz ez felyvl meg mondot predicacyot hal-

gatya vala az vas ablacon vala mely ſororral. nemykoron kedeg
az capitulum || hazban. frater deſideriuſtvl. auagy egyeb fratertevl. 19
annak vtanna el megyen vala ez zent zvz az ſororokhoz az myvelev
hazban es meg mongya vala nekyk az zenteknek eletevket auagy
az napi euangelyomot. es jnty vala evket. hog evk es azonkeppen
elnenek. Egy jdevben mykoron zent margyt azzon halgatnaya zent
jacab martirnak kennyat mykeppen ez zent martirt jzenkent el
meteltek vagdaltak volna el az poganok. criſtuſnak hytyert. Meg
gyvlada az mennyey jegesnek zerelmeben. es monda az ev tarſa-
nak Soror Alinchanak. aycay peter vrnak leyanyanak. zeretev
atyamfya kellemetevſſevke ezek te nekevd kyket hallaz. Felele az
ſoror. kellemetevſſevk azzonyom. de myt haznal ennekem. Ha en
jllyen nagy kenokat nem zenvedhetevk. mykeppen ez zent martir
zenuedevt. || Monda zent margyt azzon. Akarta volna az vr iſten. 20
hogy en voltam volna az jdevben ez velagon. es meteltettem volna
jzenkent foltonkent az en vram ieſeſnak zerelmert. vgy hogy az en
kenom ſok jdeyg levt volna. es hog az en kenom vegezetyn el
vagtak volna az en feyemet. Ezeket mykoron mongya vala ez zent
zvz. jgen vygad vala. Mert jgen keuannya vala az ev vereet ky
evtteny. jeſuſnak az ev jegeſenek vere ky evtteſſeert. Ez dolgok
kedeg valanak azon eztendevben. kyben ez zent zvz meg hala.
Soha ez zent zvz vronk jeſuſnak es ev zvleenek zvz marianak
kepeket el nem multa. kyk jrattanak az capitulom hazban auagy
egyebevt. hanem le terdepelven jduezelven evket. vgy megyen
vala el. Annak okaert az ſok terdepleſekert. es az gyakorta
valo ev terdeenek meg || haytaſyert. Az ev terdeenek kalach[a]y 21
meg dagattanak es meg kemenyeltenek vala. Mykeppen az ev
meſtere nemes evzvegy azzon olimpiadis. es egyeb Sororok tytkon
elteben. holta vtan es. nagy zeretettel meg neztek. es nagy erevs
byzonehtaſſal meg mondottak. Meg feredny kedeg vagy az ev la-
bayt meg moſny bokaynak fevlevtte. Az ev zemermeſſegenek tyzta
zvzeſegenek myatta. ez evneky myndeneſtevl jdegen vala. Tyzen
nyolc eztendeyg mykeppen mynd az tellyes conuent byzonſagot
tevt rola ſoha az ev teſtet meg fereztette akar mely nehez korſagok
vtan es. kyket gyakarta zenued vala. Ezeknek okaert es ezekhez
haſon[k]lokert. ez zentſeges zvz myndeneknek vala jgen kedves. es
myndenektevl kyk evtet latyak vala. mynden tyzteſſegre meltonak
jtyltetyk vala || Mert vala az ev teſtenek es zvuenek nagy jelevs

alazatoſſaga ev nala. Vgy hogy az ev gyengeſeges eletytevl fogua.
jffyuſagatvlfogua. ev eletynek mynden napyban. Evrevl vala ev
magat foglalnya. az claſtromnak mentevl alab valo zolgalatyban.
es az be rekeztetteknek az az. az ſororoknak. menden zolgalatban
az zolgalo leyanyoknak es egyeb ſororoknak zolgalo tarſok vala ez
zent zvz. ev ereenek felette. es ev meltoſſaganak felevtte. Es me-
neuel fevllyvl mul vala myndeneket nemeſſegel. anneual jncab
erevkevdyk vala magat meg alazny. Ez nemeſſeges zent zvz.
magery kyralnak nemes leyanya. hetet tart vala az cohnyan fevz.
vala az ſororoknak. fazekat mos vala. talakat mos vala. az hala-
kat meg faraya vala nagy hydegſegnek jdeyen. vgy hog az nagy
23 jeges || viznek hydegſegetevl. ez gyenge zvznek az ev kezenek bevre
meg haſadoz vala es ver ky ju vala az ev kezebevl. es nemy koron
be kevtyk vala az ev kezet az nagy faydalmert. Az cohnyat meg
ſevpri vala. fat hord vala hatan. vyzet mereht vala. [e] es ev maga
ez cohnyara vizy vala. Egy jdevben mykoron ſoror ſabyna donat
vrnak leyanya fevzne az ſororoknak vachorara rakot. jme az fazek
meg gyvlala myndeneſtevl kyben valanak az rakok. es mykoron ez
ſoror ſabina nem merneye ky venny az fazekat az zenbevl. Zent
margyt azon azon jdevben juta az cohnyara. mykoron ezt latnaya
hog ez ſoror nem merneye ky venny az fazekat. leg ottan zent
margyt azzon az ev kezet vete az langnak kevzepyben es ky vona
24 az zennek kevzepybevl. de zent margyt azzon||nak ſem kezet ſem
ruhayanak zevret ſem egete meg. Ezeknek felette ez zent zvz az
refectoriumban es. hetet tart vala. meg ſevpry vala az refectorio-
mot aztalhoz zolgal vala myndeneknek nagy zerelmel alazatoſſagal
ſem ezyk vala addeg myg az egyeb ſororok fel nem kelnec vala az
aztaltvl. mykoron kedeg nem vala myt zolgalny az ſororoknak
ebed koron. tahat el megyen vala az capitulum hazba es jmadko-
zyk vala myg az ſororok fel kelnek vala az aztaltvl. Zent margit
azzon kedeg ezyk vala maſod aztalnal az zolgalokkal mykeppen
zolgalo lean. [Me] Nemykoron ez zent zvz az ſororoknak kezeknek
moſadegyoknak vizet moſlekyat ky horgya vala. Oh zeretev atyam-
fyay byzonyaban chuda hog az my kemen zvuenk kette nem reped
ez zent zvznek ev alazatoſſaga haluan. mykoron my meg gondol-
25 lyvk. hog my ſemmyk vagyonk ev hozza kepeſt. || De maga meeg
ſem tugyuk magonkat meg alazny mykeppen ez zent zvz. Azert
mykoron zent margit azzon egy napon [zog] zokaſa zerent az

moſdo viznek moſlekat akarna ky vinny az refectoriombol. de nem vyhete el az viznek ſokaſagaert. Hyua hozza egy ſorort hog ſegellene neky ſoror chenget bodoldy jſpannak leyanyat. tahat ez ſoror el mene. es mykoron jutottak volna az moſlekkal az refectoriomnak kyvevle. Ez meg mondot ſoror kezde zent margit azzont archel verny az moſlek vizzel. De ez zent zvz mynd bekeſſegel el zenuede es chak moſoluluan monda zeretev atyamfya myt myelz. Eſmeeg ez nemes zent zvz meg ſepry vala az cart. es az kervlevt auagy ambituſt. es az dor*mi*toriomot. Azon keppen az kerteket es. meg tyztehgya vala meg ſepri vala. Mykoron kedeg ez fele az alazatos dolgot nem lel vala ez zent zvz. tahat el megyen vala es gyapyat mos vala. Nemykoron kedeg gyapyat fon vala. || Mykoron kedeg ez zent zvz az dormitoriomot meg 26
ſevpry. az ſororoknak meeg agyoknak allyat meg ſevpry tyztehgya vala. De oh zeretev atyamfya nem chak ezeket tezy vala ez zent zvz. de meeg eznek felette az zvkſegnek helyet. kyt dunanak hyvonk nagy gyakorta meg tyztehgya vala. annera hogy mykoron ez alazatos zvz ky ju vala. az zvkſeg zekbevl az ev ruhay meg ferteztetven az nagy rutſagokkal ganeüal. az ſororok kevzzvl nemelyek latuan evtet jllyen zevrnyen meg ferteztetven. el futnak vala ev elevle. De ez zentſeges zvz mynd ezeket nagy zeretettel es alazatoſſagal tezy vala mynd ezeket. vgy hogy myndenek chudalkoznak vale ev rayta. ſem lattatyk vala ev lenny kyralnak leyanya. de lattatyk vala lenny valamely vtalatos zemelnek. jme zeretev atyamfya magery kyralnak leyanyanak gyenerevſeges elete. kerlek gondolyad meg ha te evtet ot lattad volna. hattad volnae valyon ev neky ezt myelny. chak temagad laſſad. || Mykoron mynd ezek. 27
es ezekhez aſonlok myelkettetnenek ez zent zvzben. Az iſteny jrgalmaſſagmya. lata az ag ellenſeg bokolbely erdevg. ez zent zvznek ev yo myelkevdetyt es meg jrylle. Es az ev zokot alnokſagyval az zent zvznek ellene hadat jndehta. Mert mykoron bela kyral. es ev fya iſtuan kyral. es cheh kyral ſok haboruſagoknak vtanna. Erdelnek hatariban. holot vala az tataroknak nagy haborgataſa. meg bekeltenek volna. Es bekeſſegnek jegere es baratſagnak jegere. cheh kyral meg ayandokoza bela kyralt. mykeppen zokas tenny yo baratoknak. Bela kyral kedeg kyralne azzonual evzve. vevek az cheh kyralt es az dunanak zygetyn el hozak. mynd az zygetyk. [hog] hol ez meg mondot bodog azzonnak chaſtroma vagyon

rakatuan. Mely chaſtromban akarak zent margyt azzont meg
latny my keppen ev [z] kevzelevket. Mykoron az cheh kyral latta
volna zent margyt azzont. legottan az cheh kyral meg fogattathek
28 zent margit azzonnak || zepſegeben. mert vala jgen zep zvz teſtel.
jol lehet chondras hituan evltevzettel. De zeeb vala hittel es aita-
toſſagal. Annera ragattatek el ez cheh kyral zent margit azzonak
zepſegeben. hogy ev magat es orzagat. es mynden ev tehetſeget
orzagaual evzve. bela kyralnak akaratya es zerzeſe ala hagya.
chak hogy zent margyt azzont ev neky feleſegevl agya. Ez jdevben
zent margyt [az] azzon vala tyzennyolc eztendevs. Mykoron bela
kyral mondanaya az cheh kyralnak. hog ez lehetetlen volna. hog
ev zent margyt azzont ev neky feleſegevl adnaya. Mert gyermekſe-
getevl fogua. zent zerzetben. vr iſtennek zenteltetevt. es jmmar
predicator zerzetnek profeſſyot tevt. be eſkevt. Monda az ceh kyral.
ennek elevtte es. mely feleſegem volt. az predicator zerzetbely So-
ror apacha volt. annak okaert en ezzel ſemmyt nem gondolok. De
maga zent margyt azzonnak atya bela kyral. gondoluan az bekeſ-
29 ſegnek jauat jozagat. es haboruſa||goknak vezedelmenek le ehny-
teſeet. Jeleſevl kedeg az tatarok ellen valo ſegedſegert. Mely tata-
roknak vyonnan valo meg tereſe az jdevben jgen felelmes vala. es
az ſok jgeretevkkel meg gyevzetven. Monda bela kyral. az cheh
kyralnak. ha az en leyanyom margyt engevdent ez hazaſſagra. es
papanak aldomaſſa meg nyerven. meg tezevm amyt kerz. Ez jdev-
ben zent margyt azzon meeg. megnem velomoztatot vala zent ve-
lommal. az az meeg nem vala feketye. Tahat bela kyral az ev zvz
leyanyahoz mene zent margit azzonhoz. kyralne azzonnak jelen-
uolhtara auagy elevtte. jol lehet hog kyralne azzon keueſſe enged
vala ez menyekevzev zerzeſre. kezde dychyrny bela kyral az me-
nyekevzevnek haznalatoſſagat. Es kezde mandany jelenteny pa-
panak engedelmet. hog zent margyt azzon [o] akaragyat adnaya
az hazaſſagra. De ez zentſeges zvz zent margyt azzon. Az menyey
jegeſnek zerelmeert. Az fevldy jegeſt jmmar maſodzer vtala meg. ||
30 Mert elevzer mykoron zent margyt azzon aleg volna het. auagy
nyolc eztendevs. Nemevnemev lengel her[cege]cegnek akaryak
vala adnya hazaſſagra. zent margyt azzonnak akaragya nekevl. De
az vr iſten ez zent zvzet meg oltalmaza. kynek ev jrgalmaſſagat ez
zent zvz kery vala hog evtet meg oltalmaznaya kevnyereguen nagy
kenvhullataſſal. es ſemmykeppen ezt nem tehetek. Mert az ev gyer-

mekſegenek elſev jdeetevl folua. mendenkoron valaztot vala tyz-
taſagnak meg maradaſanak jozagaual. meg valaztas nekevl. az vr
iſtennek zolgalny. Mykoron bela kyral. zent margit azzont ez
menyekevzevert jgen gyakorta latogatnaya [vala]. es ſok bezedevket
tevt volna azert. hog az ev zvz leyanyat ez hazaſſagra hozhatnaya.
Zent margyt azzon nagy tyzteſſegel es alhatatoſſagal mykeppen
zvleynek. De maga ez dolgot meg vtaluan. ezenkeppen felele. Myt
faraztyatok magatokat. ez || gyvlevſeges dolognak myatta. Ez enne 31
jdevtevl fogua. Alhatatoſſagal akarom hog meg tugyatok. hog az
en profeſſiomat az en fogadaſomat hytemet melyet en tevttem. Es
az en zvzeſegemnek tyztaſagat. melyet en. Az en vram ihs criſtuſ-
nak. meeg kyſded koromba. mykeppen tymogatok jol tugyatok.
zvuembevl lelkembevl vr iſtennek meg zenteltem. Es az en zerze-
temnek tyztaſagat. Nem chak ez vylagnak dychevſegeert. De meeg
eznek felette. ſem eletemert. ſem halalomert. auagy chak egy ke-
ueſben. ſem zegnem meg. auagy megnem zeplevſehtenem. Tahat
bela kyral akarvan meg tudnya az ev leyanyanak alhatatoſſagat.
Monda. Nemdee zeretev leyanyom te zvleyd vagyonke. Es az iſteny
parancholatbol tartozol hogy engedelmes legy mynekevnk. Monda
zent margyt azzon. En tegedet kyralt atyamat. es en vramat. Es
tegedet kyralne azzont anyamat. || es en azzonyomat. Azokba az 32
az. oly dolgogban. Mellyek iſtenzerent. es iſtennel vadnak azokba
eſmerlek. Azokba kedeg kyk iſtennek ellene vadnak. ſem tegedet
kyral atyamnak nem mondlak. Sem tegedet kyralne azzon anyam-
nak nem mondlak. Mert meg vagyon jruan. ky el nem hagyangya
en erettem atyat anyat. nem melto en ream. nem lehet en taneht-
vanyom. latvan bela kyral ev leyanyanak alhatatoſſagat el mene
ev tevle. Egy jdevben mykoron cheh kyral kevldet volna nagy tyz-
tes kevuetevket magery kyralhoz. bela kyralhoz. hog ev neky ad-
naya az ev leyanyat. zent margyt azzont hazaſvl. es hog ev es meg
bekelneek vele. tahat kyralne azzon hyvata hozza az jdevbely pro-
vincialiſt frater marc[ia]el[i]oſt. es monda neky. mennyel en jo atyam
az en leyanyomhoz margit hoz. Mert jme kyral el akarya evtet
adnya hazaſſagra. tugyad meg ev neky akaratyat. Tahat az provin-
cialis. kyralne azzon||nak parancholatya zerent. juue zent margit 33
azzonhoz. es hivata hozza zent margit azont. es meg monda az ev
anyanak jzenetyt neky. az prioriſſanak. olimpiadiſnak. es zent
margit azzonnak egy evchche elevt. es jol meg tudakozek az ev

akaratyarol. Tahat boldogſagos zvz zent margit azzon. altalyaban
meg felele es monda az provincialiſnak. Tugyad azt atyam byzonyal.
hogy jncab zenuedem hog engemet meg atkozzanak. hognem en
ezben engednek az en zvleymnek. es ſemmynemev okert nem tezek
az en profeſſyomnak ellene. Egy jdevben eſmeeg vg mond vala ez
zent zvz az Sororoknak jeleſevl olimpiadiſnak monduan. Annera
banthatnak engemet az en zvleym ez hazaſſagal. hogy el metewm
en magamnak az en orromat ayakammal evzve. Az ev anyanak
meg vgmond vala kyralne azzonnak. ez zent zvz. Azt akarom
34 hogy mynek elevttev engemet adnatok || hazaſſagra. hogy annak
elevttev az en teſtemet el metellyetek foltonkent. hognem mynt
en. az en hytemet meg zegnem. Melyet en fogattam criſtuſnak. Es
annak elevtte jnkab zenuedek mynden atkot. hog nem az en foga-
daſomat meg zegneem. Mykoron mynd ezenkeppen bantatneek ez
zent zvz ſok jdevktevl fogua. Mert mynt az legenda vety kyrel by-
zonſagot tezen olimpiadis zent margit azzonnak daykaya. es meſ-
tere. hog mynek vtanna ez zent zvzet. hozak jde bodog azzonnak
claſtromaba ez zygetben. Az vtan keet eztendevuel. akara az ev
atya ez zent zvzet adnya az cheh kyralnak Es ez jdevtevl fogua
mynd addeg myg ez zent zvz levn tyzen nyolc eztendevs mynden-
koron bantateek az ev atyatvl ez meg mondot hazaſagert. de zent
zvz myndenkoron ellene alla es meg vtala. Kynek okaert hiuata
35 hozza az jdevbely provincialiſt frat*er* marcelluſt. || Akara es kere
zent margit azzonh hog az zent velommal meg velomoztatneek.
meg feketeeztetneek. ez illyen heetſagos es arto okoknak el tauoz-
tataſaert. Azert el hyvattattanak az tyztelendev atyak es nagſagos
vrak. Eztergamy erſek. Es vacy piſpek. Nytray piſpek. zent margit
azzonnak feketezeſere. Ez [ez] zent zvzet zent margyt azzont. ha-
rom ſororokkal ev atyafyayual evc[h]cheevel. Nagy tyzteſſegel es
nagy jnnepleſſel be feketezeek be zentelek nagy ſok zerzetevſſek-
nek es egyhazy zemelyeknek jelen voltara. pinkeſt harmad napyan.
zent evrſebet azzonnak oltara elevt. Ezenkeppen el ozla pokolbely
evrdevgnek hada. es mynden alnokſagnak zorgalmatoſſaga kyket
zerzet vala erdeg ez zent tyzta zvznek ellene. vgy hog touabba nem
levn bantalma zent margit azzonnak ez jllyen fele dolgokrvl. De
36 maga jmmar mykoron ez zent zvz. || be zenteltetet volna. vgyan
azon alazatoſſagban marada meg. Mert chak mentevl kyſſeb do-
logban es ſem hagya vala ev magat felyeb valonak meltobnak

tartanya. Soha ez zent zvz ſenkyt megnem bantot. Az ev etkeert.
auagy ev jtalaert. auagy valamy zep edenert az aztalnal. mykep-
pen zokaſok az gyarlo elmeknek. az azzony allatoknak. De kevz
edenekkel meg elegedyk vala. es nemykoron meeg hytvanb el vetet
edenekkel talakkal tanyerokkal poharokkal elegedyk vala meg
egyebeknek peldayara. Eſmeeg ez zentſeges zvz oly jgen engedel-
mes vala. hogy valamykoron valamyt az prioriſſa kevzenſegel [v]
paranchol vala myndenkoron ez zent zvz eleb tellyeſſehty vala
meg myndennel egyebnel. Igen zerety vala az ſororohkat kezen-
ſegel. mynd nagyokat mynd kyſdedeket. ha az ſororok kevzzvl va-
lamelyknek atya anya vagy rokonſaga meg hal vala. Tahat || ez 37
zent zvz vele evzve ſiratya vala es vigaztalya vala evket monduan.
Akarta volna az vr iſten zeretev atyamfya. hog jnkab ennekevm
tevrtent volna ez. hognem teneked. ha kedeg vala mel ſoror meg
betegevlt. es zoloſmayat megnem mondhagya vala. tahat ev el me-
gyen vala az beteghez. es meg mongya vala zoloſmat az beteg
elevt. Eyel fel kel vala es vgy halgatya vala ha valamely ſoror
nyeg vala. es hozza megyen vala meg kerdezy vala. Nemelyeknek
bort heveht vala. nemelyeknek ruhat melegeht vala. es oda tezy
vala. hol az betegnek faydalma vala. ha kedeg valamely az ſororok
kevzzevl meg hal vala. tahat ez zent zvz mynd addeg el nem me-
gyen vala az meg holt ſorornak teſtetevl mygnem el temettetyk
vala. hanem ot az hol teſtnel jmadkozyk vala. es oly jgen ſyratya
vala. nagyoban || hognem mynt ha ev neky teſty atyafya volt 38
volna. Eſmeg ez zentſeges zvz vala myndenben zegenſegnek zere-
tevye es meg tartoya. es jgen zeret vala elny zegenſegben. Evneky
ruhaya capaya vala jgen o es meg zakadozot es foltos vala. es
nemykoron ez zent zvz az ſarbol vezen valaky pozto foltokat. es
azzal foldozza vala meg kevnteſet capyat. Egy nemevnemev napon
[jue] juue bela kyral az ev leyanyahoz. Mykoron eleeben hyvatta
volna az ev leyanyat de zent margyt azzon nem mere menny ev
atyanak eleyben. az ev atyatvl valo felteben. hanem el futa ez
zent zvz ſoror candidahoz es kere ez ſorort hog foltot veſſen az
ev kenteſenek vyara. Ez ſoror meg foldoza. mert mynd el zakado-
zot vala az ev kenteſenek vya es ky lachoyg vala az ev karyanak
huſa. eznek vtanna el mene ev atyahoz. Ez zent zvznek palaſtya
vala hituan zakadozot. es || mykoron latya vala az ſoror ky az 39
kevſſegnek ruhayat targya es ozgya vala. vgmond vala neky. az-

zonyom enteneked job palaſtot adok. vgmond vala zent margit
azzon. nem vgy tegy zeretev atyamfya. hanem keet hituan palaſ-
tot vary evzve es meg foldozzad ennekem. azt agyad ennekem. es
azt viſelem en. Evneky veloma feketye meg avvlt o. es ha neky
adnak jo es gyenge velomot. nem viſely vala meg. hanem goromba
velomot keer vala es azt viſely vala. Az zolgalo leyanyoknak go-
romba fev fedeleket kery vala el. es azt viſely vala. es az evuet az
zolgaloknak agya vala. Evneky ſaruy az nagy hydegſegnek jdeen
myndenkoron valanak meg zakadoztak hituanok. ezeket latuan
az prioriſſa vgy mond vala ez zent zvznek. te ezeket nem jol tezed.
40 Mert ha ezeket az te atyad. es anyad tudnayak. my || raytonk nagy
zemermet [tet] tennenek. vgy mond vala zent margyt azzon. ker-
lek tegedet zeretev anyam az ieſuſnak zerelmeert. hagyad hog en
jgyen tegyek. Ez zent zvznek ev agya vala egy geken. egy hituan
laſnok. es egy kys vankos. nemykoron kedeg egy geken chak. Ne-
mykoron egy bevrt tezen vala chak feye ala az ev jmadkozo helen.
Ezen nyvgozyk vala magery kyralnak leyanya. Ezeknek felette
ez zent zvz ciliciomot viſel vala. Egygyk ciliciomanak fel reze chi-
naltatot lo zevrbevl. es fel reze gyapyvbol ez ciliciomot gyakorta
vyſely vala. Mas cilicioma vala. kyt kert vala az provincialiſtvl.
hog ev neky chinaltaſſon lo farkbol es tehen farkbol. ez fele cili-
ciomot viſely. karachon eſtyn. nagy penteken. bodog azzonnak
mynden [viliaya] vigiliayan. es mynden zent apoſtolochnak eſtyn.
mynden aduentben. mynd karachonyg. Azonkeppen az [v] neg-
41 ven || napokban hanuazo zerdatvl mynd huſuetyk ciliciomot viſel
vala. ſem az ev ruhayat megnem valtoztagya vala akar mely jgen
meg nehezevlt es fereknek tetevnek myatta. ſem feyet megnem
moſta nagy zombatyg. Eznek felevtte mynden hetben. chetevrtek-
tel fogua vaſarnapyg myndenkoron ciliciomot viſel vala. es ez
ciliciomnak alola viſel vala myndenkoron vaſbol chinalt evuet
kyvel evuechzy zorehgya vala magat nagy kemenſegel. mely vas
ew meeg maes ez chaſtromba vagyon. de maga az evrevk kegelmes
vr iſten. az ev zerelmes jegeſet. az ev ciliciomanak. es az fergek-
nek kemen gevtrelmerevl. ezenkeppen vigaztala meg. Mert vala
egy frater. zent ferenc zerzetybevl. hog mely frat*er* jgen nagy
hyrev vala az ev fratery elevt. es kyralnak kyralne azzon elevt.
Monda ez frat*er* ez nagy hyrev atya. kyralnak. kyralne az-
42 zonnak. es ev zer||zetebeli fratereknek. es predicator zerzete-

beli fratereknek. es egyeb ſok vraknak elevtte. hog vr iſten-
tevl volt evneky meg mutatuan. hogy zent margyt azzonnak
ev fergey tetevy az ev ruhayaban lattatnak vala fordultatny
mynd feyerſeges genge. Eſmeg meg vigaztaltatek ez zent zvz.
Mykoron zent tamas martirrol kantuariai erſekrevl jgen ſok chu-
dakat hallot volna. mykeppen ez zent tamas nyakatvl fogua bokayg
kemenſeges ciliciomot viſelt volna. es mykeppen azzonyonk maria
varrotta volna meg neky ciliciomat. mykeppen meg vagyon jruan
zent tamaſnak eletybe. Azert zent margit azzon ezeket haluan jgen
meg erevſehtetyk vala es vigan zenuedy vala az ciliciomnak gevt-
relmet. mert ez zent zvz viſelte az ciliciomot tyzenket eztendevs
koratvl fogua mynd holtyg. ez felyvl meg mondot keppen. halala-
nak elevtte chak harmad nappal vete le rola ez zent zvz. Az cili-
ciomot || kyrel byzonſagot tevttenek az jdevbeli ſororok. Mykoron 43
egy jdevben zent margit azzon. Nemely fraterektevl es ſororoktvl.
kyk keues byzonſagot vettek volt az kemen eletrevl. Erre hozat-
tatneek. auag kerettetneek. kenyerevlet keppen. hog ez nagy
kemeny eletben ev maganak le zallehtana az az hog jl kemeny
eletet ne viſelne. es hog hozzab jdeyg tevbbet erdemelhetne auagy
tevb erdemet gevhthetne. ha ev magaual kevnyerevletevſben myel-
kevdneek. es hog evnen maganak meltoſagos voltaert. ennere ma-
gat megne vtalnaya ffelele ezeknek zent margyt azzon. valaky
tugya magat Sokayg elny. le zallehon maganak es hallogaſſa hol-
napozza azt ammy myelkedhetneek. En kedeg nem tudom myg elek.
es ha keues jdevnek vtanna engemet el vezen az teremtem ez
velagbol. Mert tyzteſſegeket auagy genyerevſegevket. es felette
valo hetſagos nyvgodalma||kat zernyev rut kereſny claſtromba. 44
mert az calaſtrom nem azoknak helyek es lakodalmok. kyk ez jelen
valo jokat. ez velagy jokat kereſyk. hanem azoke kyk az juvendev
menyey jokat kereſyk. Ezenkeppen ez zent zvz. Az ev neky zolokat.
jllyen yokra kyket ev tezen vala. auagy jobbakra hozza vala evket.
vala egy frater predicator zerzetbely. ky ez ydevben prouincialis
vala. Ez provincialis gyakorta gondolkodyk vala. es az vr iſtent
nagy aytatoſſaggal kery vala. hog meltolnaya neky meg mutatny
meg jelenteny. hog my volt az regy zent atyaknak tevkelletevſſe-
gek. kynek myatta mentenek jllyen jgen fel. az jozagos myelkev-
detevknek teteere. es az vr iſtennek jllyen nagy edeſſeges eſmere-
tyre. mykeppen ev rolok az zent jras targya mongya. Tahat ez pro-

vincialiſnak hozzatatyk es muttatek egy kenv aran betevkel jratot.
45 es mondatek ez pro||vincialiſnak. kelyfel frater es olvaſſad ezt.
Mely frater legottan meg oluaſa. es ezek valanak jruan az kevn-
ben. Ez az regy zent atyaknak tevkelletevſſegevk. iſtent zeretnye.
evnen magat meg vtalny. Senkyt meg nem vtalny. Senkyt meg
nem jtylny. ezenkeppen ez latas el enezek. es ez frater fel ſerkene ev
almabol. kezde ez lecket gyakorta mondany hog el ne felednye.
Mykoron ez frater egy jdevben. zent margyt azzonnak lelky epev-
letnek okaert. ez iſteny jelenetevt meg mondanaya. ez zentſeges
zvz oly jgen hozza vona ez tanolſagot. hog ez jdetevl fogua az vr
iſtennek zerelmeben menere tehety vala. gerjedetevſb vala hog
nem az elevt. Es az vr iſtennek felelmebe annera haznala. hog
levn evnen maganak jeles nagy meg vtaloya chudalatos keppen.
Mynden ember auagy ſoror ellen fel kel vala tyztes es vyg tyzteſ-
46 ſegel || Senkinek eletyt ez zent zvz auagy eletinek erdemet. tudakoz-
van megnem jtyli vala. de evnen magat alazatoſſagban vaſlalvan fog-
laluan. mely alazatoſſagot tud vala lenny. mynden jozagos myelkev-
detevknek anyanak es evrizevenek. Ezeben forgatya vala gyakorta.
es neha egyebekel es bezelly vala. Az ev nemzetenek eleynek ele-
teket. es eletevknek zentſeget. Az az. zent iſtuan kyralnak eletyt.
ky vala mageroknak elſev kyralya es apoſtola. kynek hityt. es ke-
rezyen hytnek predicacyoyat. kyvel az ev nemzetet az pogan
magerokat meg fordehta. az baluanyoknak jmadaſatvl. mykeppen
anya zent egyhaz hirdety jelenty. Es meg gondolya vala zent
jmreh [er] herchegnek es ev eletyt. es ev zentſeges [t] zvzeſſeget.
kynek mykoron volna nemeſſeges jegeſe. gevrek chazarnak leyanya
47 iſtentevl neky meg jelentetek. es az ev jegeſeuel zep||plevtelen meg
tartak az tyztaſagnak zvzeſſeget. ev eleteknek mynden napiban.
mykeppen az ev jegeſe. zent jmrehnek alala vtan meg byzonehta.
Eſmeeg ez zent zvz. meg gondolya vala. zent lazlo kyralnak eletyt.
hogky mager orzagnak dichevſſeges byrodalmat es oltalmazaſt zol-
galtatuan. az [po] puztehtoknak [ole] ellene. jeleſevl poganoknak
ellene. de maga azert ez zent kyral gyakorta. alamiſna adaſokba.
kyraly jgaſſagokba. es jmadſagokba. es egyeb jozagos myelkevde-
tevkben magat foglaluan. meeg ennek felette az teſtnek nyvgodal-
mat el veuen. az eyet viſely vala alom nekevl. kinek ev zentſe-
gerevl byzonſagot teznek mynd ez may napyg. Az gyogyvlaſoknak
gyakorta valo jo tetely. Eſmeeg meg gondolya vala zent margit

azzon. zent erſebet azzonnak. az ev baratyanak. es zerelmes
nenyenek zentſeges eletyt. kynek zentſeges erdemeuel mynd tellyes
anya || zent egyhaz. nagy evremel tyztely. jllyen fele gondolatokban 48
es zolaſokban foglalya vala magat ez zent zvz. es nagy magas
[far] fazkodaſokat vonzon vala. az ev zvuenek belſev rezebevl.
kery vala ez zenteknek eſedevzeſevket. hogy ev erdemeknek
myatta. es iſteny ayandoknak malaztnak myatta. Erdemlene lenny
ev nyomoknak es erdemeknek kevuetevye. Ez zentſeges zvznek.
zent margiť azzonnak. vala nagy kenyerevlety az beteg Sororok-
hoz. mely betegek gyakorta ſokan valanak. az ſororoknak ſok vol-
tokert. vgy hogy az nagy kenyerevleť mya. es az nag alazatoſſag-
mya. nem lattatyk vala lenny kyraly zvznek es gyengeſeges zvznek
lenny. de mendenecnek anyanak es daykayanak byzonyehtatneek
lenny. Mert az ev zerenek zolgalatya felet. gyakorta meg lato-
gatya vala az betegevket. Meg moſſa vala feyeket es labokat az
betegek||nek. es mykoron zvkſeges vala az ev hayokat ev feyekrel 49
tulaydon kezeeuel el nyry vala. Chak egyzer egy delben het
betegnek nyre el hayokat. Mep tyztehgya vala az betegevknek ev
ruhayokat. es meg vety vala agyokat. ha mykoron vala mely beteg
veet okad vala. es ez zent zvz hamar valamy edent nem lelhet
vala. tahat zent margit azzon markat targya vala az beteg eleyben.
es azban veet vala. Igyen evrevmeſt es nagy zerelmel zolgal vala
az betegevknek. es meg kery vala az prioriſſatvl engedelmeſ-
ſegben. hog ev zolgalhatna akoron az betegevknek. mykoron
vagyon zernyeb jdev nagy hydegſeg. nag ſaar. nagy eſſev. es
nagy ho. gyakorta ez zent zvz. evnen maga vizet mereht
valaky az kvtbol es az cohnyara orgya vala meg heueyty vala. es
az vtan megevmaga altal horgya vala az vduaron. az betegevk ||
hazaban az in firmariaban. es meg ferezty vala evnen kezee- 50
uel. az betegevket. Egy jdevben az zolgalo leyanyok kezzvl
eggyk meg betegevle hallalra. Mely betegnek mynden teſte jgen
varas es jgen veres vala. vg hog egyebek vtalnak vala ev vele
banny. de zent margit azzon el mene es ez zegen beteget meg
ferezte evnen kezeuel. es meg moſa feyet. es meg nyre feyet. ezen-
keppen nagy zeretettel zolgala neky. Eſmeeg vala egy Soror
kynek ev torkat kel vala be kevtny tehen ganeual. kyt az ſororok
vtaluan ſenky be nem kevte az betegnek torkat. hanem chak zent
margit azzon. Eſmeeg egy jdevben egy beteg Soror keuana enny

dizno belt. el mene zent margit azzon es meg źerze az dizno belt.
mykoron meg hoztak volna az dizno belt. Adak zent margit az-
zonnak az dizno belit ganeaual evzue mykeppen az diznobol ky
51 vettek || vala. de ez zent zvz nagy alazatoſſagal el veue. es meg
tyztehta meg chinala. el viue az betegnek. de mykoron az ev
ruhay meg rutehtattanak volna az vndokſagokal le nem vete azert
ev rola az ev ruhayat. hanem ezenkeppen meg viſele. ſemmynemev
alazatos dolgot nem zegely vala tenny. gyakorta ez zent zvz meg
ſevpri vala az beteg hazat. es az zvkſegnek helet az betegevket.
es ennek fevlevtte belevl es meg tyztehgya vala. Eſmeeg egy jdev-
ben zent margit azzon. huſt ſüt vala az betegevknek. es monda
neky ſoror benedicta iſtuan vrnak leyanya. Azzonyom agyad en-
nekem az huſt en meg ſvtem a mert nem illic hog te ſuſſed. Monda
zent margit azzon. ha te ſutned meg tyed volna az erdeme. de en
nem akarom el veztenem az en erdememet. azert nem adom
nekevd. gya[kor]korta mykoron ez zent zvz az betegeknek zolgal
52 vala. az ruhayat || fel vonogatya vala vgy jar vala az nagy ſarban
hoban. gyakorta ez genge zvz le eſyk vala eſmeg fel kel vala. vgy
zolgal vala. evneky ruhaya nemykoron mynd terdig meg Saroſvl
vala. de azert ev rola le nem vety vala. hanem azonkeppen
viſely. vala es azzonkeppen eyel es benne hal vala. Mykoron
az betegevk huſt [eſ] eznek vala. zent margit azzon el me-
gen vala az portara. es vgy ker vala huſt az betegevknek. es
tezy vala kys teknevben. es el vizy vala az ev feyen es meg
fevzy vala nekyk. Egy napon mykoron zent margit azzon.
vinne egy fazekat tellyes tykvſſal az betegevknek. es mykoron
menne az cohnyarol az nagy hoban. az beteg hazban. le eſek ez
zent zvz az nagy hoban. es el devle az eteknek ev leue capaya
vyara. fel kele ez zent zvz az nagy hobol nag bekeſſegel. es el
vive az etket az betegeknek. Eſmeg egy jdevben zent margit azzon
53 el || mene egy Sororral hvſſert az betegeknek. es mykoron nem
volna myben el hoznyk az huſt. zent margit azzon le vete az ev
ſcapularat es le teue az fevldre. bele takara az huſt. mykoron ju-
tottak volna mynd ketten az cohnayra ez ſorornak ev ſcapulara
meg vndokvlt vala az huſtol. de zent margit azzonnak ev ſcapu-
lara tiztan meg maradot vala. tahat ez ſoror kezde meg zomo-
rodny es meg haborodny. meg haragodny. zent margit azzon
ellen. zent margit azzon kedeg moſoloduan monda az ſorornac·

myert haraguttal meg. en jol tudom myt gondolz te maſtan. es
meg [meg] monda mynd zent margit azzon. vala myt ez ſoror
gondolt vala. de mykoron ez gengeſeges zvz meg betegedik vala.
nem mongya vala meg. hanem el tvry vala. hog megne bantat-
neek az ev zokot dolgyban es az ev zolgalatyban. || Egy jdevben 54
zent margit azzon levn jgen beteg. neguen napiglan. es vala
ev rayta veer has. mynd ez negven napiglan el zenuede ez
nehez betegſeget. es mynden zolgalatot be tellyeſſehte az refecto-
riumban es betegeknel mykeppen egeb[evt]koron. Annera meg
alazza vala ev magat az prioriſſanak. hog vala myt az prioriſſa
paranchol vala. Azt elevzer ev akarya vala be tellyeſehteny. es ha
valamely ſoror evmagat meg vonza vala az kevzenSeges dologtvl
kyt az prioriſſa paranchol vala tenny. Tahat ez zent zvz meg erev-
ſehty evtet. jo peldat aduan ev neky.

Vala egy Soror. ky neueztetyk vala ſoror evrſebet. ez vala
jgen veen. Ez ſoror evrſebet eſek nagy hozzv korſagban tyzen
nyolc eztendeyg. es juta annye erevtelenſegre. es veer haſra. es
veteſre ſemmyt nem emezhet vala. vgy hogy ev magat fel nem
jndedhagya az || agybol. tahat nemely napon az ſororok jgen meg 55
ſarattanak vala es ſenky nem akara neky ſegelleny az az. az be-
tegnek. de zent margit azzon mene az prioriſſahoz. es meg kere az
prioriſſatvl engedelmeſſegret hog ev bannyek az zegen betetegel.
Az prioriſſa kedeg neky meg engede. es hagya hogy egy tarſot
vegyen vele. Zent margit azzon kedeg hyva el vele Soror alinchat
aykay peter vrnak leyanyat. Mykoron el mentenek volna mynd
ketten. Tahat zent margit azzon fel emele az agybol az zegen regy
veen beteget evnen kezeuel. es teue egy ſamel zekre [eg kerek ve-
remre] es tahat az nagy dohoſſagert. es veer haſnak. es veteſnek
vtalatoſſagaert Soror alincha fel fel[r]re vona magat. elnem zenved-
hete az nagy dohoſſagot. Ezeket latuan zent margit azzon. Monda
az ſorornak. zeretev atyamfya ha te elnem zenuedhetevd menyel ||
fel fele. es hagyad ennekem ezt tennem. tahat zent margit azzon. 56
az bete[d]gnek agya meg tyztehtuan Annak vtanna eſmeg evnen
maga fel veue ev karyayra az beteget. es be teue az agyban. Eze-
ket latvan ez ſoror jgen chudalkozyk vala. hogy zent margit azzon
el zenuedhet vala il nagy dohoſſagot vtalatnekevl. es hogy el bir-
hata jllyen nagy embert. mert ez betek evrſebet jgen nagy ember
vala. Ezeknek vtanna zent margit azzon [ve] fel veue az zeke t es

Mind azokat kykre evltette vala. es vyve az vyzhez es evnen keze·
uel mynd meg moſa. Ezenkeppen zolgala ez betegnek zent margit
azzon nagy ſokzer. ez vala harom eztendevuel ez zent zvznek halala
[er] elevt. Azert ezen keppen zolgaluan az erevteleneknek. jol lehet
hogy gyakorta ev maga erevtelenb vala. kevuetuen az ev nennye-
nek zent evrſebet azzonnak ev nyomat vety vala ev magat az bete-
57 gekert || mynd ereye zerent kyk az claſtromba valanak. kyk kedeg
az claſtromnak kyvele valanak. az oly betegeket ev kepeben meg
latogatagya vala nemely jgen veen fraterrel. frater gevrgel. pro
vincialiſnak aldomaſaual. es meg agya vala az ev zvkſegre valot
azbol myt evneky anya atya ad vala ez veen frater altal. de ezt
akoron tezy vala chak mykoron pro vincialis jelen nem volt. De
mykoron az pro vincialis jelen vala h tahat mykoron bela kyral.
kyralne azzon. es iſtuan kyraly. es egyeb atyafyay zent margit
azzonnak. hoznak vala aranyat ezevſtevt [pezt] penzt aranyas
barſont. zent margit azzon ezekben ſemmit nem akar vala maga-
nak venny. hanem el kv̊ldy az prioriſſanak egyhaznak dolgara. es
egy rezebevl kery vala az *pro*uincialiſt hog ev [kepen] kepeben adna
alamiſnat zegenyeknek. ez orzagnak kevlemb kevlemb rezeben.
58 mykoron || menne viſitalny. jeleſevl kedyg zemermes. tytkon valo
zegenyeknek es kyk zegenlnek kvldulny. Nemykoron kedyg az prio-
riſſanak aldomaſaual kevld vala zegen zent egyhazaknak predica-
tor zerzetbelyeknek feyer varra egyhazy evltezetevkre kelevhre. es
peſten zent antalban rakata egy oltart zent myklos pyſpeknec tyz-
teſſegere. ezenkeppen egyeb zent egy hazakhoz. Ezeket mynd tezy
vala ez zent zvz. azokbol kyket ev neky az ev zvley atyafyay adnak
vala. Mert az claſtromnak juuedelmebevl nem illic vala valamyt
valakynek adnya. ſem akarya vala. Ez pro vincialiſnak frat*er* mar-
cialiſnak tanalchyval tanehtaſyval jgekevzyk myelkevdyk vala.
zent margit azzon jeleſben kezdettevl fogua mynden ev napyban.
De maga ezt ſemkel el hadnonk. Az ev alazatos kenyerevletyrevl.
Mert mykoron ez zent zvz al vala az ablachnal az carban. kyn
59 nezettetyk || Criſtuſnak zent teſte. es lagya vala az beteg zegenye-
ket. mykeppen az machkaſok magokat vonzak vala az pagymen-
tomon. Nagy ſyralmakat tezen vala. Az ſororok meg kerdyk vala
ev ſyralmanak okat. vgy mond vala zent margit azzon. Azert ſyrok
hog kenyervlek ez beteg zegenyeken. es bankodom zvuemzerent
hog en evket nem ſegelhetevm egeſſegekre. Ezeknek felette halat

adok az en teremtemnek. hog ky kenyerevlt en raytam. es enge-
met egezzen teremtet. es mynd ez may napyk egezzen fel neuelt.
kynek okaert eſmerem en magamat ev irgalmaſſaganak jnkab kev-
teleſnek lenny. hala adaſra. nemykoron kery vala az ſororokat hog
aue mariat mongyanak az zegenyekert. Nemykoron kedyk ha ez
zent zvz lat vala mezehtelen chondras zegent. tahat el kevld vala
az *pri*oriſſahoz hog az zegennek agya egyk capayat melyk yob
volna. || ha kedyg zent margit azzonnak nem lezen vala tevb 60
capaya egynel tahat kerety vala az *pri*oriſſat. hog ev agyon ruhat
az zegennek. oly jgen kenyerevletevs zvwev vala az beteg ſororo-
kon es. hogy gyakorta az ev etkeet kyt evneky [ke] attanak az
aztalnal. el kevldy vala az beteg ſororoknak. es ev maga gyakorta
etlen kel vala fel az aztaltevl. Annak okaert az illyen fele jozagok-
nak kegeſſegeert. auagy jrgalmaſſaganak myelkevdetyert. Az ev
nyayaſkodaſa. auagy zentſeges elete. egy nemev nemev regula ze-
rent tartatyk vala az jdev bely [z] ſororoktevl. vgy hogy. ha valamy
zerzetlenſeget. auagy erkevchetlenſeget latnak vala egy maſtvl.
tahat vgmondanak vala. Ez nynchen. az my azzonyonknak zent
margit azzonyonnak regulay kezzevl. Mykoron ez zentſeges zvz.
zol vala az ev atyaual es ev batyaual iſtuan kyralyual ev zevleeuel.
es egyeb atyafyayval || Az ev bezede alkolmas jdevben. vala mynden- 61
koron jntev es kevnyergev bezed. Mykeppen bela kyraly gyakorta
meg mondotta az vraknak. hog evtet az ev leyanya zent margit
azzon. azon kery. hogy iſtennec egy hazat. az ev orzagaban ne
hadnaya meg nyomodny. auagy meg nyomorehtany. kemeny feye-
delmeknek myatta. es egyeb feyedelmeknek vitezeknek myatta. es
hogy [zegenyeknek] zegenyeket. evzuegyeket. aruakat. es illyenfele
neuolyaſſagos zemelyeket oltalmazna. Es ſokakban meg halgatta-
tyk vala zent margit azzon az ev atyatvl. bela kyraltvl. es atya-
fyaytvl. mert az ev eletynek nyluan valo zentſegeert. aleg hog
valaky az ev atyafyay kezzevl ſoha az ev akaratya ellen tevt volna
az jdevben. jol lehet az vtan ſokakat zenuede. de engednek vala az
ev kereſenek. meeg azokert es. kyk meltok valanak halalra. zaba-
dulaſt veznek vala. || es zegenſegben meg nyomorottakat meg 62
ſegel vala. vg hog ez zent zvz myndeneknek kyvalt keppen
valo hyedelm vala. mynden ev zvkſegekben. Eſmeeg ez zent-
ſeges zvznek. ev kemenſeges penitencia tartaſarol byzonſagot
tevttenek. az jdev bely ſororok es vgy mondottanak. hog ez zent

margyt azzon. karachon eſtyn. nagy penteken. Nagy bodog azzon
eſtyn. es egyeb bodog azzon eſtyn [es]. es egyeb nagy jnne-
pevk eſtyn. very vala oſtorozya vala ev magat. oly jgen keme-
nyen. mygnem ev gengeſeges teſtebevl veer bevſeggelky jv vala.
es very vala ez zent zvz ev magat. nemykoron tevuyſkes vezzevuel.
Nemykoron kedeg az zvl dyznonak bevreben chynalt vezzevuel
oſtorral. Mykoron kedeg zent margyt azzon. ev maga nem oſtoroz-
hagya vala magat az ev karyaynak erevtelenſegeert. Mely erevte-
63 lenſeget zenued vala zent margyt azzon. || Az ev vallaiban valo
faydalmert. [kytev] kyt ev halalanak elevtte neeg eztendeyg zev-
netlen zenuede ez zent zvz. Tahat ez jdevben [a] ev magat oſtoroz-
tagya vala ſoror Sabinaval ky ev neky jeles tytkoſſa vala. Egy
jdevben mykoron zent margyt azzon az fevldrevl fel kevlt volna.
ev jmadſagabol. zent margyt azzonnak ev vallanak chongya ky
mene ev helebevl. vgy hogy zent margyt azzon kezde erzeny nagy
faydalmat ev vallaban. Tahat az prioriſſa es az egyeb ſororok kez-
denek bankodny. es kereſnek vala oruoſſagot. kyvel meg oruoſſol-
hatnayak zent margit azzont. Ezeket latvan egy Soror zent margit
azzonnak evcche. iſtvan kyralnak huganak anna azzonnak leanya.
margyt azzon. kezde evnen magaban ezen keppen mondany. olyha
meg meuetven. Mychoda ez. hog ez egy zerzetevſſrevl apacharol.
64 enne nagy gond vagyon. ez oruoſſagokert. || Es legottan ez ſoror
margyt kezde erzeny nagy faydalmat az ev job vallaban. vgyan
azon helyen. hol zent margyt azzonnak fay vala. Es tahat legottan
ez ſoror mene es eſek zent margyt azzonnak ev nenyenek labahoz.
es meg monda valamyt ev rola gondolt vala. Azt es meg monda
neky mynemev faydalm eſevt vala ev reya ez yllyenfele gondolat-
ert. monduan ev bevnet. kery vala hog meg bochatnaya az ev bev-
net. Monda zent margyt azzon. Zeretev atyamfya. vr iſten meg
bochaſſa neked. Ez bezedek el vegezven legottan meg gyogula ez
ſoror. Ez ſoror kedeg az ev gyogulaſat meg monda. ſoror marga-
retanak. ky vala moconyay guilliniuſ[nak] e herchegnek leayanya.
es ſoror evrſebetnak iſtvan kyral leyanyanak. es ſoror marianak.
65 myhal vr leanyanak. Eſmeeg ez zentſeges zvz. gyakortta || kery
vala conpletanak vtanna. Soror evrſebetet ſerennay iſpan vrnak
leanyat. hogy el menyen vele. es hogy ez zent zvznek diſciplinat
agyon. Tahat ez ſoror fel vezy vala az vezzevt. es very vala zent
margyt azzont. zent margyt azzon kedeg vgmond vala ez ſorornak.

very oſtorozy engemet jgen erevſſen. Es ez ſoror very vala zent margyt azzont olygen erevſſen. hog ev belevle ky jv vala az veer. Ez ſoror kedeg very vala zent margyt azzont. nagy keſerev ſyraſſal. kenyerevlven ev rayta. Ez dyſciplinanak ev vezzevy valanak kevzenſeges diſciplinanak vezzevy. Nemykoron valanak tevuiſkes vezzevk. es ez vereſegeket diſciplinakat. vezy vala nemykoron az refectoriomba. az aytot jol be rekeztven. es nemykoron az capitulom hazban. Ez zentſeges zvz. ez diſciplinanak genyerevſeget meg tanola meeg || kyſdet gyermek koraban. Mert mykoron. meeg bez- 66
primet lakneek. Es mykoron az Sororok conpletanak vtanna diſciplinat veznek vala. Ez zent gyermek az fevlden az ev meſterenek mellette le terdeplik vala. es keer vala diſciplinat. mykeppen az egyeb ſororok. Az vtan el megyen vala az ſecreſtyeben. es evnen maga vezen vala magan diſciplinat. Mynek vtanna kedeg ez zent zvz juue ez bodog azzon claſtromaban. gyakorta keri vala az ev tarſat Soror evrſebetet olimpiadis azzonnak leanyat. kyvel egy kevnben tanolnak vala. hog evtet meg diſciplinalya. es ez Soror meg diſciplinalya vala ez zent zvzet. Nemykoron diſciplinalya vala kevzenſeges vezzevuel. Nemykoron kedeg oly vezzevuel kynek tevuyſke vala. Eſmeeg egy napon zent margit azzon conpletanak vtanna hyva el vele ſoror benedictat az capitulom hazban. es zent margyt || azzon ada diſciplinat. ez ſoror benedictanak. Ez ſoror 67
benedicta es zent margyt azzonnak kereſere ez zent zvzet oly jgen vere. hog az nagy vereſegnek myatta meg farradot vala ez ſoror benedicta. Eſmeeg egy zent jnnep napon. zent margyt [margyt] azzon. Soror ſabinaual mene egy hazban be. mely haz oly jgen Setet vala. hog ſemmyt ev benne nem lathatnak vala. de maga mykoron zent margyt azzon le vetette volna az ev ruhayat. hogy evtet ez ſoror ſabina meg verneye. legottan az haz oly jgen meg velagoſodek mynt ha nappal volt volna. Mykoron kedeg zent margyt azzon fel vevtte volna eſmeeg ev ruhayat. Az haz levn eſmeg olyan ſetet mynt eleb volt. Eſmeeg egy nemevnemev napon ez ſoror Sabina. Mykoron jgen haragut volna. Egy nemevnemev bozzvſag tetelrel. es gondolkodneek az ev zvueben ezrevl. || Es kerneye 68
az vr iſtent. hog az haragot el venneye az ev zvvebevl. de mykoron ezt ſenky nem tudnaya. Tahat zent margyt azzon el mene ez ſororhoz. es monda neky. Ne akary zomorodny. Es mynd meg monda valamyt ez ſoror gondolt vala. Ez dolog kedeg vala azon

eztendevben kyben zent margyt azon meg hala. Eſmeeg ez zent-
ſeges zvznek ev kemenſeges penitenciayarol vgy vagyon meg iruan
az ev zentſeges eletyrevl. hogy ez zent zvz [k] kere Soror agneſt.
hog evneky ſegellene chinalny egy kapchat. Mely kapchaban be-
levl ez zent zvz tevt auagy varrot vala apro hegyes vas zegeket.
es ezenkeppen vyſely vala ev labayban az vr iſtent. nagy zerelmel.
Eſmeg ez zentſeges zvz. mykoron akarya vala venny criſtuſnak
zent teſtet. Annak elevtte egy nappal el kezdy vala zent margyt
69 azzon vechernyetevl fogua. es al vala || jmadſagban. nagy ayta-
toſſag[ban]gal es ſyralmal. es mykoron el hyvattatyk az cantrixtvl
hog meg mongya az ev verſeet. tahat el megyen vala es meg mon-
gya vala. Az vtan eſmeg meg teer vala az ev jmadſagyra. Es
vgyan azon eſtue conpletanak vtanna enekly vala. jgen aytatoſſon.
Magas zoual. es Syralmakkal az ſalue reginat. Azon aytatoſſagban
al vala veternyen es. veternye[n] vtan nyugozyk vala egy keueſet.
es haynalban eſmeg meg teer vala jmadſagyra mynd [ny] myſeyg.
es az myſen vezy vala criſtuſnac zent teſtet nagy aytatoſſagal.
vezy vala kedeg zent margyt azzon criſtuſnak zent teſtet. tyzen
evtzer eztendeyg. de mykoron az ſororok zent margyt azzonual
evzve vezyk vala criſtuſnak zent teſtet. Zent margyt azzon el ter-
yezty vala ev magat az fevldre. es nagy ſyralmakkal zevpegeſekkel ||
70 varya vala criſtuſnak zent teſtet. es vgy vezy vala ev hozza nagy
edeſſeges aytatoſſagal. Mynek vtanna kedeg zent margyt azzon
vezy vala criſtuſnak zent teſtet. vezy vala egy felevl az kezkenevt.
es targya vala mynd addeg mygnem az egyeb ſororok meg comu-
nycalnak vala. es ezt tezy vala nagy aytatoſſagal. Mykoron meg
kerdyk vala az ſororok. zent margyt azzont. hogy myert tartanaya
ezenkeppen az kezkenevt. vgmond vala zent margyt azzon. Azert
tartom hogy jobban lathaſſam criſtuſnak zent teſtet. Aznak vtanna
ez zent zvz marad vala mynd tellyes nap eſtyg aytatos ſyralban
vechernyeyg. es olyha ſemmyt nem ezyk vala. es jncab zeret vala
aitatoſſagal ſyrnya. hognem ennye. Mykoron kedeg az aztalhoz
megyen vala egyebekel. tahat az ev orchayat be fevdy vala az ev
71 velomaual. es ev kezeyt evzue || tezy vala. Ezenkeppen jmadkozyk
vala mynd ebedevd chaka etelnekevl. Eſmeeg egy jdevben. mykoron
az ſororok zent margyt azzonual evzve. mynd zent napyan. akar-
nanak meg gyonny. es comunycalny. zokas zerent. Mykoron
jmmar zent margyt azzonnak kellene meg gyonnya es meg comu-

nykalny. ez felevl meg mondot mynd zent napyan. lele zent mar-
gyt azzon egy Sorort hogky evneky nem zolt vala harom napon.
es kezde zent margyt azzon ketelkevdny. hog ne talam valamyben
meg bantotta ez ſorort. el mene zent margyt azzon. es ez ſorornak
labaynal ev magat le teryezte. es vgy ker vala bochanatot. Ezt
latvan egy ſoror. Soror katerina eztergamy ſenye vrnak leanya.
monda zent margyt azzonnak. Azzonyom myre teez ygen. monda
zent margyt azzon. bochanatot kerek ez ſorortvl. hog ha vala-
myben || en evtet meg bantottam. meg bochaſſa en nekem. mynek 72
elevtte en meg gyonyam es comunykalyam. Eſmeeg ez zentſeges
zvznek zayabol ſoha ſenky mynd ev tellyes eletyben. nem hallot
valamy zernyv bezedet. auagy caromlaſt. auagy valamy bozzv
bezedet. de ha valamely ſorortvl meg bantatyk vala ez zent zvz.
nem varya vala hog az ſoror tegyen ev neky venyat az ky evtet
meg bantotta. hanem ez zent alazatos zvz. el megyen vala es
venyat tezen vala az ſoror labanal ky ev neky valamy bozzvt tevt.
Mert oly jgen bekeſſeges vala ez zent zvz. hog akar mely jgen
nagy bozzvt tevttek auagy montak neky. mynden koron nagy
bekeſſegel zenuedy vala el. egy jdevben az ev meſtere olimpyadis
meg ſedde zent margyt azzont az ev ſok jmadſagyrol. es monda
neky. Te azzonyom el tevred magadat || myt myelz te. allaz myn- 73
den napon az te jmadſagodba. tartvan az te orchadat es orrodat
az fevlden mykeppen az dyzno. mynem az fevldben kereſed az vr
iſtent. de ez zentſeges zvz. zent margyt azzon ez bozzvſagos beze-
devket nagy bekeſſegel es alazatoſſagal zenvede el. Sem megnem
haborodek. gyakorta ez zentſeges zvz kery vala az ſecreſtyeres
Sorort hog evtet az karban rekezteneye conpletanak vtanna.
Mykoron zokas az kart be tennye. jeleſevl kedeg mynd zent eſtyn.
Mykoron ezek gyakorta lettenek volna. jme egy jdevben. mynd
zent eſtyn. kere zent margyt azzon. ez ſecreſtyeres Sorort. hog
evtet az karban rekezteneye. es ev maga es. ottan maradna vele.
Tahat jme zent margyt azzon mykoron ſokayg allot volna jmad-
ſagban az [b] karban az oltar elevt mynd zent eſtyn veternyenek
elevtte. le eſek zent margyt azzon. es lat||tatyk vala mykeppen 74
holt. es mynd addeg ezenkeppen levn. myg ez felyvl meg mondot
Soror ez ſecreſtyeres meg olvaſa tellyeſſegel az zent dauid Solta-
rat. es ez ſoror tezen vala mynden ſpalmoſnak vegen venyat. Es
yol lehet hog ez ſoror ſokzer tezen jeget es zozatot. hogy zent

margyt azzon ſelkelne. de ev ſel nem kele. ſem zola ez ſorornak.
[Ta] Tahat ez ſoror kezde ketelkedny zent margyt azzonnak hala-
larol. el mene olimpiadiſhoz zent margyt azzon meſterehez. es ez
dolgokat evnen maganak meg monda. es tahat olimpiadis ez ſoror-
ral evzve meg terenek az helyre [o] hol vala zent margyt azzon.
es latak evtet. ſekennye az oltar elevt. es mynek elevtte kevzeley-
tevttenek volna ev hozya. fel kele zent margit azzon. Olimpiadis
kedeg kezde feddeny ez zent zvzet monduan. Myt myelz te. akarod
75 te e tenen magadat meg evlny. es el mene olimpiadis. || Monda ez
ſoror. żent margyt azzonnak myre zomorehtal meg engemet. felele
zent margyt azzon moſoloduan es az ſorornac kezet fogvan. Ne
akary meg zomorodny. mert keueſet allottam ezenkeppen. Ez dol-
gok levttenek zent margyt azzonnak halala elevt egy eztendevuel.
Eſmeeg egy eyel veternyenek elevtte. be mene zent margyt
azzon az karban az ev jmadkozo helere. holot zokot vala allany
es jmadkozny tytkon evnen maganak. es elevtte valanak ez zent
zvznek mynden ev zep aranyas kepey tablay. es ereklyey. Es
monda zent margyt azzon. Soror Elenanak. kerlek tegedet hogy
aly jt. es ſenkynek megne mongyad. hogy en jt vagyok. es ne
hagy valamely ſorort en ream juny. Es mykoron zent margyt
azzon ſokayg allot volna ezenkeppen ev jmadſagyban. lata ez Soror
76 elena. tvznek langyat. zent mar||gyt azzonnak feyen. Ezeket latvan
ez ſoror jgen meg jyede. es feel vala menny zent margyt azzon-
hoz. de maga ez ſoror laſſuſaggal el mene zent margyt azzonhoz.
es monda neky. Azzonyom tuz [v] vagyon feyeden. Tahat zent
margyt azzon. az ev kezet feyere vete. es tapogat vala az ev feyen.
Monda ez ſorornak. Senkynek ez lataſt meg ne mongyad
Eſmeeg egy jdevben zent margyt azzon. hyva el vele Soror
annat nitrai meloan vrnak leyanyat. es chynala ev vele. kender-
bevl egy kevtelet. es kere zent margyt azzon ez ſorort. hog ez
kender kevtellel. meg kevtneye. es jgen zorehtanaya mynd keet
karyayt. Tahat ez ſoror veue ez kender kevtelet. es meg kevte zent
margyt azzonnak egik karyat. oly jgen erevſſen zorehtata zent
margyt azzon. az ev karyat. hog lattatyk vala az kender kevtel be
77 menny az ev || karyanak huſaban. Ennek vtanna eſmeg az maſyk
karyat es. meg ezenkeppen jgen erevſſen meg kevttete zorehtata.
Ez dolgok valanak egy nemevnemev hazban. mely hazban zokot
vala maradnya kyralne azzon. zent margyt azzonnak anya. myko-

ron ju vala ez claſtromhoz. es vala ez dolog zent margyt azzonnak halala elevt evt eztendevuel.

Eſmeeg egy jdevben nyarban. Mykoron az jdevbely provincialis. frater marcellus. meg teert volna az generale Capitulombol. es jut volna ez chaſtromhoz. Tahat ez pro vincialis lele ez claſtromnak ſororit [ſilemc] ſilenciomnak veztegſegnek nagy tevreſeben zegeſeben. Ezeket latvan ez provincialis. jgen meg haraguek az ſororokra. es be juve az kar ala. jgen kemenyen meg fedde. es meg fenyegete evket az ſilenciomert. || Es monda hogy penitenciat 78
hadna nekyk. mykeppen az conſtitucio mongya. Ez veztegſegnek meg zegeſeert. oly jgen meg haragvt vala az pro vincialis. az ſororokra. hog azon napon ſemmykeppen. nem akara bellyeb juny az claſtromban. hanem ezenkeppen nagy haragal el menuen. el hagya az ſororokat. Tahat zent margyt azzon vgyan azon napon. kevlde az vas ablachra vechernyenek elevtte az ev meſteret olimpiadiſt. es ſoror margaretat guiellinos herchegnek leyanyat. kyvala bela kyralnak rokona. az pro vincialiſhoz. Alazatoſſon kevnyeregven. hog az provincialis meltolna zent [margyt] margyt [azzon] azzonnak es. vgyan azon penitenciat hadny. melyet akarna hadny az ſororoknak kyk az veztegſeget meg tevrteek vala. es hog ne kedvezne. valamyben ev neky. hogne lattatneek az egyeb ſororoknak ||
hog evneky penitenciaya el halohgattatneek. auagy hog evneky 79
keduezne. azert hog ev kyral leanya volna. Tahat ez provincialis capitulomot tevn maſod napon penteken az ſororoknak. es hagya hogy az ſororok kyk az ſilenciomot az veztegſeget meg tevrtek vala. hog az refectoriomnak kevzepette. mezehtelen fevlden vlyenek. es bevhtevllyenek vizzel es kynyerrel. kyt ez ſororok mynd be tellyeſehtenek. es velek evzv zent margyt azzon es. mynd be tellyeſehte. nagy bekeſſegel es alazatoſſagal.

Mykoron ez zentſeges zvz. zent margyt azzon. ez felyvl meg mondot jozagos myelkevdetevkben foglalta volna ev magat nagy tevkelletevſſegel. es mykoron meg vtalt volna mynden ez [e] velagy hangoſſagokat es genyerevſegeket. mykoron az ev atya akarya vala evtet az zerzetbel || ky vinny es adnya hazaſſagra. Ezeknek es 80
ellene monda. es meg vtala myndeneſtevl fogva ez zentſeges zvz.

Mynd ezek el mulvan. jme ez zentſeges zvznek zent margyt azzonnak. vy erdemeknek okay zolgaltatnak. Mert tamada haboruſag zent margyt azzonnak zuleykevzet. es ev atyafya kevzet.

iſtvan kyraly kevzet. Es oly jgen vezedelmes haboruſag tamada
kevzettek. hogy mynden jgaſſagnak zertartaſa nekevl. es hatra
vetven az iſteny felelmet. mynd erſekevkben es piſpekekben. es
mynd iobbagyokban. Nagy ſok ezer artatlan emberek. jtyletnek
egeneſſege nekevl el vezenek. Mely nagy haboruſagok kevzet. ez
zentſeges zvznec ev ſyralmy. valanak ev neky ey es napy kenyery.
81 Mert meg gondolya vala ez zentſeges zvz. hog ez yl||lyen fele habo-
ruſag ſemmykeppen nem lehet nagy ſok lelkeknec vezedelme
nekevl. Azt es meg gondolya vala ez zent zvz. hog ez fele habo-
ruſag. nem lehet az [zv] ev zvleynek atyanak anyanak lelkenek
vezedelme nekevl. kyk jmmar meg venhettenek vala. es mynd
zvleynek. mynd atyafyaynak vtalatos faratſaga nekevl nem lehetne.
Eznek felette ez zent zvz felty vala az ev egy mehbe ſekevt atya-
fyanak. iſtvan kyralnak [kyr] halalat. kynek halalara jgekevznek
vala. es jgen kemenyen [vlte] evldezyk vala. Mynd ezeknek felevtte.
halya vala es erty vala. anya zent egy hazat. nem chak magyer
orzagnak kevlemb kevlemb rezebe. de byzonyal meeg ennek
felette. ſok egyeb kereztyen orzagoknak rezeben es. kemeny feye-
delmeknek poganoknak myatta. el nyomottatny es zagattatny.
82 Claſtromo||kat. es zerzetevſſegnek heleyt meg puztehgyak. Annera
hog az vr iſtennec kyk zolgalnak vala. az ev helyek claſtromok.
benne lakozo nekevl marad vala. zegenyeket es artatlanokat
annera nyomorehtnak vala meg. hogy az ev kyaltaſſok mynd
menyorzaggyglan fel hallyk vala. mykeppen ez zent zvznek [bezyh]
bezyllyk vala. Anne nagy haboruſag vezedelm vala. hogy ſenkynec
nem kedueznek [vak] vala. ſem veneknek. ſem jfyaknak. ſem fer-
fyaknak. ſem azzonyallatoknak ſem zvzeknek. hanem myndenek
alnokvl meg nyomorehtatnek mynden okoſſagnekevl. Mynd ezeket
halvan ez zent zvz. ſyr vala nagy bevſegel. es az ev teſtet evztev-
uerehty vala bevhtevkel. es fel evltevzek ciliciomban. olyha ſyrat-
van myndeneknek az ev alnokſagokat. kyket az jdevben az vr
83 iſtennek teznek vala. || es ſyratya vala az meg nyomorultaknak az
ev nagy haboruſagokat. tellyeſſegel ev magat ez zent zvz ſyral-
makra ky oldoza. es gyakorlvan ſyralmaknak bevſeges ſyramyt
arradaſyt. kery vala ez zent zvz. mynd az fraterevket. mynd az
Sororokat. es mynden egyeb zerzetevſſevket es. kerettety vala egye-
bekel es. hogy kevnyergenenek az vr iſtennek alazatos kevnyer-
geſſel. hog az vr mendenhato iſten. az ev jogyanak hatalmaual.

meg zoreha. es meg elnyche. az kegyetleneknek hatalmokat. es
meg oltalmazya az artatlanokat. Es ezeknek felevtte anya zent
egy hazat. kyt az ev dragalatos zent vereuel evzve gyvltet. My
vronk ihs xps poganoknak eretnekv̊knek hittevl zakattaknak my-
atta. es kemeny feyedelmeknek myatta. kyk chak newel kereztye||-
nek. kyknek ev ſokaſſagok azkoron gonozvl bulchuztatot elegge 84
vralkodyk vala. az az. hog az jdevbely gonoz kereztyen vraknak.
nag ſok gonoz hatalmak adattanak vala. ez illyen gonoz dolgok-
nak tetelere. hog ez illyen gonoz nepeknek myatta ne hadnaya
vronk ihs xps ev magat karomlatny. Ezeket kery. es kerettety vala
vr [iſte*n*vl] iſtentevl ez zent zvz. Mykoron az ev nagy keſerevſegeet
latnayak az Sororok. olyha ev rayta kevnyerevlven. vgy mond-
nak vala ev neky. My tenekevd benne. myt gondolz te vele. Myre
hogy mynden [tevrne] tevrtenetert. te tenen magadat gevtred.
Tahat ez zentſeges zvz. zent margyt azzon. Az ev zvuenek mel-
ſſegebevl vonvan. nagy fazkotaſt ezenkeppen felele. Anya zent
egyhaz. mynden hyv kereztyenek anya. az ev dragatos tagyban
meteltetyk. es ev jgen kemenyen gevtretyk. || Es ty azt mongyatok 85
ennekevm. My tenekevd benne. Nemdee nem ev zvltee kerezt vyz-
nek myatta vyonnan engemet ty veletevk evzve. Nemdee az ev
leyany kevzzvl valo vagyoke en. byzonnyal az vagyok. Ezenkeppen
ez zent zvz. az ev neky zoloknak bozzontaſyt meg gevzven. Evket
es. mynd ereye zerent vgyan ezen fele kevnyerevletre hozza vala.
Tahat lata ez zent zvz. az bevneknek arradaſyban. az felyvl meg
mondot nyomoruſagoknak ev gonoſſagyt meg neuekevdny. az az.
hog az bevnek. az kegellenſegek. naponkent neuekevdnec vala es
bevevlnek vala. Vgy hogy az tataroknak kegyetlen jaraſok[v]tvl
meg valva. zaz. es tevb eztendevtevl fogva. ſem lattatot. ſem hal-
latot anne nagy ſok kegyetlenſeg kereztyen nepeken. mykeppen ez
jdevben. || [Mert] Azert ez zentſeges zvz. zent margyt azzon. vy 86
penitencianak mogyat kereſe. es meg lele. az mendenhato iſtennek
haragyanak meg engezteleſere. Mert az ciliciomat. kyt elevzer
vyſel vala. ſemmynek alehta. auagy keves penytencianak kemen-
ſegnek. alehta. hanem az zvl dyznonak bevret chynaltata meg.
tytkon. keet Sororokal kyknek egyk prioriſſa levt vala ez claſtrom-
ban. Az maſyk kedeg vala zolgalo leyan. vgyan ezen keet
Sororok tartottak vala [v] fel ezen claſtromban. az zvl dyzno-
kat. es ez keet Sororokal chynaltatot vala maganak zent mar-

gyt azzon keet vyne zelev. avagy harom harom vyne zeleven. auag negy vyne zeleven. az zvl dyznonak bevreben egy evuet. es ez zvl dyznonak bevreben chynalt evuel. ev magat
87 mezehtelen hufan ſerteeuel be fordeht||van. jgen kemenyen magat vele meg zorehgya vala. Es ez zvl dyznonak ſerteeuel·evzve. maradekat. vezzevre kevtevze ez zent zvz. es vgyan ezen zolgalo leantvl. gyakorta diſciplinat vevt. Mely diſciplinanak vezzevye. az zvl dyznonak bevreuel ſerteeuel evzve. meeg maes ez claſtromban vagyon. Ez gyenyerevſegnek ruhayat. es ez diſciplinanak vezzevyet. Zerzet meſtere. frater yanos. es egyeb ſok veen fraterek lattak. Ez zent zvznek halala vtan. Az ſororok ezt tytkon az fratereknek meg mutatvan. Mert aznak elevtte myg zent margyt azzon elt. ſenky ez dologrol Semmyt nem tudot. Ez harom zemeltevl meg valva. az az. zent margyt azzon. [tutta] ez keet Sororral.

Ezeknek vtanna. ez juuendev bezedekbevl mynden ember
88 tanolyon bekeſſeg tartaſt. || ffel evltevzek zent margyt azzon ez zentſeges zvz. Az vr iſtennek ev zerelmeben. Es kyk ez ennye gonoſſagoknak haboruſagoknak tevevy myelkevdevy valanak. kereztyenek kevzet. mykeppen felyvl meg vagyon jruan. Ezeknek az ev gonoſſagokat ez zent zvz. nylvan meg vtala. Akar mely jgen nagy zemelyvknek es. az ev gonoſſagokat meg vtalya vala. ſevt meeg ennek fevlette akar mely jgen ſok meltoſſaggal ekeſſevlt zemelyeknek es. az ev gonoſſagokat nylvan meg vtalya vala. Az az. kyralnak az ev atyanak. es atyafyanak iſtvan kyralnak. es egyeb vraknak. meeg ennek felevtte egyhazy feyedelmeknek erſekeknek. pyſpekeknek gonoſſagokat nylvan meg vtala. De maga meg ſem fogyatkozanak. ez jdevkben. ez napokban. ez zent zvznek. Meeg
89 azok kevzzevl es. az nagy || bozzvſag tetelevk. kyk ev vele iſtennek hazaban jarny. es edes eetkeket venye lattatnak vala. az az. az ſororok. jol lehet mynd ereyek zerent tezyk vala ez zent zvznek az bozzvſagokat. de jgen oua. okoſſon. Mely bozzvſagbol ez zent zvz. myndeneknek nagy bekeſſeggel bekeſſeget mutat vala. bekeſſegnek peldayat agya vala. Myndenek chodalkoznak vala az ev nagy alhatatoſſagan. myndenevkben kezdettevl fogva. Es gondolyak vala. hogy ha ez zent zvzet. ez zerzettevl es az ev claſtromatevl ky vonhatnayak. tahat ev rayta mynden akaratyvkat meg tehetneyek. De ez zentſeges zvztevl olyha meg gevzettetenek meg gyalaztatanak. ev tevle felnek vala. kezdek ez zent zvzet Sok

keppen zorgalmaztatny. hog ha tevbbet nem tenne mynd nyayan
ev keduekert. akar chak az zerzetevt hatna el. es az ev || claſtro- 90
manak jdueſſeges rekezteſeet. es valamelyekkel az Sororok kevz-
zevl. mykeppen tecchyk vala hog kyk erre kevnyen engednek. hogy
azokkal el menne. valamely zerzetben. jeleſevl kedeg zent bernald
zerzeteben. Auagy az zeztrak kevzyben. hogy ot evnalok auagy ev
velek lakozneek. es ev uelek nyayaſkodneek. Elevzer erevkevdenek
meg lagehtany zent margyt azzont jgyretevkkel. es vgy mondnak
vala. Nagy tyzteſſeggel vyz[te]nek el tegedet. nagy ſok kenched
lezen neked. Ez orzagbely vrak tegedet mynd nagy felſeggel tyz-
telnek. mynd erſekek mynd pyſpekek es jobbagyok. meeg ennek
fevlevtte papanak aldomaſat. nagy erevs mondaſſal byzonehtaſſal
jgyryk vala ezekrevl ez zent zvznec. de mykoron zent margyt
azzont az ev akaratyvkra nem vonhatnayak. bozzvſagokkal jaru-
lanak ieſuſnak zerelmes || jegeſenek ellene. Mert az regy kedueket 91
kyket eleeb teeznek vala neky. meg vonak azokat evtevle. es ennek
fevlevtte az tartozo zvkſegeket es. es adomanyokat meg vonak
evtevle. az az mynden ſevkſegre valokat. mykeppen tunycella. agy
es egyeb zvkſeges evltevzet. ezeket es. mynd meg vonak ez zent
zvztevl. kykkel annak elevtte beuelkevdyk vala az ev zvleynel.
atyafyaynal. es egy mehben fekevt nenyeynel evccheynel. mert
myndenben ezek eleget adnak vala neky azkoron. Ezeknek felevtte
zent margyt azzonnak vtalagyara. es bozzvſagara. azoknak kyk
erre engednek vala. zent margyt azzonnak elevtte. aranyat ezevſ-
tet [es egeb] es egyeb dragalatos edeneket nagy bevſſeggel ozgyak
vala. zent margyt azzont kedeg. bozzvſagos bezedevkkel. es boz-
zvſagos tetemenyvkkel. es alkolmatlan || jevvlteſſekkel meg [ſe] ke- 92
ſerehtven. nagy keſerevſegre jngerlyk vala. mynt mentevl nagyob-
ban tehetyk vala. Es nem chak zent margyt azzonnak tezyk vala
ezeket. dy mynd az tellyes conventevt ennel nagyobbakkal fenye-
getven. ha ez zentſeges nekyk nem engedne. Oh mely jgen nagy
bozzvſagokkal. es mely jgen ſok kevlemb kevlemb bozzvſagokkal
gevtretyk vala ez zentſeges zvz az alhatatoſſagnak jozagos myel-
kevdetyert. Vgy hog teſtnek halatvl meg valvan. menden fele gevt-
relmeknek kennyat tevek ev rayta. Mely gevtrelmek. myert vala-
nak az vr iſtennek zerelmeert. es az ev hazanak ekeſſegenek evri-
zetyert. az az. mynd az ev tellyes claſtromanak es zerzetynek
ekeſſegenek tyzteſſegenek evryzetyert. vigan zenuedy vala el. ez

dragalatos zent zvz. kykbevl hyzyvk hog ev maganak kereſte mar-
93 tyromſagnak erdemeet. || Tahat ez tevrtenetnek alatta. az az. ezen jdevnek alatta. Ez zentſeges zvz. zent margyt azzon jollehet myndenekre keez zenuedny lelekkel. criſtuſnak neueert. De maga juta az ev teſtenek annye nagy erevtelenſegere. Vgy hogy evnen magaban teerven eerze az ev halalat kevzel lenny. Az ev meſterenek olimpiadis azzonnak. es egyeb veen ſororoknak meg monda az ev halalat. az ev teſtenek mek feſleſeet kevzellenny. ky azonkeppen levn. Mert mykoron egy Soror meg holt. es zent margyt azzon volna az infirmariaban az meg holt Sorornal. monda az ev meſterenek. En zerelmes anyam en lezek elſev ez Soror vtan ky meg halok. ky ezenkeppen levn. Eſmeeg vgy monda az [ha] ev halalarvl az ev evccheynek Ez zeretev atyamfyay. En hamar meg halok. es kerlek tyteket hog [temeſſetevk] temetteſſetevk engemet az
94 karban || az zent kerezt oltara elevt. ha kedeg az kaar aznak myatta jgen meg zorul az Sororoknak. tahat temetteſſetevk engemet az en jmadkozo helemben. es ne felyetek azon hog az teſtevmbevl valamynemev dohoſſag juneky. mert az en teſtembevl ſemmynemev dohoſſag ky nem ju. ky mynd ezenkeppen meg telyek. Mert aleg ere tyzenkeet napot. hog ez vtan ez artatlan zent zvzet hydeg kezde lelny. Mykoron az ſororok lattak volna ez zent zvznek ev nagy betegſeget jgen meg keſerevdenek rayta. es meg evzeneek mynden claſtromokban. Ez zentſeges zvzhez juve az jdevbely provincialis frater myhal. es meg halgata. ez zentſeges zvznek artatlan gyonaſat. es veue criſtuſnak zent teſtet. az ev zvuenek buzgo zerelmebevl. ennek vtanna kere. zent kenetnek olayat frater my-
95 haltvl provincialiſtvl. es meg kenet||teteek frater marcelloſnak jelen voltara. Ezeknek vtanna ez zentſeges zvz zent margyt azzon. oda hyvata az ev feyedelmet az *prio*riſſat ky vala badoboray iſtvan vrnak leanya. es neky ada az ev ladayanak kuchat. O zeretev atyamfyay. akaratzerent valo zent zegenſegnek zeretevy. tartoy. es keuanoy. kyk az mezehtelen ieſuſt. mezehtelen kevuetytek. laſſatok nezzetek hayolyatok yol oda es laſſatok myt lele az prioriſſa magery bela kyralnak leanyanak ev kenches ladayaban. es myt gevhtet azzonyonk marianak ev claſtroban. Ez zent zvznek ev ladayaban valo kenchey ezek valanak. Ev benne valanak keet cilciomok. egyk meg zakadozot vala jmmar az gyakorta valo vyſeleſnek myatta. Az maſyk cilicium kedyg vy vala. es vala ev benne vaſbol chynalt

ev kyvel [ev evde] evedevzyk vala az ciliciumnak alola nagy
kemenſeggel. es egy vezzevt kyre vala || kevtevztetven az zevl dyz- 96
nonak bevre ſertevevel evzve. kyvel ez zent zvz ev magat oſto-
rozya vala. Eſmeeg vala az ladaban keet nemeez kapcha. mely
kapchakat be vertenek vala keet felevl apro hegyes vas zegekel.
kyket ez zent zvz viſel vala ev labayban. Ezek valanak zeretev
atyamfyay zent margyt azzonnak ev dragalatos kenchey. kykkel
gyevhte az bodog erdemeket. mely erdemekel ſegeht maſtan men-
den hozza folyamo bevneſeket. Mykoron jutot volna ez zentſeges
zvz. az ev betegſegenek tyzen harmad napyara. egy zombat napon.
conpletanac vtanna. Elev tykzo koron. kevrnyvl alvan fraterevk-
nek es ſororoknak ſokaſſaga. criſtus zvletetynek vtanna. Ezer. keet
zaaz. hetven egy eztendevben. Ez zent zvznek kedeg huzon kylenc
eztendeveben. februar hauanak tyzen evtevd napyan. Meg gyvlada
ez melto||ſagos zvz. Az menyey jegeſnek zerelmeben. kyt kevan 97
vala. kyt zolgal vala. kyt myndeneknek felette zeret vala. kynek
zerelmeert mynd atyat anyat es ez velagy orzagnak byrodalmat el
hatta vala. Az ev artatlan lelket. zentſeges meltoſagos lelket.
ayalvan az ev teremteenek. az ev edeſſeges kevatos jegeſenek. El
nyvgovek vrban. oly jgen jdegen vala az ev teſte mynden faydalm-
tvl ev halalanak jdeyen. mykeppen az ev elmeye. es az ev teſte
jdegen vala mynden teſty romlaſtvl es fertezetevſſegtevl. legottan
ez zentſeges zvznek ev orchaya chudalatos feneſſegel meg feneſſe-
dek. es vala ev zemenek alatta oly jgen zep velagoſſag mynt ha
meg aranyaztak volna az ev orchayat zemenek alatta. Mykoron
ez zentſeges zvz ezen keppen halva fekenneyek az ev agyaban. leg-
ottan az vr iſten ky nyta az ev jegeſenek erdemenek kenchet ||
betegevknek meg gyogehtaſaban. Mert azon jdevben fegzyk vala 98
egy Soror nagy nehez korſagban. vgy hogy egyebeknek ſegedelme
nekevl fel nem kelhet vala az ev agyabol. Mert zent levrinc nap-
yatvl fogva zent priſca azzon napyayg. mely napon ez zent zvz ky
mult vala ez velagbol. ez Sorort neged napi hydeg lelte vala.
Mykoron ez zent zvznek halalat hallotta volna ez beteg Soror. az
egyeb ſororoktvl. meg keſerevdek ev zvueben hog ev nem zolgal-
hatna ez zent zvznek ev teſtenel az egyeb ſororokal. es kezde gon-
dolkodny ev zvueben. hog ha az vr iſten evtet zent margyt azzon-
nak erdeme mya meg gyogehtanaya. tahat jgen evrevmeſt zolgalna
zent margyt azzonnak teſtenel. legottan hog ez ſoror ezeket gon-

dola. felkele mynden ſegedelmnekevl. es el mene zent margyt
azzonnak teſtenek zolgatyara. es [zolgatyara] zolgala az ev teſte-
nel. es ky veue ez Soror az ſcapulart zent margyt azzonnak nya||-
99 kabol mert jgen zevrnyv vala az kohnyan valo zolgalatert. es
tyzta yo ſcapulart ada ev rea. Ezenkeppen fel evltevzteteek nagy
ſyralmakkal es fazkodaſokkal. es mykoron volna jmmar veternye-
nek jdeye fel veueek ez zent zvznek ev zentſeges teſtet es el hozak
es le teuek az kar alat yol lehet altalyaban nem neuezy meg az
legenda helyet. hanem chak zent egyhaznak mongya. De menere
az legendanak folyaſa targya. az kar allyat mongya zent egyhaz-
nak. Oh zeretev atyamfyay myndentevk meg gondolhagya mely
jgen keſerves proceſſio vala ez az zegen ſororoknak. mykoron
lagyak vala hog evnekyk megkel valnyok az ev edeſſeges anyoktvl
zentſeges peldayoknak fenes tevkeretevl. es menden vigaſſagoktvl.
jeleſevl azoknak kyk ev kezzevlek keues jdevuel ez zent zvznek
halala elevt. evneky es ev rayta nagy bozzuſagokat nyomoruſago-
100 kat tevttenek vala bezedevkel es tetemenyekel. || gyakorta az
Sororok mennek vala zent margyt azzonnak teſtehez. es meg nezyk
vala. es lagyak vala hog zeeb piroſb vala. hognem elteben. Ezen-
keppen alla ez zent zvznek ev teſte vaſarnaptvlfogva keddyg.
Mykoron ez zent zvz ky muleek ez velagbol legottan meg jzeneek
mynden claſtromokban hog az fraterek junenek tyztes tarſoſſagal
ez zent zvznek temeteſere. Tahat azon vaſar napon. mely vaſarnap
eyel ez zent zvz ky mult vala ez gyarlo velagbol. nemevnemev
frater petevr ky vala gevrevt lector. annak vtanna levn mageror-
zagban provincialis jllyen zozatot halla veternyenek vtanna. Az
baran meg holt. Ennek fevlevtte meg jzeneek eztergamy fylep
erſeknek es egyeb egyhazy feyedelmeknek. Azert mykoron jmmar
kedden el juttek volna az tyztelendev atyak es vrak eztergamy
101 erſek. vacy piſpek. obuday prepoſt. be menenek az claſtromba || hol
zent margyt azzonnak ev teſte vala egy nemevnemev nozolyan.
es fel emele az erſek zent margyt azzonnak orchayarol az velomot
kyvel be fevttek vala az ev orchayat. es lata az erſek zent margit
azzonnak orchayat ſenleny. mykoron az Sororok nagy mondha-
tatlan keſerevſegel ſyrnanak. [Monda az erſek] azonkeppen az
fraterek es. jol lehet hog meeg az erſek. es piſpek. prepoſt. es
mynd evele valo nagy ſokaſſag ſyratlan nem tevrhetyk vala ev
nagy aytatoſſagoknak myatta. chudalkozvan zent margyt azzonnak

ev nagy zepſegen. de maga az erſek vigaztalya vala az Sororokat
es fraterevket mondvan. Nem kel tynektevk ſyrnotok ez evrek
kyralnak leanyan. de jnkab evrevlnetek kel. mert jmmar az
menyey evrek evrekſeghnek jutalmat evtet vennye nylvan lagyvk.
Oh mene nagy ſyralm vala || ez jdevben. nem chak predictator 102
zerzete bely fratereknek es Sororoknak kyk ot jelen valanak. de
meeg ennek felette ſok egyeb zerzetevſſeknek ės. kyk junek vala
mynd az ev el temeteſenek napyayglan. Mygnem az ev tyztelendev
zent teſte. tyztelendev atyaknak es vraknak kezekmya. az az.
eztergamy erſeknek. es vacy piſpeknek kezekmya. zent ferenc fra-
terinek es prepoſt zerzetinek fraterinek jelen voltokra. plebanoſok-
nak. ferfyaknak. azzonyallatoknak. zegenyeknek es nemeſſeknek
nagy ſokſaganak elevtte es jelen voltara. Nagy tyzteſſegel el temet-
teteek. Dychyrven es aldvan az vr iſtent az nagy ſokſagu nep.

Zent margyt azzonnak ev teſtenek el temeteſe ezenkeppen
levn. My[ko]koron ez zent zvz. ez gyarlo vilagbol [ky] ky mult
volna. annak vtanna harmad napon az provincialis chinaltata
fabol egy jgen erevs zekrent. es jgen erevſſen meg || vaſaztatya 103
erevſehtete vaſakal. es vas karikakal. Ennek vtanna belee tevek
zent margyt azzonnak ev zent teſtet. Ezenkeppen veue eztergamy
erſek. vacy piſpek. obuday prepoſt. fraterevknek Sororoknak ſoka-
ſagaual. az zekrent kyben vala zent margyt azzonnak teſte. az ev
zent teſtevel evzve. es vyvek az zent egy hazba az bodog azzonnak
oltara eleyben. az nagy oltar eleyben. nagy tyzteſſegel. Az erſek
fevl evltevzeek erſeky tyzteſſegel az miſere. es meg monda nagy
tyzteſſegel es jnnepleſſel. Annak vtanna az erſek evnen maga meg
zolgala ez zentſegevs zvznek ev teſtenek el temeteſenek mynden
zoloſmayat. Ezenkeppen veueek az zekrent zent margyt azzonnak
teſteuel evzve. es be bochatak az fevldben egy verevmbe auagy
ſerben. kyt aſtanak vala az nagy oltarnak elevtte. az ev zent teſ-
tenek. es be nem fevdek fevldel. zent margyt azzonnak teſtet.
ſem || valamyvel egyebel. hanem chak az ev zem fedelecheevel. 104
Ezenkeppen alla be fevdetlen zent margyt azzonnak teſte tyzen-
keet napiglan. Mykoron be bochattak volna ez zent zvznek teſtet
az ſeerben. kezde ez zent zvznek teſtebevl [ev] nagy edeſſeges illat
ky juny. Tahat kezdenek az fraterevk ketevlkevdny. hog netalam
az Sororok tevttenek valamynemev jo illatot auagy kenetevt zent
margyt azzonnak teſtehez. es azert volna az nagy jo illat az ev

zent teſtenel. Tahat az provincialis frater myhal. es frater marcel-
lus egyeb fraterevkel evzve. zerelmeſt meg tudakozeek. Soror mar-
garetatvl. zent margyt azzonnak evcchetevl. ky vala bela kyralnak
huganak. anna azzonnak leanya. es egyeb Sororoktvl. hog ha vala-
mynemev kenettel meg kenteek zent margyt azzonnak teſtet.
Auagy ha az ev teſtehez tevttek valamy jo illatot. Ezenkeppen
mondvan nekyk. Parancholonk nektevk nagy erevſſegel. zent
105 engedelmeſſegnek eree||vel. es atoknak kennya alat. hog ennekevm
errevl byzonſagot mongyatok. hog ha ty. auagy valaky egyeb ty
tudaſtokra tevt valamynemev kenetevt auagy valamy jo illatot.
zent margyt azonnak teſtehez. Tahat az Sororok mynd egetevmbe
meg eſkevnek nagy erevſſen. hog ſem evk. ſem egyebek ev tuda-
ſokra. ſemmynemev kenetevt ſem jo illatot oda nem tevttek.
Ennek fevlevtte az provincialis az Sororoktvl meg tudakozeek.
ez dologrol meeg gyonaſokban es. de meeg ot es nem lele kevlem-
ben. Ezenkeppen az ſororok mynd az tyzenkeet napyg. meg
maradanak zent margyt azzonnak teſtenel. es az ev zent teſ-
te[nel]tevl. ſoha kevlemben el nem junek vala. hanem chak
mykoron az orakat zoloſmakat mongyak vala. es chak myko-
ron eeznek es aloznak vala. Hanem myndenkoron ez zent zvznek
106 teſtenel alnak vala. jmadkoznak vala. || nezyk vala. es lagyak vala
az ev zerelmes annyokat az ſeerben ſekenny. Ezen jdevben egy
nemevnemev frater. kynek vala neve peter. es vala gevry lector.
annak vtanna levn provincialis. hatod napon juta ez claſtromhoz
zent margyt halala vtan. mert hittak vala evtet ez zent zvznek
temeteſere. Mykoron jutot volna zent margyt azzonnak ſerehez.
kezde erzeny nagy edes chudalatos illatot. Mykeppen ha ot vala
mynemev yo illatv kenetevt tevttenek volna el. kezde ez frater
jllatozny ez zent zvznek feyenel. es labaynal. es ſokzer erzee ez
chudalatos illatot. Monda ez frat*er* peter. provincialiſnak. Attyam
ez hely chudalatos illattal illatozyk. laſſad hog oda valamynemev
illatot auagy kenetevt ne tevttenek legenek. Tahat monda az pro-
vincialis. az fraternek. En ez dolgot meg tudakoztam nagy zerel-
mel. az prioriſſatvl. es olimpiadiſtvl. es az egyeb ſororoktvl kyk
107 jelen voltanak az ev || teſtenek el temeteſeen. nagy erevs hytnek
alatta. mynt jobban lehetevt. de en ſemmykeppen nem lelhettem
hog az ev teſtehez valaky valamynemev illatot auagy kenetevt
tevt volna. Ez jdevben az ſeerre meeg kevuet nem tevttek vala.

De zent margyt azonnak [h] el temeteſe vtan tyzenneged napon tevnek egy otromba faragatlan kevuet az [k] zekrenre auagy koporſora felyvl. vgy mondnak vala az kevmyves meſterek. kyket hoztak vala lombardiabol. egyknek vala neue albert maſyknak petevr. hog mykoron az kevuet az ſerre teueek nagy edes illatot erzenek. Ennek vtanna ez felyvl meg mondot kevmyves meſterevk faraganak koporſot zent margyt azzonnak verevs marvanbol. kyben maſtan es fekzyk ez zent zvz. Mykoron ez koporſo meg kezevlt volna. keet auagy harom holnap vtan. es mykoron az meſterevk el vettek volna az eleby faragatlan kevuet az ſeerrevl. es akarnayak az verevs marvan koporſot || az ſeerre tenny. legottan hog meg 108
nytottak volna az ſeert. es akarnayak rea tenny az verevs marvant koporſot. oly jgen edes illatv para. fvſt. es illat ju vala fel az zent margyt azzon koporſoyabol. mynt ha nagy ſok roſag voltak volna ot. mykeppen ezen lombardiay kev myves meſterevk ezrevl byzonſagot tevttenek. Ezenkeppen levn ez zentſeges zvznek. zent margyt azzonnak temeteſe. bela kyralnak leanyanak. bodog azzonnak egyhazaban. bodog azzon oltara elevt. bodog azzon zygeteben ky mas keppen neueztetyk nylaknak zy[z]getynek. Vr iſtennek tizteſſegere. zyz marianak evrevmere. es zent margyt azzon erdemenek ky mutataſara.

Amen alleluia. ihs. maria. : .

Immar jt kezdetnek el zent margyt azzonnak chuda tetely-
kyket az vr menden tehetev iſten tevn. zent margyt azzon erdeme-
109 mya. ez zent zvznek [hala] elteben. halala jdeyen. || es halalanak
vtanna ſok keppen. Sem meg nem fogyatkozanak az iſteny erev-
nek myelkevdety. ez zent zvznek halalanak jdeyen. Mely iſteny
erevnek myelkevdety. ky jelentyk vala ez zent zvznek. zent margyt
azzonnak erdemet. [Mely azzon] Mert vgyan azon eyel. mely eyel
zent margyt azzon meg holt vala. egy nemevnemev nemes azzony-
allatnak lelevkben chudalatos keppen meg mutattatek. zent mar-
gyt azzonnak halala. Mely nemes azzon lakyk vala ez claſtromtvl
huzonhat auagy harmyc *meer* fewlden. Ez nemes azzon igen reggel
fel kele. es mene az ev vrahoz. ky es tyztelendev nemes ember
vala. es monda az ev vranak. Jol tudod azt. hog en ſoha nem lat-
az margyt azzont bela kyralnak leanyat az apacchat. kyt byzonval
tugy ez eyel meg holtnak lenny. Mert en latam ez eyel [k] lelevk-
ben. nagy dychevſegel menyorzagban fel vinny evtet. es ev enne-
110 kem zola || es ezt monda. bevneteknek bochanatyaual zvkeſek vat-
tok. bochanatra ſyeſſetevk. Iuyetevk az en koporſomhoz. es ot az
en koporſomnal vr iſten[ne]tevl irgalmaſſagot nyertevk. Tahat ez
nemes ember halvan ezeket. mynd nap eſtyg el halogata. hog ez
dolognak vegere menne. de maga akara ez dolognak vegere
menny. fel evle loua hatara. es juve ez claſtromhoz. Es azon kep-
pen lele. mykeppen az azzon monta vala. hog zombaton eyel
elev tykzokoron holt vala meg. es jmmar [meg] el temetteek vala
ez zent zvzet. kyt latvan ez nemes ember. jgen chudalkozeek ez
dolgon es meg monda az fraterevknek. Dychirven az vr iſtent. es
ez zent zvzet. Amen ihs.

It olvaſtatyk egy pelda zent margyt azzonnak aureolayarvl.
auagy aran kozoruyarvl ky evneky adatot vala az vr iſtentvl az ev
tyztaſagos zvzeſegeert. ||
Vala egy Soror. prepoſtok zerzetenek harmad zerzetebeli 111
Soror. ky lakozyk vala ez bodog azzon zygeteben. ky maſkeppen
neueztetyk nyulaknak zygetenec. zent myhal claſtroma mellet.
keues napokkal zent margyt azzonnak halala elevt. Ez penitencia
tarto Soror jllyen lataſt lata. mykeppen ez Soror ez dologrol meg
eſkuvek zent damancos atyank oltara elevt. hogy azzonyonk maria
iſtennek dichevſeges zuleye. zenteknek es zent zvzeknek nagyſok
ſokaſſagaual menyorzagbol ala juue. az hazban mely hazban zent
margit azzon betegen fekzyk vala. es ev kezeeben hoz vala az
irgalmaſſagnak anya alehthatatlan feneſſegev zeep coronat. es lata
e[s]z Soror hog ez coronaual azzonyonk maria meg coronaza zent
margyt azzont nagy chudalatos inneplеſſel es tyzteſſegel. Es vala
chudalatos ekeſſegel ekeſſevlt garadyc zereztetven fevldtevl fogva
menyorzagyg. Mely garadichon azzonyonk maria fel vive zent ||
margyt azzont. az zentevknek tarſoſſagaban. az ev zent fyanak 112
evrevkke valo dychevſegeben. Ez lataſnak vtanna keuees napok el
mulvan. zent margyt azzon ez velagbol ky muleek. O mely jgen
dragalatos kenchet bochata ada ez jdevben bodog azzon claſtroma.
az vr iſtennek. es zvz marianak. kyhez haſonlatoſt ne talam ſoha
nem adot. Azert myes kenyeregyevnk ez zent zvznek. hog myes
juthaſſonk az ev bodog tartoſſagaban Amen. ihs maria.

P e l d a

Oluaſtatyk egy pelda zent margyt azzonnak halalarol ezen
keppen . : .
Vala egy tyztelendev zevz. es vala eleg [ty] tyzteletevs zvlek-
tevl tamadot. kynek vala neve evrſebet. es ev vala penitencia
tarto. lakozyk vala peſten. zent antalnak claſtroma mellet. Myko-
ron ez zvz hallotta volna. hog zent margyt azzon bete[k]g volna.
lata ez zvz || egy jgen fenes chillagot ky menny ez claſtrombol. 113
zent margyt azzonnak halala jdeen. es laſſan laſſan fel menny az
egben. Tahat az zvz meg kerde az kevrnyvl alloktvl. kyk evneky
tetnek vala ot lenny. hog my volna ez zeepſeges chillag. felelenek

az kevrnyvl allok. zent margyt azzonnak ev lelke vitetyk fel menyorzagban bela kyralnak leanyanak lelke. bodog azzon claſtromabol. nyvlzygeteben. Ezen keppen ez latas el enezeek . : . .

Vala egy frater kynek vala neue romanus. es lakozyk vala gevry claſtromban. Tevrtenek hog ez frater ky muleek zent margyt azzonnak halala elevt. es meg jeleneek az ev prioranak. es monda ev magat lenny purgatoriumban. kery vala az fraterevknek jmadſagokat es myſeeket ev magaert lenny. kynek monda az prior. Mynt vagyon dolga az Soror margaretanak bela kyral leanyanak. ky
114 huz napoknak || elevtte holt meg. felele az meg holt frater. Az Soror margareta bela kyralnak leanya fel mene menyorzagban. es ev vala meg evltevztetveen nagy zepſegev kevlemb kevlemb zynev aranyas ruhaban. Ezenkeppen ez latas el enezeek . : . . —

Ez bodog emlekezetev zent zvz. zent margyt azzon. predicator zerzetbeli Soror. vr ihs criſtuſnak valaztot jegeſe. es zerelmes zolgaloya. Meeg elveen az halando teſtben. nem chak teſtevknek korſagyban. de byzonyal meeg lelkeknek betegſegyben es. ſokaknak meg gyogyvlaſnak yo tetelyt atta. kyk kezzvl ſokakat el hagyvan. keveſet meg mondog benne.

Vala egy zvz ky vala tamadvan nemes nemzetbevl. Ev neky vala neue petronylla. es vala tongay peter vrnak leanya. Ez pet-
115 ronylla vala ezen bodog azzon claſtroma||bely Soror apaccha. Ez ſoror petronylla vallaſt tevn. Az tyztelendev atyaknak piſpekeknek elevtte. Papanak kevuety elevt. kyk meg tudakozak erevs byzonſagal zent margit azzonnak zentſeges eletyt. hog mykoron ez ſoror petronilla volna az collacyon az egyeb ſororokal conpletanak elevtte. mykeppen ſokaſok zerzetevſſevknek. kezde gondolkodny az ev zvueben azrol. hog mynemev ruhat viſelne ev rayta. mert viſelne egy otromba capat. azt es kezde gondolny. mynemev ruhay voltanak az ev atya hazanal. es mynemevek lehettenek volna. Mert gondolya vala hog ha ev ez velagban meg maradot volna. tahat evneky veegtelen ſok zeep dragalatos ruhay voltanak volna. Mykoron ez petronylla hog ky meeg nouicia vala es jgen yſſyv vala. ſok jdevt mulatot volna el. ez fele gondolatokban es

kevanſagogban. Zent margyt azzon iſteny engedetbevl meg
eſmere || az ev gondolatyt. jollehet hog zent margyt azzon jgen 116
mezze vala az Soror petronyllatvl az collacyon. annera hog jngen
ſem lathagya vala evtet. de mykoron fel kevltenek volna az ſoro-
rok az collacyorvl. zent margyt azzon hozza hyva ez ſoror petro-
nyllat. Es az ev gondolatynak es hetſagos kevanſagynak mogyat
meg monda. meg fedven evtet zvuezerent valo kegeſſegel mond-
van. Immar hyzem jgen zeep vagy. auagy jgen zeepnek lattatol az
zeep ruhakban. es meg tanehta zent margyt azzon az ſorort hog
touabba illyen gondolatokban ev jdeyet el ne kevlteneye hazonta-
lanvl. Ez ſoror petronylla ev magat jgen meg zegenle. es kere ala-
zatoſon zent margyt azzont. hog evtet ſegelleneye az ev aytatos
jmadſagyval. kyt ez zent zvz meg tevn. Mert ev vala lelkeknek
jdueſſegenek zeretevye . : . . Alleluia. ||

Eſmeeg olvaſtatnak chudalatos peldak zent mar- 117
gyt azzonrol. Azrol hog ev meg eſmeri vala
zuueknek gondolatyt.

Vala egy ſoror ez claſtromban. hog ky vala ieles nemes nem-
zetbevl tamaduan. Ez ſoror mykoron volna ebedkoron az aztalnal
az egyeb ſororokal. mynd az tellyes ebededchaka nemely maas
ſoror ellen gyvlevſegnek haboruſſagnak bozzuallaſnak gondolatyt
gondola. Ez ſorornak azert az ev gondolatyt. zent margyt mynd
meg eſmere iſteny engedetbevl. Mykoron az Sororok fel kevltenek
volna. az aztaltvl. es meg montak volna az hala adaſt. zent margyt
azzon hozza hyva ez ſorort. es meg kerde hog myt gondolt volna
az aztalnal. Ez Soror kedeg nem akara neky meg mondany. hanem
monda neky. Eezem vala az aztalnal. es az etekrevl gondolkodom
vala. Tahat zent || margyt azzon. az Sorornak ev gondolatyt meg 118
eſmere iſteny engedetbevl. es zereuel mynd egymaſvtan. mynden
gondolatyt meg monda. Es nagy iſteny zeretettel evtet meg jnte.
hog tovabba illyen fele gyvlevſegekel az ev zyveet megne ſephet-
neye zaggatnaya. Es hog lelket megne ſerteneye. nagy aytatoſſa-
gal kere ez zentſeges zvz. Ez Soror kedeg nagy halat ada zent

margyt azzonnak. hog az iſteny jelenteſevknek myatta. gondot
viſelt. az ev jdueſſegerevl. veve ez Soror zent margyt azzonnak
jnteſeet alazatoſſon. es ev magat ev zent jmad*ſa*gyban ayanluan.
hog touabba illyeten bevnekben ne kevteleztetneyek. nagy zere-
tettel kere zent margyt azzont .:. — .:. — i h s m a r i a

E ſ m e e g i l l y e n p e l d a o l u a ſ t a t y k .:.

*V*ala egy Soror. kynek vala neue alincha. es vala [y] aikay
petevr vrnak leanya. Ez Soror alincha egy jdevben. adventnek
119 maſod vaſarnapyan || mykoron volna az vachoran az egyeb ſoro-
rokal az refectoriumban. kezde ez Sorornak ev zvue jgen fayny.
Es ſem egy az ſororok kevzzvl nem gondola. az ev zvuenek fay-
dalmaual. Tahat ez ſoror alincha. kezde evnen zuueben gondolny
es mondany. ha en nem volneek apccha. es ha en volneek az en
zvleym es atyamfyay kevzet. tahat jgaz elegen volnanak kyk en
velem gondolnanak es engemet oruoſlananak. Ezeknek vtanna az
ſororok fel kelenek az vachorarol. es be menenek proceſſioual az
karban. mykeppen zokaſok yo zerzetevſſevknek. de ez betek Soror
meg marada az refectoriumban. az ev betegſegenek okaert. Myko-
ron meg montak volna az ſororok az hala adaſt. ennek vtanna
meg terenek. tahat zent margyt azzon mene ez beteg Sororhoz. es
monda neky. My lelt tegedet. auagy mynemev faydalmad vagyon
tenekevd atyamfya. Monda ez beteg ſoror. mynt vagyok. jmehol
120 vagyo[n]k en. felele zent margyt azzon. Mychoda dolog ez. hog || ez
te faydalmadert. nem akarz zerzetben lenned. auagy hog ez keuees
faydalmert banod zerzetben voltodat. es zent margyt azzon mynd
meg monda valamyt gondolt vala ez ſoror. Ennek vtanna ez ſoror
harmad napyg nem meree tekenteny zent margyt azzonra ev nagy
zegenletyben. myert evneky gondolatyt meg eſmerte vala. Ez dolog
vala harom eztendevuel zent margyt azzonnak halala elevt. Azert
mykoron zent margyt meg holt volna. es fenleneek choda tetelev-
kel. jſtuan kyral jdeeben. Ez jſtuan kyral. ky vala ez zent margyt
azzonnak batya. kevlde kevuetevket gergely papahoz. Alazatoſon
kevnyeregveen. hog mykoron az mendenhato vr iſten. ky embe-

reknek idueſſegenek okat irgalmaſſon chodalatoſt myelkevduen az
ev zentyben. Es kyket az vr iſten meg coronaz menyorzagban.
gyakorta tyztely azokat fevlden ez velagban es. es az ev emlekev-
zetevkre az vr iſten nag chodakat tezen. mely choda tetelevknek
myatta. eretnekſegnek gonoſſaga meg gyalaztatyk. es az kerez-
tyen || hyt meg erevſehtetik. ezen jrgalmas vr iſten. Ez tyztelen- 121
dev zent zvznek myatta zent margyt azzonnak erdemenek myatta.
anne nagy ſok chodakat myelkevdevt. hog evneky ſegedelmeet
nem hivnya egyeb zentevknek kevzette. jgen meltatlan. Azert mel-
toltatneek ev zentſeges atyaſaga zentevknek [z] kevzyben zamlal-
nya. halvan papa iſtuan kyralnak alazatos kevnyergeſſeet. kegeſ-
ſen meg halgata. es parachola papa eztergamy fylep erſeknek. es
vacy piſpeknek. es rakony apat vrnak. hog el junenek bodog azzon-
nak claſtromahoz. nyulaknak zygeteben. maas keppen bodog azzon
zygeteben. es meg tudakoznanak nagy erevs byzonſagnak es nagy
hytnek [l] alatta. zent margyt azzonnak jozagos myelkevdetyrevl.
erkevlchyrevl. es choda telelyrevl. Mykoron el juttenek volna ez
tyztelendev atyak es vrak papanak parancholatya zerent nagy
zerelmel tudakoznak vala az ev zentſeges eletyrevl. Es lelek evtet
nagy chodalatos zentſeges eletev zentnek. mykeppen evneky ele-
teben meg vagyon ir||van. de maga mynek elevtte ez jambor ez 122
eztergamy fylep erſek el vegezte volna. zent margyt azzonnak
zentſeges eletynek byzonſag veteleet. Annak elevtte halallal elevl
vetetek meg hala. Ezen keppen zent margyt azzonnak zentſeges
eletenek byzonſag vetele vegtelen el marada az jdevben. haluan
papa eztergamy fylep erſeknek halalat es ez dolognak vegtelen
voltat. es mykoron jmmaran es felyvl meg mondot gergely papa
es. meg holt volna es ennek vtanna levt volna jnnocencius papa.
Ez jnnocencius papa paranchola az ev zerete caplanyanak es
fyaynak vmbertoſnak es blancoſnak. kyk valanak tevrueen kevnben
zentelt doctorok. es veronay zent egyhaznak cananoky. hog el
mennenek magyar orzagban. nyvlak zygeteben. maas keppen
bodog azzon zygeteben. hol nyvgozyk zent margyt azzonnak teſte.
hog ot meg tudakoznanak nagy erevs byzonſag alat zent margyt
azzonnak zentſeges ele||terevl choda tetelerevl. kyk ez jambor doc- 123
torok es cananokok hyven mynd meg tevnek. es mend vegyg el
vegezeek. es hyven meg yrak papanak be viuek. nekevnk es jrua
hagyak mykeppen jol lagyatok az ev legendayat. Es lelek evtet ez

jambor doctorok es byzonehtak nagy meltoſſagos zentnek. Annak okaert mykoron ez fylep erſek meeg elne. es tudakozneek zent margyt azzonnak choda tetelerevl zentſegerevl. Ime ez ſoror alincha. kynek zent margyt azzon meg eſmerte vala gondolatyat. nem akara menny fylep erſek eleyben. hog byzonſagot tenne zent margyt azzonnak jl nagy choda tetelerevl. hog evneky meg eſmerte zyuenek gondolatyat. mert jgen zegenly vala meg mondany. Ezen keppen akoron el hagya es megnem monda. Eznek vtanna mykoron hallotta volna ez ſoror alincha. hog az papa kevuety el junenek hog zent margyt azzonnak zentſegerevl meg tudakoznanak ||
124 meg azon keppen gondola ev zyueben monduan. Myt tuch. Myt lattal. zent margit azzontvl. Semmyt nem tuch mondany az papa kevuety elevt. Mykoron ezt gondolnaya. jme nagy hertelen hydeg leles eſek ev reaya hat napyg. vgy hog hyzy vala magat lenny hamar meg halandonak. Tahat ez ſoror ev magaban terueen. fogada hog ha az vr iſten evtet meg gyogyhtanaya. hog byzonſagot tenne az papa kevuety elevt. zent margyt azzonnak zentſegerevl. Es mykeppen evneky gondolatyat meg eſmerte. kyt meg es tevn hyuen.

Ez dychevſeges zyz zent margyt azzonrol. byzonſagot tevttek nem chak ſororok fraterek es kevlemb kevlemb zerbely vrak. es kezevnſeges nepek de meeg ennek felette byzonſagot tevttek ev rola iſtennek zenty es. kyrevl jllyen chudalatos dolog oluaſtatyk.:..

pelda.:. ||

125 Vala egy ſoror kynek vala neue candida. Ez Soror candida zent margyt azzon halala vtan. meg betegevle oly jgen hog oruos es keetſegben eſet vala az ev meg gyogulaſarol. evnen maga es az Soror. hanem hyzy vala hog jgen hamar meg halna. Azert mykoron ez ſoror fekenneek ev agyaban. es mykoron jmmar az nap fel kevlt volna. tekente ez ſoror nap kelet fele. es lata harom kapukat. mely harom kapukon junek vala zenteknek harom tarſoſſagy. auagy harom ſeregbely zentek. es juuenek ez harom ſereg zentevk ez bodog azzon claſtromahoz. es meg allanak ez beteg ſoror agya-

nal az zentek. Monda az beteg Soror az zenteknek. Myre juttetevk ty jde. ffelelenek az zentevk. My azert juttevnk. hog meg mongyuk eztergamy fylep erſek vrnak. ky maſtan keerdezkevdyk tudakozyk zvz zent margyt azzonnak zentſegerevl. hog my byzonſagot tanolſagot || akaronk mondanonk. ez zent margyt azzonnak zentſegerevl. **126** Es tahat ez ſoror lata ez zentevk kevzevt harom zentevt. kyket jol meg eſmere. es ezek valanak ez harom zentevk. az az. zent bertalam apoſtol. zent devmeter martyr. es zent levrinc martyr. Mykoron ez zentevk byzonſagot tevttek volna zent margyt azzonnak zentſegerevl. ez latas el enezeek. Tahat eznek vtanna juuenek nemelyek az ſororok kevzzvl. az beteg ſororhoz. es ez beteg ſoror mynd meg monda az ſororoknak ez felyvl meg mondot lataſt. Mondanak az ſororok az beteg ſorornak. az te lataſod nem hetſagos latas. de ſevt byzonſagos dolog. Mert maſtan jt vagyon eztergamy fylep erſek. es tudakozyk zent margyt azzonnak zentſegerevl. Ez lataſnak elevtte kedeg ez beteg ſoror ſemmyt nem tud vala ez dologrol. az ev nehez betegſegenek korſaganak okaert ·:·

ihs. maria. margareta ·:· ||

Eſmeeg oluaſtatnak nemely choda tetelek. kyket tevn zent **127** margyt azzon. meeg ez gyarlo velagban elveen. Egy jdevben zent margyt azzonnak halala elevt harom eztendevuel. karachon vtan. levn nagy az vyz. vgy hog be juuue ez claſtromba az zolgalo leanyoknak vduarara az nagy vdvarra. Ezen jdevben vyz kereſt vtan. juue jde ez claſtromhoz az jdevbely provincialis frater marcellus. Mykoron be jut volna az provincialis. ez claſtromban. Mykoron jutottak volna az lokutorium eleyben es zolnanak nagy tyzteſſegel az ſororok az provincialiſnak. Monda zent margyt azzon az provincialiſnak. Tyztelendev atyam my nagy vezedelmben vagyonk az [az] aar vizert. mert az duna annera arradot vala meg hog el vette vala ez claſtromot. es meg mutagya vala neky helet es. az ar viznek. es vgy mond vala. houa levt volna nekevnk tetemevnk es. || ffelele az prouincialis zent margyt azzonnak. Menyel menyel jnnen **128** ezt en nem hyzem. Tahat jmada az vr iſtent zent margyt azzon monduan. vram ieſus kerlek tegedet hog mutaſſad meg ez prouincialiſnak hog en jgazat mondok. Tahat jme chodalatos dolog. Az duna nagy hertelenſegel meg arrada. es kezde nagy zugaſſal az

viz be juny az vduarra. es kezde nagyon fel neuekevdny az viz. Az
p*ro*uincialis ez jdevben vala egy kertben az ſororokal. Haluan es lat-
van ez provincialis az viznek ev nagy zugaſat es hertelen juueſet.
jgen meg jyede. es el futamek az kertbevl. az kerevlevben. oda es
vtanna mene az viz. Az vtan be futa az prouincia[li]lis az capitu-
lom hazban. de ot ſem maradhata meg az viztevl. Ennek vtanna
futa egy kys mezevckere. kyt maſtan hyvonk claſtrom kevzepinek.
129 az jdevben ot myelnek vala az ſororok nyarban. || Ez kerben auagy
mezevckeben valanak nemevnemev fak es dezkak kyuel az kerev-
levt meg tamogattak vala. ezekre haga fel az p*ro*uincialis az viz elevl.
Ezen keppen byzonſagot vevn ezrevl hog zent margyt azzon jgazat
mond volt. Ennek vtanna az viz eſmeeg meg tere az ev helyere.
[hog hog] vgy hog veternyeyg chak nyomat jeleet ſem lathatak.
Ez viznek arradaſa kedeg levt vala vechernyenek elevtte. Ezen-
keppen dicherek az vr iſtent mynd nyayan. hog ky az ev zeretev
jegeſeert il nagy chodat tezen .:.

Eſmeeg vala egy Soror ez claſtromban. hog ky jgen nagy
nehez korſagal meg betegevle. Mykoron ez beteg ſoror ſemmyne-
mev egeſſegnek meg gyogyvlaſat ev magaban nem erzeneye. Tahat
bodogſagos zent margyt azzon ez ſororrul jgen zorgalmatos levn.
130 my||keppen evneky zokaſa vala az beteg ſororokrol. kezde zent
margyt azzon zorgalmazny jrgalmaſſagbol az beteg ſororrul. Ne-
mev nemev oruoſſagot hallot vala zent margyt azzon. es meg chy-
nala az beteg ſorornak es neky ada. Myhelen zent margyt azzon.
az beteg ſoror[o]nak ada az oruoſſagot. legottan az beteg el vezte
nyelueet es okoſſagat ezeet. ezt latvan zent margyt azzon. jgen
meg jyede hog ne lenne ez ſoror halalanak oka. hog ky kyvan vala
lenny egeſſegenek oka. de maga nagy hamarſagal el kevlde egy
ſorort. es hagya el hozny az ev [an] aranbol chynalt tablayat.
mely tablaban vadnak nagy ſok zenteknek ereklyeevk es az eleuen
zent kereztfa. Ez tablat zent margyt azzon mendenkoron mend eyel.
mend nappal mykoron jmadkozyk vala. zemeynek elevtte targya ||
131 vala. Ez tablanak elevtte le eſeek zent margyt azzon. es kezey ky
teryeztven. es eſmeeg kezey evzve kucholvan. es bevſeges kevny-
ueket hullatvan. es aytatos ſazkodaſokat menyorzagra bochatvan.
ev kereſenek meg nyereſenek byzodalmaual. Nemykeppen kyaltvan

monda. vram ieſus xps ha az te felſegevdnek elevtte. meltatlan zolgalo leyanyodnak zolgalatya valamykeppen kellemetevs volt. tegyed en velem ez irgalmaſſagot az te bevſeges kegeſſegevdbevl. hog ez beteek ez te zolgalod megne halyon. de vege az elezteby egeſſeget. Mykoron zent margyt azzon el vegezte volna ez bezedevket. leg ottan meg gyogyvla az beteek ſoror. Ez dolog nagy erevs byzonſag alat veteteek be. Ez choda tetellel akara vr iſten fel magaztatny zent margyt azzont meeg ez velagban elven. Amen. ihs maria ||

Eſmeeg jllyen chodalatos dolog oluaſtatyk ez zent zvzrevl. 132
Egy jdevben huſueet napyan. conpletanak vtanna. mykoron
volna nagy eſſev. es volna jgen homalyos jdev. hyua hozza zent
margyt azzon az ev zolgalo leanyat ſoror agneſt. es hagya neky
hog egy tarſot venne melleye es az ev zoknayat auagy kevntevſeet
el hoznaya. Mykoron ez ſoror agnes el ment volna az ev tarſaual.
jme ez ſoror agnes az ev tarſat el vezte az ſetetſegben. es ev maga be
eſeek az kutban. mert az jdevben az kutat nem kerehtetteek kevrnyvl kevuel. mykeppen maſtan. es vala az kut az nagy vduaron
az kohnya elevt. mert akoron az kys ſetet kohnyaban fevznek vala.
es ezenkeppen az ſoror agnes az ev tarſa el veztveen. az kwtban
be eſeek. Mykoron ezt meg tuttak || volna az ſororok meg mondak 133
olimpiadis azzonnak. Olimpiadis azzon kedeg el mene zent margyt azzonhoz. es monda neky. O azzonyom gonozvl tevtted ezt.
mert el veztevtted ez ſorornak teſteet es lelkeet. Monda zent margyt azzon. ne feely anyam mert nem hal meg ez ſoror. Tahat zent
margyt azzon jmada az vr iſtent monduan. O vr iſten ha valamykeueſſe kellemetevs teneked az en zolgalatom. tegyed hog ez
zolgalo lean meg ne halyon. Annye jdeyg levn ez zolgalo ſoror az
kwtban myg az claſtromnak kuchayt meg leleek. es az aytot meg
nytak. es jmmar harmadzer vetevtte vala fel az vyz az ſorort az
kwtnak fenekerevl. mykeppen evnen maga ez ſoror byzonſagot
tevt ezrevl. Eznek vtanna el mene zent margyt azzon. es olimpiadis azzon. az egyeb ſororokkal || es ky vonak az kutbol menden 134
ſerelmnekevl. es kyt alehtnak vala meg holtnak. meg leleek eleue-

nen zent margyt azzonnak jmadſaga es erdem̄e mya. nagy halat adanak az vr iſtennek · : ·

Eſmeeg oluaſtatyk egy pelda nemely fraternek meg gyogyvlaſarol ez keppen.:...

Vala egy frater predicator zerzetbely. es ez vala parazt frat*er*.
neky vala neue janos. ev vala hyvſeges ember. es aytatos frater.
Mykoron ez frater gevtretneek neged napy hydeggel. zent daman-
cos atyank napyatvl fogua purificacio bodog azzon nap vtayglan.
es mykoron [ſem] oruoſoknak ſemegy oruoſſagok chak valamy
keueſſe ſem haznalt volna. de jnkab ez korſagnak myatta halalra
kevzelehtene. Mykoron azert az jdevbely prouincialis jgen zevg||-
135 ſeges volna ez fraterrel. mert evneky tarſa vala. es kel vala vele el
menny az prouincialiſnak frater marcelluſnak. mezze valo helyekre.
kevlde evtet ez prouincialis zent margyt azzonhoz hog evtet meg
gyogehtanaya jmadſaga mya. Azert mykoron ez frat*er* jutot volna
ez claſtromhoz hyuata hozza zent margyt azzont. az claſtromnak
keregded ablakara. hog az kevuetſeget meg mongya. mykoron zent
margyt nagy eggyvgyvſeggel es alazatoſſagal el jut volna. Monda
neky az frater. Az te lelky atyad frater marcellus prouincialis.
kevldet engemet te hozzad. hog en ertem jmagy. es hog engemet
az en kevzel valo halalomtvl meg zabadehc jmadſagoddal. kynek
zent margyt azzon keueſſe halgatvan evnen magaban gondolkod-
uan. ezen keppen felele. My vronk ieſus criſtus az. ky az betegh-
136 ſegev||ket el tauoztagya. es egeſſeget ad. En kedeg menere tehe-
tevm. meg tezevm azt. azmy ennekem parancholuan vagyon az en
lelky atyamtvl. de maga te es jmagy aytatoſſon te magadert.
eſmeeg monda zent margyt azzon az fraternek. [ffelele az frater]
ha vagyon hydeeg lelev napod. ffelele az frater. Ma vagyon hydeeg
lelev napom. Tahat el mene zent margyt azzon az ev kamorach-
kayaban az ev jmadſagynak helyere. hog ky vagyon az kar kevzevt
es az kevfalkevzevt. az az kyt maſtan hyvonk zent margyt azzon
helyenek. Mely helyt zent margyt azzon. jgen zepen meg ekeſeht-
veen vronk ieſuſnak fezevletyuel es zentevknek kepeuel targya

vala. Ez helyre bemenueen ez zent zvz. az ev aytatos jmadſagyval
meg gyogehta ez fratert az hydeg leleſſebevl tevkelletevſſeggel. es
annak vtanna ſokaknak ev elevtte ez dologrol byzonſagot tevn. ||

Eſmeeg jllyen choda tetel oluaſtatyk ez zent zvzrevl. Egy **137**
jdevben az provincialis frater marcellus. nemely fraterekkel be
iuve ez claſtromban. zent margyt azzonnak es az egyeb Sororok-
nak vigaztalaſa*ra*. Ez prouincialis akaruan meg latogatny az
beteg Sororokat. el viue zent margyt azzont ev vele. es az ev meſ-
tereet es az ſororok kevzzvl nemelyeket. Mykoron ez prouincialis
latot volna az in firmariaban neeg nemes genge zvz nouiciakat
jgen nehezen hydeg leleſſel gevtretny. Tahat ez nouiciak kereek az
p*ro*uincialiſt hog parancholna zent margyt azzonnak. hog evket
meg gyogehtanaya az ev jmadſagaual. Monda ez prouincialis zent
margyt [z] azzonnak egy nemevnemev reogato bezeddel de maga
tyzteſſeggel mykeppen illic vala. Mychoda ez Soror margareta
azzon. hog az te ſororyd jllyen nagy betegſegben tartatnak. || hol **138**
vagyon az te kenyervletevd es az te irgalmaſſagod. Menyel azert
ſyes es ev ertek jmagy. hog az vr iſten kenyerevlyen ev raytok.
es gyogeha meg evket. Zent margyt azzon zemermeſen moſolodeek
mykeppen zokta vala. ſemmyt nem zola. De mykoron az prouin-
cialis es az egyeb fraterek ky mentenek volna ez claſtrombol. zent
margyt azzon mene az ev jmadſagynak helyere. hog az evneky
hagyot engedelmeſſeget be tellyeſeyteneye. Maſod napon ez vtan
ez zent zvznek jmadſagynak erdeme mya. ez felyvl meg mondot
ſororok. tevkelletevs egeſſeget vevnek. es dychereek az vr iſtent.
es zvz zent margyt azzont. : . . Aue maria. ihs

It kezdetnek jmmar zent margyt azzonnak az
oly choda tetely. kyket az vr iſten. zent margyt
azzonnak halala vtan myelkevdeek. Ez zent zvz-
nek erdeme mya ez keppen.:.. — ||

Zent margyt azzonnak halala vtan egy eztendevuel. es evt **139**
holnappal. Az iſteny erevnek myelkevdety mya. kezde ez zentſeges

zvz zent margyt azzon fenleny choda tetelevkkel. Elevzer ezenkeppen. Mykoron jrnanak vr zvletety vtan. Ezer. keet zaz. hetvenkeet eztendevben. junyus hauanak tyzenharmad napyan. pynkeſt octauaya vtan valo kedden. harmad ora vtan. Egy nemevnemev mukas ember. hogy ky pinter es alc. ennek vala neue benedevk. es vala negyven eztendevs ember. vacynak tartomanyabol. dan nevev falobol. Ez benedevk nevev ember. mykoron harom eztendeyg mynd zvnetlen oly jgen nevolyaſol beteglet volna. hog az ev teerdey az ev mellyehez. es az ev ſarkay az ev vtolſo evlev felehez ragattak volna. vgy hog ſemmynemev labay nem valanak. hanem chak zevnetlen ſegzyk vala evzve ſugorodvan mykeppen tevke.
140 Ez neuolyas betek mykoron hallotta volna zent || margyt azzonnak nagy choda teteleet. kezde kevnyergeny az ev annyanak. atyafyaynak. es egyeb rokonſagynak. hog evtet el vinneek zent margyt azzonnak koporſoyahoz. monduan. Ha en tapaztalandom iſtennek leanyanak zvz zent margyt azzonnak koporſoyat. hyzem remellem hog ez nagy keenbol meg gyogyvlok. kynek az ev anya keetſegbel eſueen az ev meg gyogvlaſarol. monda. Mykoron az en atyam ky regen meg holt fel tamad. akoron gyogyhvlz te meg ez korſagbol. Ez betek meeg es. kery vala evket hog el hoznayak. Mykoron el hoztak volna az beteget az koporſohoz egyzer es. keetzer es. Ez jgykkel kezde ez beteg jmadkozny monduan. Hyzlek tegedet en [a] azzonyom zvz zent margyt azzon. en vramnak bela kyralnak leanya. hogky te gyermekſeggettevl ſogua. meg vtalvan az te kyraly zuleydet. es ez velagy orzagod[dat]nak dychevſegeet. zolgaltal az vr ieſuſnak nagy alazatoſſagal. hog teneked annye nagy erdemed ||
141 vagyon az vr iſtennel. hog engemet az en teſtemnek nehez korſagabol meg vigazthac ha akarod. Es kerlek jmadlak tegedet tellyes hyttel. keuanatos aytatoſſagal. hog meltoly engemet meg zabadehtanod. Ezenkeppen ez neuolyas betee le tetetveen az koporſonak mellette ſegzyk vala. Ime nemykoron jmmar ebben mult volna egy egez het. es mykoron az nagy oltaron myſe zolgaltatneek. vr iſtennek kegelmeſſege mya. es zvz zent margyt azzonnak erdeme mya. kyt ez beteg tellyes hyttel hy vala. tellyeſſeggel valo egeſſeget veueen. fel kele mynden ſegetſegnekevl. es az koporſot haromzer meg kerevle. halaat aduan az vr iſtennek az egeſſegnek jo tetelerevl. Ezenkeppen ev tulaydon labayn vigan hazayaban tere. Annak vtanna gyakorta ju vala az tartomany bely emberekkel zarandok-

ſagban az koporſohoz. haluan kedeg emberek zent margyt azzonnak ez nagy choda teteleet. az tartoma||nyokbol kevlemb kevlemb 142
korſagbelyeket hoznak vala az koporſohoz. Nemykoron kedeg evrdegektevl gevtretteket es. hoznak vala ez zent zvznek koporſoyahoz. es mynden korſagbely betegek meg gyogyvlnak vala ez zentſeges zvznek erdeme mya az koporſonaal ·:· · · ihs.

Eſmeeg egy pelda oluaſtatyk egy betegrevl kyt zent margyt azzon meg gyogehta ·:·

Vala nemely frater. hogky [ka] lakozyk vala az iſpytaly hazban. es ez vala tyzteſſegbely. es vala aytatos az vr iſtenhez. es az ev zentehez. es ez embernek vala neue albert. es ev tartatyk vala nagy nehez. negyed napy korſagal. auagy negyed napy hydeg leleſſel. Mely hydeg leleſſel eſeek ez albert neue frater. nagy ſaydalmban. vgy hogy az ev labay meg ſugorodanak az ev terdeeben. de maga ez albert neue frater fogadaſt tevn zent || margyt azzonnnak. es byzeek 143
az ev zent erdemeben. tellyeſſeggel nagy ſyralmakkal ayanla ev magat zent margyt azzonnak. legottan hog ez ayanlast el vegeze es az napnak egy reze el mulvan. ez beteg az ev betegſegenek agyabol. es az negyed napy hydeg leleſbevl. es az ev teerdeynek meg ſugurulaſabol. mendeneſtevl fogua meg zabaduluan fel kele. Es zent margyt azzonnak koporſoyahoz juue. nagy aytatoſſaggal es alazatoſſagal fevldre le teryezkevduen halat ada ez zent zvznek. Es ez dolgot meg monda az fratereknek es egyeb nagi ſok embereknek. Ezenkeppen el mene ·:·

Eſmeeg kezdetnek nemely choda tetelek kyket tevn vr iſten ez zent zvznek erdeme mya. Mert az ev koporſoyanal vakoknak lataſok meg adatot. ſantaknak jaraſok. chonkaknak kezek meg adatot. es egyeb ſok kevlemb kevlemb korſagbelyeknek meg gyogyvlas adatot ·:· ||

Vala egy lean. kynek vala tyzenkeet eztendeye. Nemevnemev 144
pinka neuev hazy atyanak leanya. Ez lean vala zent margyt azzon-

nak koporſoyahoz aytatos es hyv. Az jo tetelekert kyket [te] hallot vala zent margyt azzonrol. el hozata ev magat ez lean. az ev zvleeuel ez zent zvznek koporſoyahoz. az ev egeſſegenek meg epevletyert. Ez leannak ev bal keze. mynd ev zvleteſetevl fogva hatra fordulua vala meg ſugoroduan mynd holnalyg az ev vallara. es oly jgen meg azot vala az ev keze. hog valakyk latyak vala. ſemmyt egyebet nem latnak vala. hanem chak az bevrben az azyv tetemeket mutagyak vala ragazkodvan. Mely lean mykoron gyakorta jut volna zent margyt azzonnak ko*por*ſoyahoz egy nehany napyg. tahat az nagy myſenek alatta. mykoron az euangelyom
145 [oſua] oluaſtatneek. mynd az nagy ſokaſſagnak elevtte || kyk akoron ot valanak. ez lean az ev teneret. kezeht. kyk meg ſugurultak vala es hatra fordultak vala meg nyta. es karyat fel emele. es ev magat myndeneknek meg gyogyvltnak mutata. Ez lean ez vtan aytatoſſagbol egy nehan napon vgyan ot az koporſonal meg marada. es valakyk keuannyak vala myndenevknek meg mutagya vala. mykeppen ez napoknak alatta. laſſan laſſan az hus. az azyv tetemekre neuekevdueen. az vr iſtennek jo tetele mya. es zvz zent margyt azzonnak erdeme mya tellyeſſeggel meg gyogyvla ·:· amen ihs.

E ſ m e e g m a a s p e l d a z e n t m a r g y t a z z o n n a k c h o d a t e t e l e r e v l e z k e p p e n ·:·

Vala nemely zvz apaccha ez chaſtromban. es ev vala nemes kyraly gevkerbevl tamaduan. ev vala bela kyral[nal]nak huganak
146 anna azzonnak leanya. evneky vala neue mar||gyt. Mykoron ez ſoror margareta hallotta volna. vr iſtennek ſok teteleet kevlemb-kevlemb korſagban meg nyomorultaknak. zent margyt azzonnak erdeme myat. iſteny engedelmmya mykeppen hyzyvk ez ſoror. ez hallot jo tetelevket nem akara zyvivel hynny. Mykoron ez ſoror egy napon az karban allana az ablacnal. kyn nezettetyk criſtuſnak zent teſte. es mykoron latot volna nemely azzonyallatot. oly jgen neuolyaſvl kevzvenyel meg verettet. es meg ſuguroltat. vgy hog az ev kezeytevl es feyetevl meg valuaan. ev teſtenek ſemmynemev tagyaual nem elhet vala. hanem ev keet kezeuel nagy erevkevdeſ-

ſel az pagymentomon vonza vala ev magat. vgy hog mendenek
kevnyerelnek vala ev rayta. az egyhaznak kyvevle kedeg hordoz-
tatyk vala. nemevnemev talygan. Mykoron ez ſoror latta volna ez
nevolyas beteget. akara byzonſagot venny || zent margyt azzonnak 147
zentſegerevl. monda. Soror margareta ha ez nevolyas beteget megy
gyogyehtandot en lataſomra jt aluan. Tahaat az vr iſtennek es.
hala adaſokkal dychyretevt mondok. es az te zentſegedet hyveen
tellyes hyttel. melto tyzteſſeget tezek te zentſegedhnek. Ime leg-
ottan chodalatos keppen. aleg muleek fel ora. mykoron meeg az
ſoror ottan alla az ablacnal. es nagy ſokaſſag volna az zent egy-
hazban. es kevnyerevlnenek ez neuolyas betegen. Az betegnek
az ev regy hozzyv korſaganak kevtele meg oldozvan. vevn tevkel-
letevs egeſſeget. de myert az hozzyv korſagal meg emeztetevt vala
az ev ereye. az vy erev veveen aleg mehete az koporſohoz vr iſten-
nek es zent margyt azzonnak erdemenek halakat ada es el haza
mene. Annak vtanna egynehany heet el mulvan. az ev megyes
plebanoſa megyeeuel evzve. es ez beteggel. kereztтel proceſſio||ual 148
juuenek zent margyt azzonnak koporſoyahoz. es byzonſagot tev-
nek ez beteg azzonyallatnak az ev regy hozyv korſagarol. az vr
iſtennek es. halat adanak zent margyt azzonnak erdemert. ayan-
dokokkal tyzteſſeg tetelekkel zokaſzerent. es ez zvz ky elevzer ke-
telkedyk vala zent margyt azzonnak zentſegerevl. meg marada es
meg erevſeyteteek aytatoſſagban es hala adaſokban .:. amen .:.:.:.

Eſmeeg vala egy jffyv. ky lakozyk zent erſebet azzonnak iſpi-
talyaban. zent gelyert hegye alat. Mely hegy azert mondatyk zent
gelyert hegenek mert regen az hegynek alatta evletevt volt meg
zent gelyert az kegyetlen kemeny pogan magyaroktvl. Azert my-
koron ez iffyv ſok jdeyg fekevt volna az iſpitalyban. halla hog zent
margyt azzonnak erdeme mya az ev koporſoyanal betegegnek nagy
jo tetelek adatnak iſtentevl egeſſegre. menere tehete meg zerze az
beteek. || hog el hozattatneek az koporſohoz. de az ev nagy korſa- 149
ganak myatta. kevnyevkleek az maruany koporſora. aytatoſſon
kere zent margyt azzonnak ſegedelmeet eſedevzeſeet. es vgyan
ottan. legottan vevn tevkelletevs egeſſeget .:.

Vala nemely vak hazy atya. hog ky nagy ſok jdeyg valo
faydalmal zemenek velagoſſagat el veztevtte vala. Mely vak myko-
ron egyeb ſok emberekel zent margyt azzonnak koporſoyahoz ay-
tatoſon [j] zarandokſagban juvevkel ev es el june az ev gyermeke
evtet vezetveen. de az vr iſtennek tytkon valo jtyletyvel ez vak
ſemmy jo tetelt nem vevn nem kevuete. Mely vak ſyruan es zomo-
ruan keet napy auagy neegy napy menev fevlddevn az ev hazaban
teer vala meg. be menueen kedeg az ev hazaban. le evle az ev
150 zekeben mykeppen eleb zokta vala az ke||mennek mellette. es ev
hozya hyvan az ev feleſeget es fyayt fazkoduan monda. O en azzo-
nyom zent margyt azzon. ſok emberek az te [ir] erdemed mya
irgalmaſſagot nyertenek. chak ennen magam az en byneymert va-
kvl tereek meg az en hazamban mykeppen oda mentem vala. Es
hagya az ev feleſegenek hog az haznak ablakanak az ev zeky mel-
let meg nytnaya. az [a] egnek vygaztalaſaert. legottan ez bezedek
vtan ez vak. az ev feleſege elevt fyay es haza nepe elevt. veue
zemenek velagoſſagat. ky legottan ev zekebevl ky juve. hyvan ev
hozya. ev baratyt es zomzedyt. es meges [plena] plebanoſſ[on]at.
halat ada vr iſtennek es zent margyt azzonnak erdemenek. zerze
nagy vendegſeget. es lakanak nagy evremmel. Mykoron ez dolog-
151 nak el mult volna egy hete. eſmeeg mynd || ez emberekkel vy ger-
gyaknak aldozatyaual. az ev zarondokſagokat be tellyeſeytek. az
ev fogadaſok zerent. es mendeneknek nylvan ky hyrdeteek ez meg
gyogehtaſnak jo teteleet .:. Amen. :. ihs.

Eſmeeg vala nemely evzvegy azzonyallatnak leanya kynek vala neue neſte. hogky az ev zemeynek zevnetlen valo faydalmaual evt eztendeyg. levn vakka. Ez lean mykoron vezerletevt volna zent margyt azzonnak koporſojahoz. Az fratereknek es egyeb ſok nepeknek jelen voltara kyk juttek vala zarandokſagban zent margyt azzonnak koporſoyahoz. Erdemle venny zemenek velagoſſagat ez zegen vak lean .:.

Vala nemely penitencia tarto kynek vala neue evlſe. es vala
152 nemet. Ez nyolc eztendeyg zevnetlen zenuede zemeynek faydal||mat
es az nagy daganagnag myatta. az ev orchayanak huſa fel neue-

kevdueen. es az ev zemeyt [az] be fedy vala az ev orchayanak dagatod huſa. ezenkeppen vakon marad vala meg. Ez zegeny vak azzonyallat hozattateek zent margyt azzonnak koporſoyahoz. es ot tartateek egy nehany napokban. zent margyt azzonnak erdemeben valo remenſegert. Nagy bodog azzonnak maſod napyan. ez zegen betegnek menden faydalma meg zevneek. es az daganag le zalla. es ſemmy nemev ektelenſegnek zevrnyevſegnek nyoma ev rayta meg nem marada. nagy ſok nepeknek lataſara. veue az zegen vak ev zemeynek [vi] velagoſſagat zent margyt azzonnak erdeme mya. vrnak zvletety vtan Ezer. keet zaaz. hetven harom eztendevben. es el mene az ev hazayaban. nagy evrevmmel.:.

Vala nemely zabo vacynak varaſaban. kynek vala neue benedevk. || Ez zabo eztendeyg auagy touab mukalkoduan poklos- **153**
ſagban jgen nehezen. es nem chak evnen magatvl. de ev hazabelyektevl. es oruoſoktvl az ev eletytevl auagy eletyrevl keetſeg vala. Ez neuolyas beteg. ev zyvenek tellyes aytatoſſagaual ev magat ayanlvan zent margyt azzonnak erdemeben. Mykoron jmmar az ev zarondokſaganak harmad napya volna. egeſſegnek jo teteleet meg nyere. zent kozma devmyen napyan. Az nagy ſokaſſagnak elevtte. zent [margyt] margyt azzonnak erdeme mya. az vr iſtentevl vevt jo tetelev[kne]ket meg eſmerueen. nagy nyluan valo kyaltaſſal halat ada mendenek teremteenek dychirueen az vr iſtentent.:.

Vala egy ember. kynek vala nevev marton. es vala Somogy vary. Ez marton neveu ember gyvtreteek ſok jdeyg az nehez korſagal. es vala ektelenyevl ev teſte||ben meg zevrnyvdevt. es vala ev **154**
elmeyetvl el jdegenevd. mykeppen evrdevnges. mykeppen ſokaktvl jtyltetyk vala. lanchokkal meg kevtevztetveen tartatyk vala. Mely korſagbely ember legottan. hog az ev hazabelyeknek evryzetytevl magat ky zabadethagya vala. mendeneknek meeg teſtek[ne]ben es. nagy bantalmakat tezen vala. ffogadaſt tevnek az evtet evryzevk auagy atyafyay. hog ha meg gyogyvlny erdemlene. zent margyt azzonnak erdeme mya. tahat nagy mezze fevldrevl az zarandokſagot be tellyeſeyteneek. zent margyt azzonnak koporſoyahoz. Mely korſagos ember aleeg tartateek fel orayg az lanchokban.

kezde jvevlteny. meg gyogyvltam [bochatta] bochaſſatok engemet
zabadon jarny. Az emberek ſemmy keppen nem hynek evneky. de
meeg es. meg tartak evtet az fogſagban egy orayg. Annak vtanna
155 el veueek ev rola az lanchot. es zabadon el || hagyak menny. ky
menden keppen az eleby okoſſaganak zeledſegenek zokaſat veueen.
tevkelletevs egeſſeggel evrevueen. az fogadot zarandokſagot be tel-
lyeſſeytek. es mynd nyayan byzonſagot tevnek ez chodarol.:.

Az cheley janos byronak feleſege vala ev elmeetevl el jdege-
nedet. es ſokaktvl alehtatyk vala evrdevngevſnek. kyert tartatyk
vala meg [vaza] vaſaztatvan. kynek okaert nem chak ev baraty.
de meeg ev zomzedy es [g] kenyerevlnek vala ev ṛayta. ffogadaſt
tevnek. kerueen zent margyt azzonnak erdemet es ez elmeyetvͤl el
jdegenyevlt azzonyallatnak tevkelletevs egeſſeget nyerenek. es meg
gyogyvlvaan zent margyt azzonnak koporſoyahoz hozak. es ez
dologrol ſok tanokkal byzonſagot tevnek. es ez azzonyallatot egeſ-
ſegben eleue mutatak byzonſagval.:.
ihs. maria. margaretha ||

---

156 Eſmeg vala nemely azzonyallat. ky es korſagos vala. es ev
vala vpor neveu tyztelendev embernek feleſege. es tartatyk vala
kevlen maganak be rekeztetveen. az ev nagy nehez korſagaert.
ffogadaſt tevn ez azzonnak ev vra es baraty. hog ha az vr iſten.
zent margyt azzonnak erdeme mya. ez azzont meg gyogehtanaya.
tahat zarandokſagot tennenek zent margyt azzonnak koporſoya-
hoz. Mykoron ez fogadaſt meg tevtteek volna. es ayanlottak volna
ez azzonyallatot zent margyt azzonnak erdemeben. nyerenek ev-
neky tellyes egeſſeget. Ez dologban kedeg ſok emberek meg erev-
ſeytetenek lelky epevletre. hog ez elmeyetevl el jdegenyvlt azzony-
allat. auagy balgatak azzonyallat. egyeb embereknek hytyvel. ay-
tatoſſagaual. es fogadaſyval. az elevby egeſſege meg adatot. nagy
ſok embereknek jelen voltara. kyk ez dolgot lattak es hallottak.:.
byzonual. . . ||

It kezdetnek nemely peldak. hog mykeppen az vr 157
iſten. zent margyt azzonnak erdeme mya halotta-
kat tamaztoth fel. eletre.:. ihs....

Vala nemely tyztelendev hazy atya budanak mellette fel hev-
uizet. kynek vala neue boch. Ez hazy atya mykoron vechernyenek
vtanna vachoralneek az ev kev pyncheeben ev feleſegeuel es haza
nepeuel. es az ev fya kynek vala neue benedek. es vala heet ezten-
devs. alozyk vala vgyan azon pyncheben. Ime az pynchenek egy
reze az pigymentommal evzue le eſeek. es ez hazy atyanak jelen
voltara haza nepeuel evzue. ez gyermeket az kev el nyoma. Ez
hazy atya kedeg hogky mezze vahchoralyk vala az [ke] germektevl
feelven halalnak vezedelmet. el futa. mert oly jgen nagy vala az
romlas. hog meltan felic vala az vezedelmet. es az germeket vgyan
ottan el hagyvan az kevueknek alatta. Es ez || gyermeknek veze- 158
delmerevl az ev zuley eſenek nagy ſyralmra. de mykoron ez gyer-
meknek zuley fel jndehtottak volna mynden ev atyok fyayt.
es zomzedyt. Nemelyek aſſak valaky ez gyermeket kapakkal. ne-
melyek aſokkal. es egyeb ezkevzekkel. vas es fa zerzamokkal. kyk
ez dologra alkolmaſok valanak. nagyſok mukaual. nagyſok
jdeyglen. az fevldnek. kevnek. es meznek terhet neheſſeget el ve-
ueen. az gyermeket ky vonak. ky oly jgen meg tevrettetevt es el
nyomottatot vala. hog ſemmynemev egeſſeg ev tagyban es tete-
myben nem vala ky megnem tevrettevt vala. Ez gyermeknek kedeg
ev anya. az nagy banatnak myatta. mykeppen anya az ev egyet-
lenegy ſyanak halalaert. anyay zorgalmatoſſaggal tapogatya vala
ev fyanak nyelveet. melyet ez ez meg holt gyermek meg zorehtvan
tart vala ev fogay kevzet. veerben be keuerevdueen. || mely gyer- 159
meket mykoron az ev zuley az ev hazokban le tevttek volna. hog-
ky mendeneſtevl meg holt vala. meg hydegedet vala. es elev lelek-
tvl mendeneſtevl meg foztatot vala. Ez gyermeknek ev zvley. az
ſyralmas zozatoknak kevzette. kezdeek hynya iſtennek irgalmaſ-
ſagat. zent margyt azzonnak erdeme mya. monduan. My azzo-
nyonk zvz zent margyt azzon. kerevnk tegedet hog az te erde-
mednek myatta. tamazzad fel az my fyonkat. my lelkevnknek es
teſtevnknek egyetlenegy vigaztalaſaat. mert tugyvk hog ez irgal-
maſſagot meg nyerhetevd mynekevnk az te erdemydnek myatta. Az

ev rokonſagy kedeges zomzedy. vgyan ezen kenyergeſeket kyalgyak
vala. Ez gyermeknek es ev atya. futameek zent margyt azzonnak
koporſoyahoz zevuetnekkel es aldozattal veternyenek vtanna. es
160 evtte aytatos kenyergeſeket vr iſtennek es zvz marianak || ſyralmas
kevnyergeſevkkel. es az meg holt gyermeket. es az gyermeklnek
lelkeet ayanla zent margyt azzonnak eſedevzeſeben es erdemeben.
Azert mykoron ez gyermeknek atya betellyeſehtette volna az aldo-
zatokat es jmadſagokat az koporſonal. es meg terne az ev tulaydon
hazahoz. ſyrvan ev egygyetlen egy fyaert. Tahat jme mykoron az
nap fel kevlt volna. eleyben juuenek ez hazy atyanak nemely em-
berek. kyk mondak hog az ev fya meg eleuenevdet. Mykoron ez hazy
atya hallotta volna es latotta volna hog az ev fya fel tamadot.
veueen az ev fyat ev karyay kevzyben. es meg chokolvan evtet
hala adaſokkal. es mynd ev tellyes haza nepeuel. es mynden zom-
zedyval zanto ebed elevt. ez gyermeket eleuenen. es mendeneſtevl
meg gyogyvltat eſmeg meg terueen hozak zent margyt azzonnak
koporſoyahoz es meg mutatak mendeneknek. es nem vala ev rayta
ſemmynemev ſeb. ſem ſerelm. hogky annak elevtte mendeneſtevl
161 fogua el || tevretevt vala. Ez meg holt gyermeket [h] ky zent mar-
gyt azzonnak erdeme mya fel tamadot vala. nyluan meg mutataak
obuday prepoſtnak es mynd az captolonnak. es az tyztelendev
atyaknak es vraknak vacy pyſpeknek. es varady pyſpeknek. es zent
bernald zerzetynek apagyanak. es az papa kevuetynek. kyk tuda-
kozaſt tevnek zent margyt azzonnak zentſegerevl. Azert ezek lev-
nek tanoy ez meg holt gyermeknek fel tamadaſarol.

Ez felyvl meg mondot gyermeknek fel tama-
daſarol valo choda tetele zent margyt azzonnak.
meg vagyon faraguan az zent margyt azzonnak
koporſoyan. kyt faragtanak feyer maruan kev-
bevl.:..

Eſmeeg kezdetyk maas pelda eſmeeg nemely ha-
lotnak fel tamaztaſarol.

Vala egy ember peſten. es ennek vala egyetlen egy fya. My-
162 koron || ez embernek ev feleſege. az ev kezy mukaya vtan meg
faraduan ev agyaban le fekevt volna. es ev kevſded fyat ev evleben

helheztette volna. kynek aleg vala kylenc holnapya. Mykoron ez
azzonyallat ev almabol fel ſerkent volna. lele az gyermekevt meg
holtnak. es mynd ev tellyes teſteben meg hydegvltnek es meg
fagyotnak. mert tely jdevben vala. Melyet mykoron az keſerues
anya. mykeppen meg holtat ſyratnaya. Az ev vrat hogky kevlen
ev maganak nyvgozyk vala. es az ev tulaydon leanyat. az ev anyat.
zolgalo leanyt. kyk azon hazban aloznak vala. es mynd ev tellyes
haza [nepeuel] nepeet. zomzedyt. rokonſagyt meg jndehta az ev
nagy reuaſaual. es meg jyedenek nagy felelmel. Ez gyermeknek ev
zuley kedeg veueek ez meg holt gyermekevt. es teveek az haznak
kevzepyre az zen melle. es ev magokat ſyratgyak vala lenny ev
fyoknak gylkoſanak. mert mykoron valamely zuleknek hozzya
latatlanſagnak myatta. valamely || gyermek meg hal. Igen nagy 163
nehez byn. es chak papanak hatalma oldozhagya meg. El muleek
tely eynek hozzvſaga nagy ſyralmban. es kezde nap vilagoſodny.
Tahat az nagy ſyraſoknak ordehtaſoknak kevzette. ez gyermeknek
zuley. az meg holt gyermeket aya*n*lak zent margyt azzonnak erde-
meben. es fogadaſt tevnek hog ha az vr iſten zent margyt azzon-
nak erdeme mya. ez meg holt gyermeket meg eleuenehty. es az
ev anyat ky evtet meg nyomta vala. ez rettenetevs [n] gonoz hyr-
bevl zemerembevl jrgalmaſon meg zabadehgya. tahat az gyerme-
kevt myg elne mynd addeg adnayak ez azzonyonk maria claſtro-
manak evrekke valo zolgalagyara. Mykoron ez jmadſagokat es fo-
gadaſokat el vegeztek volna. jme kezdenek ez gyermeknek ev meg
holt fagyot teſtenek erey laſſa*n* laſſan meg eleuenyvlny. es az
napnak fel kelety koron. az nagy tely hozzv eynek vtanna. iſten-
nek jrgalmaſſaga mya. || es zent margyt azzonnak erdeme mya. az 164
lelek meg tere. es meg elevenyvle az gyermek. az ev zemeyt meg
nyta kevuekevlveen. anyara nez vala az gyermek. Melyet az
anya evrevlveen. azert hog az ev fyat holtak kevzzvl. eleuenen
vette vala. Veue evtet ev evleben. alduan az vr iſtent myndenek-
nek elevtte kyk jelen valanak az el vevt jokert. az ſyralm fordula
nagy evremre. es az anya zoptagya vala ev fyat mykeppen anya.
de maga mykoron az nap jobban fel tamadot volna. az zomhzedok
mendenfelevl evzue gyvlenek. es az fyat kyt ecchaka ſyrattanak
vala mykeppen holtat. Zent margyt azzonnak erdeme mya evrevl-
ven eleuenen mutatak meg. es az ev fogadaſokat be tellyeſeytek.
Az gyermekevt ky ev halottaybol fel tamadot vala. nagy ſokaſſag-

nak elevtte el viueek zent margyt azzonnak koporſoyahoz. Zent margyt azzon halalanak maſod eztendeveben. Annak vtanna az papa kevuetynek es. meg mutatak az gyermevkevth .:. ||

---

165 E ſ m e e g   k e z d e t n e k   n e m e l y   c h o d a l a t o s   d o l g o k   z e n t   m a r g y t   a z z o n r o l .:.

Vala nemely jegbely evrſebet nevev lean. kynek mykoron az
ev vra. el ment volna mezze valo vtra. ez lean kezde kezerehtetny
az ev jegeſenek zerelmeuel. es kezde ez lean budoſny es kerengeny
mykeppen budoſo kevlemb kevlemb ſetet helyeken chak evmaga
egyedevl. Tahat jme pokolbely evrdeg az leannak eleyben juve. az
ev jegeſenek zemelyeben. es meg zalla ez leant es kezde ev benne
lakozny. legottan ez evrdenhgevs lean futameek az ev agyara.
anyara. es egymehben fekevt atyafyara. es mendenre egyebre va-
lakyket erhet vala. erevſſen gevtri vala evket. Nemykoron evkevllel
veri vala evket orchel. Nemykoron foggal zaggagya vala evket.
Nemykoron kedeg kevuel auagy palchaual veri vala evket. de maga
ez zegen lean meg fogattateek az ev zvleytevl. es jgyen erevſſen
166 meg lanchoztateek || es mykoron az lean annak elevtte nem tudot
volna egyeb nyelvevn zolny hanem chak magyarvl. de maga az
jdevtevl fogva hog pokolbely evrdeg az leanban ment vala. evt
egez ho|napyg zola ez lean nemetevl. totvl. es egyeb ſok kevlemb
kevlemb nyelveken. Azert mykoron hallottak volna az ev zvley
az choda teteleket kyket az vr iſten myelkevdyk zent margyt azzon
koporſoyanal. zent margyt azzonnak erdeme myat. Ez zegen lean
meg kevtevztetven es meg lanchoztatvan hozattateek zent mar-
gyt azzonnak koporſoyahoz es nagy ſok jdeyg tartateek az kopor-
ſonal. Tahat jme ſok napoknak vtanna zent margyt azzonnak ha-
la*la* napyan zent priſca azzon napyan. Iſtuan kyralnak zent margyt
azzonnak egy mehben fekevt atyafyanak jelen voltara. mely kyraly
akoron az koporſonal vala. es magyar orzagbely jobbagyoknak.
167 es mynd az tellyes kyraly || vduarnak [ele] jelen voltara. Az ev
zvleynek es. es atyafyaynak. es nagy ſokaſſagnak jelen voltara.
kyk mynd kenyerevlnek vala ev rayta. Iſtvan kyraly kedeg mynd

ev tellyes vduaraval evzve kenyerevl vala ez zegen leanyon es chodalkozyk vala azrol hog ev kevlemb kevlemb nyelveken zolna. es kenyeregnek vala az vr iſtennek az nagy ſo[g]kaſſag az kyralyal evzve. hog az vr iſten tenne irgalmaſſagot ez zegen azzonyallattal zent margyt azzonnak erdeme myat. es meg zabadehtanaya pokolbely evrdegtevl. Tahat jme iſtennek kegelmeſſege. zent margyt azzonnak erdeme mya jelen levn. bokolbely evrdevg ez zegen azzonyallatbol el evzetteteek. zent margyt azzonnak halala napyan. zent priſca azzon napyan. es vevn tevkelletevs egeſſeget. es meg tere az elevbby zeledſege. es tellyes okoſſaga. es az elebby kevlemb kevlemb nyelvekevn valo zolaſokat mynd el felede. es chak magyarul tud vala mynt eleb. || tevkelletevſſegel meg gyogyvla. 168 Oh mynemev evreme vala az jdevben iſtvan kyralnak. hog lagya vala az ev huganak erdeme myat. kevlemb kevlemb korſagbelyeket meg gyogyvlny az vr iſtennek kegeſſege mya. ſevt nem chak iſtvan kyraly evrevl vala de mend tellyeſſegel magyarorzagbely vrak evrevlnek vala zent margyt azzonnak erdemerevl .:...

Vala egy tyztelendev ember. hog ky aytatoſſagbol gyakorta meg latogatya vala zent margyt azzonnak koporſoyat. Monda ez tyztelendev ember az ev tarſynak. mennyevnk el meg tenny az my zarandokſagonkat. es jduezleny kevzevnny zent margyt azzont. Ezeket halvan nemely zerzetes emberek. az ev aytatoſſaganak ellene valokat tanalchoznak vala neky. es mykeppen velagy embert kyt valamy jorul kevnyen meg chalnak. az ev jo zandokarol az zerzetes emberek. meg vonak ez tyztelendev embert. || Mykoron kedeg el multanak volna keet napok. monda eſmeeg ez tyztelendev ember az ev tarſynak. menyevnk el az my azzonyonknak zyz marianak zygeteben. ſpacialaſnak mulatſagnak okaert. az eleby aytatoſſagat mendeneſtevl fogva el felede. kyk mykoron el mentek volna. es keztek volna euezny az dunan. ez tyztelendev embernek ev job keze. kezde nagy hertelenſeggel nagy faydalmal gevtretny. es mynek elevtte az dunan altal juttek volna. az faydalm annera neuekevdeek hog mynd vallayg ſem kezde erzeny az ev kezet. es vgy kemenyedek meg az ev keze hog ſem [ſen] fel. ſem ala nem tehety vala. Tahat ez ember legottan meg eſmere. hog ev annak okaert gevtretneek. hog evtet meg chaltak volna az zerzetes em-

berek az zarandokſag jaraſbol. es el mene felueen rezketveen zent margyt azzonnak koporſoyahoz. de ſemmy jrgalmaſſagot es meg
170 gyogyvlaſt ot nem vevn. || azert hog az zent margyt azzonnak erdemerevl valo velekevdeſt ev elmeyebevl meeg ky nem tyztehtotta vala mykeppen kel vala. Tahat meg eſmerveen az ev bynet. tevredelmes es alazatos zyvel. ſyralmakra jndultateek bochanatot keerveen zent margyt azzontvl. monduan. O boldog zent margyt azzon vr iſtennek aytatoſſa. ez orzagnak kevlemb kevlemb rezebevl jvuevk. kevlemb kevlemb korſaggal meg nyomorehtvan. te erdemednek myatta meg gyogyvlvan. meg ternek ev hazayokban nagy evremmel. En kedeg [el] egeſſegel juttemky en hazambol. es jme en az en hytetlenſegemert en magamnak es mynden en hazambelyeknek evrek zegyenſegere meg azua teerek meg. en hazamban. de maga az faydalm es. nagyobban bevevltetyk vala. es ez penitencia tarto embernek ev kevn hullaſy[nak] bevebben evttetnek vala az koporſonak fondamentomara. es az meg gyogyvlaſnak jo tetele
171 zevnetlen kerettetyk vala. Mykoron ezen keppen || kevnyergene. meg halgata evtet az vr iſten zent margyt azzonnak erdemeert. Mert mynek elevtte az vechernyek el vegeztetnenek tevkelletevſſeggel meg vygazeek. jſtennek jo teteleet. zent margyt azzonnak erdemeet. es az ev panazkodo kevnyergeſeet myndeneknek ky jelente nylvan valo zoual. es az ev neky gonozvl tanalchozo zerzetevſſevket batorſaggal meg fedde. evnen maga alkolmas aytatoſſagban meg maraduan. az zent margyt azzon koporſoyat tanola alkolmas tyzteſſeggel gyakortaban meg latogatnya. hognem mynt elezteb . : . . ihs . : . . . M.

Eſmeeg vala egy marton nevev ember poſoganak tartomanyabol. es ez vala toot. Ez marton nevev ember mykoron ſok jdeyglen fekevt volna nagy nehez korſagogban. meg nemvla. az ev keet kezey es keet labay meg ſogorulanak. Mykoron hallotta volna ez zegen koor. zent margyt azzonnak choda teteleet. el hozata
172 evnen magat || ev zvleyvel es baratyval enne nagy mezze fevldrevl. zent margyt azzon koporſoyahoz. Mykoron jutot volna az koporſohoz. vr iſtennek kegelmeſſege mya. es zent margyt azzonnak erdeme myat. meg adateek evneky zolaſa. es kezeynek es labaynak egeſſege meg adatanak. hog kyknek gevtrelmeket zenuette [zen-

uette] vala fanſangtvl fogva zent gevrg napyg. Ez dolgokat meg
byzonehta alkolmas tanokkal ez beteg az papa kevuety elevt by-
zonſaggal. : . .

Vala nemely penitencia tarto azzonyallat eztergamot. es ez
vala tyztelendev azzon. az ev tyztelendev voltaert az varaſban ſo-
kaktvl eſmertetyk vala. es ev vala arany fono. kynek vala neue
meza. Ez penitencia tarto zenuede harom egez eztendeyg zevnet-
len veer haſnak kennyat. ev feyenek mondhatatlan nagy fajdalma-
ual. Ez azzonyallat mykoron mynden ev jozaga el kevltven feken||ne- 173
yek. halla ez azzonyallat hog zent margyt azzonnak erdeme myat.
koorſagoknak betegſegevknek myatta meg nyomorehtattaknak.
iſtennek jo tetely [alatta] adatnak. Azert tetete ev magat zekerre
mert egyeb keppen nem juhet vala. es hozata evmagat az kopor-
ſohoz. Mykoron meeg az vton june erze ev magat meg kevnye-
bevdny. de mykoron jutot volna az koporſohoz es tapaztotta volna
az ev velomat. mynden korſagabol meg gyogyvla es vevn tevkel-
letevs egeſſegevt. : .

Vala nemely nemes ember. kynek vala neue kaatay petrit.
Mykoron ez nemes ember fekevt volna kevlemb kevlemb korſa-
gogban harom eztendevnel touab. es neuekevdueen az korſag ve-
retteteek kevzvenyeſſegvel mynd tellyes job fele. es gevtretyk vala
annera hog ev magat meg nem jndehthagya vala. ſem egy oldala-
rvl maſra magat nem fordehthagya vala. hanem chak lepedevn
zolgaynak ſegehtſege || myat fordulhat vala meg. ez nemes ember- 174
nek ſok aytatoſſagal tellyes hittel zent margyt azzonnak erdeme-
revl. vala nagy keuanſaga jvny meg latogatny zent margyt azzon-
nak koporſoyat. es mykoron gyakorta kevnyergene ſyralmakkal ev
agyaban fekevueen vr iſtennek es zent margyt azzonnak. hog az
ev keuanſagat be tellyeſeythetneye. de az ev nag nehez korſaga
myat meg nehezzevlueen. ſem zekeren ſem egyeb allaton nem
meryk vala meg jndehtany. Mykoron ezek ezen keppen lennenek.
jme ez betegnek hytynek es aytatoſſaganak erdeme zerent. ev
almaban zent margyt azzon neky jeleneek. nemevnemev tyzte-
lendev zemelekkel. kyk kevuetyk vala zent margyt azzont. es zent
margyt azzon az ev zvzey kezeuel. az betegnek kevzvenyes feleet

meg tapaztala az ev kegeſſege zerent monduan. My vronk ieſos criſtuſnak neueben. az te hyted zerent. vezevd az keuant egeſſeget **175** Ezeket monduan legottan || el enezeek. es az beteg tellyeſſeguel erezveen ev magat egeznek. az ev betegſegenek agyabol fel kele. es juue zent margyt azzonnak koporſoyahoz nagy ſok emberekvel mykeppen olyan nemes ember. es az meg gyogyvlaſnak irgalmaſ ſagat kegelmeſſegeet. es zent margyt azzonnak erdemenek jo teteleet. mendeneknek nylvan hyrdette ſem meg nem zevneek mynd halalayg hyrdetny . : .

Vala egy gyermek fel hevuyzet hogky korſagos vala. es egez eztendeyg gevtevrtetveen nagſok ektelenſegevt tevt vala ez gyermeknek orchayaban es zemeyben. Mykoron ez gyermeknek zuley fogadas teueen. hoznayak evtet zent margyt azzonnak koporſoyahoz. az vton mynd az ſokaſſagnak elevtte. kyk ev velek junek vala. vevn tevkelletevs egeſſeget ez gyermek. Ezenkeppen evrevlveen az ev zuley. vr iſtennek es zent margyt azzonnak betellyeſſeytek az **176** ev zarandok||ſagokat nagy enekleſſel.

2. Eſmeeg nemely iffyv neeg eztendeyg gevtretevt vala ezen korſagal. mert myndennapon haromzer auagy z negzer az korſag le evty vala. es alehtatyk vala holtnak. Ez mykoron jut volna az koporſohoz. es jllette volna az ev velomat legottan meg gyogyvla.

3. Eſmeeg nemely myklos neveu embert. mykoron eztendeyg gevtretevt volna negyed napi hydeg leleſſel. vgy hog mynden teſte meg dagadozot vala. es oruoſoknak jtylety zerent mondatyk vala kevzellenny bel pokloſſag. ezenkeppen el hagyatek az oruoſoktvl. ez zegen beteg vete evmagat zent margyt azzonhoz. fogadaſt tevn [z] evneky hogha evtet meg vigaztanaya. tahat eztendeyg zolgalna fyzetes nekevl az chaſtrombely ſororoknak hol zent margyt azzonnak teſte fegzyk. Ez foga*da*s leueen es zent margyt azzonnak erdemeben magat ayanl[a]van tellyeſſegel meg vigazek. fogadaſat betellyeſſeyte . : . ||

---

kezdetyk zent margyt azzonnak egy jeles choda 177
tetele. kyt tevn ez zent zvz hala*la*nak vtanna.
Iffyv lazlo kyralyal. Mely lazlo kyral vala
iſtvan kyralnak zent margyt azzonnak bagyanak
ev fya.:.. ihs.

Mykoron zent margyt azzonnak halala vtan. es bela kyral
halala vtan meg holt volna bela kyral fya iſtvan kyral. es orzag-
lana iſtvan kyral fya. jffyv lazlo kyral ez neuel neuezet maſod
zent lazlo kyral vtan. Mykoron ez jffyv lazlo kyral volna tyzen-
harom eztendevs. eſek nagy nehez korſagogban. ſok napok-
ban. es ez vtan eſek oly nagy fev faydalmban. hog levn evnen
maganak es okoſſaganak kyvevle. vgy hog negy jeles oruos
doctorok. kyk ez kyralyal bannak vala keetſegben eſenek ez
kyralnak eletyrevl. ot alnak vala magerorzagnak fev jobbagy
es nemeſy. es nemely jambor zerzetevs fraterevk || ot vala anna 178
azzon nemely hercheknek feleſege. mely anna azzon vala iffyv
lazlo kyral atyanak iſtvan kyralnak huga. Ot vala evrſebet
azzon moyſes nadroſpan feleſege. es matyvs ban ky vala erdely
hercheg. es vala lazlo kyralnak meſtere es evryzevye. Ot vala az
ev daykaya es. margyt azzon pedicay medus vrnak leanya. Ezek
mynd ſyratyak vala nagy keſerev ſyralmal ez jffyv lazlo kyral*t*.
es nemykoron ragagyak vezyk vala lazlo kyralnak vyat. es meg
zorehgyak vala hogha erzeneye. de ſemmyt nem erez vala benne.
Tahat latvan hog ez kyral kevzelehtene halalra. kezdenek kev-
nyergeny ez felyvl meg mondot vrak es azzonyok zent margyt
azzonnak. hog ne hadnaya meg halny az ev atyafyanak fyat.
magery kyralt. es el kevldenek erſebet azzonhoz iſtvan kyral
leanyahoz. az chaſtromban hol fekzyk zent margyt azzonnak teſte.
hog evnekyk kevldeneye || zent margyt azzonnak velomat feketyet 179
kyt viſelt ez zent zvz elteben es kynek alatta kyes bochatta az ev
bodog lelket. Ez jffyv lazlo kyral fekzyk vala az jdevben ez chaſ-
tromnak mellette. Ezeket halvan erſebet azzon iſtuan kyralnak
leanya. lazlo kyralnak [hu] nenye. es gondolvan ez jffyv kyral-
nak es magerorzagnak vezedelmet. az ſororokkal az ev rokonſa-
gyval es baratyval. es menden egyeb ſororokkal. azzonyonk maria
claſtromaban lakozokal bevſeges kevnhullataſſokkal engeztelyk
vala az mendenhato iſtent az kyralnak eletyert. hog ez orzag ne

jutna nagyob vezedelmekre. mykeppen akoron. Tahat az zent
margyt azzon velomat feketeyt nagy hamarſagal el kevlde erſebet
azzon nemely ket fraterektevl predicator zerzetbelyektevl. Azert
veue ez herchekne azzon anna azzon lazlo kyralnak nenye az
velomot. es be takara fede vele lazlo kyralnak feyet. Egyebek ke-
180 deg tellyes hyt||tel es nagy aytatoſſagal hyak vala zent margyt
azzonnak ſegedelmet. Tahat jme ez beteg kyral. kezde elevzer ev
feyeben. az vtan mynd ev tellyes teſteben verehtezny egeſſeges
verehtekkel. Az ev teſtenek erzekenſegy. es az kevrnyvl alloknak
eſmerety meg epevltetveen. kyket annak elevtte el veztevt vala.
mert eleb ſemmyt nem erez vala. [ſemmyt] ſenkyt nem eſmer
vala. Tevkelletes egeſſeget vevn. es az ev nenyenek zent margyt
azzonnak velomat feketeyt kyvel az ev feyet be takartak vala
feyen meg lelven. vr iſtennek. es ev dychevſeges zuleenek zvz
marianak hala adaſokat ada. Azt es meg erte jffyv lazlo kyral.
ſokaknak mondaſabol. hog az kevrnyvl alloknak aytatos kenyer-
geſere. vygazot volna ev meg. kyket tevttenek vr iſtennek es zent
margyt azzonnak. kynek erdeme myat meg gyogyvlvan meg erev-
181 ſevdek. es el mene alazatoſſon jffyv || lazlo kyral mykeppen zaran-
dok. zent margyt azzonnak koporſoyat meg latogatny. jaruan
gyalog evnen labayn. Az ev meg gyogyvlaſarol nagy hala adaſo-
kat tevn zent margyt azzonnak az ev zerelmes [ny]nenyenek. es
el mene nagy evremmel mynd ev tellyes vduaraual.:.

Mykoron bela kyral rakatta volna ez bodog
azzonnak claſtromat. es meg ayandokozta volna
kevlemb kevlemb erevkſegevkkel. zerze nemely
jambor vytezt kynek vala neue karoly. es lako-
zyk vala obudan. es vala bela kyral kepeben valo
byro az nagy auagy vybudaban. hog ez karoly
vytez zolgalna az claſtromnak. es meg zerzeneye
menden dolgat mende*n*ha.

Azert ez karoly vytez zent margyt azzonrol. jllyen byzonſa-
182 got tevn. es vgy mond vala. hog ez || bodog azzon claſtromanak
fondalaſatvl kezdetytevl fogua. mynden koron halotta. hog ev jo
es zent azzon volt. es hog evneky zent margyt azzonban annye

remenſege volt. meeg ez zent zvznek ez velagban elteben. hog mykoron ez karoly viteznek kel vala menny erdevken. tolvayok altal. es jgen ſok vezedelmes helyek altal. az ev ellenſegyert. Mynd ez illyen ſok vezedelmektevl vgy mond vala ez karoly vitez meg zabadehgya vala zent margyt azzon. es nem tecchyk vala neky. hog evneky valaky arthatna. Azonkeppen ez zent zvznek holta vtan es. mynden jdevben ev beleye vety vala menden remenſeget. Azert tevrtenek jllyen dolog hog ez karoly vitez huganak leanya. jgen meg betegevle hydeg leleſſel. ev neky vala neue agnes. ez vtan eſeek ev rea oldalanak faydalma. vgy hog meg ſugorodua || 183 levn tyz hetyk. ſem fordulhat vala egy oldalarvl mas oldalara az zolgalo leanyoknak ſegedelme nekevl. Mykoron ez agnes azzonnak ev anya es vra. ſokat kevltevttek volna oruoſokra. es ſemmyt nem haznaltanak volna neky. harom oruos doctorok az ev eletyrevl ketſegben eſenek. Ennek vtanna ez agnes azzonnak ev elmeye okoſſaga el jdegenyvle azert hyvak az bodog bely plebanoſt es ada neky criſtuſnak zent teſtet. es meg kenete. Tahat az ev anya es nemely egyeb zemelyek fogadaſt tevnek. hog ha iſtennek kegelmeſſege. zent margyt azzonnak eſedezeſe myat ez betegnek elete es egeſſege meg adatneek. hog zent margyt azzonnak halala napya eſtyt vyzzel kynyerrel bevhttevlneye. Mykoron ez fogadaſt meg tevttek volna nagy ſazkodaſokkal es aytatoſſagal. fel [veueve] veuek ez beteget kynek eletyrevl ketſegben eſte||nek vala. es ho- 184 zak zent margyt azzonnak koporſoyahoz. es heet napyglan zevnetlen marada az koporſonal. Az ev anya kedeg az [ſoroktvl] Sororoktvl ky kere az claſtrombol zent margyt azzonnak evueet. kyvel mykoron meg evuedchettek volna. vyonnan meg teert lelekkel tapaztala az koporſot. legottan mykeppen az ſel tevt terehnek le eſeſe. mynden kennak terhe el tauozek az betegtevl. vg hog legottan fel alla mynden ſegedelm nekevl. nagy es ſok tanoknak elevtte. veueen tellyes egeſſeget. ev zvleenek es baratynak nagy evrevmevkkel. tulaydon ereeuel. es labayn jaruan mene az ev hazahoz vy budaban. Ezek levnek vr zuletety vtan Ezer. keet zaz. hetvenkeet eztendevben . : .

It kezdetyk nemely choda tetel. mykeppen zent margyt azzon Alexander neue vrat meg zabadehta az tevmlevchnek fenekebęvl.||

185 Vala nemely nemes vr alexander nevev. es jar vala mageri kyraltvl ſiciliay kyralhoz kevuetſegben. Ez alexander vr. egy jdevben mene nemet orzagban auſtriaban. es eſeek nagy kemeny fogſagban. vgy hog tartateek ez alexander vr nemely toromnak fenekeen nagy vaſban harom egez eztendeygh mykeppen pokolnak fenekeben. nemely nemet vrnak myatta. Mert ez nemet vr vevt vala jmmar ez alexandor vron harom zaz gerat. es megees keer vala negy zaz gerat. ezert targya vala ez nemet vr. alexander vrat fogva az toromnak fenekeen az tevmlevchben. Azert mykoron ez alexander vr kevldette volna egy zolgayat mager orzagban nemevnemev dolgaert. Mykoron ez zolga hallotta volna zent margyt azzonnak choda teteleet. es mykoron meg teert volna az ev vrahoz
186 az tevmlevchben. Monda az zolga || ez alexander vrnak. Ne fely vram ſemmyt. mert vagyon magerorzagban vy zent. zent margyt azzon. bela kyralnak leanya. hog ky tezen nagyſok chodakat. chonkakat es ſantakat meg gyogeht. vakokhnak zemet ad. es mynd tellyes mager orzag hozyaya fuvt. en es ot voltam. Mykoron ezeket hallotta volna ez · alexander vr. mynden remenſeget vete zent margyt azzonba. es kezde neky zolgalny monduan ev tyzteſſegere pater noſtert. kerveen hog evtet meg zabadehtanaya. Tahat ennek vtanna egy eyel ez alexander vrnak jelenek egy zep zvz. ez vrnak vgy tecchyk vala. hog ſem alozyk vala. ſem vygaz vala. Ez zvz kedeg vala meg evltevztetven egy nagy feyer jmeggel. Ez jmeg vala nagy es bev. es ez [r] zvz az jmegbe vala palaſt nekevl. Monda ez zvz. alexander vrnak. Annye remenſeged legen zent
187 margyt azzonba. mykeppen zent evrſebet azzonba. || Ez lataſnak vtanna evted auagy hatod napon. ez nemet vr meg evleteek az evnen fevldenek embery myat mykeppen oktalan allat. Ezek meg leuen. legottan ez nemet vrnak feleſege el bochata alexander vrat az toromnak tevmlevchebevl. menden fyzeteſnekevl. Ezen keppen az vr iſten meg zabadehta. alexander vrat zent margyt azzonnak erdeme myat. kyrevl byzonſagot tevn evnen maga alexander vr az papa kevuety elevt. dyaky nyelveen. : .

Vala nemely nagy nemeſſegev ember. ky mondatyk vala
myhalfy jacabnak. es vala nytray varmege iſpanya. ky meg eſke-
vek. es az ev nemes tarſival erevſſen meg byzonyehta. hog mykoron
elevzer evneky feye mendeneſtevl fogva es job felevl valo zeme fayt
volna harom egez holnapyg. es olyha hyhetetlen gevtrelmel gevt-
retyk vala || ez faydalmnak myatta myndeneſtevl el vezte job felevl 188
valo zemenek velagoſſagat. vgy hog mykoron az bal zemet be re-
kezty vala. chak vyat job zeme elevt tartvan ſem lagya vala. ſem
valamyt egebet. Az ev feyenek faydalma kedeg nagyobban bevevl-
tetyk vala. Ez nemes vr ketſegben eſek oruoſoknak ſegetſegerevl.
azert folyamek zent margyt azzonnak ſegedelmere. kynek myko-
ron koporſoyanal maradot volna neged napyglan. ev zyvinek tyzta
aytatoſſagaual. jme zent margyt azzonnak halala vtan harmad
eztendevben. Ez nemes vr vevn tellyes egeſſegevt. mynd zemeben.
mynd feyeben. es mynd tellyes teſteben. zent margyt azzonnak
erdeme myat.

Vala egy jobbagy. kynek vala neue albert. es ev vala chy-
chety ban. Ez ban mykoron ſok napokban valo korſagoknak
vtanna. menden teſteben || meg dagadozot volna. es nylvan beel 189
poklofnak mondatneek. ſem az ev betegſeg*e* vala or*vo*ſoknak
myatta meg gyogyvlhato. vala ez bannak egy azzonya. ky vala
machoy herchegnek feleſege. Ez hechegne azzonnak tanalchaual.
es egyeb baratynak tanalchaual. egyebeknek es. ev tanalchokkal
kyk ev vele valanak kyk mynd kevnyerevlnek vala ev nagy nehez
betegſegen. Ez ban fogadaſt tevn zent margyt azzonnak koporſo-
yat meg latogatny mynd ez kernyvl alloknak elevtte. auagy halla-
ſara fogada. hogky az ev eletyrevl mendeneſtevl ketſegben eſet
vala. zent margyt azzonnak erdemeben ayanla ev magat. Ime
chodalatos keppen vgyan azon eyel. az iſteny irgalmaſſagnak
myelkevdety myat. es zent margyt azzonnak erdemenek ſege-
delme hyvaſa myat. meg zabadula ez vr ez ban. az rettenetes
dagadozaſnak kezdetytevl. es || mynden faydalmanak bantaſytvl. 190
tellyeſſeggel egeſſegben egezzen meg marada. Eznek vtanna ez
herchegne azzon anna azzon. ez Albert bannal evzve el juvenek
zent margyt azzonnak koporſoyahoz es meg eſkevuen meg mondak
ez felyvl meg mondot choda tetelt. ev velek byzonehtak ez choda

tetelt myklos prepoſt. ſyrymenſys bely prepoſt. es bocynay ompud ban. Ezek meg leueen halat adanak vr iſtennek es zent margyt azzonnak. nagy bekeſſeggel haza menenek.

---

vala nemely tyzta nemeſſegev ember kynek vala neue Ampudinus. es vala varmege iſpannya. Ez nemes vr meg eſkevuek az ev kyſded fyaert janoſert zent margyt azzon koporſoyanal. Mert az ev kyſded fyat el nem hozhata az ev kyſded voltaert az koporſohoz. es az vtnak mezze voltaert es. Mert ez nemes
191 vrnak lako helye vala || ez claſtromhoz tevb hognem menye fevl-
det egy louon valo ember ky jgethetne hat napon. Azert ez nemes vr meg eſkevuel jllyen byzonſagot tevn zent margyt azzonnak choda tetelerevl. hog mykoron az ev zeretev fya. meeg az danykanak emleyt zopnaya es meg betegevlt volna nagy nehez korſaggal. vgy hog az elev lelek az gyermeknek zayaban aleg ereztethetyk vala meg. Tahat ez vr es az azzon ez gyermeknek anya. ayanlak ez gyermeket az ev vtolſo vonagodaſaban zent margyt azzonnak erdemeben. Es zent margyt azzonnak velomat nagy kereſſel el kerek. zent margyt azzonnak nenyetevl anna azzontvl herchekne azzontvl. ky zent margyt azzonnak egy mehben fekevt nenye vala. ez herchegne azzon targya vala ev nala ez velomot nagy alkolmas tyzteſſeggel. Mykoron ez nemes vr ev fele-
192 ſegeuel meg kertek volna zent margyt azzonnak || velomat feke-
teyt. bele takarak az kychyn gyermeknek feyet. legottan az gyermek zemey meg nytvan. es olyha nemykeppen ev orchayaban meg vydamulvan. kezde ev daykayanak emleyt zopny. hogky annak elevtte negyed napyg nem zopta vala. Ezenkeppen ez kyſded gyermek. zent margyt azzonnak erdeme mya meg gyogyvla. zent margyt azzonnak halala neged eztendeveben. ez felyvl meg mondot herchegne azzonnak anna azzonnak jelen voltara. es mynd ev bevſeges nepenek jelen voltara. zent jreneuſnak monoſtoraban. Az vtan es meg marada nagy jo tevkelletevs Egeſſegben. : . — —

Vala zent erſebet azzon falvaban peſt mellet. egy nemes ember. es vala ez claſtromnak confratere. Ez nemes ember jllyen byzonſagot tevn zent margyt azzonnak choda tetelerevl. es

vgy mond vala. hog az ev huga||nak vra meg betegedeek. vgy hogy 193
harom eztendeyg azonkeppen fekevuek az agyban mykeppen fa.
es nem jndedhagya vala ſem kezet. ſem labat. ſem zolhat vala.
ſem ehetyk vala. hanem talzalon agyak vala az etket ev zayaba.
Tahat mykoron ez meg nyomorodot betek fekenneyek egy eyel ev
agyaba. zent margyt azzon jeleneek ez betegnek almaban. es
meg tapogata evtet es monda. mytmyelz zegen. Maſod eyel eſmeeg
meg jeleneek zent margyt azzon almaban az betegnek. es monda.
kelyfel. parancholok teneked. hog menyel az en koporſomhoz es
meg gyogyvlz. Ezeket halvan ez zegenbeteg legottan meg gyo-
gyvla es felkele. Ezeket mykoron latottak volna az ev gyermeky.
nemelyk vigad meuet vala. nemellyk ſyr vala evrevmekben. Maſod
napon az ev rokonſagy mynd hozza gyvlenek az nagy chodaert. es
mynd fel evlenek zekerben ez meg gyogyvlt || emberrel evzve. es 194
menenek zent erſebet azzon faluaban az nemes ember hazahoz.
onnat mynd fel kelenek es juvenek zent margyt azzon koporſoya-
hoz. Ez beteg ember kedeg mynd meg monda valamyk neky
tevrtentek vala. Az jdevben mykoron ez beteg meg gyogyvlt vala
zent margyt azzon koporſoyanal. vala akoron tevb hognem harom
ezer emberek kyk juttenek vala zent margyt azzonnak koporſoya-
hoz. Ez nemes embernek kedeg vala akoron zaz ezten[devs]deye
mykoron byzonſagot tevn. zent margyt azzonnak choda tetelerevl.

Vala megeren egy azzonyallat. kynek vala neue maria. Ez
azzonyallatnak ev terdey meg ſugorodanak annera hog ſemmy-
keppen kynem nyohthagya vala. es mykoron akar vala. valahova
menny. tahat az ev terdey ev mel||lyhez zorulnak vala. Ezenkep- 195
pen az evle felen az fevlden vonza vala magat. Ezenkeppen levn
ez zegen beteg huſvettvl fogva [v] zent jacab napyayg. Azert ez
azzonyallatot fel veue egy talygara es hoza ez zygetben. ennek
vtanna evlebe veue az ev vra es viue zent margyt azzonnak ko-
porſoyahoz. de megnem [geg] gyogyvla ez azzonyallat. hanem az
ev vra hagya evtet nemely apacchaknal auagy zeztraknal ezen
zygetben. kyk lakoznak vala ez claſtromnak mellette kyvevl. hog
evtet menden napon el hoznayak az koporſohoz. Mykoron ez
zeztrak mynden napon el hoznayak az talygan ez beteget az egy-
hazyk. es az koporſohoz evnen maga chuzna. keet egez hetyk nem

gyogyvla meg. Tahat jme keet hettnek vtanna nemely napon. my-
koron nagy ſokaſſag jűt volna az koporſohoz. ez zegen beteges.
el hozata ev magat az zent egyhazhoz. es nem mer vala chuzva
196 menny az koporſohoz. az ſok neptevl valo zegenletyert. || Tahat
frater vince ky lakozyk vala ez claſtromnal. ada ez betegnek egy
foltot zent margyt azzon ſcapularabol. es az ev zent hayaynak
moſadeek vizeet. es hagya hog az vizzel moſnaya terdeet. es az
ſcapular poztoyaual terleneye. kyt ezenkeppen tevn ez beteg.
Ezeknek vtanna kezde ez beteg magat vonny az fevlden chuzvan.
Mykoron ez zege*n* beteg kevzelehtene az koporſohoz. jme az vr
iſten zent margyt azzonnak erdeme myat tevkelletevſſeggel meg
vygazta ez zegen beteg azzonyallatot mynd az nagy ſokaſſagnak
elevtte. Ezeket latvan az fraterek. meg jzeneek az Sororoknak. Az
Sororok kedeg nagy aytatoſſagal meg enekleek az te deum lauda-
muſt. es harangokkal harangozanak dychyrveen az vr iſtent az ev
zentyben. : . . Amen ihs maria. M ||

It kezdetyk el az Sororoknak neuevk. kyk ez 197
claſtromban lakoztanak. zent margyt azzonak
jdeyeben.:. .:.

.I.

Elſev vala Soror katerina. es ez vala prioriſſa az jdevben.
mykoron zent margyt azzonnak zentſeges eletyrevl levn nagy
byzonſaggal valo tudakozas. Ez Soror katerina levn apachaya bez-
berimy claſtromban het ertendevs koraban. es lakozeek bezbrimet
zent kat*er*ina azzonnak claſtromaban harmyc het eztendevt. Es
vala zent margyt azzonnak meſtere. hog ky evtet tanehta elevzer
deakvl. Annak vtanna el juue zent margyt azzonual. ez zygetben.
es nagy byzonſagot tevn zent [ka] margyt azzonnak zentſeges
eletyrevl. mykoron volna ez Soror katerinanak hetven eztendeye

.II.

Maſodik Sorornak ev neue. Soror Eliana. Ez es. mykoron
by||zonſagot tevn zent margyt azzonnak zentſeges eletyrevl. vala 198
hatvan eztendevs. es mykoron be ment vala az zerzetben bezpri-
met. vala tyz eztendevs. mykoron kedeg el jut vala zent margyt
azzonual bezprimevl bodog azzonnak claſtromaba. Akoron vala neg-
venkeet eztendevs. Ez Soror eliananak egy jdevben kezde jge fayni
job kezenek egyk vya vg hog ſemmykeppen nem alhatyk vala tevle.
Tahat ez ſoror el mene zent margyt azzonnak agyahoz es monda
neky. kerlek tegedet hog ha vagyon nalad valamy jo kev agyad
ennekem mert jgen fay vyom. zent margyt azzon foga es meg
zorehta az ſorornak vyat es monda neky menyel alogyel. legottan
choda keppen meg gyogyvla ez ſorornak ev vya.:.

.III.

Harmadyk Sorornak vala neue Soror jolent.
Ez ſoror jolent mykoron byzonſagot tevn zent margyt || azzonnak 199
zentſeges eletyrevl. vala az jdevben negven eztendevs. es ment

vala bezprimet zerzetben heet eztendevs koraban. es mykoron el jut vala bezprimevl zent margyt azzonual. vala az jdevben tyzennegy eztendevs. Ez foror jolent vala az ky zent margyt azzont latta vala le efven mynd zent eftyn fekenny addeg myg ev egy egez foltart mondot vala. es mynden [fp] pfalmofnak vegen [tegen] tezen vala venyat. Ez aytatos zvz jolent vgmond vala zent margyt azzonrol mykoron byzonfagot tevn ev rola. hog embery nyelv nem eleg [eleg] zent margyt azzonnak zentfeges chodalatos eletyt meg mondany. mert fokakat latot vala ev tevle. myert ev cuftos vala . : . .

.IIII.

Negedyk Sorornak vala neue. Soror margareta. Es ez vala iftvan kyralnak nennyenek Anna
200 azzonnak leanya. Ez foror margareta mykoron || byzonfagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben huzon nyolc eztendevs. Mykoron kedeg ez zerzetbe jut vala. akoron vala neegy eztendevs. Ez foror margareta vala zent margyt azzonnak evcche. es tarfa mykoron az betegevknek zolgal vala. Ez vala az foror margareta ky meg meuette vala zent margyt azzont. azert hog evneky oruoft hoztak vala az ev vallanak faydalmaert. [f] Efmeeg ez vala az foror margareta. ky nem hyzy vala zent margyt azzonnak zentfeget. hanem mykoron latot volna ez foror margareta egy beteg leant az egyhazban. hog kynek ev kezey meg fugorottanak vala. es jmadkozyk vala az koporfonal. Tahat monda ez foror margareta. Zyz zent margyt azzon ha akarod hog en hyggem hog te zent vagy. vygazzad meg ez leant. es legottan meg gyogyvla Eznek vtanna hyve es magaztata zent margyt azzonnak zentfegeet ez foror margareta . : . . ihs. ||

201 Az evtevdyk fororнak vala neue evrfebet. es ez vala iftuan kyralnak leanya. Mely iftuan kyral vala egy ember gyermeke zent margyt azzonual. : .

Ez foror evrfebet vala az jdevben huzon egy eztendevs. mykoron byzonfagot tevn zent margyt azzonnak zentfegerevl. Mykoron kedeg be jut vala az zent zerzetben. az jdevben vala negy eztendevs. Ez Soror evrfebet mykoron vala kyfded lean. el megyen vala zent margyt azzonhoz az ev nenyhez. es az ev kezeet be tollya

vala zent margyt azzonnak hataban. hogmeg laſſa ha ciliciom
vagyon rayta. es meg lely vala rayta az ciliciomot. zent margyt
azzon kedeg el evzy evtevle monduan. aly hatra. hagy bekeet en-
nekem. Ez Soror evrſebet. iſtuan kyralnak leanya. gyakorta hetet
tart vala az chonhan zent margyt azzonual. fevz vala. fazekat
mos || vala. es menden egyeb otromba dolgot tezen vala az ev 202
nenyeuel. Oh ky nagy zemerem az keuely zerzetevſevknek kyk
nem tanolnak alazatos dolgot evrevmeſt tenny. ez keet nemes
kyraly magzatoktvl. Eznek vtanna ez evrſebet azzon ez claſtrom-
nak feyedelm levn. es az ev atyatvl iſtuan kyraltvl evrekſegeket
kere es leueleket confirmaltata es ſok jokat tevn ez claſtromnak.
az tevby kevzzevl ada az jeney reuet faluyaual. es ez zygetbely
falut ez claſtromnak. Ev maga iſtuan kyral halala vtan yt temet-
tete magat az nagy oltar mellet az euangeliom felevl. az magas
verevs maruan kev koporſo alat. leayanya kedeg [tem] evrſebet
azzon. temetteteek az capitulom hazban az fezevlet elevt. mykep-
pen ot es meg jrtak . : . . . ihs

hatodyk Soror vala neue margyt es ez vala
guiellynos makonyay herchegnek leanya. : . . . : . ||
Ez Soror margareta mykoron [b] byzonſagot tevn zent mar- 203
gyt azzonrol. vala az jdevben harmyc hat eztendevs. Mykoron
kedeg az zerzetben jut vala. akoron vala kylenc eztendevs. Ez
Soror margareta zent margyt azzonnak nagy ſok aitatoſſagirol
penitenciyayarol. alazatos dolgyrol tevn byzonſagot. kyket tevt
ez zent zvz az konyhan. es az betegevknel zolgalvan. mert ev-
neky gyakorta tarſa volt ez ſoror ez dolgokban. Ez ſorornak elevtte
monta vala ez zent zvz hog evrevmeſt zenuedne halalt criſtus ze-
relmeert. es hog ev hamar volna meg halando. : . . ihs

Heted Sorornak vala neue. ſoror benedicta.
Es vala toboli buce vrnak leyanya . : . maria
Ez ſoror benedicta mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol. vala az jdevben harmyc || nyolc eztendevs. Mykoron 204
kedeg ez zent zerzetben jut vala ez ſoror. vala az jdevben tyzen
néeg eztendevs. Ez ſoror benedicta latta vala mykoron az ſoror
chenge archel verte vala zent margyt azzont az moſlekkal. Egyeb
ſok alazatos dolgayt es latotta vala ez ſoror . : .

Nyolchadyk ſorornak vala neue. Soror evrſebet. es ez vala badoboray iſtuan vrnak leanya.:.

Ez ſoror evrſebet mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol. vala az jdevben negven nyolc eztendevs. Mykoron kedeg
az zerzetben ment vala. vala az jdevben tyzen evt eztendevs. Ez
ſoror evrſebet vala tarſa zent margyt azzonnak. mykoron zent
margyt azzon ſecreſtyeres auagy cuſtos vala. Meg ezen Soror evr-
ſebet vala prioriſſa az jdevben. mykoron zent margyt azzon meg
205 hala. Ennek || felevtte zent margyt azzon ez evrſebet prioriſſanak
atta vala az ev ladaya [ch] kuchat halalanak elevtte. mely ladaban
ez evrſebet prioriſſa. az egyeb Sororokal meg lele bela kyral le-
yanyanak penitencia tarto kencheet. mykeppen meg vagyon iruan
az ev eleteben.

Kylenchedyk Sorornak vala neue Soror evrſebet. es ez vala ſerennay lazlo iſpan vrnak leanya.

Ez ſoror evrſebet mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben harmyc neeg eztendevs. Mykoron kedeg be ment vala ez zent zerzetben. vala az jdevben heet eztendevs. Ez ſoror evrſebet tevn nagy byzonſagot zent margyt azzonnak zentſegerevl. Ez vala az ſoror ky zent margit azzont fel evltevztette vala halala vtan. azert hog evtet meg gyogehtotta vala.:. ||

206 Tyzedyk ſorornak vala neue ſoror Sabina. es ez vala fel hevuyzy donat vrnak leanya.:.

Ez ſoror ſabina. mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben harmyc hat eztendevs. Mykoron kedeg be iut vala ez claſtromban ez ſoror. vala az jdevben tyzenkeet eztendevs. Ez ſoror ſabina vala zent margyt azzonnak kyualt keppen valo tytkoſa. es gyakorta vezen vala ev rayta kemenſeges diſciplinat. ez az ſoror ſabina kynek diſciplinalaſa koron az haz meg velagoſodot vala mykeppen nap. Ez ſoror ſabina zent margyt azzon jdeeben kapus vala. es gyakorta ſegeht vala zent margyt azzonnak el vinny halat lyztet. mert zokaſa vala ez zent zvznek. hog nagy ſok lyztet halat hatara vezen vala. es vgy vizy vala el oda houa kel vala.:. ||

Tyzenegygyedyk ſorornak vala neue Soror 207
Elena. es ez vala ſeſerenyay hylyſnak leanya

Ez ſoror elena mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzon-
rol. nem tuda meg mondany hany eztendevs. hanem chak azt. hog
huz eztendeye volt azkoron ez zerzetben. Ez vala ez ſoror elena
hog ky latta vala zent margyt azzonnak feyen az tvznek langyat
eegveen. Egy jdevben juue zent margyt azzonhoz egy lean. es
lata hog zent margyt azzon jgen meg heruadot. Monda ez leyan
ez ſoror elenanak zent margyt azzonnak elevtte. O iſten mynem
men levt zente ez margyt azzon. es mely jgen meg fogyatkozot.
ffelele ez Soror elena. ha te ciliciomot vyſelneel mykeppen ev viſel.
es azokat tenned kyket ev tezen. tahat te es meg fogyatkoznal.
Ezeket haluan zent margyt az||zon monda az ſorornak. Atyamfya 208
nem jol tevtted hog ky jelentevtted az en tytkomat. Mas koron
nem mondom teneked az en tytkomat. Mert nem keuannya vala
ez zent zvz az jo tetelekert az embery dychyretevket.:.

Tyzenkettevd ſorornak vala neue Soror evrſebet bodomerey
tamas iſpan vrnak. es olimpiadis azzonnak leanyok.

Ez [ol] ſoror evrſebet mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol. vala az jdevben harmyc evt eztendevs. mykoron kedeg
ez zent zerzetben evltevzet vala meeg bezpremet. vala az koron
heet eztendevs. Ez ſoror erſebet mykoror germek vala meeg. el
megyen vala az egyeb nouicia germekekkel. es el hyak vala az
aldot germeket zent margyt azzont jachodny. de || zent margyt 209
azzon jmadkozyk vala. es vgy mond vala az ev nouicia tarſynak.
juyetek el en velem. es menyevnk be az zent egyhazban. jdueze-
lyvk azzonyonk mariat. mongyonk aue mariat ezenkeppen jacho-
gyonk. Ez vala ez ſoror evrſebet. hog ky zent margyt azzonnak
tarſa vala. es egy kevnben tanolnak oluaſnak vala. es egy maſ
mellet alnak vala carban es egyebevt. annak okaert ſok byzon-
ſagot tevn. ez zent zvzrevl.:..

Tyzenharmad ſorornak vala neue Soror ſtephana. es vala
pauſa vrnak leanya

Ez ſoror ſtephana mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol vala az jdevben harmyc egy eztendevs. Mykoron kedeg ez
claſtromba attak vala. vala az jdevben keet eztendevs chak. || Ez 210

ſoror ſtephana illyen byzonſagot tevn zent margyt azzonnak jmad-
ſagyrol. monda hog egy napon [napon] az p*ro*vincialis frater mar-
cellus az vas ablacra hyva ez ſoror ſtephanat monduan. Menyel
kereſſed meg az ſoror margaretat es hyad jde. ez ſoror el mene.
es meg lele zent margyt azzont jmadkozuan az ev jmadkozo
helyen. es meg monda neky az prouincialiſnak jzenetyt. de zent
margyt azzon ſemmyt nem felele. Ez ſoror kedeg meg monda hog
evneky ſemmyt nem felelt volna. az prouincialis eſmeeg el kevlde
az ſorort hog el hynaya zent margyt azzont. Ez ſoror eſmeeg el
hyva hetzer [ag]· auagy nyolchzer. de ez zent zvz ſemmyt nem
felele. mert el vala ragattatvan ev jmadſa[ſa]gaban ev erzekenſe-
ge[be]nek kyvevle. Ezeknek vtanna fel kele ez zent zvz. Monda
211 ez ſoror zent margyt azzonnak. Azzonyom || jgen nagy bvnt tevl.
hog en velem jllyen ſok[at] faratſagot teteteel. monda zent margyt
azzon. teneked el kel vala engemet hynod. Egy jdevben ez zent
zvznek halala vtan. ez ſoror meg betegevle. es fegzyk vala ev
agyaban. Meg jeleneek evneky almaban zent margyt azzon es ke-
reztnek jegeet vete ev rea. leg ottan meg gyogyvla ez ſoror ſte-
phana. : . .

Tyzennegyed ſorornak vala neue. Soror
olimpiadis azzon. bodomerey tamas iſpan vrnak
feleſege. de jt az iſpant nem kel vgy ertenevnk.
hog valamy kevz iſpannak feleſege volt volna ez
azzon. vag az tevb ſororok kyket neuezevnk iſ-
pan leanynak. hanem voltanak vaar megye iſpany
es nagy vrak. Annak vtanna feyedelmſeget es
tarta ez olimpiadis azzon. zent margyt azzon
jdeeben. Ez claſtromba.

212 Ez ſoror olimpiadis azzon. vala zent || margyt azzonnak.
daykaya. neuelevye. es meſtere mend holtayg ſem akara zent mar-
gyt azzon. hog ev meſternek felelme alol kykelne. nem azert hog
ev benne az gonozh erkevlchevket meg feddeneye. de hog az tev-
kelletevs alazatoſſagot el ne vezteneye. gyakorta az olimpiadis
azzon meg feddy vala zent margyt azzont nagy kemeny bezed*del*.
akoron mykoron az iſteny zolgalatban felette valo merteket el
mulat vala. Ez ſoror olimpiadis azzon. mykoron byzonſagot tevn
zent margyt azzonrol. vala az jdevben evtven evt eztendevs. es

mykorou be evltevzet vala ez zent zerzetben bezprimet. vala az jdevbe huzon neeg ezdendevs. es ele ez keet claſtromban addyg myg ez zent zvzrevl byzonſagot tevn. harmyc egy eztendevt. Ez vala ez ſoror olimpiadis azzon. ky olyha zent margyt azzonnak menden zentſeges eletyrevl byzonſagot tevn.

Tyzen evtevd Sorornak vala neue || Soror fro- 213
ſia. es ez vala nytray jakab vrnak leyanya. :.. ihs.
Ez ſoror froſia mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonnak zentſegerevl. nem tuda meg mondany hany eztendevs. hanem chak hog huz eztendeyg volt ez claſtromban. Egy jdevben ez ſoror froſia jgen meg betegevle. es monda ev zvueben. tudom zent margyt azzon. hog te zent vagy. keryed az vr iſtent hog engemet zabadohon ez betegſegbevl. es fogadaſt tevn zent margyt azzonnak. hog mynden napon mondana zent margyt azzonnak tyzteſſegere tyzen evt pater noſtert es [z] tyzen evt aue mariat. es legottan meg gyogyvla. mykoron kedeg el hagya vala. tahat meg erevtelenevl vala.

Tyzen hatodiknak vala neue agnes.
Ez agnes ez claſtrombeli ſoro[r]roknak zolgaloyok. es jele-
ſevl zent || margyt azzonnak. Ez zolgalo agnes mykoron byzonſa- 214
got tevn zent margit azzonrol. nem tuda meg mondany hany eztendevs. hanem chak hog [huz] .XII. eztendeyg volt az ſororoknak zolgalatyokban. Ez vala az agnes ky az kutban eſet vala. es zent margit azzon meg mentete vala halalnak vezedelmetevl jmadſaganak myatta. vgy mond vala ez agnes. hog zent margyt azzon. alazatoſb volt az zolgalo leayanyoknal myndenben. : . .

Tyzen heted Sorornak vala neue. Soror agnes. es ev vala berchy pal vrnak leanya. : . .
Ez ſoror agnes mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonnak zentſegerevl. vala az jdevben evtven eztendevs. es lakozot vala ez zerzetben tyzen nyolc eztendevt. Ez ſoror agnes tevt arrol byzonſagot. hog zent margit azzon jdeben az ſororok hetvenen voltanak. zolgaloktvl meg valvaan. : . ||

215 Tyzen nyolchad Sorornak vala neue Soror judit jpolt iſpan vrnak leanya.

Ez ſoror iudit vala zent margyt azzonnak tarſa mynd ev germekſegetevl fogua. es mykoron egy maſnak zolnak vala. egymaſtvl jmadſagot tanolnak vala. es meg kerdyk vala egy maſtvl mellyk myt oluas. Ez ſoror iudit mykoron byzonſagot *tevn* zent margyt azzonnak zentſegerevl ſemmyt nem tuda monda*ni* az ev eztendeerevl. hanem chak azt hog feel eztendevuel jut az zerzetben zent margyt azzonnak elevtte

Tyzenky[k]lenched Sorornak vala neue. Soror cecilia. es ev vala nehay [p] bezprimy moyſes vrnak leanya .: . . ihs

Ez ſoror cecilia mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonnak zentſeges eletyrevl. nem tuda meg mondany hany ez||-
216 tendevs. hanem azt monda. hog my jdetevl fogua eze emlekezete
volt. az vta fogva mendenkoron lakozot ez keet claſtromban. bez-
primet es jt az bodog azzon claſtromaban. de mykeppen alehgya
vala. vala evtven eztendevs. :

Huzad Sorornak vala neue. ſoror lucia. bezprimy vten leanya. : .

Ez ſoror lucia myko[p]ron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol. vala az jdevben huzon het eztendevs. Mykoron kedeg az
zent zerzetre ment vala. vala az jdevben heet eztendevs. Ez ſoror
lucia zent margyt azzonnak halala vtan. nemely hertelen betegſeg-
nek mya annera meg betegevle. hognem zolhat vala. tahat az
ſororok tevnek ſalyat ez ſorornak zayaban. es ſoror jnkab meg
betegevle az ſalyatvl. latvan kedeg az ſororok hog ez beteg[nek]
217 jmmar evt nap||pon nem zolt v[a]ol[a]na. adatak neky criſtuſnak zent
teſteet. es meg keneteek. Ezeknek vtanna az ſororok meg moſak
zent margyt azzonnak hayat. es az vizyt meg adak jnya. Tahat ez
beteg Soror legottan zolny kezde. es elmeye meg juve. es meg
gyogyvla. Ezen Soror lucia vala. ky latta vala. hog zent margyt
azzon tytkon nezy vala az evnen terdeyt. mert meg kemenyette-
nek vala az ev bodog terdey mykeppen az ag ſanak heya. : . .

Huzon egyedyk Sorornak vala neve Soror katerina. es vala
eztergamy ſennye vrnak leyanya.
Ez ſoror katerina mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol nem tuda meg mondany hany eztendevs. hanem chak azt.
hog huzon evt eztendeyg volt ez claſtromban ez zerzetben. Az
feyer vary || claſtromban kedeg volt harom eztendeyg. ez ſoror 218
kat*er*ina vala az. hogky latta vala mykeppen zent margyt azzon
bochanatot keert vala az ſorortvl. ky evneky harmad napyg nem
zolt vala . : .

Huzonkettevdyk Sorornak vala neue Soror alexandria. es
vala caacky alexander vrnak leanya . : .
Ez Soror alexandria mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol vala az jdevben negvenkylenc eztendevs. es' lakozot vala
bezpremet es ez bodok azzon claſtromaban ez zerzetben huzonhat
eztendeyg. Ez vala az Soror alexandria kynek atta vala zent mar-
gyt fel tartany az heet zevl dyznot. kyvel ez zvz magat gyakorta
veri es verety vala. : .

Huzon harmadyk Sorornak vala neue. Soror agnes. es vala
Somogy || gergely vrnak leanya. 219
Ez Soror agnes mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzon-
rol. vala harmyc heet eztendevs. es lakozot vala ez zent zerzetben
huzon evt eztendevt. Mykoron kedeg az zerzetben be jůt vala. vala
tyzenkeet eztendevs. Ez ſoror agneſnek egy jdevben zent jvan nap-
yan. zent margyt azzon halala vtan. orchaya oly jgen meg dagada.
hog az job zemet be fede. es nem lathat vala vele. tahat e[s]z Soror
veue zent margyt azzonnak hayat. es meg tevrevle vele az ev
orchayat. es meg gyogyvla. :

Huzon negedyk Sorornak vala neue Soror benedicta. es vala
canac iſtvan vrnak leanya. : —
Ez ſoror benedicta mykoron byzonſagot tevn zent margyt
azzonrol. vala az jdevben . ez zerzetben letenek || ez claſtromban 220
huz eztendeye. de pezprimy claſtromban hany eztendeyg volt. nem
tuda meg mondany. Ez vala az Soror benedicta ky zent margyt
azzont oly erevſſen verte vala vezzevuel az capitulom hazban. ez

zent zvznek kereſere. hog ez Soror jgen meg farradot vala ez vereſegbevl. : . .

Huzon evtevdyk Sorornak vala neue. Soror margareta. es ev vala erdely matyvs herchegnek anya.

Ez Soror margareta mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben evtven egy eztendevs. evzvegyſegenek kedeg vala huzonkeet eztendeye. mely eztendevkben lakozot vala mynd ez claſtromba mynt egy zerzetes. az vtan be evltevzek ez zent zerzetben. es vala jmmar tyzen harom eztendeye. Ez Soror margareta jgen zerety vala zent margyt azzont. es vgy mond
221 vala || vala az papa kevuetynek. hog valamykoron ev neky valamy betegſege tevrtent. auagy fyaynak tevrtent valamy haboruſaga. myndenkoron ez zent zvznek kevnyereg vala. es meg halgatatyk vala. : . —

Huzon hatodyk Sorornak vala neue Soror judit. es ev vala moyſes nadroſpannak [leaya] leanya. Mely moyſes nadroſpan atta ez bodog azzon claſtromanak. jgalt mynd hozza tartozoual evrek alamyſnavl.

Ez Soror judit mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben negven neeg eztendevs es lakozot vala ez zerzetben tyzen egy eztendevt. Ez ſoror judit hallotta vala. hog olimpiadis azt monta vala. zent margyt azzonnak. hog az fevldbe kereſi iſtent mynt az dyzno. kyt ez zent zvz nagy bekeſſeggel el tevre. zolas nekevl. : — — ||

222 Huzon hetedyk Sorornak vala neue Soror anna. Nyttray meloan leanya.

Ez Soror anna mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben. ez zerzetben letelenek huz eztendeye. Ez vala az ſoror anna ky zent margyt azzonnak karyat meg kevtevtte vala az kevtellel vgyhog altal jarta vala az ev karyanak huſat. : — —

Huzon nyolchadyk Sorornak vala neue. Soror katerina cantrix. es vala varady andras vrnak leanya.

Ez Soror katerina mykoron byzonſagot tevn zent margyt

azzonrol nem tuda meg mondany eztendeyet. hanem chak azt monda hog hvz eztendeye vagyon az zerzetben. Ez vala az ſoror kynek beketelenſeges gondolatyt meg eſmerte vala. zent margyt azzon az ebeden. ||

Huzon kylenchedyk Sorornak vala neue. ſoror margareta. 223
betamy driſnak leanya. : . . .

Ez ſoror margareta mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben negven neegy eztendevs. es lakozot vala ez zerzetben tyzenhat eztendevt.

Harmychad Sorornak vala neue. Soror candida. gauray tauros vrnak leanya. : . —

Ez Soror candida mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben huzon nyolc eztendevs. es lakozot vala ez zerzetben huzon egy eztendevt. Ez vala az ſoror kynek meg jelentek vala zent bertalam. zent demeter. es zent levrync. Azert hog meg byzonehtanayak zent margyt azzonnak ev meltoſagos nagy zentſeges voltath. : . — — ||

harmyc egygyedyk Sorornak vala neve. Soror erſebet. es 224
ſalony geman jſpan vrnak leanya . : .

Ez Soror erſebet mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben huzon heet eztendevs. es jvt ez claſtromban heet eztendevs koraban. lakot vala kedeg ez zerzetben huz eztendevt. Ez ſoror erſebetnek hallaſara monta zent margyt az ev anyanak. hog jnkab akarya hog az ev teſtet foltonkynt el metelyek hognem hazaſſagra menne . : .

hamyc kettevd Sorornak es vala neue Soror erſebet. es vala adrian jſpan vrnak leayana.

Ez ſoror erſebet mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. nem tuda meg mondany hany eztendevs. hanem chak hog huz eztendeyg volt az zerzetben. Ez ſoror erſebet egy jdevben zent margyt azzon||nak halala vtan meg moſa zent margyt azzon- 225
nak hayat es azt meg ada az beteg Sorornak jnya. mely beteget lelt vala harom holnapyk hydeg. nemykoron neged napi. nemyko-

ron harmad napy. es ſemmyvel megnem gyogyvlhata. hanem chak ez moſadeek bor[o]hral.

harmyc harmadyk Sorornak vala neue Soror katerina ſomogy marc leanya .: .

Ez Soror katerina mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben huzon hat eztendevs. es lakot vala ez zerzetben huz eztendevt. Ez ſoror vala ky latta vala. hog zent margyt azzon az beteget be kevte tehen ganeual. es az varas beteget meg ferezte vtalat nekevl. Ezen ſoror vala ky az papa kevuety elevt nem akar ſemmyt mondany zent margyt azzonnak zentſeges eletyrevl .: . ||

226 harmyc negedyk Sorornak vala neue. Soror chinga auagy chenge. es vala badoldy jſpannak leanya .: .

Ez ſoror chenge mykoron byzonſagot *tevn* zent margyt azzonrol. vala az jdevbe*n* harmyc eztendevs. es lakot vala ez claſtromban huzonegy eztendevt. Ez ſo[rol]ror vala az. ky hallotta vala. hog mykoron zent margyt azzon jmadkozyk vala. hog vala kyvel zol vala. Az zoot halya vala. de az jgyket nem erty vala ez ſoror .: —

harmyc evtevdyc Sorornak vala neue aglent. es vala bezprymy andras vrnak leanya .: .

Ez Soror aglent mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben evtven eztendevs. es lakot vala ez keet claſtromban bezprimet es ez bodog azzon claſtromaban. az jdevtevl fogua mydevn meeg foga ſem hullot vala. de ez Soror ſem-
227 myt || tevbbet nem mondhata zent margyt azzonrol. hanem chak azt hog jgen aytatos volt. es iſten felev. es hog ſokayg allot jmadſagban. es hog nagy zerelmel nagy keuanſagal zolgalt az betegevknek es az kevſſegnek. Mert jgen beteg vala. es nem zolhat vala az jdevben ez beteg Soror .: .

harmyc hatod Sorornak vala neue Soror Alincha aykay peter vrnak leanya.

Ez Soror Alincha mykoron byzonſagot tevn zent margyt azzonrol. vala az jdevben harmyc eztendevs. es lakot vala ez chaſtromban huz eztendevt. Ez ſoror nagy ſok zentſeges dolgayt

latta vala zent margyt azzonnak Ezen ſorornak zyvenek gondolatyt es meg eſmerte vala ez zent zvz. de ez Soror nem akar vala ev rola byzonſagot tenny. hanem az vr iſten meg oſtoroza. halalos korſaggal. es vgy tevn nagy ſok tanolſagot ez zent zvznek zentſegerevl . : . ||

harmyc heted Sorornak vala neue Maria. es vala myhal 228
vrnak leyanya . : .

Ez ſoror marianak mondaſarol ſem eztendeyrevl. ſemmyt nem jrtak az legendaban egyebet. hanem chak azt. hog az Soror margareta anna azzon leanya. mondotta vala ez ſoror marianak. hog ev ezen jgen chodalna. hog zent margyt azzonnak [j] valla faydalmaert orvoſt hoznanak. es hog ez Soror margaretanak es. azon helyen kezde fayny. mygnem bochanatot kere zent margyt azzontvl ez ſoror . : .

harmyc nyolchad Sorornak vala neue aglent. ſerennay lazlo vrnak leanya

Ez Soror aglentnek ſem jrtak ſemmyt eztendeyrevl. hanem azt hog mykoron az ſoror cecilia meg betegedet volna ez zent zvznek halala || vtan. hog ez Sorornak jelen voltara zent margyt 229
azzonnak ſegedelmenek hyvaſara gyogyvla meg.

harmyc kylenched Sorornak vala neue Soror ancilla. : —

Ez ſoror ancilla latta vala mykeppen zent margyt azzon fel vevtte vala az veen beteg erſebetet ev evleben. vtalatnekevl. Ez ſorornak ſem jrtak meg eztendeyt . : .

Negvenevd Sorornak vala neue petronilla. es vala tongay peter vrnak leanya . : .

Ez Soror petronylla vala az kynek zent margyt azzon meg eſmerte zyvenek jllyen gondolatyt. hog azt keuanya vala hog evneky velagy zeep ruhay volnanak. Ez ſorornak ſem jrtak meg eztedeyt.

It vegeztetnek el az ſororoknak vallaſy. : — ||

230 Immar it kezdetnek el. hnagyſagos vraknak. es tyztelendev atyaknak es kevzenſeges jamboroknak vallaſok.

Elevzer tezen byzonſagot. zent margyt azzonnak zentſegerevl. eztergamy fylep erſek ez keppen. Mykoron zent margyt azzo*n* meg holt volna. es eztergamy fylep erſek meg hallotta volna ez zent zvznek magery kyralnak leyanyanak halalat. El jvve azert ez erſek bodog azzon claſtromaba nyvlak zygeteben. nagy tyztes tarſoſſaggal. zent margyt azzon temeteſere. Azert az erſek be menveen az claſtromban az helyre. hol zent margyt halva fekevzyk vala Az erſek kedeg be vyve ev vele ze*n*t margyt azzonnak teſtehez az claſtromban. vacy piſpekevt. obuday prepoſtot. es egyeb tyztelendev atyakat es fraterevket. Mykoron az erſek latta volna az ſororoknak es fratereknek nagy keſerevſeges ſyraſoka*t* revaſokat
231 ordey||taſokat. zent margyt azzonnak halalaan. jollehet az erſek ſem tevrhety vala mynd az ev vele valokkal ſyralm nekevl. az ev nagy aytatoſſagoknak myatta. de maga azert az erſek vygaztalya vala. az ſororokat es az fratereket mondvan. Nem keel ty nektek ſyrnotok az evrek kyralnak leanyan. de jnkab evrevlnetek keel. Mert jmmar az mennyey evrek evrekſegnek jvtalmaat evtet vennye nylvaan lagyvk. es az vtolſo feeltamadaſnak dychevſegeet lagyvk ev rayta lenny. Ezenkeppen ez erſek byzonſagot teveen ez zent zvznek zentſegerevl. eltemete evtet nagy tyzteſſegvel .:.

PÉLDÁK KÖNYVE.

Olvaſtatyk zent atyaknak eletevkben egy pelda. ezenkeppen.

Egy jdevben vala egy frater. hogy ky evrdegektevl annera
keſertetyk vala ehſegel. es ev teſtenek erevtelenſegeuel. hog nap-
nak elſev jdeere jutvan oly jgen ehezyk vala. es ev ereye oly jgen
el fogyatkozyk vala. ſemmy keppen etlen nem zenvedhet vala. de
maga azert nem ezyk vala hanem vgy mond vala ev zvueben. Va-
lamykeppen lehet. de meg varom az harmad orat. es akoron ezem.
Mykoron kedeg el ju vala az harmad ora. vgmond vala az ev gon-
dolatynak. maſtan es erevuel varnom zenuednem kel mynd hatod
orayg. Mykoron jut vala hatod orara. meg aztagya vala az azyv
kenyeret az vyzben. es vgmond vala || Mykoron meg azyk az azyv 2
kenyer az vyzben. meeges meg kel varnom az kylenched orat. Es
mykoron el ju vala az kylenched ora. zokas zerent be tellyeſſehty
vala az ev jmadſagyt. es az ev ſpalmoſyt dychyretyt regulazerent.
es le tezy vala az kenyeret hogy enneyek. Ez fele keſertetevket ſok
napyk zevede ez frater. Egy napon mykoron ez frater. ez felyvl meg
mondot keppen tevt volna. elſev oratvl fogva. kylenc orayg. es le
evlt volna hog etket venne. Tahat lata ez frater. hog az koſarbol
kyben az kenyeret targya vala. nagy fv̊ſt kelefel es kymene az
cella ablakan. Az naptvl fogva ez frater nem ehezeek ſem megnem
erevtelenevl vala. de jnkab olygen meg erevſeytetyk vala az ev
zvue [hytben] hyttel es zenvedetevſſegel. hog meeg keet nap vtan
es nem gyenyerkevdyk vala etket vennye. Ezenkeppen ez frat*er* iſ-
teny malaztnak es ſe||gedelmnek myatta. meg gyvze meg olta. az 3
torkoſſagnak kevanatoſſaganak teſty gevtrelmeet .:. ihs. maria.
Amen

Pelda az oly zerzeteſſekrel kyk budoſo elmeuel zolgalnak vr iſtennek

Vala egy frater. zent benedek fratery kezzvl. Mely frater auagy
barat. az jmadſagon es zoloſman nem alhat vala ſem ot nem ma-
radhat vala. de legotta*n* hog az fraterek az jmadſagra le hayolnak
vala. ez budoſo elmyv frat*er* el ky megyen vala az jmado helyrevl.
es budoſo elmeuel. valamy fevldy el mulandokat tezen vala. My-
koron ez frater az ev feyedelmetevl gyakorta jntetet volna. de ev
ſemmyt nem gondol vala vele. El vivek ez frat*er* fratert zent be-
4 nedeknec eleyben. es meg mondak || zent benedeknek ez fraternek
ev fogyatkozaſat. Zent benedek kedeg ez fratert jgen erevſſen meg
fedde az ev bolondſagarol heetſagarol. Mykoron ez frater meg teert
volna az ev claſtromahoz. Aleg tarta meg keet napon zent bene-
deknek hagyaſat jnteſeet. Mert harmad napon eſmeeg az ev zoka-
ſara terven. kezde az jmadſagnak jdeyen tetoua budoſny. latvan
ezeket az claſtromnak ev atya. meg jzene zent benedeknek. Monda
zent benedek. Ennen magam oda megyek. es ennen magam meg
feddem. Mykoron iſtennek embere zent benedek el jutot volna az
claſtromba. es az fraterek az zoloſmanak vtanna. ky ky. mynd ma-
ganak. attak volna magokat aytatos jmadſagra. Tekente zent be-
5 nedek az budoſo fratert. es lata hogy || egy fekete gyermek ez fra-
tert ruhayanak peremenel fogva el ky vonza vala az jmadſagrol es
carbol. Tahat mo*n*da zent benedek az claſtrom feyedelmenek pom-
peianoſnak. es zent mauroſnak. Nemdee nem latyatoke kychod*a*
az ky kyvonza ez fratert az jmadſagro*l*. Felelenek evk hog nem
latyak. kyknek monda zent benedek. jmadkozyonk hog tyes meg
lathaſſatok kyt kevuet ez frate*r*. Mykoron keet napon jmadkozta-
nak v*ol*na. zent mauros meg lata ez fekete gy*er*meket ez fratert ky
vonny. de az chaſtro*m*nak atya feyedelme nem lathata. Azer*t* ma-
ſod napon zent benedek az ev jmadſaga el vegezven. ky mene az
egyhazbo*l* es lele az budoſo fratert kyvevl alvan es heuolkoduan.
6 zent benedeg kedeg az ev zvuenek vakſagaert jgen veree || ez fra-
tert vezzevuel. Ez naptvl fogva ez frater ſemmy nemev keſertetet
nem zenuede ez fekete gyermektevl. de az ymadſagnak zerelmeben
aytatoſſagaba indulatlan marad vala meg. Es az pokolbely evrdeg
touabba nem mere ez fraternek ev zvueben vralkodny. mynt ha

zent benedek az evrdeget verte volna az vezzevuel. oly jgen fel vala az zegen ag ellenfeg az evrdeg. Azonkeppen mynden vala*ky* nem alhat az ifteny zolgalaton. chak jgen yol veryek yo hyg vezzevuel. annak vtanna oztan malaztya lezen az ifteny zolgalatra az gyakorta valo verefegnek vtanna

---

Olvaftatyk egy pelda azrol hog az jgaz gyonas jgen art pokolbely evrdevgeknek ||

Vala egy nagy doctor. ky zent jrafban vala zentevltmefter. 7
Ennek vala neve tamas. Ez doctornak mykoron jmar meg kellene halny. es fekenneyek az agyban. lata ez doctor pokolbely evrdeget es monda neky. Myt allaz yt veerbe keuerevdet beftye. mongyad meg ennekem mychoda az. az ky tynektevk mentevl nagyobban art. Mykoron ezekre az evrdeg vezteg ha*l*gatna. Monda efmeg az doctor. kezerehtlek tegedet az elev iftenre. ky jtelendev elevenenet es holtakat. hog meg mongyad ennekevm. Monda az evrdevg. femmynemev dolog az my erevnket vgyan elnem zaggatya. mykeppen az gyakorta vala tevredelmeffeg es az tyzta gyonas. mert ||
mykoron ember halalos bevnekben vagyon. Azkoron meg vadnak 8
kevtevzven evneky mynden tagyay. vgy hog ev magat az halalos bevn bely ember nem jndedhagya valamyvnemev jozagos myelkevdetre. Mykoron kedeg az halalos bevneket meg gyonnya. legottan zabad lezen. es jndulhato mynden jozagos myelkevdetevkre. Amen. iefus. Maria

---

Vala egy kyraly kynek vala neve afmodeus. Ez kyraly mykoron orzaglana jllyen tevruent zerze. hog akar mely jgen gonozol tevev ember. mykoron meg fogattatyk es az byronak eleyben vitettetyk ha ez illyen gonozvl tevev ember. az byronak elevtte. harom
jgaz zoot bezedet mondand. Tahat az ev eletyt meg nyer||ye. mynd 9
ev tellyes evrekfegevel evzve. Tevrteneek jllyen efet. hog nemevnemev vitez az tevrvennek ellene vetkezek. es el futa. es el lappana egy barlangba. mely barlangba nag fok gonozokat tevn. mert

valakyk be mennek vala es ky junek vala az varaſbol. meg fozgya
vala. es meg evly vala evket. Az varaſnak ev byroya mykoron eze-
ket hallotta volna leſelevket hagya az barlangnak kevrnyvle. My-
koron az vytezt meg fogtak volna. kezey meg kevtevzven. hagya
az byro evtet az jtiletre be hozny. Monda az byro az viteznek. ze-
retevm. Tudode az tevrvent. Felele az vitez. jol tudom vram az
tevrvent. hog ha harom jgazat mondandok. meg zabadyhtom az en
[lelkemet] eletemet. Monda az byro tellyeſyhet be az tevrvent. az
10 az. || mogy harom jgazat. Auagy ma meg halz. Monda az vitez.
hagyad meg vram byro hog mynden ember vezteg halgaſſon. ky
meg leuen monda az vitez. Vram byro jme ez az elſev jgaz mon-
das. Nektevk mynd nyayan en meg hirdetevm ezt. hog en mynd
en tellyes eletevmnek jdeeben. gonoz ember voltam. Az byro eze-
ket halvan. monda az kevrnyvl alloknak. jgaze ez amyt mond ez
vitez. mondanak evk. ha gonozvl tevev nem volt volna erre nem
jutot volna. monda azert az byro. Mongyad az maſod jgazat.
Monda az vytez. Maſod jgaz mondas ez. Ennekem jgen kelemetlen
hog en ez abrazba ez modon juttem jde. Monda az byro. byzo-
nyaban hyzevnk nekevd. Mongyad azert az harmadyk jgazat es.
11 es meg zabadehtod magadat || az halaltvl. Monda az vitez. Ez az
harmadyk jgaz mondas. hog ha en egyzer jnnet el zaladhatneek.
ſoha en ez abrazban. ez modon akaratomzerent jde ez helyre nem
juneek. Felele az byro. byzon mondom nekevd. hog eleg bevlchen
zabadehtottad meg magadat. menyel bekeſſegel. ezenkeppen jdue-
zvle. meg zabadula ez vitez .:..

Erkevlc zerent. auagy lelek zerent valo ertelme ez peldanak
ezenkeppen vagyon . . .

Zeretevym. Ez chazar. auagy ez kyraly. my vronk ihs xps.
hogky ez tevrvent zerzette. az az. hog akar mely jgen gonozvl te-
vev ember. az az. az bevnes ember. mykoron ev meg fogatta az
iſteny malaztnak myatta. es vitettetyk az ezees byronak eleyben.
az az. az confeſſornak eleyben. Es mongyon az bevnes. az confeſ-
ſornak elevtte. harom jgaz bezedet. oly jgen jgazakat. hog pokol-
12 beli || evrdegek ſemmyt ev ellene ne mondhaſſanak. es ezenkeppen
meg nyery az menyey evrekſeget. Elſev jgaz mondas ez. En vagyok
gonoz ember. az az. illyen. es illyen bevnekben. ezenkeppen az
egyeb bevnekben. jme az gyonas. Maſod igaz mondas jgen vtala-
tos ennekem hog en ez modon juttem jde. az az. jgen vtalom en es

banom. hog en. az en iſtenemet illyen igen meg bantottam. harmad jgaz mondas. ha en egyzer el zaladhatnek az confeſſor elevl. eleg tetelnek vtamya. ſoha en tevbbe akaratom zerent bevnre nem teerneek. es ezen keppen az evrek eletet meg nyerneem. kyt mynekevnk es. engegyen atya fyv zent lelok egy evrek iſten. Amen

Ez az gyonaſrol valo pelda ky felyvl meg vagyon irvan. es vagyon meg irvan romayaknak kevnveben . : . . . . ||

Pelda egy fraterrel ky gyakorta meuet vala. 13

Nemevnemev monoſtorba kyben lakozyk vala zent patri-
cius apat. ezen monoſtorba lakozyk vala egy barat. mely baratnak
zentſeges voltat meg irille pokolbely evrdeg. de myert ſemmy ne-
mev ember nynchen valamynemev bevnnekevl fogyatkozaſ nekevl.
Ez baratban chak illyen bevn vala hog ev jgen hamar. es haznos
ook nekevl meuetre jndultatyk vala. Es myert az iſteny itiletze-
rent. az bevn. kennal vakartatyk el embernek lelkerevl. ez barat
kenra tartozyk vala az meueteſnek bevneert. Azert hagya az vr
iſten. hog ez baratot. az evrdegek aluan el vinneek. El vivek ez
baratot. az evrdegek es harmad napyg tartak ev nalok. harmad
nap vtan meg hozak evtet az evrdegek. az ev agyahoz jgen keme-
nyen meg oſtorozvan || es meg ſephetven. Ez barat ennek vtanna. 14
meg valla. hog ev nagy ſok rettenetes. chudalatos. es felelmes dol-
gokat latot. Ez barat ennek vtanna ele tyzenevt eztendevt. de
maga az ev ſebey ſemmynemev oruoſſaggal megnem gyogehthata-
tanak. de mendenkoron vyonnan es nylva alnak. Az ev ſebey kevz-
zel nemelyek valanak egy vyne melſegvek. Olvaſtatyk ez baratrol.
hog gylbertos vgy mondot. hogy ev gyakorta tapogatta ez fraternek
ſebeyt, es evnen kezeevel temette el ez baratot. Ez barat mykoron
lagya vala hog valaky kevnyen meuet vala. auagy zertelen [er-
chevl]erkevlchel targya vala ev magat. tahat vgy mond vala. O ha
te tudnad mely jgen nagy kent kel zenuedned ez meg feſlet erkevl-
cheert es hetſagos meueteſſert. Netalam meg feddened magadat . : .

Oh en zeretev atyamfyay myt mondhatonk az egyeb nagy bevnekrevl. ha chak illyen appro bevnekrevl meueteſrevl es illyen

nagy kenokat kel zenuednevnk. Mely kenoktvl mynket es oltalmazyo*n* zent haromſag . : . . ||

---

15 Vala egy zerzetevs apacha. hogy mely apacha gyenyerevſegeſb etket ezyk vala az egyeb apachaknal. es bort. halat. hvſt genyeruſegeben ezyk [ez] vala. lata ez apacha lataſban. hog az egyeb apachak az refectoriumban azzv ottromba etket eeznek vala. Tahat azzonyonk maria. nag ſereggel el juue. az refectoriumban. [eg] es egy ezevſt kalanhnal lyctariumot ad vala mynden apachanak. k*yt* tartnak vala az zent zvzek. kyk ev vele valanak. Mykoron azzonyonk maria jutot volna ez tulaydonos eleyben. ky ez generevſeges etekel el vala. ſemmyt az menyey etekben lyctaryomban neky nem ada monduan. Nem veez te az en etkemben. mert tulaydonos vagy. Ezt latvan ez zerzetevs apacha. az tulaydonoſſagot el hagya. es erdemle koſtolny azzonyonk marianak etkeet. mely etek mynden egyeb edeſſeget felyvl mul vala . : . . Amen ihs ||

---

16 Nemevnemev zent [apatat] apat. zent atya. meg kerde. evt fraterektevl. kynek kevzzvlek. mynemev jozagos myelkevdet volna kellemetevs. es mykeppen viſelteek volna az ev eletevket. mynek vtanna zerzetevſſe lettenek volna. Monda az elſev frater. az zent atyanak. En ezenkeppen eltem. hog mynden napon. mynden en bevneymet. en zvuemnek keſerevſegeuel faydalmaual gondoltam meg. es valamyt en az napon. az vr iſtennek ellene tevttem. oly jgen nagy tevredelmeſſeggel gyontam meg. mynt ha ennekevm azon napon meg kellet volna halnom. Az maſodyk frater monda az zent atyanak. En mynden en jdevmet. keet rezre [oztomt] oztottam. egyk rezeet attam aytatos jmadſagra. myſyk rezeet attam. mukara es az fraterevknek zolgalatyara. valahol mentevl kyſſeb zolgalatot tehettem es. ezen-
17 keppen mynden jdemet hyven kevltevttem el || Az harmadyk frater monda az zent atyana*k*. En. ennen magamat attam tellyeſſegel jrgalmaſſagnak es kevnyevrevletnek myelkevdetyre : [hu] vgy hog ſyryak az ſyrokka*l* es vigagyak az vigadokkal. Az negedyk frater monda az zent atyanak. En myndenkoron oda zerkeztettem maga-

mat. hol nagyob vtalatos dolog volt. es vgy byrtam en magamat
az zent zerzetben. hog juthatneek az alazatoſſagnak es bekeſſegne*k*
tevkelletevſſegere. Az evtevdyk frater monda az zent atyanak. En
vgy eltem hogy ſemmynemev embert megnem ban[tom]tottam meg
nem zomorehtottam. Eng*e*met ſem bantot. ſem zomorehtot ſenky.
Ezeket halvan az zent atya. kere az vr iſtent. hog ev neky meg
jelenteneye ezeke*t*. zozat juue menyorzagbol az zent atyahoz ||
mondvan. En adom magam. En hagyam magamat meg lelny. En 18
el adom el arulom magamat. Es hagyam magamat el vrozny. En
hagyom magamat embertevl meg gevzetny. Tahat az zent *atya* ez
bezedevket megnem ertven. Imada az vr iſtent hog evneky ez beze-
devket nylvaban mageraznaya meg. Tahat zozat juve menyorzagbol
mondvan. En adom magamat az penytencia tartonak. En hagyom
magamat meg lelny jmadſagogban es atyafyaknak zolgalatyokban
En el [ed] adom el arulom annak enmagamat ky kevnyerevl ev
kevzelen. es ky vygad ev kevzelevel. En el hagyam magamat
vrozny. az alazatos es meg vtalt [embertevl] embernek. En hagyom
en magamat meg gevzetny. az oly embertevl ky ſenkyt meg nem
zomorehtot. hanem bekeſſegben al. Tahat az zent atya meg kerde
hog ez evt jozagos myelkedetevk kezzevl mellyk job. zozat juve
menyorzagbol mondvan. Az yob jozagos myelkevdet. ky ſenkyt
meg nem zomorehtot megnem bantot. ſem ev maga megnem
zomorodot megnem bantatot. : . ihs. ||

Valanak harom remetek. kyk mykoron kerdezkevdnenek ev- 19
nen kevztevk yozagos myelkevdetevkrevl. monda az egyk remete.
En myndenkoron tevbb bozzovſagos keuanahnok az vr iſtennek
zerelmeert. hognem mynd meny bozzvſag en ream ju. Az maſyk
remete monda En az vr iſtennek zerelmeert az engem jtyl*ev* ember
ſoha meg nem jtyltem. Meg kerdek evte*t*. myre nem ytylte felele.
harom okaert [me] nem jtyltem. Elevzer azert. mert lelevm maga-
mat gonozbnak aznal ky en ellenevm zolt. Maſodzer azert mert
ſenky nem gondol az en bezedevmmel. es nem hyznek ennekevm.
mykoron en az en rolam gonozvl zolorvl. zolok. A harma*d*zer azert.
mert az ky engemet meg zomor*eh*tot meg bantot. ha ma gonoz.
holnapon y*ob* lehet en nalamnal. Az harmadyk remete monda. En
azt zeretevm ky engemet jnkab zeret. hognem [evnenga] evnen

magat. Mykoron kerdeneek evtevle. ky volna az ky evtet jnkab
20 zerety hognem evnen magat. felele ‖ az remete. ihs az ky engemet
zeret hognem evnen magat. ky en erettem ev menyey zent atyat.
es menyey orzagat el hagya. az ev teſtet ada kenokra. [oha] olyha
engevmet tartana tudna dragabnak evmaganal . : . ihs maria.

Olvaſtatyk az pogan bevlchekrevl. hog jgen zeretteek az veztegſeeg tartaſt

Valanak harom pogan bevlchek. kyk meg kerdetenek myre hog ezenkeppen zeretneyek az veztegſeg tartaſt. felelven az elſev pogan bevlc Socrates monda. mykoron zoltam gyakorta meg bantam. de valamykoron nem zoltam ſoha megnem bantam. Az maſodyk belc vgy monda. egy bolond ſem halgathat vezteg. Az harmadyk bevlc vgy monda. Egy zaat. es keet fevleket vettevnk az termezettevl. olyha azt mondanaya. hog ſokakat kel hallanonk. es keveſet zolnonk . : .

Amen ihs maria

---

21 Olvaſtatyk egy pelda az zent agyaknak eletevkben Az haragoſſag ellen.

Egy nemevnemev zent atya kerde yſaac appattvl. hog myre feelnenek evtevle jllyen jgen az evrdevgek. felele jſaac apat. Mytevl fogva en barat vagyok. En meg zerzevttem azt en elevttem allany. hog az haragoſſag az en torkomnak kyvevle ſoha ky ne menyen. Ennek okaert felnek entevlem az evrdegegek. mert az haragos embertevl nem felnek az erdegek. ha nem az bekeſſeges embertevl . : . ihs

---

Eſmeg olvaſtatyk mas pelda az haragrol.

Vala egy zent atya. kynek vala neve yllaryon apa*t* ez jllaryon apat mene meg latogatny nemevnemev pyſpeket. Ez piſpek

fogada ez zent atyat nagy zeretettel. es ada evneky enny madar
huſt Monda az zent atya az piſpeknek. Mytevlfogva az zent zer-
zetnek ruhayat fel vevttem. attvlfogva ſoha huſt nem evttem.
Monda az piſpek. Mytevlfogva az piſpekſegnek ruhayat fel vevt-
tem nem hattam el alonny az embert ky engem meg bantot. ſem
en el nem aluttam. ha valakyt en meg bantottam. mygnem meg ||
engezteltem evtet. Monda az zent atya. bochas ennekevm zent 22
atyam piſpek. mert az te eletevd yob az en eletevmnel. ihs maria.

Eſmeeg olvaſtatyk egy pelda az haragrvl gyvlevſegrel

Vala egy kazdag embernek. egy leanya. mely leannak ev vetekevdeſeet haragyat gyvlevſeget. aleeg tavoztathagya vala el vala mely ember. hanem mynden emberrel vetekevdyk vala haragozyk vala gyvlevly vala. Mykoron ez lean meg holt volna el temetek evtet az cynteriomban. reggel leven mykoron nepek az egy [hazhon]-hazhoz mennenek. latak hog az leannak ſerebevl nagy fevſt jv vala ky. mykeppen kemenchebevl. Annak okaert akaranak ez dolognak ez chudanak vegere menny fevl nytak az ſeert. es leleek az leannak ev teſtenek fevlſev rezet. az az. zvuet. epeyet. nylveet. es kezet. tevznek myatta meg emeztetven. mely tagoknak myatta vetkezet vala. azon tagogba gevtretyk vala es. Az ev teſtenek alſo reze kedeg kevldevketevl fogva oda ala jlletlen meg marada az tevztevl. az [z] ev zevzeſegenek byzonſagara. ihs. Maria. johannes. ||

Vala egy nemevnemev veen zent atya. hogy ky fekevt vala 23
nagy nehez korſagban tyzenkeet eztendeyg. Ez veen zent atyanak
zolgal vala egy jffyv frater. de maga ez veen zent atya mykoron
latnaya ev nagy mukayat ez jffyv fraternek es zolgalagyat. ſoha
az veen zent atya. az jffyv fraternek mynd az tyzenket eztendeyg
ſem monda chak egy edes bezedevt es mynd enne nagy ſok zolga-
latyaert es. Mykoron jmmar ez veen zent atya meg akarna halny.
es ev kevrnyvle evlnenek az egyeb zent atyak. kezeet foga az veen
zent atya. az jffyv fraternek. es haromzer monda neki. jdvezevl-

teſſel. jdvezevlteſſel. jdvezevlteſſel. es ada evtet az veneknek mondvan. Angal ez frater. hogy ennekevm beteglevnek ez enne eztende[gy]yg. ſem entevlem edes bezedevt nem hallot. Azert ennekevm nagy bekeſſeggel zolgalt . : . ||

---

24 Olvaſtatyk egy pelda.

Vala jeruſalemben egy patriarcha. es ez vala jgen jgazſag zeretev. vg hog az jgaſert nemelyek evtet az ev alatta valok kezzvl gyvlevlyk vala. Annak okaert ev rea hamys bevnt kevltenek. annak fevlette hytekkel erevſehtek. Az elſev meg eſkevek es vg monda ha vgy nynchen mynt en mondom. tuz mya vezzek el. mert nem kevnyen hyznek vala nekyk az patriarchanak meltoſagos eletyert. Az maſyk monda ha vgy nynchen mynt mondom. az kyral korſaga juyen en ream. az kyralyon kedeg vala farkas ſeb. Az harmadyk monda. ha vgy nynchen. ky apagyon keet lato zemem. ky mynt ezenkeppen be telyek mert az elſev hamys tano. mynd ev hazaual. nemzeteuel. zolgayval. jozagaual. evzve legottan meg ege. Az maſyk tano talpatvl fogva teteyg az farkas ſebtevl meg emezteteek. Az harmadyk tano ez rettenetevs dolgot halvan az ev tarſyrul. az ev bevnet meg valla. Annak ekaert az nagy ſyralmak myatta kyt tezen vala ez dologert. keet lato zeme ky apada. mert nem lata tevbbe vele . : . ihs. ||

---

25 It zol az iras az zerzetevſſevkrevl. kyk tunyan mongyak az ev zoloſmayokat. kyre tartoznanak ev regulayok zerent. kyrevl illyen chudalatos pelda olvaſtatyk.

Valanak keet doctorok. Mykoron ez keet doctorok az tanolſagnak helerevl. az ev hazayokban teertenek volna. es hog jmmar mennenek az vton. jutanak egy nagy erdevben. Es mykoron el eſtvelevdevt volna. felnek vala ez keet doctorok hog evket vadak megne zaggatnayak. Azert jmadſagra adak ev magokat. hog az hatalmas vr iſten evket meg menteneye zevrnyv halaltvl. Tahat jme latanak tavol valo fevlden hozzayok. egy claſtromot. Es ez keet doctorok az claſtromhoz tartanak. Mykoron jutottak volna az claſ-

trom capuyara. kezdenek chergetny az claſtromnak capuyan. Es
az claſtromnak feyedelme hozyayok juue. es be fogada evket jgen
evrevmeſt. Es az feiedelm ada evnekyk etelt. es italt. es nyvgol-
mat. Mykoron jutottak volna eyfelyre fel kelenek az claſtromnak
baraty es menenek az veternyere. Az egyk doctornak es. zokaſa
vala hog eyfelenek jdeyen nag aytatoſſagal az ev zoloſmayat meg
mongya vala. Myko||ron be ment volna az doctor az egyhazba. lata 26
tahat az baratok keetfele allottanak az karban. mykeppen zokaſok
zerzetevſſevknek. Es nagy ſyralmas zoual chak ezt mongyak vala
az baratok. o vr iſten myre hagyal el engemet. Maas felevl meg azt
mongyak az karban. o vr iſten myre hagyal el engemet. Es az gyergya
ky ev elevttek eg vala. chak aleg eg vala. Meg rettene ezeken az doc-
tor. es kymene az egyhazbol. es fel kevtte az ev tarſat. es mynd ket-
ten bemenenek az egyhazban. Meg latak ez dolgot. es halyak vala ez
felyvl meg mondot jgyket mondany mondvan. o vr iſten myre hagyal
el engemet. es jgen chudalkoznak vala rayta. Mykoron jmmar meg
virradot volna. mondanak az doctorok az claſtromnak feyedelme-
nek. kerevnk tegedet zeretev atyank hog hyvaſd be az baratokat
mynd. mert jme eggykevnk predicaciot tezen nekyk. Monda az fe-
iedelm evrevmeſt tezem vraym. Mykoron be gyvltek volna az ba-
ratok. El kezde az eggyk doctor az predicacyot jmez jgyken. Zol-
gallyatok vrnak nagy vigaſſagban. || Es mykoron az doctor nagy 27
edeſſegel predicallana az baratoknak. Tahat az baratok egyenkent.
ky ky mynd nagy ſyraſſal kymegyen vala az egyhaz aytayan Es
chak az feyedelm marada meg evmaga. Ezeket latvan az doctorok
enneles jncab chodalkodnak vala ez dolgon. Monda az feyedelm
az doctoroknak. Vraym ne alehatok azt. hog jt maſtan claſtrom
volna. auagy my eleuen emberek volnank. de jme ma nektevk az
vr iſten jgen nagy chodat jelentevt meg. Mert regen jt claſtrom
vala. es mynd ez baratok kyket lattatok. jt laktanak. es en evnekyk
feyedelmek voltam. Es my az my regulank zerent valo zoloſmat.
tunyan. reſten. es aytatlan mongyvk vala meg. de jme az aldot vr
iſten. nem vete mynket pokolra. es elnem karhoztata erette. az
ev nagy jrgalmaſſaga zerent. de jt vagyon mynekevnk kenonk
mynd addeg. mygnem meg tyztulonk az my fogyatkozaſonkbol.
Ennek ev byzonſagara jme en tyteket ky keſerlek az capun. es en
magam beterevk az capun. legottan touabba nem lagyatok az
claſtromot. hanem chak nagy langas fevſtet. Ezek meg leueen. ky

7*

28 keſere az doctorokat az feyedelm az ca*pun* || es be tere evmaga az feyedelm az capun. legottan ev elevlevk el enezeek az claſtrom kyt elevb latnak vala. Es latanak az claſtrom helyen. nagy langas fevſtet. Es az langas fevſtbevl jllyen zozat jvualaky mondvan. jay mynekevnk. hog my nem zolgaltonk az my terevmtev iſtenevnknek garſan es vigan. Ezeket latvan es halvan az keet doctorok. nagy halat adanak az vr iſtennek. hog jllyen nagy chudat mutatot volna meg evnekyk. Mert ez velagban elenek. mendeneket erre tanehtnak vala. hog az ev zerzet zoloſmayokat aytatoſſagal meg fyzetneyek az vr iſtennek. Valyon my lezen en iſtenem azoknak. kyk nem hog chak aytatlan mongyak meg regula zerent valo zoloſmayokat. de jnkab haragoſſagnak. es dagalyoſſagnak myatta el hagyak ev zoloſmayokat. byzonyaual egyebet nem mondhatonk. hanem chak az zent agoſtonnak mondaſat. holot ezt mongya. Atkozot ember az. ky az vr iſtennek zolgalatyat tunyan. reſten. es gonozvl tezy. Ezt zent agoſton doctor mongya.

Ezt irtak vrnak eztendeveben. Ezer evtzaz tyz eztendevben. Ezen eztendevben kezteek chynalny boltozny az egyhazbely ſanctuariomot. ||*)

---

29 terdeet. es erze ev magat meg kevnyebevltnek. ezeknek vtanna fel ſerkene almabol jgen chodalkozyk vala azon hog hol volna ev. es hog kevnyeben volna. Monda ez beteg az ev feleſegenek es fyaynak. hol vagyok en maſtan. mondanak neky. az te hazadba vagy te maſtan. monda ez beteg el vittetek volte engemet valamely helre. mondanak evk. nem vittevk. Tahat ez beteg mynd meg monda evnekyk valamyt latot vala. es kere evket hog el vinneek evtet zekeren az koporſohoz. Mykoron ez beteget el hoztak volna az koporſohoz. es jllette volna az koporſot. legottan meg gyogula. es halat advan vr iſtennek es zent margyt azzonnak laban mene hazahoz. Ezeknek vtanna egynehany eztendev el mulvan. ezen embernek zeme jge faya. vghog embereket [e] nem eſmerhet vala meg. fogadaſt tevn zent margyt azzonnak hogha evtet meg gyogehgya. tahat az ev tyzteſſegere eztendeyg mynden zerdat meg bevhtel*ne*. Ez fogadas vtan meg gyogvla az ev zeme . : . — ||

---

*) Itt az eredetiben hézag van.

O uaſtatyk egy pelda arrol. hog mely vezedel- 30
mes legen zerzetes embernek hamys marhat
venny valakytvl. es vele elny.:. —

Vala egy zent atya. kynek vala neue furſeos. ez zent atya
mykoron volna halanak jdeen es az ev lelke kyment volna az ev
teſtebevl es ment volna az jgaz byronak eleyben. Az [be] pokolbely
evrdevgek vadolyak vala ez zent furſeoſt vr iſtennek elevtte. de
nem lelnek vala ſemmy bevnt kyt ez zent atyanak zemeben vet-
heſſenek. hanem chak azt. hog nemykor vevt vala egy kaapat.
nemely vſuras kereſkevdev kalmartvl. de mykoron iſtennek angely
jmattanak volna ez zent atyaert. meg zerze engede. az vr iſten hog
ez zent atyanak lelke [ſ] eſmeg meg teerne az ev teſtehez. es ez
bynrevl hog el vevtte volt az kaapat penytenciat tartana. Annak
okaert az eggyk evrdeg meg haraguek az vſuraſnak lelkere. ky ev
uelek az kenban vala || es hagehta ez karhozot lelket zent furſeoſra. 31
kybevl ez zent furſeos anne keent zenuede. hog mynek vtanna fel-
tamada zent furſeos meg lattateek az ev orchayan. az pokolbely
evrek tevzzel meg gyvladot vſuras karhozot leleknek meg egeteſe.
Iollehet hognem hyzyvk hog ez zent atya tutta volna. hog az
kaapa vſorabol valo volt. de meg kellet volna tudnya. myert kedeg
megnem tutta. annak okaert jgen erevſſen meg kenzatek. Annak
okaert az tudatlanſag megnem ment embert iſtennek elevtte.:.

Dycheretevs az ember iſtennek elevtte. ky vranak iſtenenek tugya akaratyat. ℣. Melyet megnem tudhatonk. es nem jduezevlhetevnk. ha megnem tanolyvk. az tyz parancholatokat kyt ky ada vr iſten moyſes prophetanak

32 Egy iſtent hyg. heyaban neueet ne emlehed. jnnepet || jly. atyadat anyadat tyztelyed. ℣ Ne evly. ſoha ne vroz. teſty bynt el tauoztas. hamys tano nelegy. mas embernek jozagat feleſeget leanyat bynre ne keuanyad.

Akaronke be menny ſenes menyorzagban. tarchonk parancholatot ez gyarlo velagban. ℣. ſſyraſſuk meg bynevnket. tauoztaſſuk azokat. menden ketſegnekevl megevnk evrek eletben. meg jgerte vr iſten ieſus criſtus amen . : . —

Heet halalos byneket tugyvk tauoztatny. ha melykben veetkezevnk tanolyvk meg gyonny. ℣. Elſev gonoz keuelſeg. feſuenſeg. haragoſſag. teſty ſaytalanſag. torkoſſag. es jrygſeg. hetedyk es vtolſo joraualo reſtſeg . : —

Pyros roſat ha zednek. pynkeſt jdeeben. mykent annak jllatya. es meg vigaztalja. ℣. Igyen vronk ieſuſnak evt mely ſebet gondoluan. kereztfan fvggeztveen vigaztalya zyvevnket. oltalmazya [lelkek] lelkevnket evrek karhozattol . : — ||

33 Genge roſa meg heruad mykort hevſeg ery. zyz maria heruada zent kereztfa alat. ℣. kyrevl meg emlekezzevnk rola ne feletkezzevnk. mert ev lezen nekevnk halalonknak jdeen zent fyanak elevtte byzon remenſegevnk.

Evt erzekenſegeket retez alat tarchuk. hog ezeknek ablakan ne haſſon my reank. ℣. My lelkevnknek halalat. mykent mongya propheta az zent jeremyas. engeztelven az nepet. hog reyayok ment vala az evt [ablakokon] ablakokrol.

Ez ablakok nem egyebek kyrevl zol propheta chak az erzekenſegek kyket jol evryzzevnk. ℣. Elſev latas. maſ hallas. harmadyk illatozas. negyedyk az jzles. evtevdyk es vtolſo kyt mynd tellyes teſtevnk tart az gonoz jlletees . : —

Menden zerzetes embernek. menden napon egyzer meg kel 34
gyonnya. Elevzer. az jdevnek el vezteſerel. az az. mykeppen mulatta el az jdevt. Ioban auagy gonozban. Maſodzer az kevlemb-kevlemb gondolatokrol. mynemev gondolaty voltanak az napon gonozok auagy jok. Harmadzer az tyzteletlenſegrevl. kyk voltanak iſtenhez auagy emberekhez. Az az. ha az zerzetevs ember tyzteletlenſeget tevt az vr iſtennek. iſteny karomlaſoknak gondolaty mya. Auagy embernek. es evregbeknek tyzteletlenſeget tevt bezedenek myatta. Negyedzer azrol hog ha vr iſtenrevl. es az ev jo tetelerevl az napon el feletkevzevt. Evtevdzer az evreſſeges bezedekrevl. es hamys hazugſagokrok. kyket az napon zolt. Hatodzer. az velekevdeſekrevk keetſegekrevl. mynemev velekevdeſek gyanoſagok voltanak ev benne valamely emberekhez. Hetedzer az haragoſſagrol. es az gonoz zomoruſagrol. es az gonoz evrevmrevl. Nyolchadzer az zent zoloſmarvl. mykeppen monta. az napon az zerzetevs ember az napon ev zoloſmayat. aytatoſſone auagy nem . : . — ||

Ha te zerzetevs ember azt kerded. hogmy legyen az zerzet- 35
ben jol elny. Vgy mond zent bernald. az zerzetevſſevknek. Te zerzetevs tanolyad meg. es en meg tanehtlak tegedet jol elneed. Az az. jmadkozzal. agy alamyſnad. ha vagyon aldomaſod feyedelmettevl. Vigyaz. behtely. es ezenkeppen mendenkoron jol elz. Nemykoron jry. Nemykoron vigazy. Nemykoron jmadkozzal. Nemykoron tanoly. es nemykoron munkalkogyal. Ezenkeppen lezen az jdev reuyd. es az dolog muka kennyv. Tavol legenek az zerzetes embertevl. az gyenyerevſegek. az ragalmaſſag. az torkoſſag. az zugodas morgodas. Az etel meg vegezveen zerzetes agy halat vr iſtenek.

Bekeſſeg vagyon az cellaban. Az cellanak kyvevle nynchen egyeb hanem chak hadakozas. Az cellat kevueſſed. ha keuanod ieſuſt meg lelned. latnod. Ha te bekeſſeget kereſz celladbol ritkan juzky. Az cellaban. jmadkozzal. jry. tanoly. alogy. oluas zent jraſt. auagy gondolkogyal az vr iſtenrevl . : — ||

Tytkot tarc. keueſet zoly. jgaz mondo legy. Nelegy ſereny 36

gonozokra. haragot meg ehnyec. agy helt evregbeknek. rut dolgot vezteg halgaſſad ne zolyad. jrgalmas legy. emlekevzzel meg halalodrvl. bekeſſeget tarc. Engedelmes legy. Ezeked tarchad es jduezvlz. Ezeket zent bernald mongya. Mynd nyayan felyvk az halalt. de jay mert nem vagyon kezek.

Ezek azok kyk el eytyk az zerzeteſeket. Elevzer el mulatny ſemmynek alehtany az kyſded byneket fogyatkozaſokat. penytencia nekevl. Maſodzer. zolnya evres hazontalan bezedevket. harmadzer. rytkan aytatlan gyonnya. Negyedzer. rytkan oluaſnaya jmadkoznya. Evtevdzer. chalardſaggal es hydegen mondany az iſteny zoloſmaht: —

Ezeket kel tartany mynden jo zerzetevſnek. elevzer ritka bezedet. maſodzer vidam orchat. harmadzer zemermes tekentetevt. Negyedzer meg ert erkevlchel valo jaraſt lepeſt. Evtedzer. keez engedelmeſſeget. hatodzer mely alazatoſſagot. ||

Oluaſtatyk egy pelda. Egy artatlan gyermekrevl. hog mely gyer- 37
mek meg tartotta vala az kereztſegnek artatlanſagat.

Vala egy gyermek kynek vala evt eztendeye. es ev vala tyz-
telendev zvlektevl tamadot. Mely gyermek mykoron elevzer latta
volna zent ferenchnek fyayt. az mynorokat. meg kereeh az gyermek
az ev zuleytevl hog ev es jarhatna olyatan ruhaban. mykeppen az
mynorok. Az ev zvley alehtak hog ezt ev keuannaya az ev gyer-
mekſegeert. es meg hagyak neky. Annak vtanna az ev zvley nagy
zerelmel ezekben veueek. hog az gyermek kezdee az mynor frate-
revknek zokaſokat tartany. kezde az gyermek jarny mezehtelen
labbal. es kemeny otromba kevtellel evuedevzny. Aranyat ezevſtet
vtalny. es jlletny nem akarya vala. kyrevl tevrtenek jllyen chuda-
latos dolog. Annak okaert egy jdevben juuenek ez gyermek atya-
hoz nemev nemev kereſkevdev kalmarok. kyk mykoron lattak volna.
ez gyermeken ez zerzetnek ruhayat jgen chu||dalkozanak rayta. Es 38
mykoron az kalmarok meg ertettek volna. hog az gyermek penzt
jgen vtalna. ez kalmarok egy edenben auagy paharban vetenek
egy penzt. es az vtan bort tevltenek az poharban. es adanak jnnya
az gyermeknek az penzrevl. Mykoron ez gyermek az bort meg jtta
volna. es az penzt latta volna az paharnak fenekeen. Tahat ez
gyermek kezde nagy rettenetevſſegel kyaltany. az pohart el vete·
es ev kezeyt el teryeztveen. zemeyt fel emelven menyorzagban.
vgy mond vala. Te tudod mendenhato vr iſten. hog tudatlan zep-
plevſehtettem meg az en zerzetevmet. de maga ez gyermek az felelm-
nek myatta. kyt val vala abbol hog ev az penzrevl jt volna.
meg kezde ſargulny. es az ev orchaya meg feketevle halalnak keſe-
revſege mya. kevzelehtven halalra. kyt mykoron latot volna az ev
atya. es az ev anya. jgen meg jiedenek. es jgen hamar papot hyua-
tanak. es meg oldoztatak az gyermek || ezbevl hog ev oly pohar- 39

bol yt volna kyben penz volt. legottan hog az pap az gyermeket meg oldoza. es ev kezeet rea vete. az gyermek meg gyogula. Ezeknek felette ez bodog gyermek. jnnep napon az zomzeed gyermekeket. az vcha*n* evzue gevhty vala. es kyk ev kevzzvlek gonoz erkevlchuek valanak. auagy keuelyek valanak. auagy zeep ruhaban jarnak vala. Ezeket meg feddy vala. kyk kedeg yo erkevlchv gyermekek es aytatoſſok valanak. azoknak menyorzagnak dychevſegeet jgyry vala. Nemykoron kedeg ez aldot gyermek. es egyeb gyermekcheket jmadſagra. pater noſterre. Aue mariara tanehgya vala. es mongya vala mely jgen jo az iſtennek anyat jduezleny. es zolgalny az angely jduezlettel. es aue mariaua*l* Ez jllyen fele tanolſagra. es jdueſſeges jnteſre az gyermekekkel es iffyakkal. az venek es. oda futnak vala. es chodalatos keppen gyenyerkevdnek vala ez gyer-
40 meknek ezeſſegeen. es ev felel*e*||tyn. Az ev tulaydon atyat. mykoron hallya vala. hog ev eſkenneyek. auagy meg rezegevlne. auagy valamyt ev myelkevdetyben nem yot. Az atyan kenyerevlveen. ſyralmakal meg feddy vala evtet monduan. Zeretev atyam. nemdee az my plebanoſſonk az zent egyhazban. vgy mond. hog valakyk ezeket tezyk. azok iſtennek orzagat nem byryak. Az ev anya es. mykoron egy jeles jnnep napon. fel evltevzet volna verevs ſcarlat ruhakban. Ez artatlan gyermek ezt latvan. nagy nehez meg keſerevdevt lelekkel. meg fedde az ev anyat mynd az kevrnyvl evleknek elevtte monduan. es mutatvan az ev vyaval. az ev anyanak. az fezvletnek kepeet. Vgy mond vala. Nezzed anyam. nezzed anyam. es laſſad my vronk ieſus criſtuſt. mezehtelen az kereztfan fyggeny. es zent vereeuel meg vereſevlny. es te en anyam ev neky bozzvſagara. te magadat meg ekeſſehtevtted veres ſcarlattal. Oltalmazzad magadat anyam. oltalmazzad magadat zeretev anyam. hog az ve-
41 revs ſcarlat ruhakert || ne eſſel az evrek kenokra. Tahat az ev [az] anya az ev fyanak jgyt halvan jgen meg rettene. es az ruhakat leuete. touabba nem akara az fele ruhakkal eltetny. Ez bodog gyermeknek erkevlchy. es myelkevdety mutagyak vala ev benne. jozagos myelkevdetevknek tevkelletevſſegeet. es iſtennek malaztyat. Ez aldot gyermeknek meeg nem vala heet eztendeye. Mykoron meg hala. Azert mykoron ez [az] artatlan gyermek. kevzeleytene az ev halalar*a* meg gyonek nagy aytatoſſagal az papnak. es kere criſtuſnak zent teſteet. de az pap nem ada neky criſtuſnak zent teſteet az ev gyermekſegeert. Az gyermek kedeg chudalatos jmad-

ſagnak malaztyaual. ev kezey el teryeztven menyorzagra monda.
The tudod vram ieſus criſtus. hog nagy keuanatoſſagal keuanta-
lak en. tegedet hozzam vennem. kertelek tegedet hog nekem agya-
nak tegedet. meg tevttem myre || tartoztam. es remenkevdem nagy 42
byzodalmal. hog meg nem foztatom az te edes jelen voltodtvl.
Ezeket mondvan. es az ev zvley kernyvl evlven es ſiruan. ez bo-
dog gyermek meg vygaztala evket. es jnte evket jo eletre. Tahat ez
jdueſſeges jnteſſeknek bezedy kevzet. es ayta[toſſo]tos jmadſagnak.
es iſteny dychiretevknek kevzevtte. meg ada az vr iſtennek az ev ar-
tatlan lelkeet. legottan az zerzetnek ruhaya. kyt az gyermekre te-
rehtettek vala el enezeek. Azert mykoron az mynor fraterek akar-
nanak ez gyermeknek temeteſe koron az ſeernel mondany az de
profundiſt. ſemmy keppen meg nem mondhatak. jollehet nagy ſok-
zer elevl kezdeek. Annak okaert meg erteek az fraterek. hog nem
volna zvkes az zentſeges lelek ſenkynek jmadſagaual. Az ev zuley
kedeg. az gyermeknek peldayaual annet haznalanak. hog ez gyer-
meknek halala vtan. mynden ez velagyakat meg vtaluan el ha-
gyak. || Az ev atya be mene zent damancos atyank zerzetyben. Az 43
ev anya kedeg mene zent bernald zerzetyben. Es mynd ketten tev-
kelletevs zerzetevſſek levnek. az vr iſtennek bodogul zolgalanak. es
halalok vtan veveek az evrek bodogſagot . : A. N. ihs.

Valakyk bynben elnek. azok mendenkoron pokolnak
elevtte vadnak. Ezrevl oluaſtatyk egy pelda.

Vala egy jeles predicator. hog ky az ev predicacioyaban
gyakorta meg feddy vala az bynbe elev embereket. Azt es mongya
vala az predicat*or* hog az byn. zent jraſban neueztetyk pokolnak
aytoyanak. Es ez predicator ezeket byzonehgya vala jllyen pelda-
ual monduan. ha valamely ember ma june ez claſtromnak ayto-
yara. es ot latna egy deakot evlny az portan. Ezenkeppen latna
holnap es. es egyeb ſok napokon. [E] Nemdee kevnyen gondolnayae
ez ember hog ez deak baratta lezen. mert gyakorta latta evtevt evl-
uen az portan. Ezenkeppen || azokrol kennyen hihetyk. hog po- 44
kolba mennek kyk mendenkoron pokolnak aytoyan evlnek. Az az.
kyk mendenkoron bevnben vadnak. Azert mongya zent agoſton

doctor. veetkezny embere. bevnben meg maradny pokolbely evrdevge. kytevl oltalmazyon ihs maria

---

Treuerenſiomban raktak vala egy claſtromot. kyben lakoznak vala zent apacchak. Ez apacchak kevzet jllyen regy zokas vala hog evk ſenkyt be nem veznek apacchaſagra. hanem ha chak heet eztendevs volt. auagy keueſſe [tevb] keueſſeb. Ezt kedeg tezyk azert az ſororok. az artatlanſagnak eggyvgyvſegnek meg tartaſara. Vala kedeg egy ſoror. vgyan azon claſtromba. mely ſoror jdevuel nem vala jffyv. de ez velagy dologban oly jgen jffyv vala es gyermek vala.
45 hog [embe] velagy em||bert aleeg valazthat eſmerhet vala meg baromtvl. Ez kedeg azert vala. mert mynek elevtte az zerzetben ment vala. ezekrevl ſemmy eſmery nem vala. az az hog ev ſem barmot. ſem velagy parazt embert nem tud vala mynemev. Sem kedeg az zerzetben. nem zokot vala reſeken ablakokon velagy embereket ſerfyakat azzonyallatokat leyanyokat nezny kakvcholny. hanem chak zokot vala lappagny ieſuſnak ſebeenek lykaban vermeben. Annak okaert mykoron egy napon ez eggyv ſoror volna az kertben. es lata tahat az kertnek falan be zevkeek egy kechke. kyt mykoron latna az eggyvgyv ſoror nem eſmere meg my volna az. tahat monda az ſorornak ky ev mellette al vala. kerlek tegedet jo ſoror hog mongyad meg ennekem mychoda ez. Ez ev tarſa latvan ez ſorornak eggyvgyvſeget pakochaban monda neky. Ez az velagy azzony allat. Mert mykoron az velagy azzonyallatok meg venheznek. akoron oztan zaruok keel. es zakalok lezen. tahat az eggyvgyv ſoror
46 alehta hog jgazat mondana || es erevl vala hog ev jllyen bevlcheſſeget tanolt volna. es ez egygyvgyv ſoror az ev egygevgyv peldayual myelkevdetyvel. az egyeb ſororokat meg vigaztalya vala. Ezeknek vtanna ez egygyvgyv ſoror eſeek nag nehez korſagban. vgy hog chak aleeg zolhat vala. Mykoron az beteggel bano ez beteeg ſoror meg latogatta volna. Tahat jme lata az beteggel bano. hog az cynterym tellyes vala nagy ſok zeep ſegyverevſſekel. kyk louoknak nyerge mynd aranyaſok vala. es az ev zenayok es. mynd aranyas vala. Ezen oraban kezde ez zvz vonagodny. es mykoron az ſoro-

rok ev hozya kevzelben juuenek. kezde ez beteg nagy tyzta zoual jvevlteny. monduan. Agyatok helt. Agyatok helt. hagyatok jde iuny ez vrakat. Mert latya vala az cellat tellyefnek chodalatos ekeffegev es fenes zemelyekel. es lattatyk vala evnekyk lenny aranyas ruhayok. Ezenkeppen ez bodog zyz el nyugouek vrban . : . ihs ||

---

47 Az elet kerdewzy az halalt monduan ky vagy te kyt latok ez abrazatban allany nezeſben rettenetews es termetewdben zomuru mynd az te teſtetben teczyk ſetet ewztewuerſeeg az te ektelen termetewd engemet ygen meg rettente

Felel az halal ezek ellen az eletnek monduan En vagyok kytewl feel mynden teremtewt allat. feelnek engemet maſtanyak. es yewuendewk mert en byro vagyok es nagy erews tewruent tezewk nem haznal az tewruennek en elewlem el vetele mert nagy kemeny kennal karhoztatok myndeneket

Az elet kerdewzy az halalt monduan ygen chodalom hogy
te honnet yewz mert nem latottam te hozzad haſonlatoſt oly ruth
48 allad vagyon es zewr||nyew chonka Orrod vagyon ha ſokayg teged
nezendlek es te hozzad kewzelgetnek netalantan az fewldre [eſteem]
eſneem es onnet fel nem kelhetnek

Felel az halal az eletnek monduan En yewuewk ſok reuas ſyuaſnak es yzzanyoſagoknak banatnak es keſerewſegewknek es nagy kenoknak tartomanyabol

Az elet kerde az halalt monduan Myre vagy yllyen ruth es ektelen es az te nezeſewd myndeneſtewl foguan zomoru az te feyed kopaz es mynden tagayd zewrnyek banom hogy read neztem mert felewk hogy meg ne dewgleſſem

Felel az halal ez eletnek monduan ha nem volnek ruth ekte-
49 len es || zomoru nem volnanak felelmeſewk de vgy kel hogy ebben
eſmeryetewk meg az ty ky meneſtewket es halaltokat kyn en tanu
vagyok mert tyes yllyek leztewk kyk maſtan vygak vattok

Az elet kerde az halalt monduan Mond meg azert mychoda oka ez yzanyoſagnak mert oly zewrnyew fogas vagy hogy egy zal ayakayd ſynchenek de az te fogayd mynd kyn vannak parolkodyk az te torkod es tellyes dohoſſagual meg kewrnykewztettel ſergekuel belewl es kyuewl

Felel az halal az eletnek monduan Ammyt kerdez tennen magadon meg eſmerhetewd byzonſagual mert erews embereket en

hatalmamnak || myatta le haytok es le hullatok az neegy nedueſ- 50
ſegewkbewl zerzet teſtekbewl leznek ez fergek mykoron az ſerben
helhewztetyk.

Az elet kerde az halalt monduan Nemdee my fewldy embe-
rek alhatunkee te hatalmaſſagodnak ellene az my tudomanyunknak
myatta hogy [f] zewnetlen eluen ez fewlden lakozzunk es ſemmy-
keppen te tewled ne fellyewnk.

Felel az halal az eletnek monduan bolondul kerded mert na-
latoknal nagygyal erewſb vagyok nem artnak en ellenem valamyk
kerben terewmnek de valamy zyletyk mynd en [z] rezem es engemet
yllet mert ſenky nynchen hogy ky az halalnak poharat || meg ne 51
ygya.

Az elet kerde az halalt monduan mychoda az akyt az te azzu
kezeydben tartaz egy felewl horgaſnak es elewſnek teczyk mas fe-
lewl kedeglen conka zabaſu akarnam meg tudnom my hazna va-
gyon ennek.

Felel az halal az eletnek monduan lattale valaha yllyen zer-
zamot ky kazanak mondatyk aratonakes yo ezt en vetewm nap nyu-
gat fele en magam aluan nap kelettre neha deel felewl valokat vele
fenyewgetewk es neha ezakra chauareytom.

Az elet zol az halalnak monduan myert te kazas vagy azert
te ennekem ne kazaly mygnem meg eernek es nemykoron meg es ||
zewnnyel ha ennek ellene tennel nem yo kazas volnal es ennekem 52
myndenkoron ellenſegem lennel.

Felel az halal az eletnek monduan de hygy ennekem hogy
en ezzel ſemmyt nem gondolok de ha en nekem kellend mynd
eretlen. gyewmewlcheben le vag az en kazam mynd eyyel es nappal
en ellenem nem alhatnak meeg erews var fogakes de myndeneket
meg zaggatok az en kemeny fogaymmal.

Ezeket haluan kezde kenyergeny az elet az halalnak mond-
uan. Azert kerlek tegedet hogy keduez ennekem eſmerlek ymmar
egedet es latottam ſokakat kyket le hullattal kyk chak aleg hyzyk
vala meg holtokat es lattam hogy ſyrua tewttek az || ſerben kyket 53
latuan chykorgattam fogaymat.

Felel az halal az eletnek monduan nem tudok nektewk en-
gedny az ty byntewkert de neha lezen yelews malaztbol az ydew-
nek el halaztaſa bynrewl alkolmas penitencianak tartaſara azert
vygyazzatok mert nem tugyatok mykoron meg haltok.

Ezeket haluan az elet kezde meg ys kewnyewrgeny az ha-
lalnak monduan ky mynden lelkes allatokon tucz bozzut allanod
es zoktal az en allattam valokon uralkodnod akar az egben legye-
nek akar az fewlden akar az vyzben de maſtan kerewm te tewled
az en ydewmet meg hozzabulny.

54 Felel ezekre az halal az eletnek ezenkeppen monduan || ele-
get hallottal ymmar kyket neked meg yelentettem. hogy kemeny
byro vagyok. es ſenkynek en bozzut nem tewttem es nem zerzet-
tem elewzer De ynkab gakorta meg tagattam azoknakes kyk
aleytyak vala magokat vraknak es azzonyoknak lenny de maga
ſemmy nem voltak

Kyrewl vgy mond moyſes teremteſrewl valo kewnyuenek har-
mych ketted rezeben hogy embery allatok meg erchek es meg eſmer-
yek es meg laſſak ew utolſo ydeyeket eſmeg vgy mond bewlch ſalamon
o embery allat gondollyad meg az te vegſe ydewdet es ſoha ewrewkke
nem vetkewzewl embery allatnak harom el multakat kel meg er-
teny es harom yelen valokat kel meg gondolny es harom yewuen-
dewket kel meg latny Elewzer kel embernek harom el multakat
55 meg || erteny elſew az gonoz myuelkewdet mellyeket ew tewt ma-
ſodyk az yozagos myuelkewdet mellyeket ew el hagyot harmadyk
az ydew kyt ew gonozul eluen el veztewt Maſodzer meg kel em-
bernek ez harom yelen valakat gondolny Elſew ez eletnek rewuyd
volta ky ez yelen valo vylagban vagyon maſyk hogy ygen keſkeny
es zoros az vt ky be vyzen az ewrewk eletre harmadyk hogy keues
az valaztattaknak az ew zamok harmadzer kel embernek harom
yewuendewket meg latny Elſewt az halalt ky myndennel rettene-
teſb maſodykat az yewuendew yteletewt hogy ky ygen ſelelmes har-
madykat az pokolnak ew el zenuethetetlen ewrewk kennyat

yt eſmeg zol az halal az eletnek monduan en nem nezevm
az ty yffyuſagtoknak vyragzo zepſeget es en nem hagyok tynek-
56 tewk zabadſagot touabba || elnetek ez vylagban es en nem gon-
dolok touabba az ty kereſtewkkel ſem keſerues kyaltaſtokkal mert
byzonyual tugyatok hogy tynektewk mynd el kel vytettetnetek
az en koſaromban

Ezeket haluan az elet monda az halalnak o te rettenetes ke-
ſerew halal es kemen keen hagy mynekewnk touabba valo zabat-
ſagot hogy ez vylagban tewbbet vygathaſſunk

Nemynemew bewlch hogy az halalt yonkab ezeben tarthatna ez
bewlch zerze ez verſeket ezzen keppen monduan

El megyek meg halny mert az halal byzony de az halalnak
orayanal ſemmy byzontalab yolehet byzontalan legyen de maga
azert el megyek meg halny
El megyek meg halny myre zereſſem || en azt azky keſerew 57
vegezetewt yger kynek zerelme heyyaban valo myre zeretewm azt
ynkab el megyek meg halny
El megyek meg halny mert myndennek ezre kel yutny es
ſemmy meg nem bantya hogy kynek ez reez meg nem adatneyek
El megyek meg halny en ky maſtan yelewn valo ember va-
gyok az el multakhoz haſonlatos lezek ha el nem mentem de maga
meeg el megyek meg halny
Laſſadza houa megyen mynden yelen valo elew ember mert
az folyar en velem mondhattya el megyek meg halny
El megyek meg halny mert az halalt vala hanzer meg erzewm
byzonnal lenny halalos bynt ynkab el hagyok ||
El megyek meg halny kemeny ſentencia az gonoznak es az 58
yonak kellemetes adatyk az eleſt halal kewuety azert el megyek
meg halny
El megyek meg halny hamuva leyendew vagyok mykeppen
zylettem ezzenkeppen meg vegeztetewm
El megyek meg halny egyebeket keuwetuen meeg en vtan-
nam es tewbben yewnnek mert ſem elſew ſem vtolſo en nem va-
gyok azert el megyek meg halny
El megyek meg halny kyraly vagyok de mychoda az tyzteſ-
ſeg mychoda ez velagy dychekewdes mert embernek kyraly vra az
halal azert el megyek meg halny
El megyek meg halny papa vagyok de az halal emgem nem
hagy ſokayg papalkoldny de be fogya zamat
El megyek meg halny pyſpek vagyok || de az betot az ſolyat 59
az koſyomot az piſpek ſyueget akar akaryam akar ne de el hagyom
es el megyek meg halny
El megyek meg halny ſemmy vyadalomual meg nem gyewz-
tetewm eſetben vytez vagyok de az halalt nem tanultam meg
gyewzny

El megyek meg halny baynak vagyok kewzdeſt yol tudok de az halalt meg nem gyewzhetewm azert el megyek meg halny

El megyek meg halny mert az veenſeg engem touab nem hagy elny

El megyek meg halny veen vagyok es ymmar az en ydewmnek vege kewzel vagyon es az halalnak kapuya meg nylt azert el megyek meg halny

El megyek meg halny bewlch bezedew vagyok egyebeket be-
60 zedemmel meg || rekeztewttem de az halal meg rekezte engemet azert el megyek meg halny

El megyek meg halny kazdag vagyok de az arany auagy az marhaknak ſokſaga nekem ſemmyt nem haznal

El megyek meg halny zegeny vagyok es ſemmyt velem el nem vyzewk ez vylagot meg vtalom mezeytelen belewle ky megyek es el megyek meg halny

El megyek meg halny byro vagyok ky ymmar ſokakat meg ſettem de az halalnak yteletyt rettegewm es el megyek meg halny

El megyek meg halny az gonoz gyenyerewſeg engem meg nem tart ſem az buyyaſag az en eletewmet meg nem hozzabeyttya

El megyek meg halny nemes nembewl zylettem de az nem-
61 zetſeg az en ydewmet el nem halazttya || azert el megyek meg halny

El megyek meg halny lataſra zeep vagyok de az halal az zepſegnek es az nemes termetnek nem tud keduezny

El megyek meg halny bewlch vagyok de vallyon mynemew bewlcheſeg tuggya az halalnak okoſſagat meg gyewzny oly mynt azt mondanaya egy ſem

El megyek meg halny bolond vagyok de az halal ſem az bolondnak ſem az bewlchnek nem nyuytya bekeſegnek friget auagy zegewdſeget de mynd egyetemben el mennek az halalra

El megyek meg kylewb kylewmb yo etkekuel es borokual meg tellyeſewltem eluen ezek felet megys mondhatom el megyek meg halny

El megyek meg halny barat vagyok ez velagnak zerelmenek meg halandoyul es yo eletet veyendewyewl ezenkeppen yol megyek meg halny ||
62 El megyek meg halny vruos vagyck de az vruoſſagual meg

nem zabadulok mert akar myt myuellyenek az vruoſok azert en el megyek meg halny

El megyek meg halny myt vygadok az homalyos zerenche meg challya az vygadozot myert hogy meg hal az vygadozo azert en myt vygadok ynkab el megyek meg halny

El megyek meg halny ſok penzew vagyok de az penznek ſokſaga ſoha az halalt el nem tauoztattya

El megyek meg halny aleytuan hozzu ydeyg elny es netalantam ez az vtolſo nap azert kezewlewk meg halny

El megyek meg halny ewrewluen nem ewrewlewk ſok ydeyglen de ez vylagnak ewrewmeyt el hagyom es az halalra megyek

El megyek meg halny engem nem ſyratnak ſem en ertem nem ymadnak de el felettetewm meeg az enymtewles mykoron en meg halok ||

El megyek meg halny de nem tudom houa megyek ſem tu- **63**
dom mykoron megyek el de akar houa fordoham magamat ha azert az halalra megyek

El megyek meg halny latuan hogy az halal myndeneken vralkodyk es ygen ſyrew es gyakor az ew haloya

El megyek meg halny azert kerlek teged kegyelmes criſtus hogy yrgalmaz ennekem meg bochatuan mynden en byneymet mert meg kel halnom

El megyek meg halny keruen en vram criſtuſt hogy myndenek eſſedewzzenek en erettem es bochanatot nyeryenek ennekem ezzen keppen yol megyek meg halny

El megyek az elſew halalra hogy az en vram xpus az maſod halaltul meg menchen engemet ezzen keppen yol megyek meg halny

El megyek meg halny remeluen az ewrewkke meg maradando eletewt kyert ez el mulando eletewt meg vtalom ezzen keppen yol megyek meg halny ||

Ez verſeket zerzette nemynemew meg halando bewlch [meg] **64**
mert az halalnak gyakorta valo meg gondolattya ygen meg vonzon byntewl hogy az ſetet vermewt az az az rettenetes poklot ew ne lenne latando Ezrewl mongya zent gergely mouduan valaky mykeppen megyen ky ez vylagbol azon keppen yelewnyk meg az yteletewn zent agoſton meg vgy mond nem batorſag de bolondſag elny az oly allapatban akky melyben nem meer meg halny zent ambrus meg vgy mond az halal myn-

deneknek kewz es myndenektewl adoſag keppen meg fyzette-
tyk zent gergely meg vgy mond ez yelen valo elet haſonlatos az
hayohoz mert azky az hayoban vagyon akar allyon akar yllyen
akar fekewgyen akar yaryon de mynden koron touab megyen
merrt az hayo auagy zeeltewl auagy kedeg euezewtewl vyſeltetyk
ezen keppen myes akar alugyunk akar vygyazunk akar yllyewnk
65 akar allyunk akar || yaryunk akar akaryuk akar ne de maga azert
egy zem pyllantaſon keent az halalra megyewnk zent agoſton me-
gent vgy mond meneuel ynkab emberek neuekewdnek hogy legye-
nek anneual ynkab ſyetnek hogy ne legyenek o yelen valo chalard
elet mely ſokakat vakeytottal meg ky mykoron ewzettetewl ſemmy
vagy mykoron lattatol arnek vagy mykoron fel emeltetewl fewſt
vagy edes vagy az bolondoknak de ygen keſerew vagy az bewl-
cheknek azert el tauoztatando vagy felelmes vagy mert vezedelmes
vagy alom vagy reuyd vagy byzony nem vagy de chalard vagy me-
ges vgyan ezen zent agoſton doctor vgy mond vram iſten vayha
ollyak volnanak az ewrewkke meg maradando eletnek zeretewy
mynt ez el mulando eletnek zeretewy mert munkalkodyk az nya-
66 ualyas ember hogy meg ne hallyon || maga meg kel halny es azon
mem ynchelkewdyk hogy ne vetkewzneek es ewrewkke ellyen zent
bernald meg vgy mond o ember gondollyad meg honneton yewz
es zegyewllyed meg magadat hol vagy es ohych auagy ſyryh houa
megy es retteny meg auagy fely mert az te zyleteſewd fertelmes
eletewd munkalkodas te halalod vezedelmes. myg yt elz azert an-
nak ely ky egyzer meg hala te eretted hogy te myndenkoron elnel
kynek' ha nem elendez meg halz ezrewl mongya bewlch ſalamon
nem tugya ember ew vegezetyt de mykeppen az halak meg fogat-
tatnak az horognak myatta es az madarak az tewrnek myatta
ezen keppen emberek meg fogattatnak az gonoz ydewben az az az
ew halaloknak ydeyen azert mongya zent agoſton doktor iſtennek
ygaſſaga azt agya hogy ky yt ez velagban nem akart penitenciat
67 tartany mykoron tehette volna az ew halalanak || ydeyen nem
tarthat bator akarnayaes meg vgy mond zent agoſton oly chapaſ-
ſal verettetyk meg iſtentewl az bynes ember hogy el feletkewzzek ew
magarol az ew halalanak ydeyen ky elteben el felette volt ew iſtenet
yme azert zeretew atyamfya mely ygen nagy vezedelmtewl zaba-
deythatod meg magadat es mely ygen nagy felemtewl menekew-
dewl meg ha maſtan ez vylagon mynden koron felelmes leyendez

es az te halalodrol ketſeges ynchelkewgyel azert maſtan azzon kep-
pen elnye hogy halalodnak ydeyen ynkab ewrewlhes hogy nem
fely tanoly maſtan ez vylagnak meg halnod hogy azkoron kezgy
elnewd criſtuſnak tanoly maſtan myndeneket meg vtalnya hogy
azkoron zabadon mehes criſtuſhoz gyeteryed maſtan az te teſtedet
penitencianak myatta hogy azkoron batorſagos byzodalmat valhas
o mely bodog es mely bewlch [a] ember az || ky ygekewzyk ew elte- 68
ben olyetonnak lenny mynemewnek keuan leletny ew halalanak
ydeyen tegy yot maſtan zeretew atyamfya tegy yot myg teheczh
mert nem tudod mykoron meg halz es nem tudod my tewrtenyk
teneked te halalodnak vtanna ne byzzal az te baratydban es ro-
konſagydban mert hamarab el feletkewznek te rolad hogy nem
mynt te aleytanad ha nem vagy maſtan zorgalmatos eltedben ten-
nen magadrol vallyon ky lezen zorgalmatos te rolad yewuendew-
ben yob teneked maſtanaban ydeyen tennen magadhoz latnod es
valamy yot tenned es elewtted kewldenewd hogy nem egyebeknek
ſegedelmewkre byznod mykoron ydewd vagyon gyewch halaltalan
gazdagſagokat aytatos ymadſagokual zerez maſtan tennen magad-
nak baratokat tyzteluen iſtennek zentyt hogy mykoron te ky megy
ez vylagbol ew be fogagyanak tegedet az ewrek bodogſagban mely
ewrek bodogſagot engegyen my nekewnk es valhatnunk atya fyu
[eg] zent lelek egy ewrek iſten Amen || *)

*) Itt hézag van.

69 Mongya leleknek Etke iſtennek [end] edeſſeges malaztya. Harmad-
zor mert adya igazaknak meny orzagot ew irgalmaſſagabol. mert
mi erdemewnkert kewes tartozik nekewnk ſeot ſemmi meltan:
Mert ha val*a*mi iot tezenk tewbel tartozwnk iſten*n*ek de maga a*n*-
nal. honna*n* mikoron teſtewnknek [mynden] eſ lelkevnknek myn-
den ereyt meg emeztengyewk iſtennek zolgalatyaban. eſ mynd
telyeſſegel meg tewttevk legye*n*k mi tehetſeggink zerent: az mit
kellet tennevk. megeſ. ezt kel mondanw*n*k. haznatalan zolgaid va-
gyonk. mit kellet tennevk meg tevttyk: Hogi kedeg az ewrok elettet
nem walhatyok mi erdemmynkbel de chak iſtennek irgalmaſſagabol
meg mwtatya. zent Bernald. mondwan. Ha zylettynk volna. mit-
70 tywl fogwa || Emb*er* lewt fewldden. eſ mynd zaz ezzer eztendeigh.
Nyoyttatneek mi elettewnk. de maga ne*m* volna ez Idewnek mynd
edyg valo myelkedette melto elelgek az iewende dycheſeghre: ki
meg ielentetik mybennevk:

Ez peldabol iol meg erthetti mynde*n* meny orzagban [n] zenteknek
meli nagi ewremek legyen. Ez pelda. olwaſtatik zyzeknek ewre-
mekrel. menyorzagba*n*:

Harom apachak valanak lelki tarſok: egi clauſtromba. es
ezekkezevl kettey zyzek valanak: eſ egyk ezweg. Ezek kedig myn-
denyk igen aytatoſſok valanak azonyonk zyz mariahoz. azert egik
zyz meg halwan ez harom kezzewl es Imar az ezweg ew wegezet-
71 teben lewen. az harmad ſoror keri [vala] || vala ez Ezweget hogi
halala vttan meg terne. es az elſew ſoror felel es ew erdemmerel
bizonyoſſa tenneye ewteth. melyet meg igerwen neki. ha iſtennek
kellemetes volna es engedneie. eſ meg hala. Harmichad napyan ke-
dig. ez ſoror nemeli oltar elewt mikor imadkozneyek. ielenek neki

ez ezweg tarſa alithattatlan feneſſegel igen [feneſſeg] fenelwen eſ
mondwan neki. Jey ide mert ketelezzel engemet meg teereſre. Ime
laſſat en erdememnek kichyndeth rezet. de aldot legye*n* az nap.
melybe*n* zylettem. Ew kedig meg batarwltatva*n* a hallaſbol. es
erewt vewen lelekben keerde ewttet az elſew meg hot ſoror felel:
Kinek ew monda. Ha mynd telyes vilag harttya volna. eſ tenger
tenta volna. es faknac mynden leweli. fyweknec mynden magyai
irok volnanac egyem || Mynden Emb*e*rekvel kyk voltak eſ vannak. 72
es leznek iewendegh. Elezer mynd ezek meg fogyatkoznanak mynt
hogi ki ielenthetneyek menyei erdemnek es dichewſegenek mer-
hettetlen voltat, de monda. keweſſet mondok neked ielen. lewen te
zemeyd elewt, veghettetlen dicheſeggekkel felyel mvl engemet eſ
erdemmel. mert tegnap lattam ewttet angyalokal tancholwan [viſele]
feyer feneſ rvhaban. es feyer rwhakba ewltezet leyanyoknac ſokſaga-
wal. enekkelwen. kiwalt chak zyzegnek twlaydoneyttoth eneket, es
viſelwen iſteny viraggokbol chynalt kozorwt, En kedig kerem ewttet
hogi awagi chak egi horaygh engedneye nekem az kozorvt Ki
monda. Nem illic neket. de maga az viraggokbol adda nekem. me-
lyeket neket hoztam. en igen zerelmes tarſo*m*nak. hogi ew iozag-
gokkat valamenere || Meneben Emberi Ertelm foghatya vegyet 73
ezedben eſ erchet meg. Azert ewtewle lewen, nemi kerekeytes. il-
letven az felyel meg mondot viraggokkal a padimentu*m* honnan
zarmazeg ilye chodalatoſ illatnak nagi nemes zaga. hogi az ſoror a
nagi edeſſegert elrytetet[ben] volt [raggadtatuan]. Eſ ezenkeppen az
ezwegh az igeret meg tellyeſſitwe*n*, meg tere me*n*yorzagba*n*. Mynde-
nek kyk be menek vala az monoſtorba ſok ideig menyei illatot
erzenek .:.

Vala ne[l]meli tolway ki mikoro*n* iwzettetneyek ew ellenſegi-
tevl. latwa*n* kedyg ez tolwai hogi nem tawozthathatnaya el az halat,
zerze magat kereztre vagi zenwedeſre mondwa*n*. iol es igazzan er-
demlettem halant. mert iſtent meg bantottam. eſ monda nekik
kerlek tyteket hogi iſtennek bozzwſagat alyattok meg. en raytam.
Ime en tagym || kykben Iwldeztem criſtuſt ew veyben es igyen 74
meg ewlek ewttet, Nemeli remette. vala kedig kezel. ki ſok ezten-
deig tartot vala penitencyat. kinek meg ielentetek. hogi angyalok

iſte*n*ni dycherettekkel menyorzagba*n* vinneyek ez tolwaynak ew lelket, ki ſem haladaſt iſte*n*nek ne*m* adda kezzelenek idweſſegerel. de [m meg] meltatlankodwa*n* eſ haraggodva*n* ewnne*n* benne monda. Miwttan mynden vezedelmes bynekre vettendem. magamat. vegre ezenkeppen meg ba*n*hatom. eſ igyen lezen nekem eſ. mike*n*t ez tolwaynak. Eſ mikor ez vilagra terth volna menwen nemeli vyzen es a partrol le eſven el merewle. es erdeggektevl vittetek pokolra.

Eſmeg olwaſtatik ilyen pelda. hogi Nenemeli vitteznek volt egi
75 igen zepſeges leanya. es wetkezek ew vele. [meli] || Meli vezedelmes
bynt. byzonyal Ew annya nylwan valo iegyeknec myatta meg thuda.
es ezebe weve. de kenyerelwen ew tulaydon leanyanak zegyenſegen. nem akara ielenteni. Meg thudwan kedig ez lean hogi eſmerettere volna annyanak ew byne. Nemely gonoz regy aknevnec tanalchabol ew annyat merregel meg ewle. Attya kedig ezebenvewen. enne vezedelmes bynt. meg zernyokezwen. leanyat myndenkeppen el hagya. thahat latwan ezt ew leanya. ew eſ. azon modon meregel meg ewlettek ew leanyatul. Ew zywley meg ewlwen ezenkeppen, ew ketſegben eſſek. mynd addyg mygne*m* nemeli p*re*dicatortul halla p*re*dicallani ezt. hogi mynden binnek akar menemew zernyewk legyenek Iſteni Irgalmaſſagnak ellette hoz kepeſth ſemmik volnanak. mikoron Emb*er* azokkat teredelmeſſegvel meg gyonaya es
76 banaya. Ew || kedig Iarwlwan Ew hozya gyonaſnak okkaert. de nagi
ketſegben eſſeſeert ne*m* gyonhatya vala ew byneyt. es lelki vigaztalaſſa lewen. neki ewtewle. ſiralmaknac nagi ewtteſewel. ew byneyt byzonal meg gyonwan. itelwe*n* magat mynden kenra es zegyenſegre meltonak [e] lenni. gyonaſ meg tewen kedig. es idweſſeges penitencya neki hagiwa*n*. Ew be mene zolgalo leyanyawal az egihazba*n*. Eſ leteryeztwen magat imachagban. ſira annera nagi keſerwſegel ſyralmaknac ewtteſſewel es banattal. hogi ottan halwan [lette] lelettek. de maga mikoro*n* ew confeſſora. p*re*dicaci*o*ba inteneye a nepet. hogi ew erette. kerneyek es Imadnayak az vr iſtent. halla zozattot mondwa*n* neki. hogi ew es az nep. inkab zykeſſec volnanak. ew imachagiwal. vgi hogi meg erte. ewttet ſyralmaknac arrad-
77 daſſa myat || hogi eſmeg wyonnan [keret] kereztteIkedet legyen.

es menyorzagba*n* ment legie*n*. purgatoriu*m*nak mynden kenya nekiwl: –

Hoc petrus deamore. li. ij.

Eſmeg olwaſtatik Nemeli pelda egi bineſrel ki magat Ewrdegnek atta vala.

Wala Nemeli [gar] gazdag vitez. ki nagi zegenſegre jutta. Eſ eznek wttana adda magat akaratya zerent ewrdeknec, hogi ewttet eſmeg. meg gazdaggeytanaya. kit fogadwan ewremeſt az meg kereztteie ewttet mondwan. En kerezttellek teged lucipernek es mynden evrdeggegnek newebe hogi mend teſtedel es lelkedel myen*n*g legy. aznak vttanna adda neki ſok gazdagſaggokkat. eſ monda. Myert hogi myenk vagi kel te neket my iegyenkket viſelned. az az. kewelſeget rwhagba*n* iaraſodba*n* es ezenkeppe*n*. eſ mynden tagydban. ki mikoro*n* az allapatba volna. enneha*n*y eztendeyg, tertenek neki nemeli zent Egi||Hazba be me*n*ny. Eſ p*re*dica- 78
*c*iot hallany Iſtennek irgalmaſſagarol. es teredelmeſſegget vewen meg marada az zent egihazban. es eſwen az feldre. es fekewen Imadkozyg vala. hogi neki vr iſten [adde] adna malazttot, eſ akarnaya meg feddeni mynd azokbol magat miket teth vala. Eſ vr iſten latwan ew alazatoſſagat ew ſyralmath. es hogi akarnaya mynd telyeſſegel meg feddeni magat azokbol myket teth. es hogi eletteth meg iobyttani akarnaya. es wr xps ieſus monda neki az oltarrol. Kelfel es meg bochattatnak neket te byneyd. menyel es ne akary towabba by*n*hedni. Ki felkelwen. az nagi teredelmeſſegert kit teth vala. telyeſſegel mynd ewzze leth volt hogi alig eſmerhette meg ewttet ew haza neppi, ki aznak wttana. annera gyetre magat penitencyawal. hogi az ewrek elettet erdemle es vewe. ez || Irgalmaſ- 79
ſaggat vr iſten Mwtatya mend Ez vilag weggezettik. es itteletnek napyaig de az iteletben mutatya igazſaggat ioknak es gonozzoknak:

Eſmeg olvaſtatik NEmeli pelda. kit zent gergel irt. hogi vala
nemeli zent remete. egyptomba. ki iſtenenek zolgalt vala ereſ vyaſ-
kodaſſal. tiztaſagba. tulaydo*n* teſtenek gyettreſevel. es egyeb lelki
ioknak nyayoſkodaſaval: Thevrtenek kedig hogi ez bodog attya.
nemeli pogan zyzet ew jnteſivel. p*re*dicac*i*oiaval thevelgeſebel es
hyttetlenſegebel. meg fordeytta. es ze*n*t kereztſegnek kvtfeyebel
ewttet meg moſſa. eſ byneknec mynden fertezeteſſegetevl meg
tiztyhta. Myutan kedig meg tiztulttatvan volna. neki cellat raka
ew cellayanak elette. kiben ewttet helheztteṫte. eres ewrizeth-
80 nek allatta. kit eſ. erkelchnek minden regulayra es || Meg
thaneita. ki annera haznala es nevekedeg lelki iokban. hogi
mynden nappon angyali eneklefegget hallot Eſ mikoro*n* horak-
ert valo dicheretteket eneklene. ew vele angyalok eſ. ḥorakat
vagi zoloſmakat edeſſen enekelnek vala. eznek felette vr ieſus
xpſ. ewtet gyakorta latogathya vala. es ew kegyesſegevel ewtet
gyakorta [ewtet] batoryhtia vala. melyet ew lelki attya eſ. mikent
gyakorta tulaydon ew fyleivel halot, Tevrtenek keddig, hogi ew
lelki attya. almayba latnaya. hogi nemeli ſarkan ez ziznek cella-
yaba be me*n*ne. es az feyer galambot be nyelneye. melyet harmad
nappon ki okgat, Ew az az ez zent remete kedig ewnne*n* maga-
nal meg magyaraza ez almath jgien. hogi a ſarkan, az gegyetlen
81 kiral. az galamb || Annya zent egihaz. meli. haru*m* Ezttendegben
ewldezeſt haborgataſt zenwed: az vttan kedig az kiral zent Egi-
haznak hittyre meg fordvl. es fel magazttatya ewttet. es Mert ewr-
deg mynden io mielkedeteknec ellenſegge. hyle nemeli ferfywnak
hogi ez zyznek cellayahoz. ky menne eſ ewtet gyakorlatoſt meg la-
togathnaya. Ki lewen. Ez ferfywnak kelemetes levn ez zyz. es kezde
zorgalmaztatni ewtet bynre. Eſ mikoron ew valtoztathnaya lelket,
elfordeyta zemeit hogine lathna menyet, lelket bynre lehayta. es
a ferfywal az cellabol ki mene ki mikoron ew vele bynhedet volna.
es ennehany nap vele lakozzot volna. elmene ewtele es ewtet chac
magat hagya. Ew lelki attya kedig, ki neki eleſeget zolgal vala
82 mynden nappon varya vala ez harom nappokba my||koro*n* eteltħ
kerne zokaſ iegwel. Mikoron. harom nappokban ew neki iegheth
nem halanaya. gondolya vala hogi angyalokval vigadna mikent
zokta vala az ellet tennye. de maga mikor keſedelmet tenne. cel-

layahoz mene. es ewteth hywon lele. Hona*n* nagi zomorvſagal
tawozek el. eſ nagi kenyw hwllaſſokkat es ſyralmakath ew erette
napponket ewt vala Eſ mikoro*n* ew lathnaya magath elh hagyat-
tathnak mindeneſtevl. ſem volna valami honnan el elhetne. len
nylvan valo parazna. es ew zepſegeert ſokkac iewnek vala ew hozya
bynnek okkaert,ʳAz ew lelki attya kedig [ewtet]. ket ezttendeig ſok
ſiralmakal ewtet kerdezi es kereſſi vala. az harmad eztendebe for-
dvl||van. kedig Mikor nagi zomorvſagban es banathban volna. 83
Jewe. ew hozia nemely zent attya. malazthbol meg latogataſanak
okkaert, Eſmikoro*n* ew zywenek banathyat neki meg ielenttette
volna. monda neki ez veen ze*n*t attya. Wagyo*n* nemeli azonny
allath ilyen nemew varoſban. maria newe gonoz elettew. newek
elweztettenkec kezette lakozwa*n* ot. vagyo*n*: Eſ mikoron ez bezedet
halota volna. nagyal inkab bankodek hone*m* mynt az elewt, de
maga akarwa*n* ewteth inkab meg hoznya honem mint ot karhoza-
toſt elnye, gondolya vala ewnenbe*n*ne ezt hogiha ew hozya menne
zerzetes rwhaba hogi el futhna ew elewle : azert ew Rwhayat meg
valtoztatvan eltezek igen io Rwhakban es lo hatra fel ilwen || Jewe 84
az varoſba. hazhoz iutwan kerde ha ilyen azonny allat lakozne-
yeg ot kinec newe maria volna. eſ monda neki. ki ew neki zolgalo
leyanya vala hogi ot vagyon. ffelele ew hogi az eyel ot akarna ma-
radnya es vigyazni. es adda aran penzeket es vendegſegeth zerezt-
tete. Ez azonny allat kedig latwa*n* ew orckayat es ew neki ewz za-
kalat elfordwla ew tewle : de monda neki ew leyanya. mit gondolz
ew ſemerges orczayawal. ha tellyes ew erzenye aran penzegel : Eſ
Imar aztalhoz ilwen ez zent attya ez[k]ig vala kenyeret banathal es
fohazkodaſſal. de maga vachora meg lewen. es az vttan menwen
agyahoz mikor ezenkeppen az agynak elette allana ez ven zent attya
monda || oh azonnyom Eſmerze engemet. ki mo*n*da nem eſmer- 85
lek. eſ ez ven monda. En vagyok attyad. ki tegedet iſtenhez for-
deyttottalak. es mynden regulay erkelchre tegedet thaneitottalak.
kit halvan. zyweben meg feſlik vala es olwada ſyralmakra. eſwen
ew labayhoz ſok kenyhwllaſſokkal bochanatot kewette Eſ monda.
Meg lelhetemee. iſte*n*nek irgalmaſſagat enne bineknec vttanna. ffe-
lele neki ew lelki attya es monda. legi bator leyanium. ha meg
ternye akarandaz vr iſten teged penitencya tartoth bochanatra ve-
zen. azert ew a varoſnak kezeppire iewen hagya nagi tyzeth te*n*ni.
es myndeneket melyeket gonozzol nyert vala. az tyzben hanya

mondwan. Laſſatok mynd en zereteym. melyeket ⌊tewletek nyer-
86 tem. tyz emezti meg: ezzek meg lewen kedig: Mene az kyet||lenbe
a zent attyawal. Eſ zerze neki cellat ew cellaya melleth hatwl.
es oth nagi zenvedeteſſegben es penitenciaba het eztendeth ele.
az hetted eztendebe azert meg nyere az elewbi malazttoth me-
lyet el vezttet vala. eſ az vttan ezenkeppe*n* bekeſegben el nyogoek
wrban .:.

KÖNYVECSKE

A

SZENT APOSTOLOK MÉLTÓSÁGÁRÓL.

Vrnak neuebeh kezdetyk eǵh ko̊ńwetczeh az zent apoſtoloknak meltoſagokrol : es dẘczo̊ſegekro̊l : elſo̊ Capitulum

En valaztalak tẘto̊keth es zerzelek tẘto̊keth hoǵh el mennyetek es gyẘmo̊lczo̊th hozyatok es az tẘ gyẘmo̊lczo̊to̊k megh maraggyon : Ez aldot zenth ygeek meg vadnak yrwan zent yanos ewangelyſtanak ewangelyomy ko̊ńwenek tyzen o̊to̊d rezeben : monda vrunk yeſus az o̊ zereto̊ baratynak az zenth apoſtoloknak yelentwen az o̊ naǵh meltoſagokath : es malaztyoknak to̊kelletes voltath : Az o̊ meltoſagok ielentetyk az valaztaſbol hoǵh o̊keth az edes yſten valazta o̊ro̊kto̊l fogwa ez naǵh meltoſagra : hoǵh apoſtolok lennenek : mert vǵh mond zenth dyenes doctor hoǵh nynczen nagyob meltoſagh anya zent eǵh hazban : mynt az apoſtoly meltoſagh : Mert vgyan vadnak o̊k anya zent eǵh hazban : mynth az Seraphyn angyalok meń orzagban : Azok kegygh meltoſagoſbak mynden kar angyaloknal : bo̊lczebbek : malaztoſbak : zebbek : feneſbek : || to̊kelleteſbek : zeretettel gerydezo̊bbek : hatalmaſbak : 2
dẘczo̊ſegeſbek : yſtenhez ko̊zelbek : Es mynden nemo̊ malaztal es ayandokokkal az to̊b kar angyalokath fellyo̊l mullyak : ezenkeppen az zenth apoſtolok anya zent eǵh hazban : meltoſagoſban ayandokoztatanak myndeneknel : Ez [va] o̊ro̊k valaztaſrol zol zent pal apaſtal eggyk leueleben : ad epheſios primo *capitulo* monduan : Elegit nos ꝛc valaztah mẘnketh o̊nmagaban ez vylagnak teremteſenek elo̊tteh. hoǵh lennenk zentek es artatlanok o̊ elo̊tteh az zent zeretetben : ky elo̊l kẘldeh mẘnketh ffyaknak valaztaſara : yeſus criſtus myat o̊ benneh : az o̊ akarattya zerenth, az o̊ malaztyanak dẘczo̊ſegenek dyczeretyreh : lelek zerenth en edes neneym o mel naǵh meltoſagh kyket yſten valazt az mennyey vygaſagrah : es meľ naǵh o̊ro̊m : Mert vǵh mondok hoǵy ſemmyth nem haznaltanak volna az apoſtolok ez vylagy dẘczo̊ſeggel : es meltoſaggal : ha az o̊ro̊k elo̊ ko̊ńben be nem yrta volna yſten az o̊ || neueketh : 3

Erről vgh oluafunk az zent euangelyomban, luce decimo capi*tu*lo,
hogh vrunk mykor nagh edefen predykalna az nepek előth: megh
yutanak az ő zerelmes tanytwany: es kezdenek mondany ő neky
nagh őrőmmel: Edes mefterẘnk ol nagh hatalmunk vagyon:
hogh meegh az fatanokes felnek my tőllẘnk: Reayok kezdeh
vru*n*k yefus nezny nagh edes zemekkel es monda: zerető ffyaym
neh őrwengyetek annak: de ćzak az legyen vygafagtok: hogh az
tẘ neuetek ffel yrattatok meṅ orzagban: Ezenkeppen myes ne
őrőllyẘnk en edes neneym ez vylagy tyzteffegnek: feh őrőmnek:
fe tudomannak: feh meltofagnak: feh zepfegnek: feh atyanknak:
feh anyanknak: feh atyank fyaynak: feh baratynknak: deh ćzak
az legyen őrőmẘnk: hogh ffel yrattatoth meṅ orzagban az my
newẘnk: Byzonyawal kegygh ffel yrattatoth: Mert el hattuk ez
vylagoth mynden pompafagaual: Myes vygadhatnank ez vylagon
4 mykenth || Ez vylagnak zeretőy: ha akartuk volna: deh megh
gondolwan ez vylagnak el mulando voltath meg vtalok őteth: el
hagyok atyankath: anyankath: meg tagadok atyank ffyayth:
lafſuk hogh hatra neh nezzẘnk: Mert valaky hatra neez nem
melto mennyeknek orzagara: Merth fo balwannya valtozyk: my-
kent lotnak felefegeh: mykor az angyal ky vynnee őteth Sodo-
mabol hogh el ne vezneh: Myert megh zokta vala ez vylagnak han-
goffagath es ygen megh zeretteh vala: hatra tekynteh: nem ćzak
tefty zemeyuel: de nagyobban kywanfagawal: el maradah az őrők
[előtt] elettől: Merth vgh vagyon megh yrwan: yob patriarkanak
kőṅweben: XXI. capi*tu*lo: Exulta*n*t lufibus ꝛc. őrwendnek yatekok-
ban: kyntorna[k]th es hegedẘth tartnak kezekben es vygadnak az
orgona zoban: vyfelyk yokban az ő napokath: es egh pontban
pokolrah zalnak: Kerdezkedyk Baruk *pro*phetaes tercio capi*tu*lo ez
5 vylagnak zeretőyről fugh mond: hol || vadnak kyk aranyat es
ezẘftőth kynćzeznek es nynćzen wegeh ffenekeh az ő telhetetlen-
fegeknek Megh holtanak, vg mond es pokolra zallottanak: My-
nekẘnk kegygh vgh mond az zẘzeknek ekes koronaya: Byzon
mondom tẘnektek hogh tẘ kyk en ertem myndeneketh el hatta-
tok es kőuetetek engemeth: zaz anneeth veztek: es az őrők ele-
teth byryatok: De lafſuk en edes neneym: Merth vgh mondnak
zenth yrafbely doctorok: hogh harom rendbely emberek kőuetyk
vrunk yefufth: Nekyk kőuetyk hyttel mert kereztyenek: de nem
kőuetyk ćzelekedettel: kykről vgh mond zent pal apaftal, ad

titu*m* p*ri*mo: vallyak magokath eſmerny yſtent: tetemenyekkel kegygh megh tagaggyak: Mert az hwͤth zent yakab apaſtal mondaſa zerent az yozagos mwͤwelkedeteknel kwͤl megh holt: yayh menezer ő toͤlleh el zakadunk: Mert vǵh mo*n*d az naǵh penitencia tarto zenth yeronymos doctor Valamenezer ember halalos keppen vetkezyk annezor tagaggya megh yſtenth: o rettenetes es felelmes ygek: Nekyk koͤuetyk vru*n*kat: hyttel es ćzelekedettel: de nem vegyg maradaſſal: || Mykent yudas: El hagyak vǵh monda 6
yoſue ſecu*n*do Capitulo ygen hamar az ytat kyn yaranak az ő attyok: Nem eleegh az yot el kezdeny: de vegygh kel vyſelny: Nekyk koͤuetyk vrunkath: hyttel: ćzelekedettel: es vegygh maradaſſal mynth az zenth apoſtolok kyk yol leheeth haborgattatnanak: de ſoha az criſtuſtol el nem zakadanak. kyroͤl zol zent pal apaſtal ad Romanos octauo cap*itu*lo ſuǵh mond: Ky zakazthatna mwͤnketh el az criſtuſnak zerelmetoͤl: haboroſage: keſerwͤſege: ehſegee: ruhatalanſagee: vezedeleme: ellenſege: thoͤre? Byzonyos vagyok hoǵh ſem halal: ſem eleth: ſem angyalok: ſem feyedelmek: ſem yozagok: ſem yelen valok ſem yoͤuendoͤk: ſem eroͤſſegh: ſem magaſſagh: ſem meelſegh: ſem egyeb teremteth allath: [nem] zakazthath el mwͤnketh yſtennek zerelmetoͤl: [k] meľh vagyon az criſtuſ yeſuban my vrunkban: o apoſtoloknak zerelmeknek naǵh volta: de yayh mynekwͤ*n*k Merth vǵh mond anya zent eǵhaznak vylagoſſaga zenth agoſton doctor: Igen ſyralmas hoǵh az apoſtolok ſem fenyegeteſekkel: ſem kynokkal el nem || zakazthathatanak yſtennek zerelmetoͤl: mwͤnket kegygh 7
neha az hewolkodo bezedek es vtalatos ćzelekedetek zakaztnak el: oͤroͤllyetek azerth en edes ffyaym vǵh mond az kegyes criſtus: Merth az twͤ neue[keth]tek be yrattatoth mennyeknek orzagaban: oͤroͤllyetek neeǵh okaerth en edes neneym: [Mert] ELoͤzoͤr: merth az ő koͤńuebeh yrtha holoth megh nem hamoſſoltathatyk: Az teh koͤńuedben vǵmond zent dauid yrattatnak mynd. Maſodzor: Merth az ő palotayaban: honnath ky nem vakartathatyk: oͤroͤllyetek vǵh mond merth az twͤ newetek ffel yrattatoth mennyekben: luce. x. ca*pitulo*: Harmadzor: Merth kezeyreh yrtah. kyt el nem ffeleytheth: Nem deh [el ffeleythety vǵmond az azzonyallath az ő ffyath, hoǵh megh neh emlekezzek az ő zwͤloͤtteroͤl: de ha ő el ffeleyty en [en] el nem ffeleytlen tegedeth: Merth yme az en kezeymen yrtalak ffel tegedeth: Iſaye: XLIX: cap*itu*lo: Negyedzer: Merth az ő

kegyes zẘuereh yrta: kyth ſoha nem gyẘlo̊lheth: o dẘćzo̊ſeges
8 zent pal myth mondaz erro̊l: ſecu*n*da ad Corintios tercio: || Criſ-
tuſnak [la] leueley vattok: yrattattak nem tyntawal [de] hanem az
eló yſtennek lelkeuel. O mennyey naǵh edeſſegh: o yſteny ayan-
doknak foghatatlan volta: o yſteny zeretetnek velhetetlen volta:
Byzonnyaual be tellyeſytteed en edes yſtenem ammyt regenteh
mondottal vala prouerbior*um* octauo: Az en gyo̊nyo̊ro̊ſegym:
lennem embereknek fyayual: Naǵh meltoſagh azerth az dẘćzo̊-
ſeges zenth apoſtoloknak hoǵh az vr yſten o̊ro̊kto̊l ffogwa valazta
o̊keth: En valaztalak vǵmond tẘto̊keth: Az o̊ malaztyoknak
to̊kelletes volta yelentetyk az o̊ gyẘmo̊lćzo̊knek megh maradaſa-
bol: hoǵh vǵmond gyẘmo̊lćzo̊th teremćzetek: es az tẘ gyẘmo̊l-
ćzo̊to̊k megh maraggyon: Ez nemes gyẘmo̊lćz fakath megh mut-
tatta vala az vr yſten lataſban zenth eſdras p*ro*phetanak ky hallya
vala az vr yſtennek zouat monduan anya zenth eǵhaznak: Neh
ffeſh ffyaknak annyah: Merth tegedeth valaztalak: kẘldo̊m tene-
9 ked ſegedelmo̊l az en || gyermekymeth yſayaſth es yeremyaſth kyk-
nek tanaćzokrah zentelek es zerzek teneked tyzen keeth gyẘmo̊lćz
ffakath: [neh] tellyeſeketh kẘlo̊mb kẘlo̊mb gyẘmo̊lćzo̊kkel: es anne
kuth feyeketh folyuan meezzel es teyel: es heeth magaſſagos hegye-
keth: vyragoſokath roſaual es lilium*m*al: quarti eſdre ſecu*n*do
cap*itu*lo: Myth yelent vala az vr yſten ez tyzen keth gyẘmo̊lćz ffan,
nem egyebeth byzonyaual hanem ćzak az apoſtolokath kyk tellyeſek
valanak kẘlo̊mb kẘlo̊mb feleh gyẘmo̊lćzel Mykorth o̊k rakwa lewen
malaztal mynd ez zeles wylagoth megh ffeneſytteek: o̊k lo̊nek az
mezzel es [tel] teyel ffolyo kutakes az o̊ mezzel ffolyo edes bo̊lćzeſe-
gekerth: o̊k valanak az [ma] roſaual es liliommal megh vyragozoth
magaſſago hegyekes: az yſteny elmelkedeſnek naǵh voltaerth:
kyk pyroſſak valanak mynt az pyros roſa: verek hullaſaual:
feyerek mynt az lilium tyztaſaggal: yo yllatouak ćzoda tetelekkel:
Lelek zerenth mẘnketes az criſtus gyẘmo̊lćzh ffanak mond:
10 Mathei iij. cap*i*tulo. || holot fenyegeth mẘnketh ha gyẘmo̊lćzo̊th
nem teremtẘnk: hoǵh ky vagath az halallal es az tẘzreh vetteth:
harom ffele gyẘmo̊lćz ffath talalunk Iudicu*m* nono cap*itu*lo: zo̊lo̊
ffath: ffẘge ffath: olayh ffath: Az zo̊lo̊ffak az lelky paztorok:
kyknek kelh gyẘmo̊lćzo̊znyek lelky [tyztaſagoth: yo hyrth] tyzta-
ſaggal: yo hyrrel newel: vylagoſytto bo̊lćzeſeggel: bo̊lćznek mon-
daſa zere*n*t Eccleſiaſtici. xxiiij. ca*pitulo*: En mykent az zo̊lo̊ to̊keh

gyẘmölćzözem yllatnak gyönyörőſegeth es az en gyẘmölćzym tyzteletnek es tyzteſſegnek gyẘmölćzy: De moſtan azth mongya azoknak az criſtus: En tegedeth plantalalak valaztot zo̊lo̊th mynden tyzta magoth: mykeppen valtoztattal gonozza ydegen zo̊lő: Be tellyeſedeth az myth monda zent dauid, zayok vagyon de nem zolnak zemek vagyon de nem latnak: fẘlök vagyon de nem hallanak: Labok vagyo[k]n nem yarnak: Az ffẘgeh ffak az zerzeteſek: kyknek kel gyẘmölćzöznyek edes gyẘmölćzo̊th: zẘuo̊kben: zayokban: tetemenyekben: hoǵh mondaſſanak meltan ‖ ő rollok, Bodo- **11**
gok az kegyeſek: mert o̊k byryak az ffo̊ldeth: Myćzoda az kegyeſſegh: vǵh mond zenth yeronimus doctor: zẘnek edeſſegeh: kyt ſemmynemö keſerẘ[g]ſegh megh nem gyo̊z: Mert yſtennel rakua Nem haborozyk meg ſoha ſem magaban: ſem egyebekben akar my bozzoſagh eryeh: Meegh az kymbanees o̊ről es az ő zẘuenek edeſſegeth el nem uezty erről mongya bo̊lćz canticor*um* iiij. lepes meez az te ayakayd: meez es teyh az te nyelued alath: Ezth mutatta vala megh az vr yſten zenth yeremyas p*ro*phetanak lataſban: kynek vǵh monda az vr yſten: Myt te latćh yeremia? feleleh: yo ffẘgeh ffakath ygen yokath: gonoz ffẘgeh ffakath ygen gonozokath: hieremie xxiiij: ca*pitulo*: Merth vǵmond zenth yeronimus doctor: Mykenth nem talaltam yobbakath mynt az kyk zerzetben [nem] yol eltenek: azonkeppen nem talaltam gonozbakath mynt kyk oth gonozol eltenek: Ez gonoz ffẘge ffarol monda vrunk yeſus az ygeketh Ime vǵmond harom eztendeyeh vagyon hoǵh gyẘmölćzo̊th kereſek ez ffẘgeh ffan: de nem tatalok: vakky azerth o̊teth: Myth foglallya hyaba az ffo̊ldeth ẘlteſſẘk vyragoth helyebeh: luce. xiij: ca*pitulo*: Myćzoda az harom eztendő: nem egyeb hanem az ‖ harom yozagh kyreh tartozyk mynden zerzetes: elſő **12**
tyztaſagh: maſod: zegenſegh: harmad engedelmeſſegh: El yo̊wen azerth az criſtus latwan ez nemes gyẘmölćzo̊keth my bennẘnk o̊rwend es megh ayandokoz: hanem talallya fenyegeth: vegreh el vezth: Ez okaerth mongya zenth yeroni*m*us doctor: Nem zerzeteſſe lenny deh zerzeteſo̊l elny dyćzeretes: Az tunya tanytwanth nem zerety az criſtus: Nem byzoń zerzetes ky nem meer megh halny az allapatban: kyben meer elny: vǵmond zent gerger doctor: Az ygazaknak erőſſegeh teſtnek gyo̊zeſeh: tulaydon akaratnak neh engedny: Ez vylagy gyo̊nyo̊ro̊ſegnek elleneh allany: Ez vylagnak keſerẘſegyth az ö̊rök yutalmakerth zerethny: az yo

zerenćzenek hyzelkedeſyth megh vtalny: es az gonoz zerenćzenek
ffelelmeeth meǵh gyo̊zny: Akarode hoǵh leeǵh zenth zerzetnek
ekeſſegeh: zereſſed az tyztaſagnak vyragath az zegenſegnek yoza-
gath: engedelmeſſegnek zepſegeth: yſteny es atyaffyuy zeretetnek
tyztaſagath: Merth vǵh mond zent Bernald doctor: Az zerzeth
zegenſeggel fondaltatyk engedelmeſſeggel rakottatyk: zenteltetyk
13 tyztaſaggal: o̊ryztetyk alazatoſſaggal: megh to̊kellettetyk || zere-
tettel: valaky az elſo̊ ellen tezen vǵh mond zenth Gerger Doctor
hoǵh az zerzeteſnek ha eǵh ffyllereh leend aldomaſnal kẘl: nem
eer eǵh ffyllerth: Az engedelmeſſegro̊l vǵmond zent yeronimus
doctor hoǵh ha valaky az egbeh emeltetneek mykenth Maria mag-
dalna az naǵh lelky edeſſegnek myattah es nem tenne ammyt
neky hadnak: nem volna ẘduo̊ſſegnek vtan: Ezokaerth mongya
vala humbertus meſter: naǵh vtalatoſſagh hoǵh az criſtus enge-
delmes vala myndemben Marianak es yoſephnek: az zerzetes
kegygh engedetlen ffeyedelmenek: Nagyob vtalatoſſagh hoǵh az
zegenſegnek helyen holoth az kazdagok ſanyaroſagot zenuednek
az zegenek gyo̊nyo̊ro̊ſegeth kereſnek: holot az tyzteletes zemelyek
alazatoſſagoth kereſnek: az ala nembo̊l valok tyzteſſegreh ffohaz-
koggyanak: Ennel nagyob vtalatoſſagh hoǵh az kyk kẘwẘl munka-
nal kẘl nem elhettenek volna, az zerzetben hyuolkodny akarnak:
Az kyk azzu darab kenyerrel megh elegettenek volnah ymmar az
ſemlyen ffyntorogyanak: haſonlatoſok azokhoz kyk mongyak vala:
Emelyegh az my yohunk ez etekkel: Az tyztaſagrol vǵmond zenth
amburus doctor. hoǵh emberth angyalla tezen: O meľh ygen zep
14 az tyztaſagh az feneſſeggel vǵmonda bo̊lćzh: Annal kẘl || az
zerzetes dyznool awwaǵh kamorazek: Az alazatoſſagrol vǵh mond
zent Ber: doc. hoǵh meegh az zẘz Maria ſem lo̊th volna yſten-
nek annya ha alazatos nem uolt volna: Az zenth zereteto̊l
kegyglen ymezen keppen yra azon zenth Ber: doc: Igen kyćzynt
ffel az o̊rdo̊gh az vygyazoktol bo̊yto̊lo̊kto̊l: tyztaktol: mert ezek
ko̊zzo̊l ſokakath vont pokolrah: de az bekeſegeſeketh es yſtennek
hazaban eǵzẘwo̊ elo̊keth: eggyeſo̊lteketh yſtennel es eǵmaſſal zent
zeretettel ygen ffely: Merth ezek banatoth: keſerẘſegeth es ffelel-
meth [teznek] zereznek o̊rdo̊gnek: O en edes neneym mel naǵh
o̊ro̊m az yo eletnek gyẘmo̊lćzeh: Merth vǵh mond mynekẘnk kyk
mynden ez vylagyakath megh vtaltunk az zẘzeknek wyraga yeſus,
halalunknak ydeyen: Tẘ vattok kyk meg maradatok en velem az

en keſertetymben: Enys zerzek tẘnektek: mykenth zerzeh enne-
kem az en atyam orzagoth: hoǵh egyetek es ygyatok az en azta-
lomon az en orzagomban: luce: xxij. cap*itu*lo O mel naǵh
o̊ro̊m az yoknak de naǵh ſyralom az gonozoknak: Merth mykoron
mẘnketh ẘlteth [az] az ŏ aldot aztalahoz: az gonozokat vety pokol-
rah: holot ẘlnek luciffer melleth: Nekẘnk az criſtus o̊mmaga zol-
gal az ŏ edeſſego̊ annyaual: oh melh || naǵh edeſen kynal elo̊nk- **15**
beh rakwan: egyel ſygyal es lakyal vygan en edes leanym:
o̊rwengyetek en velem en zerelmes yegyeſym: Az angyalok ene-
kelnek: az zentek vygadnak: Az gonozok ſyrnak: yaygatnak:
atkozodnak: pokolban: etkek lezen kygyo: beka: ytalok, bẘdo̊s
dohos kynko̊wes langh: Errol monda az vr yſten zent yſayas
*pro*phetanak zaya altal: Ime az en zolgaym eznek: tẘ eheztek:
az en zolgaym yznak: tẘ zomyuhoztok: az en zolgaym enekel-
nek zẘwo̊knek vygaſagabol: tẘ kegyg ordyttotok zẘueteknek
keſerẘſege myath: halgaſſatcha hoǵh mond az mezzel folyo edes
bezedo̊ zenth Ber: doc: az yoknek halalokrol: Jo az ygaznak
halala az nyugodalmerth: yob az vyhſagerth: nemeſb az bator-
ſagerth: Mert ot nyugodalom lezen munkanal kẘl: bekeſegh
ellenſegto̊l: gyo̊nyo̊ro̊ſegh az vyhſagtol: batorſag az o̊ro̊kſegto̊l:
vygaſagh es edeſſegh yſtennek zynenek lataſabol: O dẘćzo̊ſeges
zenth yero*nim*us doc: te myth mondaz ez melle: zol o̊ys erro̊l
ſuǵmond: Mynemo̊ lezen az nap mykoron vrunk yeſuſnak edes
annya maria elo̊dbe yo̊uend: ko̊uetuen o̊teth az zenth zẘzek: my-
koron az o̊rwuendetes vo̊legenyes az zentekkel elo̊dbe yo̊ue*n*d ||
monduan: keľh ffel ſyesh en zep zereto̊m: yo̊yel koronaztaſſal **16**
megh: Merth ymmar az tel el multh az ho harmath el menth es
el tauazoth: Akkor repo̊lzh az vo̊legennek az edes yeſuſnak kar-
yara: haytuan ffeyedeth az ŏ zenth mellyereh: Latuan az angyalok
ćzodalkoznak mo*n*duan: kyćzoda ez ky yo̊do̊gel ez puztabol: gyo̊-
nyo̊rko̊dwen vygaſagban haytuan magath az ŏ zereto̊yereh: Lat-
nak tegedeth ſyonnak leany es kyralne azzonnak dyćzernek:
Akkoron az zaz neǵuen neeǵh ezer artatlan gyermećzkek yſtennek
zeky elo̊th es [hv] az huzon neeǵh wen atyak elo̊th enekelnek kezek-
ben tartwan hegedẘyo̊keth: wyh enekeketh: Akkoron naǵh bator-
ſaggal megh o̊leled az vo̊legenth monduan: Megh talaltam az
kyth zereth az en lelkem: megh tartom o̊teth es ſoha el nem bo-
ćzatom: Akkoron naǵh edeſen enekled: Bal kezeh ffem alath: es

yob karyaual megh o̊leltlı engemeth: Akkoron yobnak heeth
ffyay: ky nagyob mynd azoknal kyk lakoznak nap tamadatnak
bodogh tartomanyaban: vendegſegeth zereznek myndenyk az o̊
napyan: oda hyak az o̊ hugokath es mondnak teneked: Egyel
ſygyal es lakyal vygan. merth malaztoth talalal: az ffelſeges
vrnal: te akkoron ffelelzh nağh o̊ro̊mmel: Ezem [ſyb] ſyzom es
17 örwendek || Merth magaztatek ma az en lelkem, eletemnek
mynden napy ffeleth: o byzonyaual hallatlan magaztatas: o
bodogh es vygaſagos nağſagh mynemo̊ ſoha ez vylagon nem
hallottatoth: alyttom hoğh ha ezt megh gondolnok: ezekhez
kepeſth mynden ez vylagy zepſegek es vygaſagok: nyaualya-
ſagoknak es keſerẅſegeknek lattatnanak: Az olay ffak ez vylagy
emberek: kyknek kel vyragoznyok es gyẅmölćzo̊znyek yrgal-
maſſaggal: de ſokan vadnak olſatenok mynt az ffẅz ffa, kynek
leueleh haſonlatos az olay ffahoz: de gyẅmo̊lćzo̊tlen: ez yllyenek
[ken] myerth nem yrgalmaſok, yrgalmaſſagoth nem nyernek: az
yrgalmaſok kegygh nağh zep gyẅmo̊lczo̊th teremtnek kyro̊l vğh-
mond zenth yſayas p*ro*pheta LVIII octavo cap*itu*lo: Mykoron ky
ontandod lelkedeth az ehezo̊nek es az keſerues lelketh megh elegyt-
tended: ffel thamad az ſo̊tethſegben az te vylagoſſagod: es az te
ſo̊tetſegyth leznek mykent az del zyn: es nyugodalmath ad teneked
az te vrad yſtened myndenkor es be to̊lty feneſſegekkel az te lel-
kedeth es az te tetemeydeth megh zabadyttyah, es leezh mynt az
mulato kerth: es mykenth elo̊ kut ffo̊: kynek el nem foğnak
vyzey: Ez gyẅmo̊lćznek teremteſereh tanytuan thobias az o̊
edes ffyath vğmond vala q*ua*rto capitulo: Az te yozagodbol teeğh
18 alamoſnath es el neh || fordyhad orćadath eğh zegen nyomorolth
elo̊lees: Merth vğh lezen hoğh te to̊lled ſem fordol el yſtennek
orćaya: Ammenereh leheth annera leğh yrgalmas: ha ſok leend
teneked, bo̊ſeggel ağh: ha keues leend, az keueſetes o̊ro̊meſth
ko̊zo̊llyed: Mert yo yutalmath kynćezzh magadnak az zẅkſeg-
nek napyara: Merth az alamoſna mynden bẅnto̊l es az halaltol
megh zabadyth: es nem haggyah az lelketh az ſo̊tethſegekreh
menny: Ez okaerth mongya vala arańzayo zenth yanos: Az ala-
moſna yſtennek zereto̊yeh es myndenkor elo̊tteh allı: valakyknek
akaryah: ko̊nnyen malaztoth nyer: az bẅno̊knek ko̊teleyth el
zaggattyah: az ſo̊tethſegeketh el tauaztattyah: pokolnak tẅzeth
megh oltyah: o̊ neky meń orzagnak kapvya nağh o̊ro̊m*m*el megh

nylyk : Pelda alamoſnas zenth yanos : ky mykoron meegh yffyućzka volna es lakoznek az ſkolaban : etzer mykor nyugonnek agyaban el yo̊ueh az yrgalmas naǵh zep zẘz leannak kepeben : olay ffa agbol ko̊to̊th kozoro ffeyeben, es kezde o̊lelgetny o̊teth kyn ez nemes yffyu ygen megh yedeh alytuan o̊teth ez vylagy leannak lenny es
kezde to̊lleh || naǵh haraggal el tazygalny : Monda az yrgalmaſſagh 19
Myth tazygalzh engemeth nam en te zereto̊d vagyok Nam uǵh zeretzh engemeth hoǵh ſoha ezedbo̊l ky nem vethetczh : annal ynkab megh buſula az yffyu es monda : hoǵh merz gonoz leanzo yllyen bezedeketh mondanod : ha ſoha zemem*m*el ſem lattalak : fvſſel azerth ynneth hamarſaggal : o tyztaſagnak nemes edeneh : ottys fel az tyztaſagh holoth nem kelleneh felny : Monda az yrgalmas naǵh vyg orćaual : ſ o̊th lattal es ymmar en velem gyẘro̊t valtottal : ſmyreh tagadod megh : Ne ẘzzel azert merth el nem megyek : hanem te ueled lakom : Merth te vaǵh az en zereto̊m : Monda zenth yanos : ky vaǵh te hoǵh yllyen ero̊ſſen ko̊to̊tted en rea*m* magadath : Monda az yrgalmaſſagh : En vagyok yſtennek zereto̊ leanya : kynek zerelmeyerth o̊ meńorzagbol le zallah az zẘznek mehebeh es megh hala : Azerth en edes baratom megh neh vtalh engemeth : de uǵh teeǵh mynt ez koraygh zereſh engemeth es en tegedeth yſtennek eleybeh vyzlek : Ezth meg monduan az yrgalmaſſagh el ffel meneh mennyeknek orzagara : Es ammyth fogada be tellyeſytte : Merth lattya vala eǵh frater
mykenth || koronazya vala o̊teth az yrgalmaſſagh halala ydeyen es 20
naǵh o̊ro̊mmel vynny yſtennek eleybeh : Ez nemes gyẘmo̊lćzo̊knek teremteſereh valazta vrunk yeſus az o̊ zereto̊ tanytuanyt : az zent apoſtolokath kyknek gyẘmo̊lćzo̊k o̊ro̊kke megh marad : En valaztalak vǵmond tẘto̊keth hoǵh el mennyetek es gyẘmo̊lćzo̊th hozzatok es az tẘ gyẘmo̊lćzo̊to̊k megh maraggyon :

Maſod Capitulum

Haluan ezeketh kerdy az ahettatos lelek : vagyone meń orzagban nagyob zenth az apoſtoloknal : Ez kerdeſreh keeth keppen ffelelnek : Nekyk azth mongyak hoǵh vadnak : nekyk azth mongyak hoǵh nynćzenek : Akkyk azth mongyak hoǵh vadnak megh byzonyttyak harom okoſſaggal : Elo̊zo̊r kynzenuedeſnek okoſſagaual : vǵmondnak zenth yraſbely doctorok : hoǵh meneuel ember to̊bbet zenued yſtenerth anneual to̊b

yutalma vagyon vrunknak mondaſa zerenth: Bodogok vattok
mykoron atkozandnak tẘtőketh emberek es haborgatandnak
tẘtőketh emberek es mondandnak mynden gonozth tẘ elle-
netek hamoſſan: en ertem: o̊rwengyetek es vygaggyatok merth
az tẘ yutalmatok bo̊ſeges mennyekben: Matthei. v. Ez mellee zol
zend dauid kyraľhs vǵmond : Az en zẘuemnek banatynak ſokaſſaga
21 zerenth vygaztalak az en lel||kemeth az te vygaztalaſyd vr myn-
denhato yſten: Megh· byzonyttyah ezth arańzayo zenth yanos
monduan walameneuel ember yſtenerth többeth zenved: az
o̊ro̊k eletben anneual nagyobban dẘćzo̊o̊ltetyk: o dẘćzőſeges
zent yeronimus doctor: ſte myt mondaz emmellee: Mene ſebe-
keth fel vezẘnk. anne koronath erdemlẘnk: Walameneuel azerth
tőbbeth zenued valaky yſtenerth: anneual nagyob erdemeh es
dẘćzőſegeh lezen meńorzagban: ha yǵh vagyon tahath nagyob
zentek vadnak meńorzagban az apoſtoloknal: Merth ſokakrol
oluaſſuk hoǵh nagyob kynokath zenuedenek az apoſtoloknak:
zent lo̊rynćeth naǵh ſok vereſegeknek vtannah megh ſẘteek:
zenth yſayas *pro*phetath ffabol ćzynalth ffẘrezzel metueek altal:
zent vinceeth mynek vtannah vas gerebenekkel zaggatta[na]k:
megh ſẘtek: zenth ygnaciuſth es zenth yakab martyrth: yzro̊l
yzreh meteleek: ſ megys azth mongyak vala: O en edes yſtenem
volnanak megys tőb tagaynk hoǵh te erted athatnok: zenth
[Eraſmoſth] Eraſmoſnak beelyth ky keterek: zent katherynath
mynek vtannah megh oſtorozak borotua kerekreh veteek: zenth
22 apılyn azzonyon mene ſok kynth tőnek: zenth || Dorottyah
azzonth [ol] fforro olayban megh főzwen az o̊ zepſego̊ gyengeh
orćayath el rontaak: zenth Sophia azzonyon az o̊ edes gyengeh
leankayual mene zőrnyẘſeges kynokath tőnek: Az heeth Maka-
beus atyafyakath męľh zőrnyen kynzak ha mynd ele neueznők az
nemes yffyakath es zẘzeketh gyo̊ngeſeges zẘzeketh: kyk mondha-
tatlan naǵh kynokath zenuedenek: nagyobbakath hoǵh nem az
apoſtolok, nyelwẘnk az ẘdo̊wel hamarab el ffoǵnah hoǵnem ky
mondhatnok: Kyknek martyromſagoknak naǵh voltarol zol zent
Cyprianus ſuǵh mond: O bodogh martyromok mynemo̊ dyćzere-
tekkel dyćzeryelek tẘtőketh o ero̊ſſeges vytezek. az tẘ teſteteknek
erőſſegeeth zonak mynemo̊ zongeſeuel mongyam: Mynd az dẘćzo̊-
ſegnek veteleyglen zenuedetek kemenſeges kerdeſth: az kynoknak
ſem keduezetek: de ynkab o̊k keduezenek tẘnektek: Mynemo̊

vala yſtennek az tekynteth? Meľh felſeges: melh naǵh: meľh
draga es kellemetes: o melh naǵh wygh orćaual al vala oth az criſ-
tus: melh naǵh őrőmeſth ő bennek vyaſkodeek es dyadalmath
vőn: az ő zent neueyert vyaſkodokath es byzonſagh teuőketh
fel emelee || megh erőſytte es megh batorytta: zol ez mellee 23
az tyzteletes Beda doctor ſuǵmond: Ezek: kyk mykoron zenued-
nenek ſyralommal kőuety vala anya zenteǵhaz: ky zẘle őketh,
de myhelt ynnet ky mennek vala az mennyey yeruſalem naǵh
őrvendetes kezzel wezy vala: es az ő vroknak őrőkkől valo őrő-
mebeh koronazwa be vyzy vala: Alnak moſtan yſtennek zeky
elöth koronaztatuan: kyk ennek elötteh ſekeznek vala ez főldy
byrak elöth kynokkal kynzattatvan: Alnak az barannak elötteh:
ſemmy okkal az ő dẘćzőſegenek elmelkedeſetől el nem zakadandok:
kynek zerelmetől yth ez ffőldőn kynokkal ſem zakaztathatanak el:
kyknek dẘćzőſegeketh latwan zenth yanos ewangeliſta ćzodalko-
zyk vala: es ćzodalattyaban nem tud vala myth mondany: Lat-
wan ezth monda eǵh az huzon neeǵh ween atyak kőzzől: kyk
ẘlnek yſtennek zeky kőrnyől: yanos tudode kyćzodak ezek es
honnat yőttenek? Mondah zenth yanos: vram nem tudom: te
tudod: Mondah az zenth atyah: Ezek kyk yőwenek naǵh haboro-
ſagbol es megh moſogatak az ő || ruhayokath es megh feyeryttet- 24
teek az barannak vereben: moſtan koronaztatnak es palmat vez-
nek: Ezth meegh regentees megh mutattah vala az vr yſten zenth
eſdras *pro*phetanak: kyről byzonſagot tezen őnnőnmagah *qua*rti
eſdre ſecu*n*do cap*itul*o: ſuǵh mond: Ego eſdras vidi in monte ſyon ꝛc
En eſdras lateek ſyonnak hegyen naǵh ſeregeth [kyſ] kyth megh
nem zamlalhateek: es mind nyayan enekekkel dyćzeryk vala az vr
yſtenth: es ő kőzőttők vala eǵh magash yffyw az tőbbynel
magaſb: es myndenyknek feyebeh koronath tezen vala: ſ annal
ynkab [fel] magaztatyk vala: En kegyglen ćzodalatoſſagban tar-
tatom vala: Tahath me[e]gh kerdem az angyalth es mondeek:
vram, kyćzodak ezek: ky felelwen mondah ennekem: Ezek: kyk az
halando ruháth le vetetteek es halhatatlanth vőttenek: es vallot-
tak yſtennek neweeth: Moſtan koronaztatnak es palmath veznek:
S mondeek az angyalnak: az yffyw kyćzodah ky őketh koro-
nazzah es kezekbeh palmath ad? Felelwen mondah en nekem:
Az yſtennek ffya, kyth ez vylagon vallottanak: En kegygh kezdem
magaztatny őketh || kyk erőſſen allottanak vrnak neweyerth: 25

tahath mondah ennekem az angyal: Mennyel hyrdeſd megh az en nepemnek mel nağh es mynemo̊ [czodakath] yſteny czodakath lattal: ym hallya zerelmetek az martyromoknak nağh dẘczo̊ſegeketh: kyk menewel to̊bbeth zenwedenek annewal to̊b ayandokoth es dẘczo̊ſegeth vo̊nek: azerth ennekem vğh tetzyk hoğh nagyob zentek vadnak az apoſtoloknal: merth nagyobbakath zenwedenek:

Harmadyk Capitulu*m*

Maſodzor ezth megh byzonyttom hoğh nagyob zentek vad-
nak az apoſtoloknal ez vylagnak megh vtalatoſſagawal: vğh mond
zenth agoſton doctor: walameneeth vtal ember yſteneerth:
annera zerety yſtenth: Ez okaerth mongya vala az angyaly eleto̊
zenth thamas doctor atyank In opuſculis, hoğh keeth yozagh
newely emberben az zent zereteteth: Elſő haborofagban beke-
ſegh tartas: Maſodyk ez vylagtol valo el zakadas: Az elſo̊rol
vğmonda vrunk o̊mmagah o̊ro̊llyetek vygaggyatok az mel napon
26 en ertem zenuettek: megh bo̊ſeges az tẘ yutalmatok || mennyek-
ben: My leheth en edes neneym nagyob es bo̊ſeges yutalom:
mynth meñ orzagoth byrnyah es yſtennek fyanak mondathny:
Bodogok vğ monda az edes yeſus kyk haboroſagoth zenuednek
az ygaſſagerth, merth o̊vek mennyeknek orzagah: Bodogok az
bekeſegeſek merth yſtennek fyaynak hyvattatnak: kywannyuke
en edes neneym az mennyey bodoghſagoth: zerettyẘke az draga-
latos neweth hoğh yſtennek leanynak mondaſſunk: zenweggyẘnk
az edes yeſuſerth: Merth o̊ ſokath zenwedeh my ertẘnk: zenwed-
wen neh zugoggywnk, de bekeſeges legyẘnk: Byzon byzon mon-
dom: nem melto meñ orzagrah az zugodo: [es] az bozzo allo: az
haboroſagh zerzo̊: az ſugarlo: No ſemmyt neh tẘr'h merth nağh
vağh: zep vağh: nemes vağh nağh nembo̊l valo vağh: bo̊lczh
vağh: tudos vağh: Myczoda te hozzad kepeſth az ky te raytad
bozzoth to̊th: czak fel kezedys yob annal: [De] Neh haggyad: ne
27 tẘryedh: neh zenwedh: for'h zẘedben: eeğh elmedben || mynd
addygh ſeh had myglen bozzoth allaz Fantom ffanth: hah o̊ azth
merteh tenny te raytad: myreh nem merned teh: ky to̊bbeth
tehetch: War'h czak [k] eğh kewes ẘdo̊th: ſyngyammayd megh koſ-
tolod my legyen az haboroſagnak: bozzoallaſnak: beketelenſegnek

gyẅmôlczeh : Tange montes et fumigabunt : Merth az naǵhſagh
gyakorta oka az beketelenſegnek : El felettede vrunknak edes [ygyr]
ygeretyth : Nem yuthee ezedbeh az aldot ygeh : Menewel nagyob
vaǵh alazd megh magadath myndenekben : es malaztot talalzh :
Byzon byzon mondom nem nagyobh az zolgah az vrnal : ha ôteth
haborgatak kyben ſemmy gonoz nem vala : gyônyôrôſeggel aka-
runke my meńorzagba menny : Naǵh ſok haboroſagnak myattah
kel nekẅnk meńorzagbah mennẅnk vǵ monda zent pal : actuum
xiiij : Ha zenwedẅnk az criſtuſſal : vralkodunk ô veleh : Az ma-
ſykrol [az] ez vylagnak megh vtalaſarol vǵh monda zent agoſton doc-
tor : Annera zerety ember yſtenth : menereh vtallyah ez vylagoth ||
walaky azert tôbbeth haǵh el ynkab zerety yſtenth : es tôb 28
ayandokoth vezen : Kyrôl vǵh monda vrunk ônnômmagah : Mathei :
xix : Byzon mondom tẅnektek hoǵh tẅ kyk myndeneketh el hat-
tatok es kôwettetek engemeth : zaz anneeth veztek es az ôrôk
eleteth byryatok : O yſteny zeretetnek czodalatos kegyelmeſſegeh,
ky nem akar megh gyôzettetny ayandokokkal : de myndenkor zaz
anneet ad, es az ôrôk orzagoth : Ezokaerth mongya vala zent ger-
ger doctor : Ez vylagy yozagh mykoron oztogattatyk : megk ſoka-
ſodyk : ha eǵh fyllerth atczh az zegennek : zazath adnak meń-
orzagban erteh es az ôrôk eleteth : ha eǵ foryntoth atczh : zazath
adnak teneked meń orzagban es az ôrôk eleteth : o naǵh nyereſegh :
ha eǵh ruhath atczh az ruhatalannak : nem az ruhaſnak : zazath
adnak erteh meńorzagban es az ôrôk eleteth : ha myndeneſtôl
el hagyod ammyth byrzh, yſtennek zerelmeyerth : zaz anneth veezh
erteh meńorzagban es az ôrôk eleteth : Fyzeth vǵmonda zenth
yeronimus doctor, az vr yſten az kyczene||kerth [nyago] nagyokath : 29
ez keueſekerth ôrôkkôl valokath : ez el mulandokerth wekhetetlene-
keth : ez fôldyekerth mennyeyeketh : Ezen ôrwend vala zenth agoſton
doctor mondwan : Mynemô lezen e[z]n edes atyamfyay az zenteknek
dẅczôſege[k]h : es mel naǵh ôrôm : mykoron kezdend [az vr yſten]
vrunk criſtus ez fôldyekerth mennyeyeketh : ez ẅdôzerenth valok-
erth ôrôkkôl valokath : ez kyczenekerth nagyokath fyzetny es vynny
veleh az zenteketh az ô attyanak dẅczôſegebeh : es ẅltetny ôketh
az ô dẅczôſeges zekekben meńorzagban : es halhatatlanſaggal
ôketh ayandokozny : kyreh ôketh valazta es meg valta az ô roſa
zynô zep pyros dragalatos zenth verevel : De yay azoknak kyk
eǵzer ez vylagoth megh tagadwan hatra neznek : yay azoknakes

kyk ſemmyt ez vylagon nem byrtak: ymmar az zegenſegnek
helyen kyvannak valamyt byrnya: ky yſtennel nağh vtalatoſſagh
es embereknel ektelenſegh: walaky azerth yſtenerth to̊bbeth
vtalh: to̊b yutalmath vezen: ha vğh vagyon: hath nagyob zentek
vadnak az zenth apoſtoloknal: Merth olwaſunk ſokakrol kyk
30 nagyokath || hattanak el yſtenerth: franciay laos kyraľh: kyral-
ſagath: zent elek edes attyath annyath: zerelmes yegyeſeth es zam-
lalatlan kynćzeketh: zenth Thamas doctor: Zenth Vinceh: zenth
bonauentura Zenth katherina kyraľh leanya vala: Zenth dorotya
ſenator leanya: zenth Margyt azzoń anyank bela kyraľh leanya:
Zenth Cecilia Romay ſenator leanya: zenth Barbara nağh vr
leanya: Zenth apalyn go̊ro̊gh ćzazar leanya Zenth Sophia azzoń
az öedes leanyval orzagath: zenth Margyth azzoń attyath annyath
[a] es nağh kynćzeth oľ mynt patriarkanak leanyah Ezek mynd es
nağh [ſokath] ſokak kyketh mynd ele nem neuezhetw̃nk: valamyt
byranak es byrhattanak volna vrunk yeſuſnak zerelmeyerth mynd
el hagyak: Ha te mondanad: Lam az apoſtolok es myndenth el
hagyanak: kyknek kepekben vğmonda zent Peter: vram ymee my
myndeneketh elhagyank: De myth? Am megh mongya zenth
Mate: el hağwan haloyokath es az hayoćzkath ko̊uetek öteth:
31 Mathei. IIIj: || O nağh gazdagſagh: [meg] eğh rozzas halo es foltos
hayo: megh ert volna tyz penzth:

Negyedyk Capitulum:

Harmad okoſſaggales meg byzonytyak ők az ő mondaſokath kyk azth tartyak hoğh nagyob zentek vadnak az apoſtoloknal ſuğmondnak: My harmad okoſſagales megh byzonythattyuk hoğh nagyob zentek vadnak az apoſtoloknal: alazatoſſagnak okoſſagaual: vğ monda az edes w̃duo̊zytto̊ Jeſus: valaky o̊mmagath megh alazza fel magaztatyk: ynneth azth vehettyw̃k okoſſagunkal: hoğh menewel ynkab ember alazza magath, anneual nagyobban magaztatyk: honnath erdemle vrunk criſtus atyanak dw̃ćzo̊ſeges zekyth: Am megh mongyah zenth pal apaſtal ad philipenſes ſec*und*o: Lo̊n az criſtus engedelmes my ertw̃nk mynd halalygh Az kereztnek kegygh halalaygh: kyerth yſtenes fel magaztata öteth: es ada neweth ő neky meľh vagyon mynden newnek feletteh: Mert ćzak ő yſtennek termezeth zerent valo ffya: hoğh yeſuſnak neuebeh

megh hayollyon mynden || terd: mennyeyke: fo̊ldyeke: es po- 32
kolbelyeke: es mynden nyelwh vallya: merth az criſtus vr
vagyon atya yſtennek dẘćzőſegeben: honnath erdemle az edes
zẘz Maria hoǵh yſtennek annya lenneh es mynden kar angyalok-
nak feletteh magaztatneek? Am megh mongya az edes bezedő
zenth bernard doctor: ha alazatos nem volt volna az Maria: ſoha
yſtennek annya nem volt volna: ha myndeneknel ynkab nem
alazta volna magath ſoha [az] mynden kar angyaloknak feletteh nem
magaztatot volna: Ezt megh byzonyttya o̊mmagah mykoron
mongyah: Megh tekyntee az o̊ zogalo leanyanak alazato̊ſſagath:
Nem monda zẘzeſegeth: ſem zepſegeth: ſem kazdagſagath hanem
alazatoſſagath: Smyt gondolzh te ky keueľkedel: nem akarod
magadat meg alazny: tudde hoǵh vagyon megh yrwan: Soha nem
voltanak teneked kellemeteſek őrők yſten az keuelyek: tudde myth
olwazh az ſoltarban: Non *hab*itabit in medio domus mee qui facit
ſup*er*bia*m*: Merth meegh onnates le hagygalak: kywanode azerth
hoǵh naǵh leeǵh mennyeknek orzagaban: ygen alazatos || leeǵh 33
myndemben mygh nagyob vaǵh: mynd zẘuedben, nagyob bẘnőſt ne
alytwan to̊llednel: mynd zadban: neh zolwan nehez: kemeń: [kerd]
kerkedo̊: maga hanyo: bozzo: haragh: gonoz: bezedeth: zemeyd-
ben: naǵſagos tekynteteth neh tewen: yzlefedben: nyavalya-
ſokath megh neh vtalwan: lepeſedben: yaraſodban: ruhazatodban:
ekes ruhath rańćos palaſtoth es egyeb ez vylagy ekeſſegeth: laǵh
gyengeh ruhat nem kywanwan: dolgaydban: ala valo dolgokath
ynkab zeretwen hoǵ nem naǵſagoſokath: kyuanſagydban: tyzteſ-
ſegeketh ez vylagy elemeneteketh nem kywamwan: Ro̊wyd bezeddel
legyen teneked regulad zent pal apaſtalnak mondaſa: Stultus ſis
vt ſapiens ſias: balgatagh leeǵh hoǵh bẘlćze lehesh: quia que
ſtulta ſunt mu*n*di elegit deus: Mert ammellyek ez vylagnak bal-
gatagy: valazta yſten: Emlekezel amaz zẘzről zent pyteriuſnak
eleteben: kyt az to̊b zẘzek bolondnak alytnak vala es megh
ćzufolwan kohnya poklanak hyak vala: Am az vr yſten nagyobba
tewe az zent atyanal: Eǵh zẘz ćzak azerth karhozek || hoǵh 34
zẘueben yobnak alyttya vala magaath: honnath vagyon hoǵh
mykor megh ſednek valakyt bẘneről. megh haragzyk: es ſemmy
yot nem tetethetnek veleh: ſem enekel: ſem koral: ſem karba
nem megyen: ſem tanul: maſt ſem tanyt: ſem főz: ſem mos:
hanem yar ahol zerety: ſem edes zo: ſem kemen bezed: ſem

ſenyegetes: ſem kyn ȯteth megh nem lagythattyah: merth ke-
ueľh: yob volt volna ez vylagra ſeh zẘleteth volna: Bankodyk
mynden kor: ſoha nem vygadhath: Merth yſten ellent tart az
keuelyeknek es az alazatoſoknak aggyah az malaztoth: El hyrua-
dot banattyaban halgat mynt eǵh arwa ȯrdȯgh: Menty magath
naǵh ſok hazugſaggal: [es el] es ſẘllyezty lelky az naǵh ſȯtetſegreh:
Mynden bẘnȯk el futnak yſten elȯth, ćzak az atkozot keuelſegh
aal zembeh veleh: Draga az lelek yſtennel ky alazatos es mene-
wel ynkab alazatoſb anneual ynkab zeretetesb: ha yǵh vagyon
haath naǵyob zentek vadnak az apoſtoloknal: Merth ſokakath
35 talalunk kyk naǵh hatalmaſok || voltanak: deh ſemmynek alyt-
tottak magokath: Mynt abraham ky vǵh mond vala: hoǵh meryek
en zolnom az vr yſtennek por hamu lewen: Am mykor zent dauid
tanćolna [az] yſtennek zekrenyeh elȯth megh vtala az ȯ feleſegeh my-
kol azzoń Saul kyraľh leanya: kyt tuduan zent dauid monda: Tan-
ćolok hoǵh vtalatoſbnak lattaſſam: My kegygh ha megh meetnek
mẘnketh ottan mynden yoth el hagyunk: Az apoſtolok yllyen
alazatoſok nem valanak: merth vǵh mond zent lukaćz hoǵh wete-
kednek vala mellyk volna nagyob ȯ kȯzzȯllȯk: Ennek ertelmereh
vǵ mond zent Mark euangeliſta Nono cap*itu*lo hoǵh mykoron
menneh vrunk eǵzer az ȯ zeretȯ thanytwanyval kaffarnaombah
diſputalnak vala az tanytwanyok mellyk volna nagyob: My mo-
don diſputalnak vala? ha Vǵh mond zenth vinceh doctor atyank:
Elee allah zent Peter es mondah En vagyok feyedelmetek:
Mert ennekem ygere vrunk mykor monda ennekem: Te hyuattatol
cephaſnak ky magyaraztatyk fȯnek: Monda zent andras Aľh
36 hatrab peter: Nemdeh batyad vagyoke en te||neked: monda zent
yanos ewangeliſta: Myt zoltok tẘ: veztegyetek: ſot en lezen
feyedelmetek: Mert en zẘz vagyok ſaz zẘzek ygen kellemeteſek
yſten*n*ek Monda nagyob zent yakab: vezteǵh te yanos: ćzoda
hoǵh zolhatch Nemdeh batyad vagyoke en teneked: zẘz vagye
teh: enys zẘz vagyok: es criſtuſnak ſecretariuſſa: Ele allanak az
kȯzebſȯ Marianak harom fyay: kẘſſeb zent yakab: thadeus es
Symon: monduan: My ezen ćzodalkozunk hoǵh ćzak zolhattok
tẘh: Snem tuggyatok e hoǵh my vagyunk az criſtuſnak kȯzelb
valo rokonſagy: halgaſſatok azert merth my lezẘnk nagyobbak
tȯlleteknel: halwan zent Mathe monda: Sȯt en lezek merth en
ſokakath hattam el az criſtuserth: Myt hattatok tẘ? eǵh rozh

haloth : lukas ćzolnakoth : Monda zenth phylo̊p : aľh hatra mate :
veztegyetek tẘh mynd : Nemdeh engem hyvae elo̊zo̊r myndentek-
nel az criſtus az o̊ tulaydon zayaual : azerth yngyen ſeh zollyatok
merth en [vagyok] lezek feyedelmetek : Ele allah zent bertalan mond-
uan : Al touab te philo̊p : tuggyatok e ky vagyok en : Nemdeh kyraľh
fyue hat ćzoda hoǵh zoľhattok : en lezek : || Monda zent thamas ; 37
Nemdeh az bo̊lćzeknek kelle vralkodnyok : Sapiens *enim* do*m*ina-
bitur aſtris : vǵh monda ptolomeus : Az bo̊lćzh vralkodyk az
egeken : Myt tuttok tẘh zegen gorombak : czak az a b cet ſem
tuggyatok en kegyglen doctor vagyok : azert en lezek : haluan
ezeketh Judas ko̊zykbeh eſek naǵh haraggal monduan : Cźoda hoǵh
nem zegyenlytek ammyt zoltok : Nemdeh en vagyoke ſapharo-
tok : addygh ſem ehettek ſem yhattok myglen en me[e]gh zerzem :
vayh nem leztek hanem en : Mert meegh moſtan kezem alaa
adattattatok : Leez de pokolban : Vrunk yeſus mendegel vala
elo̊tto̊k az vton es tettety vala ha yngyen nem hallana : kyk
mykoron az zallaſon volnanak megh kerde vrunk o̊keth myro̊l
diſputaltanak volna Marci nono : kyk zegyenl[y]etekben nem meryk
vala megh mondany : hanem mondanak mykent zent Mathe
yryah : xviij. ca : yarolanak az thanytwanyok yeſuſhoz monduan
kyćzoda nagyob mennyeknek orzagaban ? Monda vrunk. o. naǵh
kerdés ez : es yob annal ammyt tẘ zoltok vala az vton : de no
myt vegezetek || My*n*d veztegh halgatnak vala mert zegyenlyk 38
vala megh mondany : Monda azert vrunk elo̊zo̊r peternek : Peter te
azt mondod hoǵh te lezh nagyob : mert feyedelem es ffo̊ vaǵh :
ſnemdeh lucifer feyedelmek valae az angyaloknak : ſnam kar-
hozek : Andras te azt mondod hoǵh nagyob vaǵh es elſo̊ : ſnem
hallottade en to̊llem hoǵh az elſo̊k vtolſok leznek es az vtolſok
elſo̊k : Janos te azth mondod hoǵh zẘz vaǵh : Nemdeh adam ſeua
zẘzek valanake mykoron paradyćzombol ky ẘzettetenek : ezen-
keppen zola mynd az to̊bbynekes : ennek vtanna monda : Vala
mellytek nagyob akar lenny ko̊zo̊ttetek : legyen tẘ zolgatok : Merth
valaky megh alazza magat fel magaztatyk : hoǵh kegyglen az o̊
edes tanuſagah ynkab zẘwo̊k beh to̊neek : ko̊zykbeh hyua az kẘs
gyermećzkeeth es monda : Byzon mondom tẘnektek hoǵh ha megh
nem fordolandotok es ollyanok nem leztek mynt az kẘs gyer-
mećzkék be nem mentek mennyeknek orzagabah : Valaky azerth
megh alazangya magath mykent ez kẘs gyermećzkeh : az naǵ lezen

mennyeknek orzagaban : yme azerth az apoſtolokban keuelſegeth
39 talalunk: Merth az fe||yedelemſegnek kyuanſagah myndenkoron keuelſegbo̊l vagyon : kyro̊l vǵh mond aran zayo zenth yanos ſup*er* Matheu*m* : Mykoron kyuanandaz naggya es feyedelme lenned : es mynd ezeket zemed elo̊t tartwan: kyuanod be tellyeſedny: tuggyad hoǵh teneked az ſatan ez vylagnak orzagat mutattyah : ha megh akarod azokath nyerned. zẘkſegh hoǵh az o̊rdo̊go̊th ymaggyad : Merth vǵ monda az ſatan az naǵh magas hegyen az criſtuſnak mutogatuan o̊ neky ez vylagnak dẘczo̊ſegeth: ha leeſuen ymadandaz engemeth, mynd ezeketh te neked adom : valaky azert kyuan vraſagot: feyedelemſegeth : leeſuen ymaggya az ſatanth es keueľh : Ez okaerth vǵh mond Valerius maximus : hoǵh mykoron eǵh nemes yffyath akarnanak kyrallya tenny es az koronat akarnak feyebeh tenny: kezebe veue az aran koronat az yffyu es monda : o zepſeges koro*n*a ygen zep vaǵh : de ha tegedeth emberek tudnanak meegh az zemeten ſem vennenek fel : Ezt monduan el hagytta az koronath : es ffel nem veue az kyralſagoth : ha ez vylagyak ygyen futtanak az feyedelemſegh elo̊th:
40 meneuel ynkab kel zerzete||ſeknek: Mert ha kyuannya: o̊ro̊k karhozattyara vagyon : de ha valakyt valaztand az vr yſten annak az yelenſegeh hoǵh ſoha yngyen ſem velteh : ſyngyen ſem gondolta hoǵh melto volna feyedelemſegreh: ſo̊th myndennel nyaualyaſbnak alyttotta magath: ha valaztyak: haat ćzak az zent engedelmeſſeegh vetety fel o̊ veleh: Erro̊l mongyah zent pal apaſtal: ad hebreos qui*n*to: Senky maganak tyzteſſegeth neh vegyen: haneha hyuatandyk mynth aaron: Mert myt haznalna ember veleh vrunknak edes mondaſa zerent, ha ember mynd ez zeles vylagoth megh nyernee : ha mynden kedueh zerent volna : o̊ro̊lneh : vygadnah es gyo̊nyo̊rko̊dnék kedueh zerenth myndemben : ha to̊rtenneek az leleknek pokolra menny: holot o̊ro̊kko̊l o̊ro̊kke kynzattatneek : O meľh ygen ſokan eǵh keues gyo̊nyo̊ro̊ſegerth zenuedyk o̊ro̊kko̊l o̊ro̊kke pokolnak rettenetes kynnyath : No azerth, vǵh mondnak akkyk azt tartyak hoǵh nagyob zentek vadnak az apoſtoloknal: ym megh byzonyttottuk harom ero̊s okoſſaggal hoǵh nagyob zentek vadnak az apoſtoloknal meńorzagban : ||

Laſſuk megh azert az ygaſſagoth : Eẘto̊dyk Cap : 41

Wǵh mondnak zent yraſbely doctorok, yeleſbon zent Thamas doctor atyank : In prima p*ar*te ſum*me*. Et in p*ri*ma ſecu*n*de et in p*ri*mo ſentenciaru*m*, et ſuper epiſtolas pauli. hoǵh nynćzenek nagyob zentek ſem meltoſaggal : ſem őrőmmel : ſem bo̊lćzeſeggel : ſem zeretettel: ſem dẘćzo̊ſeggel : az zenth apoſtoloknal. Ezt megh byzonyttom elözo̊r zent doctoroknak mondaſaual : moſodzor harom okoſſaggal : Elo̊zo̊r zent doctoroknak mondaſaual : Vǵh mond zent dyenes doctor : hoǵh nynćzen nagyob meltoſagh anya zenteǵhazban mynt az apoſtoly meltoſagh : Mykent meń orzagban nynćzenek nagyob angyalok az seraphyn angyaloknal : zol zent thamas doctor atyankes az apoſtoloknak naǵ meltoſagokrol ſuǵh mond : Az apoſtolokath fellyeb kel magaztatnunk mynden zenteknel : akar mynemo̊ malaztal fenlyenek : akar zẘzeſeggel : akar bẘlćzeſeggel : akar martyromſaggal : mynt kyk zent lelketh bo̊ſegeſben vo̊tteek : Mert be tellyeſedenek mynd zent lelekkel : kybo̊l yelentetyk azoknak vak mero̊ſegek ne mongyam teueľgeſek kyk vala meľh zenteketh meernek [ha] egyenletny az apoſtolokkal malaztban es dẘćzo̊ſegben : || Ezeket zent thamas doctor mongya, honnath 42
megh erthettyẘk hoǵh nem ćzak azok teuelyegnek kyk azt mongyak hoǵh nagyob zentek vadnak az apoſtoloknal, de meegh azokes : kyk egyenletnek vala meľh zenteketh ő hozzayok Mert ſenkybeh azzonyunk Mariatol el valua ollyan naǵh bo̊ſſeggel nem zallah mynt az zenth apoſtolokbah : Maſodzor ezt megh byzonyttom harom okoſſaggal : Elo̊zo̊r ko̊zelgeteſnek okeſſagaual : Ez okoſſagnak fundamentomot weeth bẘlćzh ariſtotiles ſecu*n*do Methaphiſice ſuǵ mond Meneuel ynkab ko̊zelyt valamy allath yozagos allathoz : anneual ynkab rezeſo̊l az allatnak my voltaual : pelda paraztol : Az tẘz nemynemo̊ yozagos allath : kyhez mygh ko̊zelb megyen ember anneual ynkab megh melego̊l : ha az hydeg vaſat az tẘzbeh tezyk, annerah rezeſo̊l az melegſeggel hoǵh vǵ tetzyk hoǵh myndeneſto̊l tẘz volna : Ezenkeppen valameneuel az teremteth allat ko̊zelben vagyon yſtenhez : anneual ynkab rezeſo̊l az ő yo votaual : Mykeppen az [twzes] ſeraphin angyalok tẘzes angyaloknak mondatnak az naǵh yſteny edes zeretetto̊l Mert mynden angyaloknak feletteh vadnak es || yſtenhez ko̊zelben : kyuanode ahettatos lelek hoǵh 43
ko̊zel leǵh yſtenhez : ſereſſed ǒteth myndeneknek feletteh tellyes

zẘueddel: tellyes lelkeddel: tellyes elmeddel es mynden erőddel: Smyg nagyobban zereted anneual kőzelben naǵh ő hozzayah Mert yſten zereteth es valaky zeretedben lakozyk yſtemben lakozyk ſyſten ő benne: o mondhatatlan naǵh edeſſegh: o zeretőknek naǵh meltoſagok hoǵh yſtennel eggyek legyenek: dẘćzőſeges zent pal te myt mondaz erről: walaky yſtenhez ragazkodyk eǵh lelek lezen ő veleh: Nem talalunk kegyǵh nagyob zereteth az edes zẘz Marianak vtan*n*a mynt az apoſtolokban: Mert vru*n*k xc az malaztnak es mynden yo adomannak kuth feyeh: kyhez az apoſtolok ygen kőzel valanak meegh eltebenys Az ő edes zayabol hallyak vala az őrők eletnek tytkyayth: honnat weznek vala naǵh bẘlćzeſegeth: kyről zol zent yeroni*m*us doctor ſuǵmond: Ammyt egyebeknek az [ſ] zorgalmatoſſagh es az naponked valo elmelkedes yſtennek tőruenyeben: zokoth adny azt az zent apoſtoloknak zent lelek yhly vala: yanos. parazth. halazh es tudatlan vala: kerdlek teged hol
44 tanulta vala az naǵ tytkos ygeketh || kezdetben vala ygeh es az ygeh vala yſtennel es yſten vala az ygeh: Ezt plato nem tuttah: ezt demoſtenes nem montah: ő nekyek yelentetteh vala zenth haromſagnak tytkyat az edes yeſus őnnőmagah kyről vǵmonda: Joh*an*nis. xv. Tẘtőketh baratymnak mondalak mert myndeneketh mellyeketh hallottam az en atyamtol megh yelentettem tẘ nektek: o mennyey naǵh edeſſegh: akky tanyttyah meń orzagban az angyalokath: tanytta ez főldőn az apoſtolokath: oh mel naǵh edeſen ők halgattyak vala: nem kyuannak vala ćzak eǵh zem pyllantaſyges ő [ell] előlleh el tauoztokath: Ammykoron kerdene vrunk őketh el haǵuan őteth ne mynemő tanytuany kyketh ő nem valaztoth ha őkes el akarnanak menny. monda zenth Peter: Vram houa menneenk vay byzoń ſohoua nem megyẘnk Mert őrők eletnek edes ygeyeh vagyon te nalad: Nem ćzak ők de meegh az kőz nepekes annera győnyőrkődnek vala az ő edes bezedeben hoǵh el feleytyk vala magokath: el haggyak vala hazokath es mynden kynćze-
45 keth: ćzak halhatnak vrunknak || bezedeth: Ennek byzonſagara meegh az puztabaes vtanna mennek vala: harmad napyges el eheznek vala: Erről zol arań zayo zenth yanos ſuǵh mond: Vallyonſky ment volna ő előlleh el mykoron naǵh ćzodakat tenneh: ky nem kyuanta volna latny az ő zep orćayath kyből yſteny győnyőrőſeges ffeneſſegh zarmazyk vala: ky ne*m* kyuanna hallany az ő edes bezedeth: kyt meeg az ő ellenſegyes dyćzernek vala: ky nem

kyuanta volna ylletny az ő zent ruhayath : kyből yozagh zarmazyk
vala es megh [gygy] gyogyth vala myndeneketh ? zol vrunknak edes
bezederől Laurencius Juſtinianuſes ſuǵmond : Wallyonſky mond-
hatna ky mynemő ahettatoſſagnak edeſſegeuel yllettetnek vala az
halgatoknak zẘwők mykoron zol vala yſtennek ygeyeh vrunk
yeſus az nepeknek elötteh meńorzagnak dẘczőſegeről : az zentek-
nek bodogſagokrol : az zent zeretetnek tőkelleteſſegeről : az alaza-
toſſagnak haznalattyarol es mynd az tőb yozagokrol ? Mert az ő
bőlczeſeges ygey ollyatenok valanak mynt az tẘzes nylak :
mellyek lőtetnek az zent zeretetnek yeből : kykkel az yoknak
lelkek meg vylagoſodnak || vala : elmeyek az mennyeykreh emel- 46
tetnek vala : zẘwők zeretettel geryeztetnek vala : Egetnek vala :
de meg nem emeztnek vala : Meg fednek vala : de meg nem
zegyenytnek vala : Edeſytnek vala es az zẘueketh wyh zeretettel
eppyttyk vala : Ezt meg koſtoltak vala akkyk mongyak vala :
Nemdeh az my zẘwẘnk geryedező valae mykor zol vala ne-
kẘnk az vton : Erről byzonſagot vőt vala Maria magdalnah
ky ẘl vala az ő edes [vr] meſteren laba előth halgatwan az ő
bezedeth : Mert valaky yſtentől vagyon, yſtennek ygeyeth hal-
gattyah : halgatwan győnyőrkődyk benneh es be tellyeſyttyh : de
valaky yſtennek ygeyeth nem halgattya auuaǵ hallyaes ketelen :
yſtentől nynczen : győnyőrkődnek vala azert az zent apoſtolok
vrunknak edes bezedeben myndeneknek feletteh : kyből vezyk
vala az naǵ malaztoth : Nem czak halgattyak vala de ylletekys
vala az őrők [ygek] ygeth : kyről vǵ monda zenth yanos ewang*e*liſta.
p*ri*ma Joh*ann*is p*ri*mo : Ammy volt eleytől fogua : ammyt lattunk
az my zemeynkel : ammyt hallottunk : hyrdettyẘk tẘnektek : Es
ammy kezeynk yllettek az őrők ygeth : || O zent leleknek nemes 47
yro deakyah : Vǵ mond bẘlczh ariſtotiles octauo eticor*um* : Nyn-
czen nagyob tulaydonſagah az byzoń zeretetnek mynt eggyőth
elny es egyembeh nyayaſkodny : Az zent apoſtolok az criſtuſſal
őttenek : yttanak : bezellettenek es nyayaſkottanak : Ezek kyk
czodalatos dolgokath latanak az criſtuſban : vakokath vylagoſyt-
tany : halottakath tamaztany : betegeketh gyogyttany : es zynről
zynreh latak őteth az embery teſtben : O apoſtoloknak naǵh mel-
toſagah : latny az criſtuſt teſty zemekkel : O ha lathadnad őteth :
vǵ mond zent agoſton doctor hoǵh harmat kyuant ő latny Elözör
Romanak naǵh voltath : kyről vǵ mond lukanus : Mel naǵ volt

roma: az ő romlaſa yelenty: Maſodzor zent palth predykalwan:
harmadzor, criſtuſt teſtben: Adam kylenćh zaz es harmyćh
eztendeyg eleh: Matuſel kylenćh zaz hatuan kylenćh ezten-
deygh: Lamek heet zaz hetuen keth eztendeygh: Noe ky-
lenćh zaz őtuen eztendeygh: Az tőb zent atyak [es] patriarkak
es p*ro*phetak ſokat elenek de criſtuſt az teſtben nem latha-
tak: yolleheth naǵ edes zẘuel kyuannyak vala latny: Ez zent
apoſtolok kegyǵh nem ćzak latak hanem halgatak az ő edes
48 bezedeeth: || ylletek őteth: ő veleh őnek ſyunak: Ez okaert
mongya vala vrunk az ő zerető thanytwanynak: naǵ edes zemek-
kel nezwen ő reayok: Bodogh zemek kyk lattyak mellyeketh tẘ
lattok: Mert vǵ mondok tẘnektek hoǵh ſok p*ro*phetak es kyralyok
kyuantak latny mellyeket tẘ lattok, de nem lattak: hallany
mellyeketh tẘ hallotok, de nem hallottak: Nagyobbak lőnek azert
myndeneknel: mert kőzelben lőnek vrunkhoz Erről mongya
vala Dantes: Ez tẘzes zarnyu edes elmelkedő emberek: az
tẘzzel gyuytattak vala fel ahonnat az nemes vyragok neuekednek
es az zent gyẘmőlćzők:

Hatodyk Capitul*um*

Maſodzor megh byzonyttatyk hoǵ nynćzenek nagyobbak az
apoſtoloknal walaztaſnak okoſſagaual: Iol leheth az vr yſten őrőktől
fogwa [el] valaztottalegyen az teremtet allatokath: Mert őrőktől
fogua meg lattah kyth mynemő meltoſaggal zereth: De az apoſto-
lokath kyualtkeppen valazta hoǵ lennenek az wyh tőruennek hyr-
detőyh: fundaloy: eppetőy: otalmazoy es magaztatoy: kyről
vǵ yra zent pal apaſtal ad epheſios p*ri*mo cap*itu*lo: Walazta ||
49 mẘnketh yſten őmbennetteh ez vylagnak teremteſeh előth: hoǵh
lennenk zentek es zeplőtelenek ő elötteh az zeretedben: az ő
malaztyanak kazdagſaga zerent, meſh ygen bőuőlkődek my
bennẘnk mynden bẘlćheſegben es okos tudomamban: hoǵh
megh yelentene nekẘnk az ő akarattyanak zentſegeth az ő
akarattya zerenth: ha ez zent ygeketh yol megh lattyuk, megh
ertyẘk hoǵh azzonyunk Marianak vtanna ſenkyt nagyob melto-
ſagra nem valazta mynt az zent apoſtolokath: ez okaert
monda magyarazo yras, ſup*er* illud, Conſtitues eos principes,
Mykent az zẘzeknek vyragahoz yſtennek annyahoz eǵh azzony-

allat ſem haſonlattathatyk: azonkeppen eǵzent ſem haſonlattathatyk az apoltolokhoz: Myert mert oͤk loͤnek anyazent eǵhaznak fundamentomy: kyt megh yelente yſten zent yanoſnak apoc, xxi. cap. yeruſalemnek varoſanak koͤfalanak tyzen ket fundamen*n*toma vagyon: es az tyzen ket apoſtoloknak neueh megh vala yrua oͤ raytok: oͤ nekyek monda vrunk zent peternek kepeben: teneked adom meńorzagnak kulćhat, valakyt megh koͤtoͤzh ez foͤldoͤn koͤtoͤzuen lezen mennyeknek orzagabanes || valakyt megh 50
oldozh ez foͤldoͤn, oldozua lezen meńorzagbanes: Cźodalatos dologh ez foͤldoͤn lenny embernek es meńorzagot byrnyah: oͤ nekyek monda az edes wͤduoͤzyttoͤ yeſus zoluan zent peternek: te uaǵh peter: es ez koͤzyklan rakom az en eǵhazamath: es pokolnak aytay nem hatalmaznak elleneh: holot vǵmond zenth albert doctor: hoǵh vrunknak hat yozagah vala: Elſoͤ az zent teſteh: kyt adah az ſydoknak kynozny es naponked adgyah az oltary zentſegben embereknek fyaynak: nekyknek oͤroͤk dwͤćhoͤſegekreh: nekyknek oͤroͤk karhozattyokrah: Maſodyk az oͤ zent lelkeh kyt ayanlah az oͤ zent attyanak: Harmadyk az oͤ yozagah kyth ayanla iudaſnak es az fezyttoͤknek: yelentuen hoǵh valakynek ez uilagiat boͤſeggel kedue zerent ad, karhozyk: Negyedyk az oͤ yſtenſegeh kyt aad az yoknak meńorzagban ky oľ draga hoǵh valaky azt megh veendy, ſoha toͤbbet nem kyuan: annal kwͤl kegygh mynden yo ſemmy: Jayh mel ygen || kyuannyuk 51
azt ammyt megh nem foghatunk: ammyt kegygh megh foghatnank nem kereſſwͤk: hanem ćhak zynnel: oͤtoͤdyk az oͤ edes annyah kyth ayanlah zenth yanoſnak: yelentuen hoǵh valakyk tyztak zwͤuoͤkben es teſtekben: alnak az zwͤz Mariaual az kereztſſa alath, elmelkeduen az megh fezoͤlth yeſvſrol: azoknak annyah az Maria: oh meľ ygen zerety az ollyanokat az edes zwͤz Maria: Mert lattyah hoǵh haſonlatoſok oͤ hozzaya: Mert mykeppen oͤ vyſele yſtennek fyat meheben teſt zerent, ez yllyenek vyſelyk elmeyekben lelek zerent: o bodogh lelek ſbyzonyaual bodogh ky mondhattyah: akky teremteh engemet nyugouek az en [mehemben] haylakomban, hatodyk yozaga kynćheh vala vrunk yeſuſnak az oͤ zeretoͤyeh auuaǵh yegyeſeh anya zenteǵhaz: kyt oľ ygen zereteh hoǵh erteh meńorzagbol leh zallah es kynt halalt zenuedeh: Ezt ayanla az zent apoſtoloknak: kyben lattatek ynkab zeretny oͤket hoǵnem mynt ez vylagnak vraſagat es meńorzagot az angyalokkal nekyek attah

volna: Mert ćhak az ő yegyeſeyert zenuede az halalth: Erről mongya vala zent pal apaſtal: Alkolmas zolgakka tőn mẘnketh az vyh tőruemben: Ezek kyket el kẘldeh predykalny: kereztelny es tanyttany: Mennyetek el vǵmond tanytćhatok Mynden nepeketh
52 kereztel||uen őketh atyanak es fiunak es zent leleknek neuebeh: Es ammykeppen mongya zent Albert doctor, vrunk yeſus azon hatalom*m*al kẘlde el az tanytuanyokat, ammynemő hatalommal kẘldőtteh vala ōtet az ő zent attyah ez vylagrah: kyről vǵmonda őmmaga vrunk: Ammykenth kẘldeh engem az en atyam enys kẘldlek tẘtőketh: O Apoſtoloknak naǵh meltoſagok: ſemmy rendbely zentekről enne ſok yot nem oluaſunk mynt ő rollok: Vallyonſh gondolode mykeppen volna ez vylaǵh ha az apoſtolok nem voltanak volna: kyk ez vylagot tudomanyokkal megh vylagoſyttak bẘlćheſegekkel megh ekeſyttek: malaztokkal fel tamaztak: Erről monta vala az vr yſten zent yeremyas p*ro*pheta zaya altal: xvi. ca. Ime en kẘldők tẘnektek halazokath: holot eǵ ygen zep kerdes thamad: My oka hoǵh vrunk yeſus az zegeneket valazta ez naǵh meltoſagrah, es nem az bẘlćheketh ſem hatalmaſokat ſem kazdagokath: Ez kerdeſreh feleluen doctorok vǵmondnak hoǵh azerth, hoǵh neh lattatneek ez hẘtnek lenny bẘlćheſegben: hatalomban es kazdagſagban hanem yſtennek malaztyaban: Erről mongya zenth pal apaſtal: p*ri*ma ad Corintios p*ri*mo, Laſſatok atyam fyay az tẘ hyuataltokath Mert nem ſok nemeſſek teſth zerenth, nem ſok hatalmaſok: nem
53 bẘlćhek: de ez vylag||nak balgatagyt ualazta yſten hoǵh el tőrne auuaǵh megh zegyenyttene az erőſſeketh: Ennek vtanna megh ymezth yra zent pal, p*ri*ma ad corintios ſec*un*do, Nem embery bẘlćheſegnek tudatlan [bezyd] bezedyben: hanem leleknek es yozagnak mutataſaban predikalunk: hoǵh ammy hẘtẘnk neh legyen embereknek bẘlćheſegeben, hanem yſtennek yozagaban: O yſteny bẘlćheſegnek chodalatos volta: vǵmond zent Agoſton doctor: My lehet ćhodalatoſb mynth hoǵh az teſtnek es vernek elleneh valoh tőruenyereh: az zegenek es tudatlanok naǵh ſok hatalmaſokat [es] bẘlćheketh es kazdagokat terytteneneк: Ćzodalatos mykor latryuk hoǵh mynden főldnek kyraly, vrak es feyedelmek, bẘlćzek es hatalmaſok, kazdagok es nemeſſek az zegen, tudatlan, nyomorolt, vtalatos emberkeknek elōtteh halazzak magokath, o bodogh apoſtolok, vǵmond aranzayo zent yanos, [k] o dẘćhőſeges es bẘl-

ćheſeges halazok kyk mynd ez vylagot haloyokbah rekeztek: Mert vǵmond zent thamas doctor atyank, Az apoſtolok tudatlanok es eǵẅgyẅuek az criſtuſnak ellenſegyt mynd el rontak: Mert o̊ rollok vagyon megh yruan: Mynden fo̊ldreh ky meneh az o̊ zo̊ngeſek, es ez vylagnak hataryra az o̊ bezedek: Az o̊ hatalmaſſagokrol megh vǵmonda: zerzed o̊keth feyedelmo̊l mynden fo̊ldo̊n: Andras Akayban: lo̊n feyedelem: Nagyobbyk zent yakab yſpaniaban: thamas || indiaban: fẅlo̊p zytyaban: Bertalan kẅſſeb yndyaban: 54 Mathe zerećhen orzagban: Symon meſopotamyaban: tadeus egiptumban: Matyas ſorſon ſydoſagoth veue: Janos epheſomban: zent peter Romaban, es lo̊n tellyes kereztyenſegnek feyedelmeh: Ez okaerth mongya vala aran zayo zent yanos: harmon ćhodalkozyk mynd ez zeles vylagh: elo̊zo̊r hoǵh criſtus halottaybol ffel thamadoth: Maſodzor hoǵh criſtuſ teſt zerent meńorzagba ffel menth: harmadzor hoǵh az zegen halazok byrak mynd ez vylagot: vylagoſyttak es tanyttak: o̊ rollok vagyon megh yruan: Johanis xiiij, valaky hyzen en bennem, ollyan ćhodalatos mẅuelkedeteketh tezen mynt en: ıſmeegh annal nagyobbakat tezen: Mert nagyob ćhoda uala hoǵh zent peternek arnyekara megh gyogyolnak vala az betegek, hoǵnemmynt hoǵh az criſtuſnak ruhayat ylletuen: Nagyob ćhoda vala hoǵh zent peter tyzen neeǵh eztendey halottat tamazta ffel, hoǵ nem mynt az criſtus ffel tamazta lazart: ezenkeppen az to̊b apoſtolok erdemekkel ſok ćhodakat to̊nek: Ennek ertelmereh es nekẅnk tanuſagunkrah vǵmondnak az zent yraſbely || doctorok yeleſben zent thamas doctor atyank: hoǵh 55 harom okaert tezy yſten az ćhodakat: elo̊zo̊r hoǵh az zentnek megh mutaſſah erdemeet hoǵh zent uolt elteben: mykeppen zent damokos atyank altal: zent fferenczh altal: zent yſtvan kyraľh altal: zent lazlo kyraľh altal: zent ymbreh altal es mynd az naǵh ſok zentek altal naǵh ſok ćhodat to̊th, hoǵh megh mutatna az o̊ zent eleteketh: de nynćhen myndennek ez eletereh o̊ro̊kke auuaǵh ẅduo̊ſſegereh: Mert am vǵh mond vrunk criſtus: Sokan mongyak ennekem az yteletnek napyan: vram vram, nemdeh az te neuedbeh predykalanke: nemdeh az te neuedbeh [to̊ke] ko̊nke ćhodakath, es ẅzenk o̊rdo̊go̊keth: Akkor azt mondom nekyek: Byzoń mondom tẅnektek nem eſmerlek tẅto̊keth tauazzatok el en to̊llem mynt ky alnaſagoth teztek: yol lehet azert az vr yſten valakynek altala azert tezy az ćhodat hoǵh megh mutaſſah annak zentſegeth, de

nem myndenek elnek yol veleh: azert nynćh meegh oth az to̊kel-
56 leteſſegh: ‖ Maſodzor ćhodakat tezen yſten az poganokerth:
Merth vǵh mond zent pal apaſtal hoǵh az ćhoda tetelek adatanak az
hytetlenekerth, nem [ha] ah hẘuo̊kerth Mert ahyok ćhodanal kẘlys
hyzyk az yſteny tytkokath, ky vagyon az hẘtben: Mert ha yelen-
ſeget kyuannah, nem volna az hẘtnek erdemeh: Mert vǵmond
zent gerger doctor hoǵh az hẘtnek nynćh ot erdemeh, holoth az
erzekenſegh byzonſagot vezen: Ez okaert nagyob lo̊n az toluay-
nak hẘteh hoǵh nem az apoſtoloke naǵh pe*n*teken: Merth az apoſ-
tolok lattak vala vrunknak ćhodalatos mẘuelkedetyth kyk az o̊
mondaſa zerent byzonſagot teznek vala o̊ rolla hoǵh yſten volna:
hallottak vala az o̊ bẘlćheſeges mennyey tudomanyath: megys
ketelkedenek o̊ benneh latuan az naǵh zo̊rnyẘ kymban o̊teth:
Az toluay kegygh ćhodateteleben az criſtuſnak nem lattah vala:
az o̊ edes bezedyth nem hallottah vala: hanem lattya vala o̊teth az
57 kereztffan fẘggeny: hallyah vala ‖ az zo̊rnyẘ karomlaſokath
mellyekkel o̊teth az ſydonepek mynd az papy feyedelmekkel es
zerzetes ſydokkal karomlyak vala: kykbo̊l mynd azt gondolhatta
volna hoǵh vrunk gonoz teuo̊ volth volna: Merth az to̊ruemben
megh vagyon: atkozot ky ffẘgh az ffan: yme en edes neneym:
nem hẘn ſem az to̊ruennek: ſem zemeynek: hanem mo*n*da ker-
lek en nemes vram emlekezzel megh en rolla*m* mykorth yutandaz
az teh orzagodbah: peter ygen eſkezyk hoǵh ſoha nem lattah: az
toluayh melletteh fẘguen vallyah o̊teth: En edes yſtenem: en edes
megh valtom neh haǵh engem: deh emlekezzel megh en rollam:
eſkezyke peter hoǵh nem eſmeer tegedeth: en eſkezem hoǵh eſmer-
lek tegedeth: el hattanake az te tanytuanyd: en nem kyuanlak
tegedeth el hadnom: el feletteke o̊k az mondaſth: houa mennyẘnk:
vay ſohoua nem megyẘnk my edes meſterẘnk, nem zakadunk el
te to̊lled mynd halalyges: kezek vagyunk te ueled halalrah men-
58 nẘnk: Merth ‖ az o̊ro̊k eletnek ygeyeh vagyon nalad: En kéſén
eſmeruen tegedeth o̊ro̊k ygeh o̊ro̊meſt melletted megh halok:
Noha bẘno̊s vagyok: de teh mondad: nem yo̊ttem hynya az
ygazakath hanem az bẘno̊ſo̊keth penitenciarah: Bẘno̊merth
o̊lneke megh az ſydok, erdemlettem: o̊ro̊meſth zenuedem: Ne
vtald megh azerth az bẘno̊ſth: ky fẘggez az bẘno̊ſo̊kerth: o
hẘtnek naǵh hatalmah, o mennyey naǵh edeſſegh: Merth my
leheth nagyob hatalom mynt megh nytnya megh orzagnak kapu-

yath: my lehet nagyob edeſſegh mynt be menny az mennyey
paradyćhombah: My tezy ezth: az hẘtnek nemeſſegeh: Mert
vǵmonda az toluaynak: Byzon mondom teneked: ma velem leeźh
paradyćhomban: Erdemeſb lo̊n az my hẘtẘnk thamaſenal ky
azth mongya vala: Mynd addyglan ſem hyzem hoǵh fel thama-
doth halottaybol: myglen zememmel latom: meegh ſem hyzem
haneha || vyaymath az zegeknek helyeybeh boćhatom: es kezemet **59**
oldalabah: Bodogh vaǵteh vǵmond, thamas mert latuan hẘl: de
bodogbak azok kyk nem lattanak es hyttenek: Latuan azert
vrunk az hytetleneket, ćhodakath tezen, hoǵ ẘduo̊zytheſſeh
o̊ketes: o edes yſten mel naǵh ſok modon, ſok keppen vonzya az
embery allatoth hozzaya: Myerth? Mert az en gyo̊nyo̊ro̊ſegym [vag]
lennem vǵmond embereknek fyayual: Harmadzor ćhodat tezen
yſten az mondaſnak byzonſagara, hoǵh ygaz ammyt mondnak az
ygaſſagnak predikaloy: Erreh valazta az zent apoſtolokath vrunk
yeſus hoǵh o̊ vtannah naǵh ćhodakath tennenek hoǵh megh
yelentetnek az o̊ zentſegek, az hẘtnek byzonſagah: es az o̊ predy-
kalaſoknak ygaſſagah: El[ol]ozoluan vǵmonda zent lukaćh ewan-
geliſta az zent apoſtolok ez vylagon, predykalak az euange-
lyomoth myndeno̊th yſtennek ſegedelmebo̊l es az o̊ bezedeketh
ero̊ſſytuen ko̊uetkezo̊ ćhodakkal: || Valaztaſnak azert meltoſaga- **60**
ual myndeneketh fellyo̊l mulanak: harmadzor fellyo̊l mulanak
myndeneketh zent leleknek vetelenek bo̊ſeges voltaual: Be tel-
lyeſedenek vǵmond mynd nyayan zent lelekkel: kynek ertel-
mereh vǵmond zent albert doktor atyank hoǵh neeǵh keppen
mondatyk ember tellyeſnek lenny zent lelekkel: Elo̊zo̊r hoǵh zent
leleknek malaztyah o̊ to̊lleh follyon egyebeh: mykenth az kut
ffo̊bo̊l az folyamath: yllyen tellyeſſeggel zenth lelek ćhak az criſtuſ-
ban vagyon: Mert vǵmonda zenth yanos ewangeliſta: Az o̊ malaz-
tyanak tellyes voltabol vo̊nk mynd nyayan: Mynd az edes zẘz
Maria, mynd az apoſtolok, mynd ammartyrok: mynd az zent
confeſſorok: mynd az zent zẘzek mynd az zentek: az o̊ malaztya-
nak bo̊ſegebo̊l meryttenek: kyky mynd az o̊ edenyenek my volta
zerenth: Akky nagyob edennyel megyen az kutrah, to̊b vyzeth me-
rytheth: Myćhoda az lelky edeń kyuel meryttẘnk ez melſeges kut||-
bol? az zent zereteth: Valamenereh o̊tet zerettyẘk annerah reze- **61**
ſo̊lẘnk az o̊ malaztyaual: O en edes neneym, ha valaky mondana
mynekẘnk: valamynemo̊ edennyel yo̊to̊k en hozzam. megh to̊lto̊m

draga kőuekkel : nemes győngyel : ſar arannyal, oh mel naǵh
zorgalmatoſſaggal ſyetnenk, kyky mynd nagyob edent vyuen : Ime
en zerelmes neneym az criſtus kyalt my hozzank : ha valaky
zomyuhozyk yőyőn en hozzam, Ezt mongya vala zent lelekről :
Maſodzor mondatyk az malaztnak tellyes volta : ol naǵh bőſeggel
hoǵh mynden embereknek es angyaloknak malaztya feleth legyen :
Ez yllyen malaztnak bőſeges volta lőn az zẃz Mariaban : Myert
hoǵh lőn yſtennek annyah erről monda zent gabriel archangyal :
ẃduőzleǵh Maria, malaztal tellyes : Harmadzor, mykor adatyk
embernek az malazt[nak] elegkeppen : Mynt zent zakariaſnak,
Be tellyeſedek vǵmond zakarias az ő attyah zenth lelekkel : zent
erſebeth azzonroles vgyan azon zent lukaćh, Be tellyeſedek erſe-
62 beth || zent lelekkel : Negyedzer bőſeggel az annerah hoǵh ő myat-
tok egyebekys be tellyeſednek vala malaztal : Mykent oluaſſuk az
apoſtoloknak eletekről valo kőńben, hoǵh zent peter predykaluan
az nepeknek reayok zallah zent lelek : vgyan ottan megh vǵ
oluaſunk, hoǵh, az apoſtolok feyekreh tezyk vala az nepeknek
kezeketh es zent lelket ueznek vala : o Malaztnak naǵh bőſeges
volta : o ćhodaknak ćhodaya : o paradyćhombely naǵh edeſſegh :
o anyazenteǵhaznak fundamentomy : o kereztyeneknek attyok es
zeretőy : o ez ſőtet vylagnak vylagoſſagy : o criſtus kereztffayanak
vyſelőy : ky gondolhatta volna hoǵh ennereh ffel magaztatna
tẃtőketh ammennyey yſten : Nynchenek azert nagyobbak ő től-
lőkneel : Hat myt mongyuk azoknak kyk megh byzonyttyak hoǵh
nagyob zentek legyenek az apoſtoloknal, Mert tőbbet Zenuette-
63 nek : alazatoſbak voltanak, es tőb yozagot hattanak el : || Erreh
az zent doctorok vǵh ffelelnek, hoǵh, valakynek tőkelleteſſegeh es
zentſegeh, nynćhen ffő keppen ſem zegenſegben, Mert az őrdőgh
ygen zegen : ſem ſanyaro penitenciaban, ſem kynzenuedeſben :
ſem egyeb nemő ez vylagy vtalatoſſagban : Mert az őrdőgh ſanyaro
penitenciat tart, ſokath zenued : hanem az zenth zeretetben zent
pal apoſtal mondaſa zerenth, Myndennek feletteh az zent zereteth
legyen nalatok, ky az tőkeleteſſegnek kőteleh : Merth az zegenſegh,
kynnak zenuedeſeh : eletnek kemenſegeh ſ mynd ez yllyenek, nem
teznek embert tőkelleteſſe hanem ćhak vtat nytnak az tőkelleteſ-
ſegreh : Ennek byzonſagara vehettyẃk kereztelő zent yanoſth es
vrunk yeſuſth : Tudny valo dologh hoǵh yol lehet zent yanos
ſanyaroſagoſb eletet es nagyob zegenſeget vyſeleh vrunk criſtus-

nal, de azert nem nagyob vrunk yeſuſnal : Ezenkeppen ha vala meſ
zentek talaltattanak nagyobbak valamyben, akar zegenſegben,
akar alazatoſſagban : akar tudomamban : akar kyn zenuedeſben,
ſakar mynemő yoban || az apoſtoloknal, megys az apoſtolok 64
nagyobbak, Mert valamyt tőttenek nagyob zeretetből tőtteek :
Nagyobbat erdemleh zent peter el haǵuan az ő haloyat hoǵnem
Layos kyraſ, auuaǵh zent elek mynden kynćhet, Mert nagyob
zeretettel teuee : Ezenkeppen erćhed mynden yozagrol : Pelda zent
gergelről es az zenth atyarol : ky mykoron kőnyőrgneh yſtennek
kyuel lenneh erdemeh : zozat yőueh hozza monduan : Gergeſh
papanal : Haluan az zent atya megh buſula rayta es panazol vala
monduan : En mynden nemő youaymath el hattam, ſemmyt ne*m*
byrok ſemmy vygaſagom ez vylagon nynćhen : ő kegygh naǵh
tyzteſſegben : naǵh vygaſagban es naǵh kynćhben vagyon : Mykor
ygyen ſapolodneek, el yőueh yſtennek angyala es mondah : Nya-
ualyas barath hoǵh mered teh zent gergeſh papanak kazdagſaga-
hoz haſonlatny az teh [ſe] zegenſegedeth, mykor the ynkabh
győnyőrkődől az eǵh maćhka ffyuban mykor előtted yatzyk, hoǵh
nem ő az naǵh kynćhben : Haluan ezt be foga zayath es kyuannya
vala hoǵh zent gergellyel lehetnek yutalma : Ezt tegyẘk es ẘduő-
zőlẘnk : Amen : 1. 5. 2. 1. finis :

APOR CODEX.

(*LV. zsoltár 13)* Halaltol : es en labamat izamaktol : Hogy kelleſſenk iſtennek elo̊ttő eleueneknek Vilagocban (?)

(1) Vegezetől el ne Vezeſſed dauidot awagy megne tőried dauidot ő v̊genek iratťa mikor futna ſawl elo̊t a barrangba I ℞ XXIIII

psalmus LVI

Iſtentewl ſegetſeget ker az meg zabadwlaſra towaba bozonkodyk az ew ellen [?]

(2) Irgalmazy yſten ennekem Irgalmazy ennekem : mert te beled bizot en lelkem Es te zarnadnak arnekaba remenkedem miglen el mennyen hamiſſag *(3)* Iuo̊ltők felſeges iſtenhez : iſtenhez ki iol tőt ennekem *(4)* Ereztet menbo̊l es meg zabadeitot engemet : atta bozzuſagba engemet ńomodokat, Ereztette iſten ő irgalmaſſagat es ő igaſſagat : *(5)* es meg zabadeitotta en lelkemet orozlanoknak ko̊lkei ko̊zzo̊l. alluttam haboroltatot, Embereknek fiay ő fogai ő fegueri : ő nilay es ő neluo̊k eles tőr *(6)* Vigaggatok iſtennek mennyeknek felette : es menden fo̊ld ſelet te dyczeſeged *(7)* To̊rt alkottanak en labaymnak : es meg go̊rbeitettek en lelkemet Aſtanak en orczam elo̊t vermet : es eſtenek ő bele *(8)* Kez en zywem iſten kez en zywem : ‖ eneklek es eneket mondok, *(9)* Kel fel en dyczeſſegem kel fel ſoltar, es hegedo̊ben : fel kelek holual, *(10)* Vallok teneked nepekben Vram : es eneket mondok teneked nemzetekben *(11)* Mert fel magaztatot menńekiglen te irgalmaſſagod : es ko̊do̊kiglen te igaſſagod *(12)* ﬀel magaztaſſal menńeknek felette iſten : es menden fo̊ldnek felette te diczeſeged

Pſalmus LVII

dawyd keńyerewk Iſtennek hogy az ew ellenſegyt meg roncza

(2) Ha bizonaba es ug igaſſagot bezelletek : igazan itelletek embereknek fiay *(3)* Es mert zůben hamiſſagokat mywelkettek fo̊ldo̊n : hamiſſagokat tů kezeitek énekelnek, *(4)* El idegeno̊ltenek bůno̊ſo̊k az mehtől, auagy ańatol. teuelgettenek a mehtől bezellettenek hamiſſakat, *(5)* Hirtelenkedet azoknak keǵonak haſonlatťa zerent : mikent zyket aſpiſc es ő filei be rekeztőe, *(6)* Ki nem halgatťa meg a bůnoſo̊knek zauat : es a mereg alkotoet bo̊lczen bůuo̊lo̊ket, *(7)* Iſten meg tőri ő fogokat őnnőn zaiokban : ő zapiokat meg zegi vr, *(8)* Semmie valtoztatnak ment el foľo vyz : meg
3 huzta ő yiet mignem meg betego̊lteſſe||nek *(9)* Mikent vywz ky el foly el uetetnek : es fello̊l eſet tywz es nem lattak napot *(10)* Mielo̊t ertenek ty tywyſſetek a ramnuſt. mikent eleueneket ig haragban meg emezti o̊ket, *(11)* Vigad igaz mikor latand go̊zo̊delmet : meg moſſa ő kezeit bůneſnek vérében *(12)* Es mond ember es ha valobizon vagyon igaznak gimo̊lche : es bizon vaǵon iſten o̊ket itelo̊ fo̊ldo̊n

(1) Ne vezeſſel el dauidot vegezetől awaǵ ne tőried meg dauidot ő v̊genek irattatťa es mindőn ereztet ſawl es őrizte ő hazat hoǵ meg őlne őtet, I ℞ XIX

pſalmus LVIII

kenyerek vr yſtennek hogy ewteth az ew ellenſegynek markabol megh mencze

(2) Menczmeg engemet en ellenſegemto̊l en iſtenem : es en ellenem tammado̊kto̊l Zabadeh meg engemet, *(3)* Menczmeg engemet a hamiſſag mywelkedo̊kto̊l : es a véreknek firfiaitol ůduo̊zo̊h enge*me*t *(4)* Mert ki vo̊ttek en lelkemet : omlottanak en ream ero̊ſſo̊k, *(5)* Es ſem en hamiſſagom es ſem en bůnőm Vram : hamiſſagnalkůl ko̊uettem es futtam, *(6)* Kely fel te en elo̊mbe es las : es te iozagodnak iſtene vram iſr*ae*lnek iſtene, v̊gekeziel meg

latatodra menden nemzeteket : ne || irgalmazy mend azoknak, kik 4
mywelkednek hamiſſagot, *(7)* Meg fordolſanak eſre es ehet zenueg-
genek ment ebek : es kerengik a varoſt, *(8)* Ime bezelnek ő zaiokkal :
es tőr ő aiakokban mert ki hallotta, *(9)* Es te vram meg meueted
őket : es ſemmie valtoztak menden nemzeteket, *(10)* En erőſſe-
gemet te hoziad őrizem : mert iſten engemet fogado vagy, *(11)* en
iſtenem ő irgalmaſſaga elölkölt engemet, *(12)* Iſten yelentet en
nekem en ellenſegimen : ne őleſſed meg őket hogy valaha el ne
feleggenek en nepeim, Himczed el azokat te tehetſegedben : es
leueſſed őket vram en oltalmam, *(13)* Ő zaioknak vetkezetek ő
aiakoknak bezedek : es meg fogattaſſanak ő keuelſegekben, Es az
atokrol es az hazugſagrol hirdettenek *(14)* emeztetben : emeztet-
nek haragia es nem leznek, Es meg tugǵak mert iſten vralkodik
iacobon : es főldnek hatarin, *(15)* Meg fordolſanak eſtre es ehet
zenueggenek ment ebek : es kerengik a varoſt, *(16)* Ők elhim-
letnek etelre : de ha nem lendnek meg elegettettek morognak,
(17) En ke*dig* eneklem te erőſſegedet : || es vigadom holual te ir- 5
galmaſſagodat Mert lőttel engemet fogado, es en bizodalmam en
tőrődelmemnek napiaban, *(18)* En zegedelmem te neked eneklek
mert iſten en fogadom vaǵ : en iſtenem en irgalmaſſagom

(1) Azokert kik tanoſagot valtoztatnak Awaǵ dauid ṽgő irattattanak tanoſagaba valtoztatnak *(2)* midőn meg goita mezopotaniat, maſkent ſophat es ſyriat, Maſkent ſophat es ſinat, ſobalt, Maſkent ſobatot, es meg fordeita ſiriat, es edombol meg vere a ſos vőlgőn XII ezereket, Dauidnak eneke, 2 R. VIII es X. c' es 1. paralipomemom, XVIII es XIX, Az apaſtaloknak zauok midőn xps zenuedet

pſalmus LIX

Dawyd halat ad wr yſtennek hogy az ew ellenſegyt meg gyezte wolna

(3) Iſten el ŭztel minket es meg tőrtel minket : haraguttal es irgalmaztal mynekőnk, *(4)* Meg yndeitottad főldet es meg haboreitottad őtet : vigaziad meg ő tőrődelmet mert meg indoltatot,

(5) Jelentettel te nepednek kemeńeket : itattal minket zomorodatnak boraual, *(6)* Attal teged felo̊knek iegzetet : hogy el tauozianak yinek orczaiatol, Hoǵ meg zabadoltaſſanak te zeretőid :
6 *(7)* ṽduezehed te ‖ iogodat es halgas meg engemet *(8)* Iſten bezellet ő zentiben vigadok es meg oztom ſiccinat : es meg merem hailakoknak vo̊lget, *(9)* Enem galaad es enem manaſſes : es effraim en feiemnek erőſſege, Juda en kiralom : *(10)* moab en remenſegemnek fazoka, Idumeaban ki noitom en ſarumat : magamnak idegenek alaztattak *(11)* Ki vizen engemet a rakot varoſba : ki vizen engemet ydumeaiglan, *(12)* Nem de te iſten e? ki el ṽztel mynket es nem megy ki iſten mű tehetſego̊ncben, *(13)* Aǵ myneko̊nk ſegedelmet a to̊ro̊delmbo̊l : mert hyw embernek ṽdweſſege, *(14)* Iſtenben tezünk iozagot : es ő ſemmie valtoztatťa mynket to̊redelmezőket : —

(1) Dauidnak eneke es diczerete, zent pal apaſtalnak zaua criſtoſrol mond,

pſalmus LX

Dawyd Iſtentewl ker az feyedelemnek, hozzw eletewt, ellenſegyn walo gyezedelmet, yo zerenczet es yſtennek kedweth

(2) Halgaſhad meg iſten en onzollatomat : ṽgekeziel en ymadſagomhoz. *(3)* ffo̊ldnek vegetől kaialtottam te hoziad : mikor bvzoltatnek en zywem a ko̊uo̊n fel magaztattal engemet Viſeltel engemet *(4)* mert lo̊ttel en remenſegem : es erőſſegnek torńa ellenſegnek ‖ orczaiatol, *(5)* Lakozom te hailakodban o̊ro̊kke : meg oltalmaztatom te zarńadnak fedeleben, *(6)* Mert te en iſtenem meg halgattad en ymadſagomat : attal o̊ro̊ko̊t te neuedet felo̊knek, *(7)* Napot kiralnak nap felet toldaz : ő eztendeiet nemzetnek napiaiglan es nemzeteiglen, *(8)* Meg marad o̊ro̊kke iſtennek zemeleben : irgalmaſſagat es ő igaſſagat ki kereſi meg, *(9)* Iǵ eneket mondok te neuednek o̊ro̊kkel o̊ro̊kke : hoǵ meg aggam en fogadaſimat naprol napra

(1) Dauidnak pſalmoſa Idyhitomert eǵhaznak zaua

pſalmus LXI

dauyd Iſtenben walo byzodalomra myndenth ynth merth az emberben walo byzodalom ſemmy

(2) Nemde iſtennek alazatot lezen en lelkem e : mert ő töllő
en v̊dweſſegem, *(3)* Mert es ő en iſtenem es en üdwőzeitőm :
engemet fogado nem mozdoltatom touabba, *(4)* Miglen omlotok
emberre meg őltők mend tü : monual le hailot falra, es el haǵot
maceriefre *(5)* Valobizon en arramat meg gondoltak el tauoztat-
ni : futtam en zomiamban ő zaiokkal meg aldnakuala es ő zywők-
kel meg atkoznakvala, *(6)* De valabizon iſtennek alaztatot lezen
en lelkem : mert ő tőllő || en bekeſegem *(7)* Mert en iſtenem es 8
en v̊duezeitőm : en ſegedelmem nem ki megek *(8)* Iſtenben en
v̊duőſſegem es en dyczeſſegem en ſegedelmemnek iſtene : en remen-
ſegem iſtenben vagyon, *(9)* Remenkeggetek ő bele nepnek menden
gülekezete ki őſſetek ő előttő tü zyweteket : mert iſten mü ſege-
delmmőnk őrőkke *(10)* Valabizon hewak embereknek fiay ő mer-
tekekben hazugok embereknek fiay : Hoǵ meg es alſanak ők a
hiwſagbol azonban, *(11)* Ne akariatok remenkednetek hamiſſagba
es ragadozatokat ne akariatok kiuannotok : kazdagſagok ha ſoka-
ſolandnak ne akariatok azywet hozia vetnetek, *(12)* Eǵzer bezelſet
iſten e kettőt hallottam mert hatalm iſtene *(13)* es teneked vram
irgalmaſſag, mert te meg acz eǵmendenek ő müuelkedete zerent

(1) Dauidnak pſalmoſa mikor volna Idomeanak kyetleneben, Eghaznak zaua Criſtoſrol

Pſalmus LXII : —

Dawyd eneke mykoron wolna az Jehudanak pwztayaba Iſtentewl ſegetſegewt ker nagy geryedetes zywel az ellenſeg ellen

(2) Iſten en iſtenem : te hoziad vilagbol viǵazok. Zomiazot te benned en lelkem : mel ſok keppen te neked en huſom, *(3)* Ez ||

9 puzta földben es ez vtban es ez vizetlenben : ig e zentben ielentem teneked, hoǵ latnam te iozagodat es te dyczeſſegedet, *(4)* Mert iob te irgalmaſſagod eleteknel : en aiakim diczernek tegedet, *(5)* Iǵ aldlak meg tegedet en eletemben : es te neuedben emelem fel en kezeimet, *(6)* Mikent adeſpes es köuerſeggel be tellek en lelkem : vigaſſagnak aiakiual diczer en zam, *(7)* Iǵ emlekezem te rollad en aǵaimon : Veterńe koron emlekezem te benned *(8)* mert voltal en ſegedelmem, Es te zaruaidnak fedeleben vigadok. *(9)* eggeſölt en lelkem te vtannad : fogadot engemet te iogod, *(10)* De ők heiaba kereſtek en lelkemet be mennek földnek alľaba : *(11)* adattanak törnek kezebe rauazaknak rezek leznek, *(12)* De kiral vigattatik iſtenben diczertetnek mend azok kik eſkeznek ő bele mert be rekeztetik hamiſſag bezellőknek zaiok

(1) Dauidnak pſalmoſa, nepnek zaua criſtoſnak getrelmeről

Pſalmus LXIII

Dawyd yſtent azon kery hogy ewtet az ellenſegnek artalmaſſagatewl megh mencze

(2) Halgaſd meg iſten en ymadſagomat mikor ongollak : ellenſegnek felelmetől menczed meg en lelkemet, *(3)* Meg oltal-
10 maztal engemet gonozkodoknak || gülekezetektől : hamiſſag mywelködeknek ſokaſſagatol *(4)* Mert meg eleſeitettek ő nelueket mikent tört meg huztak ő yeket keſerö allatot : *(5)* hoǵ lőyenek reitekben fertezetlent, *(6)* Hirtelen lőuik őtet es nem felnek : tőkellettenek őnnőn magoknak alnak bezedet : Bezellettenek hoǵ el reitenek a tőrőket : mondottanak ki latťa azokat, *(7)* Tudakoztanak hamiſſagokat : meg foǵatkoztanak tudakozwan tudakozattal, Vepik ember magas zűhöz : *(8)* es fel magaztatik iſten, Aprodoknak nilay lőttenek ő czapaſok : *(9)* es meg betegőltek ő neluek ő ellenek Meg haboroltattak mend azok kik lattak vala azokat : *(10)* es felt menden ember Es hirdettek iſtennek mywelkedetet : es ő tétét meg ertettek, *(11)* Vigaztaltatik igaz vrban es remenkedik ő bele : es diczertetnek menden igaz zűuőnek

(1) Dauidnak pſalmoſa Jeremiaſnak eṅeke Aggeuſſal es Ezechiellel a zarandoklatnak igeieről Awaǵ a nepnek babillomba viteleről mikor el kezdettek volna eredny

Pſalmus LXIIII

Dawythnak eneke es dyczerety Halat ad wr yſtennek hogy az ewangyelyom mynd ez zeles wyrdettetyk es ynty az nepeket hogy az wr yſtenth dyczeryek az ew hozzank walo yo woltaerth

(2) Teneked illik diczeret iſten ſyonban : es teneked meg
adatik fogadat ieru||ſalemben *(3)* Halgaſd meg en imadſagomat : 11
te hoziad mendem teſt ioͤ, *(4)* Hamiſſaknak igeiek hatalmaztak
my raitonk : es mvͤ keǵetlenſeginkben te koͤnoͤroͤlz, *(5)* Bodog kit
valaztottal es hoziad vôttel : es lakozik te hailakodban, Beteľľe-
ſednek te hazadnak iauiual : zent a templom *(6)* czudalatos
igaſſagban, Halgas meg mynket mvͤ vͤdwôſſegoͤnknek iſtene : foͤld
menden vegeinek remenſege es tengerben tauol *(7)* Zorgatuan
heǵeket te tehetſegeddel oͤuedoͤzwen hatalmal : *(8)* ki meg habor-
gatod tengernek melet oͤ habinak zozatťat Meg haboroltatnak nem-
zetek *(9)* es felnek kik lakoziak a hatarokat : te ielenſegidtoͤl
veternei ki menet es eſtue ǵenerkedel, *(10)* Meg lattad foͤldet es
meg rezegeitetted oͤtet : meg ſokaſeitottad kazdageitanod oͤtet,
Iſtennek foľoia betoͤlt vizekkel : kezeitettedmeg azok etkeket
mert harag oͤ kezoͤletek, *(11)* O̊ czergetegit meg rezegehed meg
ſokaſehad oͤ czemeteit : oͤ ezterhaiban vigad czemétézoͤ, *(12)* Meg
aldwan te iozagod eztendeinek koronait : es te mezoͤid betelnek
boͤſſeggel, *(13)* Meg koͤueregnek || kietlennek zepi : es halmok 12
oͤuedeztetnek vigaſaggal, *(14)* Meg oͤltoͤztettek iohoknak koſi
es voͤlgek boͤuoͤlkednek buzaual : kaialtnak es mert diczerete
mondnak

(1) Dauidnak eńeke fel keletről

pſalmus LXV

Az yſten nepeth ebbe hala adaſra ynty az profeta ezert hogy ewket gyakorka az halalnak torkabol ky mentette wolna

Enekletek iſtennek menden főld : *(2)* eneket mońgatok ő
neuenek : aggatok diczőſeget ő diczeretenek, *(3)* Mońgatok iſten-
nek mel felelmeſek te mywelkedetid vra*m* : te iozagodnak ſokaſſa-
gaban : hazudnak teneked te ellenſegid, *(4)* Menden főld imaggon
tegedet iſten es eneklen te neked : eneket mońgon te neuednek,
(5) Jőuetek es laſſatok iſtennek mywelkedetit : felelmes tanalczok-
ban embereknek fiay feĺet, *(6)* Ki fordeita tengert zarrazba, labbal
altal mennek foĺon : ott vigadonk ő benne *(7)* Ki vralkodik ő tehet-
ſegeben őrőkke ő zemei [z] nemzetekre neznek : kik ellenkednek
nem magaztatnak fel őnnőn benn*e*k *(8)* Meg algatok nemzetek mv̊
iſtenenket : es hallandoua teǵetek ő diczeretenek zauat, *(9)* Ki
vette en lelkemet eletre : es nem atta mozdolatba en labaimat,
13 *(10)* Mert meg bizoneitottal műnket iſten : tűzzel || műnket meg
tizteitottal mikent meg tiztoltatik ezűſt, *(11)* Vittel műnket tőrb*e*,
Vettel tőrődelmeket mű hatonkra : *(12)* Vettel nepeket mű feienkre,
Altal mentőnk tűzőn es vizen : es ki hoztal műnket hyedelmbe,
(13) Be megek te hazadba aldozatokban : meg adom en fogada-
ſimat *(14)* kiket meg valaztottanak en aiakim Es bezellet en
zam : en tőredelmemben *(15)* Velő*s* aldozatokat aldok teneked :
koſoknak gerieztéteuél aldok teneked teheneket bakokkal, *(16)* Jő-
uetek halgaſſatok mend kik felitek iſtent : es hirdetem meneieket
tőt en lelkemnek, *(17)* Ő hozia en zammal űuőltőttem : es vigat-
tam en ńeluem alat *(18)* Hamiſſagot ha tekentettem en zűuem-
ben : nem halgat meg vr, *(19)* Azert halgatot meg vr : es v̊gekezet
en onzollatomnak, *(20)* Aldot iſten ki nem tauoztatťa el en imad-
ſagomat : es ő irgalmaſſagat en tőllőm

(1) Dauidnak pſalmoſi eneknek ymnoſiban

LXVI

Kewanna hogy mynd ez zelews fewlden az yſtennek ygeye hyrdetteſſek

(2) Iſten irgalmazion mű nekőnk es meg algon műnket :
14 meg vilagoſeha ő zemelet mi raitonk es irgalmazion || mynekőnk

(3) hoǵ meg eſmerink fo̊ldo̊n te vtadat: menden nemzetekben te
v̊duo̊ſſegedet *(4)* Vallanak teneked nepek iſten: vallanak menden nepek *(5)* Vigagǵanak es o̊ro̊llenek nemzetek: mert itelzi nepeket igaſſagban es birz nemzeteket fo̊ldo̊n, *(6)* Vallanak teneked nepek iſten: Vallanak teneked menden nepek, *(7)* fo̊ld atta o̊ gimo̊lczet Meg alǵon mynket iſten mi iſteno̊nk *(8)* es meg alǵon mynket iſten: es felľek o̊tet fo̊ldnek menden vegi

(1) Dauidnak eneke

Pſalmus LXVII

Dauyd eneke Az cryſtwſnak fel tamadaſat, menyben meneſet zent [e]leleknek el boczataſat ewangyelyomnak hyrdeteſeth es bẘnnek boczanattyat megh mongya

(2) Fel kellen iſten es elhimleſſenek o̊ ellenſegi: es el fuſſanak o̊ orczaia elo̊l kik ǵulo̊ltek o̊tet, *(3)* Mikent meg foǵatkozot fyſt meg foǵatkozianak: mikent el fol a viuz tűznek orczaiatol: iǵen el vezienek a bűno̊ſo̊k iſtennek orczaiatol, *(4)* Es igazak ǵeńerkeggenek es vigagǵanak iſtennek zemeľe elo̊t: es o̊ruerdezienek vigaſagban *(5)* Enekľetek iſtennek es eneket monǵatok o̊ neuenek: o̊ſuent teǵetek neki ki fel ment napńugatra
Vr neue annak O̊ro̊lľetek o̊ zemeľe elo̊t meg haboroltat‖nak o̊ **15**
orczaiatol *(6)* aruaknak atťok: es o̊zuegeknek biraiok, Iſten o̊ zent heľeben: *(7)* iſten ki lakoztat eg erko̊lczeneket hazban Ki ki vizen ko̊to̊zo̊tteket o̊ ero̊ſſegeben: azonkeppen azokat kik mozdoltatnak kik lakoznak ſerekben, *(8)* Iſten mikor ki menendez te nepednek zemeľeben: mikor altal menendez akietlenben, *(9)* ffo̊ld meg indolt es mert menńek czepegtek: ſyna iſtenenek orczaiatol iſrael iſtenenek orczaiatol *(10)* Akarat zerentualo eſſet valaztaz iſten te o̊ro̊ko̊dnek: es meg betego̊ltetet, de te meg to̊kelletted o̊tet, *(11)* Te lelkeſid lakoznak o̊ benne: kezeitel te edeſſegedben zeǵennek iſten, *(12)* Vr aad iǵet ewangelizaloknak: ſok iozagǵal, *(13)* Jozagoknak kiraľa zereto̊io̊: es haz zemeleie meg oztani fozlatokat *(14)* Ha aloǵatok zerzeteſeknek ko̊zepettek meg ezűſto̊zo̊t galambaknak tolli: es hatnak vtollay arańńak hiruadatťaban, *(15)* Mikor meg valazt mennyey kiraľokat o̊ raita houal meg feierei-

tetnek ſelmonban: *(16)* iſtennek hege kőuer heǵ, Alut heǵ kőuer
16 heǵ: *(17)* hogy mit ganeiťatok az alut heǵeket Heǵ || kiben iol kelletet lakozni iſtennek ő benne: es mert vr lakozik vegezetől, *(18)* Iſtennek zekeri ſokkeppen valo tizzer ezeri Vigadoknak ezeri: Vr ő bennek ſyonban ſcentben, *(19)* ffel mentel magaſſagba fogtad afogſagot: Vőttel aiandokokat emberektől, Es mert nem hiuők: lakozniok vrnak hazat, *(20)* Aldot vr nappal menden nappon: bodog őſuent tőt műnekőnk mű űdwőzeitenknek iſtene, *(21)* My iſtenőnk v̊duőzeitő iſten: es vre halalnak kimenete, *(22)* Valobizon iſten meg zegi ő ellenſeginek feieket: ő vetkezetekben iarokat fűrteknek teteyt, *(23)* Mondot vr baſambol meg fordeitom: meg fordeitom tengernek meľeben, *(24)* Hoǵ be martaſſek ő labok a vérbe: te ebeidnek ńeluek ellenſegekből ő tőllők, *(25)* Lattat te bemeńetedet iſten, en iſtenemnek be meńeſſe en kiralome ki vaǵon ſcentben, *(26)* Eleuekőltenek a fedelmek eggeſőltenek; az ifiuczka timpanizalok eneklőknek kőzepettek *(27)* Eghazakban iol monǵatok iſtennek: Vrnak iſraelnek forraſibol *(28)* Oth beniamin hő-
17 ſeczke: elmenek rűte||teben Judanak fedelmi ő Vezeri: zabulon*n*ak fedelmi, Neptalimnak fedelmi, *(29)* Paranczol iſten te iozagodnak: tőkelled meg azt iſten mellet mywelkettel mv̊ bennőnk *(30)* Te zent templomodtol ki vaǵon Jeruſalemben: teneked aiandokoznak kiralok aiandokokat, *(31)* Meg porehad a nadnak vadatyt: bikaknak gűlekezetek byaloknak ineiekben hog ki rekeziek azokat kik bizoneitattak ezűſtuel, El himczed a nemzeteket kik hadakat akarnak: *(32)* iőnek kőuetek egiptombol: Zereczen orzagbol hoǵ ő keze elől kelle iſtent, *(33)* ffőldnek orzagi eńekletek iſtennek: enekletek vrnak, Enekletek vrnak *(34)* ki fel ment meńńek: meńńere nap keletre, Ime aǵǵa ő zauanak zauat iozagot, *(35)* aǵǵatok diczőſſeget iſtennek iſraelen: ő naǵſaga es ő iozaga kődőkben *(36)* Czudalat*us* iſten ő zentiben iſraelnek iſtene: ő aad tehetſeget es erőſſeget ő nepeinek aldot iſten

(1) Azoknak vetkezetekert kik meg valtoztatnak, Maſkent dauidnak iratatťa, Ez az őtőd ey viǵazat

LXVIII

Azzonyonk Maria ymagy byneſſekerth ‖

Dawyd yſtennek kenyerewgh hoǵ ewtet az ew ellenſegytewl meg mencze, melynek zemelye alath az cryſtwſnak halala es az ſydoknak wezedelme meg profetaltatyk

*(2) I*duo̊zo̊h iſten engemet: mert be mentenek vizek mend 18
en lelkemiglen, *(3)* To̊ttem aǵagnak meľebe; es myncz allat, Jo̊uek
tengernek magaſagaban: es fergetek el mereited engemet, *(4)* Munkalkottam ńuo̊ltwen meg rekettek en enim meg fogatkoztanak en
zemeim mikor remenkedem en iſtenembe, *(5)* Meg ſokaſoltanak en
feiemnek fűrti felet: kik gűlo̊ltenek engemet inǵen, Meg batorottak en ellenſegim kik v̊ldo̊znek engemet hamiſſan: melľeket ne*m*
ragattam tahat fizetem valek, *(6)* Iſten te tudod en heitſagomat:
es en vetkezetim ne*m* reitettek el te to̊lled, *(7)* Ne altalkoǵganak en
bennem: kik varnak tegedet vram iozagnak vra, Ne alaztaſſanak
en raitam: kik kereſnek tegedet iſrľnek iſtene, *(8)* Mert te erted
tűrtem bozzuſagot: be fette alazat en orczamat, *(9)* Idego̊n lettem
en at́amfiainak: es Zarandok en ańam fiaimnak *(10)* Mert te hazadnak zerelme meg o̊t engemet: es tegedet zidalmazoknak bozuſagok eſtenek en ream, *(11)* Es be fedem bo̊itel en lelkemet: es
lo̊t bozzuſagba ennekem ‖ *(12)* Es vetem en ruham ma ciliciomot: 19
es lo̊ttem azoknak pelda bezedben, *(13)* En ellenem bezelnekvala
kik v̊lnekvala a kapuban: es en ellenem enekelnekvala kik bor
iſznak vala, *(14)* En ke*dig* en ymadſagomat te hoziad vram: iol
kelletet ido̊nek iſtene, Te irgalmaſſagodnak ſokaſſagaban halgaſmeg
engemet: te v̊duo̊ſſegednek igaſſagaban, *(15)* Mencz meg engemet
a ſarbol hoǵ ne to̊yem bele: Zabadeh meg engemet azoktol kik
gűlo̊ltek tegedet, es vizeknek melito̊l, *(16)* Ne merehen el engemet
viznek fergetege: es ne emezien meg engemet melſeg es ne taſſa
en ream kut o̊ zaiat, *(17)* Halgaſſ meg engemet vram mert engedelmes te irgalmaſſagod: te irgalmazatodnak ſokaſſaga zerent
tekencz en ream, *(18)* Es ne fordehad el te orczadat te ǵermekedto̊l: mert to̊redelmeztetem ǵorſan halgaſſ meg enge*met* *(19)* Vǵekeziel en lelkemnek es zabadehad meg o̊tet: en ellenſegimert mencz
meg engemet *(20)* Te tudod en bozzuſagomat es en alazatomat:
es en beczo̊letemet, *(21)* Te zemeled elo̊d vadnak mend kik to̊re-

20 delmeſnek engemet: bozzuſſagot es ńauat vart en zűuem || Es
tűrtem ki eǵembe meg zomoreitatnek es nem volt: es ki meg
vigaztaltatnek es nem leltem *(22)* Es attanak en etkembe epet:
es en zomiamban itattanak engemet ecettel *(23)* Leǵen ő aztalok
ő előttek tőrben: es meg forbatlatban es meg gonozbolatba, *(24)* Be
ſetetőllenek ő zemek hoǵ ne laſſanak: es ő hatokat mendenha meg
gőrbőhed, *(25)* Őſd ki ő reaiok te haragodat: es te haragodnak
hirtelenkedete meg foglaľľa őket, *(26)* Legen ő lako heľek puzta:
es ő hailakokban ne legen ki lakoziek, *(27)* Mert kit te meg vertel
Vͤldőztek: es en ſebimnek ſerelmehez toldottak, *(28)* Tolǵ hamiſ-
ſagot ő hamiſſagokhoz: hoǵ ne meńnenek be te igaſſagodba, *(29)* Le
tőrleſſenek előknek kőnueből: es igazakkal ne irattaſſanak, *(30)* En
vaǵok zeǵen es bus: iſten te Vͤduőſſeged fogadot engemet *(31)* Di-
czerem iſtennek neuet enekkel: es fel magaztatom őtet diczeretben,
(32) Es kelletik iſtennek Vy boriunak felette: zaruakat es kőrmő-
ket hozandonal, *(33)* Laſſak zeǵenek es vigaǵǵanak: kereſſetek
iſtent es él tű lelketek *(34)* Mert meg halgatta a zeǵeneket: Vr:
21 es ő kőtőzőttit nem Vtalta, *(35)* Diczerik || azt meńnek es főldek:
tenger es menden zőkdőſők ő bennek. *(36)* Mert iſten Vͤduőzeiti
ſyont: es meg alkottatnak Judanak varaſi, Es lakoznak őt: es
őrőklettel kőuetik őtet, *(37)* Es ő zolgainak magzatťok biriak
őtet: es kik zeretik ő neuet lakoznak ő benne

(1) Dauidnak pſalmoſa annak meg emlekezetere hoǵ iſten meg zabadeitotta őtet

Pſalmus LXIX

Dawyd az yſten nepenek elenſegy ellen ſegedelmeth ker

(2) Iſten en ſegedelmemre Vͤgekeziel: Vr en ſegedelmemre ſyes, *(3)* Alaztaſſanak es zegenőlteſſenek: kik kereſik en lelkemet, El fordolľanak hatmege es altalkoǵǵanak: kik akarnak ennekem gonozokat *(4)* El fordolľanak hamar altalkoduan: kik mondnak ennekem őrőľ őrőľ, *(5)* Őrőllenek es vigaǵǵanak te benned mend azok kik kereſnek tegedet: es monǵak mendenha fel magaztaſſek Vr kik Zeretik te Vͤduőſſegedet, *(6)* De en ńawalas es zeǵen vaǵok: iſten ſegeh engemet, En ſegedelmen vaǵ te es en zabadeitom vaǵ te: Vram ne keſſel

(1) Davidnak pſalmoſa Jonadabnak fiairol, es az elő fogſagbeliekro̊l

Pſalmus LXX ||

Dawyd Iſtentewl ſegedſegewt ker hogy az hytben meg maradhaſſon mynden haborwſaganak ydeyeben

Te beled Vram remenkettem ne alaztaſſam o̊ro̊kke: *(2)* te 22
igaſſagodban zabadeh meg engemet es mencz meg engemet
Haiczad hoziam te fűledet: es v̊duo̊zeh engemet, *(3)* Leǵ enne-
kem oltalmnak iſtene: es ero̊ſſeitet hel hoǵ v̊duo̊zeh engemet
Mert en ero̊ſſeitetem: es en bizodalmam vaǵ te, *(4)* En iſtenem
mencz meg engemet bűneſo̊k kezebo̊l: es to̊ruen ellen műuel-
kedo̊nek kezebo̊l hamiſſebol, *(5)* Mert te vaǵ en bekeſſegem
Vram: es remenſegem en ifiuſagomtolfoguan *(6)* Te benned
meg to̊kelletem mehto̊l: en ańamnak haſabol te vaǵ en oltal-
mam, Te benned en enekletem mendenha: *(7)* monnal ielen-
ſeg lo̊ttem ſokaknak, es te ero̊s ſegedelm, *(8)* Be telleſeggék
en zam diczerettel hoǵ eneklem te diczo̊ſſegedet: mend eſtik te
naǵſagodat, *(9)* Ne veſſel engemet venſegnek ideieben: mikor meg
foǵatkozik en tehetſegem ne haǵ meg engemet, *(10)* Mert mondot-
tanak en ellenſegim ennekem gonozokat: es kik órizikuala en
lelkemet tanalczot tartottak egembe *(11)* Mondnak iſten meg hatta
o̊tet v̊ldo̊z||ietek es meg fogiatok o̊tet: mert nincz ki meg mencze 23
o̊tet, *(12)* Iſten ne tauozial el en to̊llem: en iſtenem en ſegedel-
memre tekencz, *(13)* Alaztaſſanak es meg foǵatkozianak en lelkem-
nek olczarloy: be fedezteſſenek alazattal es zemeremmel kik kereſ-
nek gonozokat ennekem, *(14)* En ke*dig* mendenkor remenkedem:
es ero̊ko̊do̊m te menden diczeretedre, *(15)* En zam hirdeti te igaſ-
ſagodat: mend eſtik te v̊duo̊ſſegedet, Mert nem eſmertem iraſt
(16) be meǵek Vrnak hatalmaba: Vr emlekezem te czupa igaſſa-
godrol, *(17)* Iſten taneitottal engemet en ifiuſagomtolfoguan: es
maiglan hirdetem te diczeretidet, *(18)* Es venſegiglen es veno̊ltig-
len: iſten ne haǵ engemet, Migne*m* hirdeſſem te karodat: menden
nemzetnek ki iöuendo̊, Te hatalmadat *(19)* es te igaſſagodat iſten:
magaſſagiglan melľeket to̊ttel naǵſagokat iſten ki egenlo̊ te veled,
(20) Mel ſok to̊redelmeket es gonozokat ielentettel en nekem: es
meg fordoluan meg eleueneitettel engemet es fo̊ldnek melľegibo̊l

eſmeg ki hoztal engemet, *(21)* Meg ſokaſeitottad te naǵſagodat: es
meg fordoluan meg vigaztaltal enge*me*t *(22)* Mert es en vallom te-
24 neked || enekletnek edeniben te igaſſagodat Iſten: eneklek teneked
hegedo̊ben iſrľnek zente, *(23)* O̊ro̊lnek en aiakim mikor eneklen-
dek teneked: es en lelkem kit meg zabadeitottal, *(24)* De es en
neluem emleite te igaſſagodat mend napot eſtig: mikor meg alaz-
tatnak es meg zegeno̊ltetnek kik kereſnek ennekem gonozokat

(1) Dauidnak eneklete Salomonrol,

Pſalmus LXXI

Ezt az Sydoķ az ſalomon orzagarol magyarazzak, az kereztyenek pedyg az cryſtwſrol hogy mynd ez zeles wylagon az ewangelyom predykaltatyk

(2) Iſten te iteletidet aggad kiralnak: es te igaſſagodat kiral
fianak, Itelľed te nepedet igaſſagban: es te zegenidet igaz iteletben
(3) ffogaggának hegek begeſeget nepeknek: es halmok igaſſagot,
(4) Itelj nepeknek zegenit es ṽduo̊zei zegeneknek fiait: es alazia a
patuarozot, *(5)* Es meg marad az nappal es a hod elo̊t: nemze-
tekbo̊l nemzetekbe, *(6)* Le zal mikent es a ǵapiura: es mikent a
czepego̊ czeppenetek fo̊ldre, *(7)* Tammad o̊ napiban igaſſag es bekeſ-
ſegnek bo̊ſege: miglen el veteſſek hod *(8)* Es vralkodik tengo̊rto̊l
foguan tengeriglen: es a folotol foguan e fo̊ldi vilagnak hata-
raiglan, *(9)* Annak o̊ elo̊tto̊ eſedeznek zereczenek: es o̊ ellenſegi
25 fo̊ldet ńalnak || *(10)* Tarſiſbeli kiralok es zigetiek aiandokait aian-
dokoznak: Arabiabeli kiralok es ſabbabeliek aiandokokat hoznak
oda *(11)* Es imaggak o̊tet menden fo̊ldi kiralok: menden nemze-
tek zolgalnak neki, *(12)* Mert meg zabadeitot zegent a hatalmaſtol:
es a zegent kinek nem vala ſegedelme, *(13)* Enged zegennek es
ńaualaſnak: es zeǵeneknek lelkeket ṽduo̊zeiti *(14)* Es vſurakbol
es hamiſagbol meg zabadeita o̊ lelkeket: es tiztelendo̊ o̊ neuek az
elo̊t, *(15)* Es él es adatik o̊neki az arabiabelj arańban es imaggák
o̊tet mendenha: menden naponkend iol mondnak o̊neki, *(16)* Lezen
ero̊ſſo̊det fo̊lden hegeknek magaſſagaban: fel magaztatik o̊ haba
libanuſnak felette es viragoznak varoſbol mikent fo̊ľdnek zenaia,
(17) Legen o̊ neue aldot ero̊kko̊l: nap elo̊t meg marad o̊ neue, Es

meg aldatnak oͤ benne ſoͤldnek mend*en* nemzeti : menden nemzetek fel magaztatťak oͤtet, *(18)* Aldot vr iſrľnek iſtene : ki toͤt czudakat oͤnmaga, *(19)* Es aldot oͤ naǵſaganak neuoͤ eroͤkke : es be telleſedik oͤ neueuel menden foͤld legen legen *(20)* Meg ſoǵatkoztak dauidnak diczereti Avaǵ eneki,

(1) Im*m*ar kezdetik aſaphnak || yeſſe fianak **26** pſalmoſa

Pſalmus LXXII

Aſaph eneke, vygaztallya ebben az profeta az Iſtennek nepeth, hogy meg ne haborogyanak abban, hogy yt ez wylagon az yoknak gonoz zerencheyek wagyon, es az gonozoknak yo zerenczeyewk wagyon

Meľ io iſrľnek iſtene : azoknak kik igazak zuͤuel, *(2)* En labaim ke*dig* monnal meg mozdoltattak : monnal ki oͤtlettek en vepeſim, *(3)* Mert irelkettem hamiſſagra : latuan buͤneſſoͤknek bekeſegeket *(4)* Mert nyncz latat oͤ ha[i]lalokban : es eroͤſſoͤdet oͤ czapaſokban, *(5)* Embereknek mwnkaiokban nem vadnak : es emberekkel nem oſtorlatnak, *(6)* Azert tartotta oͤket keuelſeg : be ſedeztettenek hamiſſaggal es oͤ kegietlenſegekkel, *(7)* Zarmazat monnal adeſdboͤl oͤ hamiſſagok : altal ment zuͤueknek aieitatťokban, *(8)* Gondoltanak es bezellettenek alnokſagot : hamiſſagot magaſſagba bezellettek *(9)* Vettek menbe oͤ zaiokat : es oͤ ńeluek altal mente foͤldet *(10)* Azert meg fordol azen nepem it : es telles napok leletnek oͤ bennek *(11)* Es mondottak mikent taǵǵa iſten, es ha vaǵon tudomań magaſſagban, *(12)* Im oͤk buͤneſſek es boͤuoͤlkoͤdoͤk oͤroͤkke : tartottanak kazdagſagokat *(13)* Es mondek azert meg igazeitottam en zuͤuemet vͤgnelkuͤl : es fel emeltem artatlanok koͤzoͤt en kezeimet *(14)* Es meg oſtorlattam mend eſteg : es en getrel||men veterńeben, **27** *(15)* Ha mondom vala meg hirdetem iǵ : im te fiaidnak nemzetit meg maſlottam, *(16)* Alaitom vala hoǵ meg eſmeriem : a munka en eloͤttem vaǵon, *(17)* Migne*m* be meńńek iſtennek ſanctuariomaba : es ertekeziem oͤ vtolľokban, *(18)* Valobizon az alnalkodatért vettel nekik : le hagytattad oͤket mikor fel emelkednenek, *(19)* Mert loͤttenek puztolatba, hirtelen meg foǵatkoztanak : el veztenek oͤ hamiſſagokert, *(20)* Mik*en*t ſel keloͤknek almokat vram : te varoſodban oͤ

kepeket ſemmie valtoztattad, *(21)* Mert meg langaſolt en zywem:
es en veſeim meg valtoztattak: *(22)* es en ſemmie valoztattam es
nem tuttam, *(23)* Lőttem ment barom te nalad: es en mendenha
te veled, *(24)* Tartottad en iogkezemet es te akaratodban viſeltel
engemet es te diczeſegedbe fogattal enge*met* *(25)* Mert mi ennekem
meńben: es te tőlled mit akartam főldőn, *(26)* Meg foǵatkozot en
teſtem es en zywem: en zywemnek iſtene es te rezed iſten őrőkke,
(27) Mert ime kik el tauoztattak ő magokat te tőlled el veznek:
el ueztetted mend azokat kik el belendezkednek te tőlled, *(28)* En-
28 nekem ke*dig*: io iſtennel eggé‖ſőluőn: es vetnem en remenſege-
met Vr iſtenbe, Hoǵ hirdeſſem mend ő predicacioit: ſyon lyanyanak
kapuiban

(1) Aſaphnak ertelme mikor meg ńittatnek

psalmus LXXIII

Panazolkodyk Aſaph az Iſtennek az hytewtlenek ellen,
kyk az anya zent egyhazat rontyak es zydalmazzak

Hoǵ mit iſten v̊ztel el engemet vegezetig: meg haragut te
hirtelenkedeted te eledelednek iuhira, *(2)* Meg emlekeziel te gv̊le-
kezetedről: kit birtal kezdettől foguan, Meg valtottad te őrőkődnek
vezzeiet: ſyonnak heǵe kiben lakoztal ő benne, *(3)* Emeld fel te
kezeidet ő keuelſegekre vegezetől: meneiet gonozkodot ellenſeg a
ſcentre, *(4)* Es diczekettenek kik gűlőltenek tegedet: te inneped-
nek kőzepette, Vettek ő iegeket *(5)* eſ nem eſmertek meg: mikent
alomnak ki meńeteben Monnal faknak erdeieben feizekkel *(6)* ki
faragak ő aitait: azonban feyzeuel es horoggal le eytek őtet,
(7) Tűzzel meg gerieztettek te ſanctuariomodat: meg ferteztettek
főldőn te hailakodat, *(8)* Mondottanak ő zűuőkben ő rokoni egembe:
meg zőnteſſűk iſtennek mende*n* innepnapit főldről *(9)* My iegőnket
nem lattuk immar nyncz p*r*opheta: es minket nem eſmer meg
29 touabba *(10)* Hoǵ miglen iſten panazol ellenſeg: rezzezti ‖ az
ellenkedő te neuedet vegezetől *(11)* Hoǵ mit fordeitod el te keze-
det es te iogodat: te kebelednek kőzepiből vegezetől, *(12)* Iſten
ke*dig* mi kyraſonk őrőknek elettő: mywelkedet v̊duőſſeget főldnek
kőzepette *(13)* Te meg tőkelletted te tehetſegedben tengert: meg
tőrted ſarkanoknak feieket vizekben, *(14)* Te meg tőrted ſarkanok-

nak feieket: attad ŏket zereczenek nepeinek etkekbe, *(15)* Te meg tŏrted a forraſokat es az arradatokat: te meg [alz] azaltad ethannak foſoit, *(16)* Tyed nap es tyed ey: te faragtad a hainalt es a napot *(17)* Te tŏtted fŏldnek mend*en* hatarit: ńart es tauazt te zerzetted azokat, *(18)* Emlekeziel meg ennek ellenſeg panazol vrnak: es a heit nep rezzeztette te neuedet, *(19)* Ne aǵǵad vadnak te neked valloknak lelkeket: te zegenidnek lelkeket ne feleǵǵed el vegezetŏl *(20)* Tekencz te teſtamentomodra: mert be telleſedtek kik meg ſetetŏltek hamiſſagoknak fŏldi hazokban, *(21)* Ne fordeitaſſek el alazatus: alaztatot zegen es ńaualas diczerik te neuedet, *(22)* Kel fel Vram ittelſed en v̊gemet: emlekeziel meg te bozzuſagodrol mellek vadnak aheitol mend eſtig *(23)* Ne felleǵed ‖ el te ellen- **30**
ſegidnek zauokat: ŏ keuelſegek kik tegedet gülŏltek fel meǵen mendenha

(1) N e v e z e ſ e l a u a ǵ n e t ŏ r m e g v e g e z e t ŏ l a ſ a p h p ſ a l m o ſ a n a k e n e k e

p ſ a l m u s LXXIIII

Aſaph halat ad yſtennek hogy az yokot kyk az cryſtwſth fogattak oltalmazza, es az gonozokat meg feddy

(2) Vallonk teneked iſten: vallonk teneked es kaialtónk te neuedet, Hirtettůnk te czudaidat: *(3)* mikor idŏt vendek en itelek igaſſagot, *(4)* Meg oluadot fŏld: es mend*en*nek kik lakoznak ŏ benne en meg tŏkelletem ŏ ozlopit *(5)* Mondek hamiſaknak ne akariatok hamiſat myuelkednetek: es a vetkŏzeknek ne akariatok fel magaztatnotok a zaruat, *(6)* Ne akariatok fel magaztatnotok magaſſan tv̊ zaruatokat: ne akariatok bezzellenetek iſten ellen hamiſſagot, *(7)* Mert ſem napkelet felŏl ſem nap ńugat felŏl ſem a kietlen hegek felŏl *(8)* mert iſten biro. Ezt alazia es ezt fel magaztatta: *(9)* mert vrnak kezeben tizta vizes elegeitet boranak telles keſhe Es haitotta ebbŏl ebbé: de valobizon ŏ zeprŏiŏ nem ſemmidet meg iznak belŏllŏ fŏldnek mend*en* bůnŏſi, *(10)* En ked*ig* hirdetem ŏrŏkke: eneklek Jacob iſtenenek *(11)* Eſmeg zegem bůnŏſŏknek mend*en* zaruokat: es ‖ fel magaztatnak igazaknak zaruok **31**

(1) Az aſſirioſoknak diczeretekbe auagy enekekbe egebkent aſſirioſſok ellenvalo enek aſaphnak pſalmoſa

LXXV

wygaztallya ebben az yſtennek nepet, hogy az Iſten az őweth meg oltalmazza, es az hytetlenewketh meg feddy

(2) Eſmeretes iſten Judeaban: naǵ ő neue iſrľben, *(3)* Es lőt bekeſegben ő heľe: es ő lakodalma ſyonban, *(4)* Oth meg zegte hatalmokat: az yiet a paiſt es a tőrt es a hadat *(5)* Meg vilagoſeituan te czudalatuſt az őrők hegektől *(6)* meg haboreitattak mend*en* heit zűuőnek, Meg aluttak ő almokat es ſemmit ſem leltenek kazdagſagnak mend*en* ferfiay ő kezekben *(7)* Te poreitaſodtol iacobnak iſtene: el aluttak mend kik ellettek louacra, *(8)* Te felelmes vaǵ es ki al te ellened: tahat attol foguan te haragod, *(9)* Meńből hallattattad iteletedet: főld meg remőlt es meg ńugot, *(10)* Mikor fel kelne iſten iteletben: hoǵ ṽduőzeitene főldnek mend*en* laſſoit *(11)* Mert embernek gondolatťa vallatik teneked gondolatnak maradeki ynnep napot teznek teneked, *(12)* Fogaǵǵatok es meg aǵǵatok te vratoknak iſtenteknek: menden kik kőrnől aiandokokat
32 aiandokoztok Felelmeſnek *(13)* es neki ki el || vezi fedelmeknek zelleteket felelmeſbnek főldnők mend*en* kiralinal

(1) Aſaphnak Pſalmoſſa

pſalmus LXXVI

Aſaph Iſtennek kenyerewgh lelky haborwſagerth hogy reayok tekynczen az ew yrgalmas zemeywel

(2) En zommal vrhoz ṽuőltőttem en zommal iſtenhez: es ṽgekezet ennekem. *(3)* En tőredelmemnek napiaba*n* iſtent meg kereſtem es en kezeimben eyiel ő ellene: es nem vaǵok meg czalattatot, Meg vtalta vigaztalni el lelkemet, *(4)* meg emlekeztem iſtenről es generkettem: es taneitattam es meg fogatkozot en zelletem, *(5)* Elől

ko̊ltek a vigiliakat en zemeim: meg haboroltattam es nem bezellet-
tem, *(6)* Gondoltam regi napokat: es o̊ro̊k ezto̊ndo̊ket ezemben
vallottam *(7)* Es emlekeztem eyel en zywemmel: es tanolok vala
es meg ſeprem vala en lelkemet, *(8)* Minem vet el o̊ro̊kke vr auaǵ
nem hozia vet: hogy kellemeteſb leǵen meg, *(9)* Auaǵ vegezeto̊l
el meczi ö irgalmaſſagat nemzetekbo̊l nemzetiglen, *(10)* Auaǵ el
feledkezik irgalmazni iſten: Auaǵ meg tarťa ö haragiaban ö irgal-
maſſagat, *(11)* Es mondek ma kezdettem: e felſeges iogianak val-
toztatťat, *(12)* Meg emlekeztem kezdettől || Vrnak myuelkedetiro̊l: 33
mert meg emlekezem kezdetto̊lfoguan ö czudairol, *(13)* Es emleke-
zem te mend*en* müuelkedetidben: es te leletidben tanolok, *(14)* Iſten
ſcentben te vtad: ki naǵ iſten mikent my iſtenönk: *(15)* te vag
iſten ki tez czudakat, Meg ielentetted nepekben te tehetſegedet:
(16) meg zabadeitottad te karodban te nepedet Jacobnak fiait es
Joſephet. *(17)* Lattanak tegedet vizek iſten lattanak tegedet es fel-
tenek: es meg haboroltanak melſegek, *(18)* Vizeknek ſok zozati:
ködök attanak zot, Es mert nilak mentenek: *(19)* te go̊rdo̊letednek
zaua kezekben, Te villamatid meg fenlettenek fo̊ldi vilagnak: meg
indolt es meg remo̊lt fo̊ld, *(20)* Tengerben te vtad es te o̊ſuenit
ſok vizekben: es te ńomaſit nem eſmertetnek meg *(21)* Ki vitted
te nepedet mikent iohokat: moyſeſnek es aaronnak kezeben

(1) Aſaphnak ertelme

pſalmus LXXVII

Aſaphnak tanyttaſſa, regy dolgoknak czelekedetybewl
ynty az nepeketh hogy Iſtenben byzzanak

Fv̊lelľed en nepem en to̊ruenemet: haiczatok tů fületeket en
zamnak igeiebe, *(2)* Meg nitom en zamat peldabezedekben: bezel-
lek zerzeſeket kezdetto̊l foguan, *(3)* Meneieket hallottunk es meg
eſmerttůk azokat: es || my atťaink hirdettek myneko̊nk: *(4)* Nem 34
reitettek el ö fiaitol maſod nemzetbe: hirdetneiek ö diczeretit es
ö tehetſegit eſ ö czudait melľeket to̊t, *(5)* Es tammaztot tanoſagot
iacoban: es to̊ruent vetet iſrľben, Meneieket paranczolt my attaink-
nak meg ielenteni azokat ö fioknak: *(6)* hoǵ meg eſmerie a mas
nemzet, Fiak kik zůletettnek es fel tamadnak: es hirdetik ö fiok-

nak, *(7)* Hog veſſek iſtenbe ő remenſegeket es ne feleggék el
iſtennek myuelkedetit: es meg kőteſſek ő paranczolatit, *(8)* Hoǵ
ne leǵenek mikent ő atťok: gonoz nemzet es ellenkedő A nemzet
ki nem birta ő zűuet: es nem hit iſtenbe ő zellete, *(9)* Effren fiay
meg huzuan es ereztuen az yiet: meg fordoltak hadnak napiaban,
(10) Nem őriztek iſtennek teſtamentomat: es ő tőrueńeben nem
akartanak iarniok, *(11)* Es el felettek ő ioltetit a czudait: kiket
mutatot ő nekik, *(12)* Ő atťok elől tőt czudakat: egiptomnak fől-
deben a mezeiekben, *(13)* kőzepet zakaztotta tengert es altal vitte
35 őket: es allatta a vizeket monnal tőmlőben, || *(14)* Es el vitte őket
mońnal napnak kődeben: es meg etaltal tűznek vilagoſſagaban,
(15) Meg tőrte a kőzűrtot ermonban: es meg itatta őket monnal
ſok melſegben, *(16)* Es ki hozta a vizet a kőzirtbol: es el hozta
monnal vizeknek foľoit, *(17)* Es hozia toldanak meges bűnhőtniek
őneki: haragban es meg rezzeztettek felſegeſt a vizetlenben *(18)* Es
keſertek iſtent ő zywőkben: hoǵ kernenek etkeket ő lelkeknek,
(19) Es gonozol bezellettek iſtenről mondottak: minem kezeithet
iſten aztalt a kietlenben, *(20)* Mert czapta akőzirtot es foltanak
vizek: es arradatok meg arrattanak, Minem adhat keneret: Auaǵ
es alkothat aztalt ő nepenek, *(21)* Azert hallotta vr el halaztotta
es tűz geriedet iacobban: es iſtennek haragia fel ment iſr'lben,
(22) Mert nem hittenek iſtenbe: ſem remenkettenek ő v̓duőzei-
tőiebe. *(23)* Es paranczolt fel kődőknek: es meg nitta meńńek
aitait, *(24)* Es eſeth őnekik mennat etelekre: es mennyei keneret
adot ő nekik, *(25)* Angaloknak keneret őtte ember: etkeket ereztet
36 ő nekik bőſegben. *(26)* El vitte meńről az eſő zelet: || es be vitte ő
tehetſegeben a del zelet, *(27)* Es eſet ő reaiok huſt mikent port: es
tollas repekőſek mikent tengernek főuenit, *(28)* Es eſenek ő ſato-
roknak kőzepettek: ő hailakoknal, *(29)* Es őnek es iǵen meg ele-
gedenek: es ő keuanſagokat ada ő nekik: *(30)* nem czalatkoztatta
meg ő keuanſagoktol: Meglen ő etkek őnőn zaiokban valanak:
(31) es iſtennek haragia fel mene ő reaiok, Es meg őltő ő kőuerit:
es iſr'lnek valaztottit meg bantotta, *(32)* Mend ezekben bűnhőtte
nek meg es: es nem hittenek ő czudaiaba, *(33)* Es meg foǵatkoz-
tanak heiuſagban ő napok: es ő eztendeiek ſyetelmel, *(34)* Mikor
meg őli vala őket kereſik vala őtet: eſ meg fordolnak vala es
holual iőnek vala ő hozia *(35)* Es meg emlekezenek mert iſten ő
ſegedelmegk: es felſeges iſten ő zabadeitoiok, *(36)* Es zeretetek

őtet ő zaiokkal, es neluekkel hazudanak ő neki, *(37)* Ő zűuők ke*dig*
nem vala igaz ő velek: es nem valanak hűuők ő teſtamentomaba*n*
(38) Ő ke*dig* irgalmas: es kegelmes lezen ő bűnőknek, Es bőuőlkő-
dek hoǵ el fordeitana ő haragiat: eſ nem geritzte mend || ő haragiat 37
(39) Es meg emlekezet mert teſt el meńő zellet: es nem meg for-
dolo, *(40)* Meńezer meg haragottak őtet a kietlenben: haragra
rezzeztettek őtet a vizetlenben, *(41)* Es meg fordoltanak es keſer-
tettek iſtent, es iſrl'nek ſcentet meg haragottak, *(42)* Nem emlekez-
tek meg ő kezeről a napon: mellen meg zabadeitotta őket tőre-
delmnek kezeből *(43)* Mikent vette egiptomban ő főldi ielenſegit:
es ő menńy ielenſegit mezőiben *(44)* Es fordeita verbe ő foľoiokat:
es ő harmatťokat hoǵ ne innanak *(45)* Erezte ő kőzikbe ebleget es
meg eue őket: es bekat es el vezte őket *(46)* Es ada ő gimőlczőket
roǵanak: es ő munkaiokat ſaſkaknak, *(47)* Es meg őltő ő zőlőiő-
ket kő eſſel: es ő zederieket ho harmattal, *(48)* Es ada kő eſnek ő
barmokat: es ő valalokat tűznek, *(49)* Erezte ő beleiek ő meltat-
lankodatťanak haragiat: meltatlankodatťat es haragiat es tőredel-
met be ereztet gonoz angaloknak miatta, *(50)* Tőt vtat ő haragianak
őſueńenek es nem engedet ő lelkeknek halaltol: es ő barmokat
halalba rekeztette, *(51)* Es meg vert mend*en* elő letelt egiptomnak ||
főldeben: ő menden munkaioknak eleit chamnak hailakaban, *(52)* Es 38
el reitette ő nepeit mikent iohokat: es altal vitte őket mikent
czordat akietlenen, *(53)* Es ki vitte őket remenſegben es nem fel-
tenek: es ő ellenſegeket be fette tenger, *(54)* Es be vitte őket ő
zentſegenek hegere: a hegre kit kereſet ő iogia, Es ki vetet ő
orczaiok elől nemzeteket: es nillal meg oztotta nekik a főldet ozlaſ-
nak kőteleuel: *(55)* Es lakoztatta ő hailakokban iſrl'nek nemzetet,
(56) Es keſertettek es meg haragottak felſeges iſtent: es ő tano-
ſagit nem őriztek, *(57)* Es elforditottak ő magokat: es nem tar-
tottak a fogadaſt, mikent ő atťok fordoltanak gonoz yibe, *(58)* Ha-
ragban meg rezzeztettek őtet ő halmokon: es ő faraguanokkal
irelkedetre rezzeztettek őtet, *(59)* Hallotta iſten es vtalta: es igen
ſemmie valtoztatta iſr*ae*lt *(60)* Es elűztő ſylonak hailakat: ő haila-
kat hol lakozikuala emberekben *(61)* Es ada ő tehetſegeket fog-
ſagba: es ő zepſegeket ellenſegnek kezebe, *(62)* Es meg rekezte
tőrben ő nepet: es ő őrőket || *)

---

*) Itt 4 levélnyi hézag van.

39 *(LXXXIII. 9)* fűleiduel fűllelſed iacobnak iſtene, *(10)* My oltalmonk
tekencz iſten: es tekencz te criſtoſodnak orczaiara, *(11)* Mert iob
eǵ nap te palotaidban: ezerek felet, Valaztottám vtalatoſſa letemet
en iſtenemnek hazaban: incab hoǵnem [k] lakoztomat bűnőſőknek
hailakokban *(12)* Mert irgalmaſſagot es igaſſagot zeret iſten:
malaztot es diczeſeget ad vr *(13)* Nem valaztottam meg azokat
ioktol kik iarnak artatlanſagokban iozagoknak vra: Bodog ember
ki remenkedik te beled,

(1) Chore fiairol

pſalmus LXXXIIII

kenyeregh Iſtennek hogy az ew haragyath el wegye az
ew neperewl, es meg latogaſſa ewketh mynden yaway-
wal, az az cryſtwſnak yőwetelywel

(2) Meg aldottad vram te főldedet: el fordeitottad a fogſagot
iacobtol, *(3)* Meg boczattad te nepeidnek hamiſſagokat: *be fed*ezted
mend ő bűnőket, *(4)* Meg eng*eztel*ted mend te haragidat: el fordei-
tottad te meltatlankodatodnak haragiatol: *(5)* Meg *fordeh mű*nket
iſten mv̈ v̈duőzeitenk: *es el ford*ehad a te haragodat *mű tőllűnk*
(6) Minem őrőkke haragozol mv̈nek*őnk auagy* ki teriezted te hara-
godat: N*emzetekb*ől nemzetekbe *(7)* Te iſten meg ford*eitu*an meg
40 eleueneitez || mv̈nket: es te neped vigad te benned *(8)* Mvtaſſad
minekőnk vram te irgalmaſſagodat: es te v̈duőſſegedet aǵǵad
minekőnk *(9)* Meg halgatom mit zol en bennem vr iſten: mert zol
bekeſeget ő nepenek, Es ő zentire: es azokra kik fordolnak zűhőz,
(10) Vaolbizon kőzel őtet felőkhőz ő v̈duőſſege: hog lakoziek
diczőſeg mv̈ főldőkőn, *(11)* Irgalmaſſag es igaſſag eleibe kőltek ő
magoknak: igaſſag es bekeſeg meg apoltak, *(12)* Igaſſag főldből
tamadot: es igazolat meńből tekentet, *(13)* Mert vr aad kegeſſeget:
es mv̈ főldőnk aǵǵa ő gimőlczet, *(14)* Igazolat iar ő előttő: veti
vtban ő vepeſit

D a u i d n a k i m a d ſ a g a

p ſ a l m u s LXXXV

Kenyeregh yſtennek, hogy ewtet az ő nyomorwſagabol megh zabadycha, es hogy ez wylag zerent yſtennek ygeye zerenth elheſſewn,

(1) Le haiczad vram te fűledet es *halgas* meg engemet:
mert ńaualas es *zegen* vaǵok en *(2)* O̊rizied en lelkemet mert zent
vagok: v̊duőzehed *te zolgadat* en iſtenem te beled remen*kedoͤt*
*(3) Irg*almazih ennekem vram mert te *hoziad iuoͤltoͤtt*em mend eſtig:
(4) Vigaztal*iad meg te* zolgadnak lelket, mert te h*ozzad v*ram en
lelkemet emeltem, *(5)* M*ert te* vram edes uaǵ || es engedelmes es 41
ſok irgalmaſſago: mendeneknek tegedet kaialtoknak, *(6)* Te fűleiduel
fűlelled en imadſagomat vram: es v̊gekeziel en onzollatomnak
zozattahoz, *(7)* En tőredelmemnek napiań kaialtottam te hoziad,
mert meg halgattal enge*met*. *(8)* Nincz egenlő te veled iſtenek kőzőt
Vram: es nincz te mv̊uelkedetid zerent *(9)* Mend*en* nemzetek
valamelľeket tőttel iőnek es imadkoznak te elo̊tted vram es diczo̊-
neitik te neuedet, *(10)* Mert naǵ vaǵ te es czudakat teuő: te vaǵ
iſten czupa magad *(11)* Viſeľ engemet vram te vtadban: es be
megek te igaſſagodba, vigaǵǵon en zűuem hoǵ feľľe te neuedet,
(12) Vallok teneked vram en iſtenem mend en zűuemmel: es
diczo̊neitem te neuedet őrőkke, *(13)* Mert te irgalmaſſagod naǵ en
raitam: es ki ragattad en lelkemet az alſo pokolbol, *(14)* Iſten
hamiſſak tammattak en ream: es hatalmaſoknak ſinagogaiok
kereſtek en lelkemet: es nem vettenek tegedet ő zemeľek eleibe:
(15) Es te vr iſten irgalmazo es irgalmas: bekeſeges es ſok irgal-
maſſegő es igaz, *(16)* Tekéncz en ream es || Irgalmazi ennekem: 42
aǵǵad te czazarlatodat te germekednek: es v̊duőzehed te zolgalo
leanodnak fyat *(17)* Teǵ en velem ielenſeget ioban hoǵ laſſak kik
gűlőltek engemet es alaztaſſanak: mert te vram ſegellettel engemet
es meg vigaztaltal engemet

(1) Chore fianak eneke

pſalmus LXXXVI

Jewendewt mond az cryſtws orzaganak epewleſero̊l ky kylo̊mb kylo̊mb wendeg orzagbol gyewytetyk

O̊ ffondamentomi zent egekben: *(2)* zereti vr ſyonnak kapuit iacobnak mend*en* hailaki felet, *(3)* Diczeſegeſek mondattak te rolad: iſtennek varoſa, *(4)* Meg emleitem raboth es babillont: engem tudokat, Ime idegenek es tyros es zereczeneknek nepe: ezek voltanak oth, *(5)* Midenem monǵa ſyon [e] ember es ember zůltet o̊ benne: es o̊ felſeges fondalta o̊tet *(6)* Vr hirdette nepeknek iraſokban: es efedelmekeben kik voltanak o̊ benne, *(7)* Mikent me*n*den vigadoke lakodalm vaǵon te benned,

(1) Chôre fiainak eneke amalechert felelm iſraelitai ema*n*nak ertelme, Maſkent izraitenak

pſalmus LXXXVII

Az nagy gyewtrelo̊mnek kennyabol yſtenhewz nagy fohazkodaſſal kyalth fel

(2) VRam en ůduo̊ſſegennek iſtene: nappal es eyiel ůuo̊ltöttem te elo̊ted, *(3)* Be meńńen te zemeled eleibe en imadſagom: ||
43 haiczad te fůledet en kertemre, *(4)* Mert be to̊lt gonozokkal en lelkem: es en eletem pokolhoz kezeleitet, *(5)* Alaitattam a patakba zallokkal: Lo̊ttem mikent ember ſegedelmnelkůl *(6)* halottak ko̊zo̊t zabad, Mikent ſephetek ſerelmben alunaiok: kiknek nincz emlekezetek touabba, es o̊k te kezetto̊l elůzettek, *(7)* Vettenek engemet az alſo pokolba: ſetetekbe es halalnak arńekaba, *(8)* En raitam meg ero̊ſſeitetet te hirtelenkedeted: es mend te habaidat hoztad en ream, *(9)* Eltauoztattad en eſmero̊imet en to̊llem: Vettel engemet vtalatuſſagot o̊ neki, Adattattam es nem megek vala ki: *(10)* en zemeim meg leleteztek ńauaſa miat Iuo̊ltöttem te hoziad vram mend eſtig: ki teryeztettem te hoziad en kezeimet, *(11)* Minem a

halottaknak tezih czudakat: auaǵ vruoſok ko̊ltenk fel es valnak te
neked, *(12)* Minem hirdeti valaki ſerben te irgalmaſſagodat: es te
igaſſagodat vezedelmben, *(13)* Minem eſmertetnek meg ſeretſegek-
ben te czudaid, es te igazolatod el feledetnek fo̊ldeben, *(14)* Es en
te hoziad iuo̊lto̊ttem vram: es holual en imadſagom || elo̊l kel **44**
tegedet vram, *(15)* Hoǵ mit vram elůzo̊d en imadſagomat: el
fordeitod te orczadat en to̊llem, *(16)* Zegen vaǵok en es en ifiu-
ſagomtol fogua mvnkakban: fel magaztatuan ke*dig* alaztattam es
meg haboroltattam, *(17)* En belem mentenek te haragid: es te
felelmid meg haboreitottak engemet, *(18)* Meg ko̊rńekeztek enge*met*
mikent viz mend eſtig: meg ko̊rnekeztenek engemet egembe,
(19) El tauoztattad en to̊llem baratomat es rokonomat: es en
eſmero̊met nauaľatol

(1) Iſraelitai emannak eneke, ertelme

pſalmus LXXXVIII

Az cryſtws orzaganak alapattyath meg yrya az Dawyd
kyraly orzaganak newe alath

(2) Vrnak irgalmaſſagit: o̊ro̊kke eneklen Nemzetekbo̊l nem-
zetekbe: hirdete*m* te igaſſagodat en zammal, *(3)* Mert mondottad
o̊ro̊kke irgalmaſſag alkottatik meńekben: kezo̊ltetik te igaſſagod
o̊ bennek, *(4)* Zerzettem teſtamentomat en valaztottimnak: eſko̊t-
tem Dauidnak en zolga*m*nak *(5)* o̊ro̊kiglen meg keſeitem te magza-
tidat, Es alkotom nemzetbe te zekedet *(6)* Vallak meńńek te
czudaidat vram: es mert te igaſſagodat zenteknek eǵhazaban,
(7) Mert ki egeneſo̊ltetik ko̊do̊kben || vrral: egenes lezen vrral **45**
iſten fiai ko̊zo̊t *(8)* Iſten ki diczo̊no̊ltetik zenteknek tanalczokban:
naǵ es felelmes mend azok felet kik o̊ ko̊rno̊llo̊ vadnak. *(9)* Vram
iozagoknak iſtene ki egenlo̊ teueled: hatalmas vaǵ vram, es te
igaſſagod te ko̊rno̊lled, *(10)* Te vralkodol tengeri hatalmon: es o̊
habainak indolatit te engezteled, *(11)* Te ke*dig* alaztad mikent
ſebhetted a keuelt: te karodnak ke*dig* tehetſegeben el ueztetted te
ellenſegidet, *(12)* Tyed meńńek es tyed fo̊ld fo̊ldnek vilagat es o̊
telľeſſeget te fondaltad: *(13)* aquillont es tengert te teremtetted,
Tabor es hermon te neuedbe vigadnak: *(14)* te karod hatalmal,

Erőſſeiteſſek te kezed es fel magaztaſſek te iogod': *(15)* igazolat
es iteled te zekednek kezőleti, Irgalmaſſag es igaſſag elől kelik te
orczadat: *(16)* bodog nep ki tud enekletet, Vram te zemelednek
vilagaban iarnak *(17)* es te neuedbe vigadnak mend eſtig: es te
igazolatodban fel magaztatnak, *(18)* Mert ő tehetſegeknek dicző-
46 ſege te vaǵ: es te iol kelletetedben fel magaztatik mv̊ || zaruonk,
(19) Mert vr e mv̊ feluetelőnk: es mv̊ kiralonk e iſraelnek zenteie,
(20) Tahat zoltal' latatban te zentidnek es mondottal vettem
ſegedelmet hatalmaſba: es fel magaztattam a valaztottat en
nepeim kőzzől, *(21)* Meg leltem dauidot en zolgamat: en zent
olaiommal m*eg* kenettem őtet, *(22)* Mert en kezem ſegedſeg lezen
neki: es en karom meg tőkelli őtet, *(23)* Semmitſem haznal az
ellenſeg ő benne: es a hamiſſagnak fia nem erőkődik neki artani,
(24) Es elmetelem ő orczaia elől ő ellenſegit: es őtet gűlőlőket
futatba fordeitom, *(25)* Es en igaſſagom es en irgalmaſſagom ő
vele: es en nevemben fel magaztatik ő zarua, *(26)* Es vetem ten-
ger*r*e ő kezet: es foľokra ő iogiat, *(27)* Ő kaialt engemet en aťam
vaǵ te: en iſtenem es en ůduőſſegemnek fogadoia, *(28)* En előle-
telől vettem azt, felſegge főldnek kirali felet, *(29)* Őrőkke tarto*m*
őneki en irgalmaſſagamat: es en hű teſtamentomomat annak,
(30) Es vetem őrőkkel őrőkke ő magzatťat: es ő zekit mike*n*t
47 meńńek napit, *(31)* Ha ke*dig* meg hagangak || ő fiay en tőrueńemet:
es en iteletimben nem iaradnak, *(32)* Ha en igaſſagimat m*eg*
ſemmieitendik: es en paranczolatimak nem őrizendik, *(33)* Meg
latom veſſőueſ ő hamiſſagokat: es vereſegekkel ő bűnőket, *(34)* En
irgalmaſſagomat ke*dig* nem valaztom meg ő tőllő: es nem artok en
igaſſagomban, *(35)* Es nem ſem*m*ieitem meg en teſtamentomomat:
es melľek zarmaznak en aiakimtol nem heueitom meg, *(36)* Egzer
eſkőttem en zentenben dauidnak nem hazudok: *(37)* ő magzatťa
őrőkke marad, *(38)* Es ő zeki mikent nap en zemeľem előt es
mikeppen tőkelletes hod őrrőkke: es hű tano menben, *(39)* De te
elűztel es m*eg* vtaltal: eltauoztattad te criſtoſodat, *(40)* El fordei-
tottad te zolgadnak teſtamentomat: es ő ſanctuariomat meg fer-
teztetted, *(41)* Meg tőrted mend ő ſőuenit: vettel ő erőſőlteteiert
erőſſeget, *(42)* El ragadoztak őtet vton mende*n* iarok: lőt bozzuſag
mend ő zomzedinak, *(43)* ffel magaztattad őket le ńomoknak
iogiokat: es meg vigaztaltad ő mende*n* ellenſegit, *(44)* El fordeitot-
48 tad ő tőrenek ſegedelmet: es nem lőttel || ő neki ſegedelm hadban,

(45) Meg tőrted ŏtet a tiztolattol: es ŏ zekit főldre vetted, *(46)* Meg kűſſebeitetted ŏ ideienek napit: meg ŏttŏtted ŏtet alazattal, *(47)* Vram miglen fordeitod el vegezetől megeg mikeppen tűz te haragod, *(48)* Emlekeziel meg meľ en iom: mert minem heiaba zerzetted embereknek mend*en* fiayt, *(49)* ki az ember ki el es nem lat halalt: meg menti ŏ lelket pokolnak kezetől, *(50)* Hol yadnak te regi irgalmaſſagid vram: mikent eſkŏttel Dauidnak te igaſſagodban, *(51)* Meg emlekeziel vram te zolgaidnak bozzuſagokrol: mit viſeltem en kebelemben ſok nemzeteket, *(52)* Melľet meg zidalmaztak te ellenſegid vram: melľet meg zidalmaztak te xpoſodnak valtozaťťat, *(53)* Meg aldot vr: ŏrŏkke legen legen: —

(1) Moyſeſnek iſten embereknek imadſaga Maſkent Zombati eneklетnek diczerete

pſalmus LXXXIX

Kenyeregh Iſtennek hogy agyon az ew nepenek bekeſegewth es nyewgodalmat, mert az embereknek ydeyewk ygen rŏwyd azys pedygh czak nyomorwſagh

VRam bizodalm lŏttel mvͤnekŏnk nemzetekbŏl nemzetekbe,
(2) Mi elŏt hegek lennenek auag alkottatnek fŏld es vilag: ŏrŏktŏl
foguan ŏrŏkiglen te || vag iſten, *(3)* Ne fordeh el embert alazatuſſagba 49
es mondottal: fordolľatok meg embereknek fiay *(4)* Mert ezer
eztendŏk te zemelednek elŏttŏ: mikent a tegnapi nap ki el mvlt,
Es ŏrizet eyiel: *(5)* mert ſem*m*iert vallatik ŏ eztendei leznek
(6) Holual mikent fű el meńńen holual viragoziek es el meńńen:
eſtue le hul m*e*g kemeneggek es meg azion, *(7)* Mert meg fogatkoztonk te haragodban: es te hirtelenkedetedben meg haboroltonk
(8) Vetted mvͤ hamiſſaginkat te zemeľet elŏt: mvͤ vilagonkat te zemeľednek vilagoſſagaban, *(9)* Mert mvͤ mend*en* napink meg fogatkoztanak: es te haragodban meg fogatkoztonk, Mvͤ eztendeink mikent fŏuen meg emlekeztetnek: *(10)* mvͤ eztendeinknek napi ŏ bennek hetuen eztendŏk, Ha ke*dig* hatalmakban nolczuan eztendŏk es ŏ touabiok mvnka es ſerelm. Mert felľŏl reia iŏt egűgŏſeg: es meg fegettettŏnk, *(11)* ki eſmerte te haragodnak hatalmat: es te felelmedtŏl meg zamlalni te haragodat, *(12)* Ekeppen meg ielen-

50 czed te iogodat: es bőlczeſegben tanolt zűue||ket, *(13)* Miglen el fordolzi vram: es onzollatus leg te zolgaidon, *(14)* Holual be tőltőnk te irgalmaſſagoddal: es vigadonk es őruendeztek vaǵonk mend mv̊ napinkban, *(15)* Őrőltőnk anapokban mel eztendőkben alaztal mv̊nket: kikben lattonk gonozokat, *(16)* Tekencz te zolgaidra es te mv̊uelkedetidre: es viſelled ő fiait, *(17)* Es legen mv̊ Vronk iſtennek fenneſſege mv̊ raitonk: es mv̊ kezeinknek mv̊uelkedetet viſeľľed mv̊ raitonk es mv̊ kezeinknek mvnkaiat viſelľed: —

(1) Dauidnak enekletenek diczerete

psalmus LXXXX

az profeta az yſtenbe walo byzodalomra myndewnt tanyth es ynth

Ki lakozik felſegeſnek ſegedelmeben: meńń iſtennek otalmaban lakozik, *(2)* Mond vrnak engem fogado vag te: es en bizodalman en iſtenem remenkedem ő bele, *(3)* Mert ő meg zabadeitot engemet a vadozoknak tőreből: es az eles igetől, *(4)* Ő vallaiual arnekľ te neked: es ő tollai alat remenkedel, *(5)* Paiſſal meg kőrnekőz ő igaſſaga tegedet: nem felz az ey felelmtől, *(6)* A nappal repőlő niltol a ſetetben iaro conplarcodaſtol: az ellen futattol es a
51 deli őrdőgtől, *(7)* Eſnek te ol||dalad felől ezeren es tizzerezeren te iogod felől: te hozzad ke*dig* nem kőzeleitnek, *(8)* Valobizon te zemeidnek meg mertekled: es meg latod bűnőſőknek forbatlaťťat, *(9)* Mert te vag vram en remenſegem: felſegeſt vetted en bizodalmam, *(10)* Nem vepik te hoziad gonoz: es oſtor nem kőzeleit te hailakodhoz, *(11)* Mert ő ańgalinak paranczolt te rollad: hog őrizienek tegedet te mend*en* vtaidban *(12)* Kezekben viſelnek tegedet: netalantal meg ſertened a kőhőz te labadat *(13)* Aſpiſon es baſaliſkoſon iarzih: es meg ńomodod az orozlant es a ſarkant, *(14)* Mert en belem remenkedet meg zabadeitom őtet: meg oltalmazom őtet mert meg eſmerte en neuemet, *(15)* Iuőltőt en hoziam es en meg halgatom őtet: ő vele vagok tőredelmben: meg mentem őtet es meg diczőneitem őtet, *(16)* Napoknak hoziuſogaual be tőltőm őtet: es mutatom ő neki en v̊duőſſegemet. —

(1) Zombatnak Eneklete

pſalmus LXXXXI

Myt kel mywelny ynnep napon, meg tanyt aprofeta, az az hogy az napon halath kel adny az yſtennek mynden my hozzank walo yo woltarol

(2) Jo vallani: vrnak es enekleni te neuednek felſeges
(3) Holual te irgalmaſſagodnak hirdetetere: es te igaſſagodat eyel,
(4) A tiz huro ‖ ſoltarban: eneklek hegedo̊ben, *(5)* Mert o̊ruendez- 52
tettel engemet vram te tetelidben: es te kezeidnek mv̊uelkedetiben
vigadok, *(6)* Ki fel magaztattak te mv̊uelkedetid vram igen mellek
lo̊ttek te gondolatid, *(7)* Heit firfiu nem eſmeri es balgatak nem
erti ezeket, *(8)* Mikor ki kelendnek bűno̊ſo̊k mikent zena: es
meg tetendnek mendennek kik mv̊uelkednek hamiſſagot, Es eluez-
ienek o̊ro̊kkel o̊ro̊kke: *(9)* tennen magad vra*m* felſeges o̊ro̊kke,
(10) Mert ime te ellenſegid Vram, mert ime te ellenſegid elueznek:
es himletnek mend azok kik mv̊uelkednek hamiſſagot, *(11)* Es fel
magaztatik en zaruam mikent vnikornis: es en venſegem bo̊
irgalmaſſagban, *(12)* Es meg vtalta en zemem en ellenſegimet: es
en ellenem tammadokban gonozbodokban hal en fűlem, *(13)* Igaz
viragozik mikent palma: mikent libanoſnak cedroſſa meg ſoka-
ſoltatik, *(14)* Plantaltattak vrnak hazaban mv̊ vronk iſteno̊nk
hazanak palotaiban viragoznak *(15)* Meges meg ſokaſoltatnak bo̊
venſegben: es iol tűro̊k leznek *(16)* hog hirdeſſenek, Mert ‖ igaz 53
vr mv̊ iſteno̊nk: es nincz hamiſſag o̊ benne:

Dauid enekenek diczerete nappal zombat elo̊t mikor fondaltatot fo̊lt

pſalmus LXXXXII

Az Iſtennek hatalmaſſagat ayanlya es enekly az profeta ky meg yſmertetyk ez wylaghnak teremteſebewl

(1) Vr orzaglot ekeſſegben o̊lto̊ztetet vr o̊ro̊ſſegben: es meg zoreitota magat, Es mert meg ero̊ſſeitette fo̊ldnek vilagat: ki meg

nem mozdoltatik, *(2)* keez te zeked iſten attolfoguan. vilag: kezdetito̊lfoguan te vag, *(3)* ffel emeltek a folok vram: fel emeltek a folok ő zauokat, ffel emeltek a foľok ő habokat *(4)* a ſok vizeknek zauoktol, Czudalatoſok tengernek fel emeleti: czudalatus magaſ- ſagokban vr, *(5)* Te tanoſagid igen hitettek: te hazadnak illik zentſeg vram: napoknak hozzuſagaban:

Dauid enekenek diczerete zeredam valo

Pſalmus LXXXIII

Kenyeregh yſtennek az profeta hogy az nyomorewltakath meg oltalmazza, es az hytewthleneketh meg fegye

(1) ISten go̊zo̊delmeknek Vra: go̊zo̊delmeknek iſtene zabadon mv̊uelkedet, *(2)* ffel magaztaſſal ki iteled fo̊ldet: meg aggad a forbatlatot a keueleknek, *(3)* Miglen a bűno̊ſo̊k vram: miglen diczekednek a bűno̊ſo̊k, *(4)* Bezelnek es zolnak hamiſſagot: zolnak mend azok, kik bezelnek hamiſſagot, *(5)* Te nepedet vram meg ala||zatuſeitottak, es te o̊ro̊ko̊det bolgattak *(6)* O̊zueget es iőueuent meg o̊ltenek: es aruakat meg o̊ldo̊klo̊ttenek, *(7)* Es mondottanak nem laťťa vr: es nem erti iacobnak iſtene, *(8)* Erczetek heitok nepek ko̊zo̊t: es balgatagok valaha o̊rizietek *(9)* Ki plantalta a fűlet nem halla e: a*uag* ki zerzette a zemet nem meg mertekli e *(10)* Ki poreit nemzeteket nem meg fed e: ki taneit embert tudomania, *(11)* Vr tugga embereknek gondolatid: mert heiuk *(12)* Bodog ember kit te oktatandaz vram: es te to̊ruenedbo̊l taneitod o̊tet, *(13)* Hog engezteľ neki gonoz napoktol: mignem aſſtaſſek verem a bűno̊ſnek, *(14)* Mert nem v̊zto̊ el vr ő nepet: es ő o̊ro̊ket nem hatta meg, *(15)* Mignem igazolat meg fordoltaſſek iteledbe: es kik rokon vadnak, mend azok kik vadnak igaz zűuel, *(16)* Ki tammad ennekem gonozkodok ellen: auag ki al en velem hamiſſag mv̊uelkedo̊k ellen, *(17)* Hanem mert Vr ſegellet engemet: keueſ- ſebbe lakozotuolna pokolban en lelkem, *(18)* Ha mo*n*dandom vala
55 meg indolt en labam: || te irgalmaſſagod vram ſegeluala enge*me*t *(19)* En ſerelmimnek ſokaſſaga zerent en zűuemben: te vigaztalatid meg vigaztaltak en lelkemet, *(20)* Minem eggeſo̊lt te ueled hamiſſagnak zeki: ki zerzez mvnkat paranczolatban, *(21)* Meg

fogiak vala igaznak lelket: es artatlan Vert karhoztatnakuala, *(22)* Es lo̊n ennekem vr bizodalmba: es en iſtenem en rem*en*ſegemnek ſegedelmebe, *(23)* Es meg agga ő nekik o̊ hamiſſagokat: es ő gonoſſagokban eluezti azokat, eluezti o̊ket vr mvͤ iſteno̊nk: —

Dauid enekenek diczerete

Pſalmus LXXXXIIII

Inty az nepeth az profeta az yſtennek dyczeretyre, es az ew ygeynek halgataſara

(1) Jo̊uetek vigaggonk vrnak: eneklo̊nk mvͤ vͤduo̊ſſego̊nk iſtenenek. *(2)* Meg foglalluk ő orczaiat vallatban: es enekletben eneklo̊nk ő neki, *(3)* Mert iſten nag vr es nag kiraľ mend*en* iſtenek felet, *(4)* Mert ő kezeben vadnak földnek mend*en* vegi: es hegeknek magaſſagit ő nezi, *(5)* Mert o̊ue tenger es ő tőttö azt: es a zarrazt ő kezei alkottak, *(6)* Jo̊uetek imadkoziunk es eſſő*n*k es ſirionk iſten
elöt ki tőt mvͤnket: || *(7)* mert ő mvͤ vronk iſtenönk, Es mvͤ ő elede- 56
lenek nepe: es ő kezenek iohi, *(8)* Ha ma en zomat hallangatok ne akariatok meg kemeitenetők tü zűueteket, *(9)* Mikent a haragodatban keſertetetnek napia zerent a kietlenben: hol keſertettetnek engemet tü atťaitok: meg bizoneitottak es meg lattak en mvͤuelkedetimet, *(10)* Neǵuen eztendeiglen ſerelmes voltam e nemzetnek es mondotta*m* mendenha: ezek teuelgnek zűuo̊kkel, *(11)* Es o̊k nem eſmertek meg en vtaimat mert eſkőttem en haragomban nem mennek be en ńugolma*m*ba. —

(1) Mido̊n a fogſag vtan Vrnak haza rakatik vala, es vrnak zekkrene meg hozatot vala: Dauid pſalmuſa 2’ ℞ XI es VI capitulumbam

pſalmus LXXXXV

Mynden teremtet allatot ynt az profeta, hogy vy Dyczeretewt mongyanak az yſtennek az ew zent fyanak el boczataſanak okaerth

Enekletek Vrnak vy eneket: enekletek vrnak mend*en* föld, *(2)* Enekletek vrnak es iol mongatok ő neuenek: hirdeſſetek naprol

napra ő v̄duőſſeget *(3)* Hirdeſſetek nemzetek kőzőt ő diczőſſeget:
mend*en* nepek kőzőt ő czudait, *(4)* Mert nag vr es igen diczeretes:
felelmes minden iſteneknek felette, *(5)* Mert poganoknak menden
57 iſteni őrdőgők: Vr ke*dig* tőttő || meńńeket, *(6)* Vallat es zepſegő
zemele előt: zentſeg es naǵſag ő zenteleteben, *(7)* Hoziatok vrnak
nemzeteknek hazai: hoziatok vrnak diczeſſeget es tizteſſeget,
(8) hoziatok vrnak diczeſeget ő ńeuének, Vegetek aldozatokat es
be meńńetek ő gadoriba: *(9)* es imaggatok vrat ő zent gadoraban,
Meg indoltaſſek ő orczaiabol mend*en* főld: *(10)* mońgatok nemzetek
kőzőt mert vr orzaglot. Es mert ő meg feddette főldnek vilagat ki
meg nem mozdoltatik: itel nepeket igaſſagban, *(11)* Őrőlſenek
meńńek es vigaggon főld meg indoltaſſek tenger ő es telleſſege:
(12) őrőlnek mezők es mendenek mellek ő bennek vadnak, Tahat
vigadnak erdőnek mend*en* fai *(13)* vrnak orczaiatol: mert iőt itelni
főldet, Iteli főldnek vilagat igaſſagban: es nepeket ő igaſſagaban:

(1) Dauidnak pſalmoſa mikor meg adatot neki
a főld

pſalmus LXXXXVI

Az cryſtos orzagath yrya megh hogy az ewangyelyom
hyrdettetyk mynd ez zeles fewlden, es az tengeren,
towaba aztys hogy el yew az ytelethre

Vr orzaglot vigaggon főld: őrőlſenek ſok zigetek, *(2)* kőd es
homal ő kőrnőlſő: igazolat es itelet ő zekinek ſegedelme, *(3)* Tűz
58 elene kel ő előttő es || meg langaſeiťa ő kőrnőllő ő ellenſegit,
(4) Fenletek ő villamati főldi vilagnak latťa es meg indolt főld,
(5) Heǵek foltak mikent viuz vrnak orczaiatol: Vrnak orczaiatol
mend*en* főld, *(6)* Meńńek hirdettek ő igazolaťťat: es mend*en* nepek
lattak ő diczeſſeget, *(7)* Alaztaſſanak mend kik imadnak farag-
nańokat: kik diczekednek ő kepekben, Imagatok őtet mend ő
angali: *(8)* hallotta es őrőlt ſyon Es vigattak Judanak liani: te
iteletidert Vram, *(9)* Mert te vaǵ vr felſeges mend*en* főldnek
felette: igen fel magaztattal mend*en* iſteneknek felette, *(10)* Kik
zeretitek vrat gűlőlletek gonozt őrizi vr ő zentinek lelkeket: bűnő-
ſőknek kezekből meg zabadeita azokat, *(11)* Feneſſeg tam*m*adot

igazoknak: es öröm igaz zűueknek, *(12)* Orölľetek igazoltak vrban: es valľatok ő zent elete emlekezetenek

Ez az heted ey vigazat *(1)* Dauidnak pſalmoſa

LXXXXVII

Az cryſtwſnak el yewwetelynek ewrwendewz az profeta, towaba ynt myndewnth az ew dyczeretyre

Enekletek vrnak vy eneket: mert tőt czudakat, v̇duőzeitette
maganak ő iogiat: es ő zent kariat, *(2)* Meg || ielentete vr ő v̇duőſſe- 59
get: Nemzeteknek zemelekben meg ielentette ő igazolaťťat, *(3)* Meg
emlekezet ő irgalmaſſagarol: es ő igaſſagarol iſrľ hazanak, Lattak
földnek mend*en* hatari: mv̇ iſtenőnknek v̇duőſſeget, *(4)* Enekletek
vrnak mend*en* fốld: enekletek es vigaǵǵatok es enekletek *(5)* Enek-
letek vrnak hegedőben: hegedőben es enekletnek zauaual *(6)* vert
trombitakkal es zaru trombitanak zauaual Enekletek vr kiralnak
zemeleben: *(7)* meg mozdoltaſſek tenger, es ő teľľeſſege fốldeknek
vilaga es mendenek kik lakoznak ő benne, *(8)* ffoľok tapſolnak
kezekkel, egbe hegek vigadnak *(9)* vrnak zemeletől: mert iőt iteľni
fốldet, Iteli fốldnek vilagat igazolatban: es nepeket igaſſagban

(1) Dauidnak pſ*almuſ*a

LXXXXVIII

Az yſtenben walo byzodalomra ynty az nepeth az profeta, hogy byzzanak ew benne mynt [my] moyſes aaron, es ſamwel

Vr orzaglot haragogganak nepek: ki űlz herubinen mozdol-
taſſek fốld, *(2)* Vr ſyonban naǵ es felſeges mend*en* nepeknek
felette, *(3)* Valľanak te naǵ ňeuednek mert felelmes es ze*n*t: *(4)* es
kiralnak tizteſſege itelet zeret, Te alkottal birodalmakat: itelet es ||
iacobnak igazolaťťat te tőtted, *(5)* Fel magaztaſſatok Vrat mv̇ 60
iſtenőnket: es imaǵǵatok ő labanak ſamolat m*e*rt zent, *(6)* Moyſes
es aaron ő papi kőzőt: es Samuel azok kőzőt kik kaialťak ő neuet,

Kaialťak vala vrat es ő meg halgatťa vala azokat; *(7)* koͤdnek ozlopabol bezel uala ő hoziaiok. O̊rizik vala ő tanoſagit: es a paranczolatot mellet adot ő nekik, *(8)* Vram mvͤ iſtenoͤnk te meg halgatad vala azokat iſten te kegelmes voltal nekik: es meg ǵoͤzoͤdelmezuen ő mend*en* lelemeſeket, *(9)* Fel magaztaſſatok vrat mvͤ iſtenoͤnket es imadkoziatok ő zent neuebe: mert zent Vr mvͤ iſtenoͤnk.

(1) Vallatban valo pſalmus:

Pſalmus LXXXXIX

Az profeta hala adaſſra es ewrewmre ynty az yſtennek nepeth

(2) Enekletek iſtennek mend*en* fǒld: zolgalľatok vrnak vigaſagban, Be meńńetek ő zemele eleibe vigaſſagal *(3)* Tuǵǵatok mert iſten vr: ő tǒt minket es nem mvͤ mvͤmagonkat, O̊ nepe es ő eledelenek iohi: *(4)* be meńńetek ő kapuin vallattal ő gadoriban
61 diczerettel valľattok ő neki, Diczerietek ő neuet *(5)* mert ‖ edes vr: ǒrǒkke ő irgalmaſſaga, es nemzetekbǒl nemzetekbe ő igaſſaga

(1) Dauidnak pſalmoſa a ſortarnak harmad reze

Pſalmus c.

Az feyedelmeknek, tyztartoknak, gazdaknak my nemew modon, kel yſten ygeye zerenth elny, es mynemew zolgakath kel tartanyok megh mongya

Irgalmaſſagot es iteletet: eneklek teneked vram, Eneklek *(2)* es ertekezem a fertezetlen vtban mikor iőz en hoziam, Jarokuala en zůuemnek artatlanſagaban: en hazamnak kǒzepette, *(3)* Nem vetekuala en zemeim eleibe hamis vagok tǒruen tǒrǒket gůlǒltem, Nem eggǒſǒlt ennekem *(4)* gonoz zů: en tǒllem el hailo gonozbeitot nem eſmertem, *(5)* Ki titkon ő felet ragalmazta az vͤldǒztem: keuel zemmel es elegedetlen zůuel ezekkel nem ezemuala, *(6)* En zeḿeim fǒldnek hůmire hog vͤllenek en velem ferte-

zetlen vtban iaro ez ennekem zolgaluala, *(7)* Nem lakozik en hazam ko̊zo̊pet ki tezen keuelſeget ki bezel hamiſſagot nem birdoklot en zemeymnek zemeleben, *(8)* Veternekoron meg o̊lo̊muala fo̊ldnek men*den* bůno̊ſit: hoǵ elueztenek Vrnak hazabol mend*en* hamis můuelkedo̊ket

(1) Zeginek imadſaga mikor buzoltatnek es vrnak zemeľe eleibe öttöttö ö onzollatťat ||

Pſalmus CI

nyomorwltherth walo ymadſag mykorth zomorw elmewel wolna, es az yſten elewth kenyergene babylonyabol el zabadwlth Sydok, ygy kenyergenek Iſtennek, mykoron az el romloth Jerwſalemnek templomath, es kẘ falath raknak

(2) VRam halgaſd meg en imadſagomat: es en iuo̊lteſem 62
iuſon te hoziad, *(3)* Ne fordehat te orczadat el en to̊llem: Valamel
napon to̊redelmeztetem haiczad te fůledet en hoziam, Valamel
napon kaialtandlak tegedet: gorſan meg halgas engemet, *(4)* Mert
meg fogatkoztak mikent fůzt en napim: es en tetenv̊m meg aztak
mike*n*t teperto̊, *(5)* Meg verettettem ment zena es meg azot en
zůuem: mert el felettem meg ennem en keńeremet, *(6)* En ohaitaſomnak zauatol en tetemem ragadot en huſomhoz, *(7)* Egenlo̊
lo̊ttem a kietle*n*ben bellicanuſſal: olľa lo̊ttem mikent bagol kalitkaban, *(8)* Vigaztam es lo̊ttem mikent vereb: egedo̊l a haiazaton,
(9) Mend eſtik zidalmaztanak engemet en ellenſegim: es kik
diczernekuala engemet en ellenem eſkeſnek vala, *(10)* Mert hamvt
mikent keńeret ezemuala: es en Venerekemet ſiralmal elegeitem
vala. *(11)* Te meltatlankodatodnak haragiatol orczaiatol mert
fel emeluen le eytettel engemet *(12)* En napim lehailottak mikent
arnek: || es en meg aztam mikent zena, *(13)* Te ked*ig* vram o̊ro̊kke 63
maracz: es te emlekezeted nemzetekbo̊l nemzetekbe, *(14)* Te
fel kelned vram irgalmaz ſyonnak: mert o̊ irgalmazatťanak ideie
mert io̊t az ido̊ *(15)* Mert kellettek te zolgaidnak o̊ ko̊vi: es o̊
fo̊ldenek irgalmaznak, *(16)* Es felik nemzetek te neuedet vram:
es menden fo̊ldi kiralok te diczo̊ſegedet, *(17)* Mert meg alkatta Vr

ſyont: es meg lattatik ő diczőſege, *(18)* Tekentette alazatoſoknak
imadſagokat: es nem vtalta ő onzollaťťokat, *(19)* Irattaſſanak ezek
mas nemzetbe: es a nep ki teremtetik diczeri vrat *(20)* Mert
tekentet ő zent felſegeből, Vr menből főldre tekentet, *(21)* Hog
hallana bekozottaknak ohaitaſokat: hog meg feitene őldőkleteknek
fiait, *(22)* Hog hirdeſſek ſyonban ő neuet: es ő diczeretit Jeruſalemben,
(23) Meg fordeituan a nepeket egembe: es a kiralokat
hog zolgallanak vrnak, *(24)* ffelele neki ő iozaganak vtaban: en
napimnak keues uoltat hirdeſſed meg ennekem, *(25)* Ne heiuy meg
64 engemet en napimnak kőzepiben: || nemzetekből es nemzetekbe te
eztendőid *(26)* Kezdetben vram te fondaltad a főldet: es meńńek
te kezeidnek műuelkedeti *(27)* Ők elueznek te ked*ig* meg maracz:
es me*n*d meg auolnak mikent ruha, Es meg valtoztatod azokat
mikent fedezetet es meg valtoztatnak: *(28)* te ked*ig* vǵan azon
vag: es te eztendeid meg nem foǵatkoznak *(29)* Te zolgaidnak
fiay lakoznak: es ő magzatťok őrőkke birtatik

(1) Dauidnak pſalmuſa

C II

Halath ad Iſtennek az profeta, teſty es lelky ayandekokrol ez pſalmoſban

Jol mong en lelkem vrnak: es mendenek mellek en bennem
vadnak ő zent neuenek, *(2)* Jol mong en lelkem vrnak: es ne
akariad el feledned mend ő forbatlatit, *(3)* Ki keǵelmez te mend*en*
hamiſſagidnak, ki meg vigazťa te mend*en* betegſegidet, *(4)* Ki meg
zabadeiťa vezedelmből te eletedet: ki meg koronaz tegedet irgalmaſſagban
es irgalmazatokban, *(5)* Ki be tőlti iokban te kiuanſagodat:
meg vyetatik mike*nt* keſeſő te ifiuſagod, *(6)* Teuen vr
irgalmaſſaǵot: es iteletet bozzuſag tűrőknek *(7)* Meg ielentette ő
65 vtait moyſeſnek: iſrľ fiainak ő akaratťat, *(8)* Vr irgalmazo || es
irgalmas: bekeſeges es igen irgalmas *(9)* Nem haragozek őrőkke:
es nem v̇ldőz őrőkke, *(10)* Nem tőt mv̇ bűnőnk zerent mv̇nekőnk:
es mv̇ hamiſſagonk zerent nem meg forbatlot mv̇nekőnk, *(11)* Mert
meńńek főldtőlualo magaſſaga zerent erőſſeltette ő irgalmaſſagat
őtet felőkőn *(12)* Meńe mezze napkelet napnugattol olſan tauol

töttő mv̈ hamiſſaginkat mv̈ töllönk, *(13)* Mikent aťa kegelmes
fiainak kegelmezet vr ötet felöknek: *(14)* mert ő meg eſmerte mv̈
törleitetönket Meg emlekezet mert por vaǵonk *(15)* ember mikent
zena ő napi: mikent ṁezőnek viragi ig meg viragoznak, *(16)* Mikor
a zellet altal megen ő benne es nem lezen: es nem eſmeri meg
touabba ő helet, *(17)* Vrnak ked*ig* irgalmaſſaga öröktöl foguan es
örökiglen: ötet felökön, Es ő igazolatťa fiaknak fiaiban: *(18)* azok-
nak kik tarťak ő teſtamentomat, Es meg emlekeznek ő paranczola-
tirol: azoknak tetelekre, *(19)* Vr meńben alkotta ő zekit: es ő
orzaga mendeneken vralkodik *(20)* Jol mongatok vrnak mend ő
anǵalj: || hatalmazok iozagok ő igeie touők ő bezedi zauanak **66**
meg halgataſara, *(21)* Jol monǵatok vrnak mend ő iozagi: ő zolgai
kik tezitek ő akaraťťat, *(22)* Jol monǵatok vrnak ő mend*en* mvͦuel-
kedeti ő vralkodaťťanak: mend*en* heľen en lelke*m* iol mong vrnak

Pſalmus c III

Halath ad yſtennek az proſeta, mynden teremteth
allatyrewl kyketh czewda keppen terewmtewth es byr

(1) En lelkem iol mong vrnak: vram en iſtenem fel magaz-
tattal hirtelen Vallattal es ekeſſeggel öltöztettel: *(2)* öltöztettel
villagal mikent ruhaual, ki terieztuen meńńet mikent bört: *(3)* ki
be feded vizekkel ő felit, ki veted ködöt te felmenetedbe: ki iarzi
zeleknek tollin, *(4)* Ki tezed te angalidat lelkekke: es te zolgaidat
egő tűzze, *(5)* Ki fondaltad a földet ő alhatatuſſagan: nem hailatik
le örökkel örökke, *(6)* Melſeg mikent ruha ő öltözeti: hegeken
allapnak vizek, *(7)* Te poreitaſodtol el futnak: te görgeſednek
zauatol felnek, *(8)* ffel mennek hegek es le zalnak mezök: a helre
kit fondaltal nekik, *(9)* Hatart vettel kin nem mennek altal: es
nem fordolnak meg be fedniek földet, *(10)* Ki be ereztez forraſokat
volgekbe, he||gek közöt altal mennek vizek, *(11)* Iznak mezőnek **67**
mend*en* vadj: varnak vad zamarok ő zomiokban, *(12)* Azoknak
felette menni repöſek lakoznak: zirtok közepiböl aggak zauokat,
(13) Meg ötözuen hegeket ő felikböl te mvnkaidnak gimölczeböl
meg elegettetik föld, *(14)* Teremtuen zenat barmoknak: es fiuet
embereknek zolgalattokra, Hog ki hozi keneret földböl: *(15)* es
bor meg vigaztalla emberńek züuet, Hoǵ meg vidameha orczaiat

olaiban: es kener embernek sűuet meg tőkelli, *(16)* Meg eleget-
tetnek mezőnek fay: et libanuſnak cedroſi kiket plantalt *(17)* ot
verebek fezkeznek, Erodiuſnak haza ő vezerek: *(18)* magas hegek
zaruaſoknak zirťok bizodalm zo̊lőknek, *(19)* Tőttő a hodot ő ideie-
ben: nap meg eſmerte ő el nugtat, *(20)* Vetted [ő] a ſetetſegeket es
lőt eyi: ő benne altal mennek erdőnek mend*en* vadj, *(21)* Orozla-
noknak ko̊lkő rűhőguen hog ragaggának: es kereſſenek etket
iſtentől ő magoknak, *(22)* ffel kőlt nap es egbe gůlekeztenek: es ő
hailakokban egbe zerzettettenek, *(23)* Ki meǵen ember ő mͮuel-
68 kedetere es ő mͮuelkedetere eſtiglen, *(24)* Meľ fel || magaztattak te
mͮuełkedetid vram: mendenneket bőlczeſegben tőttel: be tőlt
főld te birodalmaddal, *(25)* Ez nag tenger es zeles kezekkel: ot
zőkdőſo̊k kiknek ninczen zarnok, Lelkeſek aprok naggákkal: *(26)* ot
haiok altal mennek, E ſarkant kit alkottal őtet meg czalni:
(27) mendennek te to̊lled varnak hog ag azoknak etket ő ideieben
(28) Te azoknak adnad zednek te kezedet meg nituad: mendennek
be telľeſednek, *(29)* Te ked*ig* te orczadat el fordeituad meg haborei-
tattnak: eluezed ő zelleteket es meg fogatkoznak, es ő porokba
valtoztattnak, *(30)* Erezd ki te zelletedet es meg teremtettnek: es
meg vyieitod fődnek zemelet, *(31)* Legen vrnak diczeſege őrőkke:
vigad vr ő mͮuelkedetiben, *(32)* Ki tekenti főldet es felteti őtet: ki
vti a hegeket es fűſtőlgnek, *(33)* Eneklek vrnak en eltemben:
eneklek en iſtenemnek miglen vagok, *(34)* Vigaſagos legen neki
en enekem: de en őruendezek vrban, *(35)* Meg fogatkozianak bűnő-
ſők főldről es hamiſſak vg hog ne legenek: en lelkem iol mong
vrnak Amen

Alleluia

Pſalmus c. IIII ||

Halath ad Iſtennek az profeta, az yokerth kyketh az
yzrahel fyaywal tewth

69 *(1)* Valľatok vrnak es kaialchatok ő neuet: Hirdeſſetek nem-
zetek kőzőt ő mͮuelkedetet, *(2)* Enekletek neki es enekletek neki
hirdeſſetek ő mend*en* czudait, *(3)* Diczeteſſetek ő zent neueben:
vigagon vrat kereſo̊knek zűuők, *(4)* Kereſſetek vrat es meg tőkel-
leſetek: kereſſetek ő orczaiat mind*en*ha, *(5)* Emlekezietek meg ő

czudairol melleket tŏt: ŏ p*ro*digiomarol es ŏ zaianak iteletirŏl,
(6) Abrahamnak magzaťťa ŏ zolgay: iacobnak fiai ŏ valaztotti,
(7) O̊ vr mv̄ iſtenŏnk: mend*en* fŏldŏn ŏ iteleti, *(8)* Meg emlekezet
ŏrŏkke ŏ teſtamentomarol igeierŏl kit paranczolt ezer nemzetekbe,
(9) Kit zerzet abrahamnak es ŏ eſirŏl iſaaknak *(10)* Es zerzette
iacobnak azt paranczolatol: es iſrl̄nek ŏrŏk teſtamentomol,
(11) Monduan teneked adom canaannak fŏldet: tŭ ŏrŏktŏknek kŏte-
let, *(12)* Mikor volnanak rŭuid zamouan igen keueſen es ŏ zolgai
(13) Es altal mentenek nemzetekbŏl nemzetekbe: es orzagbol
egeb nepekhez, *(14)* Nem haga embert neki artani: es meg fedde
ŏ ertek kiraľokat, *(15)* Ne akariatok illetnetek en criſtoſimat: es
en p*ro*phetaimban || ne akariatok gonozkodnotok, *(16)* Es hiua 70
ehſeget a fŏldre: es kenernek mend*en* erŏſſedetit tŏre, *(17)* Erezte
ferfiat ŏ elŏttŏk v̄nŏl: el aroltatek Joſeph, *(18)* Alazak bekokban
ŏ labait: vas altal mene ŏ lelket *(19)* migne*m* iŏuŏ ŏ igeie, Vrnak
bezede meg langaſeita ŏtet: *(20)* erezte kiral es meg oda ŏtet,
nepeknek fedelme es el erezte ŏtet, *(21)* Zerze ŏtet ŏ hazanak vraia:
es mend ŏ valalinak fedelmeie, *(22)* Hog oktatna ŏ fedelmit mikent
ŏnŏnmagat: es ŏ venit bŏlczeſegre taneitana, *(23)* Es be mene
iſrl̄ egiptomba: es Jacob zolga volt camnak fŏldeben, *(24)* Es
meg ſokaſeita ŏ nepet hirtelen: es erŏſſeite ŏtet ŏ mend*en* elleſegin-
(25) ffordeita ŏ zŭuŏket hog gŭlŏlnek ŏ nepet: es alnalkodatot
tennenek ŏ zolgaiban, *(26)* Erezte moyſeſt ŏ zolgaiat: aaront kit
valaztot ŏtet, *(27)* Vette ŏ bennek ielenſeginek iegit: es ŏ p*ro*di-
giomaet kamnak fŏldeben, *(28)* Erezte ſetetſegeket es meg ſetete-
ſeite: es nem vizhala meg ŏ bezedit, *(29)* ffordeita ŏ vizeket verbe:
es meg ŏle ŏ halokat, *(30)* Es ada ŏ fŏldŏk bekakat: es kiraloknak
hathatoiba || *(31)* Mondot es iŏt ebleg es muzlika: ŏ me*n*den 71
vegeibe, *(32)* Vetet ŏ eſſekert kŏuet: tŭzet egetŏk ŏ fŏldŏkben,
(33) Es meg verte ŏ zŏlŏiŏket es fige faiokat: es meg tŏrtŏ mend*en*
ŏ vegeinek faiokat, *(34)* Mondotta es iŏt ſaſka es czayua: kinek
ninczen zama, *(35)* Es meg ŏt mend*en* zenat ŏ fŏldŏkŏn: es meg
ŏttŏ ŏ fŏldŏknek mend*en* gimŏlczet, *(36)* Es meg vert mend*en* elŏ
le telt ŏ fŏldŏkben: ŏ mend*en* mvnkaioknak eleit, *(37)* Es ki hozta
ŏket ezŭſtuel es arannal: es nem vala ŏ nemzetekben beteg
(38) Vigadot egiptom ŏ eredetekben: mert ŏ felelmek eſet ŏ
reaiok, *(39)* Ki terieztette a kŏdŏt ŏ oltalmokra: es a tŭzet hog
vilagoſeitana ŏnekik eyel, *(40)* Kertenek es iŏt fogoľ: es menny

kenerrel meg elegeitette őket, *(41)* Meg törtő a kozirtot es foľtanak
vizek: es foľtanak a zarrazon folok, *(42)* Mert meg emlekezet ő
zent igeieről: kit vallot abrahamna ő germekenek, *(43)* Es ki
hozta ő nepet őrömmel: es ő valaztottit vigaſſaggal, *(44)* Es atta
ő nekik nemzeteknek orzagit: es nepeknek mvnkait birtak, *(45)* Hog
72 őriznek ő || igazolatit: es ő tőruenet kereſnek

Alleluia

pſalmus c. v

Halat ad yſtennek az Sydo nep, hogy ewketh az ew nagy ſok bynekerth el nem weztewtte, hanem ynkab az ew yrgalmaſſagabol megh tartotta,

(1) Valľatok vrnak mert io; mert őrökke ő irgalmaſſaga,
(2) Ki bezelli vrnak hatalmit: meghalgattatta ő mend*en* diczeretet,
(3) Bodogok kik őriznek iteletet: es teznek igazolatot mend*en* idő-
ben, *(4)* Meg emlekeziel vr mvͤ rollonk te nepeidnek io kelleteben:
(5) las mvͤnket te vͤduőſſegedben, Te ualaztottidnak iozagbeli viga-
dolatťokra: Hog diczerteſſel te őrökleteddel, *(6)* Bvͤnhőttőnk mvͤ
aťainkal: hamìſſan mvͤuelkettőnk es hamiſſagot tőttőnk, *(7)* Mvͤ
aťaink egiptomban nem ertettetek te czudaidat: nem emlekeztenek
meg te irgalmaſſagodnak ſokaſſagarol, Es meg haragottak a ten-
gerbe felmenőt: a vérés tengerbe, *(8)* Es vͤduőzeitette azokat ő
neueiert hog meg ielentene ő hatalmat, *(9)* Es meg haſazta a
vérés tengert es meg azot: es altal uitte azokat a melſegben mikent
kietlenben, *(10)* Es vͤduőzeitette azokat őket gűlőlőknek kezekből:
es meg zabadeitotta azokat ellenſegi*n*ek kezekből, *(11)* Es be fette
73 uiz őket tőredel||mezőket: eg ő kőzőllők meg nem maradot,
(12) Es hittenek ő igeiebe es diczertek ő diczeretet *(13)* hamar
meg fogatkoztak el felettek ő mvͤuelkedetit: es nem tartottak ő
tanalczat, *(14)* Es keuantak keuanſagot a kietlenben: es keſertek
iſtent a vizetlenben, *(15)* Es ada nekik ő kereteket, es erezte
elegedetet ő lelkekbe, *(16)* Es meg haragottak moyſeſt a ſatorokban:
es aaront vrnak zentet, *(17)* Meg nittatek főld es be nele datant:
es be fedeze abironnak gűlekezetet, *(18)* Es geriedet tűz ő ſinago-
gaiokban: lang meg egette a bűnőſőket *(19)* Es alkottanak boriut
orebben: es imattanak faragnant, *(20)* Es valtoztattak ő diczőſeget

zena eüö boriunak hafonlaťťaba, *(21)* El felettek iftent ki vduőzei-
tette azokat, ki tőt nagokat egiptomban, *(22)* czudakat kamnak
földőben, felelmefeket vérés tengerben, *(23)* Es mondotta hog
elueztene azokat: ha moyfes ő valaztotta nem allotuolna a zegef-
ben ő zemele előt, Hog el fordeitana ő haragiat elne veztene azokat:
(24) es femmie tartak a keuanatos || földet: Nem hittenek ő igeie- 74
nek *(25)* es morgottanak ő hailakokban: nem hallottak meg vrnak
zauat, *(26)* Es fel emelte ő kezet ő reaiok: hog leterieztene azokat
a kietlenben, *(27)* Hog: es leuetne ő magzaťťokat nemzetek
közzőlt: es elhimtene azokat orzagokban, *(28)* Es meg kezdettek
belfegort: es meg őttek a hallottaknak aldozatit, *(29)* Es meg hara-
gottak őtet ő lelemefekben: es meg fokafolt ő bennek a romlat,
(30) Es allot finees es meg kőnörgette: es meg zont a razas,
(31) Es aleitatot ő neki igazolatba: es nemzetből nemzetbe
őrőkiglen, *(32)* Es meg haragottak őtet az ellenmondat viziglen:
es meg bolgattatot moyfes ő ertek; *(33)* mert meg haragottak ő
lelket, Es meg valaztotta ő aiakokban: *(34)* nem veztettek el a
nemzeteket kiket mondot vr, *(35)* Es egbe elegettek a nemzetek
kőzőt: es meg tanoltak ő mvuelkedeteket *(36)* es zolgaltak ő
faraguańoknak, es lőt ő nekik gonozbolat, *(37)* Es aianlottak ő
fiokat es ő ľanokat ördögöknek *(38)* Es el őttőttek az artatlan vert
ő fiok||nak es ő ľanoknak verit: kiket aianlottak kanaannak 75
faraguaninak, Es meg ferteztetek föld a verben *(39)* es meg vndok-
lattattatek ő mvuelkedetekben: es paraznalkodanak ő lelemefekben,
(40) Es meg haraguek vr ő hirtelenkedeteuel ő nepere: es meg
vtala ő őröket, *(41)* Es ada azokat nemzeteknek kezekbe: es vral-
kottak azokon kik gűlöltek azokat: *(42)* Es tőredelmeztek azokat
azoknak ellenfegi: es alaztattak ő kezei ala *(43)* gakorta meg
zabadeitotta azokat, Ők ke*dig* meg haragattak őtet ő tanalczokban:
es meg alaztattak ő hamiffagokban, *(44)* Es latta mikor tőrődel-
meztetnenek: es meg halla ő imadfagokat, *(45)* Es meg emlekezet ő
teftame*n*tomarol: es meg banta ő irgalmaffaganak fokaffaga zerent,
(46) Es atta azokat irgalmaffagokba: mend azoknak zemelek
előt kik meg fogtakuala azokat *(47)* Vduőzőh mvnket vram mv
iftenőnk: es egbe gűh mvnket nemzetek kőzzől Hog vallonk te
zent neuednek: es diczekeggőnk te diczeretedben, *(48)* Aldot vr
ifraelnek iftene őrőktol foguan es || őrőkiglen es mond mende*n* 76
nep legen legen: —

Alleluia

Pſalmus c vi

kezewnſeges hala adas mynden nyomorewſaghbol walo
megh zabadolaſeerth

(1) Valľatok vrnak mert io: mert őrőkke ő irgalmaſſaga,
(2) Mongak kik meg valtoztattak vrtol: kiket meg valtot ő ellen-
ſegeknek kezekből es orzagokbol egbe giűtőttő azokat, (3) Nap
kelettől es napnugattol: aquillonttol es tengertől, (4) Teuelgettek
a kietlenben es a vizetlenben: a varuſnak a lako helnek vtat nem
leltek meg, (5) Ehezuen es zomiuhozuan: ő lelkek ő bennek meg
fogatkozot, (6) Es iuőltenek vrhoz mikor tőredelmeztetnenek: es
ő neheſſegekből meg mente azokat, (7) Es ki vitte azokat az igaz
utba: hog mennenek alakodalmnak varoſaba, (8) Valľanak vrnak
ő irgalmaſſagi: es ő czudai embereknek fiainak, (9) Mert meg
elegeitette a heiu lelket: es az ehező lelket meg elegeitette iokkal,
(10) A ſetetſegben es a halal arnekaban v̈lőket: meg kőtőzteket
kúldoſſagba es vaſſal, (11) Mert meg vizhaltak iſtennek bezedit:
77 es felſegnek tanalczat meg ſemmieitettek, || (12) Es alaztatot ő
zűuők mvnkaban: es meg betegőltek es nem volt ki ſegeitene,
(13) Es iuőltetek vrhoz mikor tőredelmeztetnenek es ő ńaualaiokbol
meg zabadeita azokat (14) Es kiuitte azokat a ſetetſegből es
halalnak arńekabol: es ő kőteleket meg tőre (15) Valľanak vrnak
ő irgalmaſſagi: es ő czudai embereknek fiainak, (16) Mert meg
tőrtő az ercz kapukat: es a uas zauarokat meg zegte, (17) Vőttő
azokat ő hamiſſagok[bol]nak vtabol: mert ő hamiſſagokert meg
alaztattak, (18) Menden etket vtalt ő lelkek: es kőzeleitettenek
halalnak kapuiaiglan, (19) Es iuőltettenek vrhoz mikor tőredel-
meztettnenek: es ő neheſſegekből meg zabadeitotta azokat,
(20) Ereztette ő igeiet: es meg vigaztotta azokat, Es meg mentette
azokat ő halalokbol, (21) Valľanak vrnak ő irgalmaſſagi: es ő
czudai embereknek fiainak, (22) Hog aldoziak diczeretnek aldo-
zatťat: es hirdeſſek ő mv̈uelkedetit őrőmmel, (23) Kik zalnak
tengerre haiokkal: teuen mv̈uelkedeteket ſok vizekben (24) Ők
lattak vrnak mv̈uelkedetit es ő czudait meľekben, (25) Mondotta
78 es meg allot || a fergetegnek zellete: es fel magaztatot ő haba,

(26) ffel mennek meńnekiglen es le zalnak melſegekiglen : o̊ lelket
gonozokban rothadnak, *(27)* Meg haboroltattak es meg holtanak
mikent rezek : es o̊ mend*en* bo̊lczeſegek m*eg* maratattot, *(28)* Es
iuo̊lto̊ttetnek vrhoz mikor to̊redelmeztetnenek : es o̊ neheſſegekbo̊l
ki hozta azokat, *(29)* Es allaptatta o̊ fergetegeket zello̊be : es vez-
teglettenek o̊ habi, *(30)* Es vigattanak mert vezteglettek : es ki
hozta azokat o̊ akaratťanak parťara, *(31)* Valľanak vrnak o̊
irgalmaſſagi : es o̊ czudai embereknek fiaynak, *(32)* Es fel magaz-
taſſak o̊tet nepnek eg hazaban ; es veneknek zekekben diczeriek
o̊tet, *(33)* Vetet foľokat a kietlenben : es vizeknek ki menetit
zo*m*iazatban, *(34)* Gimo̊lcznek fo̊ldo̊ lo̊t ſoſolatba : es o̊ benne lakoz-
nak gonozſagoktol, *(35)* Vette a kietlent vizeknek tauaba : es a
viznelkůlualo fo̊ldet vizeknek kimeńetibe, *(36)* Es helhete ot
ehezo̊ket : es zerzettek lakodalmnak varoſat, *(37)* Es vettenek
zantaſokat es plantaltak zo̊lo̊ket : es to̊tto̊k zůletetnek gimo̊lczet,
(38) Es iol mondot || azoknak es igen meg ſokaſoltanak : es o̊ 79
barmok nem keueſebedet meg, *(39)* Es meg keueſebettek es
getrettek : a gonozoknak to̊redelmekto̊l es ſerelmekto̊l, *(40)* O̊letet
Vtalat o̊ fedelmekre es teuelgo̊ue to̊tto̊ azokat : vtnalkůl es nem
vtban, *(41)* Es ſegellet zegent ńauaľaban : es vette zolgait mikent
iohokat, *(42)* Laťťak igazak es vigadnak : es mend*en* hamiſſak
be rekezti o̊ zaiat, *(43)* Ki bo̊lcz es o̊rizi ezeket : es erti vrnak
irgalmaſſagit

(1) Dauid eneke

C. VII.

Halath ad yſtennek Dawyd, nagy gyo̊zo̊delemerth kyth az yſten neky akorth adoth wala

(2) Kez en zůuem iſten kez en zůuem : eneklek es eneklem en diczo̊ſego̊mben, *(3)* Kel fel en diczo̊ſegem kel fel ſoltar es hegedo̊ : fel kelek vilamodat, *(4)* Vallok teneked nepekben vram : es eneklek teneked nemzetekben, *(5)* Mert nag meńńek felet te irgalmaſſagot : es ko̊do̊kiglen te igaſſagod, *(6)* ffel magaztaſſal meńńeknek felette te diczo̊ſeged : *(7)* hog meg zabadoltaſſanak te zereto̊id, Vduo̊zehed te iogodat es meg halgas engemet : *(8)* iſten zolt o̊ zentiben, Vigadok es meg oztom ſicinat : es hailakoknak

80 vőlget meg merem, *(9)* Enem galaad || es enem manáſſes: es effraym en feiemnek fogadat́t́a, Juda en kiraľom: *(10)* moab en remenſegemnek fazoka, Idumeaban ki noitom en ſarumat: magamnak idegenek lőttek baratim, *(11)* Ki vizen engemet az erőſſeitet varoſba: ki vizen engemet ydumeaiglan, *(12)* Nem de te e iſten ki elűztel mv̄nket: es nem meeg ki iſte*n* mv̄ tehetſeginkben, *(13)* Ag mv̄nekőnk ſegedelmet tőredelmből: mert heiu embereknek v̄duőſſege, *(14)* Iſtenben tezőnk iozagot: es ő ſemmie valtoztat́t́a mv̄nket tőredelmezőket,

psalmus c viii

Imadkozyk ebben az profeta, az doegh ellen, ky ewtet Sawlnak be arewlta wala, es yegyző magyarazath keppen, az doegen ertyk ywdaſth cryſtws arewloyath

(2) ISten en diczeretemet ne veztegľes: mert bv̄nőſnek es alnalkodonak meg tattatot ő zaia en ream, *(3)* Bezellettek en ream alnalkodo neluek es gűlőſegnek bezedeuel meg kőrnekeztek engemet: es ki viuttak engemet ingen, *(4)* Azert hog engemet zeretnenek ragalmaznak engemet: en ke*dig* imadkozomvala, *(5)* Es vettenek en ellenem gonozokat iokert: es gűlőſeget en zeretetemert, *(6)* Zerezih ő reaiok bv̄nőſt: es ŏrdőg alľon ő iogia felől, *(7)* Mikor
81 iteltetik ki meńńen karhoztatot || es ő imadſaga legen bűnńe *(8)* Legenek ő napi keueſek: es ő pűſpőkſeget vege egeb, *(9)* Legenek ő fiay aruak: es ő feleſege őzueg, *(10)* Teuelguen eluiteſſenek ő fiay es kvldoľľanak, kiuetteſſenek ő lakodalmokbol, *(11)* Vege vſuraba ő vagat: es el ragadoziak idegenek ő mvnkait, *(12)* Ne legen ő neki ſegedelm: es ne legen ki kőnőrőllőn ő aruain, *(13)* Legenek ő zűlőtti vezedelmben: eg nemzetben el tőrleſſek, *(14)* Emlekezetbe fordolľon ő at́t́anak hamiſſaga vrnak zemeľe előt: es ő ańńanak bv̄nő el ne tőrleſſek, *(15)* Legenek mendenha vr ellen es el vezien fŏldrŏl ő emlekezetek: *(16)* azert hog nem emlekezet tenni irgalmaſſagot, *(17)* Es v̄ldőzőt ńaualas embert es kuldoſt: es tőredelmes zűuőuet ŏldŏkleni, *(18)* Es zeretet atkot es iőt neki: es nem akart aldomaſt es eltauoztatik ő tőllő, Es ŏltőzőt atokba mikent ruhaba: es be ment mikent viz ő belőlibe: es mikent olay ő tetemibe, *(19)* Legen neki mikent a ruha kiuel fedeztetik: es mikent a mazzag kivel mend*en*ha meg zoreitatik, *(20)* Ez ő

mv̊uelkedetek kik ragalmaznak || engemet vrnal: es kik bezelnek 82
gonozokat en lelkem ellen, *(21)* Es te vram teg irgalmaſſagot en uelem te neuedert: mert edes te irgalmaſſagod, Zabadeh meg engemet *(22)* mert ńaualas es zegen vagok en: es en zůuem meg haboroltatot en bennem, *(23)* Mikent arńek mikor el haiol eluetteṁ: es ki verettettem mikent ſaſka, *(24)* En terdim meg betegőltek bőitől: es en teſtem meg valtoztatot az olaiert, *(25)* Es en lőttem bozzuſag ŏ nekik: lattak engemet es raztak ŏ feieket, *(26)* Segeh engemet vram en iſtenem: v̊duŏzŏh engemet te irgalmaſſagod zerent *(27)* Es meg tuggak mert te kezed ez: es te vram tŏtted azt, *(28)* azok meg atkoznak es te meg aldaz, kik tammadnak en ellenem alaztaſſanak: te zolgad ke*dig* vigattatik, *(29)* Ŏltŏzteſſenek zegenſeggel kik ragalmaznak engemet: es be fedőzteſſenek alazattal mikent ketzer ruhaual *(30)* Vallok vrnak igen en zammal: es ſokak kőzőt diczerem ŏtet, *(31)* Ki ielen allot zegennek iogia felől: hog v̊duŏzeitene en lelkemet v̊ldőzŏktől. ||

Ez az nolczad eyi vigazat *(1)* Dauidnak pſal- 83
moſa:

Pſalmus . c· ix:

Az cryſtwſnak orzagath, az az zyleteſeth, halalath gyewzewdelmeth, kyralyſagath papy meltoſagath megh yrya aprofeta

MOndot Vr en Vramnak v̊l en iogom felől, Miglen vetem te ellenſegidet: te labaidnak ſamoľa ala, *(2)* Te tehetſegednek vezzeiet ki erezti vr ſyonbol: Vralkodni te ellenſegidnek kőzőttők, *(3)* Te veled kezdet te tehetſegednek napiaban: zenteknek feneſſegekben: mehtől lucifernek elŏttŏ zůltelek tegedet, *(4)* Eſkőt vr es ŏ nem bańa meg: te vaǵ pat ŏrŏkke melchiſedechnek zerzete zerent, *(5)* Vr te iogod felől: es meg tőrtŏ ŏ haragianak napian a keraľokat, *(6)* Iteľ nemzetekben be tŏlt romlaſokat egbe razia ſokaknak feieket fŏldŏn *(7)* Az arradatbol izek az utban: azert fel magaztaťa feiet,

Pſalmus . c· x

Az hwſwety barannak megh eweſe koron ygy attak az
ſydok halath yſtennek alleluia

(1) Vallok teneked vram mend en zűuemmel: igazaknak
tanalczokban es gűlekezetekben, *(2)* Nagok vrnak mv̊uelkedeti:
ki kereſtettek mend ő akaratiban, *(3)* Vallat es nagſag ő mv̊uel-
84 kedete: es ő igazolatťa || marad őrőkkől őrőkke, *(4)* Tőt emleitetet
ő czudainak irgalmas es irgalmazo es igaz vr: *(5)* etket adot őtet
felőknek, Meg emlekezik őrőkke ő teſtamentomarol: *(6)* ő mv̊uel-
kedetenek iozagat hirdeti ő nepenek, *(7)* Hog agǵa azoknak
nemzeteknek őrőkőket: es kezenek mv̊uelkedeti igaſſag es itelet
(8) Hűűők mend ő paranczolati es meg tőkellettek őrőkkől őrőkke:
lőttek igaſſagban es igaſſagban, *(9)* Zabadolatot ereztet vr ő nepe-
nek: paranczolta őrőkke ő teſtamentomat, Scent es felelmes ő
ńeue: bőlczeſegnek kezdete *(10)* Vrnak felelme, Jo ertelm mende-
neknek őtet teuőknek: ő diczerete marad őrőkkől őrőkke

Aggeus es zacharias

Pſalmus c xi

Az yo kereztyennek myth kel czelekewdny es (?) az
mynt algya meg az yſten, meg mongya alleluia

(1) Bodog ferfiu ki feli vrat: ő paranczolatiban igen v̊gekezik
(2) Hatalmas lezen főldőn ő magzatťa: igazaknak nemzetek meg
aldatik, *(3)* Diczőſeg es kazdagſag ő hazaban: es ő igazolatťa ma-
rad őrőkke, *(4)* Tammadot ſetetſegekben vilak igazaknak irgalmas
es irgalmazo es igaz, *(5)* Vig ember ki irgalmaz es kőlczőnőz:
85 meg || zerzi ő bezedit iteletben: *(6)* mert őrőkke nem mozdoltatik
meg, *(7)* Őrők emlekezetben lezen igaz: gonoz hallattol nem fel,
Kez ő zűuő remenkedni vrban *(8)* meg tőkelletet ő zűuő nem
mozdoltatik meg mignem meg vtalľa ő ellenſegit, *(9)* El oztotta
atťa zegeneknek ő igazolatťa marad őrőkkől őrőkke: ő zarua fel
magaztatik diczőſegben, *(10)* Bűnős latťa es haragozek, ő fogaiual
czikorgat es meg rodhad: bűnőſőknek kiuanſagok el uez

Alľa

pſalmus c xii

Dyczery az yſtenth az profeta, azerth hogy az kewelyewketh le wety, es az alazatoſokath *fel* emely all*eluia*

(1) Germekek diczerietek vrat: diczerietek vrnak neuet, *(2)* Legen vrnak neue aldot: ma matolfoguan es őrőͤkiglen *(3)* Nap kelettőͤl foguan nap nugatiglan: diczeretes vrnak neue, *(4)* ffel magaztatot vr mend*en* nemzetnek felette: es őͤ diczőͤſege meńńeknek felette, *(5)* Ki mikent mvͤ vronk iſten ki lakozik magoſſagokban: *(6)* es nez alazatozokat meńńen es főͤldőͤn, *(7)* ffel tammaztuan ńaualaſt főͤldbőͤl: es fel emeluen zegent ganebol, *(8)* Hog helheſſe őͤtet feiedelmekkel: es nepeinek feiedelmiuel, *(9)* ki lakoztatťa meddőͤ ańat őrőͤmmel fiainak hazaban

Alľa

pſalmus c xiii ||

Az egyptombol walo ky zabadwlaſeerth őrwendewz az yſtenben az profetha, es halath ad yſtennek hogy ewketh az ew yo woltabol meg oltalmaza akky pedygh balwanban byzyk azt ſemywe tezy

(1) Iſrľnek kimenetiben egiptombol Jacobn*a*k nemzete bar- **86**
barozoknak nepe kőͤzzőͤl: *(2)* Lőͤt Judea őͤ zentſege: es iſrael őͤ hatalma, *(3)* Tenger latta es el futot: Jordan fordolt hatmege, *(4)* Hegek vigattanak ment koſok: es vőͤlgek mikent iohoknak barany, *(5)* Mi teneked tenger hoǵ el futtal: es te iordan mire fordoltal hatmege, *(6)* Hegek őrőͤltenek ment koſok: es vőͤlgek mikent iohoknak barany, *(7)* Vrnak orczaiatol meg indolt főͤld: iacob iſtenenek orczaiatol, *(8)* Ki fordeitotta a zirtot vizeknek tauaba: es a romlatot vizeknek forraſaba, *(1)* Nem nekőͤnk vram ne*m* nekőͤnk: de te neuednek ag a diczőͤſeget *(2)* Te irgalmaſſagodon es te igaſſagodon: hog ne mongak valaha nemzetek hol vagon őͤ iſtenek, *(3)* Mvͤ iſtenőͤnk ke*dig* meńben: mendeneket vallamelľeket akart tőͤt, *(4)* Nemzeteknek kepek arań es ezűſt: emberi kezeknek

mv̈uelkedeti, *(5)* Zaiok vaǵon es nem zolnak: zemek vaǵon es nem latnak, *(6)* ffülők vaǵon es nem halnak: orrok vaǵon es nem eznek *(7)* Kezek vaǵon es nem tapaztalnak: labok vaǵon || *)

87 *(CXVIII, 20)* Keuanta en lekem aieitani te igazolatidat:
menden v̊dőben, *(21)* Meg poreitottad a keueľeket: atkozottak kik
elhaiolnak te paranczolatidtol, *(22)* Veg el en töllem bezzuſagot
es vtalatoſagot: mert ki kereſtem te tanoſagidat, *(23)* Es mert
v̊ltenek fedelmek es en ellenem bezelnek vala: te zolgad ke*dig*
tanoluala te igazolatidban, *(24)* Mert te tanoſagod en emlekezetem:
es en tanalczim te igazolatid,

Deleth *(25)* Ragadot a pagimento*m*hoz en lelkem: eltez
engemet te iged zerent, *(26)* En vtaimat meg hirdettem es meg
halgattal engemet: tanoh enge*me*t te igazolatidra, *(27)* Te igazolatidnak vtaira oktas meg engemet: es tanolok te czudaidban,
(28) Almadozot en lelkem a túmalkodattol: tőkel meg engemet
te igedben, *(29)* Hamiſſagnak vtat tauoztaſſad el en tőllem: es te
tőruenedből irgalmazih ennekem, *(30)* Igaſſagnak vtat valaztottam:
te iteletidet nem felettem el, *(31)* Ragattam te tanoſagidhoz vram:
88 ne akarih engemet meg alaznod || *(32)* Te paranczolatidnak vtat
futtam: mikor meg zeleſeitetted en züuemet

He ez auaǵ az

pſal'mus c xx *(CXVIII)*

(33) Tőruent ves vram ennekem te igazolatodnak vtat: es ki kereſem ȯtet mend*en*ha, *(34)* Ag ennekem ertelmet es kȯuetem te tőrueńedet: es ȯrizem azt mend en züuemmel, *(35)* Vig engemet te paranczolatidnak ȯſueńeben: mert ȯtet akartam, *(36)* Haiczad en züuemet te tanoſagidban: es ne fȯſuenſegbe, *(37)* ffordohad el en zemeymet: hog ne laſſanak hiuſagokat te vtatban eleueneh meg engemet, *(38)* Zerezied te zolgadnak te bezededet: te felelmedben, *(39)* El megged en bozzuſagomat melľet gańakottam:

*) Itt 3 levélnyi hézag.

mert te iteletid vigaſagoſok. *(40)* Ime keuantam te paranczolatidat:
te igaſſagodban eleueneh meg engemet,
V a w *(41)* Es iŏyiŏn en ream te irgalmaſſagod Vram: te
v̊duŏſſeged te bezedet zerent, *(42)* Es felelek iget nekem zidalma-
zoknak: mert remenkettem te bezedidben, *(43)* Es ne vedel en
zambol igaſſagnak igeiet valamiglen: mert te iteletidbe igen
re||menkettem. *(44)* Es ŏrizem te tŏruenedet mendenha: ŏrŏkke es 89
ŏrŏkkel ŏrŏkke, *(45)* Es iarta*m* zeleſſegben: mert te paranczolatidat
kereſtem, *(46)* Es bezellekuala te paranczolatidrol kiraſoknak
zemeſeben: es nem alaztatom vala, *(47)* Es emlekezem uala te
para*n*czolatidban: melſeket zeretem, *(48)* Es fel *e*meltem en
kezemet te paranczolati*dra* kiket zerettem: es tanolok te igazola-
tidban

Z a y e z a u a g a z

P ſ a l m u s CXXI *(CXVIII)*

(49) Meg emlekeziel te igedrŏl te zolgadnak: ki*ben ne*kem
remenſeget attal, *(50)* Ezek eng*emet* meg vigaztaltak en alazatuſ-
ſago*mban* mert te bezeded meg eleueneitet e*ngemet* *(51)* Keuelek
hamiſſan mv̊uelkednek va*la* valamiglen: te tŏruenedtŏl ke*dig* nem
*hai*lottam el, *(52)* Meg emlekeztem te itelet*idrŏl* vram ŏrŏktŏl
foguan: es meg vi*gaz*taltattam, *(53)* ffogatkozat tartot en*gemet*
bŭnŏſŏkert te tŏruenedet meg *retŏ̊kert* *(54)* Enekleteſek *valanak*
ennekem te igazolatid . . . . *(55)* M*eg*
. . . . es . . . . ||
(57) En rezem vram: mondottam te tŏruenedet ŏriznem, 90
(58) Onzollottam te orczadat mend en zŭuemmel: irgalmazi
ennekem te bezeded zerent, *(59)* Gondoltam te vtaidat es fordeitot-
tam en labaimat te tanoſagidba, *(60)* Kez vagok es nem ha*b*orol-
tottam: hog ŏriziem te paranczola*tid*at, *(61)* Bv̊nŏſŏknek kŏteli
meg kŏrne*kez*tek engemet: es te tŏruenedet nem *felet*tem el,
(62) Efelkoron felkelek vala te*neked* vallanom: te igazolatodnak
ite*leteb*en, *(63)* Rezes vagok en te mend*en* fel*ŏ̊dd*el: es ŏrizem te
paranczolatidat, *(64)* *Te* irgalmaſſagoddal telſes fŏld te iga*z*olatidra
taneh engemet,

Beth

pſalmus c xxii *(CXVIII)*

(65) Jozagot tőttel vram te zolgaddal: te *ig*ed zerent, *(66)* Jozagra es fegelmre es *tud*omanra taneh engemet: mert te *par*anczolatidnak hittem: *(67)* Mi előt *alazta*tuan vetkeztem: azert te bezedi*det meg őriztem (68) Jo vag te: es*· te iozagodban *taneh meg engemet te igazolatidra (69)* Meg . . . .
. . . . ||
91 *(70)* mikent tey ő zůuők: de en te tőruenedben emlekeztem, *(71)* Jo ennekem mert alaztal engemet: hog tanolnam te igazolatidat *(72)* Job ennekem te zadnak tőruene: arańnaknak es ezűſtőknek ezerinel,

Joth *(73)* Te kezeid tőttek engemet vram: es zerzettenek engemet ag ennekem ertelmet hog tanolſam te paranczolatidat, *(74)* Kik felnek tegedet latnak engemet es vigadnak: mert te igeidben igen remenkettem, *(75)* Meg eſmertem vram mert igaſſag te iteletid: es igaſſagban alaztal engemet, *(76)* Legen te irgalmaſſagod hog vigaztalſon engemet: teg te bezeded zerent te zolgadnak, *(77)* Jőyienek ennеke*m* te irgalmazatid es elek: mert te tőruened en emlekezetem, *(78)* Alaztaſſanak keuelek mert hamiſſan hamiſſagot tőttek en ellenem: en ke*dig* tanolok te paranczolatidban, *(79)* ffordollanak en hoziam tegedet főlek: es kik eſmertek te tanoſagidat, *(80)* Legen en zůuem fertezetlen te igazolatidban: hog ne alaztaſſam

Caph

pſalmus c xxiii *(CXVIII)*

92 *(81)* Meg fogatkozot te v̊duőſſegedben en lelkem || es te igedben igen remenkettem, *(82)* Meg fogazkoztak en zemeim te bezededben: monduan mikor vigaztalz meg engemet *(83)* Mert lőttem mikent tőmlő ho harmatban: te igazolatidat nem felettem el, *(84)* Hań te zolgadnak napi: mikor tez enge*me*t v̊ldőzők felől iteletet, *(85)* Mondottak ennekem hamiſſak bezedek: de nem ment a te tőrueńed, *(86)* Mend te paranczolatid igaſſag: hamiſſak

ṽldöztek engemet ſegeh engemet, *(87)* Monnal meg emeztettek
engemet fo̊ldo̊n: en ke*dig* nem hattam meg te paranczolatidat,
(88) Te irgalmaſſagod zerent eleueneh meg engemet: es o̊riziem
te zadnak tanoſagid

L a m e c h *(89)* O̊ro̊kke vram: te iged meg marad meńben,
(90) Es nemzetekbo̊l nemzetekbe te igaſſagod: fondaltad földet es
meg marad, *(91)* Te zerzezeddel maradnak napok: mert menden-
*n*ek zolgalnak teneked, *(92)* Hane*m* hog te to̊ruened en emleke-
zetem: tahat talantal el ueztem volna en alazatoſſagomban,
(93) O̊ro̊kke nem feledem el te igazolatidat: mert o̊· bennek
eleueneitettel meg engemet, *(94)* Tyed vag̋ok || en ṽduo̊zeh engemet: **93**
mert te igazoladotidat ki kereſtem, *(95)* Vartanak engemet
bűno̊ſo̊k hog el veztenek engemet: te tanoſagidat ertettem, *(96)* Men-
den vegezetnek lattam veget: zeles igen te paranczolatid

M e n

p ſ a l m u s c xxxiiii *(CXVIII)*

(97) Mikeppen zerettem te to̊ruenedet: mend eſtek en
emlekezetem, *(98)* En ellenſegimen bo̊lczeitettel engemet te paran-
czolatiddal: mert o̊ro̊kke vagon ennekem, *(99)* Mend*en* engemet
taneitok felet ertettem: *(100)* mert te paranczolatidat kereſtem,
(101) Mend*en* gonoz vttol meg tiltottam en labaimat: hog o̊riznem
te igeidet, *(102)* Te iteletidto̊l el nem hailottam: mert te to̊ruent
vettel ennekem, *(103)* Mert edeſbek en eńymnek te bezedid:
meznek felette en zamnak, *(104)* Te paranczolatidtol ertettem:
mert gűlo̊ltem mend*en* hamiſſagnak vtat,

N u m a u a g n y m *(105)* Zo̊uetnek en labaimnak te iged:
es vilag en o̊ſuenimnek, *(106)* Eſko̊ttem es zerzettem o̊riznem: te
igazolatodnak iteletet, *(107)* Alaztattam valamiglen: Vram eleueneh
meg engemet te iged zerent, *(108)* En || zamnak akaratit kelleme- **94**
teſſe teged vram: es te iteletedre taneh engemet *(109)* En lelkem
en kezeimben mend*en*ha: es te to̊ruenedet el nem felettem, *(110)* Vet-
tenek bűno̊ſo̊k to̊rt ennekem: es te paranczolatidtol el nem teuehet-
tem, *(111)* O̊ro̊klette kereſtem te tanoſagidat o̊ro̊kke: mert en
zűuemnek o̊ro̊mi, *(112)* Haitottam en zűuemet te igazolatidnak
tetelire o̊ro̊kke meg forbatlatert

Sameth

Pſalmus c xxv *(CXVIII)*

(113) Hamiſſagot gůlőltem: es te tőruenedet zerzette*m* *(114)* En
ſegedelmem es engem fogado vag te: es te igedben igen remen-
kettem *(115)* Haioſſatok el en tőllem gonozkodok: es kőuetem en
iſtenemnek paranczolatit, *(116)* Veg engemet te bezeded zerent:
es elek, es ne alazh engemet en varodalmamtol, *(117)* Segeh
engemet es ůduőzőlők: es emlekezem te igazolatidban mend*en*ha,
(118 Vtaltad mend te igaſſagidtol el tauozokat: mert hamis ő gon-
dolaťťok, *(119)* Tőruentőrőknek vallottam főldnek mend*en* bůnő-
95 ſit: azert zerettem te tanoſagidat, *(120)* Gagdoſd m*e*g ‖ en teſtemet
te felelmel: mert te iteletidtől feltem,
Aym *(121)* Tőttem iteletet es igazolatot: ne ag engemet:
enge et patuarozoknak, *(122)* ffogaggad te igedet ioban: ne
patuarozianak meg engemet keueľek *(123)* En zemeim meg fogat-
koztak te ůduőſſegedben: te igaſſagodnak bezedeben *(124)* Teg te
zolgaddal te irgalmaſſagod zerent: es te igazolatodra taneh meg
engemet, *(125)* Te zolgad vagok en ag ertelmet ennekem: hog
tuggam te tanoſagidat, *(126)* Tetelnek ideie vram: el himtettek te
tőruenedet, *(127)* Azert zeretem te paranczolatidat arannak es
thopaſiomnak felette, *(128)* Azert te mend*en* paranczolatidra kůl-
detemuala: mend*en* hamis vtat gůlőltem,

ffe

pſalmus c xxvi *(CXVIII)*

(129) Chudalatoſok te tanoſagid vram: azert kőuette en lel-
kem, *(130)* Te bezedidnek magarazaťťa meg vilagoſeit: es ertelmet
ad aprodoknak, *(131)* Meg nittam en zamat es vonontottam
zelletet: mert paranczolatidat keuanom vala, *(132)* Tekencz enge-
96 met es irgalmaz ennekem: te neuedet zeretők zerent, ‖ *(133)* En
vepeſimet vezeſſed te bezedid zerent: hog ne vralkoggek en raitam
mend*en* hamiſſag, *(134)* Mencz meg engemet embereknek patuarok-

tol, hog őriziem te para*n*czolatidat, *(135)* Te orczadat vilagoſehad
meg te zolgadra: es taneh meg te igazolatidra, *(136)* Vizeknek ki
menetet hoztak en zemeim: mert nem őriztek te tőruenedet,
S a d e *(137)* Igaz vag vram: es igaz te iteleted, *(138)* Pa-
ranczoltal igazolatot te tanoſagidat: es te igaſſagidat igen,
(139) Meg bete[k]geitek engemet te zerelmed: mert en ellenſegim
el felettek te igeidet, *(140)* Tűzes te bezeded igen: es te zolgad
zerette azt, *(141)* Hőſerke valek en es vtalat*us*: te igazolatidat
nem felettem el. *(142)* Te igazolatod igazolat őrőkke: es te
tőruened igaſſag, *(143)* Tőredelm es getrelm leltenek engemet:
te paranczolatid en emlekezetem, *(144)* Igaſſag te tanoſagid őrőkke:
es ertelmet ad es elek

C o p h

p ſ a l m u s c xxvii *(CXVIII)*

(145) Ivőltőttem mend en zűuemmel halgas meg engemet:
te igazolatidat meg kereſem vram, *(146)* Iuőltőttem te hoziad
v̇duőzeh enge*met* || es őrizem te paranczolatidat, *(147)* Eleue kől- 97
tem ertſegben es iuőltőttem: mert te igeidben igen remenkettem,
(148) Eleue kőltenek te hoziad te zemeim vilamodat: hog meg
emleitenem te bezedidet, *(149)* Meg halgaſſad en bezedimet te
irgalmaſſagod zerent Vram: es te iteletedzerent eleueneh meg
engemet, *(150)* Meg kőzeleitettek engemet v̇ldőzők hamiſſaghoz:
te tőruenedtől ked*ig* tauolſőttek, *(151)* Kőzel uag te vram: es mend
te vtaid igaſſag, *(152)* Kezdetben eſmertem te tanoſagidrol: mert
őrőkke fondaltad azokat
R e s *(153)* Laſſad en alazatuſſagomat es mencz meg enge-
met: mert te tőruenedet nem felettem el, *(154)* Itelſed en itelete-
met es zabadeh meg engemet: te bezedidert eleueneh meg enge*met*,
(155) Tauol bűnőſőktől v̇duőſſeg: mert te igazolatidat nem kereſ-
tek, *(156)* Sokak vram te irgalmaſſagid: te iteleted zerent eleueneh
meg engemet *(157)* Sokak kik v̇ldőznek engemet: es tőredelmeznek
engemet te tanoſagidtol el nem hailottam, *(158)* Latek tőruen-
tőrőket es meg leletezem vala: mert te be||zedidet nem őriztek, 98
(159) Laſſad mert te paranczolatidat zerettem vram: te irgalmaſ-

ſagodban eleueneh meg engemet, *(160)* Te igeidnek kezdeti igaſſag: oͤroͤkkel te igazolatodnak mend*en* iteleti

Syn

pſalmus c xxviii *(CXVIII)*

(161) Fedelmek, vͤldoͤztek engemet ingen: es te igeidtoͤl folt en zvͤuem, *(162)* Oͤroͤloͤk azert en te bezediden: mikent ki lelt ſok fozlatot, *(163)* Hamiſſagot guͤloͤltem es vndoklottam: te toͤruenedet ke*dig* zerettem, *(164)* Hetzer mondottam napiaban diczeretet teneked: te igazolatidnak iteleti felet, *(165)* Sok bekeſeg te toͤruenedet zeretoͤknek: es nicz ȯ nekik gonozbodlat, *(166)* Varom vala te vͤduoͤſſegedet vram: es te paranczolatidat zerettem, *(167)* Oͤrizte en lelkem te tanoſagidat: es igen zerette azokat, *(168)* Tartottam te paranczolatidat es te tanoſagidat: mert mend en vtaim te zemeled eloͤt.

Thau *(169)* Koͤzelehen en onzollatom te zemeled eleibe vram: te bezedet zerent ag ennekem ertelmet, *(170)* Bemeńnen en kereſem te zemeled eleibe vram: te bezedet zerent mencz m*eg* || *)

99 *(CXXIV, 5)* kel: bekeſeg iſrľen,

(1) Idoͤknek eneke

pſalmus c. xxxv *(CXXV)*

Az babylonyabely fogſagnak ky zabadwlaſaerth erwendezwen halath adnak Iſtennek

Vr ſyon fogſagat mikor meg zabadeitana: loͤttoͤnk mikent Vigaztaltattak, *(2)* Tahat betoͤlt oͤroͤmmel mi zank: es mvͤ neluoͤnk vigaſaggal, Tahat mondnak nemzetek koͤzoͤk: fel magaztatta vr ȯ mvͤuelkedetet ȯ velek, *(3)* ffel magaztatta vr

---

*) Itt 2 levélnyi hézag.

mŭuelkedetet mv̊uelőnk, lőttőnk vigadok, *(4)* ffordehad meg vram mv̊ fogſaginkat: mikent arradat eſő zelben, *(5)* Kik vetnek kőnuezetben: vigaſagban aratnak, *(6)* Menven mennekuala es ſirnak vala: ereztuen ő maguokat, Jőuen ke*dig* iőnek uala: uigaſaggal hozuan ő keueieket,

(1) Időknek eneke

C. XXXVI *(CXXVI)*

Az wr Iſten mynden orzagoknak, waroſoknak es hazaknak epytewye es oltalmazoya

Hanem ha vr alkotanga a hazat: heiaba mv̊uelkednek kik alkotťak azt, Hanem ha vr őrizendi auaraſt: heiaba vigaz ki őrizi azt, *(2)* Heiu tűnektek a vilag előt fel kelnetek: kelletek fel mv̊ vtan vlendetek, ki ezitek ſerelmnek keńeret, Mikor adand ő zeretőinek almat: *(3)* ime vrnak őrőkő fiaiknak erdemek haſnak gimőlczők, *(4)* Mikent hatalmaſnak kezeben nilak: Vgan ki ‖ razattaknak fiay, *(5)* Bodog ferfiu ki be tőltőttő ő keuanaťťat ő **100** belőlők: nem alaztatik mikor bezel ő ellenſegiuel a kapuban,

(1) Gradoſoknak eneke

C XXXVII *(CXXVII)*

Az hazaſſaglmak ayanlaſat, es bodogſagat yrya meg az profeta

Bodogok mend kik felik vrat: kik iarnak ő vtaiban, *(2)* Te kezednek mvnkait ki ezed: bodog vag es iol lezen teneked, *(3)* Te feleſeged mikent a bőuőlkődő zőlő vezző: te hazadnak oldaliban, Te fiayd mikent olayfanak fiataly: te aztalodnak kőrnőllő, *(4)* Ime ig aldatik meg az ember: ki feli vrat, *(5)* Meg algon tegedet vr ſyonbol: hog las iokat ieruſalemben: te eletednek me*n*den napiban, *(6)* Es laſſad te fiadnak fiait: bekeſeget iſr*ae*len,

(1) Gradoſoknak eneke

pſalmus c xxx8 *(CXXVIII)*

Halath ad Iſtennek az profeta hogy az ellenſeghtewl meg zabadwlth

Gakorta ki viuttak, engemet en ifiuſagomtol foguan: monga ma iſrľ, *(2)* Gakorta ki viuttanak engemet en ifinſagomtol fogua*n*: es mert nem hathattak ennekem, *(3)* En hatamon faragtak bűnőſők: meg hozieitottak ő hamiſſagokat, *(4)* Igaz vr eluagdalla
101 bűnőſőknek ńakokat: *(5)* alaztaſſanak es fordolľanak ‖ Hatmege mend kik gűlőltek ſyont *(6)* Legenek mikent haiazatnak zenaia: ki mi elȍt ki irtatnek meg azot, *(7)* Kiből nem tőlti be ő kezet ki aratťa: es ő kebelet ki ő keueiet fel giuti, *(8)* Es nem mondottak kik elől mulnakuala vrnak aldomaſa tű raitatok: iol mondottonk tűnektek vrnak neuebe,

(1) Gradoſoknak eneke

pſalmus c xxxix *(CXXIX)*

Kenyewrewgh Iſtennek az profeta, az bynnek bozczanattyaerth

Melſegekből kaialtottam te hoziad vram: *(2)* Vram halgaſd m*e*g en zomat, Legenek te fűleid ṽgekezők: en onzollatomnak zauahoz, *(3)* Ha hamiſſagokat tartandaz vram: Vram ki tűri, *(4)* Mert te naľad kegelmezet vagon: es te tőruenedert tűrtelek tegedet vram Tűrt en lelkem ő igeieben: *(5)* remenkedet en lelkem vrban, *(6)* Veterńenek őrizetitől foguan eyglen: remenkeggek iſrľ vrba, *(7)* Mert vrnal irgalmaſſag: es bő őnala zabadſag, *(8)* Es ő meg zabadeiťa iſrľt: ő mend*en* hamiſſagiból

(1) Gradoſoknak eneke

C. XL. *(CXXX)*

Dyczekedyk yſten elewth az profeta awwal, mykeppen, Iſtennek engedèwth, es ew magath megh gyewzte

VRam nem magaztatot fel en zůuem: es nem feleſöltek el
en zemeim, Es nem iartam nagokban: es ſem czudalatoſokban en
raitam, || *(2)* Hanem alazatoſt erzekuala: de fel magaztattam en **102**
lelkemet, Mikent emtettetet ő ańńan: vgan forbatlat en lelkemben,
(3) Remenkeggek iſrľ vrba: ma matolfogua*n* es őrőkiglen

(1) Gradoſoknak eneke

pſalmus c XLI *(CXXXI)*

Kenyewrek Iſtennek az profeta, hogy az ew fogadaſath meg allya es hogy templomoth Jerewſalembe czynalhaſſon towaba hogy az orzag az ew maradekynak tartaſſeek

Emlekeziel meg vram dauidrol Es mend ő engedelmeſſegeről,
(2) Mikent eſkőttem vrnak: fogadaſt fogattam iakob iſtenenek,
(3) Ha be menendek en hazamnak hailakaba: ha fel menendek
en tereitetemnek agaba, *(4)* Ha adandok almat en zemeimnek: es
en zemem heianak almekonſagot, *(5)* Es ńugolmat en fűltőimnek
mignem lellek helt vrnak: hailakot iacob iſtenenek *(6)* Ime hallottuk azokat efrataban: meg leltuk őtet ſyloenak mezeiben, *(7)* Be
megőnk ő hailakaba: imadkozonk a heľen hol allottak ő labay,
(8) Kel fel vra*m* te ńugolmadban: te es te ſcenteletednek zekreńe,
(9) Te papid őltőzienek igazlatban: es te zentid vigagganak,
(10) Dauidert te zolgadert: ne fordehad el te xpodnak orczaiat,
(11) Eſkőt vr dauidnak igaſſagot es nem mazľa meg őtet: te ||
haſadnak gimőlczőből vetek te zekedre, *(12)* Ha őrizendik te fiaid **103**
en teſtamentomomat es en tanoſagimat: ezeket meľekre taneitom
azokat, Es ő fiok őrőkiglen űlnek te zekeden, *(13)* Mert valaztotta
vr ſyont: Valaztotta lakodalma maganak, *(14)* Ez en ńugolmam

őrőkkől őrőkke: it lakozom mert valaztottam ezt, *(15)* Ő őzuegek meg alduan meg aldom: es ő zegenit meg elegeitem keńerekkel, *(16)* Ő papit őltőztetem ŭduſſeggel: es ő zenti vigadnak vigaſſaggal, *(17)* Ot meg hozieitom dauidnak zaruat: alkottam en xpoſomnak zőuetneket, *(18)* Ő ellenſegit őltőztetem ke*dig* alazattal: ő raita meg viragozik en ſcenteletem,

(1) Gradoſoknak enneke

pſalmus XLII *(CXXXII)*

Inty az yſtennek nepet az profeta, hogy nagy bekeſegel egyetemben lakozzanak

Ime meľ io es meľ vigaſagos: lakozni aťafiaknak egbe, *(2)* Mikent a keńet főben: ki lezal zakalba aaronnak zakalaba, ki lezal ő ruhainak peremebe: *(3)* mikent ermonnak harmatťa ki le zal ſyonnak hegere, Mert ot paranczolt vr aldomaſt es eletet örökiglen

(1) Gradoſoknak eneke

C XLIII *(CXXXIII)*

Inty az egyhazy nepeketh az profeta hogy hywen zolgallyanak az wrnak

Ime ma iol mongatok, vrnak: vrnak mend*en* zolgai, kik allo-‖
104 tok vrnak hazaban: mv̈ iſtenőnk hazanak palotaiban, *(2)* Eyiekben fel emeľľetek tŭ kezeteket ſcentbe: es iol mońgatok vrnak, *(3)* Meg algon tegedet vr ſyonbol: ki tőttő meńńet es főldet

(1) Alleluia

pſalmus CXLIIII *(CXXXIV)*

Az profeta Inty az egyhazy zolgahkat, kyk eyel az templomba wygyaznak wala hogy az yſtenth dyczeryek

Diczerietek vrnak neuet: zolgak diczerietek vrat, *(2)* Kik allatok vrnak hazaban mv̈ vronk iſtenőnk palotaiban, *(3)* Diczerie-

tek vrat mert io vr: enekletek ő neuenek mert edes, *(4)* Mert
valaztotta vr iacobot maganak: iſrľt hirodalmba maganak, *(5)* Mert
en meg eſmertem hog nag vr: es mv̊ iſtenőnk menden iſtenek
felet, *(6)* Mendeneket vala melľeket akart tőt vr: meńńen es foldon
es tengerben es mend*en* melſegekben, *(7)* Ki hozuan kődőt főldnek
vegeről: villamatot es eſſet tőt, Ki kihoz zeleket ő kenczeből:
(8) ki meg verte egiptomnak elő letet embertől foguan mend
barmigla*n* *(9)* Ki ereztet főldi czudakat es meńń ielenſegeket te
kőzepedbe egiptom: pharahoba es mend ő zolgaiba, *(10)* ki meg
vert ſok nemzeteket: es meg őlt erős kiralokat, *(11)* Seont amor-
reuſoknak || kiraľat: es oogot baſamnak kiraľat, es kanamnak **105**
mend*en* orzagit, *(12)* Es atta ő főldőket őrőkletbe: őrőkletbe iſrľnek
ő nepenek, *(13)* Vram te neued őrőkke: Vram te emlekezeted
nemzetekből nemzetekbe, *(14)* Mert iteli vr ő nepet: es ő zolgaiban
onzollatik, *(15)* Poganoknak kepek arań es ezuſt: emberi kezeknek
mv̊uelkedeti, *(16)* Zaiok vagon es nem zolnak: zemek vagon es
nem latnak, *(17)* ffűlők vagon es nem halnak: es mert nincz zellet
ő zaiokban, *(18)* Egenlőek legenek ő velek kik alkoťťak azokat: es
ment kik biznak ő beleiek: *(19)* Iſrľnek nemzete iol mongatok
vrnak: aaronnak ne*m*zete iol mongatok vrnak, *(20)* Leuinek
nemzete iol mongatok vrnak: kik felitek vrat iol mongatok vrnak,
(21) Aldot vr ſyonbol, ki lakozik irlmben

(1) Allľa

C XLV *(CXXXV)*

Dyczerethre es hala adaſra ynty az profeta az egyhaz
zolgayth

Vallatok vrnak mert io: mert őrőkke ő irgalmaſſaga, *(2)* Val-
latok iſteneknek iſtenenek mert őrőkke ő irgalmaſſaga, *(3)* Vallatok
vraknak vranak: mert őrőke ő ir, *(4)* Mert tőt nag czudakat ő
maga: mert || *(5)* ki tőttő menńeket ertembe: m. őrő. ő ir, *(6)* Ki **106**
fondalta vizeken főldet: m. őrő. ő ir. *(8)* Nap fenlet napnak hatal-
maban: m' őrőke ő ir. *(9)* Ki tezen hodot es czillagokat eynek
hatalmaban: mert őrő, *(10)* Ki meg verte egiptomat ő elő leteuel
őzuő: mert őrő, *(11)* Ki kihozta ő kőzepiből iſr*ae*lt: *(12)* Erős

kezben es felſeges karban : m' ő *(13)* Ki meg oztotta a veres tengert ozlatokba : *(14)* ki ki hozta iſrľt ő altalľa: *(15)* Es ki razta pharahot es mend ő tehetſeget a veres tengerben : *(16)* Ki altal vitte ő nepet a kietlenen, *(17)* Ki meg vert ſok nemzeteket, *(18)* Es meg őlt erős kiraľokat: *(19)* Seont amorreuſoknak kiraľat, *(20)* Es oogot baſannak kiraľat : Es kanaannak mend*en* orzagit : *(21)* Es atta ő fo̊ldo̊ket o̊ro̊kletbe : *(22)* Iſrľnek ő zolgaianak o̊ro̊kletbe : *(23)* Mert mv̊ alazatoſſagonkban meg emlekezet mv̊rollonk, *(24)* Es meg zabadeitot mv̊nket mi ellenſſego̊nktől : *(25)* Ki ad etket mend*en* teſtnek : *(26)* Valľatok meńńek iſtennek : Valľatok vraknak vranak : mert o̊ro̊kke ő irgalmaſſaga,

Dauidnak pſalmuſa

C XLVI *(CXXXVI)* ||

Jewendewth mond az profeta az babylonyabely rabſagh felewl holoth az bylonyabelyek keryk az ſydokath hogy wgy enekewllyenek mynth ſalembe az templomba ynekewltek

107 *(1)* Babillonnak foloi felet ot v̊lto̊nk es ſirtonk : mikor meg emlekeznenk ſyonrol, *(2)* A fűzekre ő kőzepette : fel czuggeztettuk mv orgonainkat, *(3)* Mert ot kerdeztenek mv̊nket kik fogſagba Vittenek mv̊nket : az eneknek igeieről Es kik eluittenek mvnket : diczeretet mongatok mv̊neko̊nk ſyonnak enekibol, *(4)* Mikeppen eneklik mv̊ vronknak eneket idegen fo̊ldőn : *(5)* Ha el feledendlek tegedet irľm : el feledetnek adaſſek en iogom, *(6)* Ragaggon en neluem en enemhez, ha nem emlekezendem meg te rollad, Ha nem eleue vetendlek tegedet irľm : en vigaſagomnak kezdeteben, *(7)* Meg emlekeziel vram edomnak fiairol, ieruſalemnek napiban, Kik mondnak eldo̊iteſſek eldo̊iteſſek mend fondamentomiglan ő benne, *(8)* Babillonnak lańa ńaualas bodog ki meg ſorbatla teneked te ſorbatlatodat : kit ſorbatlottal mv̊neko̊nk, *(9)* Bodog ki meg tarťa : es meg ſerti ő aprodidat a kő zirthoz

Pſalmus C XLVII *(CXXXVII)*

Hala ado ymaczagh az ellenſeghtewl walo megh zaba-
dwlaſerth .

(1) Vallok teneked vram mend en zűuemmel: mert meg
halgattad en || imadſagomnak mend*en* igeiet, Angaloknak zemelek 108
előt eneklek teneked: *(2)* es imadkozom te zent templomodhoz
es vallok te neuednek, Te irgalmaſſagodrol es te igaſſagodrol:
mert fel magaztattad te mend*en* zent neuedet, *(3)* Valamel napon
kaialtandlak tegedet halgaſmeg engemet: en lelkemben meg ſoka-
ſeitaz iozagot, *(4)* Valſanak teneked vram főldnek mend*en* kirali:
mert hallottak te zadnak mend*en* igeit *(5)* Es eneklenek vrnak
vtaiban: mert nag vrnak diczőſege, *(6)* Mert felſeges es alazato-
ſokat lat: es magaſſokat mezzől meg eſmer, *(7)* Ha iarandok tőre-
delmek kőzőt meg eleueneitez engemet: es en ellenſegimnek
haragiara ki noitottad te kezedet es v̊duőzeitet engemet te iogod,
(8) Vr meg forbatl en ertem vram te irgalmaſſagod őrőkke: es te
kezednek mv̊uelkedetet ne vtalſad meg

(1) Dauidnak pſalmoſa

C XLVIII *(CXXXVIII)*

ez pſalmos megh tanyth arra hogy az yſten mynde-
newth yelen wagyon, es mynden gondolatok, czelekew-
detek, es tytkos dolgok twdwan wadnak ew nala

Vram meg bizoneitottal engemet es meg eſmertel enge*met*:
(2) te meg eſmerted en v̊leſemet es en fel keletemet, *(3)* Meg
ertetted mend en gondolatimat tauol en őſuenimet: es en kőtele-
met meg erte||tted. *(4)* Es mend en vtaimat meg lattad: mert 109
nincz bezed en neluemben, *(5)* Ime te vram meg eſmertel mende-
neket Vtolſokat es regieket: te zerzettel engemet es vetted en
ream te kezedet, *(6)* Czudalat*us* lőt te tudomanod en belőllem meg
erőſſőltetet es nem hatok ő hozia, *(7)* Houa megek te zelletedtől:
es houa fuſſak te orczadtol, *(8)* Ha fel menendek meńbe te ot vaǵ:

Ha lezallandok pokolba ielenuaǵ, *(9)* Ha veendem en tollaimat
vilamodat: es lakando*m* tengernek vegeiben, *(10)* Es mert oda te
kezeid viznek engemet: es tart engemet te iogod *(11)* Es mondek
talantal ſetetſegek meg nomodnak engemet: es en vilagoſolatom
en generkedetemben, *(12)* Mert ſetetſegek nem ſetetőltenek meg te
tőlled: es ey mikent nap meg vilagoſoltatik mike*n*t ő ſetete vǵan
es ő vilaga, *(13)* Mert te birtad en veſeimet: fogattal enge*me*t en
aṅamnak meheből, *(14)* Vallok teneked mert yedeteſől fel magaz-
tattal czudalatoſok te mv̊uelkedetid: es en lelkem igen meg
eſmerte, *(15)* Nem reitetet el en zam te tőlled kit tőttől reitekben:
110 es en iom föld||nek allaiban, *(16)* En tőkelletlenſegemet lattak te
zemeid, es te kőnuedbe irattatnak mendenek: napok alkottatnak
es ſenki ő bennek, *(17)* En nekem ke*dig* igen tiztelendők te baratid
iſten: igen meg erőſſeitetet ő fedelmſegek, *(18)* Meg zamlalom
azokat es főuennek felette meg ſokaſoltatnak: fel kőltem es meglen
veled vagok, *(19)* Ha meg őlendez iſten bűnőſőket: Vereknek
ferfiay tauoziatok el en tőllem, *(20)* Mert mondotok gondolatok-
ban: meg vegek hiuſagban ő varoſokat, *(21)* Nem de kik gűlőltek
tegedet vram: gűlőltem e: es te ellenſegiden meg leletezemuala,
(22) Tőkelletes gűlőſeggel gűlőltem azokat: ellenſegim lőttenek
enneke*m* *(23)* Bizoneh meg engemet iſten es tuggád en zűuemet
kerg meg engemet es eſmerd meg en őſuenimet, *(24)* Es laſſad ha
vagon hamiſſagnak vta en benne*m*: es vig engemet az őrők vtba

psalmus c xlix *(CXXXIX)*

Kenyewregh dawyd, az doegh ellen, Iſtennek, es egyeb ellenſegy ellen, kyk az Sawl kyraly wdwaraban lakoznak wala

(2) Mencz meg engemet vram gonoz embertől: hamis
ferfiutol mencz engemet, *(3)* Mert gondoltanak hamiſſagokat
111 zűuőkben: mend eſtig || zereznek vala hadakat, *(4)* Meg eleſeitet-
tek ő nelueket mikent keǵok: aſpiſſoknak mergek ő aiokok alat,
(5) Őrizi engemet vram bűnőſőknek kezektől: es hamis nepektől
mencz meg engemet, Kik gondoltak meg ſubplantalni en vepeſimet:
keuelek el reitettek ennekem tőrt, *(6)* Es kőteleket ki terieztettek
tőrben: az őſue*n* mellet gonozbolatot vettek ennekem, *(7)* Mondo-

tam vrnak en iſtenem vaǵ te: halgaſd meg vram en onzollatomnak
zauat, *(8)* Vram vram en v̊duo̊ſſegemnek iozaga: arńekoztal en
feiemre hadnak napiaban, *(9)* Ne aggad vram en aieitatomat
bůno̊ſnek: gondoltanak en ellenem: ne hag meg engemet ne
talantal fel magaztaſſanak, *(10)* O̊ kerengeteknek feie o̊ aiakoknak
mvnkaia be fedi o̊ket, *(11)* Hulnak o̊ reaiok zenek leueted o̊ket
tůzbe o̊ ńaualaiokban nem hyedelmez, *(12)* Nelues firfiu nem
birtatik fo̊lden: hamis ferfiat gonozok foglalľak vezedelmbe,
(13) Meg eſmertem mert to̊t vr ńaualaſoknak iteletet: es go̊zo̊del-
met zegeneknek, *(14)* Valo bizon igazak || valnak teneked: es **112**
lakoznak igazak te zemeddel,

(1) Dauidnak pſalmoſa, maſkent dauidnak
ertelme mikor volna a barrangban,

Pſalmus c l. *(CXL)*

Dawyd mykorth az zanky weteſben wolna, tawol wala
az yſten ſatoratol, holot az reggely es eſthwely aldozath
lezen wala, azert maſtan kewnyewregh hogy az ew
kezenek fel emeleſe az aldozath helyewth legyen

VRam iuo̊lto̊ttem te hoziad, halgaſmeg engemet, Vgekeziel
en zomhoz mikor iuo̊ltendek te hoziad, *(2)* Kůldeſſek en imadſagom
mikent gerieztet te zemeled eleibe en kezemnek fel emeleti eſti
aldozat, *(3)* Ves vram o̊rizetet en zamnak: es ko̊rno̊l allaptatnak
aitaiat en aiakimra, *(4)* Ne haiczad en zůuemet gonoſſagnak
igeiebe: bůno̊k meńekedetenek menekedetere, Hamiſſag mv̊uelkedo̊
emberekkel es nem elego̊lo̊k o̊ valaztottiual, *(5)* Meg feg engemet
igaz irgalmaſſagban: es meg poreit engemet bůno̊ſnek ke*dig* olaia
nem ko̊uereiti meg en feiemet, Mert meges en imadſagom o̊ kelle-
tetekben: *(6)* el neltettek ko̊telezet zirtok o̊ biray, Halgatťak en
igeimet mert hatalmaztak *(7)* mikent fo̊ldnek ko̊uere el to̊rletek fo̊l-
den, El himletek mend en tetemim pokol melle, *(8)* mert te hoziad
vram vram en zemeim || te beled remenkettem ne ved el en lelkemet **113**
(9) O̊riz engemet a to̊rto̊l kit allattak ennekem: es a hamis mv̊uel-

kedőknek gonozbolatoktol, *(10)* Eſnek ő haloiaba bv̊nőſők: egedől vagon en miglen el megek

(1) Dauidnak ertelme mikor el futa getből es iőuő a barlangba odolamba 2' ℞ xxii ő imadſaga vrhoz

psalmus c li *(CXLI)*

Dawydnak tanytto ymaczaga mykorth az barlangba wolna
kenyeregh yſtennek hogy ewteth az ew ellenſegytewl az ſawl kyralytewl megh olthalmazza

(2) En zommal kaialtottam vrhoz: en zommal onzollottam vrat, *(3)* Ki őtte*m* en imadſagomat ő zemeľe előt: es en tőredelmemet ő előttő hirdetem, *(4)* En zelletemnek en belőllem meg fogatkozatban: es te meg eſmerted en őſuenimet, Ez vtban kiben arokuala: el reitettek keuelek tőrt ennekem, *(5)* Jegzekuala iogfelől es latokuala: es nem vala ki meg eſmerne engemet, El veſet futat en tőllem: es nincz ki meg kereſſe en lelkemet, *(6)* Juőltőttem te hoziad vram mondek te vaǵ en remenſegem: en rezem előknek főldeben, *(7)* Vgekeziel en onzollatomhoz: mert igen alaztattam, Mencz meg enge*me*t v̊ldőzőktől: mert meg batoroltak en raitam, *(8)* Hozd
114 ki az őrizetből en lelkemet || te neuednek vallaťťara engemet uarnak igazak mignem meg forbatľad ennekem

(1) Dauidnak pſalmoſa midőn v̊ldőzi vala őtet ő fia abſolon

Pſalmus c lii *(CXLII)*

Iſtennek kenyewregh az profeta hogy az barlangbol ky zabadycza

Vram halgaſd meg en imadſagomat fűleiduel ezedbe veged en onzollatomat: te igaſſagodban meg halgas enge*met* te igazolatodban *(2)* Es ne meń be iteletbe te zolgaddal: mert nem igazoltatik te zemeled előt mend*en* elő, *(3)* Mert v̊ldőztő ellenſeg en lelkemet: alazta főldőn en eletemet, Helhetet engemet ſetetben mikent vilagnak halottit: *(4)* es meg buſoltatot en bennem en zelletem,

meg haborolt en zůuem, *(5)* Meg emlekeztem en regi napimrol
meg emlekeztem te mend*en* mv̊uelkedetidben: es te kezeidnek zerze-
tiben meg emlekeztem, *(6)* Ki terieztettem te hoziad en kezemet:
en lelkem mikent foľo viznelkůl teneked, *(7)* Gorſan halgas meg
engemet vram: meg fogatkozot en lelkem, Ne fordehad el te
orczadat en tőllem: es egőnlő lezek a patakba zallokkal, *(8)* Hal-
landoua teged ennekem holual te irgalmaſſagodat: mert te ||
beled remenkettem, Meg ielenczed enneke*m* az utat kiben iariak: **115**
mert te hoziad emeltem en lelkemet, *(9)* Mencz meg engemet en
ellenſegemtől vram te hoziad futtam *(10)* taneh engemet te akaratod
tennem: mert en iſtenem vag te, Te io zelľeted vizen engemet az
igaz fǒldbe *(11)* te neuedert vram: meg eleueneitez engemet te
igaſſagodban Ki uized a tőredelmből en lelkemet: *(12)* es te irgal-
maſſagodban eluezted en ellenſegimet, Es eluezted mend kik
tőredelmezik en lelkemet: mert en te zolgad vagok

Dauidnak pſalmoſa *(1)* mikor alla goliad el-
len 1' R· xvii

pſalmus c liii *(CXLIII)*

Halath ad Iſtennek az profeta hogy ewteth az ew ellen-
ſegyn, nagy gyewzedelmekkel zerette

Aldot vr en iſtenem ki taneita en kezeimet haborolatba: es
en vyiaimat hadba, *(2)* En irgalmaſſagom es en bizodalmam: en
fogadom es en zabadeito*m* En oltalmam es ő bele remenkettem: ki
engezteled en nepeimet en alam, *(3* Vra*m)* mi ember mert meg
eſmertettel ő neki: auag embernek fia mert alaitod őtet, *(4)* Ember
hiuſaggal egenezőlt: ő napi elmulnak mikeppen arńek, *(5)* Vram
haiczad le te menńeidet es zalľe: v̊ſſed a || hegeket es fűſtőlgnek, **116**
(6) Villamatokat fen[kel]letekkel el himted azokat: erezd ki te
nilaidat es meg haboreitod őket, *(7)* Erezd ki te kezedet magaſſag-
bol mencz meg engemet es zabadeh meg engemet a ſok vizektől:
es az idegen fiaknak kezektől *(8)* Kiknek zaiok bezellet hiuſagot:
es ő iogiok hamiſſagnak iogia. *(9)* Iſten vy eneket eneklek teneked:
a tiz huro ſoltarban eneklek teneked, *(10)* Ki acz v̊duőſſeget kira-
loknak, ki meg zabadeitottad dauidot te zolgadat: a gonozbodo

to̊rtől *(11)* mencz meg engemet, Es mencz meg engemet az idegen
fiaknak kezekbo̊l : kiknek zaiok bezellet heiuſagot es o̊ iogiok
hamiſſagnak iogia, *(12)* Kiknek fiay mikent plantalatnak fiatali :
o̊ ifiuſagoktol foguan, O̊ fiay egbe zerzettek : ko̊rno̊l ekeſo̊ltettek
ment templomnak haſonlatťa, *(13)* O̊ pinczey telľeſek : boituan
ebbo̊l abba, O̊ iohok ello̊k bo̊uo̊lko̊du*en* o̊ vepeſekben : *(14)* o̊ tehe-
nek ko̊uer, Nincz romlat o̊ maceriaiokban ſem menet : es nincz
romlat o̊ vczaiokban, *(15)* Bodognak mondottak a nepet kikne
117 ezek vadnak : ‖ bodog nep kinek vr o̊ iſtene

(1) Dauidnak pſalmoſa, Maſkent dauid eneke.

pſalmus c liiii *(CXLIV)*

Dyczery dawyd az yſtenth az ew yrgalmaſſagabol

Fel magaztatlak tegedet kiral en iſtene*m* : es iol mondok te
neuednek o̊ro̊kke es o̊ro̊kkel o̊ro̊kke, *(2)* Mend*en* napon iol mondok
teneked es diczerem te neuedet o̊ro̊kke : es o̊ro̊kkel o̊ro̊kko̊[l], *(3)* Nag
vr es igen diczeretes: es o̊ nagſaganak ninczen vege, *(4)* Nemzetek
es nemzet dičeri te mv̊uo̊lkedetidet : es te hatalmadat hirdetik,
(5) Te dičo̊ſeged zentſegenek nagſagat bezellik, es te czudaidat
hirdetik, *(6)* Es te felelmidnek iozagat mongak : es te nagſagodat
hirdetik, *(7)* Te edeſſeged bo̊ſegenek emlekezetit hirdetik : es te
igazolatidat vigaggak, *(8)* Irgalmazo vr es irgalmas : bekeſeges es
igen irgalmas, *(9)* Edes vr mendenekben es o̊ irgalmazati o̊ mend*en*
mv̊uelkedetenek felette. *(10)* Vallanak teneked vr te mend*en*
mv̊uelkedetid : es te zentid iol monganak teneked, *(11)* Te orza-
godnak dičo̊ſeget mongak : es te hatalmadat bezelľek, *(12)* Hog
meg ielenček emberek fiainak te hatalmadat : es te orzagodnak
118 nagſaga dičo̊ſeget, *(13)* Te orzagod ‖ mend*en* vilagoknak orzaga :
es te vraſagod mend*en* nemzetekbo̊l es nemzetekbe, Hyw vr o̊
mend*en* igeiben : es zent o̊ mend*en* mv̊uelkedetiben, *(14)* Meg
ko̊nuebeit vr mendenneket kik le omolnak : es fel igazeit mend*en* le
eſetteket, *(15)* Mendenneknek zemek te beled remenkednek vram :
es te ac azoknak etket alkolmas v̊do̊ben, *(16)* Te meg nitod te keze-
det : es be to̊ltes mend*en* lelkeſt aldomaſſal, *(17)* Igaz vr o̊ mend*en*
vtaiban : es zenth o̊ mend*en* mv̊uelkedetiben, *(18)* Ko̊zel vr men-

de*n*nekhez o̊tet kaialtokhoz: mendennekhez o̊tet kaialtokhoz igaſſagban, *(19)* O̊tet felo̊knek akarat́t́okat tezi: es o̊ onzollat́t́okat meg halgat́t́a es v̊duo̊zeiti azokat, *(20)* O̊rizi vr mend*en* o̊tet zereto̊ket: es mend*en* bv̊no̊ſo̊ket el vezt, *(21)* Vrnak diczeretet zolĺa en zam: es iol mongon mend*en* teſt o̊ zenth neuenek o̊ro̊kke es o̊ro̊kkel o̊ro̊kke

(1) Aggeuſnak es Zakariaſnak eneke

C. LV *(CXLV)*

Halath aad yſtennek az profeta, az embewro̊khewz walo yo woltaerth, es ynty az nepeketh hogy az embewry erewben ne byzzanak

(2) En lelkem dičeried vrat: diczerem vrat en eletemben:
Eneklek en iſtenemnek miglen lezek, Ne akariatok reme*n*kednetek feiedelmeibe, *(3)* embereknek fiayba kikben ninczen
v̊duo̊ſſeg, *(4)* Ki megen o̊ || zellete es meg fordol o̊ fo̊ldebe: a 119
napon elueznek mend o̊ gondolati, *(5)* Bodog kinek iacob iſtene ſegedelme o̊ remenſege o̊ vraba iſtenebe *(6)* ki to̊tto̊ menńet es fo̊ldet tengert: es mendenneket kik o̊ benne vadnak, *(7)* Ki o̊riz igaſſagot o̊ro̊kke: tezen iteletet bozzuſagtv̊ro̊ro̊knek, ad etket ehezo̊knek Vr meg feith bekozottakat: *(8)* vr meg vilagoſeit vakokat, Vr fel igazeit le eſetteket: Vr Zeret igazakat, *(9)* Vr o̊riz io̊ueueneket, fogat aruat es o̊zueget: es eluezti bv̊no̊ſo̊knek vtokat, *(10)* Orzagl vr o̊ro̊kke ſyon te iſtened, mend*en* nemzetekbo̊l es nemzetekbe

(1) Alĺa

C. LVI *(CXLVI)*

Inty az nepeth az profeta, hogy dyczeryek az wr yſtenth, az ew hatalmas yo woltaerth, es hogy halath agyanak ew neky, merth yſmegh megh epytty yerwſalemewth

DIczerietek vrat mert io az enek: legen mv̊ iſteno̊nknek vigaſſagos es ekes dičeret, *(2)* Vr irlemnek rakoia: egbe giuti

iſrľnek himletit, *(3)* Ki vigazt tőredelmes zűuőueket: es meg
kőtőzi ő tőredelmeket, *(4)* Ki meg zamlalľa čillagoknak ſokaſſagat:
es mend azokat neueken ńeuezi, *(5)* Nag mv̊ vronk es nag ő
tehetſege: es ő bőlčeſegenek ninčen zama, *(6)* Vr fogad egűgőne-
ket: de alaz bűnőſőket mend főldig, *(7)* Enekletek vrnak vallatban:
120 enekletek mv̊ iſtenőnk||nek hegedőben, *(8)* Ki be fedi meńńet
kődőkkel: et alkot eſſet főldnek, Ki teremt zenat hegekben: es
fűuet embereknek zolgalatťara, *(9)* Ki agga barmoknak ő etkeket:
es hollok pűſleńinek őtet dičerőknek, *(10)* Nem lezen ő akaratťa
louaknak ereiőkben: es nem lezen ő io akaratťa firfiaknak boka-
iokban, *(11)* De vagon vrnak io akaratťa őtet felőkőn: es azokban
kik remenkednek ő irgalmaſſagaba

Alľã

c. l. vii *(CXLVII)*

(12) Jeruſalem dičeried vrat, Syon dičeried te iſtenedet,
(13) Mert meg erőſeitette te kapiudnak lakatit: es iol mondot te
fiaidnak te benned, *(14)* Ki vetet bekeſeget te hataridban: es
buzanak kőuerſegeuel elegeitet tegedet, *(15)* Ki ky erezti ő bezedet
főldnek: ő bezede gorſan fut, *(16)* Ki ad hauat mikent gaipiat:
kődőt himt mikent hamat, *(17)* Ki erezti ő kriſtalomat mikent
falatokat: ő hidegenek orčaia előt ki tűri: *(18)* Ki erezti ő igeiet
es meg oluazta azokat: fu ő zellete es folnak vizek, *(19)* Ki hirdeti
ő igeiet iacobnak, ő igazolatit es ő iteletit iſrľnek, *(20)* Nem tőt e
121 keppen mend*en* nemzetnek: es ő || iteletit nem ielentette meg
azoknak

c l viii *(CXLVIII)*

az profeta mynden terewmtewth allatoth ynth az yſteny dyczerethre

(1) Dičerietek vrat mennekből: dičerietek őtet magaſſagok-
ban, *(2)* Dičerietek őtet mend ő angali: diczerietek őtet mend ő
iozagi, *(3)* Dičerietek őtet napfeń es hod: dičerietek mend čillag
es vilag, *(4)* Dičerietek őtet meńńeknek meńń es vizek melľek
meńńek felet vadnak: *(5)* dičerietek vrnak neuet, Mert ő mondotta
es lőttenek: ő parančolta es tőremtettek, *(6)* Zerzette azokat
őrőkke: es őrőkkől őrőkke, parančolatot vetet es nem mvlik el,

(7) Dičerietek vrat ſarkanok főldből : es mend*en* melſegek, *(8)* Tűz
kő es ho ieg fergeteknek zellete : kik tezek ő igeiet, *(9)* Hegek es
mend*en* halmok : gimőlčőző fak es mend*en* čedroſok, *(10)* Vadak es
menden barmok : kegok es tollas repeſők *(11)* ffőldnek kirali es
mend*en* nepnek fedelmi : es főldnek mend*en* biray, *(12)* Ifiak es zűzek
venek az ifiakkal dičerietek vrnak neuet : *(13)* mert fel magaztatot
ő maganak neue, *(14)* Oͤ vallaťťa menńek es főldnek felette : es
fel magaztaťťa ő nepenek zaruat, Dičeret ő mend*en* || zentinek : iſrľ **122**
fiainak ő hozia kőzeleitő nepnek

(1) Alleluia

C. L IX *(CXLIX)*

az babylonyabol haza yewth ſydokath ynty az profeta,
hogy wy enekel dyczeryek az yſtenth

Enekletek vrnak vy eneket : ő dičerete zenteknek eghazaban,
(2) Oͤrőllőn iſrael abban ki tőttő őtet : et ſyonnak lańi vigagganak
ő kiralokban, *(3)* Dičerietek ő neuet karban : tympanomban es
ſoltarban enekľetek ő neki, *(4)* Mert iol kelletek vrnak ő nepeben,
es fel magaztaťťa az engedelmeſeket ɏduőſſegben, *(5)* Oͤrőlnek zen-
tek dičőſegben : Vigattatnak ő hailakokban, *(6)* Iſtennek őrőmő ő
torkokban, es ket elő tőrők ő kezekben, *(7)* Gőződelm tenni nem-
zetekben : poreitatokat nepekben, *(8)* Oͤ kiralokat meg kőtőzni
bekokban : es ő nemeſſeket vas vyočkakban, *(9)* Hoǵ tegenek ő
bennek meg irt iteletet : dičőſeg mend ő zentinek

(1) Alleluia

C. L X *(CL)*

Dyczerethre ynty az yſtennek nepeth az proſeta

Dičerietek vrat ő zentiben : dičerietek őtet ő iozaganak tőkel-
letiben, *(2)* Dičerietek őtet ő tehetſegeben : dičerietek őtet ő
nagſaganak ſokaſſagaban *(3)* Dičerietek őtet trombitanak zozaťťa-
ban dičerietek őtet ſoltarban es hegedőben, || *)

*) Itt 1 levélnyi hézag van.

123 Azert eg aťa nem harom aťak eg fiu nem harom fiak: eg
zent lelek nem harom zent lelkek, Es e haromſagban ſemmi elő
auaǵ vto ſemmi naǵob auag kűſſeb: de mend e harom zemelek
egenbe ŏrŏkŏk es egenlŏ ŏrŏkek, Vg hog mendenkent mikent
immar fellŏl mondatot az eggeſſeg haromſagban: es a haromſag
eggeſſegben bŏčŏlteſſek, Ki azert ig akar ᷡvduŏzolni: ig azert
a haromſagrol erčen, De kellemetes az ŏrŏk ᷡvduŏſſegre hog
mᷡv vronknak Jeſuſnak xpuſnak teſtŏl ľetet hűuŏn higge, Azert
ez az igaz hűt hog higgűk es valľuk, mert mᷡv vronknak Jeſuſnak
xpuſnak iſtennek fia iſten es ember, Iſten aťanak allaťťabol
vilagnak elŏttŏ zűlettetet: es ember aňanak allaťťabol e vilagba
zűletet, Tŏkelletes iſten es tŏkelletes ember: okos lelekbŏl es
emberi teſtbŏl allapot, Egenlŏ aťaual iſtenſeg zerent: kᷡvſſeb
aťatol emberſeg zerent, Ki iollehet iſten legen es ember: De
maga nem ket xps de eg, Eg keged nem iſtenſegnek a teſtbe
124 valtozaťťaual de emberſegnek az iſtenſegbe veteleuel, || Eg menden-
kent nem az allatnak eblŏleteuel: de a zemelnek eggeſſegeben, Mert
mikeppen az okos lelek es a teſt eg ember: Vgan iſten es ember
eg Criſtus, ki zenuedet mᷡv ᷡvduŏſſegŏnkert: le zallot poklokiathoz
Harmad napon felkŏlt halottaibol, ffel ment meňnekbe ᷡvl menden-
hato aťa iſtennek iogia felŏl: onnan meg iŏuendŏ itelni eleueneket
es halottakat, Kinek iŏuetelere mend*en* emberek ŏ teſtekkel fel
kelendŏk, ŏnnŏ*n* tulaidon mᷡvuelkedetekrŏl okat adandok Es kik
iokat mᷡvuelkettek mennek az ŏrŏk eletbe: de kik gonozokat az
ŏrŏk tűzbe, Ez az kŏzŏnſeges kerezten hűt kit hanemha valaki
hűuŏn es erŏſſen hiend: nem ᷡvduŏzŏlhet

Vege vagon

Maſodik iratikmeg zent Iſa*ias* ppheta kőn xii R-, Harmadik xxxviii, Negedik i R̷- ii, Ötődik exodoſnak xv, Hatodik abakuknak 3, Hetedik devtrono' xxxii, Nolčadik Danielnek 3, Kilenčedik Luce v, Tizediket irtak zent ambrus es zent agoſton egenbe ki igen vagon Te deum laudamus — ||

Tegedet iſten dičerőnk : tegedet vrnak vallonk, Tegedet őrők 125
aťat : mend*en* főld bőčől, Neked mend*en* angalok : neked meńek es
mend*en* hatalmak, Neked cherubin es Seraphin zőnetlen zozattal
ũuőltnek monduan, Zent, Zent, Zent Vr iſten ſabaoth, Telleſek
mennek es főldek te dűčőſegednek nagſagaual Tegedet apoſtolok-
nak dičeretes kari, Tegedet prophetaknak dičeretes zami, Tegedet
dičernek martiroknak fenes ſeregi, Teged ez vilagban főld zerent
val zent aña eghaz, Aťat mertekletlen nagſagoſt Te tiztelendő eg
igaz fiadat, Te vigaztalando zent lelkedet, Te xpus dičőſegnek
kiraľa, Te aťanak vaǵ őrő fia, Te ember meg zabadeitatodra nem
vtalad zũznek mehet fogadandouol, Te halal őztene meg gőzued
nitat meg hũuoknak meńńeknek orzagat, Te v̄lz iſtennek iogia
felől atanak dičőſegeben, Bironak hitetel meg iőuendőuől, Tegedet
azert kerőnk te zolgaidad ſegehed kiket te dragalatus verredel
valtottal, Örők dičőſegben aiandokoztas mv̄nket te zentiddel,
Vduőzehed vram || te nepedet : es meg algad te őrőkődet, Es 126
biriad azokat es fel magaztaſſad azokat mend őrőkiglen. Menden
napon meg aldonk tegedet, Es dičeriuk te neuedet őrőke : es őrők-
kel őrőkke, Irgalmazih mv̄nekwnk vram : irgalmazih mv̄nekőnk,
Legen vram te irgalmaſſagod mv̄ raittonk : mikeppen remen-
kettőnk te beled, Te beled remenkettőnk vram ne alaztaſſam
őrőkke

Magnificat

(Lukács I, 46) EN lelkem fel magaztatta vrat, *(47)* Es
en lelkem vigadot en v̊duo̊ſſegemnek iſteneben, *(48)* Mert
tekentetťe ȯ zolgalo lańanak alazatuſſagat: mert im ezert
mend*en* nemzetek mondnak engemet bodognak, *(49)* Mert
tȯt ennekem nagokat ki hatalmas: es ȯ neue zent. *(50)* Es ȯ
irgalmaſſaga nemzetekbȯl nemzetekbe: ȯtet felo̊knek, *(51)* Tȯt
hatalmat ȯ kariaban: elhimtet keueleket ȯ zŭuo̊knek elmeieb*en*,
(52) Leuetet hatalmaſokat zekbȯl: es fel magaztatat alazatoſokat,
(53) Ehezeket be tȯltȯt iozagokkal: es kazdagokat ereztet heia-
ſagokba, *(54)* ffogata iſrľt ȯ germeket: meg emlekezet ȯ irgalmaſ-
127 ſagarol, || *(55)* Mikent bezellet mi atainknak abrahamnak es ȯ
magzaťanak ȯrȯkke, Dičȯſeg legen aťanak es fiunak es zent
leleknek Mikent vala kezdetben es ma es mend*en*ha es ȯrȯkkȯl
ȯrȯkke

Benedictus

(Lukács I, 68) Aldot iſr*ae*lnek vra iſtene: mert meg latta es tȯt
zabadolatot ȯ nepenek *(69)* Es fel emele mv̊nekȯnk v̊duo̊ſſegnek zar-
uat: dauidnak ȯ gȯrmekenek, *(70)* Mikeppen bezellet a zent prophe-
taknak zaiok miat: kik voltanak vilag kezdetetȯl foguan, *(71)* Vd-
uo̊ſſeget mi ellenſegink kȯzzȯl: es mendenneknek kezekbȯl kik
gűlȯltenek mv̊nket, *(72)* Hog tenne irgalmaſſagot mi atainkal: es
hog meg emlekeznek ȯ zent teſtamentomarol, *(73)* Az eſrȯl kit eſkȯt
mi atainknak abrahamnak adandouol ȯnȯn magat mv̊nekȯnk,
(74) Hoǵ felelm nelkűl zolgallonk ȯ neki, mv̊ ellenſeginknek
kezekbȯl megzabadoltatuan, *(75)* Zentſegben es igaſſagban ȯ
elȯttȯ mi mend*en* napinkban, *(76)* Es te germek hűuattatol felſe-
geſnek p*ro*phetaianak: mert elene kelz vrnak orčaia elȯt meg
128 kezeitened ȯ vtait, *(77)* Vduo̊ſſeg || tanoſaganak adaťťara, ȯ nepeinek
bűnȯknek bočanaťťara, *(78)* Mv̊ iſtenȯnkbeli irgalmaſſagnak miatta:
kikben meg latot mv̊nket keluen magaſſagbol, *(79)* Vilagozeh
azoknak kik v̊lnek ſetetekben es halalnak arnekaban: mv̊ labaink-
nak viſeletere bekeſegnek vtaban

Nu*n*c dimittis

(Lukács II, 29) Immar el erezted vram te zolgadat: te iged zerent bekeſegben *(30)* Mert lattak en zemeym te ẛduőzeitődet, *(31)* Kit alkottal mend*e*n nepeknek orčaia elől, *(32)* Vilagoth poganoknak meg ielenetere: es dičőſeget te nepednek iſrl̄nek, Dičőſeg legen aťanak

Conditor alme

CIllagoknak zent zerzöie Hűuőknek őrők vilaga Criſtus
mend*en*eknek zabadeitoia Halgaſmeg kőnőrgőknek onzollaťťokat,
Ky banuan ez vilagnak halal vezedelmeuel el veztet meg vigaztad a
ſendő vilagot vruoſſagot aduan meltokn̄ak, Ez vilag vege elkőze-
leituen zarmazek ment vő ő teremeből a zűz an̄anak tiztaſag*us*
lakodalmabol, ky erős hatalmanak mend*en* terdek Le haitatnak
mennyek es főldi‖ek zerelmes alaztodattal vallak, Nap őrizuen ő 129
el n̄ugtat, hod ő homolat tartuan ſenluen a čillagoknak ſenek a
bizon vtakat tarta, Onzollonk teged zent Iſten iőuendő vilag biraia
tarč meg mẛnket ez időben az alnok ellenſeg nilatol Aťanak fiunak
zent leleknek legen dičeret es tizteſſeg tehetſſeg es dičőſſeg mend
őrőkkől őrőkke amen

Veni redemptor gencium

Joy nemzeteknek zabadeitoia, mvtaſſad meg zűznek zűleſet,
Czudalkogek mend ez vilag iſtennek illen zűletet illik, Nem
emberi magtol de iſteni [Ak]ihlettől iſtennek igeie teſte lőn, es
mehnek gimőlčő viragozek, Zűznek ionha meg nehezkőſſőlt, tizta-
ſagnak kapui meg maradnak, iozagoknak zaztoiok ſenlnek iſten ő
templomaban naiaſkodik, Zarmazuan ő teremeből tiztaſſagnak
palotaiabol termezeti nemzettel ment vig orias hog az vton ſuſſon
Ki iőuő ő aťtatol eſmeg aťahoz fordola, zarmazek poklokiakhoz
fel mene iſtennek zekire, Aťaual egenlő valuan teſtnek őueuel
őztőzek iozaggal be meg erőſeituen mẛ teſtőnknek betegſegit,
Immar ‖ ſenlik a te iazlod vy vilagot ad az ey kit ſem eg ey meg- 130
nem ſeteteithet es zőnetlen Hűttel ſenlik, Diczőſegh legen aťťanak
es őnőn čuppa ffianak vigaztalando s' lelekkel mend őrőkkel
őrőkke Am*en*

*N*Apkelet ſarkalattatol es fȍldnek mend vegeiglen eneklȍnk xpus feiedelmnek zűz zűlettenek, Ez vilagnak bodogh zȍrzeie zolgalo teſtet vȍn ő rea hog teſtet teſtel meg zabadeituan el ne veztene kiket zerzet, A mennyey malazt be meǵen a zűlȍnek reitek belibe a zűznek ionha viſeli a titkokat kiket nem eſmert vala, A tizta melnek haza hirtelen iſten temploma lezen a zűz nem tuduan ferfiat ige miat foga fiat, A germek zűlȍ a fiat zűlȍ kit gabriel eleue meg mondot vala, kit zent Janos ő anna meheben be rekeztven meg erzet vala, A zenan fectet zenuede, a iazlot nem vtala keues teyel eltettetet ki miat a zűz ſem ehezik, A menney karok ȍrȍlnek es az angalok iſtennek enekelnek es a paſtoroknak, meg ielenik a
131 paztor ki mendennek||et teremtet, Dičőſeg legen felſeges aťanak es igen nag dičeret ő fianak, zenth lelekkel egembe ma es ȍrȍkkȍl ȍrȍkke Amen

*K*eges mendenhato: iſten halgaſdmeg kȍnȍrȍleteſt mv̈ ſiralmas onzollantokat ez neguen napi zenth beitȍkben, Zűueknek zenth eſmerőie te tudod mv̈ beteg erȍnket aǵǵad te hoziad fordoloknak bočanattnak malazťat, Bizon igen bűnhȍttȍnk es getrelmeket kereſtȍnk de te ki mendenneket eſmerz bočaſ mv̈nekȍnk ſendȍknek Aǵǵad hog kv̈uȍl mv̈ teſtȍnk tȍrȍdelm miat meg tȍrȍggek es mv̈ elmenk meg iozanollon bűnnek mend*en* zeplȍitȍl Bodog zent haromſag es iſteni eg allat aggad hog mv̈ bȍitȍnknek aiandoki haznallanak tieidnek, Te neued tizteſſegere mv̈ lelkȍnknek v̈duőſſegere es te zenth eghazadbely hűuőknek ȍregbȍletekre Amen

*K*Iralnak zaztoy ki mennek a kereztnek titk zenth fege ſenlik kv̈uel a teſtnek teuőie teſtben a kereztre akaztatek Kiuel
132 annak felette meg ſebhȍt a lanča||nak kemen eliuel hog mv̈nket bv̈nȍnktȍl meg moſna ő belȍllȍ ki fola viz verrel ȍzuȍ, Tahat be telleſedenek melleket hű zenth dauid enekle a ſortarban mondwan a nemzeteknek iſten a fatol orzaglot, Edes a fa es fenes kiraly barſonnal ekeſeitetet melto gv̈kerrel valaztatot illen zenth tagokat illetnie, Bodog fa kinek karian čűggȍt ez vilagnak iutalma teſtnek merteke lȍn es el ueve pokolnak fozlatit, Vduőzleg oh kerezt eggetlen eg remenſege getrelmnek ideieben bȍuőh igaſſagot kegeſ-

ſegnek es boczanatot ag bv̄nőſſeknek. Felſeges zent haromſag teged mend*en* zelletek dičernek kiket a kereztnek tikia miat vduőzőituen birz őrőke Amen

*E*neklőnk xpus feiedelmnek a bőlč barannak es a feier ſtolakkal meg feneſőltnek vačoraiara a vőrős tengeren altal mentenek vtanna, Kinek a kereztfa oltaran meg ſűlt zentſegő teſtét ő roſalo véréuel koſtoluan előnk iſtennek, A huſuet napianak eſtin a meg puzteito angyaltol || meg otalmaztatuan pharahonak kemen- 133
ſegő hatalmabol meg menekeduenk Immar mv̄ huſuetőnk xps ki mondatik aldoztatot barannak ő teſte aldoztatot tiztaſagnak pogačaiaba, Oh bizon melto zenth oſťa ki miat poklok meg tőretenek a fogſagbeli nep meg zabadoluan meg fordola eletnek erdemebe, Mikor xps fel kele a koporſobol a gőző meg fordola pokolbol meg zoreituan kőtellel, a kegetlent es meg nituan paradičomot Kerőnk mendenneknek teremtőiő e huſuetnek őrőmeben hog otalmaziad te nepedet mend*en* hirtelen halaltol, Dičőſeg neked vram ki fel kőltel halottaidbol aťaual es zenth lelekkel mend őrőkkel őrőkke Amen

*V*duőzleg tengernek čillaga Iſtennek zenth anya es mend*en*kor zűz mennek bodog kapvia, Veuen az v̄duőzletet gabrielnek zaiabol fondal mv̄nket bekeſegben meg valtoztatuan ewanak neuet, Oggad meg bv̄nőſeknek kőteleket ag vilagot vakoknak v̄ziedel mv̄ gonozſaginkat nerh nekőnk mend*en* || iozagokat, Mutaſſad te magadat 134
aňanknak fogaggá te miattad az onzollatokat ki mv̄ ertőnk te fiad akara lenny, Eggetlen eg zűz keges mendenek kőzőt mv̄nket bv̄nőnktől meg zabadoltakat teg kegeſſekke es tiztakka, Ag tizta eletet kézeh bator vtat Hoǵ latuan mendenkor Jeſuſt egbe őrőllőnk, Legen dičőſeg aťa iſtennek ekeſſeg felſeges xpuſnak tizteſſeg zent leleknek ki harom zemelben, es eg allatban Amen Oh felſeges vr Iſten ſegel mv̄nket amen

DIcheſeg yſtennek magaſſagban: Ees feldewn bekeſeg yo akaratos embereknek Dycherewnk teged: Aldonk teged imadonk teged: Dycheſeytewnk teged halath adwnk neked: te nagy dycheſegederth wram yſten Menyey kyraly mynden thehetew atya yſten wram egyetlen zywlt fyw Jeſus criſtus vram yſten iſtennek baranya:

atyanak fya: ky wylagnak bynet el wezed yrgalmazy Nekewnk: ky wylagnak bynet el wezed fogadyad my kenyergefewnket: atya-
135 nak yogyara ylz yrgalmazy nekewnk Mert || tennen Magad zent: tennen magad wr tenne*n* Magad felfeghes iefus criftus zent lelekel atya yftennek dychefegeben ame*n*

(Lukács I, 46) Nageytya wrat en lelkem: *(47)* Ees erwend en lelkem en ydweffeges yftenemben *(48)* Merth ew zolgalo leanyanak alazatoffagat Tekente: mert yme ezbewl engem mynden Nemzetek bodoknak mondnak: *(49)* Merth neke*m* nagyokat tewt ky hatalmas: ees ew zent Newe: *(50)* Ees ew yrgalmaffaga nemzetrewl nemzetre: ewtet felewknek *(51)* Hatalmath tewt ew karyaban el pwztytoth ew zyweknek elmeyekbely kewelyeket *(52)* le weteth hatalmaffokat zekekbewl ez fel magaztalth alazatoffokat: *(53)* Ehezewket meg tewltet yozagokkal ees kazdagokath hewon bochatoth *(54)* fogatta yfrael ew gyermeket emlekezwen ew yrgalmaffagarol *(55)* Mykenth zolot My atyanknak abrahamnak ees ew magzatyanak Mynd erewkke Amen

(Lukács I, 68) Aldoth wr yfraelnek yftene: merth megh latta ees ew nepenek waltfagot tewt *(69)* Ees ydweffegnek zarwath fel emelte ew gyermekenek dauid hazaban: *(70)* Mynketh zolt
136 erektewl fogwan ew zent profetaya||nak zayok mya: *(71)* [y]Idweffeget my ellenfegynktewl ees mynd azoknak kezekbewl kyk gywleltenek mynketh: *(72)* Irgalmaffagoth ten*n*y my atyankal ees meg emlekezny ew terwenyerewl: *(73)* Melyet terwenyel efkedet abrahamnak my atyanknak adnya nekewnk: *(74)* hoǵ felemnekywl my ellenfegynknek kezekbel zabadoltak zolgalyonk neky *(75)* zentfegben ees ygaffagban ew elewtte mynden napynkban: *(76)* Ees te gyermek felfegnek profetaya hywatol mert vrnak orchaya elewt megy ew vtayt zerzened: *(77)* Idweffegnek twdomanyat adnod ew nepenek ew byneknek Bochanatyara: *(78)* My yftenenknek yrgalmaffagos bely mya kykben meg latogatot mynket magofbol tamadwan: *(79)* Vylagofeytanya azoknak kyk fetedben ees halalanak arnekban ywlnek ygazeytanonk my labaykath Bekefegnek wtara.

Te deum laudamus

ISten teged dycherewnk wrat teged vallo*n*k Ewrwk atyat
teged mynden fewld bewchewl: The neked mynden angyalok te
neked menyek ees mynden hatalmak: The neked cherwbok ees
ſerafok zwnetlen zowal kayaltnak zent: zent. zent. wr yſten ||
ſabohoth Mennyek ees fewldek telyeſek te felſeghednek dyche- 137
ſegewel: Teged apoſtoloknak dycheſeges kara Teged profetaknak
Dycheretes zama Teged dycher martiromoknak feneiſſeges ſereghy:
Teged feldnek kerekſegeben zent egyhaz wal Merhetlen felſegebely
attyat Bechelendew byzont ees egyetlen fyadat ees vigaztalo zent
lelket Te criſtus dycheſſegnek kyralya. The attyadnak ewrek fya
vagy: The embert meg zabadeytanod ſogadwan nem zernywlted
zyznek mehet The halalanak ſwldaloyat meg kezwen meg nytad
The yſtennek yogyara ywlz attyanak dycheſegeben [zamlaltaſſal]
Hyttettel yewende byronak lenned Theged azert kerewnk ſegelyed
zolgaydat kyketh dragalatos vereddel meg valtottal Erek Dyche-
ſegben zamlaltaſſal te zentiddel Vram ydwezehed te nepedet ees
algy te erekſegednek: Es byryad ewket ees fel magaztalyad ewket
mynd erekyg Mynden napo*n* Aldonk teged Ees erekke dycherywk
te newedet ees erekkewl erekke Vram meltolyal ez napon mynket
byntel eryzned jrgalmazy nekewnk vram yragamazy nekewnk ||
Legyen my raytonk vram te yrgalmaſſagod mykent remenkttewnk 138
te Bened vram te ben*n*ed remenkettem mynd erekke ne zegyenlyek

(Lukács II, 29) VRam ymmar el bochatod te zolgadat te yghed zerent bekeſegben: *(30)* Merth en zemeym lattak te ydwezeytedet *(31)* kyt zerzettel Mynden nepeknek orchya elewt *(32)* Poganoknak ky yelentew vylagot ees dycheſeget te nepdnek yſraelnek: Amen

Benedicite omnia

(Dániel III, 57) VRnak mynden dolgy algyatok vrnak dycheryetek ees mynd erekke ygen fel magaztalyatok ewtet *(58)* Vrnak a*n*gyaly algyatok vrnak *(59)* Memnyeyek algyatok vrnak *(60)* Mynden vyzek kyk mennek felette vannak Algyatok vrnak: *(61)* vrnak mynden erey algyatok vrnak *(62)* Nap ees hod algyatok

vrnak *(63)* mennyeknek hwgy algyatok vrnak: *(64)* Eſs ees
harmath Algyatok vrnak *(65)* vrnak mynden lelky algyatok vrnak
(66) Tywz ees hewſeg algyatok vrnak *(67)* hydeg ees nyar algyatok
vrnak: *(68)* Harmatok ees zwzmarazok Algyatok vrnak *(69)* egh
ees hydeg Alagyatok vrnak *(70)* jeghek ees hawak Algyatok vrnak
(71) eyek ees napok Algyatok vrnak *(72)* Feneſſeg ees ſetetſeg
Algyatok vrnak *(73)* Vyllamok ees fellegek Algyatok vrnak:
139 *(74)* Feld algya || vrat dycherye ees mynd erekke ygen fel magaz-
talya: *(75)* Hegyek ees dombok Algyatok vrnak *(76)* Felden
mynden teremtewk Algyatok vrnak *(77)* Kwtſeyek algyatok vrnak
(78) tengher ees folyo vyzek algyatok vrnak *(79)* Cet halak ees
vyzben mynden yndolok algyatok vr*n*ak *(80)* Mennyek mynden
madaray Algyatok vr*n*ak *(81)* Mynden vadak ees barmok algyatok
vrnak *(82)* embereknek fyay algyatok vrnak. *(83)* Iſrael algya
vrat dycherye ees ygen fel magaztalya ewtet *(84)* vrnak papy
algyatok vrnak *(85)* vrnak zolgay Algyatok vrnak: *(86)* jgazaknak
elmey ees lelky Algyatok vrnak *(87)* zentek ees zywbely alazatoſok
algyatok vrnak *(88)* Ananya azarya Myſſael algyatok vrnak
dycheryetek ees mynd erekke yghen fel magaztalyatok ewtet
Algyw*n*k atyat ees fyat zent lelekkel dycherywk ees Mynd erekke
fel magaztalywk ewteth

Aldot vagy vram mennyek eregſſegeben ees dycheretes ees dychewſeges ees ygen fel magaztatot mynd erekke Algyon ees meg eryzyen mynket erek attya Ame*n*

Cantica

(Izsaiás XII, 1) GIonom neked vram mert meg hara-
gwttal en ream Meg fordolt te merged ees vygaztaltal en-
140 gem *(2)* jme iſten en || ydwezeytewn Byzwan tezek ees nem felek
mert en ereſſegem ees en dycheretem vr ees lewt en Nekem ydweſ-
ſegre *(3)* Vygaſagban mertek vyzeket ydwezytenek kwtybol *(4)* ees
mongyatok Az napon valyatok vrnak ees hyyatok ew newet
Twdaſſatok nepekben ew lelemeſyt emlekezyetek mert felſeges ew
newe *(5)* Enekelyetek vrnak mert nagyſagoſol tewth hyrdeſſetek
azt mynd zeeles felden: *(6)* Erwengy ees dychery ſyonnak lakozaſa
mert te kewzwtted nagy zent yſrael:

Cantica

(Izsaiás XXXVIII, 10) EN mondottam en napomnak felen el megyek pokolnak kapwyara Kereſem en ezetendemnek maradekat *(11)* mondek nem latom vr yſtent elewknek feldeben Towabba embert nem nezek ſem nywgalomnak lakozyat *(12)* En nemzetem el vettetet ees el fordolt [m] rolam mykent paztoroknak ſatory le mettetet mykent takachtol en eletem mykoron meg zewtetnem le metewt engem *(13)* Reggeltewl eſtyg el: vegez engem *(14)* mykent fechkenek fya vgyan yweltek emlekezem mykent galamb: Meg vekonyoltak en zemeym magaſſagba nezwen: Vram erewt tewrwk felely erettem *(15)* myt mongyak awagy myth felel nekem hol ewth en tewttem Meg gon||dolom 141
neked mynden eztendeymet en lelkemnek keſerewſegeben *(16)* Vram ha ygy elek ees ylyetenekben en lelkemet yhlete meg yghez engem is meg elewenytez engem *(17)* yme bekeſegben en keſerwſeges keſerewſegem: Te kegek ky mentetted en lelkemet hogy el ne vezne hata meghe hagytottad mynden byneymet *(18)* Mert pokol Nem gyonyk neked halal ſem dycher teged nem varyak te byzonſagodat kyk toban zalnak *(20)* Vram ydwezeh engem ees my dycheretewnket enekelyek eletewnknek mynden napyban vrnak hazaban Amen

Harmagyk cantica

(Királyok I. könyve II, 1) ERwendet en zywem vram ees fel magoztot en zywem en yſtenem El cogolt en zayam en ellenſegymre mert megh ewrwlt ydweſſegydben *(2)* Nynchen zent mykent vr legyen mert egyeb es nynchen tewled valwan ees nychen erewſo mykent my yſtenewnk *(3)* Ne ſokaſohatok ygen nagyon zotokath reghyek mert yſten twdomayoknak yſtene ees ew neky kezwlnek gondolatok *(4)* Erewſſeknek yyek meg geztet ees erekke lewnek batorſſagban ewedezttek *(5)* Eleb meg ellegettek magokat kenyerekert helhettek ees ehezek megh elegettenek Myg nem meddew ſokakat zyw||lne ees kyknek ſok fyay volnanak meg 142
korwlna *(6)* halaloſeyt ees eleweneyt el vezet poklokba ees eſmeg fel hoz *(7)* vr zegent tezen ees kazdagheyt alaz ees fel magaztal

(8) Ebrezwen porbol nyawalyſt ees ganeybol zegent fel emelwen hogy ylyewen feyedelmekkel ees dyczeſegnek zekeet tarcha Merth feldnek ſarkayban wre ees kerek vylagot reyayok vete *(9)* Ew zentynek labokat tartya ees kegetlenek ſetetben vezteglenek merth ember nem batorol ew ereſſegeben *(10)* Vrnak ellenſeghy felyk ewtet ees ew reyayok menyekben hangoſol Vr feldnek vegyt ytely ees chazarſagot ew kyralyanak ad es fel magaztalya ew criſtuſnak zarwat Amen

Cantica

(Mózes II. könyve XV, 1) ENekelyenk vrnak merth dycheſegel tyzteltetet lowat reaya elewwewl tengerben hagytot *(2)* En ereſſegem ees en dycherete*m* vr ees lewt en nekem ydweſſegre Ez en yſtenem en attyamnak yſtene ees fel magaztalo*m* ewtet *(3)* Vr mykent vywo embet ew newe myndenth tehetew *(4)* farahonak zekereth ees ew ſeregeth tengerben *(5)* ewzwn vyze be bwrytotta ewketh ees ala zallottanak fenekre mykent kew
143 *(6)* Vram te yogod meg nagyolt erewſſeben vram te yogod || vertee ellenſegeet *(7)* ees te dycheſegednek ſokſagaba*n* le vetted ellenſegymet Bochattad haragodat ky ewket be nyelte my[n]ke*n*t zalkat *(8)* ees te mergednek lelkeben vyzek meg gywlekeztenek ffolyo vyz meg allot ewzwnwk vyzy meg gewltenek tengernek kezepyben *(9)* Mondot ellenſeg ywzem ees meg fogom ewket nyereſegeket oztok be telyk en lelkem ky hwzom en tewrwmet en kezem meg ewly ewket *(10)* ffwt te zeled ees tengerbe Bwrytotta el ſylyettek mykent on ſebes vyzekben *(11)* Vram ky hozyad haſonlo nagyſagos zentſegben ydetes ees dycheretes ees chodalatoſſakath tewew *(12)* ky teryeztetted kezedeth ees feld Be nyelte ewket: *(13)* Veezer voltal yrgalmaſſagban nepeknek kyt meg valtottal Es el vytted Ewket te erewſſegedben te zent lakodal[o]madban *(14)* fel yewttenek nepek ees meg haragwttanak banatok foglaltak yazoknak lakozyt *(15)* That meg haboroltak edom feyedelmy moabnak batoryt rezketek eerette meg aztanak kanaamnak mynden lakoſy *(16)* Ewtlek ew rayok felelm ees rettenet te carodnak nagyſagaban Cegynek yndolhatlanok mykent kew myg nem el menyen ez nep kyt vallottal *(17)* be ywzyed ewket ees ywltetted ewket te e[k]rek-
144 ſegednek || hegyen te lako helyednek yghen ereſſeben kyt mwnka-

lottal vram Te zent helyedben vram kyt te kezeyd erewſytettek *(18)* Vr erekke orzaglot ees meg toabba: *(19)* Merth be ment faraho ew zekerewel ees lowagoſywal tengerbe ees meg hozta vr ew reayok tengernek vyzyt Iſraelnek fyay teged zarrazyon yrtanak ew kewzepy altal Amen

(Habakuk III, 2) VRam hallottam hallaſodat ees feltem
vram te dolgod eztendenek kewzepyben azt meg elewenhed Ezten-
deknek kewzepyben meg yelented mykoron meg haragozol yrgal-
maſſagrol emlekezyel *(3)* iſten fel zelrewl yew ees zent farahon
hegerewl Be fette mennyeknek ew dycheſeghe ees fewld telyes ew
dycheretewel *(4)* Ew fene lezen mykent feneſſeg ew kezyben zarw:
Oth reytezet el ew erewſſege *(5)* halal ew orchayanak elewtte
megyen ky ered ewrdewk ew labanak eleyben *(6)* alla ees feldet
meg mery Neze ees poganokat meg feyte ees meg tewretenek
ewrwknek Le haylanak vylagnak domby ew erekſegenek yaraſytol:
(7) Ektelenſegert latam zerecheneknek ſotoryt Madyam feldenek
bory meg haborolanak *(8)* Mynem folyo vyzekben haragw||ttal **145**
vram a wagy [tengerben] folyo vyzekben te merged A wagy ten-
gerben te nehezewleſed ky fel hagz te lowadra ees te nyegheſed
ydweſſeg *(9)* Ebrezwen fel ebrezyed te yyedet teryedeſeknek lewt
eſeſek kyknek zoltal Fldnek folyo vyzyt meg zakaztad *(10)* vyzek
lattanak teged ees hegyek bankottanak vyzeknek chergetege el
mwlt. Ewzwn ew zawat adta magaſſag kezeyt fel emelte: *(11)* Nap
ees hod ew lako helyekben allottanak te nylaydnak feneſſegeben
mennek te fenlew chwchadnak feneſſegeben *(12)* Nyereytwen feldet
meg nymodod mergedben poganokat yettegezet *(13)* ky erettel te
nepednek ydweſſegere ydwſſegere te criſtoſoddal kegetlennek
hazabol feyet vertel ew feneket ky nyttad mynd naykyg *(14)* Meg
atkoztad ew yſtapyt ew hadakozoynak feyet kyk yewnek mykent
forgo zel Engem el pwzteytanak ew erewendeſek Mykent az ee ky
reytekben zegent be nyel *(15)* Vtat tewttel tengerben te lowaydnak
ſok vyzeknek ſaraban *(16)* Hallam ees meg haborola en haſam
zotol meg yettenek en ayakym: Menyen be rothadas en temeymbe
ees en alattam ſephedyek hogy meg nywgodyam Nyomoroſagnak
napyan ees fel menyek || My meg ewedezt nepewnkhez *(17)* Merth **146**
fyghe nem vyragozyk ees nem lezen chymoth zywlekben: Olay

fanak dolga hazwd ees mezewk nem hoznak etket Jew akolbol barom le vagatyk ees yaz[o]lokban nem lezen eltetew fyw *(18)* En kedeg vrban vygadok ees erwendek en yſtenemben ieſuſban: *(19)* Iſten wr en ereſſege*m* ew vety en labaymat mykent zarwaſeth Es en magaſſymra gyewzew el wezet engem dycherethben eneklek Amen ||

Zerzethwnknek regy ſokaſſa ſerenth mynden eſthendeben mynden egh hazwnkban harom Jelees zolghalthathasth tarthozwnk thenny,

Elozer az viſithac'o marienak Innepenek octawaianak kozotthe: ees kedydlen mondathyk aaz fondathorokerth ees zerzethwnnek feyedelme'erth kyk eez wylaghbol ky multhanak: eez keppen mondathyk hogh wechernyek elotthe egh orawal harmath kel az oreghbyk haranghal chendetheny, ees az wthan harmath kel mynd menny harángh waghon azokkal alkolomas keppen harangozny, wǵh hoǵh ſem Ighen hoſyan ſem Ighen reuyden, mynth, Igh az egh halothnak || harangoznanak ees az wthàn auagh megh az 148
haranghozas alath az keth kanthryxthol kezdettheſſek az halathak wecherneye, azaz az plachebo ees az keeth kanthryx koralya az halathak wecherńeyeth mynth egh feo ydneph napon, ees kedyghlen az magnyfykathra az anthifonath feyedelm azzon kezdyel, es az weghezethyn az plachebonak o̊th collecthath mondathnak, Preſta queſumus Inclina domine aurem tuam Omnipotens ſempiterne deus cui nunquam ſine miſericordia ſuplicatur, Concede queſumus omnipotens, Propiciare, Az placebo wthan kezdethyk el az halathaknaknak wygylyaya de nem mondathyk az renite exultemus, hanem chach az dirigen kezdethyk el, ezth kedyghlen az keth kanthryx koralya mynth az placeboth, ees kedydlen az lechkeketh || Az yeles athaffyak monghak, mynth egh few Inne- 149
pen, az wltholſoth kedyd az feyedelm azon tharthozyk mondany, es benedykthosra az anthyfonath o̊ tarthozyk Inthonalny, es kedydlen az reſponſoryom libera me myndennemw werſewel megh mondathyk myndh azonkeppen mynth az reſponſoryomban megh Irthak, es kedydlen az lawdes eleth walo uerſicoloſth, Audiuj wocem de celo azth es feyedelm azon monghya, Es kedydlen wyghylya ha prepoſth oth nem leend

Tabath az feyedelm azonnak keel az oraciokak mondany Elő Ab
ſolue domine animas famulorum tuorum ſacerdotum et animas
famulorum famularum tuarum Inclina aurem tuam mykeppen az
breuyarban vaǵhon, az keeth oracioual eǵhethembe, azth eel
150 weghezuen uugh haranghoznak || Vecherńere, ſokasserenth az
uecherńe. mondathyk, holtha kelue az nagh prymath el weghezuen
az atyafyak kapytholomba feyenkenth bee mennek, ees ottolyal az
kapytholomhoz ſokaſſerenth walo ſolozmath megh mondwan, az
athyafyak feyenkenth dyſyplynath weſnek, es therden alua őth
pſalmoſth monghyak Verba mea, Domine ne in furore, elſoth
Dilexi, Credidi, De profundis Pater noſter, Aue maria, et ne nos,
Verſus, Non in tres, Aporta in feri, Domine ex audi oracionem
meam Oremus Queſumus Inclina domine mynth Ighaz az wecher-
ńen ezth el weghezwen, az feyedelm azon tharthozyk az athya-
fyakath Intheny, hogh myndenyk ſekethvs athyafyw egh eghez
zoltharth olwaſſon, mynden zolghalathnak Ideyen, ees az kyk nem
151 ſekethwſſek az tőbh || ſororokal eghyethembe myndenyk óth ſaz
pater noſterth olwaſan, merth myndenyk anywal tharthozyk,
Esmegh akarban menwen, legh otthon az naǵhobyk comendac'oth
eel mońgak, agyk kedydlen az naghywbyk haranghal harmath keel
haranghozny, es az el weghezuen Requiem enekelthethyk, kynek
myſſeyeben egh [k] concluſio alath ez keeth collecta Preſta queſumus,
Inclina az maſſodyk concluſioban mondathnak ezek Omnipotens
ſempiterne cui nunquam, Propiciare, Deus qui caritatis, Omni-
potens ſempiterne deus qui uiorum, Epiſtola nolimus, Gradual,
Si ambvlem, Tractus, Sicut cervus, es az myſſe aluan menny
harangh leend eghyetemben harmath haranghozyanak welek,
152 mynth egh halothnak ees az haranghozas || Ilyen modon legyen
hoǵh, A myſſenek kezdethy koron, kezdeſſek el es maſſodh collec-
thaygh tharchon, [az wthan] az wthan maſſod haranghozaz kez-
deſſek az Gradual koron es ez tharchon az offerthoryomnak
veghezetheyghlen, az harmadyk kedydlen kezdeſſek az eleuac'o-
korŏn, es ez tharchon az wtho aghnosnak veghezetheygh, az myſſe
el ueghezwen, az eledelek ydeyen egh zeghennek anny preuenda
adathyk mynth eǵh [zeghennek] athyafywnak

Maſſod

AZ maſſodyk zolghal[g]thathaſnak kel lenny Nağh azzon-
naph yvdnepenek ochthawaya kezeth, Mynd azokerth akyk
kezdetthwl fogh walamy Jowal wolthanak wolna, ees Athyank||
fyayerth A kyk zerzethynknek eredethyl foghwa ez wylaghbol 153
ky mwlthanak, es ez zolgalath myndenben azzonkeppen lezen
mynth az elſo zolgalath, Chak hoğh az keth elſo oracio walthoz-
thathyk kynek heletthe ymee keth oracio mondathyk Deus venie
largitur, Deus indlugenciarum es ez keth zolghalthathaznak myſe-
yeben az eypſtola es ewanghelywm azok mondathnak akyk akor
zokthanak mondany mykor walamyl athyafywnak halalanak es
themetheſſenek ydeyen mondnak

Harmadh

Harmad zolgalthathas zokoth lenny kyz azzon ynnephenek
ockthawaya kozoth, ky zolgalthathyk || Mynd azokerth akyk 154
[zerzethwnkbe ayanlotthak maghokath es azokerth a kyk zerze-
thwknek ymadſaghwnkban kezdetthwl] zerzethwnknek walamy
yowal wolthanak wolna es zerzethwnek ymadſaghaban ayanlothth
maghokath, es azokerth kyk zerzethwnk ymadſaghath weth wolna,
mely zolghalthathas myndenben azonkeppen lezen mynth az keeth
elſo[ben] zolgalthathasban chak hoğh az halathok wecherńeyere
chak egh oracio wağhon chak azon mondathyk az myſereys,
Inclina domine aurem tuam ut animas fydelwom de functorum
Gradual Requiem eternam, Tractus de profundis Ewangelium Dixit
martha ad Jeſum es hogh az kaph||ythwlomban az dyſiplina ne*m* 155
wethethyk

Az zolthar yghen oluaſthathyk

Megh oluaſuan othwen psalmoſth requiem mondathyk az
wegheben es verſus dirighe, Pater noſter, Aue maria, Et ne nos,
Parche mihi domine az harom elſo leckek, mynd reſponſorvmywel
megh mondathnak az wthan, yſmegh ez uerſ mondathyk, Audiui
uocem, merth nem mondathyk lavdes, Iſmegh, pater noſter, Aue
maria, Et ne nos ℣ Non intres, ℟ porta Inferi, domine exaudy
oracionem, oremus Preſta queſumus Inclina Propiciare Az mas
othwen psalmost el weghezwen az verſ Delicta Inclina pater noſter
Reſponde mihi, Iſmegh || Audiui, pater noſter, et ne nos [o] mynth 156

felywl megh waǵhon, oracio Deus venie largitur Deus indlugenciarum propiciare

Az wtan othwen pſalmoſth el weghezwen, verſus, A porta inferi, pater, Iſmegh harom lecketh, Spiritus meus a tenuabitur, mynth felyol megh waghon Irwan, oracio Inclina domine aurem tuam ad preces noſtras

veghe waǵoṇ ||

Jeſus Maria 157

Kezdetyk az My nemes wronk Jeſuſnak criſtuſ-
nak az ew zenth halalarol ees kennyarol walo
emlekezetth, zenth Anſelmuſ Doctor wala azzo-
nywnk Marianak Ew tanytwanya, wrnak newebe

ZEnth Anſelmus ſok ydetwl fogwan, ſyralmakkal ymadſagok-
wal ees Beytekwel kery wala Bodog ziz mariath, hogy ew neky
megh ielentene, Mykeppen az ő zeretew fya xpus ieſus kenzatot
wolna, kinek egy ideben Bodog Anya megh yelenek, ees ezth ||
Monda az edes ziz maria az ő Tanytwanyanak zent Anſelmus 158
Doctornak Anne kenth, ees olyakath vallaz en zeretew ffyam
Anſelmws, hogy ſenki ſyraſnekyl megh nem Ielenty, De hogy
meyerth dichewlth teſtbe wagyok en Nen ſyrhatok, De maga az en
edes fyamnak ew kennyat Mykeppen kenzatek, Mynd zerewel
megh ielentem Tahath zent Anſelmws Mynd zerewel kezde ker-
dezny, Elewzer kerde, Mongyadad en nekem edes ziz maria
mykeppen Az the edes fyadnak ew zent kennya el kezdeteth, Maria
monda zenth || Anſelmuſnak Mikoron az en edes fyam a wachara- 159
rol fel kele ew Tanoytwanywal, Tahat az ſcarioth Beli Iwdas el
Mene A papok ſeyedelmehez es az en edes fyamath ieſuſth ew
nekik harmich penzen el Arola, anſelmuſ edes ziz maria Minemew
penzek valanak azok az edes ziz Maria felele, pogan orzagbeli vala,
hogy kiken ioſephet arwltakwala Atyaffyay negy ezer eztendewnek
elette, ees Nemzetſegzerenth zalotwala ez ſydokra kyk iſtenth meg
ſezeytek, ees ez Iudas Mynth E penzt lata oly igen feſwen wala
hogy ottan || Criſtuſth el arola, De maga xpws gyakorta meg 160
monta wala ew neki De maga teredelmeſſegeth Maganak Nem
akara venni, Anſelmuſ edes ziz Maria, fyadal valalee, ees az
Tanoytwanyokkal az ideben, Maria monda zent Anſelmuſ Doctor-
nak, nem De tugyad hogy mikoron ew wacharalek ees Tanoytwani

labat meg Moſtawala, ees edeſen ew nekik predicallotwala, ees az
ew zent wereth ew nekik italba attauala, ees Iwdas eſmeg Az pap
feyedelmek hez Mentwala es az en edes fyam xpus el Mentwala
161 Oliweti hegye alathwalo kerbe, ees || ew Tanytwani el alwanak,
ew kew hagytaſne fedre Mene tewlek, ez keppe*n* Imada ew zent
attyat, halgas megh wram engemeth, merth kegyes az te Ergalmad,
ees the Bew irgalmaſſagod zerenth, Tekench meg en lelkemeth
ees en enllenſegemtwl zabadoych meg engemeth, Anſelmws edes
ziz maria Mire imada maria monda zent anſelmwſ Dootornak az
ew tanoytwa*n*yanak, Harom okaerth azerth, elſew okaert Merth
Igen géngén eltettewala, Mynth ziznek ew fya, ees keralnak Nem-
162 zethe, Merth nemeſſek inkab erez||nek ſerelmeth, hogy nem paraz-
tok: Maſod okaerth merth anne neheſſegh foltawala megh az ő
zenth teſteth hogy ẘ wereye Mynd werel foly wala A fedre, De az
ſem igen choda mert az hogy ew iſten wala, ellwzzer mynd megh
Twda mene kenth kellye*n* wallany hogy ewteth pegdeſſek oſtorozak
karomlyak, ees meg fezeychek ees yol leheth hogy az wr yol
twdgya hogy meg akazyak, De nem Twdgya az halalnak neheſſe-
geth : ha nem chak hath Mikor az ketel mykor ew torkath zorytya,
163 ees meg || foythya, De criſtus megh ezth mynd Twtta mykeppen
Iſten De chak emberſege zerenth feleth, Harmadzor azerth ymada,
Merth ighyol twda hogy az ſydok ew rayta ſemmit nem kenyerwl-
nek, az keppen ymada mynth oth fen wagyon yrwa, Eſſmeg ez
keppen ymada en zent aťam ha lehethſſeges veddel ez keynth en
rwlam, Merth en Teſtem ighen koor, De akaratom keez hozya, De
maga nem wgh mynth en akarom De mynth te akarodh en zent
Atyam, legen the akaratodh, De ym Legottan angyal yewe hozya
164 batoroyta ewteth || Azth Monda, Alhatatos legy vram Merth meg
kel ymmar waltanod emberi nemzeteth, Annak wtanna ieſus fordwla
eſſmegh tanytwanihez lyle Ewketh alwan kyknek felele ieſus
Mondwan Nen wygyazhatok egy oraygh welem, Im el ke[g]zelgeth
ky Engemeth el arol, De ym azomba Iwdas el yewe, ees ew wele
ſok ſereg az kerbe A hol ieſus wala azth monda Iwdas A ſeregeknek
ieſus ees Iacab Mynd egy kepewk hogy egyket Maſiktol meg nem
165 eſmerhetitek, De en nektek yegyeth adok hógy kyhez || En Beke-
lendew az A xpus tarchatok ewteth, Mikoron Immar Iwdas ieſus-
hoz yarwla, ieſus eleybe mene monda nekik kith kereſthek, amazok
felelenek Nazarethbeli ieſuſth kyknek felele ieſus, En wagyok, ees

legottan Mynth azt Monda mynd hatra eſenek, ez megh lewem
eſmeg monda, ha engem kereſtek hagyatok ez Tanoytwanyokath
el Menni hogy az Bezydh be telyeſednek kith monda, merth
Melyeketh Adal en nekem ſem egyeth Nen weztek el ew kewzewlek,
Tahat Iarwla hozya Iwdas, ees wele bekellek || Azt monda Idwez- **166**
legy Meſter kinek felele ieſus, Bekeſegnek yegyewel Arwlad el
Iwdas embernek ffyath ees ottan az ſydok meg fogak ieſuſth Tahath
peter ky wewe tereyeth ees ſydo pap feyedelem zolgayanak yob
fyleth el waga, kinek wala Malcus Newe, Anſelmws, edes ziz maria,
lewny walamy choda oth, Maria monda zent anſelmwſ Doctornak
az ew tanoytwanyanak, az en edes zeretew fyam Ieſus legottan
hozya hywa az zolgath ees megh wigazta, ees peternek azth Monda,
fordohad tewrewdeth hyw||elebe, walaky terwel kereſy tewr Mya **167**
wez el, A wagy, Nem kerhetem az en zenth aťamath hogy kyldene
Nekem tyzen keth themen angyalth, hogy kyk engem megh oltal-
maznanak, Tahat Mynd A tanoytwanyok ewtet Mynd el hagyak
ees el fwtanak Anſelmws edes ziz maria wele walale akkoron,
Maria monda: zeretew tanoytwanyom anſelmws Nem woltam,
Anſelmwſ edes ziz maria myre: Maria monda merth ſeteth, wala
ees Nem alkw wala, hogy Azzonyallath kyn Iarna, Anſeel||mwſ **168**
edes ziz maria Tahat hol walal, Maria monda zent anſelmwſnak,
Ianos Ewangeliſta hwganak hazaban, Anſelmws edes ziz maria
Mykeppen ees kytwl izenteteth Megh neked, az edes ziz maria
monda, zeretew fyam Anſelmwſ nagy ſyralmatos zoth az tanoyt-
wanyok Nagy ſyrwa fwtanak hozyam Legottan azth Mondak,
zeretew Azzonyonk ziz maria, az the zeretew ffyad xpus ieſus, ees
az My edes Meſterewnk Am fogwa wagyon edes ziz maria, De yay ||
Nem twgyok howa wiwek ewteth Latok hogy megh ketezek, De **169**
nem twgyok ha megh elek A wagy E korayek Myt Tettek neki,
Óh zeplewtelen ziz maria, Óh edeſſégewſſ ziz maria, ky nagh
keſſerewſſéges hallas lewn az idebe*n*, Édes ziz maria the nekewd,
Anſelmws edes ziz maria ſyralé ákkoron Maria monda zent
Anſelmwſ Doctornak Jol lehet, twdomwala hogy Mynd emberi
Nemzetet ew kennyawal megh walto Legyén, Dé maga en aňay
ziwemeth ſymeonnak ew ſerelmes tewry óttam ziwemet által folya,
Anſelmws édes || Ziz maria, Mikeppen wytetek az te edes ffyad **170**
xpus ieſus Maria monda zent anſelmwſnak az kerbewl Ioſephat
welgyn wiwek altal az ſydo meſterek: ees Regwlaſoknak, ees papi-

ffeyedelemmeknek wachorayara, az templwm Mellel annas feyede-
lemnek ew hazaba, ees ez annas kerde ewtet tanoſagarol, ees
Tanytwani felewl, ew azt monda Neky en nylwan Bezelletem nem
titkon, myt kerdez engemeth keergyed azokat kyk hallottak myt
en zoltam, Tahat egy az zolgak kezzewl archel chapa Ieſuſth azt
171 monda, E keppen felzee fey||edelemnek kinek felele ieſus, ha
gonozol feleltem Tegy twdomant gonozwl feleletemrel ha kedeegh
iol feleltem Mire werz engemeth, Tahat azon zolga Ennen Inge-
bewl egy fotot zakazta ees Be kethe zemet Mikeppen wrwanak ees
Mynd az ythaltal karomlak ees pekdeſeg werek azt Mondwan
prohetyzal nekenk kychoda az ky teged were, Tahat Ianws az
feyedelemnek eſmereye, ees az ſydokkal ky Mene Be hoza zent
peterth kyt caputarto lean lata monda The az embernek tanyt-
172 wani || kezewlwalo wagy, peter haromzor E.keweſſel magath meg
tagada hogy ſoha nem eſmerte az embert ees Legottan tyk zola,
peter megh emlekezek ieſuſnak Bezederwl, hogy kith Mondoth
wala, peter mygh tyk zol addigh haromzor tagach meg Engemet
ees ky Mene nagy keſerwe*n* ſyra, Anſelmws, hol walal edes ziz
Maria mykoron ezek lettek wala, Maria monda zent anſelmwſnak
Legottan hogh az apaſtalok meg Mondak ottan el fwtyk Magdo-
173 lombeli maryawal az Templwmhoz || Ees A zengeſth hogy hallam
annaſnak hazaba Be akarek Mennem De nem bochatanak, De kyn
alwan yge*n* ſyrok wala, Mondwan, Iay en zeretew fya*m* Ieſus,
zememnek wilaga ky vigaztal megh engemeth, merth az en viga-
ſagom Mezze wagyon en telem, Óh edeſſegeſſ ziz maria, Mely nagy
keſſerewſſgewt wallal, Nozza ſyonnak ew leany ſyryatok ees keſſe-
rewletek Megh az edes ziz Marianak, ew keſſerewſſegews epeſeghe
wallaſan, ees Magdalombeli maria kerengh wala Be nehezen, en
174 kedegh halomwala || A karomlaſokath ees Bozzwſagokat kyket
tyznek wala az en edes zeretew ffyamon, ees hogy peter haromzor
Tagattawala megh, el ky Iewe peter Lata Mynketh hogy oth
ſyronk ees Nagy zowal azth monda en nekem: Óh azzonyom maria
Mely Igén zernynen werik az the edes fyadath ieſuſth hogy ſenki
meg nem Monthatna Óh zenthſſeges edes ziz maria mely Nagy
keſſerewſegeſſ hallas az Ideben lew the nekedh edes ziz maria Óh
Ierwzalemnek .ő. leani ſyryatok en welem egyetemben az en ||
175 edes fyayamnak ieſuſnak criſtuſnak az ew zenth halalan, ees zent
pter legottan el fwta, egy kew hegyben el Reytezek ees addig ky

nem Iewe mygh Çriſtuſth meg halla hogy fel Tamada, ees meg
ielenek ew neki, Anſelmwſ edes ziz maria mongyad en nekem My
lewn az wtan, Maria monda zenth anſelmwſ Doctornak hollarla
ywtan, az ſydok ky hozak ewtteth Annaſnak hazabol kaypħaſhoz,
ees latam ewteth ees Diche archayath ſydoknak Nyalawal meg
ferztetwen, hayath zaggatwa*n* || ees nagy ſyraſal, azt Mondam yay 176
en zeretew fyam ieſus, ky igen ze*r*nye*n* Maſth lattalak, egyeb yden
mykor lattalak ottan vigattam ees akaram ewteth meg elelni, De
ſydok nem bochatanak hozya, De el tazygalanak: Anſelmws, edes
ziz maria, walale valamy Remenſeged hogy the fyadh el zabadwlna,
Maria monda zenth Doctornak Twdom wala hogy az en fyan
igen bewlch hogy ha terwenbe viendik magath meg Menthy De
mikor ewteth az iteletbe wiwek, azonkeppen alwala az byro ||
Elewth Mykeppen zelyd, ees artatlan Barany ew zayat megh Nem 177
nytya wala, ees oly igen kenyerwletes alwala az byro elewth hogy
aloytomwala, hogy az ſydok kenyerewlnek Rayta, Tahat ym keeth
hamos tanok elew allanak azt mondak ew ellene azth hallok Tewle
hogy az iſtennek hazat le terhety, ees harmadh nap azonth Megh
fel alkothatya, ees monda Neky kayphas mongyad nekewnk Ha
the wagy xpus ſydoknak keralya Monda neky ieſuſ ha mondan-
do*m* || Nektek nem hyztek az en bezedemeth, ha kerdendlek tyteketh 178
nem feleltek nekem, ees el nem bochatok Engemeth, De bizon
mondom nektek hogy Menyorzagoth nylwan Latyatok ees ember-
nek fyat ilny iſtennek iobya felewl, Tahat az ſydok papok feye-
delme meg zaggata ennen Rwhayat azth mondwan myt tezenk
tewb tanowal yol halyatok ez karomlaſth myth gondoltok hozya,
Tahat, mynd az ſydok, Iweltwen mondanak yrdemly A halalth,
Tahat ſymeonnak ew eles || Tewre altal yara en ziwemeth: Anſel- 179
mws edes ziz maria, ozton howa viwek, Maria monda, zenth anſel-
mwſnak, Pylatuſnak zekibe ytelny, Anſelmwſ edes ziz maria,
walalee bizodalmad walakihez hogy meg zabadoytanak, Maria
Monda, zent anſelmwſ Doctornak Igen bizomwala azokhoz kyknek
Edeſſen prdikallotwala ees kiknek Ew betegyth meg wigaztottawala
hogy az ſydoknak kezebel el zabadoytanak, De that Mikor az
ſentenciath Reya adak, Mynd ezwe Pyla||twſanak elewte kezdenek 180
ywelteny fezeych megh ſezeych meg ewtet Merth Iſten fyaya tette
magat, ees Chazarnak adeyat meg tiltotta Ezt halwan pylatos
kerde ewtet Az ew orzagayol: Flele neky Az en fyam yeſus: Az

en orzaagom nynchen ez wylagon merth ez wylagon wlna az en
zolgaym meegh oltalmaznanak hogy nem adatnam ſydoknak
kezyghben Monda neky pylatos. Thahaat kyral wagy the: Felele
181 az en fyam mondwam: The mondod merth en || kyraly wagyok:
Ees azeert yettem ez wylagra hogy az ygaſſagrol Byzonſaagoth
tegyek: Monda neky pylatos: Mychoda az ygaſſaagh: ees keerdeſt
nem akara neky meg yelenteny merth pylatos ottan el bochatya
wala ewteth ees embery nemzet meg nem waltatotth wolna. Mykoron
latta wolna Iudas hogy az en fyamath halara ytelneyeek meg
haytta az harmych penzt az ſydo feyedelmeknek ees monda
182 wetkeztem hogy az ygaz veerth el arwltam el || menwen magath
fel akaazta: Monda pylatos az ſydoknak Semmy halalra valo
ygyet nem lelek ez emberbe: Azok fel reazkodanak mondwan:
El hyttette az nepet mynd galyleatwl fogwa mynd eddygh: Halwan
pylatos hogy galyleabol walo wolna kylde ewteth erodeſhoz ky az
ydeben yeruſalembe wala: Herodes mynt lata nagy eremben len
rayta: Ees keerde herodes ha az wolth az gyermek kyth atyam
kereſtet wolth: Ees kyert ſook gyermeketh meg ewletenek ees
183 laazaart Fel tamaztotta: || Ennek vtanna keere ewtet hogy walamy
chodat tenne elewtte: Az en Fyam tedeegh ſemmit neky nem
zoola: Herodes le wewen az koronat ewnnen feyebel thewe az en
fyamnak Feyeben: Ees ygere herodes hogy orzaagaban rezeltet-
neye ha walamy chodaat tenne elewtte: De az en Fyam ſemmyth
neky nem felele: Meeg haragweek: herodes archel pekdeſee ewteth
ees feyer rwhaban ewlteztetwen yſmeek pylatoſnak kylde: Pylatos
184 monda az ſydoknak: Ha akaryatok el bochatom || Ez emberth Az
ſydok kayalt[a]hnak wla Mondwan ne ezt hanem Barabaaſt Ees
yweltyk wala Fezych meg ewtet Monda nekyk pylatos: My gonozt
tetth Semmy halalra walo ygyet ew benne nem lelek: Azeerth
meg oſtoroztatom ees el bochatom: De annal ynkab kayalnak
wala mondwan fezych meg Fezych meg ewteth: Azon kezben
pylatoſnak feleeſege hozya kylde mondwan: Semmy dolgod ne
archad az emberhez merth ez eyeel az ew lataſanak myatta ſook
185 kenth wallek de hogy pylatos elegetth tenne az ſy||dook kegyetelen-
ſeegenek ew elewttek az ozlophoz keteztetee ees oly ygen verettete
ewteth hogy teteyetyk fogwam talpayglan ſemmy epp nem vala ew
teſteben Ees az ozloop oly temerdek wala hogy harom olwel be
nem erte volna: hanem az kezeere keteleth kethnek vala wgy

hwzyak wala reaya Annak vtanna el menenek chenalanak tewyſbel
egy koronath ees az ew feyeben weryk vala ez korona Nem ſa
tewyſk wala hanem tengery tewyſk wala ky ſokkal hegyeſb az ſay
tewyſknel ees nagy ſaakkal weryk wala az ew feyeben hogy az wer
archayan ees melyen alaa ſoly || wala Ees koronak maſtys ſran- 186
cyabely kyral taartya Pylatos ez wereſeegh wtan el ky wywe az
ſydoknak Barſon rwhaban ewlteztetwen ees tewyſkkel koronazwan
ezt monda: yme az ember: Mykoron

KULCSÁR CODEX.

Beatus vir qui non Abyt in conconſiliorum pſalmus primus

(1) BOdog ember ky kegyetleneknek tanachyaba nem yarth, ees ky byneſeknek wtaba nem alloth, ees ky wezedelmnek zekybe nem wlth.

(2) DE w akaratya wrnak terwenyebe, gondolkodyk w neky terwenyebe, eyel ees napal

(3) EEs lezen mykeppen folyo vyznek mellette yltetheth ſa ky w ydeyebe adya w gyemwlcheth.

EEs w leuele el nem hwl, ees myndeneketh kyketh tezen bewltethnek

(4) NEm wgy kegyetlenek nem wgy dee mykenth poor, kyth zeel el ſwth feldnek zynerel

(5) Azerth kegyetlenek ytelethbe nem tamadnak feel, ſem byneſek ygal|zaknak tanach'aba. 2

(6) Merth wr ygazaknak wtath meg yſmerthe, ees kegyetleneknek wtha el weez

Dycheſeg attyanak ees fynak ees zenth leleknek, mykenth vala kezdethbe ees ymmar ees myndenkoron ees mynd erekkw erekke Amen

Quare fremuerunt gentes pſalmus II. Pſalmus Secundus

(1) Myre zendwlenek nemzetek ees nepek hwſagokath gondolanak

(2) Feeldy kyralyok elewe allanak ees feyedelmeek egybe gywlenek wrnak ellene ees w cryſtoſuknak ellene

(3) Zaggaſsok meg w kewteleketh, es w therheketh weſsek el my rolonk

(4) Ky lakozyk menyekbe meg mewethy wketh, ees wr wketh meg moſolyogya

(5) Az koron zol wnekyk w haragyaba, ees w mergebe meg haboreytya wketh ||

3 *(6)* EEn kedeg wagyok zerzeth kyraly w zenth hegyen ſyonon hyrdetwen w parancholatyath

(7) Vvr monda nekem, the een fyam wagy een teged ma zwlelek.

(8) Kery een tulem, ees een adok teneked nemzeteth, the erekſegedeth, ees the valalodoth felnek wegyth

(9) Byrod wketh was oſtoral, ees meg tered wketh, mykeppen fazek gyarthonak edenyeth

(10) EEs ymmar kyralyok erchetek gorombaſag kywel legyetek, kyk felden walokath yteltek

(11) Zolgalyatok wrnak felelmbe, ees erwendyetek neky rezketwe,

(12) VEgyetek fegyelmeth, hogy valaha wr meg ne haragudyek, ees el ne wezeyetek az ygaz wthbol

(13) Mykoron hertelen ywtand w haragya bodogok mynd kyk w benne byznak

Domine quid multiplicati ſunt pſalmus III. ||

4 *(2)* VVram myre ſokaſulanak meg kyk engemeth nyomorgatnak ſokak tamadnak een ellenem

(3) Sokak mondyak een lelkemnek, nynchen ydweſseg neky w iſtenebe

(4) Te kedyg wram wagy engemeth hozyad fogado, een dycheſegem ees een feyem fel magaztato

(5) Een zomal wrhoz kayaltek, ees [e]engemeth meg halgata menyorzagbol

(6) Een almath wek ees el bagyadek, ees ees fel tamadek, merth wr engem fogada

(7) Nem felek nepnek ezeretwl, kyk enge*m* meg kernekeztenek tamady feel wram ydwezeh emgemeth een Iſtenem

(8) Merth the mynden oktalan een velem yngerkedeketh meg verel ees meg tered byneſeknek fogayth

(9) IIdweſseg wre, ees the nepeden te aldomaſod

Cum Inuocarem ex audiuit me
pſalmus IIII. ||

(2) MIkoron hozya kayaltanek meg halgatha engemeth een 5
ygaſsagomnak Iſtene nywmoroſagba teryegetel engemeth
Ilrgalmazy ennekem, ees halgaſd meg een Imadſagomath
(3) Embereknek fyay, myglen leztek nehez zywel, ees myre
zerettek hewſagoth ees kereſtek hamyſsagoth
(4) EEs twgyatok merth chodaſeyta wr w zenteth wr meg
halgath engemeth mykoron hozyaya kayaltandok
(5) Haragwdyatok ees ne akaryatok wethkezny, ees thy
zywetekbe kyheth gondoltok thy haylotokba meg ſyryatok
(6) Aldozyatok ygaſsagnak aldomaſath ees remenkedyetek
wrba, ſokan mondyak ky yelenth nekenk yokath
(7) Ilegyezwen wagyon my rayto*n*k, the orchadnak vyla-
goſsaga wram iſten ees adal vylagoſsagoth een zywembe
(8) GAbonanak gyemelchetwl w nekyk || olay ees bor meg 6
ſokaſulanak
(9) EEnen bennem bekeſegel eel alwzok ees el nywgozom
(10) Merth wram the engemeth yeleſen remenſegbe
zerzettel

Verba mea auribus percipe. pſalmus 5

(2) VVram wed ezedbe een bezedymeth ees meg eerched een
ohaytaſomath
(3) Ilgyekezyel een ymadſagomhoz een kyralyom ees een
Iſtenem
(4) Merth wram the hozyad ymadkozom regel meg halgaſ-
sad een ymadſagomath
(5) Holwal eletted allapom, ees meg latom merth the wagy
wr ky nem akarz kegyetlenſegeth
(6) Ees nem lakozyk the weled kegyetlen ſem meg nem
maradnak hamyſsak the zemeydnek elette
(7) Gyelelted myndenth ky myuelkedeth. kegyetlenſegeth,
ees el veztez myndenth kyk hamyſsagoth zolnak ||
Vveer zywo emberth, ees chalardoth wr meg wtal *(8)* een 7
kedeeg the yrgalmaſsagodnak ſokaſsagaba,
Bee megyek hazadba, ees ymadkozo*m* the zenth egyhazadba
the felelmedbe

(9) VVram vyſely engemeth the yrgalmaſsagodba een ellenſegeymerth zerezyed een vtamath zynednek eleybe

(10) Merth nynchen ygaſsag w zayokba hewſag vagyon w zyuekbe

(11) Merth nylth koporſo wnekyk zayok. w nyelwekkel chalardſagoth zolnak ytelyed azokath wram Iſten

Eel zakadyanak w gondolatyoktwl w ſok kegyetlenſegekerth el weſsed wketh, merth yngerlenek tegedeth wram Iſten

(12) Ees erwlyenek myndenek kyk remenkednek the benned erekke wygadnak, ees w bennek lakozol

Ees dychewltethnek the benned myndenek kyk zerethyk the
8 newedeth || *(13)* merth the meg aaldaz ygazath vram mykeppen
the yo akaratodnak werteuel, meg koronaztal mynketh,

Domine ne Infurore tuo arg.
pſalmus. VI.

(2) VVram ne ſegy engemeth the haragodba, ees el ne wezes engemeth the haragoſsagodba.

(3) IIrgalmazy ennekem wram, merth teredelmes wagyok, wygaz meg engemeth wram merth meg haborwltanak een tetemeym

(4) EEs een lelkem ygen meg haborwlt dee the wram myg warz

(5) Tery een hozyam wram, es zabadohad een lelkemeth, ydwezeh engemeth the yrgalmaſsagoderth

(6) Merth nynchen meg holthba ky rolad meg emlekezyek, pokoba kedyg ky theged valyo*n*

(7) Mwkalkodam een ſyralmamba, meg moſom mynden eyel
9 een agyamath een || kenyemel ees een leplemeth meg harmatozom

(8) Meg haborwlth een zemem meregtwl meg wenwlek mynd ee ellenſegym kezeth

(9) Tawoz'atok el een tulem mynd kyk mywelkettek kegyetlenſegeth, merth wr meg hagatta een ſyralmamath,

(10) Meg halgata wr een kenyergeſemeth ees wr een ymadſagomath fogada

(11) Zegyenkedyenek ees hertelen haborwltaſsanak mynd een ellenſegym, meg teryenek, ees ygen zorgalmatoſth zegyenlyek

Domine deus meus In speraui pſalmus 7 pſalmus. VII.

(2) EEn wram yſtenem the benned remenkettem, ydwezeh engemeth mynde*n* engemeth haborgatoktwl ees meg zabadoh engemeth

(3) *H*ogy valaha een lelkemeth el ne ragadya mynth [l] eeh
orozlan mykorth || nem leend, ky meg valchon ſem ky zabadohon, **10**

(4) Vram iſten ha een ezth tettem, ees ha kegyetlenſeg vagyon een kezembe

(5) HA tettem gonozth, ennekem fyzeteknek myltan el zakadyak, een hewſagws ellenſegymtwl

(6) Eellenſeg yzye een lelkemeth ees meg fogya, ees meg nyomoroha felden een eletemeth, ees een dycheſegemeth porra tegye

(7) Keelfel wram the haragodba, ees magaztaſsal fel een ellenſegym kezeth

EEs fel kely een wram iſtenem the parancholatodba kyth parancholtal, ees nepeknek ſokaſsaga meg kernekez tegedeth

(8) EEs ez gyelekezeſnek okaerth, fel terye magaſsakra, merth wr nepeketh yteel

(9) Itelye wram engemeth, een ygaſsagom zerenth, ees en artatlanſagom zerenth een reyam ||
(10) El fogyatkozyek byneſeknek alnokſaga, ees ygazgas **11**
ygazat zyweknek ees weſeknek Iſten twdakozoya,

(11) Een ygaz ſegedelmem vagyon wrtwl ky ydwezeyth zywbely ygazakat

(12) Iſten ygaz byro, erews ees bekeſeges mynem naponkeeth meg haragvzyk

(13) Ha meg nem fordulandotok w teereth meg randytya w yweth fel wety ees meg zerzette wteth

(14) Ees w benne zerzeth halalanak edeneth w nylayth, geryetteknek eleybe vetette

(15) Im nemzeth hamyſsagoth, ees fogada alnokſagoth, ees zyle kegyetlenſegeth

(16) Vvermeth nytha, ees meg aſa wteth ees eſek az werembe, kyth zerzeth vala

(17) Teer w alnokſaga wnen feyere, ees w teteyere zal w kegyetlenſege

(18) Vvallaſt tezen wrnak w ygaſsaga zerenth ees dycherem felſeges wrnak neueth

Domine dominus noſter quam admirabile eſt nomen
pſalmus. VIII ||

12 *(2)* VVram ky wagy my wronk mely ygen chodalatus the newed mynd wylagoth mya

Merth fel magaztatoth the nagyſagod menyeknek felyre

(3) Tey zopo gyermekcheknek zayabol wettel dycheretheth the ellenſegederth hogy meg ternel ellenſegeth ees bozw alloth

(4) Merth een latom the menyeydeth the wyaydnak mwkayth hodoth, ees chyllagokat kyketh the teremtettel

(5) My allath ember, hogy w rola emlekezel, auagy embernek fya; hogy meg latogatod wteth

(6) Keweſe kyſsebbe tetted wketh angyaloknal dycheſegel ees thyzteſsegel ekeſeytetted wtheth, *(7)* es zerzetted wteth the kezeydnek mwkayara.

(8) Myndeneketh wetettel w labay ala yohokath ees ekreketh myndenek annak felette mezey vadakath ||
13 *(9)* Menyey madarakath ees tengerbely halakath, kyk meg yaryak tengernek eſwenyt

(10) Vvram my wronk mely ygen chodalatus the newed, mynd wylagoth mya

Confitebor tibi domine intoto corde meo narabo
pſalmus 9.

(2) VVram teged vallak mynd een zyuemmel, meg hyrdetem mynden the chodaydath,

(3) Erwendek ees wygadok the benned felſeges iſten dychereteth mondok the newednek,

(4) Hatra fordeytwan een ellenſegemeth meg korwlnak, ees elweznek te zyned elel

(5) Merth yteled een yteletemeth, ees een ygyemeth ytepel zekedre, ky ytelz ygaſsagot

(6) Meg fe[l]gyel nemzeteketh, ees kegyetlen el weze w neweketh le wakarad erekwl erekke,

(7) Ellenſegek el fogyatkkozanak teer mya mynd egyetlenne ees w waraſokath meg tered

El veze w emlekezetek w wygaſsagokal *(8)* wr || kedyg 14
erekke meg marad.

Thewe yteletre w ytelw zekyth *(9)* ees w ytely mynd ez wylagoth egyeneſsegbe ythel nepeketh ygaſsagba

(10) EEs wr leen zegennek hyedelme ees ſegedelm zykſegbe ees nawalyaba,

(11) Ees remenkedyenek the benned mynd kyk yſmertek the newedeth, merth nem hadtad el wram teged kereſeketh

(12) Dychereteth mondyatok wrnak, ky lakozyk menyekbe hyrdeſsetek nepek kezeth w thetemenyth,

(13) Merth meg emlekezek w wereth kereſny ees el nem feledy zegenyeknek kayaltaſsath

(14) Hrgalmazy ennekem wram, tekenched een alazatoſsagomath een ellenſegemtwl

(15) Ky fel magaztalz engemeth halalnak kapwyarol, hogy hyrdeſſem mynd the dycheretydet hywydnek ellette,

(16) Meg wydwlok en ydwezeytembe eſenek nemzetek az wezedelmbe kyth zereztenek wala

Az twrbe kyth el reytettenek wnem labok || bele akadoth, 15

(17) Meg yſmertetyk wr yteleth tetelebe, w kezeynek tetemenybe meg ragatatyk bines

(18) Fordulyanak byneſek pokolba, ees mynden nemzetek, kyk el feledyk iſtenth,

(19) Merth mynd vegezetyk zegennek el feledeſe nem lezen zegenyeknek bekeſege erekke el nem weez

(20) Thamady fel wram ne ereſulyen ember the ellened, yteltesſenek nemzetek the zyned eleth *(21)* zerezye wram terwen twdoth w raytok hogy twgyak nemzetek merth teredelmeſek

(1) Myre wram meze el tauoztal twlem meg wtalz zykſegembe ees nawalyamba,

(2) Mykoron gegeſkedyk kegyetlen, meg geryed zegeny meg fo[g]ktathnak tanachokba kyketh gondolnak

(3) Merth dychertetyk bynes [ember w harag] w lelkenek kewanſagaba ees kegyetlen aldatyk

(4) Meg harageyth wrat bynes ember w haragyanak ſokaſsaga zerenth nem kereſkedyk

16 *(5)* Nynchen iſten w elette meg ferteztenek || w wtay mynden ydebe

Elwetethnek the ytełetyd w elele mynden w elenſegyn wralkodyk

(6) Merth monda w zywebe, nem yndwlok nemzetrel nemzetre gonoſsagnekwl

(7) Kynek atokkal telyes w zaya, ees keſerwſegel ees chalardſagal w nyelwel alath mwka ees ſerelm

(8) Il alnokſagba kazdagokkal tythkon, hogy meg elyen artathlanth

(9) Ew zemey zegenre tekenthnek ellenkedyk tythkon, mykeppen orozlan w lakodalmaba,

Olalkodyk hogy zegenth el ragadyon zegenth, el ragadny mykoron wteth hozya wonzya

(10) Ew twrbe meg alazya wteth, le haytya magath, ees leeſyk mykoron zegenyeknek zegenyeken, wralkodandyk

(11) Merth mond w zywebe, el feledeth iſten el fordeytya w orchayat, hogy ne laſson erekke

17 *(12)* *T*hamady fel wram iſtėn ees fel magaz||taſsek the kezed hogy el ne felegy zegenyeketh

(13) Myerth bozonth kegetlen wrath merth mond w zywebe nem kereſy meg

(14) Latod ee merth the mwkath, ees ſerelmeth meg gondolz hogy akaztalyad w keth the kezedbe

Neked wagyon hagywan zegeny arwanak the leez ſegedelme

(15) Meg teryed byneſnek ees kegyetlennek w karyat kereſyk w byneth ees meg nem lelyk

(16) Vvr ezenyk orzagl ees erekkw erekke el weznek nemzetek w feldebel,

(17) Zegenyeknek kewanſagath wr meg halgatya, wnekyk zywek akaratyath meg hallotta the fyled

(18) Ilteleteth tegy arwanak, ees zegennek, hogy towaba fel ne magaztaſſa ember magath felden,

In domino confido quomodo dicitis anime mee, Transmigra in, pſalmus decimus ||

(2) Een wrban byzom, myre mondyatok een lelkemnek rep'w- 18 teſsel fel magaſsagra mykeppen vereb
(3) Merth ym byneſek fel vettek yweketh zereztek w nylokath pwzdorayokba hogy meg lwyenek ſetethſegbe zywebely ygazakath
(4) Merth kyth meg vegeztel vala meg terek ygaz kedyg myth teth *(5)* vr w zenth eghazaba wr menybe ees w zeky
Vw zemey zegenyekre neznek w zemeldeky kerdyk emberek-nek fyayth
(6) Vvr meg kerd ygazat ees kegyetlenth ky kedyg zereth alnokſagoth gywlely w lelketh
(7) Eſyk byneſekre tewr, zeen, ken, kw ees haborgato zeel w kenoknak reze
(8) Merth wr ygaz ees ygazakat zereteth ygeneſsegeth latoth w zeme,

Saluum me fac domine quoniam de fecit s pſalmus XI ||

(2) Hdwezeh engemeth wram merth meg fogyathkozek zenth 19 merth keweſulenek ygaſsagok embernek fyaynal
(3) Hewſagokath bezellenek egyk maſyk w baratyokra chalardſagokath w zywekbe zolanak
(4) Eel wezth wr mynden chalardſagokath ees ſok zolo nyelweth
(5) Kyk mondottanak my nyelwenketh fel magaztaſsok my wronkath,
(6) Zegenyeknek nawalyayokerth ees nawalyaſoknak ſyralmokerth ymmar fel tamadok wr mondya
EEn vettem magamath een ydwezeytembe byzodalmaſth myuelkedem w benne
(7) Vvrnak bezedy tyzta bezedek, mykeppen ezyſth zennel [tyztota] tyztultatoth, haromzor meg latoth hethzer tyztultatoth
(8) Vvram the tartaz ees erezy mynketh ez nemzettwl erekke

(9) Ky kernwlenk kegetlenek yarnak the nagyſagod zerenth, meg ſokaſeytad embereknek fyayth ||

20 VSquequo domine obliuiſceris me In finem pſalmus XII.

(1) Vvram mene ydeygen felecz el engemeth vegezetyg mygen fordeytod el the orchadath een twlem

(2) Mene ydeygen veſsek tanachokath een lelkembe ees ſerelmeth een zywembe naponkeeth

(3) Mygen wralkodyk een raytam een ellenſegem *(4)* tekench een reyam ees halgas meg engemeth een vram Iſten

Vvylagoſohad meg een zemeymeth hogy ſoha bynbe el ne zenderedyem *(5)* hogy vala mykoron ne mondhaſsa een ellenſegem dyadalmath week w rayta

Kyk haborgathnak engemeth wygadnak ha el yzamandom, *(6)* een kedyg the yrgalmaſsagodba remenkedem

Meg wydwla een zywem een ydwezeytembe een yneklek wrnak, ky adoth nekem yokath, ees dycherem felſeges wrnak neweth

Dixit Inſipiens in corde ſuo pſalmus. XIII. ||
21 Dixit Inſipiens in corde ſuo pſalmus. XIII.
non eſt deus pſalmus. XIII.

(1) MOnda heyth ember w zywebe nynchen Iſten

Meg teretenek ees meg wtaltanak w ynchelkedeſekbe nynchen ky yoth mywelkednek nynchen chak egyees

(2) Vvr menyekbel tekenthe embereknek fyayra, hogy lathnaya ha ertelmeſek auagy Iſten kereſek

(3) Mynd egyedembe el haylottanek ees [kegyetlenne] kelletlenne lettenek nynchen ky yoth thegyen nynchen chak egyees

Meg nylth koporſo w nekyk zayok w nyelwekkel chalardſagokath zolnak aſpys kygyonak merge wagyon w ayakok alath

Kyknek zayok athkozaſsal ees keſerwſegel telyes gyorſok w
22 nekyk || [lak] labok weer etleſre

Teredelm, ees boldogtalanſag vagyo*n* w nekyk wtokba ees bekeſegnek wtath meg nem yſmertek, nynchen wrnak felelme w zemek eleth

(4) Nemdee meg yſmeryk ee myndeneket kyk mywelkednek kegyetlenſegeth, kyk meg ragtak een nepemeth my keppen elenſegeth

(5) Myerth yſtenth nem hywtak oly helyen rezkettek felelmel holoth nem wala felelm

(6) Merth wr nemzeth melleth wagyon naualyaſnak tanachyath meg gyalazad wr kedyg wneky remenſege

(7) Ky aad ſyonbol ydweſsegeth yſdraelnek mykoron el veendy wr w nepenek fogſagath, erwend Jacob es wygad yſdrael

Domine quis habitabit pſalmus XIIII.

(1) VVram ky lakozyk the haylokodba || auagy ky nywgo- 23
zyk the zenth hegyeden *(2)* ky bel megyen zepletelen, ees mywelkedyk ygaſsagoth

(3) Ky gondol ygaſſagoth w zywebe ky nem zol chalardſagoth w nyelueuel

Sem teth w baratyanak gonozth ees bozwſagoth nem weeth w baraty ellen.

(4) Semye lezen elette kegyetlen, wr féleketh kedyg dychewty

Ky eſkezyk w baratyanak ees meg nem chalya, *(5)* ky w penzeth nem adtha oſorara ees ky ayandokath arthathlanokon nem weeth

Ky ezeketh tezy el nem weez erekke

Conſerua me domine quoniam ſperaui pſalmus XV.

(1) TArcz meg engemeth wram merth remenkettem the benned *(2)* mondottam wrnak the wagy een yſtenem, merth een yozagomal zykes nem wagy

(3) Zentekbe kyk vannak w feldeben cho||daſeytya mynden 24
een akaratomath w bennek

(4) Sokaſulanak w betegſegek annak wtanna meg gyorſulanak

Nem gyewtem ezwe wnekyk gywlekezeſeketh veerbelel, ſem emlekezem w nevekrel een ayakymnak myatta

(5) Vvr een erekſegemnek reze, ees een poharomnak te wagy ky meg adod een erekſegemeth ennekem

(6) NAwalyak eſenek nekem gyenerwſegbe, merth een erekſegem gyenerwſeg nekem.

(7) Aldom een wramath ky adoth nekem ertelmeth annak felette mynd eyelyg haborgatanak engemeth een weſeym

(8) Vvetem vala een elembe een wramath myndenkoron merth yogom felel vagyo*n* nekem hogy le ne eſsem

(9) Azerth een zywem meg wydwla ees erwle een nyelwem, annak felette een teſtem nywgozyk remenſegbe

25 *(10)* Merth nem hagyod een lelkemeth pokol||ba ees nem [hacth] hatcz latny the zentednek, rothadatoſsagoth,

Meg yelented nekem een wtaymath meg teltez engemeth wygaſagal the zyneddel gyenerwſegek the yogod felel mynd erekke.

Exaudi domine Juſticiam meam pſalmus XVI.

(1) HAlgaſsad meg wram een ygaſsagomath, ees ygyekezyel een ymadſagomra

HAlgaſsad meg een ymadſagomath ne alnokſagus [ayakakkal] ayakakba

(2) The zyned eleth legyen een yteletem the zemeyd laſsanak ygaſsagoth

(3) Meg keſerted een zywemeth, ees meg latal eyel engemeth zennel engemeth keſertel ees nem leletek een bennem kegyetlenſeg

(4) Hogy ne zolya een zaan embereknek mywelkedetyth, the ayakydnak bezedeyerth, een yarek darabos wtakath

26 *(5)* Jegyezyed meg een yraſymath the wta||ydba, hogy el ne vezen een labaymnak nyomy

(6) Een hozyad kayaltek, merth meg halgatal engemeth Iſten, haychadle nekem the fyleydeth ees halgaſsad een bezedimeth

(7) Chodaſeychad the yrgalmaſsagydath ky ydwezeytez the benned remenkedeketh

(8) The yob kezednek ellene allotwl eryz meg engemeth mykeppen zemenek feneth

The zarnydnad arneka alath mencz meg engemeth *(9)* kegyetleneknek zyne eleth kyk engemeth nyomorgathnak

EEn ellenſegym een lelkemeth meg kernekeztek, *(10)* w kazdagſsagokath el reytettek w nekyk zayok bezelleth keweſſegeth

(11) El tauoztatwan engemeth ymmar meg kernekeztenek engemeth, w zemeketh feldre le haytottak

(12) Fogadanak engemeth, myksppen orozlan keez ragadozaſra ees mykeppen reytekbe lakozo orozlan kelk. ||

(13) VVram tamady feel wed elel wteth ees vezeſd el wteth, 27
zabadohad meg een lelkemeth kegyetlentwl

ees the keeth elev teredeth *(14)* the kezeydnek ellenſegetwl

Vvram keweſektwl ozyad el wketh feldekbel w eltekbe the el reytedbel meg telek w nekyk haſok

Meg elegedenek chymotakba ees w meg maradekokath ozta w fyoknak

(15) Een kedyg ygaſsagba yelenem the eledbe meg elegedem, mykoron yelenendyk the dycheſeged

Diligam te domine fortitudo mea pſalmus XVII.

(2) VVram zeretlek tegedeth een ereſſegem, *(3)* wr een byrodalmam ees een ſegedelmem ees een zabadeytom

EEn yſtenem een ſegeythſegem ees remenkedem w benne

EEn otalmam, ees een ydweſsegem||nek otalmazoya ees en- 28
gem fogado

(4) Dycherwen kayaltok wrra ees en ellenſegymtwl meg zabadulok

(5) Meg kernekezenek engemeth halalnak ſerelmy ees kegyetlenſegnek bewſegy haborgatanak engemeth

(6) Pokolnak ſerelmy kernekeztenek engemeth, meg ketelezenek engemeth halalnak ketely

(7) Een haborwſagomba hywam een wramath ees een wramhoz fohazkodam.

EEs meg halgata engemeth w zenth templomabol ees een kayaltaſom mene w eleybe

(8) Meg yndwla ees meg rettene feld hegyek meg haborwlanak ees meg yndwlanak merth haragwek w rayok

(9) Fel mene w haragyanak fyſte ees zeen w orchayabol zykrazek, meg aluth zenek meg gyaponanak twle

(10) Le hayta menyeketh ees le zalla, ees felleg wagyon w labay alath, ||

29 *(11)* EEs fel mene kerwbyn new angyalon ees el repule ees hamarkodek zeleknek zarnyayn

(12) Ees teen homalyoſsagokath w el enyezteſere es w kernwle w lakodalma eegnek fellegybe homalyos wyz

(13) Vvneky feneſsegetwl fellegek elewe mennek kwues es, ees tyzes zene

(14) Ees zendwle wr menyebelel ees felſeg ada w zauath kwues es, ees tyzes zeen

(15) EEs erezte w nylayth ees el ozta wketh, wylamaſokath ſokaſeyta ees meg haborgata wketh

(16) EEs lenek kwth feyek ees meg yelenek feldnek feneky The fegyelmettwl wram the haragodnak zellette fwuaſatwl

(17) Erezthe magaſsagbol, ees meg foga engemeth ees hozya ween engemeth ſok wyzekbel

(18) Meg zabadeyta engemeth een erews ellenſegemtwl ees azoktwl kyk engem gyeleltenek merth meg hatalmaztanak een reyatam ||

30 *(19)* Eel venek engemeth een gyetrelmemnek napyan, ees wr leen nekem oltalmam.

(20) Ees feel wyn engemeth tagaſsagra ydwezeythe engemeth akara

(21) EEs fyzeth nekem wr een ygaſsagom zerenth ees een kezeymnek tyztaſsaga zerenth elegeth tezen nekem

(22) Merth een eryzem wrnak wtayth ſemmyuelkettem kegyethlenwl een yſtenem ellen.

(23) Merth wneky mynden ytelety een elettem vannak, ees w ygaſsagyth twlem el nem tauoztattam.

(24) Ees lezek zepletelen wuele ees meg tartom magamath een kegyetlenſegemtwl

(25) EEs fyzeth nekem wr een ygaſsagom zerenth, ees een kezeymnek tyztaſaga zerenth w zemeynek elette

(26) Zentel zenthe leez, ees artatlan emberrel artatlan leez

(27) EEs yowal yo leez ees wyzha vyuoual vyzha vyuo leez

31 *(28)* Merth the alazatus nepeth ydwezeytez || ees kewelyeknek zemeyth meg alazód,

(29) Merth the meg wylagoſeytod een zewethnekemeth wram een Iſtenem wylagoſohad meg een ſethethſegymeth

(30) Merth een the benned meg zabadwlok keferthethbel ees een Iftenem kewfalth athal megyek

(31) Een yftenem wneky wtha zepletelen wrnak bezede zennel tyftultatoth mynden w benne remenkedeknek w oltalmazoya

(32) Merth ky vagyon egyeb yften my wronk[nak]nal, auagy ky egyeb yften my Iftenenknel.

(33) IIften ky engemeth meg kernekezeth yozagaual ees wetette een wthamath zepletelen.

(34) Ky thekeletefse tette een labaymath mykeppen zaruafoketh ees fel magaztatoth engemeth

(35) Ky zerzy een kezeymeth vyadalra ees erefeytette een karymath mykeppen erczbe chynalth yweth ||

(36) EEs atta ennekem the ydwefsegednek oltalmath, ees 32
the yogod hozya veen engemeth.

EEs the fegyelmed meg fegye engemeth mynd vegezetyg, ees the fegyelmed angemeth meg taneyth

(37) El zelefeyteed een wtaymath een alattam ees meg nem faradanak een [yrafym] yarafym

(38) IIzem een ellenfegymeth, ees meg eerem wketh ees meg nem terek myg nem meg fogyathkoznak

(39) Een meg terem wketh, fem alhathnak een ellenem, ees een labam ala efnek

(40) Ees meg erefeytel engemeth the ereddel vyadalra ees een ellenem tamadokath een alam veteel.

(41) EEs een ellenfegymeth hatra tereyted, ees engem gywleleketh el wezteed

(42) Kkayalthnak wala wrhoz, ees nem vala ky wketh meg zabadeytana, fem meg nem halgata wketh. ||

(43) EEs el oztom wketh mykeppen porth zeelnek ellene, ees 33
mykeppen wlczan valo farth el hanyom wketh

(44) Ky zabadeytaz engemeth nepeknek ellenkedefetwl, zerzez engemeth nepeknek feyedelmeye

(45) Nepek kyketh nem yfmertem zolgalnak nekem halgathnak ees engednek nekem.

(46) Idegen nemzetek hazwdanak nekem, ydegeneknek fyay meg venwlenek, ees el haylanak w wtokrol.

(47) Eel een wram, ees aldoth een Iſtenem ees fel magaztatyk een ydweſsegemnek iſtene

(48) IIſten ky adcz dyadalmath nekem ees nepeketh wethcz een alam een zabadeytom een haragws ellenſegymtwl

(49) Een ellenem tamadoknak feel magaztacz engemeth, ees kegyetlen embertwl meg zabadeytaz engemeth

(50) Azerth vallak tegedeth nemzethek kezwl wram, ees the
34 newednek dy||chereteth mondok

(51) NAgyeytom w kyralyanak ydweſsegeth ees tewen yrgalmaſsagoth w kyralyanak dauidhnak, ees w nemzetenek erekke

Celi enarrant gloriam pſalmus X.8.
pſalmus X.VIII.

(2) Menyek kyelenthyk Iſtennek dycheſegeth ees w kezeynek mwkayath ereſseg[eth] meg hyrdety

(3) NAp napnak yelenth ygeeth, ees ey eynek mwtath twdomanth

(4) Nynchenek zauy ſem bezedy kyknek nem halgatyak w bezedeketh

(5) Mynd vylag zerenth mene w hangoſſagok ees zelews feldre wnekyk bezedy

(6) Napba zerze w lakodalmath, ees w mykeppen vewlegen ky ywue w haylokabol

Erwende mykeppen oryas wth folyamaſra *(7)* magas meny-
35 bol leen w || ky ywueſe

Ees [wk] wneky meg tereſe menynek magaſsagara, nynchen ky el reytheſſe w magath wneky hewſegetwl

(8) Vvrnak terwenye zeppletelen, meg fordeyth lelkeketh, wrnak hyw tanoſaga bwcheſegeth aad yfyaknak

(9) Vvrnak ygaſagy meg wygaztalnak zyueketh wrnak paranchyolatya wylagws ees meg wylagoſeyth zemeketh

(10) Vvrnak felelme zenth, ees meg marad erekkwl erekke, vrnak ytelety byzonyok wnen bennek meg byzoneytattak

(11) IIgen kewanatoſok arannak ees nemes kwnek fellette ees [eſ] edeſek meeznek, ees meez zynnek fellette

(12) DE myerth the zolgaad azokath eryzy azoknak eryzezetybe meg fyzeteſe ſok

(13) Vvethkezeteketh ky eerth meg, een tythkom valo bynem-
bel tyztoh meg engemeth *(14)* ees egyebekrel bochyas the zol-
gadnak
Ha een erzeky*n*ſegym een raytam nem wralkodandnak
tahath zepletelen lezek || ees meg tyztultatom een nagy bynembel 36
(15) EEs leeznek kellemetheſek een bezedym ees een zywem-
nek gondolatya lezen myndenkoron the zyneth eeleeth.
Vvram een ſegeythſegem, ees eem meg waltoom

Exaudiat te dominus in die tribulacionis
pſalmus X.9

(2) Meg halgaſson tegedeth wr haborwſagodnak napyan, oltalmazyon tegedeth iacob yſtenenek newe
(3) Erezyen teneked ſegeythſegeth menybel ees ſyonbol oltalmazyon tegedeth
(4) Emlekezyek meg mynden the aldozatodrol ees the aldozatod kedwes legyen
(5) Agyon teneked the zyued zerenth, ees mynden the tanachyodath meg eereſehe
(6) My erwlenk the ydwezeytedbe ees my Iſtenenknek newebe feel magaztatonk
(7) Be telyeſehe wr mynden the kereſydeth ymmar meg
yſmertem hogy wr ydwezeytette w criſtoſath ||
Mmeg halgatya wteth menyorzagbol w yogya ereſsegenek
hatalmaba 37
(8) EZek zekerekbe ees ezek louaknak myatta [mykeppen] my kedyg my wronknak yſtenenknek newebe kayaltok
(9) Azok meg keteleztetenek ees leeſenek my kedyg feel kelenk ees feel ygazulank.
(10) Vvram ydwezehed the kyralyodath, ees halgas meg [engemeth] mynketh az napon mely napon kerendenk tegedeth.
Dycheſeg atyanak ees fynak ees zent

Domine In virtute tua letabitur pſalmus. XVIIII.

(2) VVram the eeredbe erwend kyral ees the ydweſsegedbe ygen wygad

(3) Ew zyuenek kewanatyath attad wneky, es w ayakynak akaratyaba meg nem ygeezted wteth

(4) Merth elelweed wteth edeſsegnek aldomaſaual teel
38 wneky fyebe, nemes || kwbel chynalth koronak

(5) Eleeteth kere twled adad neky ees napoknak hozywſagath erekke ees erekkewl erekke

(6) NAgy w dycheſege the ydweſsegedbe, dychereteth, ees nagy tyzteſseget tegy wneky

(7) Merth zerzed wteth aldotaa erekwl erekke, meg wygaztalod wteth erembe the zyneddel, *(8)* merth kyraly wrba remenkedyk, ees felſeges yſtennek yrgalmaſſagaba, meg nem remwl

(9) Meg leleſseg the kezed mynden elle*n*ſegydnek, the yob kezed meg lelyon myndenth kyk teged gywleltenek.

(10) Tegyed wketh mykeppen egew kemencheth the orchadnak elette, wr w haragyaba meg haboreytya wketh ees zeen meg emezty wketh

(11) Ew gywmwlcheketh feldrel el vezeſsed, ees w nekyk magzatokath embereknek fyay kezwl

(12) Merth gondolanak gonoſagoth the raad, tanachoth tar-
39 tanak kyk nem lenek al||andook,

(13) Merth veted wketh hatra the meg maradkodba zerzed wketh

(14) Magaztaſsal feel wram, the hatalmadba ynekelyek, ees dycheeryek the yozagodath

Deus deus meus reſpice inme pſalmus XXI.

(2) EEn Iſtenem een yſtenem thekencz een reyam myre wettel engemeth tawal een ydweſsegemtwl een vetetymnek tetemenyerth

(3) Een yſtenem hozyad kayaltok nap eſtyg ees nem halgacz meg engemeth ees eyel ees nem een hewſagomra

(4) The kedyg lakozol zentekkel dychereth legyen yſdraelnek

(5) The benned remenkedenek my atyaynk remenkettenek ees meg zabadeyttotad wketh

(6) The hozyad kayaltottanak, ees meg zabadwltanak the benned remenkettenek, ees meg nem gyalaztattanak ||

(7) EEn kedyg vagyok fereg, nem ember embereknek wta- 40
latya, ees nepeknek el wetette

(8) Myndenek kyk lattanak engemeth meg meuettenek engemeth ayakokkal zoltanak, ees fewel Intettenek

(9) Remenkedeth wrba zabadoha meg wteth ydwezehe wteth merth akarya wteth

(10) Merth the wagy ky kyhoztal engemeth anyamnak mehebel, een remenſegem een anyamnak emleytwl *(11)* teneked vetteteem een anyamnak mehebel

Een zyleteſemnek wtanna the wagy een yſtenem, *(12)* el ne tauozyal een twlem

Merth nyomorwſag melletem wagyon es nynchen ky ſegehen engemeth

(13) Meg kernekeztenek engemeth, ſok borywk kewer twlkok engemeth meg zallottanak

(14) Meg tattottaak w zayokath een reyam mykeppen eeh orozlan

(15) Mykeppen wyz azonkeppen ky etlettem ees el zakadoztanak mynden een tetemeym ||

Leen een zywem mykeppen meg olwaztoth wyaz, een haſam- 41
nak kezepette,

(16) Meg aza een eerem mykeppen cherep, ees een nyelwem ragada een yneymhez ees hozal engemeth halalnak poraba.

(17) Merth meg kernekezenek engemeth ſok yregyek, gonozoknak thanachya een reyam zalla

Meg lykaztak een kezeymeth, *(18)* ees meg zamlalaak mynd een tetemeymeth

Ewk kedeeg gondolkodanak, ees een reyam tekentenek, *(19)* el oztaak neky een rwhaymath ees een rwhaymon haſartoth vetenek

(20) The kedeg wram el ne tauoztaſsad the ſegedelmedeth een twlem, ees een ſegedelmemre tekencz

(21) ZAbadohad meg nawalyatwl yſten een lelkemeth, ees yregy*n*ek markabol egyetlenemeth

(22) ZAbadoh engemeth orozlannak zayabol es vnykornyſnak zarwatwl een alazatuſsagomath,

(23) Hyrdetem the newedeth een baratymnak egyhaznak
42 kezepette dycherlek tegedeth || *(24)* ky felytek een wramath, dycheryetek wteth yacobnak mynd w neemzethe dycheryetek wteth,

(25) Felye wteth Iſraelnek mynden magzatya merth nem wtala ſem kenyergeſeeth, nem tekenttette zegeennek kenyergeſeeth

Sem el nem fordeytotta w orchayath een twlem ees mykoron hozya kayaltek meg halgatha engemeth,

(26) The nalad wagyon een dycheretem zenth egyhazba een fogadaſomath meg telyeſeytem wteth feleknek elette

(27) Enny keznek zegenyek, ees meg elegednek. ees dycheryk wrath kyk kereſyk wteth wnekyk zywek eel erekwl erekke

(28) Meg emlekeznek ees wrhoz teernek feldnek mynden weegy

Ees ymadkoznak w elette nepeknek mynd w zolgay

(29) Merth wre orzaag ees w wralkodyk nepeken

(30) Feldnek mynden ſyryath eewek ees ymadkozanak wne-
43 kyk eleykbe eſnek || myndenek kyk feldre zaalnak

(31) Ees een lelkem w benne eel, ees een magzatom wneky zolgaal

(32) Hyrdettetyk wrnak ywuendew nemzeth ees menyek meg yelentyk neepnek w ygaſsagath ky zyletyk kyth wr teremteth

Dominus regit me et nichil mihi deerit pſalmus XXII.

(1) VVr byr engemeth, ees ſemybe nekem fogyatkozaſom nem lezen *(2)* eeltete feldnek helyen ooth engemeth zerze.

Eeltete wyzen feel newele engemeth *(3)* een lelkemeth meg forde'ta

Bee vyn engemeth w ygaſsaganak wtaytayra w neweerth

(4) Merth ees ha een yarandok halaal arnekanak kezepette nem feelek gonozokath, merth the een velem wagy

The wezed ees the yſtapod wk engemeth meg wygaſtalanak

(5) Zerzettel aztalth the eletted azoknak ellene || kyk ha- 44 borgathnak engemeth

Meg keneed olayal een feyemeth ees een wygaztalo poharom ygen thyzta

(6) Ees the yrgalmaſsagod kwueſsen engemeth mynd een eletembe

EEs hogy een lakozyam een wramnak hazaba mynden napon

Domini eſt terra et plenitudo eius pſalmus XXIII.

(1) Feeld wre ees w benne valo feldnek kerekſege ees mynd kyk w benne lakoznak

(2) Merth w tengeren zerzee wteth ees folyo vyzeken helyheztete wteth

(3) Ky megyen wrnak hegyere, auagy ky aal w zenth [heg] helyen

(4) Artatlan tetemenyeuel ees zyweuel tyzta, ky nem weethe heyaba w lelketh, ees hamyſsan nem eſkwth w baratyanak

(5) Ez vezen aldomaſth w wratwl ees yrgalmaſsagoth w ydwezeythe yſtenetwl

(6) Ez az wteth kereſew nemzeth Jacoob yſtene zynenek kereſey ||

(7) Feyedelmek feel nyſsatok thy kaputokath ees emelked- 45 yetek feel ereek kapwk ees be megyen dycheſegnek kyralya

(8) Ky az dycheſegnek kyralya erews ees hatalmas wr, hatalmas wr vyadalba

(9) Nyſsatok feel az kapwth feyedelmek ees feel emelkegyetek erek kapwk ees dycheſegnek kyralya bel megyen

(10) Ky az dycheſegnek kyralya yozagoknak wra w dycheſegnek kyralya

Ad te leuaui animam meam pſalmus XXIIII.

(1) The raad emeltem wram een lelkemeth *(2)* een yſtenem een the benned byzom zemeremſegeth ne valyak

(3) Ees meg ne meweſsenek engem een ellenſegym merth

byzonyaual myndenek ky teged zenwednek meg nem gyalaztathnak

46 (4) Meg gyalaztaſsanak mynd kyk kegyet||lenſegeth teeznek heyaba

The wtaydath mutaſsad meg ennekem ees the wtaydnak yaraſsara meg thaneh engemeth

(5) Igazgas engemeth the byzonſagodba ees taneh engemeth merth the wagy een ydweze'teem ees naponkeed zenwedlek tegedeth

(6) Emlekezyel meg the yrgalmaſsagydrol ees kegyeſsegedrel kyk erekke voltanak

(7) Een yfywſagomnak veethkezeſerel, ees een twdatlanſsagymrol meg ne emlekezyel

The yrgalmaſsagod zerenth emlekezyel rolam ees the yozagoderth wram

(8) Edews ees ygaz wr azerth terwenth aad vethkezeknek w wtaba

(9) Igazgath egy ygywketh ytelethbe taney kegyeſeketh w wtayra

(10) Vvrnak mynden vtay yrgalmaſsag ees byzonſaag w ha-
47 gyaſsa ees vallaſa teweek||nek

(11) Thenen newederth wram kegyelmezy een bynemnek merth ygen ſok

(12) Ky az ember ky wrath feel terwenth zerzeth neky az wthba melyeth valaytoth

(13) Ew lelke yozagba meg marad, ees w magzatya erekſegeth vezen

(14) Erews wr wteth feleknek ees wneky vallaſsa, hogy meg yelenteſsek wnekyk

(15) Een zemeym fygezthwen vannak mynden koron wrhoz merth w ky wezy twrbel een labaymath

(16) Thekencz een reyam ees yrgalmazy ennekem, merth egyethlen ees zegeen wagyok een

(17) Een zywemnek haborwſagy meg ſokaſulanak een nawalyaymbol zabadoh meg engemeth

(18) Laſsad een alazatuſsagomath ees een mwkamath ees
48 meg bochaſsad mynden een || vetetemeth

(19) Tekenched een ellenſegymeth merth meg ſokaſultanak ees .alnok gywleſegel gywleltenek engemeth

(20) Eryzyed een lelkemeth ees zabadoh meg engemeth hogy ne zegyenwlyek merth the benned remenkettem

(21) Artatlanok ees ygazak zerkezenek een hozyam merth zenwettelek tegedeth

(22) ZAbadoh engemeth yzſraelnek yſtene wnekyk mynden haborgataſoktwl

Judica me domine pſalmus XX.5.

(1) IItely meg engemeth wram merth een artatlanſagomba beemenek, ees wrba remenkedwen meg nem korwlok

(2) Byzonoyoh meg engemeth geryezyed meg een veſeymeth ees een zywemeth

(3) Merth the yrgalmaſsagod vagyon een ze||meymnek elette **49**
ees kellemetes leek the byzonſagodba

(4) Nem wltem hewſagnak thanachyaba, ees kegyetlenſeeg tewekkel bee nem megyek

(5) Gywleltem gonozoknak gywlekezeſeeth ees kegyetlenekkel nem wltethem wltepem

(6) Meg moſom artatlanok kezeth een kezeymeth, ees meg kernekezem the oltarodath wram

(7) Hogy halyam the dycheretedeth, ees meg hyrdeſsem kezenſeges the chodaydath

(8) Vvram zeretem the hazadnak zeepſegeth ees the dycheſegednek lakozo helyeth

(9) NE vezeſyed kegyetlenekkel een yſtenem een lelkemeth ees byneſekkel een eletemeth

(10) Kyknek kezekbe kegyetlenſegek vannak w nekyk yob kezek telyes ayandokokkal

(11) EEn kedyg een artatlanſagomba bel menthem oltalmazy engemeth ees yrgalmazy een nekem ||
(12) Merth een labam ygazan alloth egyhazakba aldlak **50**
tegedeth wram

Te deum laudamus te dominum confitemur

Theged yſtenth dycherenk teged wrath vallonk

Theged erek atyath mynd zelew feld tyztel

Teneked mynden angyalok, teneked menyek ees mynden hatalmak

Teneked kerwbyn ees ſerafyn new angyalok zenetlen zowal yneklyk

Zenth, zenth, zenth, ſeregehnek yſtene

Telyeſek menyek ees feeld the dycheſegednek felſegeuel

Teged dycher apoſtaloknak dycheſeges kara

Teged dycheer profetaknak dycheretes zama

Teged dycheer martyrok[f]nak fenews ſerege ||

51 Teged vall zenth egyhaaz mynd zelews felden

Athyath felſegnek merhetlenſegeth [debyzon]

De byzon tyzteletews ees egyetlen egy fyadath

EEs vygaztalo zenth lelketh

The criſtus vagy dycheſegnek kyralya

The wagy erek athyanak fya

The emberekne meg zabadwlaſara nem wtalad zyznek meheth.

The halalnak kemenſege meg gyezwen meg nytath hywewknek menyeknek orzagaath

The yſtennek yogya felel ylz athyanak dycheſegebe

Hwuendw byronak hytetel lenny azerth tegedeth kerenk, the zolgaydnak ſegeth kyketh dragalatws vereddel meg waltottal ||

52 Erek dycheſegbe the zentyddel ayandokoztaſsad wketh

Idwezehed the nepedeth wram ees meg aldyad w erekſegeketh,

Ees byryad wketh ees fel magaztaſsad azokath mynd erekke.

NApon keeth aldoonk tegedeth

Es dycheryek the newedeth erekke ees erekkwl erekke

Meltolyal wram ez napon byn nekywl mynketh meg eryzny

Hrgalmazy nekenk wram yrgalmazy nekenk

Legyen the yrgalmaſsagod wram myraytonk, mykeppen remenkettenk the benned

Vvram the benned remenkettem, ne gyalaztaſsam erekke

Symbolum Athanaſy epiſcopi ||

VValaky ydwezwlny akar myndeneknek elette dolga az hogy 53
tarchyon kereztyen hyteth

Ky kereztyen hyteth walaky telyeſen es zegetlen nem tartandya, keethſek nekwl erekke el veez

Ez kedyg az kereztyen hyth hogy egy yſtenth haromſagba haromſagoth egyeſsegbe tyztelyenk

Sem egyebe elegeytwen zemelyeketh ſem allatoth el walaztwan

Merth egyeb atyanak zemelye egyeb fynak egyeb zenth leleknek

DE atyanak ees fynak ees zenth leleknek egy yſtenſege egyenlw dycheſege erek feelſege

Mely atya olyan fy. olyan zenth lelek.

Teremtetlen atya teremtetlen fy teremtetlen zenth lelek

Erek atya, erek fy erek zenth lelek ||

DE maga nem harom erek dee egy erek 54

Mykeppen nem harom teremtetlen, ſem harom merhetetlen dee egy teremtetlen ees egy merhetetlen

Azonkeppen myndenhato atya. myndenhato fy, myndenhato zenth lelek

De maga nem harom myndenhato dee egy myndenhato

Vvgyan Iſten atya yſten fy iſten zent lelek

De maga nem harom yſten dee egy yſten wgyan wr atya. wr fy. wr zenth lelek

De maga nem harom wr dee egy wr

Merth mykeppen kylen kylen myndenyk zemeelth yſtennek ees wrnak kereztyen byzonſagal vallany kezereyteteenk·

azonkeppen harom yſtenth mondany kereztyen zerzethbe meg tyltatonk

Atya ſynkytwl nem leeth ſem teremteteth ſem zyleteth

55 Fy chak atyatwl wnen magatul nem leth || ſem teremteteth dee zyleteth

Zenth lelek atyatwl ees fytwl nem leeth ſem teremteteth ſem zyleteth dee zarmazoth

Azerth egy atya nem harom atya, egy fy nem harom fy. egy zenth lelek nem harom zenth lelek

Ees az haromſagba ſemy elelſew awagy wtolſo ſemy nagyob, auagy kyſeb dee telyes harom zemely wnen magoknak erekek ees egyenleek

Vvgy hogy myndenbe mykeppen ymar felwl mondwan wagyon hogy egyeſſeg haromſagba ees haromſag egyeſsegbe tyzteltesſsek

Azerth ky akar ydwezwlny ezkeppen haromſagrol erchyen

De zykſeges erek ydweſsegre hogy ees my wronk Jeſus criſtuſnak zyleteſeeth telyeſsegel hygye

56 Azerth ez az ygaz hyth hogy hygyek || es valyok, merth my wronk Ieſus criſtus yſtennek fya yſten ees ember

IIſten atyanak allatyabol ez vylagnak ellette zyleteth, ees ember anyanak allatyabol ees vylaagba zyleteth

Thekeletes yſten, tekeletes ember okoſsagws lelekbewl ees embery teſthbewl lewen

Egyenlew atyahoz yſtenſege zerenth kyſseb atyatwl emberſsege zerenth

Ky yol leheth yſten legyen ees ember dee maga nem keette dee egy criſtus

Egy kedeeg nem yſtenſeegnek teſtbe fordulaſaual dee emberſegeth reya veteleuel

Eegy ember nem allathnak el ozlaſaual de zemelnek egyeſegewel

Merth mykeppen okos lelek ees teſth egy ember azonkeppen yſten ees ember egy criſtus ||

57 Ki keenzateek my ydweſsegenkeerth zala poklokra harmad napon halataybol fel [tan] tamada

Fel mene menyegbe yltepeek w myndenhato atyanak yogya

felel ennen lezen meg ywuendew yteelny eleweneketh ees holtakath,

Kynek el ywtelere mynden emberek fel tamadnak w teſtekbe ees okoth adandok leenek w tulaydon tetemenyekrel

EEs kyk yoth tettenek mennek erek eletre kyk kedeeg gonozth erek tyzre

EEz az kereztyen hyth kyth valaky hywen ees ereſsen nem hyend nem ydwezelheth

---

Dominus illuminacio mea .

pſalmus. XXVI.

Ez az ſoltarnak maſſod reze

(1) Vvr een vylagoſeytoom ees een ydweſsegem kyth felewk ||
58 VVr een eletemnek oltama kytwl rettegek

(2) Mykoron kezeleytenek een reyam artook hogy een teſtemeth meg egyek

Kyk haborgathnak engemeth een ellenſegym wk meg korwlanak ees le eſenek

(3) HA allananak een ellenem wyadal azba een remenkednem,

(4) Egyeth keertem een wramtwl kyth een kereſek hogy lakozyam wrnak hazaba mynd een eeltembe

Hogy laſsam wrnak akaratyath ees latogaſsam w templomath

(5) Merth el reyteth engemeth w lakodalmaba haborwſaagnak napyan el reythe engemeth w lakodalmanak reythekebe

(6) Erews kwuen fel magaztata engemeth ees ymmar fel
59 magaztata een feyemeth || een elenſegymen

Kernwl yareek ees aldozam w lakodalmaba yneklem zozathnak ayandokaath ees dychereteth mondok wrnak

(7) Halgaſsad meg wram een zomath kywel hozyad kayaltok yrgalmazy nekem ees halgas meg engemeth

(8) Neked monda een zywem een orcham kereſe tegedeth the orchadath wram een meg kereſem

(9) Ne fordoha el the orchadath een twlem ees el ne hayoly the haragodba the zolgatwl

Een ſegedelmem wagy the el ne hagy engemeth, ſem meg ne wtaly engemeth

(10) Merth een atyam, ees een anyam el hattanak engemeth wr kedeeg hozya veen engemeth

(11) Terwenth ves nekem wram the wtadba ees ygazgas
engemeth ygaz wthba een el||lenſegymerth **60**

(12) Ne agy engemeth een ellenſegymnek kezebe merth tamadanak een ellenem hamys tanook ees hazwda neky w kegyetlenſege

(13) Hyzem hogy latom wrnak yavyth eleknek feldebe

(14) Vvaryad te wradath ereſsen vyaſkodyal ees meg ereſwl te zyweth ees zenwegyed the wradath

Ad te domine clamabo deus meus pſalmus.
X.X.VIII *(XXVII)*

(1) Vvram the hozyad kayaltok een yſtenem ne tauozyal el twlem hogy valamykoron ne chendezwly el een twlem ees haſomlaſsam verembe zallokhoz

(2) Halgaſsad meg wram en ymadſagomath mykoron the hozyad ymadkozom ees mykoron feel emelem een kezeymeth te zenth egyhazadbaa ||

(3) Egyetembe ne agy el engemeth byneſekkel ees kegyeth- **61**
lenſeeg myuelkedekkel ne vezes el engemeth

Kyk zolnak bekeſegeth w baratyokkal gonoſsagoth kedeeg w zyuekbe

(4) Agy wnekyk w myuelkedetek zerent ees wnekyk meg lelth alnokſagok zerenth

Ew kezeknek myuelkedetek zerenth agy wnekyk, ees fyzes nekyk w erdemek zerenth

(5) Merth ne ertettek vrnak myuelkedetyth ees w kezeknek tethemenyebe meg theryed wketh ees feel ne labaſyadh wketh,

(6) Aldoth legyen vr merth meg halgata een kenyergeſemeth,

(7) Vvr en ſegeytſegem ees en otalma*m* ees w benne remenkedeth en zyue*m* es een meg ſegellettem ||
Ees meg wyuula en teſtem es en akaratomal valom wteth **62**

(8) Vvr w nepenek ereſsege ees w xps ydwezeyteyenek otalma

(9) Iduezehed the nepedeth vram ees meg aldyad the erekedeth es byryad wketh es fel magaztalſad wketh

Afferte domino fili dei aferte domino pſalmus. X.X.VIII

(1) AGyatok vrnak Iſtennek fyay agyatok wrnak koſokna fyayth

(2) Tegyetek dychereteth es tyzteſsegeth tegyetek vrnak dychereteth es w neuenek ymadyatok vrath w zenth egy hazaba

(3) Vvrnak zaua felſegen vyzeken felſeg[e]nek Iſtenek zendwle vr ſok vyzeken

(4) Vvrnak zoua yozaagba vrnak zouua fel magaztataſba

63 *(5)* Vvrnak zouua cedrus faaknak || meg tereye ees vr meg tery lybanus hegyeknek w cedrus fayth

(6) Ees ſemye tezy wketh mykeppen lybanus hegyen valo barmoth es zerelmes mykeppen vnicornis new wadnak fyaa

(7) Vvrnak zaua egew langnak el oztoya *(8)* vrnak zaua puztanak meg rezzezteye es meg rezezty wr cades new puztath

(9) Vvrnak zaua zarwaſoknak zerzey es meg yelenth egybe zwnteketh es w egyhazaba mynden dychereteth mond

(10) Vvr vyz ezenth tezen es yl vr mykeppen kyraly erekke

(11) Vvr yozagoth aad w nepenek wr meg aldya w nepeth bekeſegbe

Exaltabo te domine quoniam pſalmus, X.X.VIIII ||

64 *(2)* FFel magaztatlak tegedeth vram merth hozyad veel engemeth ees nem gyenerkedteteth en ellenſegymeth een raytam

(3) Een vram Iſtenem the hozyad kayalteek es meg yogeytal engemeth

(4) Vvram ky veed pokolbol een lelkemeth es meg zabadeytal engemeth toba lezalloktwl

(5) Dycherietek vrath mynd w zenty es vallyatok w zenthſeges emlekezetyth

(6) Merth harag vagyon w meg haragwaſaba ees elleth w akarathyaba.

Eſtygen ſyralm meg marad es holwalra vygaſaagh

(7) Een kedeegh mondotam een || bewſegembe meg nem 65
yndwlok erekke

(8) Vvram the akaratoddal attal yozagoth een ekeſsegemnek, Eel fordeytaad the zynedeth en twlem es meg bantatam

(9) The hozyad vram kayaltok es en Iſtenemnek kenyergek

(10) Mel hazon vagyon en verembe mykoron le zallandok rothadſagra

Mynem val thegedet az por, awagy hyrdety the ygaſsagodath

(11) Meg halgata vr es yrgalmaza nekem es vr leen en ſegedelmem

(12) Forde'tad en ſyralmamath vygaſagra es el meteled en ſakomath es megh kernyekezel engemeth vygaſagal

(13) Hogy ynekelyen the nekedh en dycheſegem es en gyetreſsem || en vram Iſten vallok teneked 66

Inte domine ſperaui non confondar, pſalmus. .X.X.X.

(2) The benned vram remenkettem ne gyalaztaſsam erekke the ygaſsagodba zabadoh meg engemeth

(3) Haychad en hozyam the fyledeth ſyes en hozyam hogy meg zabadoh engemeth

Leeg ennekem otalmazo Iſtenem es ſegedelmem hogy ydwezeh engemeth

(4) Merth en ereſsegem es en ſegedelmem vagy the es the newederth vezzerlez engemeth es eltecz engemeth

(5) Ky veez engemeth twrbewl kyt el reytettenek nekem merth the vagy en otalmam

(6) The kezeydbe[n] vram ayanlom || en lelkemeth, meg 67
valtottal engemeth vram ygaſsagnak Iſtene

(7) Gywlelted heyaban valo hewſaagh zerzeketh

Een kedygh vrban remenkettem, *(8)* ewrwlek es vygadok the yrgalmaſsagodba

Merth tekenteed en alazatoſsagomath meg zabadeytaad en zykſegymbwl en lelkemeth

(9) Nem adaal engemeth ellenſegymnek kezebe helheztteted teer helyen een labaymath

(10) Irgalmazy ennekem vram merth bantatom meg haborwlth harag myath, en zemem en lelkem es en zywem

(11) Merth megh fogyathkozeek ſerelmbe en eletem es en eztendeym, ſyralmakba ||

68 EEgh fogyatkozeek [ſerele] zegenſeegbe en erem ees en tetemeym meg haborwlanak

(12) Mynden ellenſegym feleth leek nagy zegyenſeegh en zomzedymnak es felelm en yſmereymnek

Kyk latanak engemeth kywel el tauoztanak en twlem *(13)* el feledeth vagyok mykeppen holth zywtwl

Een lee mykeppen el vezthe edeen *(14)* merth hallottam ſokaknak en kernwlem lakozooknak zydalmazaſsath

Azba mykoron egyedembe egybe gywlnenek en ellenem el venny en lelkemeth tanachkoztanak

(15) Een kedeegh the benned remenkettem vram mondottam en Iſtenem vagy the, *(16)* the kezeydbe vannak en ereym

Zabadoh megh engemeth en ellenſegymnek kezebwl, es
69 engem habor||gatooktwl

(17) Vylagoſohad the zynedeth the zolgadon es ydwezeh engemeth the yrgalmaſsagod myath

(18) Vvram ne gyalaztaſsam, mert hywtalak tegedeth

Zegyenlwnek kegyetlenek es vyteſsenek pokolba *(19)* megh nemulyanak alnok ayakak

Kyk zolnak ygaz ellen kegyethlenſegegek kewelſegekbe ees megh vtalaſokba

(20) Mely ygen nagy the edeſsegednek ſokaſsaga vram kyth el reytettel tegedet feleknek

Meg yelentedted nekyk kyk remenkednek te benned embereknek fyay elewth

(21) El reyted wketh the zynednek reythekebe embereknek haborgataſatwl. ||

70 Oltalmazod wketh the lakodalmadba bezedeknek ellenkeděſetwl

(22) Aldoth vr merth chodaſeyta w yrgalmaſsagath nekem veztegſeges varaſba

(23) Een kedeegh mondottam en elmemnek vetkezeſeyerth el vettettem the zemeydnek elele

Azerth meg halgattad en ymadchagomath mykoron the hozyad kayaltottam

(24) Zereſsetek vrath mynd zentek merth byzonſagoth meg keres vr, es fyzeth bewſegeſth keuelſegeth myuelkedeknek

(25) Ereſsen myuelkedyetek es megh ereſwl thy zyuetek mynd kyk remenkettek vrba

Beati quorum [tect] remiſse ſunt et quorum tecta ſunt peccata
pſalmus XXXI. ||

(1) BOdogok kyknek megh bochattanak w kegyetlenſegek, 71
ees kyknek el reytettenek w bynek

(2) Bodog ember kynek byneeth wr zemebe nem vetette ſem nynchen w lelkebe chalaardſaagh

(3) Merth vezteglek meg laſsadanak en tetemeym mykoron ohaytanek naponkkeeth the hozyad

(4) Merth nappal ees eyel megh nehezwltenek en naualyaſsagomba mykoron tewyſkel aaltal vernek vala

(5) Een vetetemeth megh yelenteem teneked es en ygaſsagomath el nem reytettem

Mondotam en meg gyonom en ellenem en ygaztalanſagomath vrnak es the megh bochataadh en kegyethlenſegemeth

(6) Azerth folyamyk the hozyad mynden zenth zykſegnek ydeyen ||
DE byzonyaua ſok vyzeknek bewſegebe w hozzya nem keze- 72
lyethnek

(7) The vag en otalmam haborwſaagtwl ky engemeth meg kernyekezeth en vygaſagom zabadoh meg engemeth engem meg kernekezektwl

(8) Ertelmeth teneked adok ees taneytlak teged az vtba kybe yarz es en zemeymeth megh ereſeytem the raytad

(9) Ne akaryatok lenny mykeppen lo, es ezwer kykbe nynchen ertelm

Horogba es zabolaba wnekyk alokath megh zorohad kyk hozyad nem kezelgethnek

(10) Sok gyetrelme vagyon bynefnek vrba kedygh remenkedeth yrgalmafsag megh kernekez

(11) ERwlyethek vrba ees vygadyatok ygazak es dychekedyetek myndh zywbely ygazak ||

73 Exultate Jufti indomine rectos. pfalmus. .X.XXII.

(1) ERwlyetek ygazak vrba, ygazakath ylleth egybe valo dychereth

(2) Vallyatok vrath hegedwbe es tyz hwrw kyntornaba dycheryetek wteth

(3) Hnekelyetek wneky wy yneketh yol dycheryetek wteth zonak hangofsagaba

(4) Merth ygaz vrnak bezede, es mynden w myuelkedethe hythbe vagyon

(5) Zereth yrgalmafsagot es yteleteth vrnak yrgalmafsagaual telyes feld

(6) Vrnak ygeyeuel menyek meg erefeltenek es zayanak lehellefebe vagyon mynden ereyek

(7) Ezwe gyeythwen tengernek vyzeeth mykeppen temlebe vethwen kenchekbe meelfegeketh

(8) Felye vrath mynden feld w benne kedeeg meg retten-
74 nyenek mynd ez || [lako] vylagba lakozook

(9) Merth mondotta es lettenek w parancholta es teremtenek

(10) Vvr femye tezy nepeknek tanachyt megh keferty kedegh nepeknek gondolatyth es meg latya feyedelmeknek tanachyth

(11) Vvrnak kedygh tanacha erekke megh marad w zywenek gondolaty nemzethrel nemzethre

(12) Bodog nep kynek vra w Iftene neep kyth valaztoth wneky erekfegere

(13) Menybelel ala tekenth wr ees meg latya embereknek mynd w fyayth

(14) Ew megh zerzeth lakodalmokbol tekenth mynd azokra kyk lakoznak felden

(15) Ky zerzeththe ygyen ygyen w zyweketh ky meg erty
75 wnekyk myn||den mywelkedetyketh

(16) Nem ydwezwl kyraly w nagy eryenek myatta es oryas nem yduezwlheth w ereyenek ſokaſsaga myath

(17) Chalard lo embernek egeſsegere w yozaganak kedeg bewſegebe nem yduezwl

(18) Imee vrnak zemey vannak wteth feleken es w raytok remenkednek w yrgalmaſsagaba

(19) Hogy meg zabadoha halaltwl w nekyk lelkeketh es eltefse wketh ehſegbe

(20) My lelkenk el zenwed vrath merth mynekenk ſegedelmenk es otalmonk

(21) Merth w benne erwend my zywewnk es w zenth neuebe remenkethtenk

(22) Legyen the yrgalmaſsagod myraytook mykeppen the benned remenkettenk ||

Benedicam dominum in omni tempore pſalmus. 76
X.X.X.III

(2) EEn aldom vramath mynden ydeben es myndenkoron w dycherethe vagyon en zamba

(3) VVrba dychekedyk en lelkem meg halyak zeledek es wrwlnek

(4) Ees velem ezwe nagyohatok en vramath es fel magaztaſsok w neweth wneueth

(5) Kereſem vramath es halgata engemeth es mynden en naualyaymbol meg zabadeyta engemeth

(6) Menyetek w hozy es meg wylagoſwltok es thy orchatok nem gyalaztatyk

(7) Ez zegen kayalta es vr meg halgata wteth es mynden haborwſagbool meg zabadeyta wteth

(8) Ky erezty angyalat wteth feleknek kernwle es meg zabadeyta || wteth 77

(9) Hozyatok vegyetek es laſsatok merth ygen edws az vr, bodog ember ky remenkedyk w benne

(10) Felyetek vrat mynd w zenty merth nynchen zegenſeegh wteth feleknek

(11) KAzdagok zegenwlenek es meg ehwlenek, vrath kedyg kereſeek nem kyſsebultethnek megh mynden yotwl

(12) Jywyetek fyaym en hozyam es halgaſsatok engemeth vrnak felelmere taneytlak tyteketh

(13) Ky az ember, ky akar eleteth erwl lathny yo napokath

(14) Tylchad meg, the nyelwedeth gonoztwl es the ayakydath hogy chalardſagoth ne zolyanak

(15) Tery el gonoztwl, es yoth tegh keres bekeſegeth es keueſsed wteth

78 *(16)* Vvrnak zemey ygazakon vadnak || es w fyley w ymadſagokon

(17) Vvrnak kedeegh orchaya gonoz teweken vagyon hogy el vezeſse feldrel w emlekezetyth

(18) Kayaltanak ygazak es vr megh halgatha wketh es mynden naualyayokbol meg zabadeyta wketh

(19) Kezel vagyon wr azokhoz kyk zywbe megh haborwltanak es lelekbely alazatoſsokat ydwezeyth ?

(20) Sok haborwſagok vagyon ygazaknak es mynd azokbol wr megh zabadeytya wketh

(21) Megh eryzy vr mynden w tetemeketh es w tetemek kewzewl egy el nem veez

(22) Byneſseknek halala gonoz es kyk ǵwleltenek ygazath meg hagyattathnak

(23) Meg vtalya wr w zolgaynak lelkeketh es meg nem hagya mynd azokath kyk remenkednek w benne ||

79 Judica domine nocentes me

pſalmus. X.X.X.IIII

(1) ITelyed meg vram engem artandokath vyemeg engem vyuokkal

(2) RAgady fegywerth es verteth es kelfel ennekem ſegedelmemre

(3) Ved ky teredeth es ranch meg azok ellen kyk haborgathnak engemeth mondyad en lelkemnek en vagyok the ydueſsegedh.

(4) Gyalaztaſsanak es zegyenwlteſsenek kyk kereſyk en lelkemeth

Hatra teryenek es meg gyalaztaſsanak kyk [engem] ennekem gonozth gondolnak

(5) Legyenek mykeppen por zel ellen. es vrnak angyala wzye wketh

(6) Legyen wnekyk wtok feteth ees yzamtekos es vrnak angyala keuefse wketh ||

(7) MErth yngen reytettek el nekem valo vezedelmeth es 80
heyaba bozontottak en lelkemeth

(8) JJeyen wneky vezedelm ky[k]th kyth nem twd, es vezedelm kyth el reyteth meg kernyekezye wteth es efseek w bele

(9) My lelkenk kedeeg wrba erwend es vygad w ydwezeyteyen

(10) Mynden en tetemeym az mondyak, vram ky hafonlatws the hozyadh

Ky wez naualyafth erefseknek kezebol naua[ft]lyafth es zegenth wteth el veztektwl

(11) Felkelenek hamys tanook es kyketh nem tudok vala azon kerdnek vala engemeth.

(12) Adnak vala nekem gonozokath yokerth en lelkemnek meddwfegeth

(13) EEn kedeeg mykoron en hozyam || mykoron zwmorwk 81
volnanak cylycyumba eltezem vala

Meg alazom vala beytel en lelkemeth es en ymadfagom en kebelembe fordwla

(14) Mykeppen my baratynkath es mykeppen my attyak fyath azonkeppen meg engeztelem vala fyrwan, es mykeppen zomorwlth azonkeppen alaztatom vala

(15) Een ellenem erwlnek vala es ezuue gywlenek es gyeytettenek en reyam oftorokath es nem twdom vala,

(16) El ozlanak fem meg nem banaak kefertenek engemeth meg mewetenek engemeth meuetefsel chykorgataak een reyam w fogokath

(17) Vvram mykoron tekentez engemeth vegyed ky en lelkemeth wnekyk kegyethfegekbewl es orozlanoktwl en egyethlenemeth,

(18) Vallak tegedeth nagy egy hazba nehez nepek kezeth dycherlek tegedeth ||

(19) NE erwlyenek en raytam kyk ellenkednek ennekem ke- 82
gyethlenfegel kyk gywleltenek engemeth ygyen, es yntettenek zemekkel

(20) Merth byzonyaual nekem bekeſeggel bezellettenek es haragyogba zolwan chalarſagoth gondoltanak

(21) EEs meg tataak en reyam w zayokath mondanak yewel yewel lattanak my zemeynk

(22) TE lattad wram ne weztegy es ne tauozyal el en twlem

(23) TAmagy fel vram es ygyekezyel en yteletemhez en yſtenem es en [ewrelve] vram en ygyembe

(24) Itely vram engemeth the ygaſsagodzerenth en vram Iſtenem es ne ewrelyenek en rayatam

(25) Ne mondyak w zywekbe e'wly erwly my lelkenknek es ne mondyak bel nyelyek wteth ||

83 *(26)* Zegyenwlyenek es pyronkodyanak egyedembe kyk erwlnek en gonozymon

Eltezyenek zegyenſegel es gyalazaſſal kyk kegyetlenſegeth zolnak en reyam

(27) Erwlyenek es vygadyanak kyk akaryak the ygaſsagodath es mondyanak myndenkoron nagyeytaſseek wr kyk akarnak bekeſegeth w zolgayanak

(28) EEs en nyelwem zolya the ygaſsagodath es mynd napeſtyg the dycheretedeth

[M] Dixit Iniuſtus vt non delinquat pſalmus. XXXV.

(2) Monda hamys hogy ne wetkeznek wnnen benne nynchen Iſtennek felelme w zemey elwth.

(3) Merth chalardwl mywelkedeth w elette hogy leleſsek w hamyſsaga gywleſegre

(4) Vvneky bezedy alnokſaagh es chalardſaagh nem akarth erteny hogy yol mywelkedeth volna ||

84 *(5)* Alnokſagoth gondolt w hayalokaba yelen vlt mynden gonoz vtaba gonozſagoth kedeeg nem gywlelth

(6) Vvram menybe vagyon the yrgalmaſsagod es the byzonſagod mynd egygen vagyon

(7) The ygaſsagod mykeenth Iſtennek hegye es the yteleted nagy melſeges

Embereketh es barmokat ydwezeythez vram *(8)* mykeppen ſokaſeytottad th yrgalmaſsagodat Iſten

Embereknek kedeeg fyay the zarnyaydnak fedeſebe remenkednek

(9) Megh elegednek the hazadnak kazdagſagabol es the generwſegednek bewſegebewl ytatod ewketh

(10) Merth the nalad vagyon elethnek kwt feye es the vylagoſsagodba latoonk vylagoſsagodth

(11) Zeleſehed el vram the yrgalmaſsa||godat theged yſme- 85
reknek es the ygaſsagodath azoknak kyk ygazak zywbe

(12) NE ywyen en hozyam keuelſeghnek laba es byneſnek keze ne ylleſsen engemeth

(13) Oth le eſsenek mynd kyk mywelkettenek kegyetlenſegeth ky yztettenek meg ſem alhattanak

Noli emulari in malignantibus. pſalmus XXXVI.

(1) Ne generkedyel gonozokkal ſe ne zeres alnokſaagh teueket.

(2) Merth mykeppen zena hertelen meg herwadnak es mykeppen fyueknek leuely hertelen lee eſnek

(3) Remenkedyel vrba es thegy yot es lakozyal felden es eely w każdagſagyba

(4) Gyenerkedyel vrba es Adya the || zywednek keremeſyth 86
(5) yelenched meg vrnak te vtadath es remenkedyel w benne es w azth thezy

(6) EEs ky hozya mykeppen vylagoſsagot the ygaſsagodat es the yteletedeth mykenth dely ydeeth

(7) Engedelmes legy vrnak es ymadyad wteth ne akary gyenerkedny abba ky zerenchaſsultatyk w vtaba es oly emberbe ky hamysſagoth thezen.

(8) Zenyel meg the haragodtwl es hagyad meg the hertelėn haragodath ne akary ǵenerkedned hogy zydalmaztaſsal

(9) Merth kyk zydalmaztathnak ky zaggattathnak vr kedeg zenwedek erekſegeth veznek

(10) Ees ygen kewes ydeygen lezen bynes ember es kereeſwen w helyeth nem lelyk

(11) ZEledek kedeeg erekſeget veznek || es ǵenerkednek 87
bekeſegnek ſokaſsagaba

(12) Tekenty bynes az ygazath es foggal chykorgath reyaya

(13) Vvr kedeg meg [we] meuety wteth merth laty hogy el kezelgeth w napya

(14) Tewreket byneſek ky vetteek es fel vetetteek w yweket, hoǵ meg chalyanak zegeenth es nawalyaſth es gyeteryenek zywbely ygazakath

(15) Ew tewrek menyen w zyuekbe es w ywek meg teryek

(16) JJob kewes ygaznak byneſeknek ſook kazdagſagnal

(17) Merth byneſeknek w kary meg terettetnek wr kedeeg ygazakath megh ereſeyth

(18) IIſmerte wr zepleteleneknek napyt es w nekyk erekſegek ereke meg marad.

(19) Nem gyalaztathnak meg gonoz ydeyen es ehſegnek
88 ydeyen meg elegwl||tethnek *(20)* merth byneſek el veznek

Vvrnak kedyg elenſegy hertelen tyzteſsegbe lettenek es fel magaztattanak meg fogyatkoznak mykeppe fyſth fogyatkozyk meg

(21) Adoſsagoth vezen bynes es meg nem fyzety ygaz kedeeg zegyeneyty magath es meg fyzety

(22) Merth wteth aaldook ereſsegeth veeznek wteth kedyg atkozok el veznek.

(23) Vvrnaal embernek yaraſy zereztety es w vtath akarya.

(24) Kykoron le eſendyk meg nem ſerzyk merth wr alaya vety w kezeth

(25) IIffyw valtam es ymar meg venhettem es nem lattam ygazat meg hagyottat ſem w magzatyath eledele kereſewth

(26) Mynd napeſtyg kenyerwl es adakozyk es wneky magzatya meg aldatyk

89 *(27)* HAyoly el gonoztwl es tegy yoth || Es lakozyal erekkwl erekke

(28) Merth vr zereth yteleteth es meg nem hagya w zentyt erekke meg tarthathnak

HAmyſsak gyetrethnek es w magzatyok el vez

(29) IIgazak kedyg erekedyk feldeth es lakoznak erekkwl erekke w rayta

(30) IIgaznak zaya elmelkedyk bwcheſegeth es w nyelwe zool ygaſsagoth

(31) Vvrnak w teruenye w zywebe vagon bel nem fedeztethnek w yaraſy

(32) Gondolya bynes az ygaz emberth es ynchelkedyk hogy meg ewlye wtet

(33) Vvr kedeeg nem hagya meg wteth w kezeybe ſem karhoztathya wteth mykorōn yteltetyk neky

(34) Vvaryad vrad[h]ath, es eryzyed w vtath, es fel magaztath tegedeth hoǵ erekſegwl vegyed az feldeth mykoron byneſek el vezendnek meg latod ||

(35) LAttam kegyethlent fel magaztattat es felemeltet my- **90**
keppen lybanus hegyenek cedrus fayth

(36) Ees el meneek es nem vala ymmar kereſem wteth es nem leleteek meg w helye

(37) Otalmazyad artatlanſagodath es laſsad ygaſsagodath merth ely embereknek meg maradeky vannak bekeeſegbe

(38) HAAmyſsag[ot]h kedegh egyetembe el ozolnak es kegyetleneknek maradeky el veznek

(39) IIgazaknak kedeegh yduesſege vagyon es wnekyk otalm haborwſagnak ydeyen

(40) Ees meg ſegelly wketh vr, es w meg zabadeytya wketh es ky vezy wket byneſek kewzewl es yduezeyty wketh merth remenkettenek w benne. ||

Domine ne infurore tuo *(XXXVII).* **91**

(2) VRam the hertelen haragodba meg ne ſegy engemeth, ſem the haragodba el ne vezes engemeth

(3) Merth the nylayd en belem regeztettenek es meg ereſeytetted the kezedeth en raytam

(4) Nynchen egeſseegh en tetemymbe en byneymerth

(5) Merth en kegyetlenſegym felwl multaak en feyemeth es mykeppen nehez tereh nehezwltenek en raytam

(6) Meg rothattanak es meg loſhattanak en ſebeymnek hely en hywſagymerth

(7) Meg naualywlek es myndh vegygh meg horgadeek napon keeth zamorwlvan megyek vala

(8) Merth en agyekym tellyeſek byn[ek]re valo gyorſaſagal es nynchen egeſseg en teſtembe

92 *(9)* Ilgen gyettrettem es alaztattam ohaytok || vala en zyuemnek nyegeſetwl

(10) Vram the eletted vagyon mynden en kyvanſagom es en ſyralmam teyled el nem reytheteth

(11) En zyuem meg haborwlth een benne meg hagyoth engemeth en erwm, es en zemeymnek valaga es vylagoſsaagh nynchen en velem

(12) Een baratym es en rokonym ellenem kezelgettenek es allanak.

EEs kyk mellettem valanak tawl allanak, *(13)* es erewth teznek vala kyk en lelkemeth kereſyk vala

Ees kyk kereſnek vala gonozt ennekem, zoolnak vala hewſagokath es chalardſagoth napon keet gondolnak vala

(14) Een kedegh mykeppen ſykeet nem hallom vala, es mykeppen nema ky zayat meg nem nytya

(15) Ees leek olyan mynth nem hallo ember, es kynek
93 zayaba nynchen fegyelm || Fegyelm

(16) Merth the benned vram remenkettem the meg halgas engemet en vram Iſtenem

(17) Merth en mondottam hogy valamykoron en ellenſegym en raytam erwlnek es mykoron en labaym meg yndolandnak en reyam nagyokath zolnak

(18) Merth en gytrelmre keez vagyok es en banatom myndenkoron en elettem

(19) Merth en kegyetlenſegemeth en meg yelentem, es gondolom en bynemerth

(20) Een ellenſegym kedeg elnek es meg ereſewltenek en raytam es meg ſokaſwltanak kyk engemeth hamyſsan gywleltenek

(21) Kyk teeznek vala nekem gonozth yoerth ragalmaznak
94 vala en||gemeth azerth merth yoth myuelkedem vala.

(22) Ne hagy meg engemeth en vram Iſten es ne tauozyal el en twlem

(23) Igyekezel en ſegedelmemre vram en yduueſsegemnek Iſtene

Az ſoltarnak harmad reze
Dixi cuſtodiam vias meas vt non pſalmus
XXXVIII

(2) EEn mondottam meg eryzem en vtamat hogy ne vetkezyem en nyeluembe eeteek en zamnak eryzeteth mykoron allapneek bynes en ellenem

(3) Meg nemwlek es meg alaztattam es meg zenem es en ſerelmem meg wywla

(4) Meg gyeryede en zyvem en bennem es en gondolatomba zeen meg geriede

(5) Zoleek en nyelwemmel yelenched meg vram nekem en ve[t]gemeth ||

EEs mely legyen en napomnak zama hogy meg twgyam my 95
legyen ennekem fogyatkozaſom.

(6) IIme [z] meg zamlaltad en napomath es en yozagom olha ſemy the eletted

DE byzouyaual kezenſeges hewſaag mynden elew ember.

(7) DE maga mykeppen arnek azonkeppe el mwlyk ember, es heyaba haborgattatyk

Kynched gyeyth, de nem twgya kynek gyeythy wteth

(8) EEs ymmar mychoda en varaſom nem dee vr, es en yozagom the nalaad vagyon

(9) Mynden en kegyetlenſegembewl vegy ky engemeth zegyenſegre heyth embernek attal engemeth

(10) Meg nymulek, es meg nem nytaam en zamat merth the
teremtettel *(11)* tauoztaſsad el en tewlem chapa||ſyda 96

(12) The kezeydnek ereſsegetwl een meg fogyathkoztam ſ egyeſekbe kegyetlenſegerth gyetreel emberth

Ees meg lankaaztaad mykeppen pookoth w lelketh de byzonyaual heyaba haborodyk meg mynden ember

(13) HAlgaſsad meg en ymadchagomath vram es en keremeſemeth es veed ezedbe en ſyralmymath

Ne veztegy merth ywuemen vagyok the nalad es zarandok mykeenth mynd en atyaym

(14) Bochyas ennekem hogy hyedelmem legyen my elewt el menyek es towaba nem lezek

Expectans expectaui dominum et inten ꝛc pſalmus XXXVIIII

97 *(2)* VAruan varam en vramath es ygyekezeek en || hozyam

(3) Ees meg halgatha en ymadchagymath, es ky veen engemeth zegenſeegbewl es ſeprenek ſarabool

Ees helyheztetee erews kewen en labamath es ygazgathaa en yaraſymath

(4) Ees erezthe en zamba wy yneketh, my Iſtenenknek valo dycheretheth

LAttyak ſokak es meg felelmnek es remenkednek vrba

(5) Bodogh ember kynek vrnak neve w remenſege es nem nezeth hewſagokath es hamys yzelkedeſeketh

(6) Sok chodakath tettel vram the es the gondolatydhoz nynchen ky haſonlatos legyen teneked

Hyrdeteem es zoleek meg ſokaſulanak zamtalan lenek ||

98 *(7)* Aldozaſth es aldomaſth nem akaral en fyleymeth kedeeg meg tekelleed nekeem

En bynemerth valo aldomaſth nem kewettel *(8)* thahat mondam yme el megyek een

Kenywnek kezdetybe yrwan vagyon rolam *(9)* hogy tennem the akaratodath en Iſtenem akartam the teruuenyedeth en zyuemnek kezepete:

(10) Hyrdettem the ygaſsagodath zenth egy haazba yme en ayakaymath meg nem tyltom vram the twdod

(11) The ygaſsagodath el nem reytettem en zywembe the byzonſagodath es the dycheretedeth mondottam

El nem reytettem the yrgalmaſsagodath es the byzonſagodath ſok tanoſagtwl

(12) The kedeeg vram el ne tauoztaſsad the yrgalmaſsa-
99 gydath || en tewlem the yrgalmaſsagod es the ygaſsagod myndenkoron hozyayok vettenek engemeth

(13) Merth meg kernyekeztenek engemet gonozſagok kyknek nynchen zama meg ragadanak engemet en kegyetlenſegym es nem thehetem hogy lathnek

Meg ſokaſualanak en kegyetlenſegym en feyem hayzalymnak felette es en zyuem meg hagya engemeth

(14) Kelyen the neked vram hogy zabadoh meg engemeth en ſegeytſegemre thekeench

(15) Gyalaztaſsanak es zegyemwlyenek egyembe kyk kereſyk en lelkemeth hogy el vegyek wteth

Hatra teryenek es zegyenkedyenek kyk akarnak ennekem gonozth

(16) Vvyſelyek legottan w zegyeneketh kyk mondnak ennekem erwly erwly ||

(17) ERwlyenek es vygadyanak the reytad mynden teged **100**
kereſewk es mondyak myndenkoron nagyeytaſsek vr kyk zeretyk the yduefsegedeth.

[en ſegeytſegem]

(18) Een kedeg koldos es zegeen vagyok vr zorgamatws ennekem

Een ſegeytſegem es en otalmam the vagy en Iſtenem keſedelmeth ne vegy

Beatus qui intelligit ſuper egenum et pauperem pſalmus XL.

(2) BOdogh ky eertekezyk naualyaſon es zegyenen gonoz napon meg zabadeytya wteth vr

(3) Vvr meg tarchya wteth es elteſse wteth es boldogga tegye wteth felden es ne agya wteth w ellenſegenek markaba

(4) Vvr ſegedelmeth agyon neky w ſerelmenek [markaba] [w] agyan wneky mynden aagyath forgataad w beteghſegebe

(5) Een kedeeg mondottam vram yrgal||maz nekem merth **101**
vetettem the neked

(6) Een ellenſegym mondottanak gonozth ennekem mykoron hal meg es el wez w neky newe

(7) Ees ha bel yw vala hogy megh latna hewſagokath gondol vala w zywe, es gyeyth vala kegyetlenſegeth maganak

Ky megyen vala es zool vala *(8)* wnen benne

Een ellenem ſwgnak vala en ellenſegym en ellenem gondolnak vala gonozokath

(9) Kegyetlenſegeth zerzenek en ellenem nemdee ky el aluzon nem akar el fel kelny

(10) Merth yme en bekeſegemnek embere kybe byztam ky ezzy vala en kenyeremeth nagyeytaa en raytam w chalardhſagath

(11) The kedeeg vram yrgalmazy nekem, es tamaz fel engemeth, es meg fyzetem nekyk

102 *(12)* Ezbe meg yſmertem, hogy akartal || engemeth, hogy ne ewrelyenek en ellenſegym en reytam

(13) Eengemeth kedeeg en artatlanſagomert hozyad fogadal es meg ereſeytel engemeth the eletted erekke

(14) Aldot vr Iſten erekke erektwl foghwan mynd erekke legyen

Quem ad modum deſiderat ceruus Ad fontes aquarum pſalmus XLI

(2) Mykeppen kewankozyk zarvas kwth fere azonkeppen kewankozyk en lelkem the hozyad Iſten

(3) Zomehozek en lelkem Iſtenhez elewen kwth fere, mykoron menendek es yelenendem Iſtennek zyne elwth

(4) Votanak nekem en kenwym kenyerek nappal es eyel mykoron mondatyk nekem naponkeeth hol vagyon the Iſtened.

103 *(5)* Ezekrel emlekeztem es belettem een || belem en lelkemeth merth menendes vagyok chodalatws lakodalmnak helyere Iſten hazaygh

Vygaſaagnak zawaba es vallaſnak gyenerkedenek hangoſsaga

(6) Myre vagy zomorw en lelkem es myre haboreytaz meg engemeth.

Vemenkedyel vrba, merth megh, es vallok wneky en zynemnek yduesſege *(7)* es en Iſtenem

Eenen bennem en lelkem, es meg haborwlt, azert the rolad meg emlekeztem, yordannak felderewl es hermon new kys hegyrewl

(8) Melſeegh, melſegeth hyw the fellegydnek zawaba

Mynden the magaſsagyd es the habyd en reytam el multanak

(9) NApal yelentee wr w yrgalmaſſagath, es eyel w enekeeth

104 Eennalam ymadchagh, en ele||tenek Iſtenenek, *(10)* en mondam Iſtennek the vagy engem hozyad veue

Myre felettel el engemeth es myre zomorwn yarok mykoron gyeter engemeth ellenſegh

(11) Mykoron meg terettethnek en tetemeym bozwnkodanak nekem en ellenſegym kyk nyomorgathnak engemeth

Mykoron mondnak nekem naponkeedh hol vagyon the Iſtened *(12)* myre vagy zomorw en lelkem, es myre haboreytaz meg engemeth

Remenkedyel Iſtenbe merth meg ees neky vallok, es zyuemnek yduelſege es en Iſtenem

Iudica me deus et diſcerne cauſam meam
pſalmus XLII

(1) Itely meg engemeth Iſten, es valazyad el en ygyemeth
nem‖zettwl ky nem zentelteteth, es alnok embertwl zabadoh meg **105**
engemeth

(2) Merth the vagy Iſten en ereſsegem myre vettel el engemeth, es myre zomorwn yarok mykoron haborgath engemeth ellenſeg

(3) Erezyed ky the wylagoſsagodath es the byzonſagodath, wk engemeth vezerlettenek es vyttenek the zenth hegyedre es the lakodalmadba,

(4) Ees bel megyek Iſtennek oltarahoz, es en Iſtenemhez ky meg wygaztalya en yffywſagomath

Vallak tegedeth hegedwbe en Iſtenem *(5)* myre vagy zomorw em lelkem, es myre haboreytaz meg engemeth

Remenkedyel Iſtenbe merth meeg es wteth vallom en zyuemnek yduelſeege es en Iſtenem

Deus auribus noſtris audiuimus patres noſtri
pſalmus XLIII ‖

(2) Iſten my fylenkel hallottok, my attyaynk hyrdettek meg **106**
nekw*n*k

Az dolgoth kyth myuelkettel w ydeyekbe, es regen valo ydeegbe

(3) The kezed nepeketh el oztoth es el, es el palantaltad wketh, nepeketh gyettrettel, es ky yzted wketh

(4) Merth ſem w therekkel byrtaak feldeth es w karyok nem zabadeytota meg wketh

De athe yogod es athe karod es the zynednek vylagoſsaga merth kellemetes voltal w bennek

(5) The vagy en kyralyom es en Iſtene*m* ky parancholz yduesſeget iacobnak

(6) The benned my ellenſegynketh el vettyek, es the neuedbe meg vtalyok my reyank tamadokath

(7) Merth nem byzom en yuembe, es en terem nem zabadeyth meg enge*m*eth

107 *(8)* Merth meg zabadeytal mynketh || gyettrektwl es my*n*-
keth gywleleketh meg gy[l]alazad

(9) Iſtenbe dychekedeenk naponkeeth es the neuedbe vallonk tegedeth erekke *(10)* ma kedeeg el vettel es meg gyalaztal mynketh, es nem ywz ky Iſten my yozagonkba

(11) Veteel mynketh hatra my ellenſegenknek vtanna kyk gywleltenek mynketh ragadoznak vala wnen magoknak

(12) Adaal mynketh mykeppen eledelth es the nepeyd kezeth el oztal mynketh

(13) El arwlaad the nepedeth ywtalm nekwl, es w valtſagaba nem vala ſakaſsaag

(14) Vettel mynketh my zomzedynknak bozwſagara, es meg meuetefere, azoknak kyk my kernwlenk vannak

(15) Vettel mynketh nepeknek haſsonlatoſsagara es nepek kezeth feyw razaſara

(16) Naponked en zegyenſegem en elettem vagyon es en
108 orchamnak zemere*m*||ſege bel fedeze engemeth

(17) Ragalmazonak es ellenem zolonak zavatwl ellenſegnek es engemeth yzenek orchayatwl

(18) Mynd ezek ywuenek my reyak es nem feledeenk el tegedeth es nem myuelkettenk hamyſsan the ygaſsagodba

(19) Ees nem teerth hatra my zyuenk es el hayttad my vtonkat te vtadtwl

(20) Merth meg alazal mynketh haborwſagnak helyen, es bel fede mynketh mykenth halalnak arneka

(21) Ha felettek el my Iſtenenknek neueth es ha teryeztettek my kezeynketh ydegen Iſtenre

(22) Nemdee Iſten meg kereſy ezeketh merth w twdya zywnek tythkayth

Merth the eretted eldeztetteenk napon keet es aleytatonk halalra valo yohoknak

(23) Tamagyfel myre zvnyattal el vram tamagy fel es ne wzyel mynket erekke ||

(24) Myre fordeytod el te zynedet, es el feleded my zykſe- **109**
genkenth, es my n[y]awalayank

(25) Merth meg alaztatoth porba my lelkenth, es el nyelteteth feldbe my haſoonk

(26) Tamagy fel vram ſegeh mynket es zabadoh meg mynket te neuederth.

E r u c t a u i t c o r m e u m v e r b u m b o n u m p ſ a l m u s XLIIII

(2) Gondola en zywem yo ygeeth en mondom en dolgomath kyralnak

Een nyeluem hamar yro meſter tollal yryad

(3) Termetel zeb emberneknek fyay feleth malazt ky etleth the ayakydon azert aldoth meg tegedeth vr erekke

(4) Euedezyel meg te tereddel ereſsen the vekonyodon

(5) The zyneddel es the zepſegeddel ygyekezyel bewſegeſth kelfel es orzagly

Byzonyſagoderth es kegyeſsegederth || Es ygaſsagoder be **110**
vyzen tegedet choda zerent the yogod

(6) The elws nylayd eſnek nepeknek al ıya kyraly ellenſegeknek zywebe

(7) The zeked Iſten ere[w]kwl erekke ygazgato vezze the orzagodna vezzeye

(8) Zeretel ygaſsagot es gywleltel kegyetleſeget azert meg keenth tegedet Iſten iſtened vygaſsaagnak olayawal te baratydnak felette

(9) Kylemb kylemb nemes yllat yllatozyk te eltezetedbewl

Eleffant tetem chynalt hazakba kykbe keduelenek tegedeth

(10) kyralyoknak leany the tyzteſsegedbe

Alapeek kyralne azony the yogod felel felemas aranyas eltezethbe

(11) Halgaſsad meg leanyom es laſsad es le haychad te
111 fyledeth. es el felegyed the nepedeth es te attyadnak || hazath

(12) Ecs meg keuannya kyral te zeepſegedet mert w te vrad Iſtened, es ymadyad wteth

(13) Ees tyrwſnak leany ayandokkal tegedet ayandokoznak es mynden kazdagok

(14) Kyral leanyanak mynden w dycheſege vagyon aranyas peremekbe *(15)* ekeſeytwen kernwl kylemb kylemb zynnel

Hozattatnak kyralnak zyzek annak vtanna wneky rokon vtanna valok hozattatnak teneked

(16) Vytetnek teneked vygaſaagba es ervendeſbe es bel mennek kyralnak lakodalmaba

(17) The attyadert fyak zylettetnek teneked es zerzed wketh feyedelme mynden felden ||
112 *(18)* *M*eg emlekeznek the newedrel vram nemzetrel nemzetre *A*zert nepek walnak tegedet erekke es erekkwl erekke

Deus noſter refugium et virtus, adiutor pſalmus XLV

(2) Iſten my ſegedelmenk hyedelme*n*k es eere*n*k haborwſagokba kyk ygen meg kernekeztenek mynketh

(3) Azert nem felenk mykoron meg haborodyk feld, es valtozandnak hegyek tengernek melſegebe

(4) Meg yndwlanak es meg haborodanak wnekyk vyzek, es meg rengenek hegyek w ereſsegekbe

(5) Hertelen valo folyo vyz meg vygaztalya Iſtennek varaſat meg zentelee w haylokat felſeges Iſten

(6) Iſten w benne meg nem yndwl ſegelly wtet Iſten regel es holwal ||
113 *(7)* Meg haborodanak nepek, es ala haylanak orzagok, ada w zawat [meg] es feld meg yndwla

(8) Jozagoknak vra vagyon myvelewnk yacobnak iſtene mynket hozya fogado

JJwyetek fyaym halgaſsatok engemet vrnak felelmere meg taneytlak tyteket

(9) JJwyetek es laſsatok vrnak myuelkedetyt, mely chodakat teen felden *(10)* el veuen hadakat mynd feldnek vegeyg

IIwet meg theer, es fegyuereketh egybe tewr, es verteket tyzel egeth

(11) Nywgodyatok es laſsatok mert en vagyok Iſten, felmagaztatom nemzetek kezet, es fel magaztatom felden

(12) JJczagoknak vra my uelewnk vagyon es hozya vezen mynket yacobnak Iſten

Omnes gentes plaudite manibus pſalmus XLVI ||

(2) Mynden nemzetek tapſolyatok kezetekel erwlyetek iſtenbe **114** erwendeeſnek zawaval

(3) Merth vr felſeges es retenetes, es nagy kyral mynden felden

(4) Alank wete nepeket nekenk es nemzeteket my labonk ala vete

(5) Vvalazta nekenk w erekſeget yakobnak zepſeget kyt zerete

(6) Fel mene Iſten vygaſsagba es vr kwrtnek zawaba

(7) IInekelyetek my Iſtenenknek ynekelyetek, ynekelyetek my kyralyonknak ynekelyetek

(8) Merth Iſten mynden feldnek kyralya ynekelyetek bwlchen

(9) Orzagl Iſten nemzeteken Iſten yl w zent zekyn

(10) Nepeknek feyedelmy ezwe gylenek abrahamnak Iſtenewel merth feldnek erws Iſteny ygen fel emelkettenek ||

Magnus dominus et laudabilis nimis pſalmus **115**
XLVII

(2) Vvr nagy es ygen dycheretes my Iſtenenknek varaſaba ewnen zent hegyen

(3) Mynden feldnek erwendetes alattya ſyon hegye felſegnek oltara es nagy kyralnak varaſa

(4) IIſten wnen hazayba meg yſmertetyk mykoron fel veendy wtet

(5) Merth yme feldnek kyraly gywlekeztenek es egybe gywltenek

(6) Vvk latwan ezkeppen el amwlanak meg haborodanak es meg yndwlanak *(7)* es felelm meg kernekeze wketh

Oth ſerelmeketh mykeppen zylenek, *(8)* hertelen haragodba meg tereed tharſis new rewnek hayoyth

(9) Mykeppen hallottok azonkeppen lattok yozagoknak vra varaſaba my Iſtenenknek varaſaba Iſten allatta wtet erekke ||

116 *(10)* Fogadook Iſten the yrgalmaſsagodat te egyhazadnak kezepette.

(11) Tenen newed zerent iſten ezkeppen es te dychereted feldnek vegeyg es ygaſsagal telyes the yogod

(12) Erwlyen ſyonnak hegye es vygadyanak Iudanak leany the yteletedert vra*m*

(13) Vvegyetek kernwl ſyont es meg elelyetek wtet herdeſetek wneky magaſsagaba

(14) Vveſseetek ty zyweteket w ereyebe es el ozyatok w hazat, hogy hyrdeſsetek mas nemzetbe.

(15) Merth yth vagyon my Iſtenenk erekke, es erekkwl erekke w byr mynketh erekke,

Audite hec omnes gentes Auribus per ꝛc
pſalmus XLVIII

(2) HAlgaſsatok ezeket mynden nemzetek es ezetekbe vegyetek mynd kyk lakoztok ez vylagba ||

117 *(3)* Mynden feldy nemzet, es embereknek fyay, mynd egyedembe kazdag es zegeen

(4) Een zam zool bwlcheſeget, es en zywemnek gondolatya ezeſsegeth

(5) Le haytom en fylemet pelda bezedre meg nytom dychewyteſbe en tekeletes bezedemeth

(6) Myre felek gonoz napon, en labamnak kegyetlenſege meg kernekez engemeth

(7) Kyk byznak wnen ereyekbe es w kazdagſagoknak ſokaſsagaba dychekednek,

(8) Attyafy meg nem valt, meg valt ember, es nem adya Iſtennek w kenyergeſet,

(9) EEs w lelke waltaſanak ywtalmath, es mwlkalkodyk erekke, *(10)* es el mynd wegyg ||

(11) Nen latya veze[l]delmeth, mykoron latand bwlcheket **118**
meg halny egyedembe balgatag es hey el veznek
Es el hagyak egyebeknek w kazdagſagyt, *(12)* es wnekyk
koporſoyok lezen ew hazok erekke
Vvnekyk lakodalmok nemzetrel nemzetre zal, newezyk w
neweket w feldeken
(13) Ember mykoron tyzteſsegbe volna, nem eertette, haſon-
latek oktalan alatokhoz, es egyenle leen velek
(14) Ez wnekyk wtok vezedelm wn bennek es annak vtan-
nak w zayokba kellettenek
(15) Mykeppen yohok azonkeppen pokolba vettethnek halal
eltety wket
Ees vralkodnak wueken ygazak es w ſegelmek meg fogyat-
kozyk || pokolba w dychekedeſek **119**
(16) De byzonyaual Iſten meg zabadeytya en lelkemet
pokolnak makabol mykoron el veend egemet
(17) Ne akar felny, mykoron kazdagga leen ember, es myko-
ron meg ſokaſwland w hazanak dycheſege
(18) Merth mykoron meg haland nem vezen el myndet ſem
nem zal le wuele w dycheſege
(19) Mert w lelke w eletebe aldatyk, es wal tegedet mykoron
yol teendez neky.
(20) Bel megyen mynd w attyaynak nemzeteyg es mynd **38**
erekke vylagoſsagoth nem laath
(21) Ember mykoron tyzteſsegbe volna nem eerte haſon-
latek oktalan barmokhoz es egyenle leen velek

Deus deorum dominus locutus eſt pſalmus XLIX ||

(1) Iſteneknek wr Iſtene zolala es es hyua feldeth **120**
Nap tamadattwl fogwan mynd nap nywgatyg *(2)* ſyonbol w
ekeſsegenek zepſege.
(3) My Iſtenenk nylwan yw, es my Iſtene*n*k nem veztegl
Zeen w elette meg geryed, es w kermwle hatalmas veez
(4) Eleue hywa menyeth fellwl, es feldet meg walaztanya
w nepet

(5) Gyehetek ezve neky w zentyt kyk zerzyk w hagyaſat aldozaſokon

(6) Ees meg hyrdetyk menyek w ygaſsagat mert Iſten ygaz byro

(7) Halgaſsad meg en nepem es zolok yſdraelnek, es vallaſt tezek neked mert en vagyok the Iſtened

(8) Nem fegylek meg tegedet the aldozatydba, es the aldomaſyd en elettem vannak myndenkoron ||

121 *(9)* Nem vezek te hazattol twlkokat ſem the yhyd kezwl koſokat

(10) Mert eneym mynden erden valo vadak es hegyen valo barmok es ekrek

(11) Meg yſmertem mynden menyey madarakat, es mezenek zepſege en velem vagyo*n*

(12) Ha en ehezendem, nem mondom teneked mert eenym ez vylag es w telyeſsege

(13) Mynem ezem twlkoknak hwſat avagy koſoknak veret yzom en

(14) Aldozyal Iſte*n*nek dycheret[et]nek aldozaſat, es bel telyeſehed felſegnek the fogadaſydat,

(15) Ees hye engemet haborwſagodnak napyan, es meg zabadeytlak tegedet es tyztelz engemet

(16) Byneſ embernek kedeeg mondoth Iſten myre hyrdeted the en ygaſsagomat the zaad altal

122 *(17)* Mert the gywleleed en fygyelmemet || es hatra veted en bezedymeth

(18) Ha laach vala wruot vele ezwe fwch vala, es paraznakkal veted vala te baratſagodath,

(19) The zaad bewelkedeek gonoſsagal, es the nyelwed zol vala chalardſagoth

(20) Vvezteg ylwen the attyad fya ellen zolaz vala, es the anyadnak fya ellen vethch vala vezedelmeth *(21)* ezeket teed es en vezteg halgatek

Aletaad the alnok, hogy lezek teneked haſonlatws, meg fegylek tegedet es helyheztetem the zyned elwt.

(22) Erchetek ezeket mynd kyk el feledyetek Iſtent, hogy vala mykoron el ne ragadyo*n* es ne legyen ky meg zabadohon.

(23) Dycheretnek aldozatya tyztel engemet, es oth vagyon az wt kyn meg mwtatom neky Iſtennek ydwezeyteyt

Miſerere mei deus ſecundum || magnam miſeri- 123
cordiam pſalmus.L.

(3) IRgalmazy nekem Iſten the nagy yrgalmaſsagod zerent. Es the yrgalmaſsagodnak [zerent] ſokaſsaga zerent vedel en kegyetlenſegemeth

(4) Ennent towa mos meg vram egemet en alnokſagombol, es en bynembewl tyztoh meg engemeth

(5) Mert en kegyetlenſegemeth en meg yſmertem es en bynem en ellenem vagyon myndenkoron

(6) Chak teneked, vetkeztem es gonoſsagoth the eletted tettem, hogy ygazwltaſsal the bezedydbe es dyadalmat veeg mykoron yteltetel

(7) Merth yme fogatatam kegyetlenſegbe, es bynek myatta fogadot engemet en anya*m*

(8) Mert yme byzonſagot zerettel es the bwlcheſegednek tytkyth meg yelenteted enneke*m*

(9) Harmatoz meg vram engemet the malaz||todal es meg 124
tyztwlok, mos meg engemet, es honal ſeyerb lezek

(10) Een hallaſomnak agy eremet es vygaſagot, es meg erwendnek alaztatot tetemek

(11) Fordeych el the orchada en byneymrel es mynden en kegyetlenſegymet el veed en rolam

(12) Tyzta zywet teremch en bennem iſten es ygaz lelket meg wyoh en bennem

(13) Ne wes el engemet the zyned elwl, es the zent lelkedet el ne vegyed en twlem

(14) Admeg ennekem the ydwezeytednek wygaſagat, es yeles malazwal ereſe meg engemet

(15) TAneytok alnokokat the wtaydra es kegyetlenek the hozyad fordwlnak

(16) ZAbadoh meg engemeten bynymbwl Iſten, en ydweſsegemnek Iſtene, es hyrdety en nyelvem the ygaſsagodat

(17) Vram nyſsad meg en ayakymat, es || zam meg hyrdety 125
the dycheretydet

(18) Mert ha akartad volna aldozaaſth tettem volna byzonyawal ayandokokba nem gyenerkedel

(19) Iſtennek valo aldozaſth meg haborwlt lelket teredelmes zywet es alazatoſt Iſten meg ne wtaly

(20) Kegyeſen teegy vram the yo akaratodba ſyonnak, hogy meg epwlteſsenek Jerwſalemnek kwfaly

(21) Thahat wezed ygaſsagnak aldomaſat ayandokokat es aldozatokat, akoron vetnek the oltarodra borywkat

Ouid gloriaris in malicia qui potens es
pſalmus LI

(3) Myth dychekedel gonoſsagba the ky hatalmas vagy te kegyetlenſegedbe

(4) Mynd napeſtyg hamyſsagot gondola te nyelwed es teel
126 chalardſagot mykenth || elews borothwa

(5) Zeretel gonoſsagoth kegyeſsegnek felette es ynkaab zolny kegyetlenſeget hogy nem ygaſsagot

(6) Zerettel mynd le eytew bezedeketh chalard nyelwel

(7) Azeret Iſten meg teewr tegedet vegyg ky zaggat tegedet, es ky vezt tegede the lakodalmadbol, es the gyekeredet eleknek feldebewl

(8) LAtyak ygazak es meg felelmnek es w rayta mewethnek es azt mondyak *(9)* yme ember ky nem vette Iſtent w ſegedelmeye

De byzot w kazdagſaganak ſokaſsagaba, hatalmazot w hwſagaba

(10) Een kedeeg mykoppen gyemelcheze olayfa Iſtennek hazaba remenkettem Iftennek yrgalmaſsagaba erekke es erekkwl erekke ||
127 *(11)* VAllak tegedet erekke, mert ezt teed es varom the neuedet zentydnek elette merth yo

Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt deus pſalmus LII.
Az ſoltarnak negyed reze

(1) MOnda heyth w zyuebe nynchen Iſten.

(2) Meg teretenek es wtalatoſsa lenek nynchen ky yoth tegyen nynchen chak egyges

(3) IIſten menybelel tekenthe embereknek fyayra hogy lathnaya ha volna ertelmes auagy Iſtent kereſew

(4) Mynd el haylottanak egyetembe kelletlenne lettene nynchen ky tegyen yot nynchen chak egyees ||

(5) Nem de meg twgyak mynd kyk mywelkednek kegyetlen- **128**
ſeget kyk meg ragyak en nepemet mykeppen kenyeret

(6) IIſtent nem hywtak oth rezketenek felelmel hol ot nem vala felelm

Merth Iſten el oztya wnekyk tetemeket kyk embereknek kellemeteſek meg gyalaztathnak merth Iſten meg vtalta wket

(7) Ky ad ſyonbool ydweſseget yſdraelnek, mykoron el fordeytandya vr w nepenek fogſagat erwendeny kezd Jakob, es vygadny Iſdrael

Deus inomine tuo ſaluum me fac in virtute 2t pſalmus. LIII

(3) Iſten the neuedbe ydueze engemet, es th erewdbe meg zabadoh engemet, ||

(4) IIſten halgaſsad meg en y[d]madſagomat es ezedbe **129**
vegyed zamnak bezedyth

(5) Mert ydegenek tamadanak en ellenem es ereſsek kereſeek en lelkemet es nem vetteek Iſtent w eleyekbe

(6) Mert yme Iſten ſegel engemet es vr en lelkemnek hozya fogadoy

(7) Fordeych gonozokat en ellenſegymnek es te ygaſsagodba ozyad el wketh

(8) Akaratom zerent aldozom teneketh es vallok te neuednek vram merth yo

(9) Mert mynden haborwſagbol meg zabadeytal engemet, es en ellenſegymen meg haborodeek en zemem

Exaudi deus oracionem meam et deſpexeris de, pſalmus LIIII

(2) HAlgaſsad meg Iſten en ymadſagomat, es ne vtalyad
130 meg en kenyergeſemet *(3)* ygyekezyel hozya*m* || Es halgas meg
engemeth

Meg zomorodam en gyorſaſagomba es meg haborottam *(4)* ellenſegemnek zaua myat, es byneſnek haborgataſa myath

Mert haytanak en reyam kegyetlenſegeket, es haragyokba zomorwak valanak neke*m*

(5) Een zyuem meg haborwlt en bennem es halalnak felelme eſek en reyam *(6)* es meg kernekezenek egemet ſetetſegek

(7) Ees mondeek en, ki aad nekem tollakat mykeppen galambnak, es repwlneek, es meg nywgonnam

(8) IIme fwtwan el tauozam, es meg maradek kyetlenbe

(9) Vvram vala azt ky meg zabadeyta engemet, lelkemnek aproſagabool es vezedelmebel

(10) Syes vram es ozyad el w nyelweketh merth lattam w
kegyetlenſegeket es ellenkedeſeket varaſba ||
131 *(11)* NAppal es eyel kernwl vezy wtet wnen kw falyn kegyet-
lenſeg es wneky kezepette mw*n*ka, *(12)* es hamyſsag

Ees nem fogyatkozeek el w vtayrol oſora es chalardſaag

(13) Mert ha en ellenſegem gonozt mondot volna nekem byzonyaual el zenuettem volna

Ees ha az ky gywlelt engemet en reya*m* nagyokat zolt volna ne talantanl el reytettem volna magamat w twle

(14) The kedeeg egy ygyw ember voltal en [vez'em] vezerem es en eſmerem

(15) Ky egyedembe velem ezve veez vala ethkeket Iſtennek hazaba yaronk vala egy akarattal

(16) IIwyen halal w reyayok, es zalyanak pokolba eleuenen

Mert alnokſagok vannak w lakodalmokba es w kezettek ||
132 *(17)* Een kedeeg wrhoz fohazkodam es wr ydwezeyte engemet

(18) Regel es holwal es delbe hyrdetem, ez meg yelentem wtet es meg halgatya en zomat

(19) Meg valtya bekeſeegbe en lelkemet azoktwl kyk kezelgethnek en hozyam mert ſokak kezet vala en velem

(20) Meg halgat Iſten engemet es meg alazya wket, ky ez vylagnak kezdety elewt wolt

Mert nynchen nekyk meg valtozaſook, es nem feltek Iſtent, *(21)* ky teryezty w kezet w nekyk valo meg fyzeteſre

Meg vtaltaak w taſtamentomat *(22)* el ozlanak w orchayanak haragyatwl, es hozya tere w zyue

Meg lagywlanak wneky bezedy olaynak felette es wk wlew nylak

(23) Vveſsed vra the gondodat es w el eel||teth tegedet, es 133
nem ad erekke ygaznak yzamaaſth

(24) The kedeeg Iſten ky hozod wket vezedemnek kwtara,

Vverenglew emberek, es chalardok nem ketteztetyk meg w napokat en kedeeg remenkedem the benned vram

Miſerere mei deus quoniam conculcauit me homo pſalmus LV

(2) IIrgalmazy nekem Iſten merth nyomoda engemet ember, mynd napeſtyg wyaſkodwan meg nyomoreyta engemeth

(3) Meg nyomodanak engemet en[ber] ellenſegym mynd napeſtyg mert ſook wyaſkodook vannak en ellenem

(4) NApnak hozywſagatwl feelek en kedeg the benned remenkedem

(5) IIſtenbe dychekedem en bezedymmel Iſtenbe remenkettem nem feelek myth || tegyen nekem valamely teſth 134

(6) Mynd nap eſteeg en bezedym ellenkednek vala en ellenem wnekyk mynd gondolatyok vala gonoſsagra

(7) Ben lakoznak hogy el reyte[tt]neek wk en labam nyomat meg eryzyk

Mykeppen tartaak[e]en lelkemet *(8)* ſemye azonkeppen ydwezehed wket the haragodba nepeket meg teerz

Iſten *(9)* en eletemet meg yelentettem teneked helyhezteteek en ſyralmamat the eledbe

Ees mykeppen the fogadaſodba vagyo*n* *(10)* Azkoron en ellenſegym hatra fordwlnak

VAlamykoron hywandlak tegedeth meg yſmerem, merth the vagy en Iſtenem

(11) Iſtenbe dycherek, ygeet vrba dycherek bezedet Iſtenbe remenkettem nem felek myt tegyen nekem ember

135 *(12)* En bennem vannak Iſten teneked || valo fogadaſym
kyket meg fyzetek, dycheret zerent teneked

(13) Mert megzabadeytad en lelkemet halaltwl, es en labaymat yzamaſtwl [t] hogy kellemetes legyek Iſten elwt eleueneknek wylagaba,

Miſerere mei deus miſerere mei quoniam In te confidit anima mea pſalmus LVI.

(2) Irgalmazy nekem yrgalmazy nekem, mert the benned byzoth en lelkem,

*E*es the zarnaydnak arnekaba remenkedem, myg nem el megyen kegyetlenſeg

(3) Een kayaltok felſeges Iſtenhez ky yol teth ennekem

*(4)*Erezte menybelel es meg zabadeyta engemet adaa zegyenſegre engem nyomorgatokat

Kwlde Iſten w yrgalmaſsagat es byzo*n*ſagat, *(5)* es ky veue
136 en lelkemet orozla||noknak kezwle, es haborwluan el alwk

Emberek fyaynak w fogok fegywer es nylak es w nekyk nyelwek elews tewr,

(6) MAgaztaſsal fel Iſten menyeknek felette es the dycheſeged mynden felden lezen

(7) Tewrt chenalanak en labaymnak es meg horgaztak en lelkemeth

Aſaanak vermet en elewttem es wnen magok bele eſenek

(8) Keez en zywem Iſten, keez en zyue*m* yneklek es dycheretet mondok

(9) Thamagy fel en dycheſegem thamagy fel en dychewytem et wygaſagom en fel kelek holwal

(10) Vallak tegedet nepek kezet vram es dycherlek tegedet nemzetek kezet.

(11) Mer fel magaztateek mynd menyg the yrgalmaſsagod es mynd felſegyg the byzonſagod

(12) Fel magaztaſsal menyeknek felette Iſten es mynden
137 felden lezen te || dycheſeged

Si vere vtique iuſtitiam loquimini recte iudicate pſalmus L7

(2) HA byzonyaual ygaſsagoth zoltok embereknek fyay ygazan ytelyetek

(3) *M*ert zyuetekbe kegyetlenſeget myuelkedtek felden, hamyſsagot ty kezetek teeznek

(4) El haylanak byneſek w anyoknak mehetwl, es teuelgenek es hamyſsagot zolanak

(5) Vvnekyk haragyok kygyonak haſonlatuusſaga ze[n]rent mykeppen ſyket paragy kygyonak, es w fyley bel dagazwltanak

(6) Mel kegyo nem halya meg bayoſoknak zauat, es bwlchen hyuoknek w hyuatalyth

(7) IIſten meg tery w fogokat w zayokba, orozlanoknak zaap fogyt vr meg tery

(8) Semye ywt mykeppen folyo wyz || fel hwzya w zyuet myg 138
meg betegwlnek

(9) Mykeppen wyaz ky el chepeg el vetetnek, twz zall reayok, es nem laathnak napot

(10) Mynek elette ereztenenek ty twuyſketek agat bogat, mykeppen elewenek, ez keppen w haragyaba meg emezty wket

(11) Erwl igaz vrban mykoron latand bowzw allaſt w kezeyt meg moſsa byneſnek verebe

(12) Ees akoron mond ember byzonyawal ha ygaznak gywmelche vagyon byzo*n*yawal Iſten vagyon ytelwen wket felden

Eripe me de inimicis meis deus meus pſalmus LVIII

(2) EEn Iſtenem zabado meg engemet en ellenſegymtwl es en reyam tamadoktwl mencs meg engemet ||

(3) ZAbadoh meg engemet kegyetlenſeeg mywelkedektw, es 139
verenglew emberektwl mench meg engemet

(4) Mert meg fogaak en lelkemet ereſsek rohananak en reyam

(5) Sem en kegyetlenſegem, ſem en byne*m* vram kegyetlenſeegnekwl fwtek es ygaztateek

(6) Tamagy fel en elembe es laſsad, es es the wagy yozagoknak Iſtene es Iſdraelnak Iſtene

IIgyekezyel mynden [nem] nemzethnek meg lataſsara ne kenyerwl ſenkyn kyk myuelkednek kegyetlenſeget.

(7) Fordwlyanak eſtwefele, es ehſegeth zenwegyenek mykeppen ebek es kernwl yaryak warafth

(8) Mert zolnak w zayokba es w ayakokba elews teer

140 IIme ky hallotta *(9)* es the vram meg || meweted wket, es ſemye teez mynden [ze] nemzeteth

(10) Een ereſsegemeth the benned tartom mert te vagy engemet hozyad wewe *(11)* Iſten, en Iſtenem the yrgalmaſsagod elel ween engemeth

(12) IIſten yelente nekem en ellenſegymrel meg ne eld wket hogy valamykoron en nepeym el ne feledyenek

Ozyad el wket tenen eredbe es wesd el wket en oltalmazo vram

(13) Ew zayoknak tetemenyet w ayakoknak bezedet, es meg fogtaſsanak w kewelſegekbe

Es bozwntaaſrol es hazwgſagrol meg hyrdettetnek *(14)* vegezetbe el vegezeeſnek haragyaba, es nem leznek

Ees meg twgyak mert Iſten wralkodyk Jakobon es felden

141 *(15)* Fordwlyanak eſtwerelere, es ehſeget || zenwedyenek mykeppen ebek es meg kerwlyk az varaſth

(16) El ozolnak wk eytelre ha kedeeg meg nem elegwlendnek tahat zwgoodnak

(17) Een kedeeg yneklem the ereſsegedeth es fel magaztatom halwal the yrgalmadat, merth leel engemet hozyad fogada, es en oltalmam en en haborwſagomnak napyan

(18) Een ſegedelmem teged dycherlek merth the engemet hozyad wez, en Iſtenem es en yrgalmam

Deus repullisſti nos eT deſtruxiſti nos pſalmus LIX.

(3) IIſten el yeel mynket es meg tereel mynket meg haragwl, es kegyelmezeel nekenk

(4) Meg yndeytad feldet, es meg haborytaad wtet, wygazd meg w tereſyt merth meg rezzenth

(5) Mwtatal the nepednek kemeny||eketh ytataal mynket 142 fyralmas borral

(6) AAdal teged feleeknek yelenfegeth hogy el fwfsanak ynek elele

Es hogy meg zabadwltafsanak the zereteyd *(7)* ydwezehen engemet the, es halgas meg engemeth

(8) Iften zola w zentenek myatta erwendek es meg oztom en fatoromat es en lakodalmamnak helyeth meg merem

(9) GAlaad eeńem, es eńem manafses es effraym en feyemnek erefsege

Jwda en kyralyom *(10)* moab en remenfegemnek edene

Idwmeaba el teryeztem en laba*m* eltezetet ennekem ydegen nepek engedenek

(11) Ky wezet engemet erews varafba ky vyzen engemet mynd ydwmea new helyg ||

(12) Nem de the ee Iften ky el yzteel mynket, es meg nem 143 teerz Iften my erenkbe

(13) Agy nekenk fegedelmet haborwfagrol mert embernek ydwefsege nem heyaba vagyon

(14) My Iftenekbe tezenk yozagoth es w femye tezy mynket nyomorgatokath

Exaudi deus deprecacionem meam pfalmus. LX.

(2) HAlgafsad meg iften en keremefemeth ygyekezyel en ymadfagomhoz

(3) Feldnek vegerel the hozyad kayalteek mykoron nyomorwltatnek en zyuem erews kewuen, fel magaztataal engemeth

Ky hozal engemet, *(4)* mert leel en remenfegem, es eŕefseeg en ellenfegemnek zyne eleth

(5) En lakozando lezek the lakodalmadba erekke, es otalmazta||tom th zarnyaydnak alata 144

(6) Mert Iften the meg halgataad en ymadfagomat, adaal erekfeget the newefſeth feleknek

(7) The adch napokat kyralnaak napyra, es eztendet w eztendeyre mynd w nemzeteynek es nemzetenek ydeygen

(8) Meg marad Iftennek elette erekke yrgalmafsagat es w byzonfagat ky kerefy

(9) Ez keppen dychereteth mondok the newednek erekwl erekke hog meg fyzefsen en fogadafymat naprol napra[1]

Nonne deo fubiecta erit anima mea pfalmus LXI.

(2) Nem dee Iftennek alaztatyk en lelkem merth w twle vagyon en yduefsege*m*

145 *(3)* *M*erth w en Iftenem es en || ydwezeytem, es engemet hozya fogada meg nem yndwlok enne*n* towa

(4) Mygen toldwltok embere es mynd thy meg elytek magatokath mykeppen ala hayloth fal es el romlo kwfa,

(5) De maga ywtalmat gondolanak el tauoztatny, en zomefagomba w zayokkal aldnak vala es w zywekbe athkoznak vala

(6) De byzonyaual Iftennek alaztatoth en lelkem, mert w twle en bekefegem

(7) Mert w en Iftenem, es en ydwezeyetem es en fegedelmem twle el nem tauozom

(8) Iftenbe en yduezeytem, es en dychefegem, en fegedelmemnek Iftene es en remenfegem Iftenbe vagyon

146 *(9)* Remenkedyetek w benne mynde*n* || nepek efsetek ky w elette thy zyueteket Iften my fegedelmenk erekke

(10) De maga embereknek fyay heytok es hazwgok embereknek fyay gondolatyokba hogy meg chalyak wk hewfagrol wnen magokat

(11) Ne akaryatok remenkedny kegyetlenfegbe, es ragadozafokath ne akaryatok keuanny, kazdagfagok ha bewelkednek ne akaryatok zyweteketh bele wethny

(12) Egyzer zolth Iften ez kettet hallota*m* mert Iftennek hatalma vagyon *(13)* esteneked vram the yrgalmafsagod, mert the fyzethch mynden w mywelkedete zerenth

Deus deus meus ad te de luce vigilo pfalmus LXII.

(2) En Iftenem en Iftenem the hozyad regwel vygyazok

147 *Z*omehozek the benned en lelke*m* || es mely fokkeppen teneked en teftem

(3) Pwzta felden vtatlan es mocharus helyen ez keppe teneked zent helyen hog meg latnam the yozagodat es the dycheſegedeth

(4) Mert yob the yrgalmaſsagod eleteknek felette en ayakym dychernek tegedeth

(5) Ez keppen aldlak tegedet en elettembe es the neuedbe fel emelem en kezeymeth

(6) Mykent ſyrral es keuerſegel meg telyek en lelkem, es vygaſsagws ayakokkal dycheer tegedet en [lelke] zaam

(7) Ez keppen emlekeztem the rolad en agyamon es gondolkodom the benned *(8)* merth voltal en ſegedelmem

Ees the zarnyaydnak alatta erwendek, *(9)* ragada en lelkem the vtannad engemet hozya[d] veen the yogod

(10) Vvk kedeeg heyaba kereſeek en lelkemet, es mennek feldnek alſo rezebe

(11) Adatnak ternek kezebe es leznek [ro]||rowazoknak tarſy **148**

(12) Kyral kedeeg Iſtenbe erwl dychertetnek myndenek kyk eſkwznek w benne mert bel dagazwltatyk alnokſaag zoloknak zaya

E x a u d i d e u s o r a c i o n e m m e a m c u m d e p, p ſ a l m u s LXIII.

(2) HAlgaſsad meg Iſten en ymadſagomat mykoron teneked kenyergek en ellenſegymnek felelmetwl zabadohad meg en lelkemeth

(3) Meg oltalmazal engemet gonozoknak gywlekezeſegtw es kegyetlenſeg myuelkedeknek ſokaſsagatwl,

(4) Mert meg eleſeyteek w nyelweket mykeppen teert, fel veteek yweket *(5)* hogy meg lwyek tythkon artatlanth

(6) Hertelen meg levyk wteth es nem felnek zerzenek neky alnok bezedeth

Meg hyrdetek hogy reytenenek twreket, es mondanak ky lattya wketh ||

(7) Gondolanak kagyetlenſegeket, es gondolwan meg fogyat- **149**
kozanak,

Megyen ember magas zywre, *(8)* es fel magaztatyk Iſten

Germekcheknek nylay lenek wnekyk ſebek, *(9)* es meg lankadanak w ellenek w nylwek

Meg haborodanak mynd kyk lattyak vala wket, *(10)* es felemeek mynden ember

Ees hyrdetek Iſtennek myuelkedetyt es w tetemenyth meg eertek

(11) Erwl ygaz vrba, es remenkedeth w benne, es dychertetnek mynd zywbely ygazak

Te decet hymnus deus In ſyon et tibi reddetur pſalmus LXIIII

(2) Teged[et] yllet dychereth Iſten ſyonba, es teneked meg fyzetetyk fogadas Jerwſalembe ||

150 *(3)* HAlgaſsad meg Iſten ymadſagomat the hozyad mynden teſth menendw

(4) Gonozoknak bezedy hatalmazanak my reyatok, es my kegyetlenſegynkrel the kegyelmez mynekenth

(5) Bodog kyt valaztottal, es hozyad vetted, es lakozyk the hazadba

Meg telenk the hazadnaak yawyual zent the templomod, *(6)* es chodalatws egyeneſsegbe

Halgas meg mynketh Iſten my ydwezeyteenk mynden feldnek remenſege es hozyw tenkerbe

(7) Zerezwen hegyeketh the yozagodba vagy meg kernekezteteth hatalmal *(8)* ky meg haboreytod tengernek melſeget, es w habynak zengeſeth

Meg haborwlnak nemzetek *(9)* ees felnek kyk lakoznak hatarokon the chodaydtwl holwal es eſtwe [t] the gyenerkedel ||

151 *(10)* Meg latogataad feldet es meg ſyroſeytad wteth, meg ſokaſeytad kazdagſagal wteth

IIſtennek folyo wyze meg teleek vyzekkel, zerzeteel nekyk ethketh merth vgy vala neky zerzeſe

(11) Vv chergetekyt meg beweythwen meg ſokaſohad w termew gyekeryth w zepſegebe erwl teremtwen

(12) Meg aldodh the kegyeſsegednek eztendeyth, es the mezewyd meg telnek bewſegel,

(13) Meg kewerwlnek pwztanak zepſegy, es erwendeſsel halmok meg kernekeztethnek

(14) Meg gyapywſwltatnak yohoknak koſy, es welgyek beuelkednek gabonawal kayalthnak, es dychereteth mondnak

Jubilate deo omnis terra pſalmum dicite pſalmus LXVIII *(LXV)* ||

(1) ERwendyetek Iſtenbe mynde*n* felden valok, *(2)* dyche- 152
reteth mondyatok w newenek es agyatok dycheſeget w dycheretynek

(3) Mondyatok Iſtennek mely yge*n* yyenw the myuelkedeteth vram the yozagodnak ſokſagaba hazwdnak teneked the ellenſegyd

(4) Mynden feld ymadgyon tegedet Iſten, es dycheryen tegedet, en dycheretet mondok the neuednek

(5) Jwyetek, es laſsatok vrnak myuelkedetyth, rettenw w tanachyaba embereknek fyay feleth

(6) Ky fordeytya tengerth azywſagra, wyzen yarnak labokon, oth erwlenk w benne

(7) Ky vralkodyk yozagaba erekke w zemey nemzetekre
neeznek kyk bozwlyak, fel nem magaztath||nak w bennek 153

(8) Aldyatok nepek my Iſtenenketh es hallotta tegyetek w dycheretenek zawath

(9) Ky vetette en lelkemet eletre es nem atta ynddulaſra en labaymat

(10) Mert meg keſerteel mynket Iſte*n* zennel mynket byzoneytal mykeppen byzonyetatyk eſyſth

(11) Vvyl mynket vezedelmre, veteel haborwſagokat my hatonkra, *(12)* es embereket my feyenkre

Altal menenk zenen es vyzen, hozaal mynket hyedelemre

(13) Bel megyek the hazadba aldozaſsal meg fyzetem teneked en fogadaſymat *(14)* kyket valogattanak en ayakym

Ees zolala en zaam, en haborwſago*m*ba

(15) Syros aldomaſt adok neked koſoknak fyſtewel ekrekkel es wrwkkel aldozom teneked ||

(16) Jwyetek es laſsatok, es meg yelentem myndeneket, kyk 154
felytek Iſtent melyeket teet en lelkem[et]nek

(17) Vv hozya en zammal kayaltek, es meg erwendek en nylwem alath

(18) Kegyetlenſeget ha tekentettem en zywembe meg nem halgatoth wr

(19) Azert halgatot meg vr, es ygyekezet en kenyergeſemnek zawahoz

(20) Aldoth legyen Iſten ky nem tauoztatta el en ymadſagomat, es w yrgalmaſsagat en twlem

Deus miſereatur noſtri et benedicat nobis pſalmus LXIX *(XVI)*

(2) IIſten yrgalmaźon nekenk es àldyon meg mynket fordeha w orchayat my reyank es yrgalmazyon my nekenk

(3) Hogy meg yſmeryek felden te wtadat es mynden nemzetekbe the ydwezeytedeth ||

155 *(4)* Vvalyanak tegedet nepek Iſten valyanak tegedet mynden nepek

(5) Erwlyenek es vygadyanak nemzetek mert yteelz nepeket egyeneſsegbe, es nemzeteket felden ygazgach

(6) Vvalyanak tegedet nepek Iſten valyanak mynden nemzetek *(7)* feld ada w gywmwlcheth

Meg aldyon mynket Iſten my Iſtenenk, *(8)* aldyon meg mynket Iſten es feelyek wtet feldnek mynden vegey

Exurgat deus et diſsipentur Inimici eius pſalmus LXVII.

(2) TAmagyon fel iſten es el ozolyanak w ellenſegy es tauozyanak azok kyk gywleltek wtet w zyne elel

(3) Mykeppen fyſth fogyatkozyk el azonkeppen el fogyathkozyanak es mykeppen vyaz olwad el zennek ellene, azonkeppen
156 el vezenek bw||neſek w zyne elel

(4) Ees ygazak gyenerkedyenek es erwlyenek Iſtennek elette es vygagyanak wygaſaagba

(5) Inekelyetek Iſtennek es dychereteth mondyatok w neuenek, vtat zereźetek nek ky fel megyen nap nywgodaſson wr wneky neue

Erwlyetek w elette meg haborodnak w zyne elwth *(6)* ar-
waknak moſtoha attyay es ezvegyeknek ytelew byray

Iſten vagyon w zent helyen *(7)* Iſten ky lakodalmaſsa tezen
egy ygyueth w hazaba

Ky kyhoz foglyokat w ereyeuel, azonkeppen azokat kyk
bozywnkodnak es kyk lakoznak koporſoban

(8) IIſten mykoron ky ywuendez the nepednek elette, es
mykoron megy vala pwzta aaltal

(9) Feld meg yndwla, es menyek || harmatozanak ſynay 157
hegynek Iſtene elwt es Iſdraelnek Iſte elwth

(10) Kedwed zerent valo eſseet ezwe oyeytez Iſten the erek-
ſegednek, es meg lankada the kedeeg meg tekelled wteth

(11) The lelkeſyd w benne lakoznak zerzeed Iſten the edeſ-
segedbe zegennek

(12) Vvr aad ygeet ewangyelyom hyrdeteknek, w ſok yoza-
ganak myatta

(13) Jozagoknak kyralya zereteel, es zeep haznak nyere-
ſegeeth el oztanya zereteel

(14) HA alwandotok tanolt emberek kezet galambnak meg
eſyſtwſuth tollay, es w hatanak wtolya, vagyon arannak homa-
lyoſsagba

(15) Mykoron valaztand menyey kyral w rayta holwal meg
feyrwltethnek, ſelmon new hegyen *(16)* Iſtennek hegye ſyros hegy

*E*gybe homorwlth hegye ſyrös || hegy *(17)* mynek gondol- 158
yatok bel homorwlth hegyeketh

Hegy kybe kedwes Iſtennek lakozny es wr lakozyk w benne
erekke

(18) Iſtennek zekere tyz ezerrel ſokas erwlewknek ezerebe
vr w kezettek ſyn̈ay new zent hegyen wagyon

(19) Ffel [m]meneel magaſsagra fogaal foglyakat es veel
ayandokokat emberekbe

Ees byzonyaual nem hyvueek, lakoznak wr Iſtenbe

(20) Aldot wr naponkeet bewſeges wtath zerez nekenk my
ydwezeytenknek Iſtene

(21) My Iſtenenk, Iſten yduefseg teteelre, es vrnak ky me-
nethe halal

(22) De maga iſteṅ meg teery w ellenſegyṇek feyeket teteyet
azoknak kyk yrnak w bynekbe,

(23) Vvr monda, en el fordeytok byneſek kezwl tengernek melſegebe ||

159 *(24)* Hhogy martaſseeg the labad weerbe w twle the ebeydnek nyelwe ellenſegedtwl

(25) Lataak the bel menetedet Iſten en Iſtenemnek en kyralyomnak bel meneteet ky vagyon zent helyen

(26) Elel veueek feyedelmek zerkezwen, dycherewk es vygado leanyoknak

(27) Egy hazakba aldozatoth mondyatok vrnak yzdraelnek gywlekezeſe kezeth

(28) Otth yfyw benyamyn elmenek weethkezeſebe

JJudanak feyedelmy wnekyk vezerek zabulonnak feyedelmy es neptalymnak feyedelmy

(29) Parancholy Iſten the erednek ereſehed meg azt Iſten, kyt myuelketel my bennenk

(30) The zent egy hazadba ky vagyon Jerwſalembe teneked kyralyok adnak ayandokokath

160 *(31)* Tegyed meg naadnak wadyth by||kaknak gywlekezeſe, nepeknek teheny kezet vagyon, hogy ky veſseek azokat kyk keſertettenek eſyſtel

Hozyad el az nemzeteket kyk haborwſagokat akarnak, *(32)* ywnek kewuetek egyptombol ethyopya bely nemzeet elel vezy w hatalmat Iſten elwth

(33) Felden valo orzagok ynekelyetek Iſte*n*nenk es dycheretet mondyatok vrnak

Dycheryetek vrath *(34)* ky fel mene menyeknek menyere nap kelet fele

Ilmadya w zawanak yozagath, *(35)* adyatok dycheretet Iſtennek yzdraelnek fellette wneky yozaga es nagyſaga wannak egekbe

(36) Chodalatus Iſten w zenty kezeth Iſdraelnek Iſtene aad yazagot es ereſseget w nepenek aldot legyen Iſten dycheſseg

Saluum me fac deus quoniam intrauerunt aquae pſalmus LXVIII ||

161 Az ſoltarnak wted reze kezdetyk

(2) Hdwezeh engemet Iſten mert bel menenek [v] wyzek mynd en lelkemyg

(3) Een zegeztettem melſegnek ſaraba es nynchen allath

Hwteem tengernek magaſsagara es veez el mereythe engemeth

(4) Mwkalkodam kayaltwan meg rekedenek, en yneym, meg fogyatkozanak en zemeym mykoron remenkedem en Iſtenembe

(5) Meg ſokaſsulanak en feyemnek hay zaly feleth, kyk gywlelenek engemeth yngen

Meg erwſwlenek kyk haborgatanak engemet en ellenſegym hamyſsan kyket el nem vettem vala azkoron meg ſyzettem vala

(6) Iſten the twdod en heythſagomath, es en vetetym the nalad el || nem reytettenek 162

(7) Ne zegyenkegyenek en bennem wram kyk varnak tegedet yozagoknak vra

Ne gyalaztaſsanak en reyatam kyk kereſnek tegedet yzdraelnek Iſtene

(8) Mert the eretted zenwedeek bozwſſagot es bel fedeze gyalazas en orchamath

(9) Idegen leek en attyamfyaynak es zarandok en anyam fyaynak.

(10) Mert the hazadnak kedweſsege meg eewn engemet, es teneked panazlooknak bozwſagy eſenek en reyam

(11) Ees bel fedezem beythbe en lelkemeth es ennekem leen zegyenſegre

(12) Ees zerzem en eltezetemet cylycywmba es leek wnekyk pelda bezedre

(13) Een ellenem zolnak vala kyk wlnek vala kapwnaal, es en reyam tapſolnak vala kyk venereket yznak vala. ||

(14) Een kedeeg en ymadſagomat the hozyad kwldem vram 163
the yo akaratodnak ydeyn en Iſtenem

The yrgalmaſsagodnak ſokaſsagaba halgas meg engemet, es the ydwezeyteſednek byzonſagaba

(15) Mench meg engemet ſaarbool hogy benne ne zegezteſsem zabadoh meg engemet azoktwl kyk gywleltenek engemet es vyzeknek meelſegebewl

(16) El ne bwrohon engemet vyznek haba, ſem el ne nyelyen engemet meelſeeg, ſem ne zoroha beel en reyam kwt w zayat

(17) Halgas meg vram, mert ygeen kegyes the yrgalmaſsagod, es the yrgalmaſsagodnak ſokaſsaga zerent tekencs en reyam

(18) Ees ne fordohad el the zynedet the zolgaadtwl, halgas meg engemet, mert ygeen haborgatattom

164 *(19)* Ilgyekezyel en lelkemhez, es zabado||had meg wtet, es en ellenſegymtwl mench meg engemet,

(20) The twdod vram en panazlaſomath es en gyalazaſomat es en tyzteſsegemet

(21) The eletted vannak mynd kyk haborgatnak engemet panazolaſth zenwede en zywem es nawalyath

Ees en el zenwettem azt ky egyetembe en velem zomorwlthatneek es nem vala ky meg vygaztana, es nem lelhetek

(22) Ees adanak een ethkem gyanaba mergeth es en zomeſagomba ytatanak engemet echettel

(23) Legyen w aztalok w elettek vezedelmre es fyzeteſeekre es vetthkezetre

(24) Meg homalyoſultaſsanak w zemek hoǵ ne laſsanak es w hatokat myndenkoron meg horgazyad

(25) Eerezyed w reyayok the haragodat es the haragodnak hertelenſege meg kernekezye wketh ||

165 *(26)* Llegyen w lakodalmok pwzta, es w haylokokba ne legyen ky lakozhaſseek

(27) Mert kyt the meg vereel, azt haborgataak, es en ſebymnek ſerelmere teenek ſerelmeth

(28) Vees kegyetlenſegeth w kegyetlenſegekre es beel ne menyenek the ygaſsagodba

(29) Vvakartaſsanak el eleeknek kenyewbwl es ygazakkal ne yrataſsanak,

(30) Een vagyok zegeen es bankodwan the ydvezeyteed Iſten hozya veen engemet

(31) Een dycherem Iſtenne*n*k neuet, yneklefsel es nagyeytom wteth dycherethbe

(32) Ees kellemetes lezen Iſtennek zarw es kerem [ke] newelew borywnak feilette

(33) Laſsaak zegyenyek es erwlyenek kereſsetek Iſtenth es eel the lelketek

(34) Mert meg halgatoth zegynyeketh w, es w foglayt meg nem wtalta[l]

166 *(35)* Dycheryek wtet meny es feld, es tenger, || es mynden w bennek lakozok

(36) Mert Iſten ydwezeyty ſyon, es meg epwltetnek Iwdanak varaſy

Ees lakoznak oth, es erekſegre kereſyk wteth

(37) Ees w zolgayoknak magzaty byryak wteth, es kyk zeretyk w newet lakoznak w benne

Deus In adiutorium meum Intende pſalmus LXIX.

(2) IIſten, en ſegeytſegemre ygyekezyel, es vram, en ſegedelmemre ſyes

(3) Meg gyalaztaſsanak es zegyemwlyenek kyk kereſyk en lelkemeth

(4) Teryenek hatra es zegyenkedyenek kyk akarnak ennekem gonozokath

(5) El fordwlyanak legottan, es zegyenkedyenek ky kereſnek
tegedet es mondyak myndenkoron, fel magaztal||taſseeg vr azogba 167
kyk zeretyk the ydwezeytedet.

(6) Een kedeeg naualyas es zegeen vagyok Iſten ſegely engemet

Een ſegedelmem, es engemet hozyad fogado vagy the vram ne legy keſedelmes

In te domine ſperaui non confundar in eternum pſalmus LXX

(1) The benned vram remenkettem ne gyalaztaſsam erekke *(2)* the ygaſsagodba zabadoh meg engemet es mench meg engemeth

Haychad en hozyam the fyledet, es ydwezeh engemeth

(3) Leeg' nekem otalmazo Iſtenem, es ereſsegem, hogy ydwezeh engemeth

Mert en ereſsegem, es en hozyam folyamo wagy the.

(4) Een Iſtenem zabadoh meg engemeth byneſnek marka-
bool, es teerwen ellen || mywelkednek, es kegyetlenek kezebwl 168

(5) Mert the vagy en bekeſegem wram es en [vram] remenſegem vram, en yffywſagomtwl fogwa.

(6) The benned erewſwltem meg en anyamnak mehe zyleteſetwl fogwa the vagy en otalmam

The benned en fohazkodaſom myndenkoron, *(7)* es lettem mykeppen yegy ſokaknak, es the leel nekem erws ſegedelm

(8) Beel telyen en zaam dycherettel hoǵ ynekelyen the dycheſseged naponkee' es the nagyſsagodat

(9) Ne vess el engemet en venſegemnek ydeyen, mykoron meg fogyatkozandyk en erewm el ne hagy engemeth

(10) Mert mondottanak en ellenſegym nekem, es kyk eryzyk vala en lelkemeth, tanachyot tartanak egyedembe

169 *(11)* Mondwan Iſten meg hagya wteth || haborgaſsatok es meg fogyatok wteth mert nynchen ky meg zabadoha wteth

(12) Iſten ne tauzyal el en twlem, en Iſtene*m* en ſegedelmemre tekeench

(13) Gyalaztaſsanak es el fogyatkozyanak en lelkemnek ellene tewek fedezteſsenek gyalazaſsal, es zegyenſegel kyk kereſnek gonozokat nekem

(14) Een kedeeg myndenkoron remenkedem the benned, es adok dychereteth mynden the dycheretet feleth

(15) Een zaam hyrdety the ygaſsagodat mynd nap eſtyg the ydwezeytedeth.

Mert nem yſmertem yraſt, *(16)* beel megyek vrnak hatalmaba, vram en emlekezem teenen ygaſsagodrool

(17) Iſten taneytottal engemet en yffywſagomtwlfogwa, es mynd ezkorayg en hyrdetem the chodaydath

170 *(18)* Ees mynd een veenſegemyg, Iſten || meg ne hagy engemet

Myg nem en hyrdetem the hatalmadat mynden nemzetnek ky ywendew lezen

The hatalmadat, *(19)* es the ygaſsagodat kyketh teremtettel Iſten ky haſonlatws the hozyad

(20) Mene ſok haborwſagokat nagyokat es gonozokat yelentettel eennekem, es meg fordwlwan meg vygaztalal engemet, es feldnek melſegebeel eſmeg ky hoztal engemeth,

(21) Meg ſokaſeytaad the nagyſago[k]dath es meg terween, meg wygaztalal engemeth,

(22) Mert enes vallak tegedeth dycheretnek edenebe, the byzanſagodat Iſten, dycheyttem teneked hegedenek myatta yzdraelnek Iſtene

(23) Meg erwendnek en ayakym myko||ron yneklendek tene- 171
ked, es en lelkem kyt meg valtottal,

(24) De es en nyelwem mynd napeſtyg zolya te ygaſsagodat, mykoron gyalazwan zegyenkedendnek kyk kereſnek nekem gonozokath

Deus Iudicium tuum regida et Iusticiam pſalmus LXXI

(2) IIſten the yteletedet agyad kyralnak es the ygaſsagodat kyral fyanak.

Hogy ytelye the nepedet ygaſsagaba es the zegenyedet ytelettbe.

(3) Fogagyanak hegyek bekeſeget nepek kezet, es halmok ygaſsagot.

(4) Meg ytely nepnek zegenyt, es ydwezeyty zegenyeknek fyayt, es meg alazya az pathwarkodooth,

(5) Ees meg marad nappal es regwel nemzettrel nemzettre||
(6) Le zal mykeppen eſs gyapywra es mykeppen harmatozo 172
harmat feldre.

(7) Fel tamad w napyba ygaſsaag es bewſeges bekeſeeg myg nem el vetetyk homalyoſsaag

(8) Ees vralkodyk tengertwl fogwa tengerygen, es folyo vyztw fogwa*n* mynd feldeknek vegeygen

(9) Ew eleybe mennek zerechenek es w ellenſegy feldet nyalnak

(10) Tharſys bely es zyget bely kyralyok ayandokokat hoznak, arabyay es ſaba bely kyralyok mwtatnak ayandokokat

(11) Ees ymadyak wtet mynden kyralyok, es mynden nemzetek zolgalnak neky.

(12) Mert meg zabadeyta az zegeent hatalmaſtwl, es nawalyaſth kynek nem vala ſegedelme. ||
(13) Kedwez zegennek es nawalyaſnak es zegenyeknek lelkyt 173
ydwezeyty

(14) Oſorabol es kegyetlenſegbwl meg zabadeytya w lelkeket, es tyzteletws wnekyk newek w elette.

(15) Ees w eel, es adattatyk neky arabya orzagbely aranbool, es ymadyak az bool myndenkoron, es mynden napon aldyak wteth

(16) Lezen erewſseeg felden hegyeknek magaſsagaba, fel ma-

gaztatyk lybanvs new hegyenek felyre, wneky folyasa, es feenleny kezdnek varaſba mykeppen feldnek vyraga

(17) Legyen w newe aldot erekke napnak elette meg marad w newe

Ees meg aaldatnak w benne mynden nemzetek, es mynden nepek nagyeyttyak wteth

174 *(18)* Aldot yzdraelnek vra Iſtene ky chak || w maga tezen nagy chodakat

(19) Ees aldot w felſegenek newe erekke, es meg telyk w felſegewel mynden feld, legyen legyen

Quam bonus Iſrael deus hys qui recto ſunt pſalmus LXXII.

(1) Mel yo yzdraelnek Iſtene azoknak kyk zywbe ygazak

(2) Een labaym kedeeg keweſe meg yndwlanak, es en yaraſym keweſe ky ethletenek [er]

(3) Mert kedweleek hamyſsagot latwan byneſeknek bekeſegeeth

(4) Mert nynchen tekeentes w halalokra es ereſseeg nynchen w ſerelmegbe

(5) Embereknek nek mwkayokba nynchenek, es emberekkel nem oſtorozthatnak.

(6) Azert meg fogtha wketh kewelſeeg bee fedeztettenek alnokſagokkal es w kegyethlenſegekkel ||

175 *(7)* Zarmazeek mykeppen kewerſeegbwl w kegyetlenſegek menenek zyweknek kewanatoſsagara

(8) Gondolanak, es zolanak alnokſagot, es magaſsagba kegyetlenſeget bezellenek

(9) Vveteek menyre w zayokat, es wnekyk nylwek felden mene

(10) Azert meg teer en nepem yth, es telyes napok lelettenek w bennek

(11) Ees mondanak mykeppen twgya Iſten ha vagyon twdomaan felſeegbe

(12) Ilme az byneſek es bewe[z]lkedwk, ez vylagba, nyerenek kazdagſagoth

(13) Ees mondeek azert ok nekwl ygazeytottam meg en zywemet, es moſtam meg artatlanok kezeth en kezeymeth

(14) Ees voltam oſtoroztatoth mynd napeſtyg, es en gyetrelmem vala holwalkoron,

(16) Gondolom vala hogy meg yſmerhethnem az mwka vagyon en eleettem ||

(17) Mygen bel megyek Iſtennek zentſegebe, es meg erteke- 176
zem wnekyk vegeyn

(18) De byzonyawal chalardſageert gyetrelmet vetettel nekyk, es el veteed wketh mykoron el ydegwlenek

(19) Mykeppen lenek pwztaſagra hertelen meg fogyatkozanak es el vezenek w kegyetlenſegekeerth

(20) Mynt fel keleeknek almokat vram the varaſodba, wnekyk kepeket ſemye tegyed

(21) Mert meg gyaponeek en zywem, es en veſeym meg yndwlanak, *(22)* es en ſemye leek, es en nem twttam

(23) Leek mykeppen borwm the nalad, es en myndenkoron the veled vagyok

(24) Meg tartaad the yob kezedet es the akaratothba wyſelel engemet es dycheſegel fogadaal engemeth

(25) Merth my vagyon ennekem menyebe es twled myth akartam felden ||

(26) Meg fogya en teſtem, es en zywem, en zywemnek Iſtene, 177
es en rezem Iſten erekke

(27) Mert yme kyk el tauoztatyak magokath the twled el veznek, es el weztettel myndenth twled kyk paraznalkodnak

(28) Nekem kedeeg zerkeznem Iſtenhez yo, es vethnem vr Iſtenbe en remenſegemeth,

Hogy meg hyrdeſsem mynden the hyrdeteſydet kapwkon ſyon leanyanak

Vt quid deus repuliſti in finem iratus eſt f pſalmus LXXIII

(1) Iſten myre yzeel el mynd vegygen meg, haragwal the legeltetew yohydra,

(2) Emlekezyel meg the gywlekezeſedrel kyth byrtaal kezdettwl fogwa,

Meg valtaad the erekſegednek veezeyth ſyonnak hegye kybe wbenne lakoztaal ||

178 (3) Emelyed fel kezeydeth wnekyk kewelſegekre, mene gonozth teeth ellenſeg the zentydbe

(4) Ees dychekettenek kyk gywleltenek tegedet the tyzteſsegednek kezepette

Vvetettek w yegyeket (5) es meg nem yſmerteek yegyeket, mykkeenth alomnak ky meneteth

Mykeppen erdewben wnen magoknak (6) aytokat ky faraganak wteth feyzewel es bardwal le eyttek

(7) Meg gyoytaak zennel the zenthſegedet felden, es the newednek lakodalmath meg ferteztetеek

(8) Ees mondanak w zywekbe egyedembe w rokonſagy, meg nywgoſsok mynden ynnepet Iſtennek felden

(9) My y[eg]egyenket nem lattok ymmar nynchen ywuendew mondo es mynket ennen towa meg nem yſmeer ||

179 (10) Mygen Iſten panazol ellenſeeg yngerly es ellenkedew the newedeth mynd wegyk

(11) Myre fordeytaad el the kezedet, es the yogodat the kebelednek kezepybewl mynd wegyk

(12) Iſten kedeeg my kyralyonk ez wylaagnak elette meg zerzette my ydweſsegeenket feldnek kezepette,

(13) The meg ereſeytettel the ereddel, tengerth, es meg nyomoreytottad ſarkanyoknak feyet wyzekbe

(14) The meg teerted farkanyoknak feyeket, es attad wteth etekre zerechen nepeknek

(15) The el nytaal kwuth feyeket, es folyo wyzeket, es the meg zaraztottad ethannak folyo wyzeet

(16) Naap tyed, es tyed eey the zerzetted haynalth es napoth

180 (17) The tetted feldnek mynden vegeeth || nyarth, es tawazth, the teremthetted wketh

(18) Emlekezyel ennek ellenſege panazla vrnak, es ertetlen neep rezzezty the newedeth

(19) Ne agy beſtyaknak lelkeket kyk tegedet valnak, es the zegenyednek lelkyt mynd vegyg el ne felegyed

(20) Thekench the teſtamentomodra mert meg teltenek kyk meg homalyoſwltanak feldy kegyetlenſegeknek hazaba.

(21) El ne fordwlyon meg gyalaztatoth alazatws zegeen es nawalyas dycheryk the newedet

(22) Thamagy fel Iſten ytelyed meg en ygyemeth, emlekezyel meg the bozwſagydrol, es wnekyk valo napeſtyg valo ertetlenſegyreel

(23) El ne felegyed the ellenſegydnek zawyth, es kyk teged
gywleltenek wnekyk || kewelſegek myndenkoron fel emelkednek 181

Confitebimur tibi deus Confitebimur, et pſalmus LXXIIII

(2) VAllonk tegedet Iſten vallonk teneked, es hyok, the newedet

Hyrdetyek the chodaydath *(3)* mykoron ydeet veende*n*k, en ygaſsagokat ytelek

(4) Meg lankada feld, es mynd kyk lakoznak w benne, en meg ereſeytettem w ozlopyth

(5) Eén mondottam kegyetleneknek ne akaryatok kegyetlenwl mewelkedny es vethkeztethnek, ne akaryatok fel magaztatny zarwatokath

(6) Ne akaryatok fel magaztatny ty zyweteketh, es ne akaryatok zolany kegyetlenſeget Iſtennek ellene

(7) Merth ſem nap nywgottwl ſeem pw||zta hegyektwl 182
(8) mert Iſten byro

Ezth alazya, es azth fel magaztalya, *(9)* merth vrnak pahara kezebe telyes egyelwlth erews borral

Ees meg ha'tya ym ezbewl amabba, demaga wneky ſepreye ſemye nem leen es yzyak mynden feldy byneſek

(10) Een kedeeg erekke hyrdetem, es yneklek yakoob Iſtenenek, *(11)* es mynden byneſeknek zarwyth meg teerem, es fel magaztatnak ygazaknak zarwy

Notus iniudea deus in Iſrael magnum nomen pſalmus LXXV.

(2) IIſmeretws ſydoſaagba Iſten es nagy w neue yzdraelbe

(3) Ees leen bekeſeegbe w helye, es w lakodalma ſyonba

(4) Oth meg teere hatalma[g]kath, yweth, veertet, teert, es hadath

183 *(5)* Meg vylagoſeytwan the choda || zerent erek hegyekrel, *(6)* meg haborwlanak mynd zywbely heytok

Meg alwak w almokat, es ſemyth nem lelenek, mynd kazdagſagnak embery w kezekbe

(7) The fegyelmedtwl yakobnak Iſtene el zenderedenek mynd kyk fel ellettek vala lowokra[k]

(8) The retenetes vagy, es ky alhath teneked ellened, attwl fogwa the haragod lezen

(9) Menyebelel yteleteth hallotta tyeel, feld meg yndwla es meg nywgowek

(10) Mykoron fel tamadna yteledbe Iſten hogy ydwezeytenek mynden feldy zeledeketh

(11) Mert embernek gondolatya wal tegedet es gondolatyanak maradeky ynnepet zereznek teneked, ||

184 *(12)* Fogadaſt tegyetek es meg adyatok thy vr Iſtenteknek mynd kyk w kernwle hoztok ayandokokath

Rettenetwſnek *(13)* es annak ky feyedelmeknek lelkeeth el vezy, es iyenwnek, mynden feldy kyraloknaal

Voce mea ad dominum clamaui, voce mea, pſalmus LXXVI

(2) Een zammal vrhoz kayateek, es ygyekezek en hozya*m*

(3) Een haborwſagomnak napyan e kereſem Iſtenth, en kezeymel eyel wreya fel emelwen, es meg nem chalattattam

Nem akara vygaztatathny en lelkem *(4)* meg emlekeztem Iſtenrel, es en gyenerkettem, es terekettem en, es meg lankada een lelkem

185 *(5)* Elel weweek en zemeymnek wygyaza||ſyth en meg haborodam, es nem zoleek

(6) Meg gondoltam el mwlth napokat erekke valo eztendeket elmembe tartottam

(7) Ees emlekeztem eyel en zywemmel, es fel kelek vala, es meg tyzteytom vala en lelkemeth.

(8) Mynem mynd erekke el weet Iſten auagy nem tezy hogy meg ees kelleſseek,

(9) Awagy erekke w yrgalmaſsagath el zakaztya, nemzettrewl nemzetre

(10) Awagy el feled yrgalmazny Iſten awagy tartya w haragyaba w yrgalmaſsagat

(11) Ees en mondottam ymmar el kezdettem ez felſeges yogyanak waltozaſsa

(12) Emlekeztem wrnak mywelkedetyrel mert en meg emlekezem kezdettwl fogwan w chodayrol

(13) Ees gondolkodom en mynden thetetemenydbe es terekedem the leleſydbe,

(14) Iſten the wtad zent helyen vagyon || ky oly nagy Iſten, 186
mynt my Iſtenenk *(15)* the vagy Iſten ky teez chodakath,

Meg yelentetted nepyd kezet the erewdet, *(16)* meg valtottad the hatalmadwal the nepedet yakobnak es yoſeffnek fyayth

(17) Lattanak tegedeth wyzek, es meg felelmenek, es meg hoborwlanak meelſegek

(18) Vvyzeknek ſok zengeſy zozatoth adanak egekbe

Mert byzonyawal the nylayd el mentenek, *(19)* the dergeſednek zozatya wagyon kerekſegbe,

Vvylagwſwlanak the vylamaſyd, ez wylaagnak, meg yndwla es meg rettene feld

(20) Thengerbe the wtayd, es the eſwenyd ſok wyzekbe vagyon, es the labad nyomy meg nem eſmertethnek

(21) Ky hozaad the nepedet mykeppen yohokath moyſeſnek es aaronnak kezebe:

Attendite popule meus legem meam || Inclinate 187
aurem veſtram pſalmus LXXVII

(1) Vvegyetek eztekbe en nepeym en terwenyemet haychatok le the fyleteketh en bezedymrel

(2) Een meg nytom pelda bezedegbe en zamath, es zolok kezdettwl fogwan valo thekeleteſsegeketh

(3) Meneket hallottonk es meg eertettek wket, es my attyaynk meg hyrdetteek my nekenk, el nem enyeztettenek

(4) El nem enyeztettenek w nekyk fyaytwl maſod nemzethbe

Hyrdethwen vrnak dychereteeth, es w yozagyt, es chodaytkyket teeth.

(5) Ees rezezte byzonſagot yakoobba, es terwenth vethe yzdraelbe,

Meneeth parancholth my attyanknak meg yelenteny azokat
188 w fyaynak || *(6)* hogy meg yſmerye maſod nemzeth

Fyak kyk zylethnek fel kelnek, es meg hyrdetyk azokat w fyaynak

(7) Hogy veſseek Iſtenbe w remenſegeketh es ne feledyek el Iſtennek, mywelkedetyt es w parancholatyth es twgyak

(8) Hogy ne legyenek olyak mynt w atyok gonoz es kemeen nemzeth

Az nemzeth ky nem ygazgatta w zywet, es nem hyth Iſtenbe w lelke

(9) Effrennek fyay fel wethwen, es erezthwen yweket meg terenek hadnak napyan

(10) Nem eryzeek Iſtennek hagyaſaath, es w terwenyebe nem akarnak yarny,

(11) Ees el feledeek w yo tetelyth, es w chodayth kyketh yelenteth wnekyk

(12) Ew attyok elewth teeth chodakat egyptomnak feldeben taneoſnak mezeyen

(13) Keeth fele ythe tengerth, es atal hoza wketh, es helhez-
189 tethe wyzeketh mykeppen temleben || Mykeppen temleben

(14) Ees hoza wket nappal kedbe, es mynd eethzaka zennek wylagoſsaganaal

(15) Meg haſazta kewuet kyetlenbe, es ytata wketh mykeppen melſeges wyzbe,

(16) Ees hoza wyzet az kw zyrthbool, es ky hozaa mykeppen folyo wyzeketh

(17) Ees weethkezny akaranak megees w ellene, haragra rezezteek az felſeges Iſtenth az wyzes helyen,

(18) Ees keſerteek Iſtenth w zywekbe hogy keernenek eethketh w lelkeknek

(19) Ees gonozwl zolanak Iſtenrewl, merth mondanak, mynem Iſten tehety, wethheth aztalth mynekenk kyethlenbe

(20) Mert ythe az kw zyrthoth, es folyanak wyzek ky belelė, es el aradanak

Mynem kenyereth adhath, awagy vetheth aztalth w nepenek

(21) Azert meg halla wr es el hallogata es || zeen gerycde **190**
yakcobra, es Iftennek haragya zalla yzdraelre.

(22) Mert nem hynek Iftenbe, fem remenkedenek w ydwezeyteyekbe,

(23) Ees paranchola felwl felegeknek es meg nyta menyeknek kapwyth

(24) Ees efeek nekyk meenna eledelre, es menyey kenyereth ada nekyk

(25) Angyaloknak kenyereerth eette ember ethkeketh bochata nekyk nagy bewfegel

(26) Ees el valtoztata az fel zeleth menybelwl es hoz w ereyewel al zeelth

(27) Ees hoza nekyk wadakat mykeppen fyrw porth, es madarakath mykeppen tengernek feldeeth

(28) Ees le zalanak w zallafoknak kezeppette, w haylokoknak ellete

(29) Ees eenek es meg elegedenek, es w kewanfagokat meg ada nekyk, *(30)* meg nem zenenek w kewanfagoktwl ||

Megen w ethkek w zayokba vala *(31)* es Iftennek haragya **191**
zalla w rayok

Ees meg elee w keweryth es valaztotyth yzdraelnek meg bantha,

(32) Mynd ezekbe meeg vetthkezenek, es nem hynek w chodayba

(33) Ees meg fogyatkozanak w napoknak hewfagyba, es w eztendeyek nagy hamarfagal

(34) Mykoron meg elne wketh kerefyk vala wteth, es meg teernek vala es regel ywnek vala w hozya

(35) Ees meg emlekezenek, hogy Iften volna w fegedelmeg, es felfeges Iften wnekyk meg zabadeytoya

(36) Ees zereteek wteth w zayokba, es w nylwek hazwdanak w neky

(37) Vvnekyk kedeeg zywek nem vala ygaz wele, fem nem lenek hywek w hagyafaba ||

(38) Vv kedeeg yrgalmas, es kegyelmes lezen w byneknek, **192**
es el nem wezty wketh

Ees bewelkedeeg, hogy el fordeytana w haragyat, es meg nem geryeztee myndeneftwl w haragya

(39) Ees meg emlekezeek hogy teſteſek volnanak, el mwlo lelkeſek , es meg nem tereek

(40) Menezer rezzeztetteek wteth, az kyetlenbe, es haragra yndoytottak wteth az vyzes helyen

(41) Ees meg fordwltanak, es keſeertetteek Iſtenth, es yzdraelnek zenteeth meg haragwttaak

(42) Nem emlekez[e]tenek meg w hatalmarol kywel meg zabadeytotta wketh ynſegnek markabool

(43) Mykeenth be vetee egyptomba w chodayth, es w choda tetelyt taneoſnak mezeyen

193 *(44)* Ees fordeyta veerree wnekyk folyo || wyzeket, es w harmayokath hogy ne yhathnanak

(45) Erezte w rayk ſaskakath, es meg ewe wketh, es bekakat, es el oztaa wketh

(46) Ees ada w gywmelcheketh cherebonak, es w kezek mwkayt ſaskaknak

(47) Ees el veree kweſs w zeleyeketh, es w zederyeketh derrel meg vetethtee.

(48) Ees ada kwes eſnek w marmokath es w tartomanyokath zennek

(49) Ees bochataa w rayok w nehez haragyath, nehezeleſth, es haragot, es nywmorwſagoth, gonoz angyaloknak myatta

(50) Vvtath teeth w haragya eſwenenek es nem engedee w lelkeketh halalnak, es w barmokath mynd me elee

(51) Ees meg ewle mynden elew zwltet egyptom[ba]nak fel-
194 deben, es mynde*n* w mwkayoknak ſeengeyth kaamnak || lakodalmaba

(52) Ees el vewe w nepeth mykeppen yohakat, es el hoza wket az pwtaba mykeppen čhordaath

(53) Ees ky hoza wketh remeenſegbe, es nem felenek, es w ellenſegeketh tengeer el bwreytha

(54) Ees hoza wket w zenthſegenek hegyere, mel hegyet kereſet vala w yogya

Ees el vete w elelek nemzeteketh, es zerenchara oztha nekyk az feldeth ozlaſnak ketelewel.

(55) Ees lakozanak w haylokokba yzdraelnek nemzety

(56) Ees keſeerteek, es meg haragottak felſeges Iſtent, es w neky hagyaſyt nem tartak.

(57) Eel fordwlanak, es nem tartaak az fogadaſth mykeppen w attyok fordwlanak gonozſagra

(58) Haragra rezzezteek wteth w halmo||kon, es w balwa- 195
nyokkal wteth ellenſegre yngerleek

(59) Hallaa Iſten es meg wtala wketh, es ygen ſemye tewe yzdraelth

(60) Ees el wze ſyonnak haylokath w lakodalmath, holoth lakozoth emberekkel.

(61) Ees adaa fogſagra wket, es w zeepſegeket ellenſegnek kezebe

(62) Ees el weztee ternek myatta w nepeth, es w erekſegeeth meg wtala

(63) Ew yffyayth zeen meg emezte, es w leany nem ſyranak

(64) Ewnekyk papok ternek myatta eſenek es w ezwegy nem ſyrnak vala

(65) Ees fel ſerke wr mykeppen aalmas, es hatalmas mykeppen borwal elegedeth,

(66) Ees meg ythee hatwl w ellenſegyth, es erek zemeremſegeth ada nekyk.

(67) Ees el wezte yoſeffnek lakodalmath, es effremnek nemzetteth nem valazta, ||

(68) De valazta Jwdanak nemzeteeth ſyonnak hegyeth kyth 196
zerethe

(69) Ees rakaa w zentſegeet mykeppen vnykornys new vad, az felden kyth zerze erekkee

(70) Ees valaztaa dauyd kyralt w zolgayath, es vewe wteth yohoknak chordayatwl, es teryeztee allatoknak hata megeewl, el vewe wteth

(71) Elteteeſre yakoboth w zolgayath es yzdraelth w erekſegeeth

(72) Ees eltetee wketh w zyweknek artatlanſagaba, es w kezeynek mywelkedetybe wyſelee wketh

Deus venerunt gentes In hereditatem tuam pſalmus LXXVIII.

(1) Iſten ywenek nemzetek the erekſegedbe, es meg ferteztetek the zenth egyhazadath veteek yerwſalemeth almaknak eryzetyre,

197 *(2)* Vveteek the zolgaydnak holth teſtyth || eethkekre [madaraknak] menyey madaraknak, es the zentydnek teſtyth feldy beſtyaknak

(3) Ky etetteek w vereketh, mykeppen wyzet yerwſalemnek kerele, es nem vala ky el temethne wketh

(4) Leenk vtalatoſsa my zomzedynknak, karomlaas, es meg mewetees azoknak kyk my kernwleenk lakoznak,

(5) Mygen vram haragwzol mynd vegygen meg geeryed the haragod mykeppen zeen.

(6) Ky wſsed the haragodat az nemzetekre kyk teged nem yſmertenek, es az orzagokra kyk the newedet nem hyttak

(7) Merth meg eweek yakoboth, es w helyeth el pwzteytaak

(8) Ne emlekezyel my regy kegyetlenſegenkrel, hamar elwl veeznek mynkenth the yrgalmaſsagyd, mert ygen zegenyek vagyonk

198 *(9)* Segeh mynkent Iſten, my ydwezeyteenk, es || the newednek dycheſegeerth vram zabadoh meg mynkenth, es kegyelmes leegy my byneknek the newederth

(10) Me talantaal mondyak nemzetek kezeth hol vagyon w Iſtenek, es ezek meg yelenyenek elette,

The [hogayd] zolgayd vere hullaſanak bozwya *(11)* es foglyaknak ſyralma beel menyenek the eledbe

The hatalmadnak nagyſaga zerenth byryad eldeſeeknek fyayt

(12) Ees fyzes my zomzedy*n*knak heeth anyath w kebelekbe, w panozokath kyth panazlottanak teneked wram

(13) My kedeeg vagyonk the neped, es the elew feldeknek yohy, es vallonk tegedet erekke

EEs nemzetrel nemzetre hyrdetyek the dycheretedet

Qui regis iſrael Intende qui deducit velvt, pſalmus LXXIX ||

199 *(2)* Ky byrod yzdraelth ygyekezyel my hozyank es ky yoſeffet ky vezerleed mykeppen yohoth

Ky yltepel kerwbyn new angyalon meg yelenyel *(3)* effraymnak, benyamynnak es manaſseſnek elette

Rezzezyed fel vram the hatalmadath, es yw hozyank hogy ydweze mynketh

(4) JJozagoknak Iſtene fordeych meg mynket es meg
yelenched the zynedeth, es ydwezwleenk

(5) Vvram yozagoknak Iſtene mygen haragwzol the zolgad-
nak ymadſagara

(6) Eeltech mynketh ſyralmas kenyerel, es ytach mynketh,
merteek zerenth kenywezeeſel

(7) Vvetteel mynketh my zomzedynknak vetekedeſre, es my
ellenſegynk meg mevetenek mynketh

(8) JJozagoknak Iſtene fordeych meg my||nketh, es mwſsad **200**
the zynedeth, es ydwezevleenk,

(9) Egyptombool zeleeth hozaal ky, nemzeteketh el veteel
helyekre, es el palantalad wteth

(10) Vvton vezer voltal w elette, es el palantalad w gye-
keryth, es be telee feldeth

(11) Hegyeketh be fede w arneka, es w chymotay Iſte*n*nek
cedrus fayth

(12) Eel teryezte w wezeyeth mynd tengeryg, es wagayt
mynd az folyo wyzyk:

(13) Myre tereed meg w gyepweth, es meg zedyk wteth mynd
kyk el mwlnak az vton.

(14) El pwzteyta wteth erdey vaad, es maganak valo vad
meg elee wteth

(15) JJozagoknak Iſtene fordeych meg mynketh, tekench
menyebelel, es neez, es meg latogaſsad ez zeleeth.

(16) Ees meg tekelyed wteth, kyth palantalth the yogod, es
embernek ſya ſeleth || kyt ereſeytettel meg magadnak **201**

(17) Twznek myatta, es the orchadnak ſegyelmetwl el
veznek

(18) Legyen the kezed th yob kezeden valo emberen, es em-
bernek ſyan kyt ereſeytettel magadnak

(19) Eel nem tawozonk the twled meg eleweneytez mynket,
es the nevedet hyok

(20) Vvram yozagoknak Iſtene, fordeh meg mynket, es mw-
taſsad meg the zynedeth, es ydwezwleenk,

Kezdetyk az ſoltarnak hatodyk reze
Exultate deo adiutori noſtro Iubilate deo pſalmus LXXX

(2) ERwendyetek Iſtenbe my ſegedelmenkbe, es wygadyatok Iakobnak Iſtenebe

202 *(3)* Mondyatok dychereteth, es agyatok || halaath, es kedwes dychereteth tegyetek hegeedwuel,

(4) Kwrtelyetek wy kwrtel, the ynnepteknek yeles napyan,

(5) Mert yzdraelbe parancholat vagyo*n* es yakoob Iſtenenek ytelete

(6) Az hagyaſth vethee yoſeffbe, mykoro*n* ky ywue egyptomnak feldebewl nyelweth kyth nem yſmerth vala halla,

(7) Eel fordeyta terhektwl w hatath, es w kezey ereſseegbe zolgalanak,

(8) Nyomorwſagokba hywaal engemeth es meg zabadeytalak tegedeth, es meg halgatalak teged weeznek reytekebe, en meg byzoneytalak tegedet ellenkedew wyzneel

(9) Halgas meg en nepem, es en neked tano lezek, yzdrael, ha engemet halgatandaz *(10)* nem lezen the benned wy Iſten, es nem ymadch ydegen Iſtenth

203 *(11)* Merth en vagyok the wr Iſtened, ky || ky oztalak tegedet egyptomnak feldebeel nyſd meg zadath, es bel teltem wteth,

(12) Ees nem halla en nepem en zomath es yzdrael nem fygyelmezeek en hozyam

(13) Een el ereztem wketh w zyweknek kewanſaga zerent, es yaranak w lelemeſekbe

(14) Ha en nepem halgatoth volna engemeth, es ha yzdrael en vtamba yarth wolna,

(15) Ne talantal w ellenſegeket ſemye alaztam volna es wket haborgatokra bochattam volna en kezemeth,

(16) Vvrnak ellenſegy hazwdanak neky es lezen w ydeyek erekke:

(17) Ees eltethe wket gabonanak ſyryawal, es kw zyrthnak edeſsegewel meg elegeyete wketh

Deus ſtetit in ſinagoga deorum || In medio autem 204
pſalmus LXXXI

(1) Iſten allapeek Iſteneknek gywlegezeſebe, Iſten kedeeg kezettek kylemben kylemben yteel wala
(2) *M*ygen yteltek hamyſsagoth es byneſeknek zemelyth valogattytok
(3) Htelyetek zegeennek, es arwanak [alazaſt] alazatoſth, es zegeent ygazohatok
(4) Ragadyatok ky zegeent, es nawalyaſt, bynek embernek markabol meg zabadohatok
(5) Ne twttak ſem meg nem ertetteek ſeetethſeegbe yarnak meg remwltenek feldnek mynden ereſsegy
(6) Een mondotta Iſtenek wattok, es felſeeg fyay mynd
(7) Ty kedeeg mykeppen emberek meg haltok, es mykeppen
feyedelmek kwzwl egy le eſthek || 205
(8) Tamagy fel Iſten ytelyed meg ez feldet merth the erekeytez mynde*n* nemzetekbe.

Deus quis ſimilis erit tibi, ne taceas neque con.
pſalmus LXXXII

(2) Hſten ky lezen haſonlatws the hozyad ne vezteg ſem enyheyteſsel meg Iſten :
(3) *M*ert ym the ellenſegyd zedwlenek, es kyk gywleltenek tegedet fel magaztattaak feyeketh :
(4) The nepedre gonoz tanachoth tartottanak, es gondoltanak the zentydnek ellene
(5) Mondottanak ywetek el es wezeſseek el wketh nepek kewzwl, es towaba ne emleyteſseek yzdraelnek newe
(6) Mert egyedembe gondolanak, es egy akarattal the ellened zerzeſth zerzenek *(7)* ydwmeayaknak es yſmaelytaaknak lakodalmy ||
Moab es agaren es gebal es amon, es amalek es ydegenek ty- 206
rwſba lakozokkal
(9) Ees meg aſswr ywwe veleek lenek ſegedelme loth fyaynak

(10) Tegy azoknak azonkeppen mykeenth madyannak es cyſarenak es mykeenth Iaby*n*nak cyſon new folyo wyzen :

(11) El ozlanak endor new helyen es lenek *(12)* mykeenth orebeth es zebeth es zebbeeth es ſalmanath

Mynden feyedelmeketh, *(13)* kyk mondottanak erekſeegbe byryok Iſtennek zentſeget

(14) Een Iſtenem tegyed wketh olyanna mynth kereket, es mykeppen pazdoryat zel ellen

(15) Mynt twz ky erdeeth meg egeth, es mykeppen laang, ky hegyeket meg geryezt

(16) Azonkeppen wzyed wket the hertelenſegedbe, es the haragodba haborgaſsad wket ||

207 *(17)* Thelchedbe w orchayokat zegyenſegel, es kereſyk vram the newedeth

(18) Zegyenkedyenek es meg haborwlyanak erekwl erekkke, es gyalaztaſsanak es el wezyenek

(19) Ees meg eſmeryenek merth wr neked newed, chak the vagy felſeges mynde*n* felde*n*

Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum, pſalmus LXXXIII:

(2) Mely ygen zerelmes the lakodalmad yozagoknak wra, *(3)* kewankozyk en lelkem vrnak haylokaban

Een zywem es en teſtem meg erwendenek en elw Iſtenembe

(4) Merth ym vereeb maganak hazat lelth, es gerlyche feezketh, holoth le tegye w ſyayth

The oltaryd vozagoknak vra, en kyralyo*m* es en Iſtenem ||

208 *(5)* Bodogok ky lakoznak the hazadba vram, erekwl erekke dychernek tegedeth

(6) Bodog ember kynek ſegedelme vagyon the twled w zywe bely gondolatyth zerzette *(7)* ſyraſnak velgyebe az helyen kyth maganak yegezeth

(8) Mert terwen twdo terwenyeket aad, me*n*nek yozagrol yozagra meg lattatyk Iſteneknek Iſtene ſyonba

(9) Vvram yozagoknak Iſtene halgaſsad meg en ymadſagomat, es ved ezedbe yakobnak Iſtene

(10) Ilſten my oltalmonk tekench es nyez the cryſtwſodnak orchayara,

(11) Merth te lakodalmadba yob egy nap ezerneel

Nen ynkab valaztam Iſtennek hazaba el vetette lennem hogy nem byneſeknek hazaba lakoznom

(12) Mert yrgalmaſsagoth es byzonſagoth zereth Iſten malaztoth es dycheſeget aad wr ||

(13) Nem tawoztatya el w yozagatwl azokath kyk yarnak 209
artatlanſaagba, wram ky vagy yozagoknak vra bodog ember ky
remenkedyk the benned

Benedixiſti domine terram tuam Auertiſti, ꝛc pſalmus LXXXIIII:

(2) Meg aldottad vram the feldedeth es el fordeytottad Jacobnak fogſagath

(3) Meg bachattad the nepeydnek kegyetlenſeget, es bel fedezted wnekyk mynden byneketh,

(4) Meg engeztelted mynden the haragodat es el tauoztatal the hertelenſegednek haragyatwl

(5) Forde meg mynkeeth my ydweſsegenknek Iſtene es ved el the haragodat myrolonk

(6) Mynem erekke haragwzol meg my reyank avagy el ereyted the haragodat nemzetrel nemzetre

(7) Iſten meg fordwlwan the meg wygaztalz mynket, es the neped erwl the benned ||

(8) Mwtaſsad meg nekenk vram the ydwezeytedeth agyad 210
my nekenk,

(9) Een meg hagatom myt zol en bennem wr Iſten, merth zool bekeſeget ẃ nepenek

Ees w zentyre es azokra kyk zywekhez fordwlnak.

(10) De maga byzonyawal kezel vagyon wteth felekhez w ydweſsege, hogy lakozyek dycheſeeg my feldenkbe.

(11) Irgalmaſsag es byzonſaag elel veweek wteth yaſsaag es bekeſeeg meg apolak wteth.

(12) Byzonſaag feldbewl tamadk, es ygaſsaag menybelel tekente,

(13) Mert wr ad kegyeſseget es feld adya w gywmelcheeth

(14) Ilgaſsaag w elette yar es vety vtadba w yaraſyth:

Inclina domine aurem tuam et exaudi me quoniam, pſalmus LXXXV.

(1) Haych'ad le vram the fyledeth es halgas meg engemet,
211 mert nya||walyas es zegeen vagyok en

(2) Eryzyed en lelkemet, merth zent vagyok ydwezehed the zolgadath en Iſtenem the be*nn*ed remenkedwth

(3) Irgalmaz nekenk wram, merth the hozyad fohazkottam mynd napeſtyg *(4)* vygaztalyad meg the zolgadnak lelketh, merth vra*m* the hozyad fygeztetted en lelkem:

(5) Merth vram the vagy edes es kegyes es nagy yrgalmw mynd theged hywoknak

(6) Vved ezedbe wram en ymadſagomath ygyekezyel en kenyergeſemhez

(7) Een hoborwſagomnak napyan the hozyad kayalteek, merth meg halgataal engemeth

(8) Vvram nynchen haſonlatws the hozyad Iſtenek kezet es nynchen the mywelkedetyd zerenth

(9) Mynden nemzeteketh kyket teremtettel ywne the eledbe es ymadnak tegedet vra*m* es dycheeytyk the newedeth

212 *(10)* Merth nagy vagy the es the vagy chak || Iſten ky teez chadakath.

(11) Vvyſely engemeth vram the wtadba es en bemegyek the yozagodba, erwlyen en zywem hogy felye the newedeth

(12) Vvallak tegedet vram en Iſtenem es telyes zywemmel es dycheeytem the newedet erekke

(13) Merth the yrgalmaſsagod nagy en reytàm es ky veed en lelkemet pokolnak alſo rezebwl

(14) Iſten kegyetlenek tamada en ellenem es hatalmaſoknak gywlekezeſy kereſeek en lelkemet es nem vetenek tegedet w eleyekbe:

(15) Ees the vram Iſten vagy yrgalmazo es yrgalmas bekeſeges es nagy yrgalmw es ygaz

(16) Tekench en reyam es yrgalmaz nekem agyad the byro-

dalmadat the zolgadnak es ydwezehed the zolgalo leanyodnak fyayth

(17) Teegy en velem yeleneteth yoban hogy [laſsak kyk] || hogy laſſak kyk gywleltenek engemeth es meg gyalaztaſsanak 213
merth the vram ſegelel engemeth es meg wygaztalal [eg] engemeth

Fondamenta eius In montibus ſanctis
pſalmus LXXXVI.

(1) Vvneky fondamentoma vagyon zenth hegyekbe *(2)* zerety wr ſyonnak kapwyth Jakobnak mynden lakodalmy feleth

(3) Dycheſegek mondattanak the rolad Iſtennek varaſa

(4) Een meg emlekezem rabrol es babyllorol, engemeth yſmerekrel

IIme ydegenek es tyrwſbelyek ez zerechen nepek ezek voltanak oth

(5) Mynem ſyonnak mondya ember azth es ember w benne zyleteth es felſeeg yltette wteth

(6) Vvr meg hyrdette nepeknek yraſba es feyedelmeknek kyk voltanak w benne:

(7) The benned valo lakozas olyan mynth || mynden wyga- 214
donak lakaſa

Domine deus ſalutis mee, in die clamaui
pſalmus LXXXVII

(2) Vvram en ydweſsegemnek Iſtene nappal es eyel kayaltottam the hozyad

(3) Jwſson the elewdbe en ymathſagom haychad the fyledeth en ymadſagomhoz:

(4) Merth telyes gonozſagal en lelkem, es en eletem pokolba kezelgeth,

(5) Een aleytatam toba zalokhoz es en olyan leek mykeppen *(6)* holtak kezet zabad ember,

Ees mykeppen alwo ſebeſek w koporſoyokba, kykrol nynchen towab emlekezet, es wk the kezedtwl el tawoztattanak

(7) Vvetettenek engemeth pokolnak alſo rezeben, ſeteth helyekre, es halalnak arnekaba.

(8) Een reyam meg ereſsedeth the haragod es mynden the haborwſagydath hozaad en reyam ||

215 (9) TAwl teed en yſmereymeth en twlem es vetettenek engemet magoknak vtalatoſs[ara]agra

Eel arwltattaal es el nem megyek vala, (10) en zemeym meg langadanak zegeenſegnek okaerth

Kayalteek the hozyad vram napeſteeg en kezeymeth the hozyad teryeztem

(11) Mynem holtaknak teez chodakath, auaǵ wruoſok fel tamaztyak wketh es valnak tegedeth

(12) Mynem hyrdety valaky koporſoba the yrgalmaſsagodat es the byzonſagodat vezedelmre.

(13) Mynem meg yſmertethnek ſetethſegekbe the chodayd, es the ygaſsagod el feledeeknek feldeben

(14) Ees vram en the hozyad kayaltothtam es regel en ymadſagom elewl vezen tegedeth.

216 (15) Vvram myre tawoztatod el en ymath||ſagomath es el fordeytod the orchadath en twlem.

(16) Zegeen vagyok en es en yffywſagomtwl fogwan mwkaban fel emelkedwen meg alaztatam es meg haborodam,

(17) Een reytam altal mentenek the haragyd es te felelmyd meg haborgatanak engemeth

(18) Ees meg kernekezenek engemeth mykeppen wyz mynd napeſtyg es egyedembe kernwl venek engemeth,

(19) El tawoztattad en twlem en baratomath es en rokonomath, es en yſmereymeth nawalyaſsagtwl

Miſericordias domini in eternum cantabo LXXXVIII :

(2) Vvrnak yrgalmaſsagyth mynd erekke yneklem een

NEmzethrel es nemzetre meg hyrdetem the byzonſagodath en zammal ||

217 (3) Merth the mondaad, erekke the yrgalmaſsagod zereztetyk menyekbe meg zerzetyk the byzonſagod w bennek

(4) Een zerzettem hagyaſth en valaztottymnak, meg eſkwttem dauydnak en zolgamnak (5) mynd erekke, meg epeytem the magzatodath

Ees meg zerzem nemzetrel nemzetre the zekedeth

(6) Vvram menyek valyak the chodaydath, es the byzonſagodath zentek gywlekezetybe.

(7) Merth ky haſonlatyk vrhoz· fellegekbe haſonlatws lezen Iſtenhez, Iſtennek fyay kezet

(8) Iſten ky dychewltetyk zenteknek tekelleteſsegybe, nagy es yenw myndeneknek felette, ky vannak w kwrnwle.

(9) Vvram yozagoknak Iſtene ky haſonlatws hozyad hatalmas vagy vram, || es the byzonſagod vagyon the kernwled 218

(10) The wralkodol tengeren es w habynak haborwſagyth the meg engezteled

(11) The meg alazal kewelth mykeppen meg ſebeſwlteth es the yozagodnak hatalmawal el oztaad the ellenſegydeth.

(12) Tyeed menyek es tyeed feldnek kerekſegeeth es wneky telyeſsegeeth the alattad *(13)* fel zelt es tengerth the teremtetted.

Thabor es hermon the newedbe erwendenek *(14)* the karodnak hatalmawal:

Meg ereſwlyen the kezed, es fel magaztaſseek the yogod *(15)* ygaſsaag es yteleth the zekednek zerzeſe:

Irgalmaſsaag es byzonſaag vannak the zyned elewth *(16)* bodog ember ky twd ygaſſagoth:

Vvram the zynednek vylagoſsagaba yarnak, *(17)* es the newedbe erwendnek mynd napeſtyg es the ygaſsagodba erwendnek ||

(18) Merth w yozagoknak dychewſege the vagy es the yo 219
akaratodba wk fel magaztathnak.

(19) Merth wree my fel vetele*n*k es my zent kyralyonkee yzdraeſee.

(20) Azkorou zolaal lataſnak myatta the zentydnek es mondaal vetettem ſegedelmeth hatalmaſba, es fel magaztottam en valaztottamath en nepem kezewl

(21) Meg leltem dauidod en zolgamath zenth kenettel meg kenem wteth,

(22) Een kezem ſegeytſeeg lezen neky, es en hatalmam meg erewſeyty wteth:

(23) Semyth nem lelheth ellenſeeg w benne, es kegyetlenſeegnek ſya nem arthath neky

(24) Ees en el zaggatom w elele w ellenſegyth es wth gywleleketh el fwtamtatom:

(25) Ees en b[o]yzonſagom es en yrgalmaſsagom lezen w vele es en newembe fel magaztatyk w zarwa

220 *(26)* Ees vetem nagyokra w kezeth es kyſdedekre ‖ w yogyath

(27) Vv neweze engemeth en attyam vagy the es en Iſtenem es en ydweſsegemnek fogadoya

(28) Ees en elew zwlte weetem wteth es feldy kyralyoknak felette fel magaztatom wteth

(29) Ees en tartom wneky erekke en yrgalmamath, es en hyw hagyaſomath,

(30) Ees en vetem erekwl erekke w magzatyath es w zekyth mykeppen menyey napoth.

(31) Ha kedeeg el hagyandyak w fyay en terwenyemeth es en yteletymbe nem akaraandnak yarny

(32) Ees ha en ygaſsagymath meg vtalandya, es en parancholatymath nem tarthandyak

(33) Meg latogatom w kegyetlenſegeketh gyetrelmel es w byneketh vereſegel

(34) Een yrgalmamath kedeeg twle el nem vezem ſem nem artok neky en byzonſagomba ‖

221 *(35)* Sem vtalatoſsa nem tezem hagyaſomath es melyek zarmaznak en zambol nem tezem meg hywta

(36) Egyzer eſkwttem meg en zentembe dauidnak ha hamyſsath mondandok *(37)* wneky magzatya erekke meg marad

(38) Ees wneky zeky lezen mykeppen nap en eletem es mykeppen telyes hood erekke es hyw tano menyekbe

(39) The kedeeg el wzeed, es meg vtalaad, es the criſtuſodat el [hagyad] hagyad.

(40) El fordeytaad the zolgadnak hagyaſath es felden meg vtalaad w zenthſegeeth.

(41) Meg tered wneky mynde ſewenyeth veteed w erewſsegeeth felelmre

(42) El ragadozak wteth mynden vton yarok es leen w zomzedynak nywmorwſagra.

(43) Fel magaztataad wteth, nyomorgatoknak hatalmath es meg vygaztalad mynden w ellenſegyth ‖

222 *(44)* El fordeytad w terenek ſegeythſegeth es nem ſegellel neky hadba

(45) Meg tereed wteth tyztafagtwl es w zekyth felden le[e] teed,

(46) Meg kyfsebeyteed w ydeyenek napyt gyalazafsal wteth gyalazad,

(47) Vvram mygen haylaz el mynd vegyg en twlem, the haragod meg gyaponyk mykeppen zeen

(48) Emlekezyel meg, menemw en alla*pa*tom, merth mynem heyaba zerzetted embereknek fyayth

(49) Ky az ember eel es halalth nem laath es zabadeytya w lelkeeth pokolnak markabool

(50) Vvram hol vannak az the regy yrgalmafsagyd, mykeppen meg efkwttel dauidnak the byzonfagodba,

(51) Vvram emlekezyel meg the zolgaydnak bozwfagyrol kyket en zenwettem || fok nemzetek kezeth 223

(52) Kyketh vram the ellenfegyd bo[tott]zwntottanak, es kyth tettenek the criftufodnak valtozafara:

Domine refugium factus es nobis pfalmus LXXXIX.

(1) Vvram fegedelmwl leettel nekenk nemzetrel nemzetre

(2) My elewth hegyek lennenek auagy theremtetneek feld es ez wylag erektwl fogwan, es mynd erekke the wagy Iften:

(3) Ne thazyhel emberth alazatofagba es mondottaal, fordwlyatok meg embereknek fyay

(4) Merth ezer eztendew the zemeydnek elette olyan mynth teg napy el mwlth nap

Ees eyely eryzeth *(5)* kyk femye tartathnak leeznek wnek eztendey ||

(6) Regel el mwlyek mykeppen fy regel vyragozyk es el 224
mwlyek es delefthwe le efseek meg kemenwlyen es meg azyon

(7) Merth meg fogyathkoztonk the haragodba es the hertelenfegedbe meg haborwltonk

(8) Vvetetted my kegyetlenfegenketh the elewdbe my erekfegenk wagyon the zynednek vylagofsagaba,

(9) Merth mynden my napynk meg fogyathkoztanak es the haragodba el fenvettenk

My eztendeynk emlekeztethnek mykeppen pook, *(10)* es my eztendenknek napy w bennek hethwen eztendew

Ha kedeeg hatalmakba keeth negwe*n* eztendew vagyon, es annak vtanna wnekyk lezen mwkayok es ſerelmek

Merth elewe yw zeleedſeeg es meg rothadonk ||

225 *(11)* Ky eſmerthe the haragodnak hatalmaath, es the felelmedtwl haragodath *(12)* ky zamlalhatya meg the haragodath

The hatalmadath ezkeppen meg yelenched, es zywbely tanoltakath bwcheſeegbe

(13) Fordwl meg wram mynd vegygen, es kenywrwletel leeg the zolgaydon

(14) Meg telteenk regel the yrgalmaſsagoddal, es meg erwendettenk, es gyenerkettenk mynd my napynkba

(15) Erwlteenk az napokerth kykbe mynket meg alaztaal, es az eztendekerth kvkbe zenwettenk nawalyakath,

(16) Thekeench the zolgaydra, es the mywelkedetedre es ygazgaſsad w ſyokath

(17) Ees legyen my raytonk my vronknak Iſtene*n*knek feneſsege, es my kezeynknek mwkayth ygazgaſsad my reyank, ees yntezyed meg my kezenknek tetemenyth ||

226 Qui habitat In adiutorio altiſſimi pſalmus L.XXXX

(1) Kky lakozyk felſeegnek ſegedelmebe vagyon Iſtennek oltalmaba.

(2) Ees mond vrnak the vagy engem hozyad vewew, es en ſegedelmem en Iſtenem es remenkedem w benne

(3) Merth w meg zabadeyta engemeth vadazoknak haloyatwl, es kemenſegws bezedtwl

(4) Ew vallaywal arnekoth tezen neked es w zarnyay alath remenkedel

(5) Vvertel meg kernekez tegedet w byzo*n*ſaga, es nem feelzeyely felelmtwl

(6) Nappal vala ha[r]markodo nyltwl, ſetethbe yaro dologtwl, es dely erdegtwl

(7) Eeſnek the melleled ezeren, the yogod felel tyz ezeren, the hozyad kedeeg nem kezelgeth

(8) De maga byzonyawal, the zemeyddel meg gondolod, es byneſeknek fyzeteſeeth || meg lathod,

(9) Merth the vagy vram en remenſegem, vetetted the ſege- 227
delmedre felſeges Iſtenth,

(10) Nem kezeleyth the hozyad gonoz, es gyetrelm nem kezelgeth the lakodalmadhoz.

(11) Merth the feleled parancholth w angyalynak hogy eryzyenek tegedeth mynden the vtadba

(12) Ew kezekbe vyſelnek tegedeth hogy meg ne ſerched kwhez the labadath

(13) Aſpys kygyon, es baſylyſtws fergen yarz es meg nyomoch orozlanth es ſarkanth

(14) Merth en bennem remenkedek, meg zabadeytom vteth, merth meg yſmerte en newemeth,

(15) Kayalta en hozyam, es en meg halgatom wteth, [es meg mwtatom] w vele vagyok haborwſagba, meg mentem wteth es dycheytem wteth.

(16) Napoknak bewſegewel meg tewltem, wteth es meg mwtatom neky en dycheſegemeth ||

Bonum eſt confiteri domino et pſalere nomini 228
tuo pſalmus .L.XXXXI

(2) JJo vrnak vallanya, es dycherethet mondany the felſeges newednek

(3) *E*es regel hyrdethny the yrgalmadath, es etatal the byzonſagodath

(4) Tyz hwrw kyntornakba hegedwbely ynekkel,

(5) Merth gyenerketteteel engemeth vram the tetemenyedbe en erwlek the kezeydnek mwkayban

(6) Mely ygen meg nagywltanak the mywelkedetyd vram, es mely ygen melek lenek the gondolatyd,

(7) Eztelen ember meg nem yſmery, es hyth ember nem ertety ezeketh :

(8) Mykoron ky kelendnek byneſek mynd kyk mywelkednek kegyetlenſegeth, hogy el wezyenek erekwl erekke, *(9)* the kedeeg vram vagy felſeges erekke

(10) Merth vram the ellenſegyd el veznek es el ozolnak
229 mynd kyk kegyetlenſeget || theeznek

(11) Ees fel magaztalya en zarwamath mykeppen vnykornys w zarwath, es en veenſegem lezen bewſeges yrgalmaſsagba

(12) Meg vtala en zemem en ellenſegymeth es en reyam tamadoknak athkozaſyth meg halya the fyled

(13) Ilgaz meg vyragoſwl mykeppen palmafa es meg ſokaſwl mykeppen lybanws hegyenek cedrws fay

(14) El wltettenek vrnak hazaba, es my Iſtenenknek haylokaba wyragoznak

(15) Meeg meg ſokaſwlnak weenſeeg bewſegbe es yo bekeſegeſek leznek *(16)* hogy meg hyrdeſseek.

Merth my wr Iſtenenk ygaz es nynchen kegyetlenſeeg w benne:

Dominus regnauit decorem Indutus eſt pſalmus LXXXXII.

(1) Vvr orzagla ekeſseegbe eltezeek, es vr eltezeek ereſseegbe es meg ewedzee magath ||
230 Merth meg ereſeyth feldnek kerekſegeeth ky meg nem yndwl

(2) Iſten keez the zeked aztwl fogwan hogy the vagy,

(3) Vvram wyzel fel emeleek wyzek w zawakath fel emeleek

Fel emeleek wyzek w habokath *(4)* ſok vyzeknek zengeſsetwl

Tengernek chodalatws w fel emelkedeſse chodalatws wr magaſsagba,

(5) The hagyaſsyth ygen hyheteek lenek vram the hazadath zentſeeg yllety napoknak hozywſagaba

Deus vlcionum dominus deus vlcionum ꝛc pſalmus LXXXXIII.

(1) Iſten bozw allaſoknak vra, bozw allaſnak Iſtene zabadon mywelkedeth

(2) Magaztaſsal fel ky ytelz feldeth, es agyad meg kewelyeknek ywtalmyth *(3)* vram byneſek mygen dychekednek

(4) Bezelnek es zolnak kegyetlenſegeth || mynd kyk mywel- 231
kednec hamyſsagoth *(5)* vram the nepedeth meg alaztak, es the
erekſegedeth meg nyomoreytak,

(6) Erwengyeth es ywuementh meg elenek es nepẹketh le eytenek

(7) Ees mondanak meg nem latya vr, ſem meg nem erty Jakobnak Iſtene

(8) Vvegyetek eztekbe nep kezeth valo eztelenek, es erchetek nemykoron heyth emberek

(9) Ky az fyleth teremtette nem hal ee avagy ky zemeth zerzet nem gondol ee

(10) Ky nemzeteketh reyagat nemde meg fegyee, es ky taneyth emaerth twdomanra

(11) Vvr twdya embereknek gondolatyth merth hewſagoſok

(12) Bodog ember kyth the taneytaz vra*m*, es the terwenyedbewl oktatandot wteth

(13) Hogy kegyeſwl teegy vele gonoz napoktwl fogwan mygen aaſtatyk bynesnek veerem

(14) Merth nem yzyel wr w nepeeth es || w erekſegeeth meg 232
nem hagya

(15) Myg nem ygaſsaag valtozandyk yteletre es ky azhoz kezel vagyon mynden ky zywbe ygaz

(16) Ky tamad fel en velem gonoz tewek ellen auagy ky all velem kegyetlenſeeg tewek ellen

(17) Merth ha wr nem ſegeyteth volna engemeth keweſe hogy nem pokolba eſeth volna een lelkem

(18) Mykoron mondom vala en labam meg yndwla the yrgalmaſsagod vram ſegel vala engemeth.

(19) Een zywem bely ſerelmeknek ſokaſsaga zerenth the wyaſagyd meg wygaztalak en lelkemeth

(20) Mynem hozyad ragad kegyethlenſeegnek zeky ky parancholathba mwkaath mondaz

(21) Ragadoznak vala ygaznak lelkere es artatlan veerth byntethnek vala.

(22) Ees leen nekem wr en ſegedelmem || es en Iſtenem en 233
remenſegemnek ſegeythſege,

(23) Ees meg fyzety nekyk w kegyetlenſegekeerth valo ywtalmath es w gonoſsagokba el oztya wketh es el wezty wketh my wr Iſtenenk.

Venite exultemus domino Jubilemus ꝛc pſalmus LXXXXIIII

(1) JJwyetek erwendyenk wrba es wygadyonk my ydwezeyte Iſtenenkbe

(2) vegyek elewl w zyneeth valaſba es dycheretben dycheryek wteth

(3) Merth nagy wr Iſten es nagy kyral mynden Iſtenek feleth

(4) Merth w kezebe vannak feldnek myden vegy, es hegyeknek magaſsagy wwe

(5) Merth wue tenger es w teremtette wteth, es zaraz helth w kezey zerzettenek ||

234 *(6)* JJwyetek ymadyok es eſswnk le Iſten elewth ſyryonk vrnak elette ky teremteth mynketh, *(7)* merth w my wr Iſtenenk My kedeeg vagyo*n*k w eletew feldenek nepe es w kezenek yohy

(8) Ha ma w zawath hallandyatok ne akaryatok meg kemenyeyteny the zyweteketh

(9) Mykeppen az pwztaba keſertethenek napya zerenth bozwntanak Az kyetlenbe keſertenek engemeth ty attyatok meg byzoneytanak, es meg lataak en mywelkedetymeth

(10) Negywen eztendeyk woltam bantatoth ez nemzethez es myndenkoron mondottam hogy tewelegnek w zywekbe

(11) Ees ezek meg nem yſmereek en vtaymath mykenth meg eſkwtem en haragomba, ha bel menendnek en nywgodalmamba.

Cantate domino canticum || nouum pſalmus LXXXXV.

235 *(1)* Hnekeyetek vrnak wy ynekekeeth mynde feld ynekelyen vrnak:

(2) Hnekelyetek vrnak es aldyatok w neweeth, es hyrdeſsetek naprol napra w ydweſegeeth

(3) JJelenchetek meg nemzetek kezeth w dycheſegeeth es mynden nepek kezeth w chodayth,

(4) Merth nagy vr es ygen dycheretws, es yenew mynden Iſteneknek felette

(5) Merth pokanoknak mynden Iſteny erdegek wr kedeeg teremtette menyeketh

(6) Vvallas es zepſeeg w elette zenthſeeg, es nagſaag vagyon w zentſegebe:

(7) Nemzeteknek tartomany ayandokozyatok vrath, tegetek vrnak dychereteth, es tyzteſſegeth *(8)* agyatok vrnak, es w newenek dychereteth,

Vvegyetek fel ty aldozaſtokath es menyetek bel w hazaba *(9)* ymadyatok wteth w zenth egy hazaba: ||

MEg yndwla w zyne elewth mynd feld *(10)* es mondyatok 236
nemzetek kezeth merth wr orzagloth

Merth byzonyawal meg fegyee ez vylagoth ky meg nem yndwl ees yteel nepeketh egyeneſsegbe

(11) Erwlyenek menyek es vygadyon feld meg remwlyen tenger es w telyeſsege *(12)* erwlyenek mezeek es myndenek kyk vannak w benne

Az koron erwendnek mynden faak *(13)* wrnak zyne elewth, hogy el ywth, merth ywth ytelny feldeth.

Meg ytely ez wylagoth egyeneſsegbe es nepeketh w byzonſagaba

Dominus regnauit exultet terra letentur pſalmus LXXXXVI.

(1) vr orzagla erwendyen feld vygadyanak ſok zygetek

(2) Kwd es ſeteeth felleg vannak w kermwle ygaſsaag [ees yteleth] || Es yteleth w zekynek fegyelme 237

(3) Zeen megyen w elette, es meg geryezty w kernwle valo ellenſegyth

(4) Vvylagoſwlanak w neky vyllamaſy ez vylagnak, lata feld es meg yndwla

(5) Hegyek meg olwadanak mykeppen vyaz vrnak zyne elewth, es mynden feld vrnak zyne elewth meg yndwla

(6) Menyek hyrdetek w ygaſsagaath es lataak mynden nepek w dycheſegeeth

(7) Meg gyalaztaſsanak mynd kyk ymadnak balwanokath, es kyk dychekednek w kepekbe.

Ilmadyatok wteth mynd w angyaly, *(8)* halla es meg erwlefyon,

Ees erwendenek ywdanak leany the yteletederth vram,

(9) Merth the vagy felſeges wr mynden feldnek felette ygen fel magaztataal mynden Iſteneknek felette

(10) Kyk zeretytek vrath gonozth gywlelyetek, meg eryzy wr

238 w zolgayanak || lelkyth, es meg zabadeytya wketh byneſnek markabool

(11) Vvylagoaſsaag tamada ygaznak ees vygaſsaag zywbely ygazaknak,

(12) Erwlyetek ygazak wrba, es valyatok w zenthſegws emlekezeſenek,

Kezdetyk az ſoltarnak hetedyk reze ky mondatyk, cantate

Cantate domino canticum nouum quia mi ꝛt.

pſalmus XCVII.

(1) INekelyetek vrnak wy yneketh merth chodakath teeth

Iydwezeyte wneky w yogyak es w zenth karyath,

(2) Meg yelente wr w ydweſsegeeth nemzeteknek elette ky yelenthe w ygaſsagat

(3) Meg emlekezeek w yrgalmaſsagarol, es w byzonſagarol yzdraelnek hazarol

239 Feldnek mynden hatary lataak my || Iſtenenknek ydwezeyteyeth,

(4) eRrwendyetek vrba mynden felden valok, ynekelyetek, es vygadyatok es dychereteth mondyatok

(5) Dycheryetek vrath, hegedwbe, es kyntornaba, es dycherethnek zouaual *(6)* vyſelem kwrtbe, es zarw chynalth kwrthbe,

Vvygadyatok vr kyralnak elette *(7)* meg remwlyen tenger, es w telyeſsege feldnek kereſege es kyk lakoznak w benne

(8) Folyo vyzek egyetembe wrwlnak hegyek erwendnek *(9)* vrnak zyne elwth, merth ywth ytelny feldeth

Meg ytely ez vylagoth ygaſsagaba ees nepeketh egyeneſsegebe

Dominus regnauit iraſcantur populi qui. pſalmus XCVIII.

(1) Vvr orzagla, haragwdyatok nepek the ky nwgozol kerwbyn new angyalokon, remwlyen meg feld. ||

(2) Vvr ſyonba nagy, es fel magaztatoth mynden nepeknek 240
felette

(3) Vvallayatok w nagy neweth merth yenew, ees zenth, *(4)* es kyralnak, tyzteſſege yteleteth zereth,

The zerzettel ygazgataſokath yteleteth es ygaſsagoth yakobba thetettel

(5) Magaztaſsatok fel my vr Iſtene*n*keth es ymadyatok w laba alath valo ſamol zeketh merth az ees zenth,

(6) Moyſes ees aaron w papy kezeth, es ſamwel azok kezeth kyk hywyak w neweth.

Vvrra kayalthnak vala es w meg halgatya vala wketh, *(7)* es fellegbel zol vala wnekyk,

Eryzyk vala w hagyaſath, es parancholatyath kyt adot vala nekyk.

(8) Vram my Iſtenenk the meg halgatod vala wketh, Iſten the wnekyk kegyelmes valal es mynden w lelemeſekbe valal bozw allo- ||

(9) MAgaztaſsatok fel my vrwnkath Iſtenenketh, ees ymad- 241
yatok wteth w hegyebe merth zenth my vronk Iſtenenk.

Iubilate deo omnis terra. — ſeruite domino pſalmus. XCVIIII

(2) VIgadyatok vrba mynden fenden valo es zolgalyatok neky vygaſagal,

Menyetek w eleybe erwendeteſsegel *(3)* twgyatok hogy w vr, es Iſten w teremtet mynketh, es nem my mymagonkath,

Ew nepe es w elew feldenek yhohy, *(4)* menyetek w kappwyara, vallaſal, es w lakodalmaba dycherettel dycheryetek wteth

Dycheryetek w neweth *(5)* merth vr edews, es w vrgalmaſsaga erekke lezen, es nemzetrel nemzetre w byzonſaga,

242 M i ſ e r i c o r d i a m e t J u d i c i u m || c a n t a b o t i b i d o m i n e p ſ a l m u s. C.

(1) Irgalmaſsagod es yteleteth mondok vram teneked,

D., cherlek, *(2)* es meg ertelek mykoron ywendez en hozyam zepletelen vton

Een zywemnek artathlanſagaba yarok vala en hazamnak kezepette.

(3) Nem vetek vala en zememnek eleybe ygaztalan allatoth es hamyſsaag theweketh gywlelek vala

Nem zerkezet en hozyam *(4)* gonoz zyw, es twlem el haylo gonozth nem yſmerek vala

(5) Tythkon valo w baratya ragalmazoth haborgatok vala

Kewelyekkel es zywebely telhetethlenekkel nem ezem vala

(6) Een zemeym valanak hywewkre hogy lakozyanak, en velem, es zepletelen vton yaro ennekem zolgal vala

243 *(7)* Nem lakozyk en hazamba ky kewelſegeth tezen, es ky alnokſagoth zol || nem ywth en zemeymnek eleyebe

(8) E felyn meg elek vala mynden byneſeketh, hogy el veztenem vrnak varaſsabol mynden kegyetlenſegh mywelkedeteketh,

D o m i n e e x a u d i o r a c i o n e m m e a m e t c l a m o r m e u s p ſ a l m u s CI.

(2) Vram halgaſsad meg en ymadchagomath, [e] es en ohaytaſomath ywſſon the hozyadh,

(3) Ne fordohad el the orchadath en twlem, vala mely napon hywandlak tegedeth hamarſagal meg halgas engemeth

(4) Merth fogyathkozanak en napym mykeppen fyſth, es en tetemeym meg azanak mykenth pozdorya

(5) Een verettettem mykeppen zena, es en zywem meg aza merth en elfelette*m* en kenyeremeth ennem

(6) Een zepegeſemtwl en tetemeym zakadanak en hwſomhoz ||

244 *(7)* Oly. leek mykenth pwztaba lakozo pellycanus madar, es olyan mykenth bagol kalithkaba

(8) Vvygyazeek es olyan leek mynth egyedel valo vereb haaz heyan.

(9) Mynd napeſtygh bozwnthnak vala engem en ellenſegym, es kyk dychernek vala engemeth en ellenem eſkwznek vala

(10) Merth hamwth ezem vala mykeppen kenyereth es en venerekemeth ſyralmal egyeleytem vala

(11) The haragws haragodnak zynetwl merth fel emelwen le eytel engemet

(12) Een napym el mwlanak mykeppe*n* arnyek es en meg azeek mykeenth zena

(13) The kedeeg vram erekke meg marach, es the emlekezeted vagyon nemzethrwl nemzethre

(14) Vvram the kel fel es yrgalmazy ſyonnak merth w yrgalmazaſanak ydeye el ywth ||

(15) Merth kelletenek the zolgaydnak w kwuey, es w feldey 245
yrgalmaznak

(16) Ees nemzetek felyk the newedeth vram, es mynden feldy kyralyok the dycheſegedeth

(17) Merth meg epeythe vr ſyonth, es meg latatyk w dycheſegebe

(18) Thekente alazatoſoknak ymathſagara, es nem vtala w keremeſeket

(19) Iiratafsanak ezek maſod nemzetbe es nep ky teremtetyk dychery vrat

(20) Merth ala tekente wnen felſegebwl es wr menybelwl feldre tekente

(21) Hogy meg hallanaya foghlyaknak ohaytaſyth, es hogy meg zabadeytana meg elteknek fyayth

(22) Hogy hyrdethneyk vrnak neweth ſyonba, es w dychereteth yeruſalembe

(23) Nepek egybe gylekezwen es kyralyok hogy zolgalyanak vrnak

(24) Felele neky w ereyenek vtaba, || mondyad meg nekem en 246
napymnak kewes voltaath

(25) Ne vegy el engemet en napymnak feel rezebe the eztendeyd leznek nemzetrel nemzetre

(26) Kezdetbe vram the feldeth teremteel, es menyeth the bezedydnek mwnkay

(27) Vvk el veznek the kedeeg meg marach es mynd meg rothadnak mykeppen rwha

Ees el valtoztatod wketh mykeppe fedeleth, es el valtoznak *(28)* the kedeeg vgyan azon vagy, es the eztendeyd meg nem fogyatkoznak

(29) The zolgaydnak fyay lakoznak es wnekyk magzatyok mynd erekke ygazgattathnak

Benedic anima domino, et omnia que ꝛt pſalmus C.II.

247 *(1)* Aldyad en lelkem vrath es myndenek kyk en || bennem vannak aldyak w zenth nevet

(2) Aldyad en lelkem vrath, es ne akaryad el feledny w adaſyth

(3) Ky kegyelmez mynden kegyetlenſegydnek, es ky meg yogyeytya mynden the betegſegydeth,

(4) Ky meg zabadeytya vezedelemtwl the eletedeth, es ky meg koronaz thegedeth [v] w yrgalmaba, es yrgalmazaſyba

(5) Ky meg teleſyty yoba the kywanſagodath meg wyetatyk the yffywſagod mykeppen keſelenek

(6) Ees tezen yrgalmaſsagoth, es yteleteth mynden yregſegh zenwedeknek

(7) Eeſmerthee thette w vtayd moyſeſnek, yzdrael fyaynak w akaratyth

(8) Irgalmas, es yrgalmaz w hozwnywmw, es ygen kegyelmes

(9) Mynem erekke haragwzyk megh ſem erekke veeth fenyeyteketh

248 *(10)* Nem my bynenk zerenth theet ne||kenk ſem my kegyetlenſegenth fyzethe nekenk

(11) Merth feldtwl fogwan menyek magaſſag[yd]aygh ereſeythe meg w yrgalmaſsagath wteth feleken,

(12) Mene tawl vagyon nap tamadath nap nywgattwl olyan tawl tette my twlenk my kegyetlenſegynketh

(13) Mykeppen attya kenyerwl fyayn azonkeppen vr kenyerwl wteth feleken *(14)* merth w meg yſmerte my nyawalyaſsagws gyarloſagonkath.

Meg emlekezek hogy porok vagyonk *(15)* ember olyan mynth zena, wneky napy vyragoznak mynth mezenek vyraga

(16) Merth zelleth w benne el megyen, es towaba nem all, es meg nem yſmery w heleth

(17) Vvrnak kedeeg yrgalmaſsaga vagyon erekkwl es mynd erekke wteth feleke*n*

Ees wneky ygaſsaga lezen fyakrol || fyakra, *(18)* azoknak **249**
kyk tartyak w hagyaſsaath

EEs emlekeztenek w para[l]*n*cholatyrol wketh bel [te] telyeſeytenye

(19) Vvr menybe zerzete w zekyth, es w orzaga myndeneken vralkodyk

(20) Aldyatok vrath mynd w angyaly hatalmas angyalok, yozagos angyalok tewen wneky bezedeth w ygeyenek zawa hallaſara,

(21) Aldyatok vrath mynd w yozagws angyaly, wneky zolgay kyk tezytek w akaratyath

(22) Aldyatok vrath wneky mynden tetemeny wraſagnak mynden helyen en lelkem aldyad en vramat

Benedic anima mea domino domine deus, pſalmus. CIII.

(1) AAldyad en lelkem vrat en vram Iſtenem mely ygen fel magaztattal ||

Ekeſseggel es zepſegel elteztel *(2)* meg kernekeztettel vylagoſ- **250**
saggal mykeppen rwhawal

El teryeztetted menyeth mykeppen beerth, *(3)* es wneky felſew rezyth vyzekkel fedezed

Ky veted fellegbe the fel meneſedeth ky yarz zeleknek tollayn

(4) Ky tezed the angyalydath lelkeſekke, es the zolgaydath egew twzzee

(5) Ky allattad feldeth w allaſan, es el nem hayol erekwl erekke

(6) Meelſeegh wneky kernekezeſe mykeppen rwha hegyeken vyzek allanak

(7) The fegyelmed elewth el ſwthnak, es the dergeſednek zengeſetwl felny kezdnek

(8) Fel menek hegyek, es le zalnak mezewk az helre melyeth zerzettel nekyk

251 *(9)* Hataarth vetettel nekyk kyth || el nem mwlnak, ſem meg nem ternek hogy feldeeth el bwreytanak

(11) Ees yzyak mezenek mynden vady es vad zamarok varyak w zomeſagokba

(12) Meney madarak lakoznak w raytok, kw zyrtok kwzel adyak w zawakak

(13) Meg harmatozwan hegyeketh felwl the mwkaydnak gywmelchebwl feld meg elegedyk

(14) Teremtez zenath apro maromknak es fyweth embery zolgalathra

Hogy feldbelel kenyereth ky hozy *(15)* es bor meg erewſehe embereknek zyweeth

Hogy meg wydamoytana w orchayath olayba, es kenyer embereknek zyweeth meg ereſeytene

(16) Fel newnek mezwknek fay kyketh el palantalth *(17)* oth verebek fezketh chynalnak ||

252 Veerche haza wnekyk herchegek *(18)* es zarwaſoknak magas hegyewk es gymeknek kw zyrth hyedelmek

(19) Ideben teremthee holdath, es nap meg yſmere w el nwgaaſath

(20) Zerzel ſetethſegeketh es leen eye w benne yarnak mynden erdey vadak

(21) Orozlan kelkek rewan hogy ragadyanak, es Ifte[l]ntwl w magoknak eledelth lelyenek

(22) Nap fel thamad, es ezwe gwlnek es w lakodalmokba mennek

(23) Ember ky yw dolgara es mynd eſtygh valo w mywelkedeſere

(24) Vvram mely ygen fel magaztathtanak the mywelkedetyd, es myndeneketh bwlchen tettel feldh meg teleek the yozagoddal

(25) Ez tenger nagy es yngen teer oth vannak repeſew allatok kyknek nynchen zama

Kyſded lelkeſek nagyokkal *(26)* oth hayok el yarnak ||

253 Ez ſarkan kyth teremtettel wneky ellenkedeſere *(27)* myndeneketh the thwled varnak hogy agy ydeyen wnekyk eledelth

(28) Ha the adandaz wk zedegethnek es kezed ky teryezthwen myndenek meg telnek yozaggal

(29) Ha kedeeg the orchadath el fordeytandod, meg haborodnak, el vezed w lelkeketh es meg fogyathkoznak, es wnen feldekbe fordwlnak

(30) Bochaſsad ky the lelkedeth, es meg wywlnak, es meg wyetod feldnek zyneth

(31) Vvrnak dycheſege legyen erekke wr erwendh mynden w tetemenyebe

(32) Ky tekeenth feldre, es rezketety wteth ky ylleth hegyeketh es fyſteleghnek,

(33) Een yneklek vrnak en eletembe, en dycherem en vramath mygh elek

(34) Kedwes legyen wneky en ekes bezede*m*, en kedeeg gyeńerkedem vrba

(35) El fogyatkozanak byneſek feldrewl es alnokok azkeppen hogy ne legye||nek, en lelkem kedeeg aldyak vrath **254**

Confitemini domino et invocate [e] nomen pſalmus CIIII.

(1) Vvrnak vallyatok es hyatok w neweth nemzetek kezeth hyrdeſsetek w mywelkedetyt

(2) Ilnekelyetek neky, es dychereteth mondyatok neky, es meg hyrdeſsetek mynde*n* w chodayth,

(3) Dychertesſetek w zenth newebe erwlyen zyw ky vrath kereſy

(4) Kereſsetek vrath, es meg ereſwlyetek myndenkoron kereſsetek w orchayath

(5) Emlekezyetek meg w chodayrol kyketh teeth w yeleneteeth es w zayanak yteletyth

(6) Abrahamnak magzatya w zolgay Jakobnak fyay wneky valaztotty

(7) Ev my vr Iſtennenk mynd kezenſeges felden vannak w ytelety

(8) Een meg emlekeztem w hagyaſarol erekke, es bezederel kyth parancholth ezer nemzethnek ||

(9) Kyth zerze abrahamra es yſakra w hytherwl, **255**

(10) Ees tekellee yakobnak azth paracholatra es yzdraelnek erek hagyaſra

(11) Mondwan nektek adom kanaannak feldeeth ty erekſeegteknek ketheleth

(12) Mykoron volnanak kewes zamwal es w lakaſy ygen keweſen

(13) Ees el menenek nemzethrel nemzethre, es orzagrol maas neep kezybe :

(14) Nem hagya egy emberth bantany wketh, es kyralyokath meg teere w erettek

(15) Nem akaryatok yllethny en cryſtoſymath, es en profetaymath ne akaryatok athkozny

(16) Ees hoza ehſegeth feldre, es kenyernek mynden ereyeth meg teree

(17) Bochata w elettek emberth yoſeff el aroltatek zolgalatra

(18) Alazȧk w labayth vas bekoba vas altal yara w lelketh
256 *(19)* myge*n* || el ywne w bezede

Vvrnak zeep bezede meg geryezthee wteth, *(20)* el kwlde kyral, es el zabadeyta wteth nepnek feyedelme es el bochata wteth

(21) Zerze wteth w hazanak vraya es mynden w yozagan feyedelme

(22) Hogy oktathnaya w feyedelmyth mykeppen wnen magaath es venyt taneytana bwlcheſegre :

(23) Ees bel mene yzdrael egyptomba es yakoob leen ywueuen kaamnak feldeben

(24) Ees ygyen teryezthe w nepeeth es meg ereſeyte wteth w ellenſegyn

(25) Meg fordeyta w zyweketh hogy gywlelneek w nepeth es chalardſagoth tennenek w zolgaynak

(26) Bochatha moyſeſth w zolgayath es aaronth kyth valaztha

(27) Vvethe w beleyek w yelenſegenek ygeyth, es chodaknak bezedyth kaam feldeben ||
257 *(28)* Erezte ſetetſegeketh es wketh meg homalyoſeyta, es meg nem maſola w bezedeeth

(29) El valtoztata w [y] vyzeketh veere es meg elew w halokath

(30) Ees w feldeken teryezthee bekakath w kyraly hazokon

(31) Mondaa es eł ywe zwnyogh, es bydes fereg w nekyk mynden tartomanyokra,

(32) Tewe w eſseketh kewes eſsee es w feldeken egw zeneth

(33) Ees el veree w zeleyeketh, es w fygeyeketh es le teree w vegeyn valo fakath

(34) Paranchola es el ywue ſaſka, es cherebol kynek zama nem vala

(35) Ees meg ewe w feldekbely fyweth es feldeknek mynden gymwlcheth

(36) Ees meg ele w feldekbe mynden elw zwlteth es wnekyk mynden mwkayoknah ſengeyth el vezthe :

(37) Ees ky hoza wketh aranyal, es || ezwſtel, es w nemze- **258**
tekbe nem vala ſem egy betegh

(38) Erwle egyptom w el mentekbe, merth w fełelmek załła w rayok

(39) Teen keedeth wnekyk otalmokra, es zeneth, hogy wyłagoſeytana wnekyk eyel

(40) Kerek es el ywe fwrnek ſokſaga, es menyey kenyerel elegeythe wketh,

(41) Vvthe az kw zyrtoth, es vyzek folyanak, es folyo vyzeken altal menenek zarozon

(42) Merth meg emlekezeth wolth w zenth bezederel kyth bezelleth volth abrahamnak w zolgayanak

(43) Ees el hoza w nepeth erwendeteſsegbe es w valaztotyth wygaſagba

(44) Ees adaa nekyk nemzeteknek tartomanyth, es byrak nepeknek mwkayth.

(45) Hogy eryzneyek w ygaſsagyth, es w terwenyeth kereſneyek

Confitemini domino quoniam bonus, quoniam In ſeculum miſericordia pſalmus .C.V. ||

(1) VAlyatok vrnak, merth yo merth erekke vagyon w yrgal- **259**
maſsaga

(2) Ky bezely o vrnak hatalmaath, az hałłota tezy mynden w dycheretyth

(3) Bodogok kyk eryznek yteleteth, es teznek ygaſsagot mynden ydeben.

(4) Vram emlekezel meg my rolonk the nepednek yol tetelebe es latogas meg mynketh the ydweſsegedbe

(5) Hogy lataſsonk yozagba the valaztottyd kezeth, es wrwlyenk the nepednek vygaſsagaba hogy dycheŕteſsel the erekſegedbe

(6) Vvethkeztenk my attyankal ezwe hamyſsān mywelkettenk, es kegyethlenſegeth tettenk

(7) My attyaynk egyptomba nem yſmerek meg the chodaydath, es nem emlekeztenek megh the ſokſagws yrgalmaſsagydrol

260 EEs bozwntak wteth veres tengerre || mentekbe

(8) Ees meg menthe wteth w neweerth hogy meg yelenteneye w hatalmaath,

(9) Ees keth fele valaztaa az erews tengerth es altal hoza wketh w feneken mykeppen az pwztaba

(10) Ees meg zabadeyta wketh gywleleeknek kezebewl, es meg menthee wkeeth ellenſegenek markabool

(11) Ees el bwreytha az tenger w ellenſegeket chak egy w kezwlek meg nem marada

(12) Ees hynek w bezedynek, es dycherek wteth dycherettel

(13) Hamarſaggal tewek es el feledek w mywelkedetyth es nem taartak w tanach'ath

(14) Ees kewananak gyenerwſegeth az pwztaba. es keſerteek yſtenth az mocharws helyen

(15) Ees ada wnekyk w kereſeketh, es bochata elegedeſth w lelkekbe

(16) Ees meg keſerteek moyſeſth az zallaſba Es aaronth vrnak zenteeth ||

261 *(17)* Meg nyleek feld es el nyelee datanth es bel fedee abyronnak gywlekezeſeeth

(18) Ees tyz geryede w gywlekezeſekbe, es laang meg egethe az kyk byneſek valanak

(19) Ees ettenek boryw kepeth oreb hegyen, es ymadanak balwanth

(20) Ees el valtoztataak w dycheſegeketh zena ewee borywnak haſonlatoſsagara

(21) El feledek Iſtenth ky megh menthe wkeeth, ky teen

nagyokath egyptomba *(22)* chodakath kaamnak feldeben, es
yneketh az weres tengerbe
(23) Ees mondaa Iſten hogy el veztene wketh. ha moyſes w
valaztotta az meg zegeſbe w elette nem alapoth volna ||
Hogy el venne w haragyath, es el ne veztenee wketh, *(24)* es 262
ſemye tartaak kevanatoſsagnak feldeeth
Nem hynek w bezedynek, *(25)* es zwgodanak w haylokokba
nem halgatak meg vrnak zawal
(26) Ees fel emelee w kezeth rayok hogy el veztene wketh
az pwztaba
(27) Es hogy el vethneye w magzatyokath nemzetek kezeth,
es wket el oztanaya tartomanyokba
(28) Ees meg kezdeek belfegorth, es ewenek halottakerth
valo aldozaſth
(29) Ees yngerleek wketh w lelemeſekbe, es meg ſokaſwla w
bennek vezedelm
(30) Ees elewe alla fynes, es meg engeztele, es meg alla az
vezedelm
(31) Ees vetettek wky ygaſsagara nemzethrel nemzethre
mynd ereke
(32) EEs yngerleek wteth az ellenkedew || vyznel, es meg 263
haborodek moyſes w erettek *(33)* [meg] merth bozwntak wteth
Ees monda moyſes wnekyk *(34)* hogy az nemzeteth el ne
veztetteek volna kyth vr mondoth wnekyk
(35) Ees el eleǵwlenek nemzetek kezeth es meg tanolak w
tetemenyeketh *(36)* es zolgalanak w balwanyoknak es leen wnekyk
vezedelmre
(37) Ees aldoztataak w fyokath, es w leanyok erdegeknek
(38) Ees ky etteek artathlan verth, w fyoknak es w leanyok-
nak vereeth kykeel aldoztanak kanaan balwanynak
Ees meg degleek feld veer mya, *(39)* es meg zepleſwle w
mywelkedetykbe, es paraznalkodanak wnen lelemeſekbe
(40) Ees meg haragwek wr w neepy || es meg vtala w 264
erekſegeeth
(41) Ees ada wketh nemzeteknek kezebe, es vralkodanak w
raytok, kyk gywlelyk vala wketh
(42) Ees meg nyomoreytak wketh w ellenſegy, es alaztatanak
w kezek ala *(43)* gyakorta meg zabadeytotta wketh

Vvk kedeeg yngerleek wketh w tanachokba es meg alaztanak w kegyetlenſegekbe

(44) Ees lata wr mykoron haborgatathnanak es megh halla w ymadſagokath

(45) Ees meg emlekezeek w hagyaſarol, es meg banaa w yrgalmaſsaganak ſokaſſaga zerenth

(46) Ees ádaa wketh w yrgalmaſsagyba myndeneknek elette kyk megh ſogdoſtaak vala wketh

(47) My vronk Iſtenenk zabadoh meg mynketh es gye-
265 hezwe || mynketh nemzetek kwzwl

Hogy vallyonk the zenth newednek es dychekedyenk the dycheretedbe

(48) Aldoth yzdraelnek vr Iſtene erekwl ereke, es mynden neep mondya legyen legyen Amen

Confitemini domino quoniam bonus, pſalmus C. VI.

(1) VAlyatok vrnak merth yo, merth w yrgalma vagyon mynd erekke

(2) Mondyak ymar kyk meg valtattanak vrnak myatta kyketh megh zabedeytoth ellenſegnek markabol, es ezwe gywtte wketh tartomanyokbool

(3) Nap tamadattwl fogwa es nap nywgattwl fogwa fel zeel ſelew es tengerreel

(4) Tewelgenek kyetlenbe az mocharos helyen, es lakozando
266 varaſnak || vtath meg nem lelek

(5) Ehezenek es zomehozanak es lelkek w bennek meg fogyathkozek

(6) Kyaltanak wrhoz mykorth nyomorgattathnanak es w nyaualyakbol meg zabadeyta wketh

(7) Ees hoza wketh ygaz vtra hoǵ mennenek az lakozando varaſba

(8) Vallyanak vrnak w yrgalmaſſagy es w choday emberek fyaynak

(9) Merth meg elegeythe hewſagws lelketh, es ehezw lelketh megh telthe yowal

(10) Seteethſeegbe es halalnak arnekaba yleketh koldoſsagba es vaſsal ketelezteketh

(11) Merth Iſtenek bezedyth bozwntak es felſegnek thanachath yngerleek

(12) Meg alaztatek w zywek w mywelkedeteknek myatta es
meg korwla||nak es nem vala ky wket ſegelleneye **267**

(13) Kayaltanak vrhoz w nywmorwſagokba es nyawalyayokbol megh zabadeyta wketh.

(14) Ees ky hoza wketh ſetethſegbel es halalnak arnekabol, es keteleketh meg zaggatha.

(15) Vallyak vrath w yrgalmaſsagy es w choday yelentethnek megh emberek fyaynak

(16) Merth meg there vaſkapwkath es vas zawarokath aprora terdeele.

(17) Ky weue wketh kegyetlenſegnek vtabol es, w hamyſsagokerth alaztatanak w lelkek

(18) Mynden eledelth meg vtala w lelkek, es kezelgetenek halalokhoz

(19) Ees kayaltanak vrhoz mykoro*n* nyomorgattat[a]nanak es w zykſegekbewl meg menthe wketh ||

(20) Bochataa w ygeyeth es meg vygazta wketh w veze- **268**
delmekbewl,

(21) Vallyak vrath w yrgalmay, es w choday yelentettenek meg emberek fyaynak

(22) Hogy aldoznanak dycherethnek aldozattyawal, es hyrdethneyek w mywelkedetyth vygaſsagba

(32) Kyk zallanak tengerre hayokon ſok vyzekbe mwkalkodanak

(24) Vvk lataak vrnak nywelkedetyt es w chodayth meelſegbe,

(25) Paranchola, es meg alla veez, es fel magaztatanak w haby

(26) Fel mennek mynd mennyg, es lee zallnak mynd fenekyg w lelkek gonoſagba ferteznek vala

(27) Meg haborwlanak, es meg yndwlanak mykeppen boral
elegwlth es wnekyk mynden bwcheſegek || meg zydalmaztateek **269**

(28) Ees kayaltanak vrhoz mykoron haborgattathnanak, es ky hoza wketh w nawalyayokbol

(29) Ees meg allatha w vezeeth, es megh allanak w haby

(30) Ees meg erwlenek, hogy meg allapanak es ky hoza wketh w akaratyoknak parthyara

(31) Valyanak vrnak w yrgalmy es w choday emberek fyaynak

(32) Ees fel magaztatyak wteth nepeknek gywlekezeſebe es venekenek zekybe dycheryk wteth

(33) Teen folyo wyzeketh az pwztaba es wyzeknek ky folyaſyth zomeſagra.

(34) Gyemelch teremthew feldeth ſowanſagra w benne lakozoknak gonoſsagokerth

270 *(53)* Vethee az pwztaath allo vy||zekkee es vyzetlen feldeth vyzeknek altal folyaſara

(36) Ees helheztethee oth lakozando varaſth

(37) Ees wgarokath bel vetenek, ees zelewth yltetenek, es tenek teremthe gywmelcheth

(38) Ees meg alda wketh, es ygen meg ſokaſwlanak, es w barmokath meg nem keweſebeythee

(39) Ees wk meg keweſwlenek, es haborgattatanak gonozoknak nyomoreytaſatwl es bantaſatwl

(40) Leen vetekedees az feyedelmekre es tewelgettete wketh vth kywel es nem az vthba.

(41) Ees ſegeythe zegeenth zegenſegbe es teen tarſaſagoth mykenth yohokath

(42) Latyak ygazak es erwendnek es mynden kegyetlenſeeg
271 bel dwgya || w zayath

(43) Ky az ezes, es eryzy ezeketh, es ezebe vezy yrnak w [yrgaſs] yrgalmaſsagyth

Paratum cor meum deus paratum cor meum
pſalmus. C.VII:

(2) Keez en zywem en Iſtenem keez en zywem yneklek es dychereteth mondok en dychewſegembe

(3) TAmagy fel en dychewſegem tamagy fel en dycheretem es en hegedwm en fel tamadok regel

(4) Vallok teneked vram nepek kezeth es dychereteth mondok teneked nemzetek kezeth

(5) Merth nagy the yrgalmaſsagod menyeknek felette, es mynd egyg vagyon the byzonſagod

(6) MAgaztaſsal fel Iſten menyeknek || felette es fel magaz- 272
taſsek mynden feldnek felette the dychewſeged (7) hogy meg zabadwltaſsanak the zeretheyd

Zabadohon meg engemeth the yogod es halgas meg engemeth (8) Iſten zola w zenthebe

Een erwendek es meg oztom ſykcyna new tartomanth, es lakodalmaknak helyeeth meg merem

(9) Enem galaad es enem manaſses es effraym en feyemnek nywgodalma

JJwda en kyralyom (10) moab en remenſegemnek edene

IIdwmeayg el teryeztem en labam eltezetyth ennekem ydegenek lenek baratym

(11) Ky vyzen engemeth erews varaſba es ky vezerl engemeth mynd Idwmeayg

(12) Nemde the ee Iſten ky el vetettel mynketh, es nem meegy ky Iſten my erwnkbe ||

(13) Agy nekenk ſegedelmeth haborwſagonkba, merth em- 273
bernek ydweſsege hewſagws

(14) Iſtenbe vetyek my erenkenth es w ſemye tezy my ellenſegynketh,

Deus laudem meam ne tacueris quia os peccatoris pſalmus CVIII

(2) Iſten en dycheretemeth ne vezteglyed el, merth byneſnek es chalardnak zaya meg nylth en reyam

(3) Zoltanak en ellenem chalardſagal es gywleſeegnek bezedywel meg kernykeztenek engemeth, es yngen bantotanak engemeth.

(4) Azerth hogy zerethnenek engemeth ragalmaznak vala engemeth en kedeg ymathkozom vala

(5) Ees tenek en ellenem gonozokath yokerth es gywleſegeth en zerelmemerth

(6) Erezy w reya byneſth es erdeg || alyon w yogya felewl 274

(7) Mykoron yteeltethyk karoſeytwan ywyen ky es wneky ymathſaga legyen bynre

(8) Meg rewydwlyenek w napy es w pyſpekſegeeth egyeb vegye

(9) Maradyanak w fyay arwawl, es w feleſege ezwegywl

(10) Tapogwan vyteſsenek w fyay es koldolyanak es ky veteſsenek w lakodalmokbol

(11) Kwchon ado meg twdakozyek wneky mynden yozagyrol es ydegenek ragadyak el w mwkayth

(12) Ne legyen wneky ſegedelme, ſem ne legyen ky kenyerwlyen w arwayn

(13) Legyenek w fyay vezedelembe, egy nemzethbe el vezyen wneky newe

(14) Emlekezedbe ywyen w attyoknak kegyethlenſége vrnak
275 elette, es w || anyanak byne le ne moſtaſseek

(15) Legyenek mynkoron vrnak ellene, es el vezyen feldrewl w emlekezety, *(16)* azerth hogy nem teeth yrgalmaſsagoth

(17) Ees haborgatoth mynden zegeenth es koldwſth es zywbely teredelmeſth ynchelkedeth meg ewlny:

(18) Zerete athkoth es ywe wneky aldomaſth nem akara, es el tawozek w twle

Reya wen athkoth mykeppen eltezetet es bel mene wnen belee mykeppen wyz es mykeppen olay w tetemebe

(19) Legyen wneky mykeppen eltezeth kywel bel fedezyk es mykeppen mazzag, kywel myndenkoron ewedezyk

(20) Ez azoknak dolgok kyk ragalmaznak engemeth vrak elétte, es kyk zolnak gonozokath en lelkemnek ellen ||
276 *(21)* The kedeeg vram teegy yol en vele*m* the newederth, merth edews the yrgalmaſsagod,

Zabadoh meg engemeth *(22)* merth nawalyas es zegeen vagyok en, es en zywem meg haborwlth en bennem

(23) Mykenth el haylo arneek azonkeppen el vettettem en es ky verettettem mykeppen ſaska

(24) Een teerdeym meg korwltanak ehſegtwl es een teſtewm meg valtozoth olayerth

(25) Een leettem bozwſagara wnekyk lattanak engemeth, es feewel raaztanak

(26) Segeh engemeth en vram Iſtenem ydwezeh engemeth the yrgalmaſsagod zerenth

(27) Hogy twgyak meg merth the kezed ez es the vram tetted wteth

(28) Athkoznak wk, the kedeeg aldaz, || kyk tamadnak een 277
ellenem meg gyalaztaſsanak, the zolgaad kedeeg wygad

(29) Zegyenwlyenek zegyenſegel kyk ragalmaznak engemeth es bel fedezteſſenek w zegyenſegekkel mykeppen bellewth rwhawal

(30) Een kedeeg vallok vrnak een zaamal es ſokak kezeth dycherem wteth

(31) Ky allapeek zegennek yogya feelel, hogy meg zabadeytanaya haborgatoktwl een lelkemeth

Dychewſeg attyanak es fynak es zent leleknek, mykenth vala kezdethbe es Immar es myndenkoron es erekwl ereke Amen

Bonum eſt confiteri domino
Pſalmus centeſſimus nonus *(XCI)*

(2) JO vallany vrnak es dychernye felſegednek neweth

(3) Hyrdethny reegel the yrgalmaſsagodath es the byzonſagodath eyel ||

(4) Tyz hwrw hegedwben heghedwbely ynekkel dycherlek 278

(5) Merth gyenyerkettettel engemeth vram the tetemenydben es the kezednek chelekedeſeben wygadok

(6) Mely ygen fel magaztaltattanak az te dolgayd ygen melſegeſse lettenek az the gondolatyd

(7) Az eztelen ember nem yſmery, es az bolond nem erty ezth

(8) Mykoron ky kelendnek az byneſek mykeppen az zena, es meg tecenek mynd kyk mywelyk az kegyetlenſegeth

Hogy el vezenek erekkwl erekke *(9)* the kedeg felſeges vr erekke

(10) Merth yme vram az te ellenſegyd, merth yme az te ellenſegyd el veznek, es el veznek mynd kyk mywelkedyk az kegyetlenſeged

(11) Fel magaztaltatyk mykeppen vnikornyſnak en zarwam, es en veenſegem yrgalmaſsagnak bewſegeben ||

(12) Es meg vtala en ellenſegemeth en zemem es gonozwl 279
en reyam tamadogath meg hala en fylem

(13) Az ygaz mykeppen az palmafa meg wyragzyk, mykeppen libanom nevew hegye*n* valo cedrus faa meg ſogaſswl

(14) Palantaltatanak vrnak hazaba my Iſtenenknek gadoraban meg vyragoznak

(15) Meghlen meg ſokaſswlnak veenſegnek bewlſegeben es az yol zenwedek leznek *(16)* hogy meg hyrdeſsek

Merth ygaz az my vronk Iſtenenk es nynchen kegyethlenſeg w benne

Audite celi que loquor, audiat terra verba denteronomii 32. capitulo

(1) Hallyatok mennyek mellyeth en zolok, hallya feld en zamnak ygeyeth

(2) Fel newekegyek mykeppen eſsew en twdomanyom leeeſsek mykeppen harmath en ekeſsen zolaſom,

280 Mykeppe harmath az fywen, es mykeppen az || cheepp harmath az magon, *(3)* merth vrnak newet hywom

Agyatok nagyſagoth my Iſtenenknek *(4)* Iſtennek tekeletes chelekedeſse es mynden w vtay yteletek

Az Iſten hywe es nynchen w benne valamy kegyetlenſeg ygaz es egenes *(5)* vethkeztenek neky es nem az w fyay fertelmeſsegben

Gonoz es vyza fordwlth nemzeth *(6)* ygen aacchy halath vrnak bolond es kaba neepp

Nem dee w ee te attyad ky byrth [ky] es teeth es teremteth tegedeth

(7) Emlekezel meg az regyeknek nappyrol gondold meg egyenkend valo nemzeteket

Kergyed meg az te attyadat, es meg hyrdety teneketh az te venydeth es meg mondyak teneked

(8) Mykoron el ozttya vala az felſeges Iſten neppeketh myko-
281 ron el valazttya || vala adamnak fyay

Zerze hatarth nepeknek yzraelnek fyaynak zama zerenth

(9) Vrnak kedeg reze w nepe, es Jakob w erekſegenek keetele

(10) Meeg lelee wteth pwzta felden, rettenetes es kyethlen helen

Vele vyſsele wteth es taneta wteth es meg erze mykeppen w zeme feneth

(11) Mykeppen az keſellw yngerly az repeſeſsre az w fyayth es w felettek reppes

Ky teryezty w zarnyayth es fel vezy wteth, es vyſely w vallayn

(12) Vr w maga vala vezerek, es nem vala w vele ydegen Iſten

(13) Zerze wteth magas feldre hogy enneye faknak gymelcheth

Hogy zooppna[y] mezet kwzyrtbol, es olayth kemen kw zyklabol

(14) Vayath chordatwl, es teyeth hywhoktwl, baſannak fyaynak barranynak || es koſsanak kewerſegevel 282

Es hewrwth bwzanak belyvel, es zelenek veereth ynayak tyzta borwl

(15) Meg hyzoth az zerelmes, es rwgoldoz meg hyzoth, meg keveredeth es me zeleſwlt,

El hata w teremte Iſteneth, es el tawozoth w ydwezeyte Iſtenetwl

(16) Bozzwra yndoytak ydegen Iſtenekben es w hwtalatoſsagokba haragra tamaztak

(17) Aldozanak erdekeknek, es nem Iſtennek Iſteneknek kyket nem twdnak vala

Vvyſagok es wyyonna*n* valok yevenek kyket nem tyzteltenek w attyok

(18) Az Iſtenth ky tegedet zywlth el hattad, es el feletkeztel te teremtew vradrol

(19) Lata vr es haragra remewltetek, mert bozontak wteth w fyay es leany

(20) Es monda el re'ttem en orchamath wtvlek, es meg gondolwm w vtolſoyokath

Merth vyza fordwlth nemzet, es hytetlen fyak ||

(21) Vvk engemet bozontanak azban ky nem vala Iſten, es 283 mevetenek w hythſagokban

Ee*n*nys bozontom wketh ky nem neepp es bolond neppben meg mevetem wketh

(22) Tewz fel keryedeth en hertelenſegenben, es eegh mynd pokolnak fenekeyghlen.

Meg emezty az feldeth w termeſewel, es hegyeknek fondamentomat meg eghety

(23) Gyetewk w reayok gonozt, es en nylaymath meg teltem w velek

(24) Meg emeztethnek eſsektwl, es meg zakathyak wket madarak keſserves harapaſsal

(25) Kywel pwztettya wketh teer, es belel felelem, yffyat zyzel egyetembe, es cheech zopoth véen emberel

(26) Es mondam howl vannak, meg zenetem emberek kezeth w emlekezeteketh

(27) De w ellenſegeknek haragyaerth halaztam el ne talandan kewelkednenek w ellenſegek

Es mondanayak az my kezeynk hatalmaſswk, es nem vr tette ezt mynd ||

284 *(28)* Ez neepp tanach nekwl vagyon es bwlcheſeg nekvl *(29)* hogy ha twdnak es erteneyek es w vtolſoyokat meg latthnayak

(30) Mykeppen wz vala egy ezerth, es ketthev wzne tyz ezerth.

Nem dee az ertthee merth az w Iſtenek el attha wketh, es vr bel rekeytete wketh

(31) Merth nem ollyan az my Iſtenek mykeppen w Iſtenek, es my ellenſeghenk byrak

(32) Sodoma bely zelew w zelewyek es gomora bely lakoſsakkee,

Vv zelewk merkes eppew zelew es keſserwes zelew kerezd

(33) Sarkanyoknak epeye w borok, es merkes kygyonak gyogyeth hatatlan merke

(34) Nem dee ezek el tetetthenekke ennalam es meg yechetenekkee en kenchem kezeth

(35) Enym az bozzw allas, es en meg adom w ydeyebe, hogy meg yzamyek w labok

285 Kezel vagyon vezedemnek napya es || [es] yelenne ſyethnek az wdek

(36) Itely vr w nepeth, es w zolgay kezeth yrgalmaz

Lattya hogy meg korwlth az keez, es az bel rekeztettek meg fogyathkoztanak, es az maratta meg emeztettenek

(37) Es mondyak hol vannak az w Iſtenek kykben vala w byzodalmok

(38) Kyknek aldozattyokbol eznek vala chepez hayoth, es yznak vala maloſath

Kelyenek fel es ſekelyenek tykteketh, es zykſeknek ydeyen otalmazanak tytheketh

(39) Laſsatok hogy en chak en magam vagyok es nynchen egyeb Iſten en nalamnal

En meg wlem es en meg elewenetthem, meg veerem es meg gyogyettom, es nynchen ky meg zabadwlyon en kezembol

(40) Fel emelem en kezemeth az mennyre, es mondom elek en erekke

(41) Ha meg eleſettendem myken az vylamas en teeremeth, es ragadadnak yteletet en kezeym

Aadok bozw allaſth en ellenſegymnek es azok||nak kyk gyw- 286
leltenek engemeth

(42) Meg zayoſsetom en nylaymath werrel, es en twrem meg emezth teſteketh

Az meg elteknek verebol es az meg fogoth ellenſeknek mezetelen feyekbewl,

(43) Dycheryetek poganok w nepeth, merth w zolgaynak veerewkrel bozwth aal

Es bozzwth aad w ellenſegenek, es kegyelmes lezen az w nepe feldenek

Dycheſeg attyanak es fynak es zenth lele AMEN ||

287 Ith kezdetyk Az ſoltarnak vtolſo reze ky mondatyk

Dixit dominus domino meo ſede A dextris meis pſalmus .C. *(CIX)*.

(1) MOnda wr een vramnak yl een yogom felwl Mygen en vetem the ellenſegydeth the labaydnak alattha valo ſamol zeekke

(2) The ewredhnak vezzeyeth ky erezty vr ſyonbol vralkodny the ellenſegydnek kezepetthe

(3) The veled kezdeth es the erwdnek napyan zenteknek fenyeſsegebe een mechembewl wylaag vyſelenek eletthe zywlelek tegedeth

(4) Meg eſkwek vr es meg nem banya the vagy ewrek pap melkyſedek papnak zerzethe zerenth

288 *(5)* Vvr the yogodnak felwle elthere || kyralyokath w haragynak napyan

(6) Iltel nemzetek kezeth bel teewth romlaſokath egbe ther feyeketh ſokakath feldeben

(7) Vvton arwyzbel yweek azerth fel magaztata w feyeth

Confitebor tibi domine in toto corde meo pſalmus CX.

(1) Een vallok tenekedh vram mynd en zywemmel ygazaknak tanachaba es gylekezeſebe

(2) Nagy mywelkedety vrnak ky kereſteteth w mynden akarathyara

(3) Vvallas es nagyſaag w dolga es w ygaſsaga meg marad erekkwl erekke

(4) Emlekezeteth theen w chodayrol yrgalmas es yrgalmazo *(5)* w ethketh ada wteth feleknek

Meg emlekezyk erekke w hagyaſarol *(6)* es w myvelkedetynek yozagath meg || yelenty w nepynek 289

(7) Hogy adya nekyk nemzeteknek erekſegeth w neky mywelkedety byzonſagh ees yteleth

(8) Hywek wneky mynden w parancholaty erewſewltettek erekkwl erekke es leeth byzonſagba es ygyeneſsegbe

(9) Vvalthſagoth erezthe vr nepenek parancholа erekke w hagyaſaath *(10)* bekeſegnek kezdethe vrnak felelme

*J*Jo ertelm mynden wteth teueknek wneky dycherety marad erekkwl erekke

Beatus vir qui timet dominum In mandatis pſalmus CXI.

(1) Bodog ember ky fely vrath, es w parancholatyba ygen akaratws

(2) Hatalmas lezen felden w magzatya es ygazaknak nemzethe meg aldatyk

(3) Dycheſeg es kazdagſagok vannak w hazaba es w ygaſsaga meg marad || erekkwl erekke 290

(4) Thamada vylagwſsaag ygazaknak ſetethſegebe yrgalmas yrgalmazo es ygaz

(5) Vyg ember ky yrgalmas es kwchon adakozyk meg zerzy w bezedyt yteletbe *(6)* merth erekke meg nem yndwl

(7) Erek emlekezetbe lezen ygaz es gonoz hallamaſoktwl nem feel

Keezd w zywe remenkedny vrba *(8)* meg erewſwlteteth w zywe es meg nem yndwl myg nem vtalya w

(9) El oztaa es adaa zegenyeknek w ygaſsaga meg maraad erekkwl erekke, es w maga fel magaztaltatyk dycheſegbe

(10) Bynes ember latya es meg haragwzyk w fogayt chykorgatya, es meg lankad es byneſeknek kewanſaga el veez

Laudate pueri dominum laudate nomen domini pſalmus CXII.

(1) Dycheryetek gyermekek vrath es dycheyechetek vrnak ne||weth

(2) Vrnak newe legen aldoth matwl fogwa*n* mynd ereke

(3) Nap tamadattwl fogwa mynd nap nwgatyk dycheretws vrnak newe

(4) Fel magaztaltatoth vr mynden nemzeteknek felette es w dycheſege menyeknek felette.

(5) Ky olyan mynth my vr Iſtennenk ky magaſsagba lakozyk *(6)* alazatoſokath meg laath menyekbe es felden

(7) Fel emel felden nawalyaſth, es rwthſagbol kywezen zegeenth,

(8) Hogy helheztefſe wteth feyedelmekkel w nepynek feyedelmewe

(9) Ky lakoztath magzathlanth w hazaba, es fyaknak anyath meg vygaztalya

In exitu Iſdrael de egypto domus Iacob pſalmus CXIII.

(1) Izraelnek egyptombool ky yweſebe es Jakob hazanak
292 pogan nepek kewzewl || ky yndwlaſaba

(2) Leen Jwda w zenthſege es yzdrael w hatalma

(3) Tenger latha es el folyamek yordaan new vyz vyza fordwla

(4) Hegyek erwendenek mykeppen koſok, es halmok mykeppen yohoknak barany

(5) My leen teneked tenger hogy el fwtamaal, es teneked yordan hogy hatra fordwlal

(6) Hegyek myre erwendettettek mykeppen koſok es halmok mykenth yohoknak barany

(7) Vvrnak zyne elewth feld meg yndwla es Iakoob Iſtennenek elette

(8) Ky fordeyta kwueketh allo vyzze, ees kew zyrtok ky folyo vyz feyekre

(1) Ne agy nekenk vram ne agy my nenekenk, dee agy the newednek dycheſegeth

(2) The yrgalmadon es the byzonſagodo*n* hogy valamykoron
293 ne mondyak nem||zetek hol vagyon wnekyk Iſtenek

(3) My Iſtene*n*k kedyg vagyon menyekbe valamyth akara mynden teen

(4) Poganoknak balwany araan es ezwſth kyk lettenek embery keznek myatta

(5) Zayok vagyon es nem zolnak, zemek vagyon es nem lathnak

(6) Fylek vagyon es nem halnak, orrok vagyon es nem yllatoznak

(7) Kezek vagyon es nem yllethnek vele, labok vagyon es nem [yr] yarnak es nem ywelthnek w torkokkal

(8) Ollyatannak legyenek azok kyk myvelyk azokath es mynd azok [azok] kyk byznak w bennek.

(9) Ilzdraelnek haza remenkedeek vrba wnekyk ſegedelmek es oltalmak leen

(10) Aronnak haza remenkedeek vrba, wnekyk ſegedelm es otalm leen

(11) Kyk felyk vrath, vrba remenkednek wnekyk ſegedelm es otalm leen ||

(12) Vvr meg emlekezek myrolonk es meg alda mynketh **294**

Meg alda yzdraelnek hazath, es meg aldaa aronnak hazath

(13) Meg aldaa myndeneketh kyth felyk vrath kyſdedeketh es nagyokkath

(14) Ennek felette tegyen vr tyueletek es thy fyaytokkal

(15) Thy aldottak vattok vrtwl ky teremtette menyeth es feldeth

(16) Menyeth menyey vrnak ada feldet kedeeg ada emberek fyaynak

(17) Vram holtak nem dychernek tegedeth ſem mynd azok kyk zalnak pokolra

(18) De my kyk elewnk aldonk tegedeth ma es erekkwl erekke Amen

D i l e x i q u o n i a m e x a u d i e t d o m i n u s v o c e m p ſ a l m u s
CXIIII

(1) Een zerettem merth meg halgathya vr en ymad[ſa]||chagomath **295**

(2) Merth le haytaa w fywleth en hozya*m* es en napymba wteth hywom

(3) Meg kernyekezenek engemeth halalnak ſerelmy es pokolnak vezedelmy meg lelenek engemeth

Haborwſagoth, es ſerelmeth lelek, *(4)* es vrnak neweth en hywam

O en vram zabadohad meg en lelkemeth, *(5)* yrgalmas vr, es ygaz es my Iſtennenk yrgalmaz nekwnk

(6) Meg eryz kyſdedeketh vr, en meg alaztattam es meg zabadeyta engemeth

(7) Fordwly en lelkem the nwgodalmara merth w yol teth [neke] teneketh

(8) Merth meg zabadeyta en lelkemeth halaltwl en zemeymeth kenyvezeſtwl, es en labaymath el yzamaſtw

296 *(9)* Een kellemetes lezek vrnak ele||weneknek lakodalmaba

Credidi propter quod locutus ſum ego autem pſalmus CXV

(10) Een hyttem azer[e]th en zolek en kedeg ygen meg alaztatam

(11) *E*en mondek en vethkezeſembe mynden ember bynek

(12) Een myth agyak vrnak mynd azokerth, kyt ennekem teeth

(13) IIdweſsegnek poharath een feel vezem es vrnak neweth en hywom

(14) Een fogadaſomath meg tellyeſeytem vrnak mynd w nepe elewt *(15)* dragalatus vrnak elette w zentynek halala

(16) Een vram merth en the zolgaad en the zolgaad vagyok es th zolgalo leanyod fya

Meg zaggaſsad en keteleymeth, *(17)* es en aldozom teneked dycherethnek ayandokawal es vrnak neweth een ymadom ||

297 *(18)* Een fogadaſomath meg telyeſeytem vrnak mynd w nepe elwth *(19)* vrnak haza elewth yerwſalemnek kezepete.

Laudate dominum omnes gentes pſalmus CXVI.

(1) Dycheryetek vrath mynden nemzetek, ees egyetembe dychereyetek wteth mynden nepek

(2) Merth meg erewſwlth my raytonk w yrgalmaſsaga es vrnak byzonſagꝭ erekke meg marad

Confitemini domino quoniam bonus pſalmus CXVII.

(1) VAlyatok vrnak merth yo, merth w yrgalmaſsaga vagyon mynd[en] erekke.

(2) Mondya ymmar yzdrael mert yo, merth mynd erekk vagyo*n* || w yrgalma

(3) Mondya ymma aaronnak haza merth erekke vagyo*n* w **298**
yrgalma

(4) Mondyak ymar kyk felyk mynd vrath, merth erekke vagyon w yrgalmaſsaga

(5) Een nywmorwſagombol ohayteek vrhoz, es meg halgata engemeth w hazanak bewſegebe

(6) Vvr ennekem ſegedelm, es en meg gyezem en ellenſegemeth,

(7) Vvr ennekem ſegeytſeeg nem felek hogy valamyt tegyen nekem ember

(8) Hob byzodalmath tartany vrba hogy nem byznya emberbe,

(9) Hob remenkedny vrba hogy nem remenkegny feyedelmekbe

(10) Mynden nemzetek meg kerwlenek engemeth en vrnak newebe thekentek w rayok

(11) Kernyekezwen meg kerwlenek || engemeth merth vrnak **299**
newebe bozwth alleek w raytok

(12) Meg kernykezenek engemeth mykeppen mehek, es meg gyeryedenek mykeppen zeen tewyſkbe, es vrnak newebe bozwt alleek w raytok

(13) Thazytanak engemeth hogv le eſnem, es vr meg tarta engemeth

(14) Een ereſegem, es en dycheretem vr, es leen nekem ydweſsegre

(15) Vygaſagnak es erwendeſnek zozatya vagyon ygazaknak lakodalmyba

(16) Vvrnak yogya teen erwt vrnak yogya fel magaztata engemeth vrnak yogya teen hatalmaath

(18) Gyetrelmel meg gyetre engemeth wr es halalnak nem adaa engemeth

(19) Nyſsatok meg nekem ygaſsagnak aytayat, es bee menwen es vallok vrnak *(20)* ez vrnak kapwya ygazak mennek w belee ||

300 *(21)* Vvram en the neked vallok merth meg halgattaal engemeth, es leel nekem ydweſsegre,

(22) Az kweth kyth gonozolanak az rakook ez leen zegelethnek feyezethe,

(23) Ez vrtol leen es chodatws my zemeynk elwth

(24) Ez az nap melyeth teen vr erewlyenk es vygadywnk w benne

(25) O en vram ydwezeh engemeth o en vram yol zerenchaltas engemeth *(26)* aldot ky ywuendw vagy vrnak newebe

Aldank nektek vrnak hazabol, *(27)* vr Iſten vylagoſodeek mynekenk

Zerezyetek vygaſagws napoth zenthſegbe oltarnak magaſsagayg

(28) Een Iſtenem vagy the es en vallok teneked en Iſtenem vagy the, es en fel magaztathlak tegedeth

Een vallo teneke merth meg halgatal engemeth, es leel ennekem en
301 ydweſse||gemre.

(29) VAllyatok vrnak merth yo merth erekke vagyon wneky yrgalmaſsaga

Beati In maculati In via quia Ambulant In domini pſalmus CXVIII.

(1) Bodogok kyk yarnak vrnak terwenyebe vton zepletelen

(2) Bodogok kyk meg twdyak w hagyaſyth es tellyes zywel kereſyk wteth

(3) Merth kyk mywelkettenek kegyethlenſegeth nem yrtanak w vtayba

(4) The parancholtad az the paranchloatydath ygen eryznye

(5) Vayha zereztettenenek en vtaym the ygazwlaſydnak eryzetyre

(6) Een azkoron meg nem gyalaztatom mykoron tekentendek mynden the parancholatydra

(7) Een vallok teneked en zywemnek ygazgataſaba, abba merth meg tanol||tam the ygazſagydnak mynden yteletyth **302**

(8) The ygazwlaſydath, ygazwl en meg eryzem ne hagy el engemeth mynd vegygh

(9) Kybe meg ſegy yfyw ember w vtath the bezedydnek eryzeſebe

(10) Een telyes zywemmel kereſtelek tegedeth el ne wz engemet the parancholatydtwl

(11) Een zywembe el reytettem te zeep bezedydeth hogy ne vethkezyem teneked

(12) Aldoth vagy vram taneh meg engemeth the ygazwlaſydra

(13) Een ayakymmal meg hyrdettem the zaadnak mynden yteletyth

(14) The hagyaſydnak vtaba genyerkettem en, mykeppen ſok kazdagſogokba

(15) Een the parancholatydba mywelkedem, es meg gondolom the vtaydath

(16) The meg ygazwlaſydba en el menkedem || es nem **303**
ſeledem el the bezedydeth

Retribuē ſeruo tuo viuifica me Pſalmus CXVIIII.
(CXVIII.)

(17) Thegy eleget the zolgadnak eleweneſ meg engemeth es en meg eryzem the bezedydeth

(18) Nyſsad meg en zemeymeth es en gondolok chodakath the terwenyedbol

(19) JJweuen vagyok en ez ſelden ne reyched el en twlem the parancholatydath

(20) Ayeytha en lelkem kewannya the ygazwlaſydath mynden ydewn

(21) Meg ſegyeteel kewelth athkoztak kyk el haylonak the parancholatydtwl

(22) Vveegy el en twlem bozzwſagoth es meg vtalaſth merth the hagyaſydath en meg twttam

(23) Vvltepenek feyedelmek, es en ellene*m* zolnak vala the meg ygazwlaſydba

(24) Merth the hagyaſyd ennekem gondolatym, es the yga-
304 zwlaſyd enneke*m* || thanaachkodaſom

(25) Ragada pagymontomhoz en lelkem eleweneh meg engemeth the bezededzerenth

(26) Een vtaymath ky yelentettem, ees meg halgataal engemeth taneh engemeth the meg ygazwlaſydra

(27) The ygaſsagydnak vtara oktas engemeth es en terekedem the chodaydba

(28) El zenderedek en lelkem nehezſegtwl, ereſeh meg engemeth the bezedybe

(29) Kegyetlenſegnek vtaath el tawoztaſsad en twlem es the terwenyed zerenth yrgalmaz ennekem

(30) Hozagnak vtath en valaztotam es the yteletydeth en el nem feletteu*m*

(31) Een zerkettem the hagyaſydhoz vram, ne akary engem meg gyalazny ||
305 *(32)* The parancholatydnak vtan foltam en mykoron el teryeztetted en zyvemet

Legem pone mihi domine viam ꝛt pſalmus CXX. *(CXVIII.)*

(33) Terwenye veſsed nekem vram the meg ygazwlaſydnak vtaath es en ky kereſem azth myndenkoron

(34) Agy ennekem ertelmeth hogy meg twdhaſsam the terwenyedeth, es eryzem wteth en telyes zywemmel

(35) Vvezes engemeth the paranchotydnak eztezeyn merth en wteth valaztottam

(36) Haychad en zywemeth the hagyſydra es ne feſwenſegre

(37) Fordohad el en zemeymeth hogy ne laſsanak hewſagokath, es the vtadba vyſely engemeth

(38) Allaſsad the zolgadon the bezededeth the felelmedbe ||
306 *(39)* Veddel en bozwſagomath melyeth en gondoltam merth the yteletyd kedweſeek

(40) Een kewantam the parancholatydat the egeneſsegedbe eeltes e*n*ge*me*t

(41) Hwyen en re'am the yrgalmaſsagod vram the ydwezeyted the bezeded zerenth

(42) Ees en felelek engem haborgatooknak, merth remenkettem the bezedydbe

(43) Ne vegyed el en za*m*bol ygaſsagnak ygeyeth mynden felewl merth the yteletydbe byztam myndenkoron

(44) Een eryzem the terwenyedeth myndenkoron erekke, es erekkwl erekke

(45) Een yarok vala zeleſsegbe, merth the parancholatydat en kereſtem

(46) Ees en zolok vala the hagyaſydrol || kyralyoknak eletthe 307
es meg nem gyalaztatom vala

(47) Een gondolkodom vala the parancholatydba kyketh en zerettem

(48) Ees en fel emelem en kezeymeth the parancholatydra melyeket en zerettem

Memor eſto verby tui ſeruo tuo pſalmus [C] CXXI. *(CXVIII.)*

(49) EMlekezzel meg the bezedyrwl the zolgaadnak kyben ennekem attal remenſegeth

(50) Ez engemeth meg vygaztalth en alazatoſsagomba merth the zeep bezeded meg elewenyeteth engemeth

(51) Kewelek kegyetlenwl mywelkednek vala mynden felewl en kedeeg the terwenyedtwl el nem haylottam

(52) Een meg emlekeztem the yteletydrwl erekkwl fogwa vram es en megh wygaztaltattam ||

(53) Fogyatkoza meg tartha engemeth byneſekerth kyk el 308
hattak the terwenydeth

(54) Hneklendeek valanak ennekem the ygazwlaſyd en zarandokſaag yaraſomnak helyeen

(55) Een meg emlekeztem eyel the newedrwl vram es en ewryzem the terwenydeth

(56) Ez leen ennekem merth the ygazwlaſydat en ky kereſtem

(57) Een rezem vram, merth en mondottam hogy meg eryzem the terwenydeth

(58) Een kerthelek tegedeth en telyes zywemmel yrgalmaz ennekem the bezeded zerenth

(59) Een gondoltam the vtaydath, es tereyteem en labaymath the hagyaſydra

309 *(60)* Een keez vagyok es nem vagyok || meg haborwlth hogy en eryzyem the parancholatydath

(61) Byneſeknek kethely meg keteleztenek engemeth, es en the terwenyedeth el nem feledem vala.

(62) Efelyn fel kelek vala en teneked valo valaſba, the ygazwlaſodnak ytelety felewth

(63) Een rezes vagyok mynden teged felekkel, es the parancholatyd eryzekkel

(64) Vram the yrgalmaſsagoddal telyes feld, es the ygazwlaſydra taneh meg engemeth,

Bonitatem feciſti cum ſeruo domine pſalmus XXII. *(CXVIII)*

(65) IOzagoth tettel the zolgaddal vram the bezeded zerenth

(66) Hozagra es fegyelmre ees twdomanra taneych meg engemeth merth en hyttem the parancholatydnak ||

310 *(67)* My elewth alaztathnam en vethkeztem azerth en the zededeth eryztem

(68) Io vagy the es the yozagodba naneych engemeth the ygazwlaſydra

(69) Meg ſokaſwla en reytam kewelyeknek kegyetlenſege en kedeg telyes zywemmel twdakozam the parancholatydrol

(70) Meg aalwek w zywek mykeppen theyee en kedeeg the terwenyedeth meg gondolam :

(71) Ho ennekem merth meg alaztal engemeth, hogy meg tanolyam the ygazwlaſydath

(72) Ho ennekem the zaadnak terwenye ezer annye arannaal es ezyſthnel

(73) Vvram the kezeyd tettenek engemet es teremtettenek agy ennekem ertelmeth hogy meg tanolyam the parancholatydath

(74) Kyk felnek teged laathnak engemet es erwlnek merth
311 the bezedydbe en Remenkettem || Remenkettem

(75) Een meg yſmertem vram merth ygyeneſseeg the yteleted the byzonſagodba meg alazal engemeth

(76) Legyen the yrgalmaſsagod the zolgaadnak hogy meg vygaztalyon engemeth the bezeded zerenth

(77) Ilwyenek the yrgalmazaſyd, es en elyek merth az the terwenyed ennekem gondolatom

(78) Gyalaztaſsanak kewelyek merth hamyſsan kegyetlenſegek mywelkettenek en reyam, en kedeeg terekedeem the paranchólatydba

(79) Teryenek en hozam teged feleek es kyk meg yſmertek the hagyaſydath

(80) Legyen en zywem zepletelen the ygazwlaſydba hogy meg ne gyalaztaſsam

Defecit In ſalutare tuum anima mea pſalmus CXXIII *(CXVIII.)*

(81) Meg fogyatkozek the ydweſsegedre en lelkem, es en the ygedbe ygen remenkettem ||

(82) Meg fogyadkozanak en zemeym the zep bezedydre 312
mondwan my koron wygaztalz meg engemeth

(83) Merth olyan leek en mykenth temlw harmatba the ygazwlaſydath el nem felettem

(84) Mene napy vannak the zolgadnak mykoron teez yteleteth engemeth haborgatokrol,

(85) Helentenek ennekem kegyetlenek bezedeketh, dee nem the terwenyed zerenth

(86) Mynden the parancholatyd byzonſaag kegyetlenek haborgatanak engemeth

(87) Keweſe hogy engem el nem vezthenek en kedeg el nem hattam the parancholatydath

(88) The yrgalmaſsagod zerenth eltes engemeth es meg eryzem the hagyaſydath

(89) Vram the yged erekke mag marad menyekbe

(90) Nemzetrel nemzetre the byzonſagod || the teremtetted 313
feldeth, es meg maraad erekke,

(91) The zerzeſed zerenth napok meg maradnak merth myndenek zolgalnak teneked

(92) Chaak hogy the terwenyed ennekem gondolatom ne talantaal el veztem volna en alazatoſsagomba.

(93) Erekke el nem feledem the ygazwlaſydath merth w bennek meg eleweneytettel engemeth

(94) Thyeed vagyok en ydwezeh engemeth merth the ygazwlaſydath en ky kereſtem

(95) Eengemeth vartanak byneſek hogy el veztenenek en kedeg the ygaſydath meg ertettem

(96) Mynden fogyaaſnak vegeeth en meg lattam ygeen zelees the parancholatod

Quomodo dilexi legem tuam domine pſalmus CXXIIII *(CXVIII)*

(97) MIkeppen zerettem the terwenyeydeth vram mynd
314 napeſtyg || en gondolatom

(98) Een ellenſegym feleth bwchebbe tettel engemeth the parancholatodal merth erekke vagyon ennekem

(99) Mynden engemeth taneytoymnak felette en ertettem merth the hagyaſyd ennekem gondolatom

(100) Vvenwk felet ertettem en merth the parancholatydath tartottam

(101) Mynden gonoz wtwl meg tyltottam en labaymath hogy meg eryznem the ygeydeth

(102) The yteletydtwl en el nem haylottam merth the terwenth vetettel ennekem

(103) Mely ygen edeſek en yneymnek the edees bezedyd es en zamnak mezneel edeſbeek

(104) Een the parancholatydbool ertelmeth vettem azerth en gywleltem kegyetlenſegnek myndeen vtaath

(105) The ygeed en labaymnak zewethneke, es en eſwenymnek vylagoſsaga ||
315 *(106)* Een eſkwttem es meg tekelettem hogy en meg eryzem the ygaſagydnak yteletyth

(107) Een meg alaztattam mynden felwl vram eltes engemeth the ygeed zerenth

(108) Een zamnak yo akaraty tegyed kedweſse vram, es the yteletydre taneh engemeth

(109) Een lelkem vagyon myndenkoron en kezeymbe merth the terwenyedeth en el nem felettem

(110) Byneſek halooth vetettenek ennekem, es the parancholatydtwl en el nem haylotta*m*

(111) Erekſeege kereſtem the hagyaſydath merth en zywemnek vygaſagy vr

(112) Een haytottam en zywemeth the ygazwlaſydnak tetelere erekke valo meg fyzeteſerth

Iniquos odio habui et legem tuam non ſum ob ꝛc pſalmus CXXV *(CXVIII)*

(113) Kegyethleneketh en gywleltem, es the terwenyedeth zerettem ||

(114) The en ſegedelmem es engem hozyad veue vagy en 316 the ygeedbe ygen remenkettem

(115) Thawozyatok el en twtem athkoztak es en twdakozom en Iſtenemnek parancholatyba

(116) Vegy hozyad engemeth the zep bezeded zerenth es en elek, es ne gyalaaz meg engemeth en varaſomrol

(117) Segeh engemeth es en ydwezwlek es en gondolkodom myndenkoron the ygazwlaſydrol

(118) Vtaltaad mynden the yteletydtwl el tawozokath mert hamys wnekyk gondolatyok

(119) El hagyottanak aleytottam mynden byneſeketh azerth en zerettem the hagyaſydath

(120) Egyb zegezyed the felelmeddel en teſtemeth merth en nem feltem the yteletydtwl

(121) Een tettem yteleteth es ygaſsagoth, ne agy engemeth hamoſsoytooknak

(122) Fogadyad yoba the zolgadath hogy kewelyek ne hamoſseytaſsanak engemeth ||

(123) Een zemeym meg fogyathkoztanak the ydwezeyteedre, 317 es the zep bezedere

(124) Thegy the zolgaddal the yrgalmaſsagod zerenth es taneh engemeth the ygazwlaſydra

(125) Een te zolgaad vagyok agy ennekem ertelmeth hogy meg twdhaſsam te hagyaſydat

(126) Tetemeenek ydeyen vram el hagyak the terwenyedeth

(127) Azerth en zerettem the parancholatydat arannak es nemes kwnek felette

(128) Eznek okaerth mynden the parancholatydra en zerez tettem vala es mynden alnokſagws vtath en meg gyelte*m*

Mirabilia teſtimonia tua domine pſalmus CXXVI *(CXVIII)*

(129) Chodalatwſok vram the hagyaſyd azerth twdakozyk vala en lelkem

(130) *T*he bezedednek meg yelenteſe vylagoſeyth es ertelmeth aad yffywknak ||

318 (131) Een zamath meg nytam es lelekzeteth week merth the parancholatydath en kewanom vala

(132) Tekench en reyam es yrgalmaz ennekem, the [z] newed zereteeknek ytelete zerenth

(133) Een yaraſymath ygazgaſsadh the bezeded zerenth, es ne vralkodyek en rayta*m* mynden hamyſsag

(134) Vatalz meg engemeth embereknek pathvarkodaſytwl hogy en eryzem the parancholatydath

(135) The orchadath meg vylagoſohad the zolgadon, es taneych engemeth the meg ygazwlaſydra

(136) Kenywezenek en zemeym merth nem eryztek the terwenydeth

(137) Igaz vagy vram, es ygaz the yteleted

(138) *P*arancholtal ygaſsagoth the hagyaſyddal es the byzonſagodath

319 (139) Meg lankazta engemeth en zerelmem || merth the ellenſegyd el felettek the bezedydeth

(140) Igen tyzes the bezeded, es the zolgaad zerette azth

(141) Een yfyw vagyok es meg vtaltatok dee the ygazwlaſydath en el nem felettem

(143) Nywmorwſag es keſerwſeeg lelenek engemeth the parancholatyd ennekem gondolatym

(144) The hagyaſyd erek ygyeneſegek agy ennekem ertelmeth es elek een

Clamaui In toto [d] corde meo exaudi ꝛc pſalmus CXXVII *(XCVIII)*

(145) Een ohaytottam en tellyes zywemmel halgas meg engemeth vram es the ygazwlaſydath en meg kereſem

(146) Een ẏweltek the hozyad vram ydwezeh engemeth hogy en eryźem the parancholatydath

(147) Een elel velek tegedeth eerth korom||ba es kayaltek 320
merth the ygeydbe ygen remenkettem

(148) Elewl venek en zemeym theged regwel hogy en gondolnam the edes bezedydeth

(149) Halgaſsad meg en zomath the yrgalmaſſagod zerenth vram, es the yteleted zere*n*th eleweneh meg engemeth

(150) Kezelgetenek engem haborgatok kegyetlenſeeghez the terwenyedtwl [keg] kedyg ygen el tawozanak

(151) Keezel vagy vram es byzonſaag mynden the vtayd

(152) Meg elezer meg yſmertem the hagyaſydbool merth erekke allattad wketh

(153) Laſsad en alazatoſsagomath es otalmaz meg engemeth [es the bezede] merth the terwenyeydeth en el nem felettem

(154) Iltelyed meg en yteletemeth es mench meg engemeth, es the bezeded zerenth eleweneh meg engemeth

(155) Tawl vagyon byneſektwl ydweſseeg || merth the yga- 321
zwlaſydath nem kereſtek

(156) Sok the yrgalmaſsagyd vram the yteleted zerenth eleweneych meg engemeth

(157) Sokak vannak kyk haborgatnak, es nywmorgathnak engemeth, de the hagyaſydtwl el nem haylottam

(158) Latok vala tewelkeketh, es meg lankadok vala, merth the bezedydeth nem eryzyk vala

(159) Laſsad vram merth en zerettem the parancholatydath, the yrgalmaſsagodba eltes engemeth

(160) The ygeydnek kezdethe byzonſaag, es the ygaſsagodnak mynden ytelety leeznek erekke.

Principes perſecuti ſunt me gratis pſalmus CXXVIII *(CXVIII)*

(161) Feyedelmek yngen haborgatanak engemeth, es the bezedydtwl meg ferelmek en lelkem ||

322 *(162)* Een erwendek the zep bezededen mykeppen ky leel fok nyereſegeth

(163) Kegyethlenſegeth en gyleltem es meg vtaaltam, the terwenyedeth kedeg en zereettem

(164) Heethzer naponketh dychereteth mondottam teneked the ygaſsagodnak ytelethe feleth

(165) Sok bekeſeeg lezeen the terwenyed zereteeknek, es nem lezen nekyk tewelgeſek

(166) Een varom vala the ydwezeytedeth vram es the parancholatydath en zerettem

(167) Een lelkem eryzthe the hagyaſydath es ygen zerette wketh

(168) Een tartottam te parancholatydath es the hagyaſydath, merth mynden en vtaym vannak the eletted

(169) Keezelgeſsen en ymadſagom the elewdbe vram, the bezeded zerenth agy ennekem ertelmeth

323 *(170)* Hwſson en kerelmeſem the eledbe the beze||ded zerenth zabadoh meg engemeth

(171) Een ayakym mondnak dychereteth teneked mykor meg taneytandaz engemeth the ygazwlazydra

(172) Een nyelwem meg hyrdety the bezedydeth merth ygyeneſeeg mynden the parancholatyd

(173) Legen the kezed hogy otalmazyon engemeth merth the parancholatydath en valaztottam,

(174) Een kewantam the ydwezeytedeth vram es the terwenyeden gondolatom

(175) Eel en lelkem es dycher thegedeth, es the yteletyd ſegelnek engemeth

(176) Een tewelgettem mykeppen yoh ky el vezeth, kereſd meg the zolgadath vram, merth the parancholatydat el nem felettem

Ad dominum cum tribularer clamaui et exaudiuit me pſalmus CXXVIIII *(CXIX.)* ||

(1) MIkoron en nyomorgattathna*m* vrhoz fohazkodam, es 324
meg halgata engemeth

(2) Vram zabadoh meg en lelkemeth alnok ayakoktol, es chalardſagws nyelwtwl

(3) My adatyk teneked avagy my vetettetyk teneked az chalardſagws nyelwre

(4) Hatalmaſnak elews nyly el egethe zenekkel

(5) Oh ennekem merth en lakozom meg hozywdoth lakoztam ſeteethſeegbe lakozokkal, *(6)* mely ygen lakws leen en lelkem

(7) Azokkal kyk gywlelnek bekeſegeth, bekeſeges valek mykoron zolook vala nekyk ygen haborgathnak vala engemeth

Leuaui oculos meos in montes pſalmus CXXX *(CXX.)*

(1) Een fel emelem en zemeymeth hegyekre honnan yw ennekem ſegedelm

(2) Een ſegedelmem vrtwl vagyon ky || teremtette menyeth 325
es feldeth

(3) Ne agya yndwlaſra the labadath ſem el ne alwgyon ky eryz tegedeth

(4) IIme nem alwth el, ſem el nem zenderedyk ky eryzy yzdrael

(5) Vvr eryz tegedeth vr the otalmad the yob kezeden

(6) Nappal nap meg nem egeth thegedeth, ſem hold eyel

(7) Vvr meg ewryz tegedeth mynden gonoztwl, vr meg eryzye the lelkedeth

(8) Vvr eryzye the bel meneſedeth es ky ywueſedeth mynd eddyg es mynd erekke.

Letatus ſum In hys que dicta ſunt mihi pſalmus CXXXI. *(CXXI.)*

(1) Een erwendeek azokba kyk mondattanak ennekem, vrnak hazaba bel megyenk

(2) Alook valanak my labaynk yerwſalem the lakodalmydba

326 *(3)* Herwſalem ky epwltetyk mykeppen va‖[ras kynek reeze va] ras, kynek w reeze vagyon wnen benne

(4) Oda fel mentenek vrnak nemzety yzraelnek tanoy vr newenek vallaſsara

(5) Merth oth ylenek zekeketh ytelethbe dawyd hazanak zekyn

(6) Kerytek azokath kyk vannak yerwſalemnek bekeſegere, es teged zeretheknek bewſegere

(7) Legeen bekeſeg the erewdbe es bewſeeg the magaſsagydba

(8) Een atyam fya'erth, es en rokononymerth zolok vala bekeſegeth the feleled

(9) My vr Iſtennenknek hazaerth en yoth kereſeek [tege] tenededh

Ad te leuaui oculos meos qui habitas pſalmus CXXII.

(1) Een fel emelem en zemeymeth the hozyad ky lakozol menyekbe ‖

327 *(2)* Ime mykeppen zolgaaknak w zemey vannak w vrokon

Ees mykeppen zolgalo leannak zemey vannak w 'azonyokyn azonkeppen my zemeynk my vr Iſtenenkre mygyen yrgalmaz mynekenk,

(3) Elrgalmaz mynekenk vram, yrgalmaz mynekenk merth ygen megh teltenk vtalatoſsaggal

(4) Merth ygen meg tewlth my lelkenk bewelkedeknek zegyen es vtalatoſsaag kewelyeknek

Niſi quia dominus erat in nobis pſalmus CXXIII.

(1) Merth chak vr vala my velewnk mondya ymar yzdrael *(2)* merth chak vr vala my velewnk

Mykoron emberek tamadnanak my raank *(3)* ne talantal elewenen el nyeltenek volna mynketh ‖

328 *(5)* Az vyzet altal mene my lelkenk ne talantaal my lelkenk twrhetetlen vyz altal menth volna

(6) Aldot legen vr ky nem ada mynkenth wnekyk fogſagokra

(7) My lelkenk meg zabadwla mykeppen werees vadazoknak haloyabol

Az halo meg zakada, es my meg zabadwlank

(8) My ſegedelmenk leen vrnak newebe, ky teremtee menyeth es feldeth

Qui confidunt In domino ſicunt mons ſyon pſalmus CXXIIII

(1) Kyk byznak vrba mykeppen ſyonnak hegye meg nem Indwl erekke ky lakozyk *(2)* Ierwſalembe

Vv kernwle hegyek vannak es vr nepe kernwl vagyon, ma es mynd erekke.

(3) Merth vr nem hagya el byneſeknek oſtorath ygazaknak
rezen hogy el || ne thereyek ygazak kegyethlenſegre w kezeketh 329
(4) Hol teegy vram zywbely yoknak es ygazaknak

(5) Alnokſagokra kedeeg haylokath vr elewe hoz kegyethlenſeg mywelkedekkel bekeſeg legyen yzraelen

In conuertendo dominus captiuitatem ſyon pſalmus CXXV.

(1) Merth vr ſyonnak fogſagath meg fordeyta, leenk mykeppen vygaztaltattak

(2) Azkoron meg thelek my zank eremmel, es my nyelwenk erwendeſsel,

Azkor mondnak nemzetek kezeth nagyoth teen vr w velek

(3) Nagyoth teen vr my velwnk my leenk vygaztaltattak

(4) Fordohad meg vram my fogſagonkath mykeppen aarwyz al zeelbe. ||
(5) Kyk vethnek magoth kenywezeſekbe vygaſagal arathnak 330
(6) Menewnk mennek vala es ſyrnak vala vethwen w magokath

Hvuewk kedeeg ywnek vala vygaſaggal hozwan w keweyeketh,

Niſi dominus edificauerit dominum domum pſalmus CXXVI

HA vr nem epeytend hazath heyaba mwkalkodnak kyk epeytyk wteth

Ha wr nem eryzendy az varaſth heyaba vyǵaz ky eryzy az varaſth

(2) Heyaba vagyon tynektek vylaag elewt valo fel keleſtek, kelyetek fel my vtan le yltependetek ky ezytek ſerelmnek kenyereth

Mykoron adand w zereteynek aalmath *(3)* yme vrnak erekſege erdemnek fyay mehnek w gymelche ||

331 *(4)* Mykeppen nylak hatalmaznak w bezede, azonkeppen ky tyztwltaknak fyay.

(5) Bodog ember ky meg teltette w kewanſagaath w belelek nem gyalaztatyk meg mykoron zoland w ellenſegynek

Beati omnes qui timent dominum pſalmus CXXVII

(1) BOdogok mynd kyk felyk vrath es kyk yarnak w vtaba

(2) *T*he kezeydnek mwkayth ky ezed bodog vagy es yol lezeen teneked.

(3) The feleſeged legen the hazadba olyan mynth termew thw zelw.

The fyayd legyenek the aztalodnak kernwle mykeppen olayfanak maſtan newth agay

(4) IIme ezkeppen aldatyk ember ky fely vrat

(5) Aldyon tegedeth vr ſyonbol hogy laas yokath Ierwſalembe mynd the eletedbe

(6) Ees the laſsad the fyaydnak fyayth es yzdraelen valo bekeſegeth, ||

332 Sepe expugnauerunt me A iuventute mea pſalmus CXXVIII

(1) Gyakorta haborgatanak engemeth en yffywſagomtwl fogwan mondy ymar yzdrael.

(2) Gyakorta vyttanak meg engemeth yffywſagomtwl fogwa dee nem arthatanak nekem

(3) Een hatamon myweleenek byneſek es hozeytottaak w kegyethlenſegeketh

(4) Ilgaz vr egybe teery byneſeknek feyeketh *(3)* meg gyalaztaſsanak, es hatra teryenek mynd kyk gywleltek ſyonth

(6) Legyenek olyatan mynd hazheen valo zana ky my elewt ky zagattathnek me az

(7) Kybewl nem teelty meg w kezeeth az ky arath, es w kebezeeth ky keeweketh gyeyth

(8) Ees nem mondaak, kyk el nemwlnak vala vrnak aldomaſa
legyen ty ray||tatok, my kedeeg vrnak newebe meg aldottonk ty- 333
teketh

De profundis clamaui ad te domine domine, pſalmus CXXVIIII.

(1) Melſeegbew kyalteek vram hozyad, *(2)* vram halgaſsad meg en zomath

*T*he fyleyd ygyekezyenek en kenyergeſemhez

(3) Vram ha kegyethlenſegek meg tartandaz, vram, ky zenwethety el

(4) Merth tenalad vagyon kegyelmezees, es te terwenyederth zenwettelek el vram tegedeth

Zenwede en lelkem w ygeyebe, *(5)* es remenkedek en lelkem vrba

(6) Holwaly vygyazaſtwl fogwa mynd eyelyg remenkedyek yzdrael vrba

(7) Merth vrnal vagyon yrgalmaſsaag, es w nala bewſeges meg valtas,

(8) Ees w meg valtaa yſraelth mynden w kegyethlenſegybewl ||

Domine non eſt exaltatum cor meum pſalmus 334
CXXX

(1) VRam fel nem magaztatoth en zywem ſem fel nem emelkettenek een zemeym

Sem en nem yartam nagyokba ſem felettem valo chodaakba

(2) Hanem alazatoſon ertek vala dee een fel magaztattam en lelkemeth

Mykeppen w anyanak emleyetwl elegedeth germek azonkeppen lezen meg fyzetes en lelkembe

(3) Remenkedyek yzdrael vrba matwl fogwa mynd erekke.

M e m e n t o d o m i n e d a u i d e t o m n i s m a n ſ u e t u d i n i s
p ſ a l m u s CXXXI

(1) EMlekezyel vram dauidrol es w neky mynden kegyeſsegerwl.

(2) Mykenth eſkwth vrnak, es fogadaſth [teeth Iakoob] ||
335 teeth. Iakoob Iſtenenek

(3) Ha en bel menendek en hazamnak lakodalmaba es ha fel lependem en agyamnak leplere

(4) Ha en adandok almath en zemeymnek es en zemeeldekymnek zywnadaſth

(5) Ees nywgodalmath en feyemnek myg nem en lelek heelth vrnak es Iakoob Iſtenenek haylokoth

(6) IIme halook wketh efrathba, es meg lelek wteth erdeeknek mezeyen

(7) Bel megyenk w haylokaba es ymadyok wteth az helyen holoth w labay allottanak

(8) Kel fel vram the nywgadalmadra the es the zenthſegednek edene

(9) Tha papyd el tezyenek ygaſsagba, es the zentyd erwendyenek

(10) The zolgaderth dauiderth el ne fordehad my roloonk
the cryſtoſodnak zyneeth ||
336 *(11)* Vvr meg eſkwth dauidnak, es wteth meg nem chalya
the mehednek gywmelchebwl en veetek the zekedre

(12) Ha eryzendyk the fyayd en hagyaſymath, es en hagyaſymra wketh meg taneytom

Ees wnekyk fyay mynd erekke wlnek the zekeden

(13) Merth valazta vr ſyonth valazta wteth wmaganak lakodamaya

(14) Ez ennekem nywgodalmam erekwl erekke, yth lakozom merth en valaztottam wteth

(15) Vvneky ezvegyeeth aldwan meg aldom wneky zegenyth en meg elegeytem kenyerekkel

(16) Vv papyth elteztetem ydweſsegbe es w zenty erwendeſsel vygadnak

(17) Een oda hozam dauidnak zawath, en zerzettem zewethneketh en criſtoſomnak

(18) Vv ellenſegyth gyalazaſsal bel fedezem || w raytha ke- 337
deeg ky vyragozyk een zenthſegem

Ecce quam bonum et quam Iucundum pſalmus CXXXII:

(1) IIme mely ygen yol ees mely ygen kedwes atyafyakath lakozny egyedembe

(2) Mykeenth feyen valo keneth ky le zalloth zakalba aaronnak zakalaba

Ees ky le zalloth w rwhayanak peremyre *(3)* mykeenth hermonnak harmathya ky le zalloth ſyonnak hegyre

Merth onnan parancholth w aldomaſth es eleteth mynd erekke,

Ecce nunc benedicite domino pſalmus CXXXIII.

(1) IIme ymmar aldyatok vrath vrnak mynden zolgay

Kyk allotok vrnak hazaba, es my vr Iſtennek hazanak lakodalmaba ||

(2) Eyel fel emelyetek thy kezeteketh zenthſegekre, es aldya- 338
tok vrath

(3) Aldyon meg tyteketh vr ſyonbool ky teremtette menyeth es feldeth

Laudate nomen domini laudate ſerui ꝛt pſalmus CXXXIIII

(1) DIcheryethek vrnak neweth, es ty zolgaak tyztelyethek

(2) Kyk allotok vrnak hazaba, es my vr Iſtennek hazanak lakodalmaba

(3) Thy dycheryetek vrath merth vr yo es dychereteth mondyatok w newenek merth w ygen edes

(4) Merth vr valaztotta maganak yakoboth, es yzdraelth wnen erekſegeye.

(5) Merth en meg yſmertem, hogy vr nagy es my Iſtenenk nagyob mynde*n* Iſtenekneel

(6) Myndeneketh kyketh vr akarth tetthe menyebe es felden
339 tengerbe es mynden || meelſegbe

(7) Ky hozwan kedeketh feldhnek vegerel, es vyllamaſokath eſre valtoztata.

Ky kyhoz zeleketh w tytk helyekbel. *(8)* ky meg elee egyptomnak elew zylteeth embertwl fogwa mynd baromygh

(9) Erezthe yegyeketh, es chodakath egyptomra farao kyralra es mynd w zolgayra

(10) Ky meg veree ſok nemzeteketh, ees meg wle erws kyralyokath

(11) Seonth amoreoſoknak kyralyath, es ogoth baſaannak kyralyath, es kanaannak mynden orzagath,

(12) Ees adaa w erek feldeketh erekſegre yzdraelnek w nepenek

(13) Vram the newed vagyon erekke, es vra*m* the emlekezeted lezeen nemzethrewl nemzethre

(14) Merth meg ytely wr w nepeeth, es wnen zolgayn kenyerwl ||
340 *(15)* Poganoknak balwany eſwth, es aran kyk lettenek embery keznek myattha

(16) Zayok vagyon es nem zolnak zemek vagyon, es nem lathnak,

(17) Fylewk vagyon de nem halnak ſem nynchen lehellees w zayokba

(18) Haſonlatoſok legyenek azokhoz kyk thezyk azokath, es mynd kyk byznak w bennek

(19) Izdraelnek haza belyek aldyatok vrath, es aronnak hazabelyek aldyatok vrath

(20) Lewynek hazabelyek aldyatok vrath, es thy kyk felytek vrath aldozatoth mondyatok vrnak

(21) Vr aldoth ſyonbol ky lakozyk Ierwſalembe

Confitemini domino quoniam bonus pſalmus CXXXV ||

(1) VAlyatok vrnak merth yo, merth erekke vagyon w 341 yrgalma

(2) VAllyatok Iſteneknek Iſteneth, merth erekke vagyon w yrgalma

(4) Ky wnen maga tezen nagy chodakat merth erekke vagyon w yrgalma

(3) Valľatok vraknak vraath, merth erekke vagyon w yrgalma

(5) Ky teremtette menyeketh ertelm zerenth merth erekke vagyon w yrgalma

(6) Ky ereſeytette feldeth vyzeken, merth erekke vagyo*n* w yrgalma

(7) Ky wnen maga teremteth nagy vylagoſsagokath merth ereke vag. w yrgal*ma*

(8) Napoth napnak vylagoſsagara, merth ereke vag. w yrgalma

(9) Holdath es chyllagokath eynek vylagoſsagara, merth ereke vag. w yrg*al*ma

(10) Ky meg vere egyptomoth w elew zylettewel, merth ereke vagyo*n* w yrgalma

(11) Ky ky hoza yzraelth w kezwlek merth || erek vag. w 342 yrgalma

(12) Hatalmas keezze es felſeges karywal. merth ereke vagyon w yrgalma

(13) Ky valaztaa az veres tengerth keeth fele. merth erek vagyon w yrgalma

(14) Ees altal hoza yzraelth w kezepette, merth w yrgalma vagyo*n* erekke

(15) Ees el vezte farao kyralth, es w ereyeth az veres tengerbe. merth vagio*n* erekke w yrgalma

(16) Ees altal hoza w nepeth az pwztan merth ereke vagyon w yrgalma

(17) Ky meg vere hatalmas kyralyokath merth ereke vagyon w yrgalma

(18) Ees meg ele erews kyralyokath, *(19)* ſeonth amorreoſoknak kyralyath, *(20)* es ogoth baſaannak kyralyath, es kanannak mynden orzagath, merth ereke vagyon w yrgalma

343 *(21)* Ees adaa w erekeketh erekſegre || *(22)* yzraelnek w zolgayanak merth erekke vagyon w yrgalma

(23) Merth my alazatoſsagonkba meg emlekezeth myrolonk, merth ereke vag. w yr*galm*a

(24) Ees meg menthe mynketh my ellenſegynktwl, merth ereke vagyon w yrgalma

(25) Ky aad eledelth mynden teſtws allathnak, merth ereke vagyon w yrgalma

(26) VAllyatok menyek Iſtenenek merth erekke vagyon w yrgalma

Vallyatok vraknak vranak merth ereke vagyon w yrgalmaſsaga

Super flumina babyllonis illic ſedimus pſalmus CXXXVI

(1) BAbyllonnak folyo vyzeen ylee*n*k vala, es ſyronk vala, mykoro*n* meg emlekezneenk the rolad ſyon

(2) Vvneky kezepette az fyzeſbe fel fygezteek my vygaſaa tewenketh ||

344 *(3)* Merth kyk mynketh fogwan vyttek vala oth mynketh ynek zorool kerdnek vala

Ees azok kyk el vyttek vala ſyonbely ynekbewl ynekelyetek nekenk edews yneketh

(4) Mykeppen ynekelhetyek vrnak yneketh ydegen felden.

(5) Ha el feledendlek tegedh Ierwſalem ell feledeeſnek adaſſek en yogom.

(6) Een nyelwem ragadyon en yneymhoz, ha meg nem emlekezendem the roladh

Ees ha elewe nem vetendlek theged Ierwſalem en vygaſagomnak eleyn

(7) Emlekezyel meg vram edomnak fyayrol Ierwſamnek napyan

Kyk mondyak ennekem ſemye legyetek ſemye legyetek mynd fenekyk w benne ||

(8) BAbyllonnak nawalyas leanya. bodoog ky meg telyeſeyty 345
teneked the fyzeteſedeth, melyeth fyzettel nekenk.

(9) Bodoog ky karthya w gyermekyth es eyty wketh kwre·

Confitebor tibi domine in toto corde meo quoniam pſalmus CXXXVII.

(1) Een vallok teneked vram en tellyes zywemmel merth meg halgattad en bezedymeth

Angyaloknak elette dychereteth mondok teneked *(2)* es ymadlak the zenth eghazadba es vallok the newednek

The yrgalmaſsagodrol es the byzonſagodrool meg nageytaad the zenthedeth mynden newnek felette

(3) Vala mely napon hywandlak tegedeth meg halgas engemeth es ſokaſohad en lelkembe the yozagodath

(4) Valyanak vram tegedeth mynden feldy || kyralyok es 346
kyk halgattaak mynden the bezedydeth

(5) Ees ynekelyenek vrnak w vthayba, merth vrnak nagy dycheſege

(6) Merth vr felſeges es alazatoſokath thekeenth es magaſokath tawl meg yſmer

(7) Ha en yarondok haborwſagnak kezepetthe meg eleweneh engemeth es en ellenſegymre el teryeztetted the kezeydeth es ydwezeythe engemeth the yogod

(8) Vr fyzeth en erettem, vram the yrgalmad erekke vagyon es the kezydnek mwkaya vagyok een, ne vtaly engemeth

Domine probaſti et cognouiſti me pſalmus CXXXVIII

(1) Vvram meg keſertetteel engemeth es meg eſmertheel engemeth *(2)* ky meg yſmerted en yleſemeth es en fel keleſemeth

(3) The meg ertetted tawl en gondolatym||ath en eſwenemeth, 347
es en kethelezeſemeth meg kereſted,

(4) Ees meg latad eleb mynden en vtaymath merth nynchen bezed en nyelwembe

(5) Vram the meg yſmertel mynden wyokath, es regyeketh, the teremtettel engemeth, es veteed en ream the kezedeth

(6) Chodalatws leen the twdomanyoth en felelem meg nehezwlth, es nem ywtatok w hozyaya

(7) Howa menyek en the elette, es howa fwſsak el the zynedh elewth

(8) HA fel menendek menybe the oth vagy, es ha pokolra zalandok yelen vagy

(9) HA en ragadandom regel en tollymath, es en lakozam tengernek parthyan

(10) De byzonyawal the kezed oda vyzen engemeth, es the yogod tarth engemeth ||

348 *(11)* EEs en mondeek ne talantaal ſetethſeeg meg homalyoſeyth engemeth, es eey lezen en vylagoſsagom en gyenyerwſegembe

(12) Merth ſetethſegeek meg nem hamalyoſwlnak the twled, es eey mykeppen nap vylagoſwl, es mykenth wneky ſeeteethſegy leeznek azonkeppen wneky vylagoſsaga

(13) Merth the byrtad en veſeymeth kywel engemeth en anyamnak mehebewl,

(14) Een vallok the neked, merth yeneteſth fel magaztaltaal the chodalatws mywelkedetydbe es en lelkem ygen meg yſmery

(15) Nem enyeezteteth el en zam the twled az kyth tythkon tettel, es en allatom feldnek alſo rezeben

349 *(16)* EEn thekellethlenſegemeth || meg lattaak the zemeyd es the kenyuedbe mynd meg yrattattanak napok zereztethnek es w bennek ſem egy ember nem lezen

(17) Eennekem kedeeg yngen tyzthelendwk the baratyd Iſten, es yngen megh erwſwlteteth wnekyk feyedelmſegyk

(18) Een meg zamlalom wketh, es tengernek fewenye felewth meg ſokaſwlnak

Een fel keleek es meg, es en theweled vagyok

(19) Ha meg elendez Iſten byneſeketh thy verenglew emberek el hayolyatok entwlem

(20) Merth mondyatok gondolaaſtokba el vegyek hewſaagba w varaſokath

(21) Nemde kyk gywleltenek vram tegedeth, en es gywlelem vala, es ellenſegyden en meg zomorodom vala

(22) Thekelletes gywleleſsel gywlelem vala || wketh ellenſe- 350
gym leenek ennekem

(23) Keſeerch meg engemeth, Iſten es meg twgyad en zywemeth kerdy meg engemeth es eſmerdh meg en vtaymath

(24) Ees laſsad meg ha en bennem vagyon kegyethlenſeegnek vtha, es vezes engemeth az erek vtra

Eripe me domine Ab homine malo pſalmus CXXXVIIII:

(2) Mench meg engemeth vra*m* gonoz embertwl meg zabadoh engemeth

(3) Kyk gondoltanak alnokſagokath zywekbe, ees naponkeeth zereznek vala haboroſagokath

(4) Meg eleſeytettek w nyelweketh mykeppen kegyok, es aſpys kygyoknak merge vala w nyelwek alath

(5) Eryz meg engemeth vram byneſnek kezebwl, es alnok emberektwl meg || zabadoh engemeth 351
Kyk gondoltaak meg chalnya en yaraſymath, *(6)* es kewelyek reytetthenek ennekem halooth

Ees keteleketh hwzanak az haloba es az vth melleth vezedelmeth vethenek ennekem

(7) Ees mondeek vrnak en Iſtenem vagy the halgaſsad meg vram en keremeſemnek zawath.

(8) Vram vram en ydweſsegemnek yozaga arnekoth veteel en feyem felewth haborwſaagnak napyan

(9) Ne agyad vram en kewanſagomath byneſnek gondoltanak en ellenem ne hag el engemeth ne talantaal fel magaztathnak

(10) Vv feyeknek forgathaſa, es ayakoknak mywelkedethy bel fedezy wketh

(11) Eſnek wreyayok elewen zenek, es || veted wketh twzbe, 352
es w nawalyayokba nem alhathnak.

(12) Nyelwes ember nem ygazgattatyk felden, es gonozokath veznek vezedelmbe

(13) Een meg yſmertem merth vr thezen yteleteth nawalyalyaſoknak es zegenyeknek bozw allaaſth

(14) De maga byzonyawal ygazak valyak the newedeth es egenes zywek lakoznak the zyneddel

Domine clamaui Ad te exaudi me, pſalmus CXXXX

(1) Vram en the hozyadh kayalthek halgas meg engemeth, es ygyekezyel en zoomhoz mykoron yweltendeek the hozyaad

(2) Vram ywſson the eledbe en ymadſagom mykeppen tem-
353 yen fyſth megyen || the eledbe en kezeymnek fel emeleſe legyen
neked eſthwely aldomas

(3) Vees vram eryzeteth en zamnak, es en ayakym kernyekynek

(4) Ne haychad en zywemeth gonoz bezedekre, es bynbely menekedeſekre

Kegyethlenſeg mywelkedekkel es wnekyk valaztottywal en nem kezeſwlek

(5) Meg fegy engemeth ygaz yrgalmaſsagba es meg zegeneyth engemeth, byneſnek kedeeg olaya meg nem ſyroſeytya en feyemeth

Merth meg es en ymadſagom vagyon wnekyk yo akaratyokba, *(6)* es emeeztettenek kwhez ketelezwen wnekyk ythelew byroy

Meg halyak en bezedymeth menere thehetyk, *(7)* es mykeenth feldnek ſyrya vagyon el vetettek felden
354 El ozlanak my tetemeynk pokolnak || mellette, *(8)* merth the
raad vram neeznek en zemeym, es the benned remenkette*m* vra*m* ne vegyedel en lelkemeth

(9) Eryz meg engemeth halotwl kyth vetettenek ennekem, es alnokſaag mywelkedeeknek vezedelmetwl

(10) Eſnek w haloyokba byneſek egyedwl maradok en mygen en el megyek

Voce mea clamaui ad dominum pſalmus C.X.X.X.X.I.

(2) Een kayalteek vrhoz es en zomal vrnak kenyergeek

(3) Een kyettem w elewtthe en ymathſagomath es en nywmorwſagomath w elewtthe meg yelenthem

(4) Mykoron meg fogyathkozyk vala en bennem en lelkem the meg eſmereed en eſwenymeth

Az vthon kyn yarok vala kewelyek || halooth vethenek 355
ennekem

(5) Hogom fele gondolok vala en es latok vala, de nem vala ky meg yſmerhethne engemeth.

El tawozek fwtamas en twlem, es nynchen ky meg kereſnee en lelkemet

(6) Een kayalteek the hozyad vram, es mondeek the vagy en remſegem, es en reezem elwknek feldeben.

(7) Igyekezyel en kenyergeſemhez mert ygen meg alaztattam

Mench meg engemeth, engem haborgatooktwl [meg] merth meg erwſwlthenek en raytam,

(8) Ved ky eryzeſbwl en lelkemeth the newedhnek vallaſara merth engemeth ygazak varnak myg fyzech ennekem

Domine exaudi oracionem meam Auribus percipe verba oris mei pſalmus C.X.X.X.X.II. ||

(1) VRam halgaſsad meg en ymadſagomath es vedezed be 356
az kenyergeſemeth the byzonſagodba, halgas meg engemet es the ygaſsagodba

(2) Ees ne meny yteletbe the zolgaddal merth nem ygazwl meg the elletted mynden elw

(3) Merth ellenſeeg haborgatha en lelkemeth, es meg alazaa felden en eletemeth

Helheztethe engemeth ſetethſeegbe mykeppen vylagbol el mwltath, *(4)* es meg keſeredeek en lelkem en bennem es meg haborwla en zywem en bennem

(5) Een meg emlekezem regy napokrool en gondolkottam mynden the mywelkedetydbe es the kézeydnek mwkayba elmelkedem vala ||

(6) EEn el teryezteem en kezeymeth the raad en lelkem the 357
nekedh olyan leen mynth feld vyznekyl

(7) Herthelen halgas meg engemeth vra*m* merth meg fogyathkozoth en lelkem

Ne fordohad el the orchadath en rolam, es haſonlatws lezek allo vyzbe zaallookhoz

(8) Hallotta tegyed ennekem holwal the yrgalmaſsagodath, merth [benned] the benned remenkettem

Meg yelenchedh ennekem az vtath kyben en yaryak merth the hozyadh emeltem en lelkemeth

(9) Zabadoh meg engemeth en ellenſegemtwl, en Iſtenem vram the hozyad folyamtam, *(10)* taneych meg engemeth the akaratodnak tetelere merth en Iſtenem vagy the

358 The yo lelked el vezeerl engemeth az || ygaz feldee *(11)* the newederth vram meg eleweneych engemeth the ygyeneſsegedbe

Veed ky nywmorwſagbol en lelkemeth *(12)* es the yrgalmaſsagod zerenth ozyad el en ellenſegymeth

Ees el vezeſsed mynd kyk nyomorgatyak en lelkemeth, merth en the zolgaad vagyok:

Benedictus dominus deus meus Iſrael pſalmus CXXXXIII

(1) Aldoth en vram Iſtenem ky oktathya en kezeymeth vyadalra es en vyaymath hadakozaſra

(2) Een yrgalmam, es en hyedelmem engem hozyaya vewew es en zabadeytom

Ennekem otalmam es w benne remenkettem, ky engezteleed en nepemeth en alaam [Vram my ember] ||

359 *(3)* Vra*m* my ember merth meg yelenteed wneky awagy embernek fya merth aleytaad wteth

(4) Ember hewſaaghoz haſonlatws wneky napy el mwltanak mykeppen arneek

(5) Vram haychad le the menyeydeth, es zal le, wſsed az hegyeketh es fyſtelegnek

(6) Vyllaamtaſsad vylamaſydath, ees el ozyad wketh bochaſſad ky the nylaydath es meg haboreytod wketh

(7) Bochaſsad ky the bezedeth fellwl mench meg engemeth es veegy ky engemeth ſok vyzekbwl es ydegenek fyaynak markabool

(8) Kyknek zaya hewſagoth zola es wnekyk yogyok kegyethlenſegnek yogya

(9) Iſten en wy yneketh yneklek tenekeded, es tyz hwrw kyntornaba dycherlek tegedeth

(10) Ky adch ydweſsegeth kyralyoknak ky meg valtaad dauydoth the zolgadath *(11)* zabadoh meg engemeth gonoz tertwl ||

EEs vegy ky engemeth ydegenek fyaynak markabol kyknek **360**
zaya hewſagoth zool, es wnekyk yogyok alnokſaagh

(12) Kyknek fyay olyanok w yffywſagokba mykenth wyonnan valo palantalas.

Vvnekyk leany zepwltettek es meg eekeeſwltettek kernwl mykeppen egyhazbely kepek

(13) Vvnekyk hazok telyes es wnekyk kewanſagok vagyon kylembre kylembre

Vvnekyk yohok gyapywual keweſek, es w kymeneſekbe *(14)* kewerek wnekyk thehenek

Nynchen twreſe w falana ſem menees ſem yweltes w wchayn

(15) Bodognak mondottaak az nepeth kynek ezek voltanak de bodog nep kynek Iſten w vra

Exaltabo te deus meus rex pſalmus CXXXXIIII

(1) EEn fel magaztalak tegedeth en Iſtenem, es en kyralyom es aldom the newedeth erekke es erekkwl erekke || *)

(CXLVII, 19) ygaſsagaath, es w yteletyth yzraelnek. **361**

(20) Nem teeth ezkeppe mynden nemzethnek es w yteletyth meg nem yelenthee w nekyk dycheſeeg

Laudate dominum [do] de celis pſalmus C.X.X.X.X.VIII. *(CXLVIII, CXLIX, CL)*

(1) Dycheryetek vrath menyekbewl, es dycheryetek wteth magaſsagokba:

(2) Dycheryetek wteth mynden w angyaly es dycheryetek wteth mynden w ereye:

---

*) Itt 3 levélnyi hézag van.

(3) Dycheryetek wteth nap es holth, dycheryetek wteth mynden chyllagok es vylagoſsagok

(4) Dycheryetek wteth menyeknek me*n*ny es mynden vyzek kyk vannak egeknek felette *(5)* dycheryetek vrnak neweth

Merth w monda es lenek w parancholaa es teremtettenek :

(6) Allatha wketh erekke, es erekkwl erekke parancholatoth vethe, es el nem mwlyk

262 *(7)* Dycheryetek vrath feldbwl erekke, es || mynden melſegek

(8) Zeen kwues es ho yeegh haboknak zele kyk thezyk w mondaſath :

(9) Hegyek es mynden halmok gywmelch teremtew faak, es mynden cedrws faak

(10) Vadak es kezenſeges barmok kygyok es zarnyas madarak

(11) Feldy kyralyok, es mynden nepek, feyedelmek es mynden fewldy ytelwk

(12) Iffyak es zyzek venek yffyakkal dycheryetek vrnak neweth, *(13)* merth chaak w newe magaztatoth fel :

(14) Vvneky vallas menyen es felden, es fel magaztata w nepeth,

Dychereth mynd w zentynek yzrael fyaynak w hozyaya kezelgethe nepnek

(CXLIX, 1) Inekelyetek vrnak wy yneketh wneky dycherete vagyon zenteknek gywlekezeſebe,

(2) Erwlyen yzdrael w benne ky teremtette wteth, es ſyonnak leany vygadyanak w kyralyokba ||

363 *(3)* Dycheryek w neweth karba es dobba*n* es dycheretbe dycheryek wteth :

(4) Merth yo akaratya vagyon vrnak w nepe kezeth, es fel magaztath zeledeketh ydweſsegre

(5) Erwlnek zentek dycheſegebe. es erwendnek w lakodalmokba,

(6) Iſtennek erwendeſe vagyon w zawokba, es keeth elw terek vannak w kezekbe

(7) Hogy thegyenek dyadalmath nemzetek kezeth, es nepek kezeth fegyelmeketh

(8) Ees hogy meg ketezyek w kyralyokath vaas lanchokkal es wnekyk nemeſsyth vas retezekkel

(9) Hogy tegyenek w bennek meg tekelleth yteleteth ez dychefeeg vagyon mynd w zentynek

(CL, 1) Dy cheryetek vrath w zentybe, dycheryetek wteth w ereyenek ereſsegebe

(2) Dycheryetek wteth w yozagyba, es dycheryetek wteth w nagyſaganak || ſokaſsaga zerenth **364**

(3) Dycheryetek wteth kwrthnek hangoſsagaba, dycheryetek wteth kyntornaba es hegedwbe

(4) Dyche ryetek wteth dobba es karba dycherye[k]tek wteth hwrba es organaba

(5) Dycheryetek wteth yo hangws zaw cymbalomba dycheryetek wteth vygaſagws cymbalomba *(6)* mynden lelek dycherye vrath AmeN

Dycheſeeg Atyanak es fynak es zenth leleknek

Mykeppen vala kezdethbe, es ma es myndenkoron es erekkwl erekke Amen

---

Mykoron Bodogazzony tyzteſsegere ſoltaar olwaſtatyk azkoron mynden noctwrnos vtan az az reze vtan ez ymachagoth kel mondanya

Iſtennek zenth annya zyz maria eſedezel my eretteenk vr Ieſus criſtwſhoz Vers Idwezlegy maria ꝛt

Imachaga

365 Eſedezel my eretteenk kerenk vram Ieſus || cryſtws the kegyeſseged elewth, dycheſeges zyz maria the edes anyad ma es halalonknak ydeyen, kynek zenth lelketh the tyzteletes kenodnak ydeyen ſerelemnek tere althal folya Amen

Mykoron vronk xps halalaerth ſoltar owaſtatyk az koron ez ymachagoth kel mondany ky el kezdetyk

Cryſtws leen engedelmes my erettenk mynd halalyglan, es kereztfan valo halalyg, myerth Iſten fel magaztata wteth es ada neky neweth ky vagyon mynden newnek felette. vers Twlaydon w fyanak Iſten nem engede de mynd my erettenk ada wteth

Imachaga

Tekench vram ez the nepedre kyerth my vronk Ieſus xps nem tylthaa wnen magath adnya arthooknak kezebe, es kerezthfanak kenyara erezthenye Amen

Mykoron mynd ſok zenteknek tyzteſsegere ſoltar olwaſtatyk akoron ez ymachagoth kel mondany

366 Iſtennek mynd ſok zenty emleke||zyetek my rolonk, Iſtennek elette, hogy ty ymachagtokkal ſegeytettek, meltolytaſsonk ty hozya-

thok zerkezny Verſe. Chwdalatws Iſten w zenty kezeth es dychewſeges Iſten w felſegebe,

Imachagh

Kerewnk vram agyad the hyw nepydnek azth, hogy mynd the zentydnek kegyes tyztheletywel myndenkoron erewlyenk, es wnekyk erek kenyergeſekkel ſegeyteſsenk

Byneſekerth mykoron ſoltaar olwaſtatyk azkoron ez Imathſagoth myndyad

Ne emlekezyel vram my vedkezeynkreel avagy my zyleynknek vedkezeſyrewl, es Bozwth ne aly my bynenkreel verſe. Irgalmas leegy my bynekrewl the newederth vram

Imachagh ez

Kerenk vram halgaſsad meg kenyergeknek ymachagyth, es theneked valoknak bochaſsad meg byneyth, hogy egyetembe agy nekenk kegyeſen bochanatoth es bekeſegeth Amen

Mykoron halotakerth ſoltar olwaſtatyk ez ymachagoth kel mondanya ||

ZAbadohad meg vram w lelkeketh bynnek mynden ketele- 367
bewl, hogy fel tamadaſnak dycheſegebe the zentyd kezeth fel tamadwan elyenek, kyryeeleyſon xpleyſon xle'ſon, my aty,

Ez mynd vegyg meg olwaſwan mongy egy Aue maria verſe, pokolnak kapwathol zabadohad meg vram w lelkekeketh, Maſod vers hyźem latny vrnak yawyth elewknek feldeben Harmad vers Vram yrgalmaz nekyk, xptws Bochas nekyk Negyed vers Ne agyad ellenſegnek teged valo lelkeketh es the zegenydnek lelkyth ereke el ne feleyedh Ethewd vers Vram halgaſsad meg en ymachagomath, es en kayalthaſom ywſon the hozyad

Imachag.

Vram Iefus xps haychad the fyledeth en ymachagymra kykkel yrgalmafsagydoth, ayeythatofsagwal kerem, hogy the zolgaloydnak lelkyth kyketh ez vylagbol ky vettel bekefegnek vylagofsagnak lakodalmaba helhezyed es the zentyd kezybe zamlalthafsad wketh, erekkwl erekke Amen

Finitur pfalterium Anno domini 1.5.3.9. per fratrem paulum de papa.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

kiadásában megjelent és saját könyvkiadó-hivatalában (Budapest, Akadémia épületében) kapható:

SZILÁDY ÁRONTÓL:

TEMESVÁRI PELBÁRT ÉLETE ÉS MUNKÁI.

Nagy 8-rét. **Ára 80 kr.**

Középkori hittudományi íróink sorában e ferenczrendi szerzetes volt a legtermékenyebb és leghiresebb. E nagy tekintélyű theologust, életirója most mint a magyar irodalom elsőrangu munkását mutatja be. Szellemes és alapos kritikával bebizonyitja, hogy középkori magyar nyelvű költészetünk legterjedelmesebb emléke, az Alexandriai Sz. Katalin verses legendája és legszebb vallásos énekünk: Sz. Bernát hymnuszának magyar forditása, Temesvári Pelbárt műve.

KÖZÉPKORI MAGYAR KÖLTŐI MARADVÁNYOK.

JEGYZETEKKEL ELLÁTTA ÉS KIADTA

SZILÁDY ÁRON.

(RÉGI MAGYAR KÖLTŐK TÁRA. I. KÖTET.)

Nagy 8-rét. **Ára 2 frt.**

A magyar irodalomtörténeti tanulmányok és vizsgálatok előmozditása és tervszerü vezetése czéljából, az Akadémia állandó bizottságot szervezett, melynek rendeltetése a magyar irodalomtörténet kutforrásainak gyüjtése és közrebocsátása, régibb irók munkáinak kiadása, stb. E föladatok megoldását a XVI. századbeli magyar költők műveinek kiadásával kezdte meg, minthogy ezek nagy része vidéki könyvtárak unicumaiban ismeretlenül lappang, és az azokban rejlő gazdag anyag értékesitése a nyelv-, irodalom-, és culturtörténet szempontjából fontos eredményeket nyujt.

XVI. SZÁZADBELI MAGYAR KÖLTŐK MŰVEI.

JEGYZETEKKEL ELLÁTTA ÉS KIADTA

SZILÁDY ÁRON.

(RÉGI MAGYAR KÖLTŐK TÁRA. II. KÖTET.)

Nagy 8-rét. **Ára 2 frt.**

Ezen kötet 1526-tól 1546-ig élt költők műveit foglalja magában. Összesen 21 költő munkáit veszi az olvasó e kötetben a XVI. század első feléből. A kor épen a reformáczió terjedésének kora hazánkban, s ezért a kötet is főleg ennek viseli magán bélyegét. *Dévay*, *Batizi*, *Sylvester*, *Dobai*, Szkhárosi *Horvát András*, a reformácziónak azon kiválóbb férfiai, a kiknek költői munkáit többi kortársaikéval itt együtt összegyüjtve találjuk. Életrajzok, magyarázatok, jegyzetek és szómutató járulnak a kötethez s könnyítik a használhatást.

ÁBEL JENŐTŐL:

ADALÉKOK A HUMANISMUS TÖRTÉNETÉHEZ MAGYARORSZÁGON.

Nagy 8-rét. **Ára 1 frt 80 kr.**

Az itt közzétett adalékok a Magyarországon 1472 tájáig mutatkozó humanisztikus mozgalmakra vonatkoznak. Első helyet foglalnak el köztük Janus Pannoniusnak és a vele baráti viszonyban álló olaszországi humanistáknak a magyarországi humanismusra vonatkozó ama nagyrészt kiadatlan művei, melyek a Teleki gróf által rendezett 1784-iki Janus Pannonius kiadásában nincsenek meg. A többi kisebb adalékok korának jobb költői közé tartozó Tribachus Gáspár eclogáit tartalmazza, melyeket Vitéz Jánoshoz intézett; továbbá Vitéz Jánoshoz és Janus Pannoniushoz intézett levelek, Vespasian életrajza, Zágrábi Ágoston levelei sat., és végre Galeotto Marzionak kútforrásokon alapuló életrajza tétetnek közzé.

Ezen adalékok őseinknek a humanismus terén kifejtett élénk tevékenységéről az eddigieknél helyesebb fogalmakat fognak közvetíteni.

Ugyanazon szerzőtől megjelent:

MAGYARORSZÁGI HUMANISTÁK ÉS A DUNAI TUDÓS TÁRSASÁG.

8-rét. Ára 80 kr.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

CIRCULATE AS MONOGRAPH